Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decretales cum summarijs suis [et] textuum diuisionibus ac etiam rubricaru[m] continuationibus

Gregor <IX., Papst>

Uenetijs, 10.X.1498

Incipit Liber secundus

urn:nbn:de:bsz:31-321062

Visual Library

a ¶ Xposita. Ldis est diuisio. scda ibi licet aūt. ab.
¶ Erorte: er hoc patet q cōpromissum non fuit factum super his que in snīa cōtinebātur: sed super discordijs que postea orte sunt.
b ¶ Cōpromisit. supple in ducē qui ꝫ snīam ueniens iniquū arbitriū promulgauit. ⁊ sic pōt ꝓmitti in laicum de rebus ciuilibus ut h dicit: sed nō ō spūalibus: ut. ꝫ. eo. ꝓtingit: ubi de hoc. sed qualiter potuit compromitti in ducē ō his sup quibus snīa lata erat. nam transactio siue cōpositio fieri dz de re dubia ⁊ lite īcerta. ff. de trāsac. l. i. sed cū res h certe erāt p snīam a qua nō fuit appellatū nec supplicatū. ⁊ iō transigi siue cōpromitti non potuit. C. ō transactis cā. ⁊. ff. de transac. ēt post rem. ⁊. ff. de condi. īde lelegāter. §. si post. ad quid cōpromissum fuit hic de certa re: hec dubitatio soluīt in lr̄a: q non fuit cōpromissuz ad hoc vt sententia mutarē sed ut illi duo duce mediante desisterēt ab iuriis quas faciebāt ep̄atibus illis. ut. ī. sequitur.
c ¶ Intētionis. semp recurrendū est ad intētionē scribētis ut hic dicit. ⁊. §. ō procu. Petitio. ⁊. §. de of. or. lz. ⁊. §. de vsupa. extra. ⁊ ī. de preben. cū cām. et. c. ult. q eius ē iterpretari cui ꝫ ꝓdere. ī. de sen. ex. iter alia. et ri. q. i. §. ex his. ⁊. C. de le. l. vl.
d ¶ Reuocetis. sed videt q arbitriū tale non sit reuocandum siue sit equum siue iniquuz. ff. de arbitriem. §. stari. dicas ergo q siue qs fuerit arbitrator siue amicabilis cōpositor nō ē standuz iniquo arbitrio sed reducenduz ē ad arbitriū boni viri. ff. p so. l. societatem. §. arbitrorū. Imo ⁊ si iurasset dz reuocari. ī. de iureiur. gntauallis. ⁊. ff. de ritu nupl. quāquaz. ff. de ope. lib. Si libertus. siue ēt arbiter fuerit ⁊ eodē modo nō ē stādum iniquo arbitrio. §. eo. c. i. ⁊. ij. ꝓterea ideo reuocat: quia iam latum erat ꝫ snīam dīrecte. sed sup hoc nō fuerat ꝓpromissum vt snīa reuocarē p arbitriuz fm q in lr̄a of. et arbitrium nō extenditur nisi ad ea tm̄ de qbus cogitatum est ⁊ expressum in cōpromissio. §. exēū dilectis. ubi de hoc.
e ¶ Obsidum. sic. ī. de iureiuran. ex rescripto. ⁊. xxiij. q. vlt. ut pdem. ⁊. ff. q testa. fa. poss. obsides. sz ꝫ dicūt leges: quia liberi boies obligari nō pōt. C. que res pig. obli. pos. q filios. ⁊. ī. de pignorator. sol. obsides bene dari possunt ut dicunt iura p̄mo inducta. nec dicunt obligari loco pignoris. sed tenentur obsides ut fiat qō iter ptes ꝓuenit. ⁊ ita cū solutum sit arbitrium ⁊ reuocatū debent obsides restitui: q sublato principali ⁊ accessorium. ī. de fide instru. Iter dilectos. ī. de fo. compe. si diligenti.

I Vnotuit. Non valet cōpromissum factuz in duos siue plures hoc adiecto ut in casu discordie eligatur tertius p eosdē uel alios. b. d. p̄mo ponit factum. scō dat iudices ibi: ideoq. ab.
f ¶ Potestate. sic ēt cōpromittit in iudicē retenta delegata ptāte. ī. de prebē. nisi. ⁊. ī. de presump. lr̄as. ⁊ tūc iudex pōt vti delegata iurisditiōe si expedierit ⁊ arbitraria ptāte: ut in decre. nisi. sed hic nō poterat retinere huiusmodi arbitrij executionē nisi per prorogationē iurisditionis de consensu partiū q hic īteruenit. sed hic non valuit prorogatio q nō valuit cōpromissum de īcerta psona assumēda. ⁊ sic nō poterat fieri executio: lz itenderēt ꝓrogare iurisditionem delegatam de vno negocio ad aliud. b.

cundam. naz si dictus. c. superstes in electione ius hz: scōam constat penitus non valere.
I Dez electo ⁊ abbati sancti zenonēſ. ⁊. c. canonico veroneſ.
¶ Arbiter post rē iudicatā super discordijs nouis assumpt⁹ non potest per suū arbitriū snīam immutare etiā si ō cōponēdo iter partes mandatū accepit a papa.
Q Xposita nobis feltreſ. ⁊ belleſ. electi petitio ꝓtinebat q cum cā q̄ iter antecessorē suum ex parte vna ⁊ ciues teruisinos ex altera sup distrīctu ⁊ reb⁹ alijs vertebatur p snīam hosticſ. epi tunc ap. sedis le. fuerit terminata ⁊ infra. Tandez sup qbusdam discordijs q̄ hinc inde videbantur exorte in ducem venetoz tanquaz in arbitrū cuz pte altera cōpromisit: ⁊ infra. Lz āt eidē duci lr̄as nostras miserim⁹: vt ad cōponēdū iter ptes laborare deberet: cū tm̄ intentionis nr̄e nō fuerit īmutare snīaz ipāz: vel sopitas per eā q̄rimonias suscitare: mādamus q̄tenus p̄fatis lr̄is nō obstantibus qcqd prenominati ducis arbitrio cōtra ipsi⁹ legati snīam inueneritis esse fcm̄: in irrituz reuocetis⁹: ei districti⁹ inhibentes ne vlteri⁹ i cōpromisso ꝓcedat: eūdē ad restōem ob sidū occasione illius cōpromissi sibi datoz: ut ipsi⁹ arbitrium fuaret p cēsurā ecclesiasticaz cōpellentes.
G Regori⁹ nonus decano ⁊ magistro. p. cañ. sancti petri atrebatenē. dioc.
¶ Non valet cōpromissuz de incerta psona in arbitrum assumēda. b. d. quo ad titulum.
I Vnotuit nobis guilielmo lai coꝓquerēte: q cum. o. laicus ipsuz super quadaz sūma pecunie coram iudicibus auctoritate apostolica conuenisset: tandem fuit a partibus in duos arbitros cōpromissum: sic tamen q si illi duo ad inuicem discordarent: tertium ad derent iudices nominati: retenta penes se compellendi partes ad obseruandum arbitrium per dictos arbitros promulgandum ni

bilominus potestate. Cumq tertius arbiter a iudicib⁹ predictis electus cum altero duorum ipsuz parti alteri condemnasset: idem er eo sentiens a sepedictis iudicibus segrauari: q ipsum ad obseruantiā huiusmodi arbitrij compellebant: nostram appellauit audientiaz: sz ipsi appellatione contempta excōmunicationis tulerunt snīam in eūdem. ¶ Ideoq mandamus: quatenus si est ita: cum legali⁹ sit prosuisione statutum vt cōpromissum de incerta persona in arbitrum assumenda non teneat: dictaz excōicationis snīam denūcietis penitus nullam esse.
I Dem abbatisse ⁊ conuentui iotreſ.
¶ Valet cōpromissuz factum in vnum vel in plures vt ipsi p se cāz diffiniant vel per alios quos ipsi elegerint.
Q Am a nobis petitur: ⁊ infra. Ex parte vestra fuit propositum: q olim inter vos et senoñ. archiepiscopum questione suborta super eo q idē archiepiscopus asserens monasteriuz vestrum metropolitano iure sibi subesse procuratiões et res alias exigebat a vobis. Tandez i. r. sancti angeli diac. cardina. tunc apostolice sedis lega. a partibus cōcorditer⁽ᵇ⁾ compromisso: et promisso sub certa⁽ⁱ⁾ pena q arbitrio seu ordinationi eiusdem vel duorum mediatorum⁽ᵏ⁾ quos idem super hoc deputaret precise parerent: magister. Ph. capellanus noster: ⁊. i. archidiacon⁹ senoneñ. mediatores ab eodem super hoc deputati legato ordinando et diffiniēdo causam huiusmodi terminauerūt. ¶ Nos igitur quod per predictos mediatores super hoc actum est: auctoritate apostolica cōfirmamus.
I Dem.
¶ Compromissum finitur morte alterius compromittentium. vñ non trāsit in heredes compromittentium: nisi de eis sit cautum in compromisso. hoc. d. compreben

g ¶ Legali. m. ff. e. ītē si vn⁹. §. si in duos: q ꝓmissuz de incerta psōa non ualet ut ibi dicit. q in assumēda illa tertia psona isti iudices poterāt dissentire. ⁊ sic res sine eritu futura ē. arg. ꝫ. ī. c. pri. sed ibi solutū. et sic iudex certus eē dz alias non valet cōmissio. ꝫ. de rescrip. ad hoc. ⁊ sic procurator: certus eē dz. ff. de ꝓcur. l. ij. sic ⁊ tutor īcert⁹ dari nō pōt. ff. de test. tutel. tutor incertus. ⁊. l. duo sūt tici. ⁊ ī sti. de lega. §. tutor. ⁊ iō cuz a principio nō tenuerit cōpromissum: lz fuerint postmodū ꝓcordes in assumēda terna psona nō tm̄ tenuit arbitriuz ⁊ sic nec snīa ēt excōicationis pp hoc lata. et sic ē ar. q si p̄ncipale nō tenet nec accessoriuz. ī. de fo. ꝓpe. si diligenti. ⁊. ī. de fi. īstru. Iter dilectos ⁊. C. de legīb. nō dubiuz. item ar. q̄ō ab initio nō tenet postea non ꝓualescit. ff. de regu. iu. q̄ō in initio. ⁊. xxj. q. iij. §. pt ver. q̄ō si p̄natus. itez ē ar. hic q lz res ad eū casum pueniat a quo pōt hr̄e initium tm̄ nō valet hic non valuit ꝓmissum q⁹ terti⁹ arbiter incertus erat. sed manifeste ꝫdicit. ī. de ap. cum spāli: ubi dr q duo arbitri sunt eligēdi. ⁊ si cō cordāt non pōt assumāt tertiū. ⁊ si ⁊ tertius arbiter īcert⁹ ē q̄lūt rndebis. pōt dici q illud ē spāle in cā recusationis: q illi arbitri non dñi arbitri. imo q̄si naturā iudicum sapiunt q iurisditionē vident hr̄e. ar. ꝫ. de of. de lecsuspitionis uel dicas q non ē ꝫ. ibi. n. statuit⁹ q duo arbitri eligant a partibus q de suspitionis cā cognoscant ⁊ si illi duo non ꝓcordāt ipsi arbitri eligāt tertiū ꝫ. ō offi. dele. suspitiōis sed ptes nō eligāt illos: vt si discordes fuerit eligant tertiuz. sed simplr eligunt duos nulla mētione habita de tertio. ⁊ ius oñdit ibi qd facet ō beāt ptes. ⁊ quid postea ipi arbitri: cū ī fi. nō poterunt ꝓcordare. ⁊ ēt q̄ō dicit hic respicit ipz ferri ut si terti⁹ eligat īcert⁹ non teneat ꝓmissuz ut hic factū fuit si dictuz fuiſſz hic q certā psonaz eligerent ii discordassēt tūc valeret. ff. e. item si vnus. §. si in duos.

Q Uam a nobis. Non solet cōiter sūmari pp varietatem lecturarū: sed fm vnū intellectū quē sensit glo. hic ⁊ inno. in. c. precedēti qui placet mihi: pōt sic sūmari ut in rubro primo ponitur factū. secūdo confirmatio ibi: nos igitur. Ab. si.
b ¶ Concorditer ꝓmisso: ⁊ sic de re spūali pōt in ecclesiastică psonaz compromitti. q̄ō verū est. ꝫ. e. contingit. vbi de hoc.
i ¶ Sub certa. ꝫ. e. dilecti. cui tm̄ metu pene stabitur ut ibi. C. e. l. i. ⁊ sic religiosi pōt exigere penā. qualr ⁊ q̄n hoc liceat: dr. ꝫ. eo. dilecti.
k ¶ Mediatorū. sic videt q arbiter īcert⁹ possit assumi q hic nō fuit expressum de mediatorib⁹ istis. vñ signat. ꝫ. ꝫ. c. pri. ff. e. ītē si vnus. §. si in duos. sed dicas q cardinalis nō fuit assumpt⁹ ut ver⁹ arbiter nec illi mediatores sed potius fuerūt amicabiles ꝓpositores qui de plāo ⁊ sine

ordine iudiciario ⁊ fine aliqua cognitione ptes ꝓcordauerunt. ⁊ ꝫ patet er ꝟbis illis arbitrio seu ordinatiõi. ⁊ er eo qõ dicit iferi⁹ ordinãdo ⁊ diffiniẽdo. vñ qõ fcñ fuit p legatũ siue p illos quos ad ꝫ mediatores elegit tenet. uel si fuerãt arbitri adhuc cessãt ꝛria: qz ꝫ non fuit ꝓmissũ fcñ õ ĩcerta pẽa ꝫ ptes õderũt ptãtẽ legato ut ipe eligeret arbitros seu mediatores: ⁊ ipe elegit certos ⁊ hoc nõ ẽ ꝓtra superius signata. ⁊ iõ papa ꝓfirmat ordinationez il lox: qz nec cardinal poterat discordare. ſz in superiori decre. potuerũt discordare: ⁊ ita nõ ꝛdicit

a Compromissum. bꝑdes: hoc sũptũ ẽ õ legib⁹ illis. ff. e. diez ꝓferre. §. i. ⁊. l. ſz interpellat. §. si ab altera pte. secus ẽ ĩ iudicijs. iudiciũ. n. trãsfert ad bꝑdes: q⁹ uis de heredib⁹ mẽtio ñ fiat. C. õ iur. calũ. auct. principales. ⁊ hoc iõ qa arbitria stricti iuris sũt cõpromissuz ꝟo nõ ertẽ dicit nisi ad ea tm̃ de qb⁹ erꝓsse in cõpromisso cauet. s. e. cũ dilectis. ff. e. nõ distinguem⁹. §. õ offõ. nec ad als ꝑsonas ut in legib⁹ ꝓdictis: sic pactũ ꝑsonale nõ ertẽditur ad bꝑdes qñqz. ff. õ pac. idẽ in duob⁹. §. persõale. ⁊. l. iurisgẽtiũ. §. pactoz. si alteri⁹ partis tm̃ bꝑdis mentio ẽt fiat morte nihilomin⁹ solui tur cõpromissum: vñ ex vtraqz parte ꝟz fieri mẽtio bꝑdũ. alias si trãsit ad heredes ut dicit lex ꝓdicta. sed interpellat. §. si ab altera. vnde meli⁹ diceret in cõpromittentiũ heredes. ⁊ ita soluit cõpromissum per mortem alterius compromittentis. s. e. ex parte. ⁊ p mortem alterius arbitrozũ. s. de of. dele. vno. b

Rubrica de iudicijs. Supra dictũ est de ꝓparatorijs iudiciorũ: nũc õ ipsis iudicijs videndũ. uel sic ĩ ꝓmo ꝓcedẽti ti. dcm̃ ẽ de arbitris ve: qz arbitria sunt reducta ad instar iudicio. l. i. ff. de arbitris: iõ de bis subdit õ materia rubrice habet. ij. q. i. ⁊. v. q. iiij. xiiii. q. i. xv. q. vii. xv. q. vi. xxx. q. vltima. bis ita vsqz ad finem. ⁊ habetur in. vi. ⁊ in de. Ab. si.

Compromissum non extendi tur ĩ cõpromittẽtis heredes[a] si de ipsis nõ caueat ibidez.

¶ Incipit Liber secundus.

Rubrica De iudicijs.

Ex concilio aphricano.

¶ Cõtumar in nõ cõparẽdo vel nõ rñdendo excõicari põt: beneficiõ autẽ priuari non õbet. b. d. ab. ficculus.

Equouultdeo[b] cẽ turiẽsi ep̃o: quẽ[c] cũ aduersarius ipsius euz petisset ad con cilium introduci: interrogatus[d]: an cũ eo vellet experiri[e]: ꝓmo id ꝓmiserat: ⁊ altera die rñdit hoc sibi non placere[f] atqz discessit. ¶ Placuit ut nullus eidẽ cõmunicet: donec[g] satisfactione premissa fuerit absolutus. ¶ Nam adimi[h] sibi episcopatuz[i] ante cause eius exituz nulli põt iure videri.

Ex synodo eugenij pape.

¶ Laici ecclesiastica negocia tractare nõ d. bẽt: sed ꝓlatoruz iudicio disponuntur. b. d. ab. si.

Decernim⁹ ut laici[k] ecclesiastica tractare negocia nõ ꝓsumãt. ¶ Sz epi abbates archiepi ⁊ alij ecclesiarũ[m] prelati de negocijs ecclesiasticis: maxime õ illis que spũalia esse noscuntur: laicoruz iudicio non disponãt. ¶ Hec ꝓpter corũ ꝓhibitionem ecclesiasticaz diuertant iusticiaz exercere.

Alex. iij. illustri regi anglie.

¶ Causa iurispatronat⁹ spectat ad iudiciuz ecclesie.

Quãto diuina gra: ⁊ infra. cã vero iurispatronat⁹ ita cõiũcta ẽ ⁊ cõnera[n] spũalib⁹ cãis: q⁹ nõ nisi ecclesiastico iudicio valeat diffiniri.

Dez salernitano archiepo.

¶ Clericuz conuictum vel confessuz de crimine coram iudice seculari ex eo nõ punit epc̃s sed coram se conuictuz vel confessũz punit pena debita: nisi cũ illo dispenset qõ põt in adulterio ⁊ minoribus. õpositũ vero non statim tradit curie seculari. h. d. vsqz ad fi. ab. si.

Et si clerici corã seculari iudice cõuicti fuerint vel confessi de crimine non sunt pp hoc a suo epo aliquatenus condẽnandi[o]. Sicut. n. sꝛnia a nõ suo iudice lata non tenet[p]: ita ⁊ facta confessio coraz ip

Decernimus. Tres sũt partes. scõa ibi: ſz epi. tertia ibi: nec ꝓpter. ab. si.

k Laici. laici. n. õ ecclesiasticis negocijs ĩtromittere se ñ õbẽt ĩ. de re. ec. nõ alie. cũ laicis. s. de arbi. ꝓtingit. ⁊. s. de cõstit. eccle. ⁊. xcvi. di. bene qdem.

l Presumant. auctoritate sua: delegari tm̃ põt saltem cãe pecuniarie siue huiusmõi mer ciuiles ut ꝫ colligit. ⁊ in laicos ẽt de talib⁹ põt ꝓmitti. s. de arbi. exposita. papa ꝟo ciuiles criminales ⁊ spũales cãs põt laico delegare. ar. xxxij. dist. §. vex. ⁊. ij. q. v. mẽnam. ⁊. lxiij. di. ĩ synodo. ⁊. c. hadrianus. et. x. q. iij. illud. videt ẽt qz eas teneat delegare. xi. q. i. te qdẽ. et. §. et bis olb⁹. ij. ⁊ de hoc verñ est. s. ti. pri. contingit.

m Ecclesiaz plan. argu. oẽs ecclesiaz prelatos esse iudices ordinarios. ar. s. de of. oz. cuz ab ecclesiaz. xxv. di. plectis. ij. q. i. nemo. xi. q. i. experiẽtie. et. c. si q ex fratribus. ⁊. ĩ. õ app. reprehensibilis. ⁊. ĩ. de eo qui fur. oz. recipi. c. i.

Quanto. Laici cãs conneras spũalib⁹ tractaſ nõ pñt. b. d. uel magis specifice et ad lrãz ut in rubro: ⁊ ñ diuidit

n Cõnera. ius ꝟo pconatus nõ dr proprie spũale sed spũali annexũ. ĩ. de iurepa. de iure. et iõ dicit hic bug. q⁹ ei⁹ cã annexa est spũalib⁹ causis. vñ spirituale censet pp ꝓximitatez: ga q̃ religiosis adherẽt religiosa sunt. ff. de rei vẽ. q̃ religiosis. ⁊ ex tali coherentia sumit suã naturã. sic. ĩ. õ paro. sup eo. ⁊ iõ talis cã p iudicẽ ecclesiasticũ tm̃ tractari ꝟz ut hic. ⁊. ar. s. c. pri. vñ uendi nõ pt. ĩ. de iure patro. de iure. ⁊ laicus tale ius põt possidere cuz ñ sit mere spũale: sed ei annexum. sed alia iura spũalia mere possidere non põt: ut. ĩ. õ pscrip. cãm q̃. ⁊. xvi. q. vii. c. i. ⁊. s. de elec. sacrosancta. ⁊. c. messana. ⁊ ius funerandi põt laicus possidere. ff. de mor. inferen. l. i. ⁊ tamen vñium sepultura non bz. insti. de re. diui. §. nullus.

Et si clerici. Diuidit ĩ quattuor partes ſz q⁹ quattuor sũt dicta. scõa ibi si ꝟo. tertia ibi de adulteriis. quarta ibi sed non bz. ab. si.

o Condẽnãdi. nisi ex hoc grauata sit multũ eorũ opinio. ar. op. ĩ. de testi. testimoniũ. ⁊ de sen. excõ. cum desideres. §. i. in eo casu pp infamiã debet se purgare ut dicit illa decre. cum desideres. alias si se purgare non potest ꝟz puniri quasi ꝓuictus ĩterpretatiue. ĩ. de purga. ca. cum. p. ⁊. ĩ. de fi. insinuatũ. De hoc arg. ꝛ. ii. q. i. multi. sed ibi exponitur circa prin.

p Non tenet: ut. ii. q. i. in ꝓmis. uer. de ꝑsona. ut. s. de ꝓsue. ad audictã. C. si a non ꝓpe. iudi. l. ul. ex eo. n. q⁹ isti ex tali ꝓfessione nõ puniunt seu sꝛnia ꝛ eos lata non tenet colligit q⁹ isti iuiti tracti fuerũt ad iudiciũ secular. nã si uolũtarij ꝫ fecissent: ẽt si pro eis cẽt lata sꝛnia locũ suũ amitteret ĩ criminali ⁊ ĩ ciuili p derẽt cãz. xi. q. i. iolita. ⁊. c. placuit. ⁊. ĩ. õ fo. ꝓpe. si diligẽti. vñ non preiudicat eis. sed si clericus. ꝓueniat laicũ corã iudice laico ⁊ ille laicus recõueniat clericũ ciuiliꝛ de crimine si ferat sꝛnia ꝛ clericũ bñ tenet: qz suus iudex ẽ p reconuentionẽ. ĩ. õ mu. pe. c. i. ⁊. ii. ⁊. iii. q. viii. §. cuius ĩ agẽdo. ⁊. C. de sen. ⁊ inter. om. iudi. cũ papinian⁹. ⁊ auc. ⁊ ꝓsequẽter. Criminaliꝛ vero ipm̃ ꝓuenire nõ posset corã iudice seculari. xi. q. i. c. i. ⁊. ii. nec reconuenire: qz ĩ crimine non admittit reconuẽtio. iii. q. iv. ĩ negãda: qz nõ relatione criminũ ſz ĩnocẽtia re⁹ purgat. ff. õ publi. iudi. is q. ſz pone clericũ ꝓdẽnatũ ciuiliter de furto vel de alio crimine qõ ifamet a iudice seculari p reconuẽtionẽ. nunqd eps suus p tali sꝛnia er q̃ infamis vꝛ seu ꝓfessione ꝓdẽnabit illũ q⁹ talis sit infamis. dicit lex q⁹ nõ pt facer preses puincie qn ꝓdẽnatũ de furto sequat ifamia. ff. de fur. non potest. rñdeo er tali sꝛnia non õponit qz cũ ciuiliter actũ sit nõ ꝟz dici ifamis. si ꝟo ex tali sꝛnia uel ꝓfessione grauata ẽ ei⁹ opimo ab officio ꝟz suspẽdi vsqz ad õbitã purgationẽ. ar. ii. q. v. pbyter si a plebe. ⁊. ĩ. õ si. accusatum. ⁊. c. sc. ar. ff. õ suspec. tu. l. tutor. §. ꝓterea. ⁊. C. õ testi. nullũ. ar. deponi uel beneficio ꝓuari non ꝟz donec alind ꝛ ipsuz ꝓbarẽt. ar. s. e. c. i. ⁊. xv. q. vlt. c. vl. in fi. et ꝓterea si ꝟz puniri: qz nondũ fuit actũ ad ĥ. et iõ pena ordinaria sibi ꝑponi nõ ꝟz. ĩ. de cr. cogni. cuz dilect⁹. et. ĩ. de excep. c. i. in fi. et iuxta iudicij formã sꝛnia ꝟz formari. ĩ. õ simo.

licet beli. qñ confessio preiudicet uel qñ non uicek. ĵ. de confessi. c. vlti.

a ¶ Confessi sunt. confessus in iure pro conuicto habetur. C. de confes. l. una. et .ĵ. de confes. c. pe. ꝛ vlt. ff. eo. certum.

b ¶ Probatione. puta qꝫ p legitimos testes ꝛ oĩ exceptiõe maiores: ut. ij. q. i. in primis. ĩ fi. in criminib⁹. n. apte debẽt eẽ ꝓbationes ꝛ luce clariores. C. de ꝓba. sciãt cuncti. ij. q. vl. sciãt cũcti. ꝛ. v. q. vi. epiphaniũ ꝛ ĩ absentia iudicis testes tales ñ sũt recipiẽdi sed tm̃ ĩ pñtia iudicis ut si res exegerit torm̃tis subijciant. C. de fi. instru. auc. apõ eloquẽtissimũ. ꝛ. v. q. v. illi q. ꝛ ita demũ sunt puniendi sc̃m qualitatẽ ꝛ quãtitatẽ criminis. ĵ. de hom̃i. sicut dignũ. ut iuxta iudicij formam sñia dicteꝫ. ĵ. de simo. lybeli. ꝛ. ĵ. de ordi. cog. cum dilectus. in fi.

¶ De adulteriis. Sũmatus est iste. §. supra. in princ. c. tñ qꝫ hꝫ materiã separatã ꝛ notabilẽ iõ dic aliter. in adulterio ꝛ minorib⁹ põt cũ clericis pacta penitẽtia eps dispensare: ꝺ posituꝫ aũt pro suis excessibus nõ tradit indifferẽter curie seculari. b. d. Ab. si.

c ¶ Minora. ar. C. xxxij. q. vij. gd ĩ oĩb⁹ adulterio graui⁹. ſo. illa ĩterrogatio ñ ĩplicat qꝫ adulteriũ sit graui⁹ aliis crimĩbus sꝫ qñ raritatẽ denotat. ꝛ ẽ si. ꝺ pe. di. i. si sacerdos. ul' dic grauius. i. cõius. ꝛ illud dictuꝫ fuit ĩ detestationẽ criminis ut magis vitaret: qa multa alia peccata grauiora sũt adulterio utputa incestus. xxxij. q. vij. ad ulteriꝫ malũ. Ex vbis istis colligit qdaꝫ qꝫ eps de adulterio tm̃ ꝛ ĩferioꝛib⁹ criminib⁹ põt dispensare. ꝛ nõ ĩ maioꝛib⁹ qñ a ꝓrio sensu cũ dicat de adulterio ꝛ aliis qꝫ sũt minora. ꝯ nõ de maioꝛib⁹: qꝛ hoc qꝺ de quibusdã ꝓcedit de aliis negare vĩ. arg. xxv. di. qualis. ꝛ C. ꝺ ꝓcu. marit⁹. ꝛ. ĵ. ꝺ ꝓsump. nõne. ꝛ ar. de bis qꝫ fi. a prela. sine ꝓsensu ca. cũ apostolica ad fi. ꝛ dicũt qꝫ tm̃ dispensare pñt in casib⁹ expꝛssis a iure. ar. hui⁹. c. vbi de qbusdã ꝓcedit. vñ in aliis vĩ ꝓhibitũ per iura predicta. ꝛ est ad boc ar. ſ. de tẽp. ordi. dilect⁹. et eo qꝫ ibi dĩ cuꝫ illi huiusmodi dispẽsatio a canone minime sit pmissa. ꝛ sic argumẽtaꝫ et eo qꝫ itelligiꝫ ꝓhibita ĩtelligiꝫ eẽ ꝓhibitũ qꝺ nõ ẽ expresse ꝓcessum. ſ. de trãsla. inter corporalia. alia ẽ magis cõis opinio qꝫ eps vbicũqꝫ põt dispẽsare vbi nõ ĩuenit ꝓhibitũ. ꝛ vacat ꝺ ar. a ꝓrio sensu qꝛ in multis grauioꝛib⁹ criminib⁹ q̃ꝫ de adulterio dispẽsatio ẽ pmissa epis puta ĩ hereſi. l. di. pſbyteros. itẽ cũ sacrilego. l. di. si qs pſbyter. ꝛ ĩ capitalibus criminibus occultis. l. di. de his vo. itẽ cũ simoniaco. qñqꝫ in beneficio qñqꝫ ĩ ordine. i. q. v. c. i. ꝛ vl. ꝛ. ſ. de elec. si alicuius. itẽ cũ scismatico. l. di. ut ꝓstitueret. ꝛ generaliter vbicũqꝫ nõ ꝓhibeꝫ dispensatio ĩtelligiꝫ eẽ pmissa. ar. ĵ. de sen. excõ. nup. ꝛ. c. a nobis. ij. ꝛ ler boc optime ꝓbat. ff. q. ex causa maio. necnõ. §. i. Edictũ de dispẽsatione prohibitoriũ ẽ fm̃ banc opinionẽ. ꝛ in bac opinione fuit bug. vt ĩuenies. l. di. si qs pſbyter. ꝛ Jo. q notauit ꝺ hac materia. l. di. minor. ꝛ. i. q. vij. §. nisi. ꝛ lau. vincẽ. ꝛ tan. boc idẽ dicũt. Qñqꝫ ĩueniesꝫ ꝓhibetur dispensatio ut in casibus quos distinxit. Jo. in. c. mior. qñqꝫ ĩuenies qꝫ pmittiꝫ ut in casib⁹ notatis in predicto. §. nisi. Imo eps ꝛ quilibet sacerdos põt dispẽsare ꝛ mitigare canones penitẽtiales q̃ satisfactionẽ ĩiunctũ ꝓ peccato cõfesso in penitẽtia. ar. de pe. di. i. mẽsurã. ꝛ. l. di. ꝺ bis clericis. ꝛ. c. bt q. ꝛ. xxvi. q. vij. ꝛpa penitudinis. sed canones illos q inducũt penã depositiõis vel suspensionis in enormibus criminibus mitigare vel dispẽsare non pſt. l. di. minor. ꝛ. xij. q. ij. de viro. ꝛ. ĵ. de accusa. inquisitionis. ꝛ. rñ.

d ¶ Penitẽtiã. boc iõ dicit qꝛ venia nõ cõcediꝫ nisi penitenti. xxiiij. q. ij. legaꝫ ꝛ qũo gaudebis ꝛc. xxiij. q. vij. c. vlt. ꝛ nemo pt bñ agere pñaz nisi sperauerit ĩdulgẽtiã. ꝺ pe. di. i. nemo. uel saltẽ partẽ pñe egerit. lxxiij. di. pſbyter. in fi.

e ¶ Functus offõ. sic. ſ. de of. dele. ĩ lẽis. ꝛ. c. venerabili. ff. de re iudi. iuder.

f ¶ Duplici. lxxi. di. pſbyter aut diaconus. ꝛ ꝺ pe. di. iij. §. bis auctoritatibus ꝛ. §. auctoritas. nõ ꝺz duplici pena ꝓteri ita qꝫ vtraqꝫ p se sufficiat. alꝫ bñ posſz ĩferre duas penas. xi. q. v. si qs cuiuslibet ꝛ. xvij. q. iiij. atẽdẽdũ. ꝛ. c. si quis ꝺ ĩceps. ꝛ. ĵ. de rap. ĩ archiepatu. ꝛ. v. q. v. qꝛ iurta. ꝛ. ĵ. de calu. cũ fortius. ꝛ. ĵ. vt li. nõ ꝓte. qñ. §. ult. ꝛ crescente cõtumacia crescere ꝺz ꝛ pena. ff. ꝺ pe. relegati.

g ¶ Tradere curie secꝛari. nisi pꝛ ꝺpositiõez fuerit ĩcorrigibil' tẽ pt excõicari ꝛ pꝛ modũ crescẽte ꝓtũacia tradi curie secꝛari. ĵ. e. cũ ñ ab hoie. ꝛ sic ĩtelligiꝫ. iij. q. iiij. clericꝫ. xi. q. i. si qs sacerdos. qualr ꝺbeat tradi curie seculari bĩ. ĵ. ꝺ v. si. nouimus.

Æterũ quia. Vasallus paratus coram dño rñdere cor̃ alio sup feudo cõueniri non ꝺz. h. d. vel sic. cognitio feudi iter vasallos spectat ad. d. feudi vl' tertio ut ĩ rubꝛo. diuidiꝫ qꝛ pmo põiꝫ excessus. sc̃o ꝓhibitõ ibi nos. ꝛ illa diuidiꝫ ĩ duas. nã pmo phibz. sc̃o limitat ꝛstrigẽdo ꝓhibitionẽ ibi qꝺiu

b ¶ Parati. qꝺiu ergo dñs feudi ẽ paratus facere iusticiã inter vasallos ꝛ ipsi ẽt parati sunt rñdere sub eo: nullꝰ aliꝰ ꝺz se ĩtromittere de illa iurisditiõe. alꝫ si negligens cẽt dñs trãsferek iurisditio ad aliũ. ar. ſi. ĵ. ꝺ so. ꝓpe. lz ex suscepto. ꝛ. c. ex tenoꝛ. ꝛ si alter ꝺ vasallis nollet respõdeꝛ sub domino pt illum punire ꝛ ipsi tenenꝫ litigare de feudo sub domino feudi. ĵ. ti. pri. et transmissa. ꝛ. c. vex. sed in iudicio possessorio pt agere vasallus corã ordinario. ĵ. ti. proꝛi. ex pte. b. qꝛ exceptio talis locũ bꝫ ĩ petitorio ut ibi vicit. ꝛ no. sup boc qꝫ si qõ feudi vertiꝫ iter dominũ et vasallũ vtrũ vasallꝰ debeat ipm̃ bfe uel ñ: tũc p alios vasallos cã illa ꝺz tractari. si ꝺo iter duos vasallos tractatur cã. ſ. qꝺ illorũ sit potioꝛ in feudo tunc dñs feudi ꝺz cognoscere ut ꝺ ꝛ ĩ ꝓsti. federici. hac edictali. §. ꝓterea. ꝛ. ĵ. eo. nouit. si ꝺo iter vasallos ꝛ alios q non sunt vasalli agaꝫ de illa re rei vendicatõe tũc dominus nõ cognoscet: qꝛ eẽt iudex in causa sua qõ esse non ꝺz. C. ne qꝺ in sua cã. l. una. sed ordinariꝰ tũc cognoscet uel delegatus. ĵ. c. pn. cuꝫ sit generale. ꝛ. xi. q. i. experientie. b.

Dilecti filij. Sufficit actori fm̃ proponere nec cogitur nomẽ actionis exprimere. b. d. uel aliter ꝛ melius quo ad intellectũ vt ĩ rubꝛo. ꝛ due sunt ptes. in prima q̃rela. in sc̃a. postio ibi. putideatis. ab. siculus.

i ¶ Subtiliter. no. subtilitates ĩ cãis ecclesiasticis reprobãdas. ſi. de iur. calũ. lꝛas. ꝛ. ĵ. de do. ꝛ ꝓtu. c. i. ꝛ. ĵ. de resti. spo. sepe. qꝛ huiusmodi subtilitates ad pernicie reuertunt. C. ad trebel. l. p. ꝛ stricta rõ qñqꝫ omitti solet. ff. de reli. ꝛ sump. fu. l. sunt psone. ꝛ. ff. ad. l. acql. ita vulneratꝰ. §. vlti. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. sicut te. §. si debitori. cũ. n. ꝺ bona fide agitur de apicib⁹ iuris nõ est disputandum. ff. mã. si fideiussor. §. quedam.

k ¶ Actio ĩtenteꝫ. sic patet qꝫ nõ tenemur actionẽ ꝓponere ꝛz canones ar. ꝺ de mu. pe. c. i. ꝛ. xij. q. viij. ꝛ. xi. q. i. experientie. ꝛ. c. se. ꝛ. ĵ. e. examinata. ꝛ. C. si p viz uel ali. mo. l. i. ꝛ. ĵ. depositi. graui. ſo. dicas qꝫ nullus compellit ut ꝓponat actionẽ nec tenetur si nõ vult proponere in iudicio ecclesiastico. si aũt qs vult ꝓponere succũbit sed põt proponere aptã ꝛ cõ gruẽtẽ postea ꝛ admittit. ĵ. e. examinata. lau. tm̃ dicit qꝫ tenet qñqꝫ aliqs proponere actionẽ. qꝛ cũ ex vna cã plures actiones oriunt non sufficit ꝓponere cãm simpliciter. ff. de iureiur. duob⁹. §. colon⁹. ꝛ. ff. de insti. ac. habebat. ꝛ. ff. ar. fur. ces. l. i. ꝛ. l. si colonus. ꝛ. ff. de le. ij. cuꝫ filius. §. varijs: qꝛ aliter fit ꝺdẽnatio in vna qꝫ ĩ alia: ꝛ tunc satis videtur qꝫ eligere debeat ex qua via procedere debeat. cã vero petẽdi: semp exprimẽda ẽ alias nõ vĩ. ĵ. de libel. ob. c. vl. ꝛ. ĵ. ꝺ cen. pueuit. ꝛ. C. ꝺ edic. di. ba. tol. l. vl. v. sin aliqd ꝺdictorũ. ꝛ cã petendi semp procedere ꝺz. ff. qñ dies lecedat huiusmodi legatũ. ꝛ boc in personali. in reali secus ubi non tenetur quis specificare nisi velit: ut no. ĵ. de libel. ob. c. i. ꝛ illa iura canonica q̃ videntur dicere de actione: expõe actio. i. petitio. ꝛz leges ꝺo actio proponenda est: quia nemo sine actione experitur. ff. de neg. ge. si pupilli. §. vl. ꝛ. ff. de edẽ. l. i. ff. de admi. tu. quotiens. §. item si. insti. ꝺ ac. ĩ prin. actio enim est ius prosequendi in iudicio quod sibi debetur. sed ꝛz canones exponimus actionem. i. cãm.

l ¶ Simpliciter. sic. ĵ. eo. pastoralis.

Vtellerimus. Excõicatus potest cõueniri sed nõ ꝓuenire. b. d. sic cõiter summaꝫ. ꝛz magis generaliter ꝛ pinguius sũmatur ut in rubꝛo. primo ponitur qꝺ. secũdo responsio ibi: respondem⁹. tertio respõsionis ratio ibi: ne videatur. Ab. si.

m ¶ Cõueniri. excõicati. n. ꝓueniri possunt ꝛz non ꝓuenire. ĵ. de bere. excõicatus. §. credentes. ĵ. de sen. ex. si vere. ne ex suo dolo cõmodũ habeãt ut ibi dĩ: ꝛ p procuratorẽ ut ꝺ dicit debẽt in iudicio respondere. Sꝫ qꝺ si voluerit ꝓstituere procuratorẽ cũ nemo ad ꝺ sit ꝓpellendus. ſ. ꝺ ꝓcu. querelam: ꝛ preterea ꝑncipalis persona de calũnia ꝺz iurare: qũo q̃ per procuratorẽ boc facere ꝺz: ꝺo. si nõ vult cõstituere procuratorẽ nõ credo illũ ꝓpellendũ: et forsitã nõ ĩuenit q ita fideliter tractet cãm suã ꝛ prici-

pantes ei in eadem nō fuit excōicati.ī.ō sen.ex.si vere: cum talis ptici patio sit tm̄ ad dānu3 illoꝝ: sed nunqd pōt recōuenire.no.ī. ō excep.cū iter.excipere ꝟo pōt ⁊ appellare ⁊ alia oīa que ad sui defēsionē ptinēt.ī. ō excep.cū iter.⁊.c.se.p to.q: cui pncipale pmittit ⁊ accessorium cōcedi tur.ar.ā.ō of.ōle.pterea.⁊.c.prudētiā.§.sexta.⁊.c.suspitionis.⁊.ff. de iurisdi.om.iudi.l.ij.

Clerici. Duo facit.primo legem ꝓbat.scōo cōsuetudinē iprobat ibi.nō oz.⁊ pōe casum ꝯsuetudo erat ꝙ oēs fures puniret iudex laicus ⁊ hāc ꝯsuetudinē papa hic dānat.⁊ ī rōne decidēdi arguit h papa ꝓlocū a maiori ⁊ iō facit hic mentionē de lege als nō faceret ad propositu3.q.d. ſm Jo.an.si canō hoc cāu nō vincat legē scriptā ⁊ rōe3 fortiꝰ .l.nō scriptā ⁊ particularem uel localē.ab.si.

a Nō dedignant.ī.ō iura.calū.c.i.⁊.ī.ō no. ope.nū.itellexīmꝰ.⁊ in auc.ut clerici apud proprios epos.§.p.col.vj.

b Crimine.xi.q.i.c.i. ⁊.ij.⁊ in pluribus capitulis se.

c Cōsuetudine. ar.ꝙ ꝯsuetudo iuri scripto nō pīudicat.ar.xi.di.ꝯsuetudinis.ar.ā dis.e.c. in his:sed verꝫ est ubi ꝯsuetudo nō ē rōnabilis nec pscripta.ā.ō ꝯsue.c.vlti.vbi de h:⁊ ita in casu isto non pt hre locū consuetudo qñcūq3 tpe obtēta eēt q: eēt ā ecclasticam libertatē ⁊ statuta ecclie.sic.ā. de ꝯsue. ad audiētiam.⁊.c.cū inter ⁊.ā.de elec.c. cām que.

Causam que. Judex ꝓuidere o3 ne collegium litiget coram eo sine auctē plati sic cōiter sūmat: s3 generalꝰ dic ut in rubro. primo cām cōmittit. scōo delegatū instruit ibi ꝓuideas. tertio cām istructōis pōit ibi:ne ab.si.

Clericus de omni crīe o3 coraz ecclesiastico iudice conueniri: nec valet consuetudo contraria.

Clerici: ⁊ ifra. Cū imperator dicat ꝙ leges nō dedignant[a] sacros canones imitari: in quibus generaliter tradit: ut de oī crīe[b] clericus dēat corā ecclesiastico iudice ꝯuēiri: nō o3 i hac pte canonibꝰ ex aliq̄ ꝯsuetudine[c] preiudiciu3 generari. Clemens tertius.

Judex ex officio ꝓuidere o3 vt debite solēnitates seruentur i iudicijs: qbus omissis iudicium redditur frustratorium.b.d.ab.si.

Causam que vertit inter fres dulmeñ.monasterij ⁊ monachos sci albani: ⁊ infra. Prout deas inter cetera ut frēs dulmeñ. monasterij cū auctoritate ⁊ assensu episcopi[d] sui igrediantur negociū. Ne si frēs sācti albani obtineāt: eps ide3 abbatē monasterij se proponens lite3 sopita3 valeat suscitare. Celestinus tertius.

Clericus depositus incorrigibilis excōicādus ē ⁊ successiue anathematizandus: ⁊ si sic nō resipuerit per iudicem seculare3 comprimendus est.h.d.ab.si.

Cum nō ab hoīe: ⁊ infra. a nobis fuit ex parte tua quesitu3: vtru3 liceat regi vel alicui seculari psone iudicare clericos cuiuscunq3 ordinis siue in furto siue in homicidio vel piurio seu qbuscunq3 fuerint criminibꝰ ōprehēsi. Consultationi tue taliter rñ. ꝙ si clericus i quocūq3 ordine cōstitutus in furto vel homicidio vel periurio seu alio crimine fuerit dephēsus[e] legitime atq3 cōuictus: ab ecclesiastico iudice deponendus[f] est. Qui si depositꝰ incorrigibilis fuerit: excōicari[g] o3. deinde cōtumacia crescente anathematis mucrone feriri. post modū[h] vero si in ꝓfundū malorū veniēs cōtēpserit: cum ecclesia nō hēat vltra qd faciat: ne possit eē ultra pditio plurimorū p secularem cōprimendus est ptātem: ita ꝙ ei ōputetur exilium vel alia legitima pena inferat. Idē3.

Per rescriptum ipetratu3 contra violentu3 conuenitur qui scienter succedit in vitium.

Quia gu. q violēter dicebatur ecclesiā. P. clerici occupasse defunctus est vt accepimus: ⁊. R. eam postmodū ē ingressus: Precipimus: vt scōm forma3 priorum[i] lrarū inter ipsos. R. ⁊. P. sub eisde3 iudicibꝰ mediāte rōne sicut inter. P. eūdē ⁊ prefatum Gu.[k] si viueret negocium terminet. Idē Ano. tertius sācti Sergij ⁊ sancti georgij abbatibus.

Solus papa cognoscit ō dubiis priuilegiorum apostolice sedis ⁊ non inferior.

Cum venissent[k] ⁊ ifra. Cū super priuilegijs sedis apostolice cā vertatur nolumus de ipsis per alios iudicari.

Idē3 platis p frāciā3 cōstitutis.

Judex ecclesiasticus pōt p viā denunciationis euangelice seu iudicialis procedere contra quēlibet peccatorem etia3 laicum: maxime ratione periurij vel pacis fracte.

d Assensu epi. q: sine assensu plati collegiū nec ꝯuenit nec ꝯuenit.C. ō epi.⁊ de.oēs.§.nihilominꝰ.⁊ ar.xij.q.ij.si q̄ ō rebꝰ.sic ⁊ platus sine assensu capli conuenire uel ꝯueniri non pt.ā.ō ꝓcu.c.i.ff. de iure deli. ait ptor. de hac materia vꝫ.ā.ō rescrip.edoceri.⁊.ā.de procura.c.i.

Cum nō ab homine. Clericꝰ ōpositꝰ icorrigibilis ꝯpmit p curiā secularē: sic cōiter summat.cōis diuisio.scōa ibi ꝯsultationi.ab.si.

e Dephensus.ita ꝙ aliq clerici admissi itersint dephensioni ⁊ ōtētioni p spaciū.xx.horarū.ar.ff.ad.l.iulia3 de adulte.capite. sed ēt p laicos pt ꝯprehendi clericus in ipso facinore ut ita notorium fiat crimen ⁊ detineri sine nota excōicationis: dūtamē h faciant de prelatorū suoꝝ auctoritate.ī.de sen.ex.c.ut fame.

f Deponendus.ā.eo.at si clerici.⁊.ā.e.clerici.C.de spol.l.ij.C.ubi sena.uel clar.l.vlt.

g Excōicari.i.suspendi ut differat a sequenti q dicit anathematis.als verbo excōicationis maior excōicatio intelligit.ī.de sen.ex. si quem.

h Postmodū.no.qliter in crimibꝰ sit ꝓcedēdū ut pmo deponat postea excōicet.si.lxxxi.di.demū.⁊.iij.q.iiij.clericꝰ.⁊.xi.q.i.si qs sacerdotū ⁊.ā.eo.at si clerici.arg.ā.xxiij.q.iiij.forte.⁊.xxxiiij.di.quorundā.lxxiij. di.honoratus.sol.qñq3 procedit ā aliqueꝫ pro crimine: qñq3 pro contumacia.ubi pro crimine pmo loco ꝓcedit ā aliquem si crimē tale est ꝙ inducat suspēsionē: pmo o3 suspendi uel si inducat depositionē o3 deponi. ⁊ si corrigibilis apparuerit non ꝓcedit ampliꝰ ā ipm.sic itelligit.ā. eo. at si clerici.si ꝟo incorrigibilis fuerit.seruat qō hic dꝛ ut tunc demū tradatur curie seculari: cū ecclesia nō hēat vltra qd faciat.⁊ sic itelligūt illa capitula.iij.q.iiij.clericus.⁊.xx.q.i.si qs sacerdotū:l3 qdam itelligāt illa spāliter i cā epoꝝ pp enormitatē delicti ⁊ excellentiā psonaꝝ.⁊ sic ēt illa capitula intelligūtur ō incorrigibilibꝰ.xvij.di.nec licuit.⁊. qōne.i. petimus.xxiij.q.v.de liguribus.sic ergo ꝓcedendū est qñ pēa incipit a crimine excepto falsario lrarū apostolice se.ille in exaggeratione ⁊ odio criminis ipso iure excōicatꝰ ē ⁊ ōpositꝰ oī puilegio clericali ⁊ icōtinēti tradit curie seculari .ī.ō falsa.ad falsarioꝝ: ⁊ in crimie heresis.ī.de her.excōicatꝰ.⁊.c.ad abolendam.§.i.q uero falsat lras alioꝝ puniri o3: ut tradit.ī.ō falsa.ad audientia3. vbi ꝟo pena icipit a ꝯtumacia pmo o3 suspendi postmodum crescente contumacia excōicari deinde ōponi: ut dicit.c. forte ⁊ alia capla ꝯria: ultio deb3 tradi curie seculari.

Quia gu. Hec decre. legitur duobus modis in glo. ⁊ primus modus est cōis ⁊ mihi placet ideo sūmat vt in rubro.primo narrat fcm̄.scōo ꝓuidet ibi precipimus.ab.si.

i Or: gu.sic inter eūde3.p.et pfatum gu.sic ergo vꝫ ꝙ singularis successor possit ꝯueniri p rescriptū ipetratū ā antecessorē ēt re itegra.ar.ī.de cōces. phen.ꝓposuit.⁊ vꝫ expssu3 ꝙ qcunq3 succedit possit cōueniri .ā.de alie.mu.iu.c.i.et decretalis epistola vi3 constōnis h3 tit.di.in memoriam.⁊.c.si romanorū.ergo ad silia oīa illa trahere possumus.ar.ff. de le. non pñt: ergo tā singularis q̄ vniuersalis antecessor cōueniri pōt ⁊ decretū fcm̄ in psonam añcessoris iam defuncti in psonā hēdis trāsfert.ff.de fideicō. li.l.cū qsi.sed ā vꝫ ꝙ nō sit cōueniēdus successor q: rescripta ad alias psonas vel res non extendunt nisi q continent ibidē vt.ā.ō of.dele.P.⁊.G.in fi. ⁊.c.cū olim ad fi.⁊ ē expssum ēt de successore vniuersali.ā. ō rescrip.significauit: ⁊ iudicis datio nō trāsit ad heredē illius q nō erat i rebꝰ humanis ā quē datus fuit iudex.ff.que sen. sine ap.rescin.eū q: verꝫ ē ꝙ rescriptū re itegra ñ trāsit ad successorē nec successor illiꝰ ā quē ipetrat pōt ꝯueniri: ut.ā. de rescript.significauit.ubi de hoc. qō hic dꝛ intelligit ō illo successore q sciēter occupauit rē alterius quā sciebat ad se nō ptinere vnde qsi in vitiū successit. sicut ille q sciēter recipit re3 a deiectore.ī.de resti.spo.sepe contingit.⁊ sicut ille q recipit rem ab alio cā mutandi iudicij.ā.ō ali.mu. iudi.c. .i.isti.n.quasi sites sunt i vitio vnde possunt ꝯueniri coram eisdem iudicibꝰ: ⁊ p easdē lras sicut antecessor ut hic dꝛ: ⁊ in illo ti.de ali.mu.iu.cau.fac.c.i. ⁊ eo ipso ꝙ. R. occupauit rem qua iste. P. spoliatus fuit p illum gu. vꝫ hre ratū fcm̄ illius.si.ī.ō imu.eccle.c.aduersus.alias quare apposita fuisset hec dere.i hoc ti.alij dicunt ꝙ iudices illi procedunt tantum ex vi istarū lrarū: nec alias poterant procedere per pmas qō non credo.B.

k Cum venissent.hec est pars illius quā hēs.ā.ō in integ.resti.cū venissent iudicari ⁊ hoc ideo: q: eiꝰ est iterpretari cuiꝰ est ꝯdere: ut.ī.de sen.excōi. iter alia.⁊.xi.q.i.§.ex his.⁊.C.ō le.l.vlt.⁊.ff.ō pto.stip.in ptorijs.sed nunqd incidēter pōt alius cognoscere q̄ papa: videt ꝙ sic.C.ō iudi.quotiens.⁊.ā. de iite.resti.cā in fi.ispiciendo puilegium: ⁊ si ꝟba sunt manifesta iudex pōt dicere non obstat puilegiū.ar.ī.de fide instru.accepimus.ar.ā.ff.de postu. quos phibet.⁊.ī.de excep.exceptionem in fi.ī.q sint legi.lator.dicas ꝙ hoc h3 locū si verba obscura sunt ⁊ ambigua: tūc eius est iterpretatio cuiꝰ ē ꝯdere.vbi ꝟo aperta sunt ⁊ clara pōt iudex dicere obstat puilegium uel nō obstat.argu. pdicte decre.accepimus: sed quarit pōt papa esse iudex i cā sua cū alius o3 eē iudex q̄ actor: ut.iij.q.iiij.c.i.⁊.ij.C.ne qs in re sua ius sibi di.l.vna. Papa eni3 i tali casu litigat p ꝓcuratorē.ī.de ꝯfir.vti.cū dilecta.item q: lites sine omni suspitiōe procedet debēt.iij.q.v.quod suspecti.item q: res ecclesie romane ꝓprie sunt pape sicut res fisci sunt iperatoris quasi pmonium.ff.ne quid in loco.pub.l.i.§.hoc interdem. Item de cā fiscali cognoscere o3 ꝓcurator cesaris. .ff.de of.procō.nec qcquā: sed dic ꝙ papa pōt esse iudex in cā sua sicut iperator i cā fiscali.ff.de his que in testa.dele.l.ꝓxime.⁊.xx.dis.nunc aūt. ⁊ prelatꝰ potest esse testis in cā ecclesie sue.xxiiij.q.ij.sup prudētiā.sic eps iudex ē i cā ecclesie sue.xxiiij.q.iiij.guilisarius.⁊.vij.q.i.sicut. Consultiꝰ tm̄ ⁊ honestiꝰ faciet si

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

alij hoc ꝓmiserit. ar. ij. q. vij. nos si ic̃petenter. ꝛ. ff. de offi. ꝓcõ. l. nec qcquã. ꝛ itelligit õ priuil. que papa ꝓcedit alijs ecclesijs ꝛ nõ õ illis ꝓuilegijs q̃ a dño papa collata sunt romane ecclie. ꝫ. õ trãsac. c. i. ꝛ. xxi. vi. in nouo. ꝛ. c. quãuis de alijs ꝓuilegijs bñ iudicat ꝑ alios. uel põt erponi nolumus iudicaꝝ ꝑ alios nisi ꝑ ōlegatos a nobis. ꝛ sic ẽ planum qꝛ ex quo papa dat ꝓuilegiũ uel indulgentiam uel ẽt cõfirmationem nullus de illis cognoscit ammõ sine eius mãdato. j. de cõfir. vti. vel inuti. c. i. ꝛ. ij.

a ¶ Mouit ille. casus rex ãglie ꝛ rex frãcie sup q̃daz discordia quã iter se hẽãt occasione feudi sup comitatu pictauie cõpositionez fuerũt adinuicẽ: ꝛ ꝓpositio illa fuit bincinde iuramẽto firmata: venit ꝫ illã ꝓpositionẽ occupando dcñ comitatuz: rex anglie sepe monuit illũ ut cõpositionez seruaret ꝛ pacta inita iter eos: sed cuz ille desistere nollet rex anglie õnũciauit hoc ecclie vñ dñs papa intellecta denunciatione illa: qꝛ ille veniebat ꝫ pacẽ ꝛ pacis federa iuramento firmata cũ ad ipm ptineat corrigere de peccato quẽlibz rẽpianũ scribit dñs papa platis frãcie ꝛ primo iducit ꝫ eũ illã auctoritatẽ euãgelij: nec tñ ꝓpter ea in ꝺ derogare vult in aliquo iurisditioni illi⁹: nec ĩtẽdit iudicare de feudo sed decernere de peccato illi⁹ cuius cẽsura ad ipz spectat. nisi ꝑ ꝓuilegiuz vel ꝫriã ꝓsuetudinẽ iuri cõi sit detractũ: sed decernere de peccato cui⁹ cẽsura ad ipm ptinet tandẽ oñdit qꝫ ipse non dz sibi iniuriam reputaꝝ exẽplo valẽtiniani ꝛ illoꝝ ĩperatoꝝ ostendendo qꝫ ad ipm ptinet corrigere quẽlibet de peccato et pacis federa reformare. vñ cõmittit cãm istam cuidam abbati q de plano ve q̃rimonia illa cognoscat. qꝫ si rex francie humiliter nõ acgeuerit precipit cuidã legato qꝫ ipse ꝓcedat in negocio ꝑm formam sibi traditam.

b ¶ Nam. ꝓ ꝺ qꝫ ꝺ ꝺ ꝑz qꝫ ecclesia uel papa nõ hz utrunqz gladiũ. xcvi. di. cum ad vex: ꝛ. j. de ap. si duobus: ꝛ. j. qui fi. sint legi. cãm que. ĩperiũ. n. et sacerdotium ab eodẽ ꝓncipio ꝓcesserunt in auc̃. quo oporteat. e. in ꝓn. col. i. nõ ergo de tpali iurisditione dz ĩtromittere se papa: nisi ĩ subsidium. s. cum iudex secularis negligẽs ẽ vel cũ vacat ĩperiũ. j. ti. ꝓri. lz. ꝛ. c. sequẽ. sed vꝝ qꝫ papa maior sit ĩperatore. xcvi. di. duo sunt. ꝛ. ꝫ. õ ma. ꝛ obe. solite. nã iura celestis ĩperij ꝛ terreni petro cõmissa a deo sũt. xxij. di. c. i. ipse. n. vtrũqz gladiũ habuit ut dicit euãgelista: ecce duo gladij sunt hic: quã ptãtez suis successoribꝰ trãsmittit. xl. di. c. i. verũ executionẽ gladij tpalis impatoribꝰ ꝛ regibꝰ cõmisit ecclesia ꝛ tñ iurisditionẽ cãꝝ ciuilium aliqñ ꝑ sacerdotes exercuit. xi. q. i. relatũ: quedã enim possumus alijs cõmittere que nobis non possumus retinere. ar. j. õ isti. c. vlt. nec dz epꝰ sibi retinere quod dz alijs dare. xxij. q. ij. quattuor. ꝛ melꝰ. xi. q. i. te qdem. de hac materia habes. j. qui fi. sint legi. causam.

c ¶ Ethnicus. xlv. di. sed illud. xxiiij. q. i. oĩbus. j. de iureiuran. quẽadmoduz.

d ¶ Peccat in ipm. i. offendit: uel lecꝛ euz. alr accipiꝫ peccare ĩ aliquẽ in auctoritate illa: si peccauerit ꝛc̃.

e ¶ Processit. illũ admonẽdo ut seruaret federa pacis: alias denũciãs nõ audiꝫ nisi admonitione premissa. j. de accu. cũ dilectus cũ suis ꝓcur.

f ¶ Intendimus. responsio tacite qõnis.

Mouit ille[a] q nihil ignorat: et infra. Non putet aliquis qꝫ iurisditionem illustris regis frãcorũ ꝑturbare aut minuere intendam[e] cũ ipse iurisditionem nostram[b] nec velit nec debeat ipedire. Sed cum dñs dicat in euangelio: Si peccauerit in te frater tuus vade ꝛ corripe eũ inter te ꝛ ipsum soluz: si te audierit: lucratus eris frem tuuz: si te nõ audierit adhibe tecuz vnuz uel duos: ut in ore duorũ uel triũ testium ster oẽ verbũ. Quod si non audierit: dic ecclesie. si aũt ecclesiã nõ audierit: sit tibi sicut ethnicus[c] ꝛ publicanus: et rex anglie sit paratus sufficienter ostendere qꝫ rex francorum peccat[d] in ipm ꝛ ipse circa euz in correctione ꝓcessit[e] scõm regulã euangelicam: ꝛ tandẽ qꝛ nullo mõ ꝓfecit: dixit ecclesie quomõ nos q sumus ad regimen vniuersalis ecclesie supna dispositiõe vocati mãdatum diuinũ possimus non exaudire: ut nõ procedam[e] scõz formaz ipsi⁹: nisi forsitã ipse coꝝ nobis uꝰ legato nostro sufficientẽ in contrarium rõnez oñdat. Nõ. n. intendimus[f] iudicare[g] de feudo cuius ad ipm[b] spectat iudiciũ: nisi forte iuri cõi ꝑ spãle ꝓuilegiuz uel contrariam ꝓsuetudinez[f] aliqd sit detractũ sed decernere de peccato cuius ad nos ptinet sine dubitatione censura: quã in quẽlibet exercere possumus ꝛ ẽbemus. ¶ Nõ igiꝫ iniurio sum sibi dz regia dignitas reputare si super hoc apostolico iudicio se cõmittat: cũ valentinianus idytus impator suffraganeis mediolanẽ. ecclesie dixisse legaꝫ. talẽ in pontificali sede constituere ꝓcuretis cui ꝛ nos q gubernamus imperiuz syncere nr̃a capita submittam[y]: ꝛ eius monita cũ tanquã boies deliqueri mus suscipiamus necessario velut medicamẽta curantis: nec sic illud humilimum omittamus qõ theodosius statuit ĩperatoꝛ: ꝛ carolus i nouauit õ cuius genere rex ipse noscit descẽdisse: qcũqz videz[h] litem babẽs siue petitoꝛ fuerit siue reus: siue initio litis vel decursis tẽpoꝛũ curriculis: siue cuz negociuz poraꝫ sine cũ iã ceperit ꝓmi snia: si iudicium elegerit sacrosancte sedis antistitis: illico sine aliqua dubitatione ẽt si pars alia refragetur ad epoꝛũ iudiciũ cũ sermone litigãtiuz dirigaꝫ. Cũ. n. nõ bũane constitutiõi sed diuine poti⁹ initamur: qa ptãs nostra nõ ẽ ex boie[l] sed ex deo: nullus q sit sane mentis ignoꝛat: quin ad offiñ nr̃m spectet de quocunqz mortali peccato quemlibet corrigere[m] rpianũ: ꝛ si correctionẽ ꝓtẽpserit ꝑ discretionez ecclesiasticam cohercere. Sed forsan dicet qꝫ aliter cũ regibus[n] ꝛ aliter cũ alijs est agẽdũ. Ceterũ scriptũ nouimus i lege diuina: ita magnum[o] iudicabis vt paruũ: nec erit apud te acceptio ꝓsonaꝝ: ꝛ infra. Cz aũt hoc modo ꝓcedere valeamus sup quolibet criminali peccato vt peccatorez reuocemus a vitio ad virtutẽ ab erroꝛe ad veritatẽ: ꝑcipue cum contra pacẽ[p] peccaꝫ q̃ est vinculũ charitatis: postremo cũ iter reges ipsos reforꝛmata fuerint pacis federa: ꝛ vtrinqz prestito ꝓpoꝛ iuramẽto firmata: que tñ vsqz ad tps pretaratum ꝛuata ñ fuerit: nũqd nõ poterim⁹ de iuramenti religione cognoscere qõ ad iudiciũ ecclesie nõ est dubium[q] ꝑtinere vt rupta pacis federa reformẽt. ¶ Ne ergo tãtaz discordiaz videamur sub dissimulatiõe fouere: predicto legato dedimus in preceptis: ut nisi rex ipse vel solidam pacem cũ predcõ rege reforꝛmet: uel saltem humiliter patiatur vt idem abbas ꝛ archiepꝰ bituricẽñ. de plano[r] cognoscãt vtruz iusta sit q̃rimonia quam cõtra eaz ꝓponit corã ecclesia rex anglorũ: uꝰ ei⁹ exceptio[r] sit legitima quam cõtra eum per suas nobis lr̃as duxit exprimẽdam: iurta formã sibi datã a nobis procedere non omittat.

I Dem epõ belien.

¶ Principalis ꝑsona per se nõ ꝑ aduocatum debet ꝓponere in iudicio nisi sit indiscreta.

g ¶ Judicare de feudo. directe. s. sed tñ rõe peccati ꝛ iducẽdo ad pniaz vi. q. i. illi q. ꝛ. xxij. q. iij. predicãdũ. ꝛ. xxiij. q. iij. ecce. ꝛ sic ꝑ cõsequẽtiam cogit restituꝛ feudũ. argu. xiiij. q. vi. si res aliena. qualiter qõ feudi tractari debeat vꝺ. ꝫ. e. ceterum.

b ¶ Ipsum. s. qñ qõ est de feudo inter vasallos tunc iudicium ptinet ad dñm feudi. õ hac materia no. ꝫ. e. ceterum.

i ¶ Cõsuetudinẽ. no. qꝫ cõsuetudo parificaꝫ pnilegio. ir. q. iij. ꝓquestus ꝛ. lxiij. disti. qꝛ sancta. ꝛ lxiiij. di. qꝛ ꝑ ambitiões item ꝑz hic qꝫ ꝓsuetudo dat iurisditionẽ. ꝫ. õ arbi. dilecti. ꝛ. C. de emã. l. i. ꝛ vlt. ꝛ. lxij. dist. gascã. ꝛ qꝫ consuetudo iuri cõi preiudicet bẽs hic.

k ¶ Quicũqz videz. sed cuz hec lex sit abrogata penã sustinet recitator ꝛ auditoꝛ. C. de vete. iur. enu. l. vlt. §. hõia. igiꝫ vt qd mẽbranã occupat ꝛir. di. si romanorũ. rñdeo lz sit ẽt sublata noticia tñ ipsi⁹ necessaria est vt. vij. di. fuerũt ut ostẽdat quãtã dilectionẽ habuit promulgatoꝛ legis erga sacerdotiũ. ꝛ rõ ei⁹ duraꝫ: licet ius ciuile destruaꝫ. ff. de capi. dimi. eas. itẽ est ar. qꝫ ecclesia põt iducere legẽ cũ propsa facit: sed eã ꝫ se recipere non tenet. xi. di. lege: legem istam bẽs. xi. q. i. qcunqz cum sermone. ꝫ. de in integ. rest. c. cum ex lr̃is.

l ¶ Ex boie. silr ĩperiuz a solo deo ẽ. xxij. q. ij. q̃situ. ꝛ. lxiij. di. si rector

m ¶ Corrigere. quẽlibz saltẽ idirecte. ij. q. i. multi. ꝺ. si qs frater ꝛc̃. ar. ꝫ. ff. de peti. ber. hereditas in fi. qñqz tñ aliquis maluz facit nõ tñ punit sumo ꝛmunerat vt ille q colligit oliuam ĩmaturã aio nõ vãdi dãnum ꝛ non tenet aglia. ff. ad. l. aql. si seruus seruum. §. si oliuam.

n ¶ Cum regibus. ꝫ. de of. dele. sane. ꝛ. c. pastoralis. ꝛ. xxij. q. ij. si qua õ rebus. ꝛ. xviij. di. si epꝰ. ꝛ. xxiij. q. i. q ꝫ pacem.

o ¶ Ita magnum. ut. iij. q. ꝛ. c. vlti.

p ¶ Pacem. ad ecclesiam. n. spectat pacem ꝛuare ꝛ obseruari facere. ꝫ. de treuga ꝛ pa. c. i. ꝛ. xxiij. q. iij. si qs romipetas. ꝛ. c. paternarum.

q ¶ Non est dubiũ. xij. q. i. oẽ qõ. ꝛ. c. predicãdũ. argu. xciij. di. diaconi.

r ¶ De plano. nõ in forma iudicij sed in modũ denũciatõis. sic. ij. q. iij. §. abolitio. uꝰ de plano. i. sine strepitu iudicioꝝ. j. de accu. oli. ꝛ. c. sicut.

s ¶ Eius exceptio. sic ergo ꝫ denũciationẽ admittit exceptio. j. de õspõ. ipu. ad dissoluenduz. qõ verũ ẽ si obijcit qꝫ sit criminosus ꝛ hoc siue ꝓsequaꝫ iniuriam suam siue nõ cum in modũ denũciatiõis agit repellit pretextu criminis: qꝛ tũc agit quasi glubet extraneus: qualr enim moue

retur bono zelo ad correctionem alteri⁹ q nõduz est correctus.iij.q. vij. qui sine.z.e.q.§.porro in fi.z.c.iudicet.z.i.q.i.multi.z.xxv.di.c.vl. et .xxxv.q.vi.eps in synodo.z.j.de testi.cogen.preterea.z.j.de spon.cuz in tua.de hac materia vᵗ.ij.q.i.si peccauerit.

PAstoralis. Primo statuit.scdo a statuto vnuz casuz excipit ibi nisi.ab.si.

cũ cãz.z.ff.d asses.l.i.i.z.j.de despõ.ĩpu.ad dissoluẽduz.z.s.de elec.ↄstitutis. Itẽ ex hoc loco videt̃ q actio fʒ canones sit ꝓponenda.ar.j.d mu.pe.c.i.ↄ.s. eo.dilecti. vbi d hoc dicũt tñ qdã q in spũalib⁹ causis actoꝛ nõ tenet̃ ꝓponer̃ actionẽ ut sic ĩtelligant̃ iura que dicũt actionẽ nõ eẽ ꝓponẽdã:in ciuilib⁹ do te netur. Jo.dixit q fʒ canones non tenet̃ qs ꝓponere actionẽ que nõ magnã re grit subtilitatem fʒ leuem: sic est rei vendicatio locati deposi ti: vtrum huiusmodi leues te nentur noĩare: dicas vt dictũ est.s.e.dilecti.

a Factũ ꝓponant.z p seipsos rñdeãt z nõ p ali os.ff.de iter.ac.q suuz .§.ulti.z.C.de iura.ca. auc.pncipales:nisi vbi tenent̃ rõne officij.ff.de ꝓcur.nõ solũ. item vni uersitas per aliuz rñdet .rij.q.ij.q manumittit̃. z.ff.qd cuiusqʒ vniu.l. .i.§.qb⁹.z.l.itẽ eorũ.§. actoꝛ.itẽ excõicat⁹p aliũ dʒ rñdere.s.eo.ĩtelleri mus.itẽ z eps.v.q.iiij. qꝛ epi.item illustres.C. de ꝓcur.l.pe.z ĩdiscrete psone ut hic z minores .s.de eta.z qli.ex rõne. .C.de aucto. preclaruz. itẽ furiosi ꝓdigi. z mu lier luxuriosa.ff.d cura. fu.l.z mulieri.tan.

EXaminata. Quo ad intellectũ summo sic.si actio z in tẽtio sũt iepte vel sola ĩ tentio dʒ re⁹ absolui ab instantia iudicij iter tñ actoꝛ audiet̃ si apte ege rit.diuido ĩ qttuor ptes in pria pnũciatõis rõ.ĩ scda ipsi⁹ rõis dclaratõ ibi:qꝛ. In tertia pronũ ciatio ibi: vnde.in quar ta ꝓtestatõ ibi:ita tñ.ab

b Tãquã seqstratã. se qster appellat̃ ille apud quẽ res in litigiũ dedu cta cõiter a litigatorib⁹ deponit̃.z hmõi deposi tio ñ põt fieri nisi a plu rib⁹ quãuis als z vnus z plures deponere pos sint.ff.depo.lʒ.

c Ecclesie possidebas fʒ si ita ĩtelligit̃ lr̃a ista q iste dicebat se possedis se anq̃ deponeret̃ apud seqstrũ z cũ seqstrata fu it tũc planũ est qd h dic̃ qꝛ tũc habet̃ p possessore nisi ea mẽte deposuisset ecc̃iam apud seqstꝛ.ut ipm seqstrũ ↄstitueret possessorẽ potiusq̃ custodẽ.ff.de acq.pos. ĩteresse puto.ff.deposi.l.lʒ.§.i. vñ nõ poterat ĩtẽtare rei vẽdica.ↄ illos milites nec ĩterdcm possessoriũ cũ ipse possideret. possessori.n.ñ dat̃ rei vẽdicatõ ĩsti.de ac.§.i.z.C.d ali.iudi.mu.ca.fac.l.vna.si do dicebat se possidere postq̃ dposuerat rẽ apud seqstrũ seipsuʒ posuit custodẽ tũc adhuc vr̃ pos sessoꝛ als ñ:ut.ff.depo.l.lʒ.§.i.z iõ nullo mõ aget̃ poterat rei vẽdicatio ne nec ĩterdicto possessoꝛio ↄ milites:fʒ ↄ seqstrũ poterat agere depositi .ff.depo.ei apd.§.i.ar.ff.de pecul.l.deposi.i.rñso.z.ff.de puil.credi.si neutri.§.ij.ĩ fi.z.C.de vsur.acceptũ ĩ fi.qñqʒ tñ rei vẽdicatio dat̃ possi dẽti:nã a dpositario uel a ↄmodatario possum rẽ vẽdicare lʒ ego reʒ il lã possideã:z h vr̃ fieri rõne detẽtiõis.ff.de rei uẽ.offm̃ ad fi.z cõfessoria sil'r dat̃ possidẽti ne inqetet̃.ff.si serui.ven.si forte.§.i.z.l.sicuti.§.sed si qrit̃.z cũ ẽ in q̃si possessione suitutis ne vicinus altius tollat domũ suã ille vult alti⁹ edificare tũc p ↄfessoriã ille põt ꝓhibere vicinũ edificar̃ vt vr̃ ĩ.l.si forte.z.l.sicuti.§.fʒ si qrit̃.z ↄfessoria dat̃ ẽt ei q ñ possidet z cõtẽ dit sibi seruiturẽ dberi.ff.si serui.ven.l.ij.negatoria dat̃ dño qui negat alium hr̃e seruitutẽ:ut ĩ.l.pdcã.isto modo debuit aget̃ miles iste negã do milites illos hr̃e ius ĩ eccl̃ia petendo ne inquietarẽt eũ sup iurepſo natus.z de istis duabus habes.j.de cau.pos.cum ecclesia.

d Nõ tenere.cũ.n.iepta ꝓponit̃ actio iudex nõ dʒ stati illã corriget̃ si ẽ dubia qꝛ lʒ debeat supplere de iure de scd tñ supplere nõ dʒ fʒ dʒ absol uere reũ cũ postea ꝓpenderit eã ĩeptã ex ꝓbatõib⁹ut h.ff.si mes.fal.mo. dix.l.i.§.i.j.de dona.inter dilectos.z.j.d resti.spo.cũ ad sedẽ. Si vero manifeste cognoscit q sit inepta statim eã reijciat iudex uel assessoꝛ.s.e.

PAstoralis: z ifra. Statuim⁹ preterea vt pncipales psone nõ p aduocatos sed per seipas factum ꝓponant[a]. Nisi forte sint adeo indiscrete vt earũ defect⁹ d iudicis licẽtia p alios suppleatur.

I Dem nobili viro mattheo de riparia.

Si actor iepta actionẽ ꝓponit reus absoluit̃ ab instantia iudicij: si postea aptam ꝓponit reus rñdere cogitur.ita cõiter summatur.

EXaminata cã que vertit̃ inter te z milites campanie: z ifra. Actionẽ quam sup iure patronatus eiusdem ecclesie contra pfatos milites intẽtabas: incõgruentẽ cognouimus z ineptaʒ. Oꝛ cum testes iduxeris ad ꝓbandũ q qñ prefatus.a.vicedñs ecclesiam candeʒ tanquã seqstratam[b] accepit: tu iuspatronatus ipsius ecclesie possidebas[c]: pfecto nec rei vendicationẽ intentare nec ipsius restõnem poteras postulare. Unde intentionẽ tuã in hac parte pnunciauim⁹ non tenere[d]: absoluẽtes eosdeʒ milites ab eadẽ. Ita tñ: q si cõgruẽteʒ z aptam itentare volueris actiõeʒ rñdere ibi nihilomin⁹ teneantur.

I Dem magistro z fratribus militie templi in italia cõstitutis.

Preceptores tẽpli p domib⁹ suis agere z defendere pñt nec obstat eis religio vel q ignota sit eorum origo.

QUm deputati: et infra. Accepimus: q qdam tam seculares quam ecclesiastici iudices illos quos habetis in domibus uestris pceptores i causis ad ꝓsequẽdam suaʒ iusticiaʒ nõ admittũt: tanquã licituʒ nõ sit eis sup litigiosis negocijs curã gerere qui pacificis decreuerũt studijs ĩberere: illud allegantes in repulsione eoꝝ q eorũ ipsis generatio nõ est nota: q vndecũqʒ venerint gratia diuina vocati dũ laudabiliter[f] exequant̃ offm̃ sui ordinis ex supabundãti reqritur sue notio natiõis[e]. Ne qs igit̃ i prosecutione causaꝝ pceptores eosdẽ ab agẽdo vel rñdẽdo occasiõe huiusmodi repellat: auctoritate presentium inhibemus.

I Dem vercelleñ.epõ z abbati d toleto.

Prelati debent laicis de clericis appellatiõe frustatoria ñ obstãte iusticiã facere: ad seculareʒ tñ foruʒ clerici a laicis trahi nõ debẽt etiã data ipsoꝝ prelatoꝝ negligentia.

QUaliter z qñ.z infra. Preciipiatis ex parte nostra plañs ut laicis de clericis cõquerentibus plenã faciant iusticiã exhiberi: non obstantibus appellationibus[g] frustratoꝛijs quas in eorũ grauamina clerici frequẽter opponũt. Ne ꝓ defectu iusticie clerici trahantur a laicis ad iudiciũ seculare: qd oino fieri prohibemus[h]. I Dem.

Iudex habens cõsimilem cam ut priuatus a iudicio remouetur.

QAusam que inter abbatem z cõuentũ vuidõ.z archidiaconum carnotẽ.sup quibusdam ꝓcu ratiõib⁹ vertit̃: vobis z archidiacono parisieñ.meminimus cõmisisse.z infra. Oꝛ vero cũ eũdem archidiaconuʒ sil'is pene[i] cã contingat nimis fauorabilis parti alteri videretur: nos te filij decane loco ipsius archidiaconi surrogantes[k] mandamus quatenus non obstantibus prioribus litteris in causa ratione pũia procedatis.

NOn no.ij.arch id.remensi et de

QUm deputati. Duo facit.primo põit in iuriam q̃ inferebat̃ pceptorib⁹ templi.scdo eam deinceps ĩbi bet fieri:ibi ne qs.ab.si.

e Nationis.forte iõ qrebant isti de natione istorũ ut sciret̃ d fama ipsoꝝ:nã ifames ↄsueue rũt fugere loca natõis sue.xix. .q.ij.due sunt.ar.ad hoc.s.de cle.pegri.tue.z ifamis nõ põt esse procuratoꝛ uel iudex.iij.q. vij.c.i.z.c.infames.§.sũt aũt. uel iõ qrebat̃ ut sciret̃:an eẽnt serui qꝛ su⁹ in iudicio stare nõ põt.C.de iudi.su⁹. nisi in casi bus.ff.d.iud.vix certis ex cãis fʒ spretis his psumit ius quẽli bet eẽ dignũ:nisi ꝓbet̃ ↄrũ.s. de seru.c.vno.z.j.de prescrip. dudũ.z psumit̃ liber ex quo ap pet in possessiõe libertatis.iij. .q.vij.§.iij.d.verũ si seru⁹ in fi.z.ff.de of.pro.barbarius.si. .j.de isti.ad decoreʒ.vel dic q eoipso q deputauerũt se obse go iesu xpi oĩs tollit̃ irregula ritas si q̃ fuit.ar.xix.q.vi.non lʒ.in auc.de mo.in prin.col.i. iõqʒ nõ sũt repellẽdi:qꝛ legitie psone psumunt̃.xi.q.iij.coruʒ .ff.de ꝓba.verius.z.l.i.

f Laudabil'r exequunt̃. z sic pp industriam z probitatẽ luebant penam.C.deposi.l.vlti.

QUaliter z quando. Judices eccl'iastici debent de clericis laicis iusticiam facere.sic cõiter summat̃ z fm hãc sũmationẽ ista decre.est in dubio.ff.ad munici.l.i.iõ vt aliqd afferat sũmo sic ut ĩ rubro. z tria fac̃. pmo papit.scdo ĩpe dimẽtũ remouet ibi nõ obstante.tertio grauamẽ suspicat̃ z ꝓhibet̃:ibi ne p defectu.Ab.si.

g Appellationibus.que ipo iure non tenent.j.d ap. pastoralis.i.rñso.c.ut debitus.

h Prohibem⁹.imo z si uelint non pñt laicũ suũ iudicẽ ↄstituere.j.ti .pror. si diligenti.z.c significasti.xi.q.i.inolita.z.c.placuit.Et vr̃ q ẽt de ↄsensu epi non possit.z puto illud uerum.j.ti.pri.significasti.lʒ iura antiqua ↄria inuet̃ videant̃:ut vr̃ ibi:sed econuerso laici trahunt̃ ad forum ecclesiasticum pp defi diam iudicis secularis.j.ti.pri.lʒ.z.l.seq.z.c.ex transmissa.

CAusam que. Judex hñs ut priuatus pene consimilem cãm quem hʒ vt iudex a iudicando remouet̃.h.d.clarius pmo recitat delegationeʒ cãe:se cũdo cãm remotionis vnius delegati z alium subrogat ibi:qꝛ do.ab.si.

i Sil'is pene.z ita vr̃ q iudex qui hʒ cõsilem cãm cãe sibi cõmisse possit recusari ex eo q dic̃ nimis fauorabilis zc̃.qd ẽ mirabile ut ex eo nascat̃ suspitio.vñ si aliqs ageret de iure exceptiõis corã aliquo iudice q ĩ sili cã laborat iudex ille d facili sniaret p illo:sic ẽ ĩ teste q hʒ cõsilem cãm qꝛ ille nõ dʒ admitti in testeʒ pp hmõi suspitionẽ ne de facili testificaret̃ p illo.j.de testi.psonas. z q cõsimili morbo laborãt ñ sunt admittẽdi ĩ testimõio:ut.iiij.q.iij.§.liberi.z.c.testes.si. j.de excep.cũ eccl'iastice.ñ tñ extẽdas hãc silitudinẽ ad oẽs cãs:nã si iudex hẽat cãm decimaꝝ z alia cã puta iurispronatus uel electionis ei cõmittat̃ illud ei ñ nocet uel ẽt ut hic dic̃. Jo.hñ possũt petere eccl'iam uel aliud coraʒ iudice q hʒ ↄsilem cãm.uel hec cã non vr̃ sufficiẽs ad recusandum iudicẽ lʒ sit sufficiẽs ad surrogãdũ:nec vr̃ h q cã ista sufficiat ad recusandũ iudicẽ lʒ sit sufficiẽs ad sur rogandũ.cũ eni plures iudices dati sunt ad petitionẽ alterius partis sine q̃li bet tali suspitõe uel ↄsimili remouet̃ aliqs illoꝝ z alter surrogat̃:ut causa sine suspitione procedat frequẽter hoc ↄtingit.uel dic qd prius dcm̃ est.

k Surrogãtes.sic pp suspitionem dñationis ali⁹ surrogat̃.s.de of.dele.cãʒ q.itẽ si necessarius sit iudex in testẽ reuocet̃ z alter surrogat̃.j.de testi.dilecto.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Exhibita. In prima ponitur appellatis petitio. in scda appellatiois commissio. scda ibi: qr vo. ab. si.

a Euocadi. oes. n. illi euocadi sut quos negociu tagit. s. de tep. or. si archieps. x. lxi. vi. archieps. x. viij. q. ij. lz ergo. x. ff. de adop. nam viuus. x. ff. de mino. in cae. §. ca. C. de aucto. pstan. l. vlti.

b De cotingentibus. ptigetia ipaz electione puta de meritis electi x studijs eligetiu x ve zelo. x an aligd si mdiace prauitatis iterceserit. s. de elec. restriptu est. x. c. sup eo. x. j. de excep. veniqz in fi.

c Ingreret. x ex quo vbo visum fuit iudicab9 qd i modu ingsitiois deberet pcedere x no i forma iudicij. x ita lit. no cote. poterat pcedere pp cotumaciaz alteri9 pris. j. vt lit. no pte. qm frequeter. sut x alij. x. j. de accu. qliter x qm. §. oz. sed errauerunt cu forma ista no fuisset in modu ingsitionis comissa sed in modu iudicij. mera ingsitio no committit in tali casu qa ingsitio fit sup excessib9. x ingsitor oz accedere ad locu. ij. q. j. deo potens. x. j. de simo. lz beli.

d Cospiratione. qo si verum fuisset repellendi erat nec audiendi electum qr qsi inimici x ex odio hoc facere presumunt. vn ab agedo sunt repellendi sicut a denunciatioe seu ingsitioe. j. o accu. no oporteat. x. s. e. nouit i fi. nec tales ad testimoniu sut admittendi. j. o simo. lz beli. x. c. p tuas. pspirario. n. grauissimu crime e ita ut accusatuz a proprio gradu repellat. ix. q. i. coniurationuz. x. c. se.

e Excoicationez. exceptio excoicationis repellit ab agedo. x qr isti agebat electu talis exceptio admittenda fuit qr excoicati audiendi no sunt. j. o sen. ex. p tuas. x. c. si vo. j. de bere. excoicamus. §. credetes: sed cu electus petit pfirmatione agedo ipsos q se sibi opponut si opponat aligd electo in modu exceptionis ad ofensione eccle sie siue illos non admittit replicatio excoicationis qr x si co ster illos esse excoicatos non repellentur a defensione. j. de excep. dilecti: qr a ofensione nullus excoicatus repellitur. j. de excep. in tribus. vlt. c.

f Peruertedo iuris. vnde no valuit qo fecerut qr fines madati seruandi sut. s. de rescrip. cu dilecta. x. s. de of. ole. venerabili. imo si ba rescripti viderentur ee ordinem iurts: tn non oz recipi a iure. s. de rescrip. cam que.

g Lite no contestata. qo fieri non debet. j. ut lit. no pte. p to. nisi electo esset cotumax. tunc. n. ne patiat eccles a otrimetum ex mora pnt recipi testes lit. no cote. j. ut lit. non cote. qm. §. porro

b Dictis grauaminib9. s. qr simul sup exceptoe x pncipali negocio pcedebat x li. no pte. Et colligit ex hac lra qd si plura grauamina assignent i appellato ne sufficit alteru pbare dumo quodlibet p se sit sufficiens. si. j. de ap. significauit. x. j. o pbe. cum iam dudu. x. s. de rescrip. ex parte. ubi de boc. Si aut plura ponunt que habet diuersos effectus no sufficit alteru pbari quo ad vtruqz effectu sed sufficit quo ad alteru. erplu habes. s. de rescrip. olim. sed ola q hic dicta fuerunt habent eude effectum. s. ut appellatio legitima fuerit: ergo sufficit quodcuqz pbetur: qr vtruqz per se sufficit.

Venerabilis. Instantia iudicij no perit per lapsuz triennij. h. d. sic cotinet summa. sed pot aliter summari ut in rubro. x sunt due partes. in pma p tis qo. in scda pape puisio ibi: mandamus. ab. si.

i Obstante. sic ergo oz qd hodie no bz locu ler illa. C. o iudi. pperandu. i. rn so. §. vlt. x. §. plerunqz. vbi dt qd instantia iudicij periit nisi ca finita. j. triennio a tpe litis ptestate comunerado. vt itez incipiat de nouo pcedere ac si nunqua fuisset pcessum. si. n. isti rndere volebat qr istantia iudicij perierat n erat audiendi qr lz sm. l. pdicta istantia iudicij perierat decursu triennij. lte siue iurisditio iudicis no perierat: qr iurisditio iudicis e ppetua x rescripta perpetua sunt. C. o diuer. rescrip. falso. x ar. C. o psti. pe. l. ij. x. C. o pscrip. xxx. vel. xl. anno. Poterant tn dicere no tenemur rndere nisi nouus libellus detur o nouo x ola itez pcedat ab initio p. l. pdicta pperadu. que mo no bnt locu quatu ad hunc articulu p decre. ista. x sic obuiadu e malitijs eoz q cas malicose volut progare. sed ex hac decre. non vt q ler illa pperadu corrigat: qr no colligit hic q lis fuit cotestata sed p subterfugia x cauillatioes ca sit progata: x b potuit esse totu ante lit. pte. imo lis ptestata fuit: qr decisio et cause progata fuit vt dic: x sic fuit lis ptesta. x ita habet expressum in antiqua q lis erat cotestata. x ex eo q dicit instantia iudicij perijsse apparet q pcessus erat i pncipali negocio: qo vt fieri p litis ptestatione que est principiuz cause.

Significauerunt. Non obstante exceptione teporis feriati pter videmias madata est snia executioni. h. d. sm vnum intellectu vt sm alium ut i rubro ita cotiter summatur: sz boc non videt: idistincte verum: ut. j. subijcia. ideo summo alit. x sic actor obtinens in possessorio coram iudice rei non tenetur cora eo iudice sup proprietate rndere si est prorsus alteri9 fori. Et e casus nota. Sunt due partes. in prima partis coquestio. in scda pape prouisio ibi: madamus Ab. si.

k Promulgauit. et boc bene fieri potuit cuz causa ista non fuit spiritualis: sed super iurisdictione tporali: x Abbas x quentus fuerint actores. vnde debuerunt sequi forum rei. j. ti. proximo cum sit generale: x. ri. qone. i. experietie. x. c. seq. x. C. de iurisdi. om. iudi. iuris ordinez. x sententia super possessoe diffinitiua appellatur. j. ut lit. no contest. c. ij. x bic.

l Super proprietate. Sed videtur qd isti monachi tenebant respondet aduerse parti super proprietate coram iudice qui cognouit de possessione qr iudex ille qui cognouit de possessione cognoscere debet de proprietate. j. de causa possessio. c. i. x est illi audietia bene gada quia continentiam cause nititur diuidere ut cora vno agat de possessione: x i alio iudicio de proprietate. C. de iudi. nulli. preterea causa conuentionis x reconuentionis coram eodem iudice fieri debent. C. o senten. x iter. om. iudi. cuz papinianus. x. iij. q. viij. cuius in agendo quis obseruat iudiciu ipsum in eodem negocio habere cotra se iudicez no dedignetur: ut i. l. cum papinianus. xiij. q. viij. cuius in agendo. x illud quasi videt ide negocium. j. de mu. pe. c. i. Sol. verum est qd cotinentia cause diuidi non debet x ille qui cognouit de possessoe oz cognoscere o proprietate siue sit ordinarius siue delegat9 cui causa simpliciter quo ad vtrunqz fuit missa. j. de sequestra. ad bec: x boc locum habet cum actor x reus sunt eiusdem fori: sed in casu presenti non sunt eiusdem fori: vnde monachi q primo egerunt de possessione debebat sequi forum rei quod fecerunt x obtinuerunt. x si aduersarij volebant postea couenire monachos super proprietate debebat sequi forma monachoru: x cause possessionis x proprietatis bene possunt tractari coram diuersis maxime vbi causa talis subest qr nibil commune habet causa possessionis cum causa proprietatis. ff. de acqren. posses. naturaliter. §. nibil. x si aliquis postulauerit alium iudicem sup proprietate: x alium sup possessione no est audiendus. x sic loqt. j. de cau. pos. c. i. x. C. de iurisdi. om. iudi. nulli. x ita no contradicunt buic decre. qr bic isti monachi non fecerunt alia iura cuius in agendo xt. no tangunt causam istam: quia illa loquutur in reconuentione que oz fieri simul cum conuentione. j. de mu. pe. c. i. x. j. de or. cog. cum dilectus. x tunc etiam si vellent reconuenire de alia re non poterat cum qo spoliationis de qua agebant monachi priuilegiata sit. j. de or. cog. super spoliatioe: nec de proprietate simul tunc cum possessione poterat agi. C. de rei ven. ordinarij.

vel aliquo ipsoru appellatum psti terit: reuocato i irritum qcqd post appel. buiusmodi iueneritis attentatum i ca ipsa iurta poruz cotinentiam lraz rone preuia procedatis.

Idem magistro tancredo canonico bononien.

Lapsu triennij no obstate pot s legatus in ca sibi comissa pcedere.

Venerabilis frater noster archieps rauenas proposuit coram nobis q cum decisio cause q i ter ipsum x cotitate ceruie sup iurisditione ciuitatis ceruie x qbusdam alijs articulis vertitur: sit p subterfugia x cauillationes eoz p triennium progata: dicti ceruien. asserentes instantiam iudicij p decursum triennij perijsse: rndere sub tuo examine recusauerunt: x ifra. Mandamus quatenus exceptione huiusmodi no obstate in negocio isto p cedas iurta tradita tibi formam.

Idem epo x magistris. T. x. B. prated. bononie comorantibus.

Cu actor x reus sunt diuersi fori ca pprietatis x possessionis pot coram diuersis iudicibus agitari.

Significauerut nobis olim abbas x couentus scc. Marie o floretia q florentina ptas p eis cotra cotatez castri de signa sup possessioe uel qsi iuris ibide eligendi rectore qo ad se ptinere dicebant diffinitiua sniam pmulgauit. sz post modu abbate x quetu pfatos ipsa ptas coegit cotati p dicte super pprietate vel quasi memorati iuris i seculari iudicio rndere. vn vobis

a ¶ Propter vindemias.tempore enim vindemiarũ ⁊ tpe messiũ nõ cõpellitur quis in iudicio respondere.ita φ sñia lata cõtra absentez nõ tenet:tamen si cõsentiunt partes bene valet iudiciuz.ff.de fer.l.i.⁊.l.si feriatis.⁊ de istis ferijs habes.C.de fer.omnes dies ĩ prin.s3 illis ferijs que inducte sunt ob reuerentiaz dei ⁊ aliorum sanctorum nullus põt re nũciare:ẽt si partes velent. Alijs vero iductis in fauorem hominiuz bñ renunciaſ hoc est expressuz.ĩ.de fer.c.vlti.⁊ de cõse.di.iij.c.i.⁊ arg.ad hoc.ff.de arb.si feriatis xv.q.iiij.c.i.⁊.ij.põt tñ tali die:vt videſ libellus offerri.ff.de adul.l.miles.§.sexaginta:⁊.§.illius.sed ex causa tali tpe aliquis cõpelliſ litigare vt hic dicit in fi.ne tempus illius electi ad regimen illius loci elabatur Et idem credo si finireſ iurisdictio iudicis tẽpore illo φ tunc posset pcedi ne iudicialis ĩstãtia eua nescat ar.s.de offi.deleg.consuluit.

Rica. De foro competẽti. Quia rei ad iudicia vocati frequẽter excipiunt de foro.Et plerũqz dubitatur quod forum sic excipiẽs sequi debeat ideo ⁊c.ẽm Hos. Sed ego cõtinuo sic:tractaturus auctor de singulis actibus ⁊ ptibus iudicij q: ante aliũ actũ iudicialem d3 discuti de cõpetẽtia fori iuxta no.in.c.inter monasteriũ de re iudi.⁊ in.c.pe.de excepti.ideo premittit istã rubricaz q: posito fundamento ponit edificiuz.i.q.i.cũ paulus.De materia habeſ.xxvi.di.iij.q.vj.⁊ vj.q.iij.xi.q.i.xxv.q.i.p totuz repetitur in.vi.⁊ de.Ab.si.

iniunximus:vt si ita cẽt cogeretis cõitatem eandem electuz a monachis in rectorẽ admittere:audituri postea que partes super pprietate vel quasi predicti iuris ducerent,p ponenda:⁊ ifra.Uerũ pars altera inter alia excipiẽdo pposuit se tũc rñdere coram vobis de iure nõ teneri cum tempus propter vindemias[a] existeret feriatũ:rñdente syndico monasterij hoc maliciose proponi:vt videlicet cã protracta tps regiminis electi predicti inutiliter relabaſ:⁊ infra. Mãdamus q̃tenus hoc non obstãte in negocio actione preuia pcedatis.

Rubrica De foro competenti.

Ex cõcilio chalcedonẽ.

¶ Clericus coram suo epõ conueniri debet.

Si quis clericus aduersus clericum negocium habeat:non deserat[b] epm propriũ:sed prius apud ipsũ actio[c] vẽtileſ:vel cõsilio eiusdem[d] apud alios[e] quos vtraqz[f] pars voluerit iudicium obtinebũt.

Ex concilio parisieñ.

¶ Iudex secularis si clericum per se distringit excõicari debet.

Nullus iudicum[g] neqz presbyterũ neqz diaconũ aut clericũ vlluz aut minores[h] ecclesie sine pmissu[i] pontificis per se distringere aut ɔdemnare[k] psumat. Quod si fecerit ab ecclesia dei cui iniuriaz[l] irrogare dignosciſ:tãdiu sit sequestratus[m] quousqz reatũ suũ cognoscẽs emẽdet. Ex ɔci.aphricão.

¶ Ratione rei de qua agiſ sortiſ qs forum ibi vbi res est.Sic cõiter summatur.

Sane si epĩ inter quos cã versatur sint diuersaruz pũincia rum ille primas[n] det iudices ĩ cui[9] pũincia[o] ẽ locus de quo cõtẽditur. Reg.bononi.ɔfensori corsice.

¶ Eps vt suspectus recusatus de cuius suspitiõe notorie constat põt dare delegatũ ptibus nõ suspectũ cuius sententiaz poterit p se executioni mandare.

Si qs ɔtra clericũ causam habuerit:epm ipsius adeat:q si vt suspectus[p] fuerit recusatus executor[q] ab eo deputeſ. Aut si hoc actor[r] refugerit:ab eodem epõ est deputãdus:q ptes sibi mutuo ɔsẽsu iudices ɔpellat eligere. A quibus qcqd fuerit diffinitũ ipsius sollicitudine[s] fuata lege[t] modis omnibus cõpleatur. A Lex.iij.

¶ Super re ecclesie vel clerici potest laicus coram ecclesiastico iudice conueniri.sed si probabiliter negat rez esse ecclesie vel clerici ad iurisditionẽ ecclesiasticaz declinãdaz cõuenitur coram suo iudice.

Si clericus laicum de rebus suis vel ecclesie impetierit:⁊ laicus res ipsas non ecclesie eẽ aut clerici sed suas proprias asseuerat

m ¶ Sequestratus.per sñiam.si.xxx.di.quasi per totum. Sane sic. Episcopus ratione rei conuenitur corã archiepiscopo ĩ cui[9] prouincia res sita est.h.d.magis specifice.Ab.si.

n ¶ Ille primas.⁊ hoc intelligẽ cum ipse nõ potest siue nõ vult per se cognoscere.

o ¶ Prouĩcia.sic patet φ sub illo iudice agere dbet actor in cuius prouĩcia res est litigiosa:vt ex ipsa re sortiatur foruz.ff.d censi.forma.§.si vero.⁊.ĩ.e.c.vlt.⁊.xi.q.i.experiẽtie.⁊.C.vbi.ĩ rẽ actio.actor.⁊.C.de pdi.mino.si pdiuz.⁊.C.de prescrip.lon.tem.l.vlti.

Si quis contra. Solet cõmuniter sic summari. Coram suo episcopo cõueniẽdus est clericus qui si recusaſ dabit dlegatum partibus nõ suspectũ.h.d.sed ego summo aliter cõsiderata potius mẽte legis φ cortice.Episcop[9] si recusatione cõtra euz proposita ad arbitros vẽire nõ vult pt ẽt partium nõ requisito consensu causaz principalẽ alicui nõ suspecto cõmittere cui[9] sententiã executiõi mandabit:vl aliter ẽm aliuz intellectũ:vt ĩ rubro.Et s3 intellectũ meliorem diuiditur:q: primo prouidet quando iudex vt suspect[9] recusatur a reo.Secũdo quãdo delegatus in locuz recusati recusaſ ab actore ibi:aut si. Tertio pũidet circa executionem ibi a quibus:Ab.si.

p ¶ Ut suspect[9].quid tenẽdũ sit:cũ iudex ordinarius recusatur vt suspect[9] plene diciſ.ĩ.de ap.cũ speciali.que videtur hanc dcre.ĩterpretari ⁊ illi stãdum est.

q ¶ Executor.i.delegatus:q: ordinarius cũ fuerit recusat[9] debet causaz cõmittere psone neutri parti suspecte vt dicit ɔstitutio illa.ĩ.d appel.cũ speciali.⁊.ij.q.vj.placuit.ij.⁊.xi.q.i.peruenit.S3 si appelleſ a tali subdelegato ad quẽ appellabiſ:põt dici φ ad papã cum ad ordinarium recusatum nõ videatur appellandũ:nec ad metropolitanũ omisso medio:q: talis appellatio nõ tenet.ĩ.d ap.dilecti.sed satis posset appellari ad epm nõ obstãte tali recusatione nõ φ ipse cognoscat:sed vt alij psone nõ suspecte cõmittat:ar.contra.c.predictum placuit.ij.

r ¶ Aut si hoc actor.s.dixit φ re[9] põt recusare ordinariũ ⁊ actor similiter:vt hic dicit.⁊ tunc epus cõmittit alicui φ compellat ptes eligere iudices sup causa illa quibus epus cõmittet causaz hoc ipsemet facere posset.sed causa vitãde suspitionis hoc dictum est.⁊ idẽ iuris credo esse siue re[9] siue actor recusauerit ordinarium ⁊ est simile huic.xi.q.i.peruẽit.vel sic potest intelligi qd dicit si h actor ⁊c.si actor recusauerit istũ executorem ab episcopo datum:tunc episcopus debet aliquem eligere qui compellat partes:vt in aliquẽ ɔueniãt:ne postea ipsum valeant recusare.s.de offi.dleg.super questionũ.§.i.Idem esset si reus recusaret istum executorem.

s ¶ Ipsius sollicitudine.hoc ideo dicit q: delegatus ab ordinario nõ põt suã sententiam executioni demandare.sed ille ordinarius illã dbet exequi.ff.de re iudi.a diuo pio.i.responso nec potest possessionez dare.ff.de iurisdi:om.iu.iubere.sed nõ credo illã subtilitatem seruandam quin possit exequi suã sentẽtiaz:q: ex quo causa sibi cõmittitur intelliguntur sibi omnia esse cõmissa que ad causam ipsam spectare noscuntur ⁊ sine qb[9] causa expediri non põt.s.de offi.deleg.pterea.⁊.c.suspitiõis.⁊ lex illa a diuo pio.⁊ h dcre.nõ phibẽt hoc l3 dicaſ in eis φ ordinarius hãc sñiaz exequaſ.⁊ hoc etiam notauit.Joan.ij..q.vj.quisquis:sed si velles hoc seruare posset dici φ hoc h3 locũ eũ ordinari[9] est presens.sed eo absente delegat[9] vl officialis ei[9] exequaſ sñias suas.alias perniciosum esset hanc vtilitatem seruare.h.

t ¶ Seruata lege.que loquitur d tempore executiõis sentẽtie que facienda ẽ in personali actione post quattuor menses.C.d vsur.rei iudi.l.vlti.⁊.ff.d re iudi.l.ij.⁊.iij.§.si quis.

Si clericus laicum. Laicus a quo clericus vel ecclesia rẽ vẽdicat d3 corã suo iudice laico ɔueniri.Sic cõmuniter sũmaſ:sed ego summo sic:v

b Si quis clericus nõ dserat.qd si fecerit puniri d3 put diciſ xi.q.i.inolita.c.placuit:⁊.ĩ.eo.si diligenti.

c ¶ Actio.i.petitio.q: s3 canones actionẽ proponere nõ tenentur.s.c.pri.dilecti.vbi de hoc.⁊.c.examinata.

d ¶ Eiusdem.aliter.n.nullo mõ possunt eligere iudiciũ alior.imo d licentia epi iudiciũ seculare nõ possunt eligere.sed ecclesiasticaz personã bene de licentia epi.ĩ.e.significasti.alias nec volẽtes:nec inuiti possũt deserere epm ẽt si iuramẽtum interuenirer.ĩ.e.si diligenti.

e ¶ Alios.i.ecclesiasticos.ĩ.c.significasti:vel epõ cõmittat alicui.

f ¶ Utraqz pars.honestũ ⁊ iustum est istud:vt ambe ptes si pñtes sint eligant iudicẽ cõiter:vt hic.⁊.ij.q.vj.placuit.arg.ɔ.s.d offi.dele.cuz.R.sed illa intelligo qñ altera pars est abñs vel cu3 nõ vult concordare reus vt ibi dicitur.alẽ iniquũ esset illud quod daretur ad voluntatẽ alteri[9] altero pñte:⁊ obseruaſ in curia ro.cõtra.xi.q.i.c.iudices:⁊.xv..q.vij.c.si aũt sed intelligunſ in criminali ⁊ nõ tenet hodie.

Nullus iudicum. Duo facit primo probibet.secundo adijcit penam ibi:quod si.Ab.si.

g ¶ Iudicum.s.secularium

h ¶ Minores.quos appellat hic minores.Põt dici φ seculares siue seruiẽtes ecclesie deputatos ad eius obsequiuz:q: illi eodem priuilegio censentur.ar.xij.q.ij.ecclesiarum seruos.

i ¶ Sine permissu.hic vacat ar.a cõtrario sensu.vt probatur.ĩ.e.significasti.vbi de hoc.

k ¶ Aut ɔdẽnare:nisi forte in cã recõuentionis:q: bene respõdere tenẽtur de ciuili:sed nõ de spũali:vt dictũ est.s.c.pri.⁊.s.de iudi.at si clerici.c.vlt.ar.ĩ.de mu.pe.c.i.⁊.ij.⁊.iij.q.iij.cuius in agẽdo.C.de senten.⁊ iter.om.iu.cum papinianus.in auc.⁊ ɔsequenter.sed in criminali nõ habet locũ reconuentio coram iudice seculari.nec etiam corã quocũqz:vt dictum est.s.xi.pri.at si clerici.

l ¶ Cui iniuriaz.qui iniuriam fecit ecclesie debet priuari communione ipsius.xvij.q.iiij.sicut antiquitus.nec ad supplicãdũ dbet admitti vbi sacrilegiuz cõmittere nõ dubitauit.c.cau.q.iiij.frater ⁊ episcopus.xij.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

in rubro. Primo ponit dictū Secundo ratione dicti ibi: cū actor. Tertio localem contrariam consuetudinem ibi: licet. Ab. si.

a ¶ Forū rei. hec regula generalis est. j. e. cum sit. z. xi. q. i. experiētie. z. c. se. z. iij. q. vj. c. ij. z. c. neminē. z. C. d iurisdi. om. iudi. Itē in criali. z. C. vbi i rez ac. l. vlt. ff. d alie. iudi. mu. cā fac. q2 ēt in pn. z in autē. vt de. apud propri. epi. rū. col. vi. fallit h regula in casibus notatis. j. e. cuz sit. z. c. licet: z. c. ex tenore.

b ¶ De ꝯsuetudie. talis ꝯsuetudo contra omnia iura pdcā est sed introducta est pp negligentiā laicoꝝ in exhibēda clericis iusticia. j. e. cū sit generale. z. c. l3. z. c. ex tenore. s3 papa siue sint negligentes siue nō quotidie ꝯcedit lrās clericis ꝯ laicos sup quacunq3 questiōe z ita assumit sibi iurisditionē alioꝝ ꝯtra id quod dicit. s. ti. pri. nouit in prin.

Ex transmissa. Questio feudi d3 p dn̄z terminari: qui si negligit ecclesiasticus iudex alias supior ei9 hoc faciet: ita cōiter sūmaī. Vl' sūma sic f3 lec. glo. vt in rubro. Vel sūma sic f3 alium intellectū. Questio feudi d3 terminari per. d. feudi īmediatū z hec lec. incidit cū prima s3 est magis clara z no. Et primo pōitur partis conquestio. Secunda ibi: per dominum: pape ꝓuisio. Ab. si.

c ¶ R. forte clericus erat iste R. q2 alias papa nō dedisset ei lrās: q2 l3 cōcedat clerico cōtra laicū nō tn̄ ꝯcedit laico cōtra laicū. dūtamē habeat aliū supiorez: cum ꝯsuetudo curie sic se habeat. nisi d consuetudie z spōte se subiiciāt iurisditioni ecclesie: sic pt itelligi. s. de arbi. inotuit. z cōsimilia. z. s. c. pri. in. si.

d ¶ Domin9. quo ad feudū illud. alias vr q erāt milites ecclesie: vt. s. dr in littera.

e ¶ Ne in iudicio ecclesiastico qd quidē facere potuit cuz papa talē ꝓhibitionē admittat q̄liter cā feudi dbeat tractari dicit. s. ti. pri. ceterum.

f ¶ Distulerit. z sic p negligētiā iudicis secularis iurisditio q̄ prius erat inefficax apud d legatū mō ē efficax. sic. j. e. l3 z. c. ex tenore: sic ēt dlegat9 p negligētiā pdit iurisdictionez z trāsferī ad ordinariū. s. de of. or. significauit. s. de of. dle. prudētiā. §. vi. i fi.

debet de rigore iuris ad forensem iudicē trahi. ¶ Cū actor forū rei[a] sequi dbeat. ¶ Licet i plerisq3 partibus aliter de cōsuetudine[b] habeatur.

I. Dem.

¶ Si questio feudalis est inter clericū z laicum cognoscet dominus feudi: sed eo negligente cognoscet delegatus pape etiam ante negligentiam datus.

Ex transmissa nobis insinuatione. B. G. z vu. militū ecclesie tue intelleximus: q cuz. R.[c] de casauille eos super quadā possessione coraz treceñ. episcopo traxisset in causaz: nobilis vir de campis eorū dominus[d] sub debito fidelitatis eis inhibuit ne de seculari feudo in iudicio[e] ecclesiastico respōderent z infra. ¶ Per dominum feudi causam iubeas terminari: z si ipse malitiose distulerit[f] tu ei debitum finem imponas.

I. Dem.

¶ Dominus feudi siue sit ecclesiasticus siue secularis causam feudalem cognoscit.

Verum quoniā de quibusdaz feudis aduersus prepositū q̄stio mota[g] fuit Statuimus: vt ex quo episcopus fuerit in ecclesia cōsecratus[h]: de feudis[i] ipsis sub suo iudicio cognoscatur si ad ecclesiasticaz cognitionez[k] pertineant. alioquin[l] bn̄placito imperiali sicut iustum fuerit relinquatur.

L. Ucius tertius.

¶ Malefactores ecclesiarum in vtroq3 foro cōueniri possunt.

Cum sit generale vt actor forū rei[m] sequatur: z infra. Veruz quoniam seculares iudices in exhibenda iusticia personis ecclesiasticis sepe in iudicio sunt remissi[n]: in fauorem ecclesie est introductū vt malefactores[o] suos qui sacrilegi sunt censendi venerabilium locorū rectores possint sub quo maluerit iudice conuenire.

C. Elestinus. iij.

¶ Cause clericorum secundū iura nō sm consuetudines laicorum terminantur.

Qvod clericis: z ifra. ¶ Mādamus quatēus si quas causās pecuniarias clerici parisius cōmorātes habuerint ꝯtra aliquos[p] vel aliqui ꝯtra eos: ipās iure canonico decidatis.

I. Nnocentius tertius vercelen. episcopo.

¶ Laicus laicū super re ciuili corā iudice ecclesiastico cōuenire nō pōt nisi in defectū iusticie secularis vel nisi consuetudo id exposcat.

Licet ex suscepto: z infra. mandamus quatenus si quādo a laicis vercell. lrās super rebus precipue que forum seculare cōtingūt a se. appo. cōtigerit impetrare: sub ap. ob. decernas auctoritate nrā irritas z inanes: dūmodo consules z cōmune de se conquerentibus in iudicio seculari exhibeant iusticie cōplementum[q]. ¶ Liceat tamē ipsis qui sub eisdem consulibus taliter duxerint cōtendendum: si se in aliquo senserint pregrauari ad tuā sicut hactenus seruatū est vel ad nostrā si maluerint audientiaz appellare: hoc presertim tēpore quo vacante[r] imperio ad iudicem secularem recurrere nequeūt: qui a superioribus i sua iusticia opprimuntur. ¶ Si vero consules iusticie tā quām merito suspecti fuerint recu-

Verum. Cōiter sūmatur vt in rubro. S3 ego sūmo aliter f3 lec. magis notabilē z magis euacuando substantiā. c. Et sic. Per dn̄z feudi secularē siue ecclesiasticū q̄stio feudalis termiari d3 ēt si vasalli sint clerici: z si plures pretendanī dn̄i nō pōt vn9 cognoscere maxime alio absente an feudū ad eum ptineat. Prio ponit factū. scdo statutū ibi statuimus. Ab. si.

g ¶ Questio mota fuit. vacāte ecclesia. vnde nō erat qui d illa questiōe poss3 cognoscere. nec tūc aliquid fieri pōt in piudiciū vacātis ecclesie. j. ne se. va. pto. Vn̄ preposit9 nō tenebaī nec dbebat rn̄dere de feudo ecclesie corā alio iudice. s. c. pri. z. s. ti. pri. ceterum. Et ideo papa mādat q differaī questio illa quousq3 ecclesia prelatū habuerit.

h ¶ Cōsecrat9. idē eēt si elect9 eēt z ꝯfirmat9: q2 tūc h3 plenā admistratiōem quātū ad ea q̄ ptinēt ad iurisdictōez. s. d elec. trāsmissaz. ar. ad idē. s. d trāsla. inter corporalia.

i ¶ De feudis. supple cognitio d feudis.

k ¶ Cognitionē. q2 forte dicebaī ab aduersarijs q nō erat feudū ecclesie s3 potius iperatoris. vn̄ dicit hic sub ꝯditione. z si epūs esset negligēs in q̄stioue feudi ꝓcedere: secularis iudex postea ꝓcederet sicut ecōuerso. s. e. c. pri. ñ. n. cognitio feudi ecclesiastici semp ad iudiciū ecclesie spectat: vt. no. s. ti. pri. ceterū. S3 ꝯtra vr poti9 q secularis iudex nō possit supplere negligētiā episcopi sed per papā tunc supplenda est illa negligentia: q2 nō ad iudicez secularem de hac causa pertinet etiam si laici sint.

l ¶ Alioquin. i. si ad ecclesiam nō pertineat.

Cum sit generale. Primo ponit regulam. Secūdo casum exceptū z triplicem ipsius causam. Ab. si.

m ¶ Forum rei. s. e. si clericus: z i ꝯcor. ibi positis: z. C. d iurisdi. om. iudi. iuris ordinem.

n ¶ Remissi. in quo casu possunt p excōicationē compelli iusticiaz exercere. xxiij. q. v. administratores. immo iudex qui negligit facere iusticiaz litē faciat suā. xxiij. q. ōe. ii. dn̄s noster. z. iij. q. vij qui sine peccato. arg. in auē. vt diffe. iu. §. h aūt col. ix. z. C. de ap. si appellationē: z si per doluz vel gratiam vel inimicitiam iudicauerit i veraz litis estimationē ꝯdēnari debet. ff. de iudi. si filiusfamilias z in vetre. noua. j. de sen. z re iu. c. cū eterni. li. vi.

o ¶ Malefactores. i. raptores rerum ecclesiasticarū z inuasores. xij. q. ij. de viro. Et isti q sic bona ecclesiarū eripiunt tanq sacrilegi iudicantur: z pn̄t excōicari vsq3 ad condignā satisfactionem. xij. q. ij. nulli liceat ignorare: z ca. q̄q3. z c. pdia. z est expressum j. e. ꝯquestus. z q̄si homicide reputanī. xij. q. ij. qui abstulerit. z quia isti sacrilegiū cōmittūt vt dicunt iura predicta coraz ecclesiastico iudice sunt trahendi. cuz istud crimen sit ecclesiasticum vt h dicitur: z hoc sacrilegium quandoq3 tamē per iudicem secularē punit. C. de episco. z cleri. si quis in hoc genus. itē crimen vsurarum. j. de vsur. cum tu. heresis simonie periurij z adulterij hec pertinent ad ecclesiam z consimilia: z de quocunq3 peccato. s. de iudi. nouit. z hoc quod hic dicit introductū est in fauorem ecclesie: z q2 hoc dicit spāliter de malefactorib9 q possint cōueniri sub quo iudice velint. secus videtur intelligendū de alijs q corā suo iudice sint trahendi dūmodo ibi possint suaz iusticiaz ꝯsequi: vt dicit. s. e. ex transmissa: q2 qd de vno conceditur d alio ꝓhibere videt. xxv. distin. qualis cū suis ꝯcor. nisi ꝯsuetudo contrarium inducat vt dicitur s. e. si clericus. in fi.

Qvod clericis. In loco tpalis iurisdictiōis ecclesie cause clericoꝝ sunt sm ius canonicū terminande. h. d. sm glo. z vtrunq3 sūmariū recipit determinationē Diuidit q2 primo ponitur decisa cōquestio in scda mandatū ibi: mandamus. Ab. si.

p ¶ Aliquos ēt laicos. z est spāle parisius vbi epūs h3 tpalē iurisditiōez z gerit vicē comitis. vnde z preco bānū ibi nūciat nomine epi z regis: alias laici debent in causis pecuniarijs corā suo iudice ꝯueniri: nec tractaretur ibi causa iure canōico sed ciuili: siue iure gentiū vel iure municipali. sed cause tractāde iter clericos z laicos quos cōueniūt vel si ꝯueniantur iure canonico: nō obstante ꝯsuetudine.

Licet ex suscepto. Diuiditur. Primo pōit dictū cū sua modificatiōe. Scdā: ibi liceat. ꝓuidet ꝯ grauamina ꝯsulū. Tertia ibi: si vero ꝓuidet ꝯtra recusationes ipsoꝝ.

q ¶ Iusticie complementum. Ergo quousq3 ad sniam ꝓuenit: semp ē i pendenti an valeat rescriptū. j. c. pri. z. s. e. ex transmissa. q̄q3. n. rescriptum est in pendenti. s. de rescrip. si aūt.

r ¶ Quo vacāte. Iste est ergo vnus casus in quo iudex ecclesiastic9 pōt se inmiscere seculari iurisdictiōi. s. cū supior nō inuenit. Alius est cū iudex secularis negligit facere iusticiā vt hic. versi. dummodo zc. z. j. ca. proxi. z. c. ij. arg. xxiij. q. v. administratores. Terti9 ē cū aliquid ambi-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

gnū fuerit ꝛ difficile: ꝛ īter iudices variaꝫ. ī. q si. sint legi. c. p venerabilem. circa mediū. Quartꝰ est in omni crimine ecclesiastico puta vsura sacrilegio ꝛ similibꝰ: vt. vi. q. ij. c. i. ꝛ. xij. q. ij. nulli liceat. ꝛ. ī. de vsur. quonia. Quintus est cum p denunciationē criminis causa defertur ad iudicem ecclesiasticū. s. ti. pri. nouit. Item rōne ɔnexitatis: vt in dote. ī. de dona. inter. vi. ꝛ vx. de prudentia.

a ¶ Ad te. vel ad nos. Cōtra. ī. de appel. cum speciali. ꝛ. s. eo. si quis contra clericuꝫ. vbi ordinarius recusatus cōmitit causam. Sol. illa cōtineret ius ɔmune: ꝛ qđ hic dicit locale est de recusatiōe iudicis ordinarij ꝛ delegati. ꝛ de illis habes. ī. de appella. secundo requiris. ꝛ. c. cum speciali.

¶ Ex tenore. Diuiditur. naꝫ in pᵐa ponit comitis cōq̄stio. ī scđa pape ꝓuisio. Secūda ibi: nos igitur q̄ tria facit: reddit cāꝫ: supsederi mādat: duos casus excipit. ab. si.

b ¶ Exhiberi. ꝛ q̄ iudices nihilominus procedebāt in cā comes significauit hoc dn̄o pape.

c ¶ In iusticia. ī. de dona. inter. vi. ꝛ vxo. nup. Per hoc patet q̄ cā viduarū nō ptinet pncipaliter ad ecclesiasticuꝫ iudicem. lꝫ pertineat ad ecclesiam quantū ad ɔtectionē. vt. lxxxvij. di. ca. i. ꝛ. ij. imo ad iudicium seculare spectant. primo cause viduarum pupillorū ꝛ orphanorum. xxiij. q. v. regum. ꝛ. q. iij. ab imperatoribus. ꝛ. C. quando impe. inter. pu. l. vna. secundario quantuꝫ ad defensionē ad ecclesiam spectant. xxiij. q. v. admistratores. ꝛ. ī. de cē si. licet. ꝛ causa viduarū ꝛ aliarū miserabilium personarum spectat ad ecclesiaꝫ vbi agitur de iniuria siue ꝺ violētia eis illata. xxiij. q. iij. si qs ꝺ potētibus: ꝛ sic itellige. ī. e. ex pte vbi papa committit causam vidue super violentia irrogata: ꝛ sic pōt intelligi. ī. de verbo. sig. sup. §. vlt. ꝛ precipue circa dotes: vt in predicta decre. nuper. causa penitētiū ad ecclesiā pertinet. xi. q. i. aliud. heresis symōie adulterij cum agitur ad separationē matrimonij. ī. vt lite nō ɔte. c. i. ꝛ. s. de procu. tue. ꝛ alie: de quibꝰ dicetur in sequen. notula: ꝛ indirecte rōne peccati omnes cause ptinēt ad ecclesiā: vt. s. ti. pri. nouit.

d ¶ Ecclesiasticū iudicē. sicut sunt cause mrimōiales. s. ꝺ offi. dele. cā mrimonij: ꝛ. ī. ꝺ ɔsan. ꝛ affi. ex lrīs. Itē cā natiuitatis alicuiꝰ. ī. qui fi. sint leg. lator. ꝛ. c. cām. Itē iurispatronatus. s. de iudi. quāto. Item decimarū. ī. de deci. per totum. Iteꝫ cā vsurarū. ī. ꝺ vsur. qm̄ ꝛ per totū. ꝛ alia plura: vt dictū est. s. e. cum sit. ꝛ. c. licet.

e ¶ Terminetis. p lrās pus īpetratas: vt īcipiāt valere ex nūc quo ad effectū. s. de offi. dele. c. iij. §. i. ff. de. leg. iij. l. i. §. i. C. de dona. īter vi. ꝛ vxo. donatiōes: ꝛ. s. de rescrip. cā te. Interim. n. iurisdictio dormit. sic. s. de rescrip. pastoralis. in. fi. vꝫ. n. ɔmitti cā sub ɔditiōe: si iusticia corā seculari haberi nō possit. ar. ī. de iureiu. quēadmodū. sicut cognitio pncipalis cause sub ɔditione ɔmittiꝫ in cā appellationis. ī. de appel. vt ꝺbitꝰ. sic. s. de offi. deleg. insinuāte. ꝛ. ff. de iure do. stipulationē. Quod aū. littere que ab initio nō valēt postea ɔualescāt est ar. s. de rescrip. si aūt. ī. de ɔuer. ɔiug. placet. ff. de iniusto rup. ꝛ ir. tes. cū in scđo. ff. de liber. ꝛ posthu. si quis posthumos in pn̄. ꝛ. ff. ꝺ pigno. acti. si in reꝫ. §. vl. ꝛ. s. de elec. q̄ sicut. ar. ɔtra. s. de electi. duduꝫ. vbi de hoc: ꝛ. ī. deˢ ꝓba. post cessiōē. Item hic habes q̄ iurisdictio perditur per negligentiā. sic. s. de offi. deleg. prudentiā in fi. ꝛ. s. ꝺ offi. ordi. significauit. ꝛ. c. licet. ꝛ sic littere iste sūt in pēdēti quousq̄ѕ appareat ꝺ negligentia iudicis secularis. s. e. c. pri. sicut in pendēti ē an in senatuscōsul. macedo. cōmissum sit. ff. ad mace. l. i. §. si pendeat.

Si diligenti. Diuiditur in tres partes. In pᵐa poniꝫ falsa opinio archiepi pisani. in scđa ipsiꝰ īpugnatio ibi: īmemor. In tertia conclusio ibi: manifeste. ab. si.

f ¶ Priuatorꝫ. sic ergo patet q̄ priuatorꝫ pacto iuri publico nō derogatur. ff. de pac. ius publicū. ꝛ. l. inter debitorē. s. de arbi. cum tpe: ꝛ. ī. de sen. ex. contingit. i. nemo. enim ius publicū remittere pōt aliquibus pactionibus: nec mutare formā antiquitꝰ cōstitutā. ff. ꝺ admi. tuto. qdaꝫ ɔcedens. ꝛ. ī. ꝺ testa. reqsisti. ꝛ nemo pōt facere q̄ leges in testamēto suum locum nō habeāt. ff. ꝺ leg. i. nemo. ꝛ. ff. ad. l. fal. qđ de bonis. §. i. ꝛ. C. de condi. inser. l. ij. ꝛ. C. ꝺ iura. ca. l. vl. §. sed q̄: ꝛ. x. q. i. sic qdā. ff. ꝺ postu. quos ꝓhibet. ī. ꝺ excep. c. exceptionē. ar. ɔ̄. ff. ꝺ pac. pacisci. ꝛ. l. pactū inter heredes. ff. a quibus ap. nō licet. l. i. in. fi. ꝛ. §. i. ꝛ. C. ꝺ temp. ap. l. vlti. in fi. ꝛ. ff. de ser. l. i. ꝛ. ff. de mino. si iudex. ꝛ. ī. de regu. ad apostolicam. ꝛ. ī. de priuile. si de terra. ꝛ ca. accedētibus. ꝛ. C. de pac. si quis ī cōscribēdo. vbi videꝫ expressum. ꝛ. ī. e. dilecti. Super hac ɔtrarietate dicas q̄ illi iuri qđ est tantū introductū in fauorē aliquorꝫ bene pōt quis renūciaꝫ sed si aliquod ius ītroductū ē in fauorē quorūdā ꝓ publica vtilitate ipoꝝ ꝛ odio aliorum nullꝰ pt tali iuri renūciaꝫ: tale est hoc ꝺ quo hic agiꝫ: qđ ītroductū est nō taꝫ in fauoreꝫ clericoꝝ q̄ in odiū laicoꝝ: ipsi enim clericis opido sunt īfesti vt. ij. q. vij. laicos. ꝛ. c. laici: ꝛ tale est illud. xvij. q. iiij. si qs suadēte: q̄ ei renūciare nō potest. ī. de sen. exō. cōtingit. sic potes videre ī simili. mulier pōt renunciare vell. q̄ ī fauorem ipsius tantuꝫ introductū ē. ff. ad vell. l. vlt. §. pe. ꝛ. C. e. ti iubemus. pp īfirmitatē sexus. C. ad velle. si sine. ꝛ. ff. e. l. ij. §. verba. sed macedo. nō pōt renūciari. q̄ illud in fauorē quorūdā introductū est ꝛ in odiuꝫ creditoꝝ. ff. ad macedo. sed ꝛ si pater. in fin. Similiter beneficio restitutionis nō pōt renunciari: q̄ tam in fauoreꝫ q̄ in odium introductū est. lꝫ sit arg. ɔtra. ff. de mino. si iuder. Iteꝫ ꝛ alia ratio cōsueuit assignari. quare nō possit clericus in aliū iudicem cōsentire: q̄ preiudicaꝫ episcopo suo sine cuius ɔsensu iurare nō pōt: nec aliū iudicē hēre. xi. q. i. clericū. ꝛ. iij. q. vi. nō liceat. ī. de iura. calū. c. i. in fi. Itē ab alio nō pōt recipere ordinem: nisi ab epo suo. ergo nec iudiciū quod est maius. sic argumentatur canon. ix. q. ij. nullus pᵐas. ī. de paro. c. iij. Item nō pōt ab alio prelato petere anime iudiciū quod est occultuꝫ. multo fortius nō pōt petere iudiciū psone. ī. de peni. ꝛ re. oīs vtriusq̄ѕ. ꝛ ꝺ peni. di. vi. placuit. sic posset ɔtigere q̄ cēs sub diti epi aliū sibi iudicē eligerēt. Laicus vero bene pōt aliū iudicē sibi eligere ī ciuili negocio. ff. de iudi. l. i. ꝛ. ij. sꝫ ī criminali nō. xi. q. i. si quis cum clerico: ꝛ. C. de iurisdi. om. iudi. itē criali. Clerici tn̄ arbitros bene possunt eligere pter consensuꝫ epi. s. de arbi. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. c. dilecti. ꝛ per totū tituluꝫ. Itē dixi q̄ illi priuilegio. si quis suadēte. renūciare nō potest. tn̄ clericus verberatus a laico vel ab alio pōt ei remittere iniuriā quātum ad se: sed nō quātum ad ecclesiaꝫ. xxiij. q. iij. si is qui. lxiij. di. salonitane.

g ¶ Cōcilijs sit. que concilia tu habes. xi. q. i. inolita: ꝛ. c. placuit. quorum verba hic ponuntur.

h ¶ Ne clerici. hic ponit tenorē. c. inolita. ꝛ. c. placuit. quoꝝ v̄ba h ponunꝫ.

i ¶ Pertrahāt. ꝛ sic trahunꝫ īuiti: ꝛ ideo puniꝫ ille qui eos trahit: ꝛ sic loquiꝫ. c. inolita in actore.

k ¶ Causaꝫ pdant. Sꝫ nūquid per sn̄am an ipso iure. IP. dicebat q̄ ipso iure perdit causaꝫ. sed videꝫ potius q̄ per sn̄aꝫ arg. predicti. c. inolita. vbi dicit ɔuentus: ꝛ causam pdit. C. de iurisdi om. iudi. item in criminali. vbi dicit actor actione cause mulcteꝫ: reus pro ɔdēnato habeaꝫ. ꝛ ar. predicti. c. placuit. vbi dixit locū suū amittat q̄ verius vꝫ. oppō. ad hec ar. ī. de exces. prela. grauem. IPoc. dicit Io. h. ɔtra. Sꝫ nunquid intelligimus hāc penam īponēdaꝫ statim vel post ɔtentionē vel post litis cōtestationē. vel tn̄ si perseuerat vsq̄ѕ ad finē cause. Et vꝫ certe q̄ postq̄ vocatus est ad iudiciū. xi. q. i. inolita vbi dicit ad iudicia publica nō pertrahāt si ɔ̄ fecerint causam pdat. ꝛ. c. placuit. vbi dicit qui de seculari iudice possit auxiliū ꝛc̄. ꝛ. C. de iurisdi. om. iu. item in criminali. vbi dicit qui inuocauerit in vetito examine. Sꝫ vꝫ q̄ ante litis cōtestationē possit penitere. nec incidit in penam. ff. rem ra. ha. amplius hoc. ꝛ. ff. de in ius vo. l. q̄uis. ꝛ. ff. de iuris. om. iu. si cum venerit. ꝛ ar. illꝰ. c. placuit. vbi dicit si crimen fuit intentatū. vel ciuilis cā ɔmota: p que v̄ba īnuiꝫ: q̄ lis fuit contestata. imo ēt vꝫ q̄ quādocunq̄ѕ ante sn̄am licitū sit penitere. argu. ff. de inof. testa. papinianus. §. meminisse. ꝛ. C. ꝺ his qbꝰ vt indig. alia causa: ꝛ. ff. quod me. causa. si cū exceptione. §. hec actio. ꝛ. §. satis. IPu. dicebat q̄ hic nō est locus pertinentie. benignius tn̄ est ꝛ tutius dicere: q̄ ante litis ɔtestationē sine pena desistere potest: argu. illꝰ. c. placuit: q̄ ꝓmptiores debemꝰ eē ad misericordiā q̄ ad rigorem. ff. de ac. ꝛ obli. l. arrianus. post. litem vero cōtesta. nō pōt vitare penaꝫ. ar. predictaꝝ. ll. amplius hoc. ꝛ. c. quāuis. ꝛ. l. si cum

sati: coram arbitris cōmuniter electis de causa suspitionis agaꝫ: que si probata fuerit esse iusta; ad te vel ad nos[a], ꝓ iustitia recurratur sicut superius est expressum.

I Deꝫ archidiacono ꝛ thesaurario turonensi.

¶ Vidua laicum corā iudice ecclesiastico ɔuenire non pōt nisi super causa ecclesiastica vel in defectum iudicis secularis.

Ex tenore litterarum comitis britanie est nostris auribꝰ intimatum: q̄ cum causam que inter mulierēꝫ nobilē. F. ꝛ. I. de meduano super hereditate sua noscitur agitari vobis commisimus terminandam: ipse comes eidem mulieri: cum taꝫ ipsa q̄ꝫ predictus. I. essent de foro ipsius mandauit: vt causam deferrent ad ipsum: promittens eidem q̄ faceret ei iusticie plenitudinem exhiberi[b]: ꝛ infra. Nos igitur attendentes: q̄ sic sumus viduis in iusticia[c] debitores: q̄ alijs iniusticiam facere non debemus: mandamus quatenus nisi sit talis causa que ad ecclesiasticum[d] iudiceꝫ pertinere noscatur ei supersedere curetis: dummodo per iudicem secularem suam iusticiam possit obtinere: alioquin non obstante ipsius ɔtradictione cām ipsam ratione preuia terminetis[e].

I Dem pisano archiepiscopo.

¶ Clericus non potest cōstituere sibi iudicem laicum etiam si proprium iuramentum ꝛ aduersarij consensus accedat.

Si diligenti: ꝛ infra: Asseruisti te vsq̄ѕ ad hec tempora tenuisse q̄ licitum sit clerico renunciare saltem in temporalibus causis iuri suo: ꝛ sibi laicum iudicem constituere presertim vbi aduersarij voluntas accedit: ac tenere iuramentum super hoc interpposituꝫ respondisti. Immemor constitutionis qua cauetur pacto priuatorum[f] iuri publico minime derogari. Cum ergo ius hoc in mileuitan. ꝛ carthaginensi concilijs[g] sit specialiter promulgatum: ne clericiꝰ[h] clericos relicto suo pontifice ad iudicia publica pertrahant[i]: alioquin causam perdant[k] ꝛ a commu

venerit. sed ī cā spūali sola ꝺpositio querimõie sufficit: vt ab ecclesia tāꝯ mē brū putridū abscindaī: ⁊ beneficia alij ꝛferanī. ſ. ó exceſ. prela. grauē. Sꝫ ꝓt dici ꝙ illud est pp excessum nimiū eo ꝙ ī suū epm tātū facinꝰ attētare presumpsit: vt merito augeri debeat pēa. ff. de re mili. omne ōlictū. §. j. sed ó rigore debent puniri qui in vetitum examen alios trabunt.

a ¶ A cōmuniõe. sacramēto rū qꝫ ī penā reuocabunt a sacramentis ad tps. ar. ij. q. vi. catholicus. vel potiꝰ a cōmunione. i. officio ⁊ bñficio. si clericus est priuat: vt dicit ¶ Du. sed nimis rigida esset hec pēa nec ēt talis ꝺpositio cōsonat littere. ⁊ ita dicit qó ñ pdit locū suū: ⁊ pdere vult ꝙ euicit: ⁊ hucusqꝫ legī ī actore. sequētia verba ⁊ tā epi. nē. ī reo.

b ¶ Tam epi. hic ponit tenorē illius. c. placuit.

c ¶ Purgare. Et sic loquit in reo. c. placuit. Et ideo qa sponte eligit vetitū iudiciū punitur: ⁊ ꝺpõe purgare. i. examinare causam suā. Et dic ꝙ voluerint cū effectu. i. fecerit ꝙ examinaret ibi cā. nā si iuriti traberent nõ pūirent. arg. contra. ē. ó iudi. at si clerici. ⁊ . xi. q. i. in clericorum.

d ¶ Pro eis lata sit. Sꝫ qd si ꝛtra eos lata sit videt ꝙ nõ teneat. qa snīa a nõ suo iudice lata non tenet. ē. ó iudi. at si clerici. xi. q. i. clericoꝝ. satis pꝫ qd dicendū sit: nā si obtineret snīa nõ valeret. sꝫ si ꝛtra eos lata est de iure tenere nõ ōbet. mī quātū ad se ⁊ ī odiū illoꝝ seruabit talis snīa ⁊ compellet ad ꝺ pp culpā suā. immo multo fortiꝰ pro cõdēnato ꝺ bñi. arg. ē. de renunci. quod in dubijs.

e ¶ Perdāt. i. rē q̄ ab eo petebat de qua fuerūt absoluti ⁊ habeant pro ꝺdēnatis. ⁊ res illa dabit actori cui facta ē iniuria: qꝫ reꝰ aliter se ꝙueniri nõ patiebat: qꝫ forte potēs erat ⁊ actor ipꝫ timebat: vñ nõ audebat illū ꝙuenire corā suo iudice. ⁊ sic actor inuitꝰ ⁊ coactꝰ ꝙuenit illū. sic ī precedēti casu actor pdit qó euicit: ⁊ dat reo q̄ iuitꝰ tractꝰ fuit ad iudicem alienū sꝫ si vteꝫ fuerit ī culpa tūc ꝺ dari illi eccīe cui fcā ē iniuria ⁊ iurisdictio eiꝰ spreta ⁊ qó dicit pdāt qó euicerint: intellige cū cā est ꝓpria clerici: secus si negociuꝫ sit ecclesie: qꝫ delictū psone nē. ⁊ vi. q. vi. si epm.

f ¶ Si locū. ecce reus bꝫ electionē vel pdat cāꝫ vel amittat locū. si potiꝰ vult pdere locū nūqd hēbit qó euicit: sic si actor fuit ī culpa alias nõ: qꝫ factū istiꝰ ñ ꝺ obesse actori inocēti: ⁊ sic est casus in quo tenet snīa a nõ suo iudice lata.

g ¶ Manifeste pꝫ. b ergo pꝫ ar. ex pcedētibus ꝙilijs ꝙ nec iuiti: ⁊ b ex ꝙilio mileuita. inolita: nec volētes: ⁊ hoc ex ꝙilio Car. placuit.

b ¶ Pacisci pñt. vt iudicia secularia subeāt. Sꝫ nūqd tacite pñt fnūciaī suo foro: vī ꝙ sic ñdēdo corā laico. ar. iij. q. vi. pulsatꝰ: nā ⁊ papa renūciat suo foro. ij. q. vij. nos si incōpetēter. ⁊. q. v. mandastis. multa. n. possumꝰ tacite ad q̄ nõ possumꝰ nos pacto astringere. ff. ó ꝓcu. filiusfamilias. §. veterā. ⁊. C. ó pac. l. vlt. ⁊. C. ó iuraīnē. calū. l. ij. ī fi. Dicas ꝙ neqꝫ tacite neqꝫ expīsse pōt dericꝰ aliū iudicē ꝛstituere. īmo ī ecclesiastica psonā sine snīa spāli epi sui ꝙsentire nõ pōt. nec illū ī iudicē eligere: vt. iij. q. vi. nõ liceat. ſ. e. significasti: vbi ó terminatur ista dubitatio. vt ibi dicit.

i ¶ Juraīntū. sic ergo pꝫ ꝙ si cōtractꝰ nõ tenet siue pactū: iuraīntū ó obseruando ipsum ꝛctū vel pactū nõ tenet neqꝫ obligat. C. de legi. nõ dubiū: ⁊ qꝫ iuraīntū ꝓ bonos mores: ⁊ vim legū ⁊ auctoritatem iuris nullius ē momēti. ff. de leg. i. si qs inquilinos. §. si qs: ⁊ qꝫ iuramētū nõ ꝺ eē vinculū iniqtatis. xxij. q. iiij. intra cetera. ⁊. ſ. de iureiu. quāto. Jtē ar. ꝙ si pncipale nõ tenet nec accessoriū: vt. C. de vsur. eos. C. ꝺpositi. l. si deposita pecunia. ⁊. l. pdicta nõ dubiū. ⁊. ſ. de fide. istru. Iter dilectos: ⁊ qꝫ idē iuris est in pncipali ⁊ accessorio. ē. de offi. deleg. prudētiā in fi. ar. cōtra. ſ. de iureiu. debitores. ⁊. c. cū cō-

nione habeant extranei: ⁊ taꝫ episcopi ꝺ qꝫ diacones seu quilibet clerici in criminali seu ī ciuili negocio si derelicto ecclesiastico iudicio publicis iudicijs se purgare voluerint: etiam si pro eis sit lata sententia locum suum amittant: ⁊ hoc in criminali actione. in ciuili vero perdant qó ꝙicerint: si suum locum maluerint obtinere. ¶ Manifeste patet ꝙ non solum inuiti sed etiaꝫ voluntarij pacisci non possunt vt secularia iudicia subeāt: cum nõ sit beneficiuꝫ hoc personale cui renunciari valeat: sed potius toti collegio ecclesiastico sit publice indultuꝫ: cui priuatorū pacio derogari non potest nec iuramentum licite seruari potuit: quod contra canonica statura. illicitis pactionibus informatur.

¶ Item beluacen. epō

¶ Clerici super excessibus coram suo episcopo conueniri debēt non coram his quibus seruiunt nisi cō suetudo vel priuilegium aliud inducat.

Cum contingat interdum: ⁊ infra. Insuper postulasti: an quū aliqui clerici deputati seruitio capituli beluac. aut aliorum clericorum tue dioceſis sup excessibus ꝓpetuntur: sint cogendi corā te vel potius corā illis qbus seruiūt que relatibus respondere: cum illi sibi iurisdictionem huiusmodi vendicare contendant: licet illos excō municare nõ valeāt vel alias etiā coercere. ¶ Super quo taliter respondemus: ꝙ ad te vtpote ordinarium de talibus debent conque-

sus fi. ver. nā si tpiana in fi. alias est. c. ar. ꝛtra ꝙ aliud est in accessorio ꝙ in pncipali. ff. de pac. l. iij. arg. ꝛtra sublato accessorio tollitur principale. ff. de pac. l. ij. ar. ꝛtra. C. ó remis. pig. creditricē. Jtē assignaī ꝛtra . ſ. de iureiu. cum contingat. vbi iuramētū sup ꝛtractu contra legeꝫ facto prestitum seruatur. ⁊ ibi de ꝺ. b.

rētes habere recursum: maximeᵏ si super his impetuntur que in tua noscuntur dioceſi commisisse: nisi forte hi quibus delinquentes ipsi deseruiunt ex indulgentia vel consuetudine ˡ speciali iurisditionem huiusmodi valeant sibi vendicaī.

¶ Dem.

¶ Episcopus delicti condemnat clericum de delicto priuando beneficio alibi sito: sed executio realis fit ab episcopo beneficij.

Postulasti per se. apo. edoceri: vtrum sacerdos habens ecclesiam in vna dioceſi: ⁊ residēs in eadem: domicilium vero patrimonij ratione ī alia ibi delinquens ab eo in cuius dioceſi habet patrimonium pro delicto ibidem commisso debeat iudicari: presertim in causis que officij sui seu beneficij pūationem exposcūt. ¶ Ad qó breuiter respondemus: ꝙ per episcopum in cuius dioceſi deliquitᵐ sententia promulgari poterit in eundē. Sed ab eo in cuius dioc. beneficiū obtinet erit quo ad illud executio facienda[n].

Honorius tertius archiepiscopo decano ⁊ archidiacono turonensi.

¶ Miserabilis persona potest laicum interdicto vnde vi coram iudice ecclesiastico conuenire: etiam si res subtracta dicatur feudalis.

Ex parte. G. quondam anglie regine fuit propositum: ꝙ cum nobilem virum gu. detentorem castri segrey. ratione dotalicij° pertinentis ad ipsaꝫ: quo per

Am contingat. Sunt vne partes consultatio ⁊ rñsio. secūda ibi sup quo. ab. si.

k ¶ Maxime. i. tātum. sic. xi. q. iij. si qs episcopus dānatꝰ. nam tātum ab illo puniendꝰ est vbi deliqt. vi. q. iij. placuit. . ſ. de rap. c. i. vbi de ꝺ. Vel vic ꝙ ꝛ alibi possit excōicari: nō tñ ab alio pōt deponi ꝙ a suo diocesano. secus si ciuiliter ageretur de bñficio. ſ. e. postulasti. qñ reus sit remittēdus ad suum iudicem vicī. iij. q. vi. c. j. ⁊ . ſ. de rap. c. i.

l ¶ Vel ꝙsuetudine. no. ꝙ ꝙsuetudo dat iurisdictionē. ix. q. iij. ꝙestus . ē. de arbi. dilecti. C. de eman. l. i. ⁊. vlt. ⁊. ē. de off. ordi. irrefragabili. sꝫ qualiter pōt in hoc casu ꝓuilegiū: vel cōsuetudo dare iurisdictionē cū nemo sibi vel suis ius vicere possit. ff. de iurisdi. om. iudi. qui iurisdictiōt preest. ⁊. C. negs in sua cā ius sibi dicat. l. vnica. sed dic ꝙ dñs facilime pōt habere ordinariam iurisdictionē sup familiaꝫ suā: sic magister sup discipulos suos: vt in consti. Federici. C. ne fi. pro patre. autē. habita. sicut epūs in suos canonicos ⁊ sicut pater sup filio suo: vt. iij. q. vij. §. tria circa fi. ⁊. xxiij. q. . iiij. duo ista nomina. ⁊ si suspectꝰ fuerit dñs petat actor ei aliquem associari. iij. q. iij. §. offeratur. vel eligat arbitros . ē. e. si qs ꝛtra clericum ⁊. xi. q. j. puenit. ſ. ó ap. cum speciali.

Postulasti.

Hoc. c. legitur principaliter duob⁹ modis. primo ꝙ epūs ōlicti fert snīaꝫ tñ sup crimine: sed epūs bñficij fert snīaꝫ priuatoriam beneficij. Secūdo legitur ꝙ epūs delicti fert snīaꝫ ēt sup bñficio. sed realis executio: vt possessiōis subtractio ꝺ ferri p iudicē bñficij. Et sꝫ primū intellectū. b. d. in sūma epūs delicti ꝺdēnat clericū de delicto. Sed nõ ꝓuat bñficio alibi existēte: sꝫ epūs bñficij. ꝓuabit quasi exequēdo ꝺdēnationē iudicis delicti. Secundū alium intellectū. b. d. vt in rubro. Diuidit in duas partes. Primo ponitur questio. Secūdo solutio ibi: ad qó. Ab. si.

m ¶ Deligt. ⁊ ita ōlictū dat iurisdictionē. ſ. e. c. vlt. ⁊. vj. q. iij. placuit ⁊ epūs iste ī cuius dioceſi deligt ꝺ ferre snīaꝫ contra ipsum super crimīe: ⁊ non super ecclesia. ⁊ hec snīa lata sub vno facit fidē ⁊ ī alio iudicio. si. xxiij. q. j. subdiaconus. xi. q. j. statuimus. ff. de iureiu. si duo patroni. C. de lib. cau. iubemus.

n ¶ Executio facienda ille. n. iudex ī cuiꝰ dioce. est res ī qua fieri ꝺ executio ꝺ snīaꝫ mādare executiōi: ⁊ sic ille epūs cui subest illa ecclesia istiꝰ clerici priuabit illū p snīaꝫ ab alio epō latā. ar. ff. de re iudi. a viuo pio . §. j. In criminibus si crimē magnū est ille iudex exequat snīaꝫ vbi delictū est ppetratū. ſ. de rap. c. j. ⁊. ff. de re mili. desertoꝝ. ī pn. ⁊ ī aūt. vt nulli iudi. §. si vero quis cōprehensorum. col. ir.

Ex parte. Sunt due partes. In prima partis cōquestio. In secūda iudicū īstructio ibi mādam⁹. Prima subdiuiditur primo. pōit cause cōmissionē ⁊ rei vocationē. Scō a ibi dictus. rei exceptionē ⁊ actoris replicationem ad illam. ab. si.

o ¶ Dotalicij. i. donationis pp nuptias. mulier. n. dotē dare viro vir

gutem dicitur dari vxori donationem propter nuptias. ſ. de dona. inter virum ⁊ vxo. nuper in fi.

a ¶ Complices. no. q⁹ tenet gs hoc interdicto siue gs fecit siue cõplices eius ipsius mãdato siue ẽt ratiõ habuerit. ſ. de reſti. ſpol. cuz ad ſedez. ⁊ .ff. de vi ⁊ vi ar. cũ a te. ⁊. l. iij. §. cũ ꝓcurator: qz faciẽtes ⁊ cõſentiẽtes: pari pena puniunt. §. ō offi. deleg. c. ſ. ⁊. ij. q. j. notam in fin. ⁊ tenetur etiã alia ratione ſi rem illam ſciẽter recepit a ō lectore. ſ. de reſti. ſpo. ſepe ꝓtigit: ⁊. §. ti. pri. qz.

b ¶ Andegauen. poteſt enim gs habere domicilium i diuerſis locis. ff. ad muni. aſſumptio. §. iure. ⁊. l. filij. §. ſenatores. ⁊. ff. de ſena. ſenatores: verũtamen ſola poſſeſſio domus q̃ cõparat in alia ciuitate non facit domicilium. ff. ad mũi. libertus. §. ſola domus niſi eã ĩhabitauerit. vñ dicit. ſ. in qua interdum cõſueuerat habitare: ſed ō ſinit eſſe mũiceps adeptus ſenatoriam dignitatem. ff. ad munici. Sz hoc verũ eſt quãtum ad munera nõ quãtum ad dignitatem. vt ibi dicit.

c ¶ In eadem dio. i. andegauen. Hoc. n. ſufficeret ſolũ ſi coram ordinario andegauen. queſtio ita mota fuiſſet: qz rõne rei de qua quis cõuenit ſortitur gs foꝛũ. §. e. ſane. ſ. eo. c. vlti. ⁊ .C. vbi in rẽ ac. l. actoꝛ. etiam ſi res ſit mobilis. ff. de. iudi. qñ legatur. ⁊ de hoc dicitur. ſ. e. c. vlti.

d ¶ Alijs: q⁹ caſtrum illud aſſignatum nõ fuit ipſi in donationẽ ꝓpter nuptias a viro. Item ⁊ alia q⁹ dominus feudi nõ fuit requiſitus ãteq̃ litteras impetraret. iſte exceptionis locũ nõ habent i poſſeſſoꝛio. ſed in petitoꝛio locuz habẽt vt hic dicit ⁊ ſic videt q⁹ litere ipetrate contra laicum non valeant. niſi p̃mo iudex ſecularis fuerit regſitus ⁊ negligens ſiue fuerit dñs feudi: ſiue alius iudex niſi de ḃ ſ litteris fiat mentio: cuz hec exceptio in petitoꝛio locum videat habeꝛ. vñ ſignat contrariuz. §. eo. eꝛ tenoꝛe. ⁊. c. licet. ⁊. c. eꝛ trãſmiſſa. ⁊. §. ti. pri. ceterũ. vbi exꝑſſe vꝫ q⁹ nõ ſit neceſſe de hoc facere mẽtionẽ. ſed ſufficit q⁹ ſupſedeat litteris dũmodo dñs feudi vꝫ alius ſecularis velit ⁊ paratꝰ ſit iuſticiã exhibeꝛ: ⁊ poſtq̃ cõſtiterit de negligẽtia ꝓcedãt alij. Sic ergo intellige quod hic dicit q̃ potiꝰ in petitoꝛio locũ habere videnꝫ vt. ſ. non ꝓcedat delegatus p litteras impetratas ſup ꝓprietatis iudicio ſi dñs feudi: vel ẽt aliꝰ ſecularis paratꝰ ſit iuſticiã exhibere. ⁊ ita littere ab initio ſuſpẽſe manẽt. poſt quã ꝺo apparuerit de negligẽ. ia iudicis ſecularis ſiue dñi feudi: ex tũc incipiũt habere effectũ. ſed ex toto nõ elidunt ſcõm q⁹ hic iſte nobil intẽdebat. de hoc dictum eſt. §. de offi. deleg. ſignificantibꝰ. Item eſt arg. eꝛ hac decre. q⁹ cã viduaꝝ pertinet ad eccleſiã: qz hic dñs papa audit vidua iſtã non obſtañ. exceptioni. predictis. Dic de hoc vt dixi. §. eo. eꝛ tenoꝛe. Item hec exceptio q⁹ caſtrũ nõ fuerit i donatiõe ꝓp nuptias aſſignatũ merito debuit reprobari: qz erat q̃ſtio ꝓncipalis ſi regina ageret ō ꝓprietate. vnde nõ debebat propoſi in modum exceptionis. hoc. n. debebat ꝓbare regina ſi principaliter ageret petitoꝛio iudicio. illõ ſcias q⁹ illõ qõ venit in principali q̃ſtiõe: ſiue ipſaz ꝓtingat: aut exceptio peremptoꝛia nõ debet ꝓponi i exceptiõe dilatoꝛia: qz talis exceptio non impedit lit. cõte. vt hoc traditur i quadã decre. anno. iiij. i cõcilio Lugd. de lit. ꝓteſt. que incipit. Exceptiõis peremptoꝛie: niſi i caſibꝰ ibidẽ ꝓtentis: qz exceptio eſt actionis excluſio: vt peremptoꝛia. ff. de excep. l. .ij. ſiue iudicis: vel actoꝛis repulſio: ſicut ſunt dilatoꝛie. ſ. de excep. paſtoꝛalis. ⁊. ſ. ō appel. ſecũdo requiriꝫ. Sz quare appellat mulier iſta in principio: ⁊ ḃ regina. cum res q fuit maritꝰ ipſius moꝛtuus ſit: poteſt ⁊ ꝺz ſic appellari quousq̃z nupta fuerit viro ſeꝛioꝛis dignitatis. ff. de ſentẽ. femine. ⁊ .C. de nup. cum te. ⁊. ff ad municipa. filij. §. vidua.

¶ Quæſtus. Primo ponitur querela epiſcopi. Secũdo iudicij datõ quã primo iuſtificat ibi cũ autem. abbas ſiculus.

e ¶ Pleno iure. i. quo ad ſpiritualẽ ⁊ tpalẽ iuriſdictionez.

f ¶ Quaſi poſſeſſione. hoc ideo dicit: q⁹ iuriſdictio ⁊ oĩa iura ĩcoꝛporalia ⁊ ſeruitutes ñ poſſidentur. ſed quaſi poſſidẽtur ſic. ſ. de cau. poſ. cũ eccleſia. ⁊ habes hoc. ff. de vſucapio. ſequiſ. §. ſi viam. qz ĩcoꝛporalia coꝛporaliter apprehẽdi ñ poſſũt: poſſeſſio vero coꝛporalis dicta ẽ quaſi pedũ poſitio. ff. de acq. poſ. l. i.

g ¶ Invaſores rerũ. Sic patet q⁹ invaſores rerũ eccleſiaſticarum tãquam ſacrilegij ſũt uſq̃z ad ſatiſfactionez excõmunicãdi: quicqd enim datum eſt eccleſie pro remedio peccatoꝛuz ad humanos vſus nõ ꝺz amplius applicari. vt hic dicit. ⁊ .ſ. de rerũ pmu. iniuſtũ videꝫ ſic. xij. q. ij. nulli liceat. qcũq̃z ꝓdia. qui abſtulerit. ⁊. c. i. ō illis capitulis hic fit mentio de hoc quod dictũ eſt. §. e. cũ fit. Iſtos invaſores poteſt eccleſia ſub quo maluerit iudice cõuenire: vt. §. e. cũ ſit generale. ⁊ iſti nõ ſunt excõmunicati ipo iure: ſz ſũt excõicãdi quousq̃z ſatiſfecerint tuz de iniurijs q̃ de dãnis: vt hic patet. ĩmo in turiaz eccleſie factã prelatꝰ remittere nõ põt. xxxij. q. iiij. ſi is qui. ⁊. lxiij. diſtinct. ſalonitane.

¶ Decretum. Priuilegium alicui cõceſſuz: vt nõ teneaꝫ niſi certo loco reſpõdere: ñ extẽdiꝫ ad locũ vbi ex aliqua cauſa de iure cõi cõueniri põt: ⁊ eſt caſus no. Diuiditur. Primo ponit querela actoris: q̃ cõtinet cauſe cõmiſſionem ⁊ rei exceptionẽ. Secũdo ponit mandatum factũ reo cũ cõminatione ⁊ puniſione ſi nõ pareat ibi: verum. ab. ſi.

b ¶ Contra. ſz ꝓpriũ nomen anteceſſoris ſit expreſſum: ad ſucceſſoꝛẽ tñ extenditur reſcriptũ: ⁊ hoc ideo. qz nũc eccleſie ⁊ pro ipſius eccleſie vtilitate mutuuz cõtractũ ḃ fuit: ⁊ ideo ſucceſſoꝛ cõuenitur per reſcriptum impetratum contra anteceſſoꝛem: nec obſtat expreſſio nominis: qz vna pſona itelligiꝫ. de hoc notatur. §. de reſcrip. ſignificauit.

i ¶ Qui ſe certo loco. Qui certo loco ſoluꝫ ꝓmittit ⁊ nõ ſoluit tenetꝫ aduerſario ad intereſſe pro eo q⁹ nõ ſoluit loco ꝓmiſſo ſi ſua intereſt q⁹ ibi nõ fuit ſatiſfactũ. ff. de eo qui certo loco. l. ij. de hoc dictum eſt. §. de offi. deleg. p. ⁊. g. per hoc enim q⁹ certo loco ſoluere ꝓmiſit renũciaſſe itelligiꝫ idulgẽtie cõceſſe anglicis: qõ facere potuit cũ tantũ in fauoꝛẽ cuiuſlibet ⁊ ſingulariter ꝓceſſa fuerit cũ nõ ſit tale priuilegiũ qõ ſit publicũ vtilitate ⁊ auctoritate. vñ ; libet ei iuri q̃tenus tãgit pſonã ſuã põt renũciare. C. de pac. ſi gs i conſcriben-

do.ſ. de regu. ad apoſtolicã. de hac materia dictũ eſt ſatis. ſ. eo. ſi diligenti.

a Vbi domiciliũ. Et ſic duob⁹ locis poterat cõueniri. ſ. vbi p̃miſit: ⁊ vbi hz domiciliũ. ſ. e. c. vlt. ⁊. ſ. eo. c. ex parte. ſic eſt in electione creditoris vbi malit ipſum ꝓuenire. ſi. ſ. e. cum ſit.

b Cũ iuſtis ⁊ moderatis expẽſis. Expenſe iſte moderate ꝺ̃bẽt eſſe. ſ. de ſequeſtra ad hoc. ⁊. ſ. de dolo ⁊ cõtu. finẽ. ⁊. c. cũ dilecti. ⁊. ſ. vt lit. ñ ꝓteſta. qñ. §. ĩ alijs ⁊ ñ ſupflue ſiue ꝺlicate. ff. de pig. acti. ſi fuos in fi. ⁊. ff. de dãno infec. inter quos. §. vlt. ⁊. l. ſe. de hac materia dicit. ſ. de dolo ⁊ cõtu. finẽ. ⁊. c. cũ dilecti ⁊ dãna q̃ ſuſtinuit reficer⁹ dz. ſ. de fideiuſſor. i. puenit. Sz qualiter ꝓbabunt erpẽſe ⁊ dãna illa ꝓpter hoc. Erpenſe ꝓbabunt per iuramentũ illius q eas fecit p̃miſſa taratõe a iudice: ſicut hoc bene ꝓbat. C. ó iudi. ſancim⁹: ⁊. ſ. de ꝓcura. cõſtitutus. ⁊. ſ. qõ vi metuſue cau. c. vlti. ⁊. C. vñ vi. ſi qñ: ⁊ .ii. q. j. ĩ primis. vbi ſtatur i ꝛ raméto premiſſa taratione: lz illa loquat ĩ alio caſu De dãnis ſiue intereſſe dico q̃ debẽt probari p teſtes. iſti. de ẽbo. obli. §. nõ ſolũ: ⁊ ideo vtile eẽt certã ſummã adiſcere: q: difficile eſt ꝓbare intereſſe. ff. de p̃to. ſtipul. l. vlti. §. nõ ſolũ. ⁊ iuder hoc intereſſe inquirere debet p ſuã ſubtilitatẽ. C. de ſen. que pro eo q̃ itereſt hoc ꝓfe. l. vna. ⁊ ita hoc eſt nota. dignũ q̃ erpenſe ⁊ dãnũ datũ p dolum ſiue per violentiã vel rapinam poſtquã ꝓſtiterit ꝺ̃ violẽtia p teſtes ꝓbat p iuramẽtuz: vt dicũt iura predicta. ſ. qõ me. cau. c. vlt. ⁊. l. ſi qñ. C. vnde vi. ⁊. c. in p̃mis. ⁊. l. ſancimus. Intereſſe vero aliũde ſueniẽs p teſtes ꝓbãdũ ẽ.

Ignificaſti. Quanq̃ laici poſſint iuriſditioné nõ ſui iudicis ꝓgaf: clerici tñ ñ pñt niſi epi diocẽſa ĩ cõſenſus accedat: ⁊ iuder cuiꝰ iuriſdictionẽ ꝓgare volũt ſit eccleſtic⁹. b. d. Cõis diuiſio ſcõa ibi: inquiſitioni. ab. ſi.

c Priuatorũ conſenſus. ⁊. C. de iuriſdi. om. iudi. priuatorum. ⁊. l. j. dũtamen er certa ſcientia ⁊ nõ per erorem. ff. de iudi. l. j. ⁊. iij. ff. de iuriſdi. omniuz iudi. ſi. per errorem.

d Clerici tamẽ in iudicẽ nõ ſuũ: hic expreſſe patet q̃ clericus ĩ nõ ſuũ iudicẽ etiã eccleſiaſticũ ſine ꝓſenſu expreſſo ſui epi cõſentire nõ põt: ſic. iij. q. vj. nõ liceat. ⁊. ij. q. ij. c. j. ⁊. ij. qõ ſi fecerit ſententia nõ tenet: vt ĩ p̃mis. ⁊. ix. q. ij. c. j. ⁊. ij. ⁊. vj. q. j. denigz. Sz nũquid clerici qui cõſentiunt ĩ iudicẽ eccleſiaſticũ nõ ſuũ cadunt ꝓpterea a iure ſuo: ſicut cũ trahũt vel trahunt ad ſeculare iudiciũ. ſ. eo. ſi diligenti. ⁊. xj. q. j. ſolita. c. placuit nõ credo q̃ in caſu iſto ꝺz perdere cãm: lz ſnĩa lata ſit ꝑ ipſo vel ꝑ ipſum: q: nõ tñ deliquit quãtũ cũ iudicẽ laicũ ſibi ꝓſtituit. niſi velis dicere q̃ ĩ odiũ ipſius eps̃ habeat eã ratam qui eum dimiſit: ſine cuius lnĩa hoc facere nõ potuit: ⁊ hanc ignominiã vel ꝓtumeliã irrogauit. ff. de arbi. litigatores. C. de iureiu. ſi qs. alias puniet ꝓut ꝺ̃. iij. q. vj. nõ liceat. Clericus. n. nõ poteſt venire ꝑ ſnĩam: q: videtur habere tacituz pactũ ĩ ſe. ne ulterius petat ſicut acceptilatio iutilis. ff. de pac. ſi vnus. §. pe. ⁊ .ff. de accepti. ſi acceptilatũ. Epiſcopus vero ſi vult poteſt talẽ ſnĩaz ratã hr̃e arg. ſ. de renũci. qõ ĩ dubijs. Sed ꝓtra hoc quod hic dicit videtur contra. iij. q. vj. pulſat⁹. vbi videtur dari optio clerico pulſato coꝝ nõ ſuo iudice an velit ibi rñdere vl nõ: ibi dicit pulſatus ſi voluerit taceat. ſz ibi nõ hz locũ. ar. a ꝓno ſenſu cũ alia iura ꝓtradicãt. iij. q. vj. liceat. ⁊ hic. ⁊ ita tollit hic ar. a ꝓtrario ſenſu. Vel itellige illud pulſatus: cũ iſte habet ꝓſenſuz epi: q: ⁊ tũc adhuc hz optionẽ nec põt cõpelli. Sed nunqd põt clericus ꝓſentire ĩ laicuz iudicẽ de cõſenſu epi. Videt q̃ ſic. xj. q. j. clericũ nullus. vbi dicit: nullus preſumat clericum apud ſecularem iudicẽ epiſcopo non permittẽte pulſare: ergo de ꝓſenſu epiſcopi videt q̃ poſſit. Sed nõ credo: q: nec conſenſus epi ſufficit hic ſupple ĩ .c. clericum maxime. q: nec de ꝓſenſu epiſcopi poteſt. Sicut cuiz cleric⁹ huic p̃uilegio quod ĩtroductum eſt ĩ fauorem totius ordinis clericalis renũciare nõ põt: ita nec eps̃ põt huic p̃uilegio renũciar⁹ vel cõſẽtire. vt clerici hoc poſſint nec poteſt eos compellere ad hoc cuz eadẽ rõ ſit hincinde: q: eps̃ p̃uilegiũ clericorum minuere non poteſt. ſicut nec poſſet facere q̃ aliqs cleric⁹ verberaret ſine ſententia excomunicatiõis. arg. ſ. de ſen. excom. ꝓtigit. ⁊ de hac materia dictũ eſt ſatis. ſ. e. ſi diligẽti.

Roposuisti. Si citatus ad ꝓcauſaz poſtea mutat foꝝ ĩ cauſa illa coꝝ

primo iudice rñdere cogetur. b. d. vel ſic ⁊ meli⁹ vt ĩ rubro. Communis diuiſio. Secũda ibi porro. Vb. ſic.

e Preuẽtus. ff. de iudi. ſi quis poſtea: vnde hec ſumpta ẽ: ⁊. l. vbi ceptum ẽ. ff. de iuriſdi. om. iu. cum quedã ſic ergo patet q̃ per ſolã citationem perpetuatur iuriſditio tam ordiarij q̃ delegati vt hic ⁊ i predictis iurib⁹: vt. ſ. de offi. deleg. c. gratuz. ⁊. c. lz. ⁊. ſ. de off. leg. c. fi. ⁊ p ſolam citationẽ ſeu ꝓuentionez preuenit iuriſditio. ſ. de appel. vt debit⁹: ⁊. ſ. de reſcrip. c. capitulũ ſancte crucis: in quibus habes q̃ qui p̃mo litteras preſentauit facta citatio ne obtinere debet iudices ſuos: non obſtãte q̃ alter p̃ius lr̃as impetrauit qui lr̃as ſuas non preſentauit. Qui ergo ꝓuenitur coꝝ aliquo iudice cõpetenti neceſſe hz vſqz ad finẽ pſiſtere etiã ſi mutauerit foruz: quia preuentus eſt p hanc cõuentionez vt hic dicit: ⁊ pz hoc p iura predicta.

Licet. Clerico in curiam romanam ꝓuento nõ cõpetit declinatoria fori: poſſet tñ ſibi er cã cõpetere ius reuocandi domũ. b. d. vel ſumma magis ad lr̃am vt in rubro. Et pño ponit quattuor modos ſortiendi foꝝ: ſecũdo addit quintũ cũ modificatione ibi: q: tñ. Vb. ſi.

f Ratione delicti. no. q̃ rõne delicti efficit qs de iuriſdictione alteri⁹ ſic. ſ. de rap. c. j. ⁊. iij. q. vj. ibi. cauſa. ⁊. ij. q. j. ſi peccauerit: ⁊. vj. q. iij. placuit: ⁊. C. vbi de crimagi opor. aũt. q̃ ĩ ꝓuincia: ⁊. C vbi ſc. vel cla. l. j. ⁊. ſ. e. ti. poſtulaſti. ⁊. ff. de accu. l. vl. ⁊. l. ſi cui. §. idẽ ĩpator. ⁊ ita ꝺlictũ dat iuriſdictionẽ ei qui alias eã ñ hz. idẽ ꝺ ictũ tollit ꝓuilegiũ vt ĩ p̃dicta aũt. q̃ ĩ ꝓuincia. ⁊. xj. q. iij. ꝓuilegiũ: qd iuris ſit ꝺ ꝓuilegiatis dr̃. de priui. er tuarũ: ⁊ p delicto ꝓuenit qs vbi domiciliũ habet vel vbi iuenitur. C. vbi de crimagi opor. l. i. ſi crimẽ graue ſit remittitur puniẽdus ad iudicẽ vbi deliquit ĩ auten. vt nulli iudi. §. ſi. vero quis cõprehenſoruz. coll. ix. ⁊. ff. de re mili. deſertorem. ⁊. ff. de cuſto. ⁊. exhi. re. l. ſolent.

g Seu ꝓtractus. Hoc nomẽ ꝓtract⁹ largiſſime ſumit ſiue ſit verus ꝓtract⁹ vel quaſi ꝓtractus vel aliud vñ obligatio oriꝝ. ff. de iudi. heres abſens. §. j. ⁊. l. omnẽ obligationẽ: ⁊. l. interdũ. §. vlt. ⁊ hoc itellige ſiue iueniat ſiue nõ. ꝺz enĩ illuc remitti: ſicut ĩ criminib⁹ dicit cũ ĩ hoc paritercentur. in autẽ. vt oẽs obe. iudi. in. ij. collũ. §. hoc conſiderantes. coll. v. Jn delictis. n. hoc ſeruat in auc. vt nulli iudi. §. ſi vero qs ꝓhibẽtionũ. ⁊. §. ſequẽ. col. ix. Quidã tñ dicũt illũ eſſe conueniendum ſi ibi iueniatur vbi ꝓtrarit. per. l. heres. ĩ. prin. Jtẽ ⁊ vbi quis ſoluer ꝓmiſit pt ꝓueniri. ſ. de of. deleg. Pa. ⁊. H. ⁊. ſ. e. dilecti. qõ dicit lr̃a iſta rõne ꝓtes itellige ſecũduz q̃ tradit expreſſe. e. ti. romana. §. contrabẽtes. c. vlti. in vegre. Jnno. iiij. ſ. de priui. c. volentes. ⁊. c. vlti.

b Aut domicilij. ratione domicilij ſortitur qs foꝝ: ⁊ ibi conueniri põt. ſ. eo. dilecti. ⁊. ff. de iudi. heres abſens. §. proinde. ⁊ põt qs habere domiciliũ ĩ pluribus locis. ſ. e. er parte: ⁊. ff. ad municipa. aſſumptio. §. viris prudentibus. de hoc dictuz ẽ. ſ. de reſcrip. dilectus filius.

i Cõtra poſſeſſorẽ. ratione poſſeſſionis de qua quis cõuenit ſortit qs forum: ⁊ coram illo iudice cõueniri ꝺz ĩ cuius iuriſdictiõe res eſt. ſ. e. ſane. ⁊ ẽt vbi hz domiciliũ. ⁊. C. vbi ĩ rem acti. l. fi. ⁊. ſ. e. er pte. Betiam ſi res ſit mobilis. arg. l. C. vbi in rẽ acti. l. vlti. ⁊. ff. de iudi. qõ legat. §. ſin aũt. Quidã tñ dicũt hoc hr̃e locum tñ in imobilibus.

k Compelli potuit. Cũ dñs papa ſit iuder ordinari⁹ ſingulorũ nullũ foꝝ priuilegiũ poterat allegare. ix. q. iij. cuncta. ⁊ Roma commũis patria eſt oĩum. ff. ad municipa. Roma: ergo nullus declinare põt forum eius vñ ille cõpellit ibi ſuis aduerſarijs rñdere: nec ius reuocãdi domũ haberet niſi pro alia iuſta cã ⁊ neceſſaria vẽiſſet. vt dicit lr̃a iſta puta ſi fuiſſet vocatus a principe pro publica vtilitate: ĩ autẽ. de ſan. epiſco. §. ſi vero epiſcopi: coll. ix. vel clerici legati aut epi tũc ñ tenetur reſpõdere: niſi tunc ibi ꝓſſent. vel ſi in delegatione deliquiſſent: vel rẽ aliquam

tunc emisserit respondere tenebuntur. alias daretur occasio res alienas differendi domum. ff. de iudi. nō alias. i. responso. ꝛ. §. j. ꝛ. l. sequen. Item qui causa dicendi testimonij ibidē vocat⁹ est. vel qui iudicādi cā ibi accersiti sunt: vel qui causa exercende appellatiōis illuc venerunt: vel causa reddēde tutele: iste persone in his casibus habent ius reuocandi domū si non ibi contraxerunt: vbi cōueniūtur: vel hoc totum dicit. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. ꝛ. §. sequentibus. sed legati non tenentur respōdere nisi de his tantū que tempore legationis sue contraxerunt: vt ibi dicitur. Item si legati agant tūc tenētur se defendere si recōueniantur: nisi agant ꝓ iniuria sibi illata vt ea. l. §. sed si agant. si quis allegauerit talē causam nō compellitur respondere: vt hic patet: ꝛ hoc est expressum. j. de dila. exposuit. vbi qui vocat a principe ꝓ vtilitate romane ecclesie hꝫ ius reuocandi domum.

Rubrica De libelli oblatione. Supra visum est de foro cōpetēti ꝛ an ꝛ quando forus possit declinari. Verū qꝛ rei ad iudicia vocati si non declinant forum petūt sibi edi libellū: vt sciāt qd ꝛ quāliter petatur ꝛ super quo debeāt respōdere idō competēti ordie subijcit istā rubricā. De materia habet. ij. q. viij. per totū. lxxj. di. maximianus. Ab. si.

Rubrica De libelli oblatione.

Ex concilio apud sanctum me.

Actor tenetur in scriptis libellū porrigere.

i Gnarus eps̄ dixit: Habetis libellū reclamationis vel postulationis. Illi respōderūt se pre manibus nullū habere libellum. Ignarus eps̄ dixit: oportet vos secūdū ecclesiasticā auctoritatē reclamationē vestrā libelli serie declinare: cāqꝫ vestris manib⁹ roboratā synodo porrigere: vt tunc vobis canonice valeat responderi. Et tunc ipsi fratres libellū cōscribentes porrexerunt.

I Nno. iij.

Cū agit realiter nō sufficit rē generaliter peti sed dꝫ ita specificari vt euitet obscuritas ꝛ equocatio.

Significātibus. T. ꝛ. R. fratrib⁹ nostro fuit apostolatui declaratū q cū inter ipsos ex vna parte: ꝛ. A. ex altera super quadā terra corā iudicibus delegatis tractū fuisset i cām: oblato eis libello illi cū plures terras haberent vt terra illa sup qua questio vertebat ostenderetur eisdem a iudicib⁹ postularunt: qd cū ipsi facere denegarent ad nostram audiētiā ꝓuocarunt. Quocirca mandam⁹ quatenus si est ita reuocato in statū debitū si quid post appellationē huius noueritis attentatum ꝛc.

G Reg. ix. archidia. ciuitatis noue. ꝛ. M. cañ. culmeñ.

Non tenetur reus respondere libello in actione personali si nō exprimitur causa petendi.

Dilecti filij fratres eccl'ie sācte Marie de hispida: sua nobis petitiōe mōstrarūt: q cū prior ꝛ ꝯuent⁹ sancte marie ad carceres ipsos sup q̄dā pecūie summa corā priore sancte trinitatis veroñ. auctoritate apostolica conuēissent: ex parte ipsorū fuit excipiendo ꝓpositū q cū dicti prior ꝛ ꝯuentus nollent exprimere in porrecto libello cōuētionali quare sibi dicta pecunia deberetur: super hoc minime rñdere tenebant: ꝛ qꝛ dictus iudex exceptionē huiusmodi admittere denegabat nostrā audiētiā appellauerunt. Ideoqꝫ mādam⁹ q̄tenus si est ita reuocato in irritū ꝛc.

Rubrica De mutuis petitionibus.

Gnarus episcopus Iudex non dꝫ admittere actorē ad litigandum: nisi prius libellū i scriptis offerat. h. d. ꝑ alia verba ꝛ nō diuidit: qꝛ ponit vnicā facti narratiōem. Ab. si.

i

a Reclamationis. no. q duplex est libellus. ē aūt libell⁹ ꝯuentiōis seu postulatiōis q dat i ciuilibus questionibus. j. e. c. vlti. de quo h intelligit. ꝛ est libellus accusationis q datur i criminalibus actionibus: vt. ij. q. viij. libellorū: ꝛ. j. de accu. ꝑ totū. ꝛ. ij. q. j. legū. Est ergo libellus scriptura i qua ꝯtinet res que petit ꝛ cā petēdi ꝛ nomē actoris ꝛ rei ꝛ corā quo iudice: vt. j. e. ꝑ totū. ꝛ sic patet q semp offerend⁹ ē libellus iudici ꝛ per ipm reo: vt ipe reus possit deliberare: vt. iij. q. iij. offerat ꝛ in scriptis dꝫ dari vt hic patet. ꝛ i autē. offerat. ꝛ. j. de ꝓba. qm̄ ꝯ. ꝛ i principio litis ꝑ predictā auc. offerat. no. tñ ar. ꝯ. xj. q. j. si qs cū clerico. Sed illud obtinet in modicis ꝛ vilib⁹ causis vbi scriptura nō requirit. Itē ꝯ. j. de dolo ꝛ ꝯtu. put: ꝛ illud intelligo q libellus antea dat⁹ fuerat: ꝛ ꝑ talē libellum sic oblatū iudici ꝛ postea reo actio ānalis ꝑpetuat. C. qñ libel. princi. d. lit. ꝯtesta. fa. l. ij. ꝛ rē litigiosā facit subsecuta ꝑ executorē ꝯuentione. C. de litig. auc. litigiosa. ꝛ iterrumpit prescriptionem. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. sicut. Sed nūqd libelli oblatio est de substātia ordinis iudiciarij: vr q sic: qꝛ ꝯciliū istos fratres noluit audir: nisi p̄mo libellū scriberēt: opti. ar. j. de ꝓba. qm̄ ꝯ. ꝛ ꝑ libellū apparet de mō agēdi ꝑm quem semp dꝫ formari sniā. j. de simo. lꝫ heli. j. d accu. q̄liter ꝛ qñ: ꝛ ꝑ auten. ꝑdictā offerat. optime vr ꝓbari vbi dicit litis aūt cōtestatio ꝯ hoc indultū habita pro nihilo ē. Et sic videt q de substātia fuit ꝛ litis ꝯtestatio. j. de lit. ꝯte. c. vnico. ꝛ. s. de elec. dudū. ij. Dicūt tñ qdā q nō est de substātia iudiciarij ordinis oblatio libelli: ꝛ sic pōt omitti tacite. sicut ꝯsuenit dici de iuramēto calūnie. Alij ꝯ q nō valet qcqd factū est: ꝛ hoc ꝑ iura ꝑdicta: nisi sit vtilis cā vt dictum est qd meli⁹ videt iure cāonico: ista. n. ꝑncipalia sunt libellus qui est principiū ꝛ fūdamētū cause litis ꝯtestatio ꝛ q snīa ferat in scriptis.

Significantibus Diuidit. nā i p̄ma appellati narratio ponit. In scd̄a appellationis ꝯmisso. Scd̄a ibi: quo circa. ab. si.

b Significātib⁹. no. ad itelligētiā isti⁹. c. ꝛ sequētis ꝛ eorū q̄ circa hāc materiā dicunt. Aut. n. ꝯuenitur qs actione reali puta rei vendicatione: vt hic: tunc exprimenda ē res que petitur: ꝛ vtrū petat tota aut pars: ut peto talē fundū. ff. d rei vendi. si in rem. alias. n. reus deliberare nō posset: vt h dicit: nec iudex sniā ferre dꝫ sup incerto. ar. insti. de actio. §. curare. ꝛ. xxxiij. di habuisse. ꝛ. xi. q. iij. graue. Itē duos ꝓprimos vicinos illius fundi adminus designare dꝫ. ff. d censi. forma censualis: qꝛ generalis parit obscuritatē. ff. de iure fisci. ar. ꝯ. ff. de rei vendi. que de tota. §. incerta: ꝛ. ff. cōmu. diuidū. ꝛ nō oēs. §. si incertū. Sed ꝯtra ista spālia sunt circa defalcationē legatorū. ꝛ licet in casu isto dbeat qs specificare rē ꝛ ipsā designare: vt est dictū: causā tñ exprimere nō tenet i libello. cā. n. expssa est eoipo q ponit rei vēdicationē. cā. n. nō est alia: nisi ipsū dñiū cū dicit rē ad se ꝑtinere iure dominij: vr quasi. ff. d excep. rei iudi. si mater. §. eādē. ꝛ. §. j. ꝛ. ij. ꝛ meli⁹ in. l. ꝛ an eadē. §. actiones. Itē ꝛ hoc nota cū agit d rei vēdicatiōe q si aliqs subijciat vnā causam in libello ꝛ sic vnhat pōt adhuc eādem rē petere ex alia cā nō obstāte exceptiōe rei iudicate. ff. d excep. rei iudi. si mater. §. i. ꝛ. ij. ꝛ. l. ꝛ an eadē ꝛ. C. d peti. here. hereditas. ff. ad exhibēdū de eo. §. sepius. ꝛ. s. de iudi. examinata. Itē est in possessorio. j. de dona. iter dilectos: ꝛ hoc tutius ē actori. ar. ꝯ. ff. de iureiu. duob⁹. §. colon⁹. vbi dr q q ꝓponit vnā actionē ñ pōt aliā ꝓponere ꝓ eadē re. ſꝫ illud est: qꝛ ille actiones surgūt ex eadē cā: si vero nullā cā expssit: tūc totū ius suū i iudiciū deduxisse vr: vñ obstabit ei exceptio rei iudi. si absoluit re⁹: qꝛ actor nō ꝓbauit. ff. d excep. rei iu. l. ꝛ an eadem. §. actiōes. ꝛ. j. de cā pos. cū ecclesia. Itē si fuit absolut⁹ re⁹: qꝛ ipse ñ possidebat si postea icipiat possidere nō obstat exceptio iterū petēti. ff. de exce. rei iu. si a te. i. rñ. ꝛ. l. si rē meā ꝛ. j. de excep. c. pe. si aūt agat psonali actiōe: vt si petas. x. dari tibi cā petēdi exprimēda ē i libello. aliter. n. nō tenet rñdere. j. c. ꝓxi. ꝛ. C. de edic. di. adri. tol. l. ul. ꝛ. j. de cēsi. puenit: qꝛ cā semp precedere dꝫ ex qua aliqd dbet. ff. qñ di. le. ce. hmōi legatū. ꝛ si absoluit re⁹ nō obstat exceptio si idē postea petat ex alia causa. ff. de excep. rei iu. l. ꝛ an eadē. §. actiones. ꝛ. j. de cā pos. c. vlt. ꝛ idē est quātū ad hoc qd in rei vendicatiōe. assignata. n. vna causa petēdi in libello: siue actio sit psonalis siue realis nō obstat rei iudicate exceptio si agat ex alia causa: vt dicūt iura predicta. In vniuersalib⁹ iudicijs nō ē necesse exprimere: siue designare singulares: ſꝫ sufficit dicere peto talē hereditatē qꝛ sum heres. ff. de peti. here. l. iiij. ꝛ. l. si quo tēpore. ff. si pars here. pet. l. j. §. vlt. ꝛ sic pōt snīa ꝓferri: condēno te vt restituas hereditatē que fuit talis. Itē peto ecclesiā cū ꝑtinentijs suis. j. de resti. spo. cū ad sedē. ꝛ. j. de ꝓba. lꝫ. ꝛ. j. d dona. inter dilectos. In generalib⁹ vō iudicijs. s. tutelis. neg. gest. ꝓ socio. ꝛ consimilibus sufficit exprimere causā vel factū sic: peto rationem de administratione quā gessisti. nec exigit expressio aliquarū rerū. C. de iudi. lꝫ. Itē no. q libell⁹ pōt mutari ꝛ emēdari ꝛ corrigi: sicut placet vsqꝫ ad litis ꝯte. ij. q. viij. libellorū. ꝛ. C. de eden. l. iij. ꝛ post litis ꝯtesta. nō pōt mutari: nec aliqd addere vel minuere. ff. de iudi. nō pōt. ꝛ. ff. de excep. rei iu. egi. ꝛ. l. cū q̄rit. ꝛ sic noua interpellatione op⁹ est: vt dixit lex illa nō pōt. ꝛ si mutauerit actionē: vel addiderit habere dꝫ nouas īducias ad deliberādū: nisi ex p̄mo libello potuit eē instructus: ꝛ hoc lꝫ sine p̄iudicio aduersarij: vt. s. ei teneatur ad itercsse totiēs variādo. ff. de interro. ac. de etate. §. vlt. ar. ff. de eden. vbi. §. is aūt. ꝛ. ff. d in di. cū quē temere. ꝓpter leuē ꝛ minimā additionē ñ dꝫ hrē nouas īducias. j. de dila. littere. Illud preterea scias q si re⁹ sit iā cōuentus edita sibi actione per iudicē vel executorē reo postulāte necesse hꝫ perficere litem actor. C. quomodo ꝛ qñ iu. autē. q semel. si vero nō sit re⁹ predicto modo cōuent⁹ licitum est ei desistere: qꝛ nemo inuitus agere cōpellit. C. vt nemo inui. agere. l. vna. Quod aūt dictū est q actio pōt mutari. hoc locum habet in his i qb⁹ vna nō tollitur ꝑ electionē alterius: sed si vna tollit ꝑ electionē alterius: tūc non pōt mutari qd obtinet in casib⁹. s. in sequē. concor. C. de fur. l. j. ꝛ. C. de ser. manumis. co. l. vna. ꝛ. C. de codicil. l. vlti. ꝛ. ff. de tribu. qd in heredem. §. eligere. ꝛ. C. de pac. iter emp. l. cōmissorie. ff. de lega. ij. cū fili⁹. §. varijs. Et qd dixi q actio pōt mutari nō itelligas q ab eo in totū recedi possit ſꝫ necesse hꝫ accusator eam cū noua actiōe vsqꝫ ad finē pducere. C. quomodo ꝛ qñ iu. autē. q semel sic intelligunt doctores legum illam autē.

Dilecti filii Diuidit: vt. s. ca. proximo. Secunda ibi: ideoqꝫ. ab. si.

c Conuentionali. quid sit libellus cōuentionalis dictum est. s. eodē capitulo primo.

d Quare sibi. hic manifeste pꝫ q i psonali actione tenetur qs exprimere cāz petitionis: de hoc dictū est. s. c. ꝓxi.

Rubrica. De mutuis petitionib⁹. Supra ti. ꝓxi. visū est de libelli oblatiōe. Sꝫ qꝛ plerunqꝫ libelli porriguntur ab vtraqꝫ pte: ꝛ fiunt hincinde mutue petitiones ꝛ dubitat de mō ꝛ pratica ꝓcedēdi. ideo compilator ānectit hunc titulum. De materia habetur. iij. q. viij. cuius in agendo. Ab. si.

¶ litteris. Iudex etiã delegat⁹ cõpellit actorẽ ad respondẽdũ reo in cã recõuentiõis ⁊ vtranq; cãz ordie successiuo simul audiet: ⁊ vna sentẽtia terminabit. h. d. ponit mãdatũ qõ iustificat ibi: mãdamus. Alb. si.

a ¶ Respõdere. no. qualiter debeat fieri recõuẽtio coram iudice õlegato ꝑ quod satis colligitur: ꝓposita. n. petitione actoris: reus actorẽ si vult recõuẽire añ litis ꝓtesta. suã ꝓmigat ei petitionẽ. ⁊ ita deliberatione sup vtraq; petitione hincinde habita dz fieri ꝓtestatõ litis sup petitõe actoris primo ⁊ icõtinẽti sup petitione rei respõdere dz actor: ⁊ postmodũ iudex vicissiz audiat vtrãq; cauſaz ⁊ vna sentẽtia terminare dz causas vt hoc totũ ꝑ h. ⁊. ſ. de or. cog. cum dilect⁹. ⁊ si actor nollet reo respondere iudex dz ei iustitiã õ negare. nec audire ipsũ super cã sua: vt. ſ. õ iura. calũ. ipatorũ. ⁊. c. vlti. §. penã. ⁊. ff. de procu. mutus. §. pena. ⁊. C. de compẽ. neq; scriptura. ⁊. ff. de var. ⁊. extraor. cog. l. i. ⁊. vlt. i fi. ⁊ si iudex õ negligeret ⁊ ꝓcederet in ꝓpositã q̃stiõe ñ tz factũ eius: vel est potiꝰ appellãdũ ab ipo. ff. que se. si app. re. l. i. §. vlt. in fi. si vero reus differat suã petitionẽ ꝓmigere post litis cõtesta. ñ videt q̃ sit audiẽd⁹. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. aũ. ⁊ ꝙsequẽter. vbi dicit: ⁊ ꝙsequẽter ego pulsat⁹ reus ab aliquo si vicissiz ⁊ ipz lite pulsare veliz statiz gdem hoc nõ lz nisi apud eũdẽ iudicẽ. Et sic videt q̃ statim dẽat ipsuz recõuenire: ⁊ idez videt exꝓessum i auctẽticorũ corpore de executorib⁹. §. sancimus col. viij. vbi dicit. si reus vult recõuenire actorẽ mor ab initio apud eundẽ iudicẽ recõueniat ipsum: sed nõ apud aliũ nisi lite finita poterit illũ ꝙuenire. Et quidã vñi legũ itelligunt istud statiz vsq; ad sententiã. quidã tamẽ vsq; ad apertura testiũ. hodie ista diuersitas determinat ꝑ decre. Inno. iiij. in ꝙcilio. Luduñ. de rescrip. dispendia. §. re⁹ quoq;. vbi dicitur expresse q̃ reus põt actorẽ suũ recõuẽire coram eodẽ iudice durãte iudicio ⁊ si tunc coram alio ipsuz traberet ꝓcessus nullus esset. ⁊ in expẽſis ꝙdenabit ⁊ qõ dicit durãte iudicio intelligo quousq; renũciatũ est ⁊ ꝓclusuz in cã. q̃ tũc: tãtũ dr iudiciũ vñ negociũ discutitur. de verbo. sig. forus. Argu. ad hoc. C. de cõpe. l. vlt. Itẽ est ar. ex hoc loco: q̃ frustra petit debitũ q̃ qõ dz nõ impedit iij. q. viij. cuius in agẽdo. ⁊. xxxij. q. vj. nil iniqui⁹. xcv. di. esto subiect⁹. ⁊. ſ. õ iureiu. pucit. ij. ⁊. ſ. de vsur. q̃ frustra. ⁊ eadẽ lege ꝙuenit gs q̃ ius sibi tribui postulat. C. de rei vẽdi. ratas. ⁊ in autẽ. õ san. epis. §. reuerẽdissimi col. ir. ⁊. ſ. de ap. an sit. ar. ſ̃. xxxij. q. v. nõ nos. ⁊. xvj. q. vij. si quis deinceps. ⁊. xxiij. di. i noſe vñi. circa fi. ⁊. ſ. de here. ercõdicamus. §. credẽtes. C. de cõpe. l. vlt. ſ̃ istud vltimum est speciale in depositio.

b ¶ Actione. i. petitione. q̃ secũdum canones nemo tenetur ꝓponere actionẽ de hoc dictũ est. s̃. de iudi. dilecti

c ¶ Rõsione facta hic ꝑ q̃liter litis ꝓtestatio fiat de qua dicetur. ſ. ti. ꝓri.

d ¶ Incontinẽti. istõ incõtinẽti itelligendũ est nullo actu medio interposito: ⁊ est simile illi mor q̃ tu habes. s̃. de elec. q̃ ꝓpter. ibi habes multas iterꝑtationes de huiusmodi dictionib⁹. istud incõtinẽti intellige durante iudicio: vt dicitur in prima notula. in. fi.

e ¶ Super questiõib⁹. idẽ est ac si actor ageret possessorio ⁊ reus vellet recõuenire actorẽ sup alia spoliatiõe: sec⁹ si actor ageret possessorio: ⁊ reus vellet cõuenire eũ petitorio: q̃ q̃stio spoliatiõis priuilegiata est vt primo expediatur. ſ. de or. cogni. sup spoliatiõe. sed si prima sit petitoria reus sup spoliatiõe bene põt recõuenire actorẽ i modũ actionis. ſ. de ordi cogni. cũ dilect⁹. sic no. q̃ ꝓ reconuentionem fit iudex qui alias iurisdictionẽ nõ hz in recõueniẽte quãtũ ad illã causam recõuentiõis siue sit ordinarius siue delegatus cũ causa recõuentionis delegato nõ ẽ cõmissa: vt hic habes: ⁊. s̃. de offi. dele. prudẽtiã in fi. ⁊ iudex laicus ordinari⁹ habet iurisditionẽ ꝓ recõuentionẽ. puta cũ cleric⁹ cõuenit laicũ coram laico iudice tũc cleric⁹ tenet respõdere laico coram eodẽ iudice: nisi sit causa q̃ coram iudice ecclesiastico sit tractãda de quib⁹ dictũ est. s̃. õ foro cõpe. ex tenore. ⁊. c. precedẽti. neq; in criminalib⁹ locũ habet recõuẽtio. õ hoc

¶ Alex. iij. epõ ⁊ abbati de spõgia.

¶ Reus recõuenire potest actorem etiã coram iudice delegato qui simul audiet ⁊ finiet cãm vtrãq;.

¶ litteris ⁊ infra. Quoniã rationis ordo exigit: vt plebanus ⁊ clerici mariceñ. abbati ⁊ fratribus mariceñ. mõasterij de bis que aduersus eos ꝓponunt debeant in vestra ꝓsentia respondere[a]: cum sibi ex ipsis coram vobis a sede apostolica delegatis iusticiam postulant exhiberi. ¶ Mandamus quatenus actione[b] plebani ⁊ clericorum ꝓposita ⁊ responsione[c] facta monitiõe ꝓmissa cõpellatis eosdez memoratis abbati ⁊ fratribus incontinẽti[d] coram vobis super suis questionibus[e] respondere: ⁊ vicissim postmodũ rationes partiũ audientes concordia[f] vel iudicio vtriusq; negocium terminetis.

¶ Elestin⁹. iij. rotboma. decano.

¶ Modus ꝓcedendi datus ꝑ rescriptum in causa conuentionis intelligitur repetitus in causa recõuentionis.

¶ Rudentiam: ⁊ infra. Sane consuluisti nos vtrũ cũ causa appellatio. remo. committitur: ⁊ reus coram eodẽ iudice actorez reconuenerit: ⁊ actor sup reconuentione appellationis obstaculuz interponit: an sit huiusmodi appellationi deferendum. ¶ Nos vero ita sentimus: q̃ cum actoris ⁊ rei eadem sit conditio[g]: ⁊ vno eodẽq; iure circa appellationis remediuz debeat vterq; censeri: sicut desiderat actor vt sibi iuxta mandatoris rescriptũ iusticia fiat appellatione remota: eodẽ modo[h] recõuenienti debeat in sua iusticia respondere.

Rubrica De litis contestatione.

¶ Reg. non⁹ abbati sancti Joannis in vineis.

¶ Non per positiones ⁊ responsiones: sed per petitionem in iure ꝓpositam ⁊ responsionem secutam fit litis contestatio qua omissa nullus est ꝓcessus.

¶ Lim inter episcopuz noviẽñ. exparte vna: ⁊ capitulum ecclesie sancti quintini ex altera sup quibusdam iniurijs ⁊ excommunicationum sententijs ⁊ quibusdam alijs articulis orta fuit materia questionis: ⁊ infra. Judices factis quibusdã positionibus ⁊ responsionibus ad easdẽ: auditis etiaz que partes voluerunt ꝓponere coram eis: causaz eandem ad examẽ ap. remiserunt. ¶ Procuratorib⁹ igit̃ partium ꝓpter hoc in nostra presentia constitutis quãuis positiones ⁊ responsiones[i] hincinde super pluribus articulis facte fuerint coram iudicibus memoratis: quia tũ litis

¶ Rudentiam. Actor qui impetrat rescriptuz appellatione remota in causa reconuentionis appellatione remota respõdere tenet. Vel summa generalius ⁊ vtilius: vt i rubro. Communis diuisio. Secunda ibi: nos vero. Alb. si.

g ¶ Sit cõditio. q̃ in iudicijs non debet esse ꝑsonarum acceptio. s̃. de iudi. nouit. ⁊. iiij. q. iiij. c. ij. ⁊ non dz actori licere q̃ reo nõ permittit. ff. de regu. iur. nõ dz: ⁊ ita si remota est appellatio quo ad agẽtẽ ⁊ eodez modo quo ad reconuenientẽ: q̃ eodem iure qõ quis in alteruz statuit ipso dz uti. ff. qõ q̃sq; iuris in alterum. l. j. ij. ⁊. iij. ⁊ . s̃. de ꝙsti. cum omnes. Et hodie non videt hẽ locum qõ dicitur de appellatione: q̃ ipso iure remota est appellatio in q̃libet q̃stione. ſ. de appel. vt debitus: ⁊. c. pastoralis. in prin.

h ¶ Eodem modo. i. secundũ eandẽ formam q̃ procedit iudex in principali ⁊ in recõuentione. ⁊ parẽ potestatez hz iudex quo ad omnia in vtraq; q̃stione: ⁊ sic est argu. q̃ iudex eandez hz auctoritatẽ in ꝓgata iurisditione: sicut ⁊ in õlegata de hoc dictum est. s̃. e. de offi. deleg. Ꝑ. ⁊. g. Remotio. n. appellatiõis repetita intelligitur i recõuentiõe. si. xxij. q. vij. apostolus. sicut cũ aliquid relinquitur ab herede itelligitur repetitum ⁊ a substituto. C. ad trebel. nõ iustã. ⁊. ff. de. leg. ij. debitor. §. j. ⁊. ff. de verbo. obli. ticia. §. j. Sed pone q̃ actor sup vna re tm̃ lras impetrauit: nunqd reus põt illũ cõuenire super pluribus. Videtur q̃ nõ. ar. ff. de iurisd. om. iu. si idẽ. §. quod ⁊ si: ⁊ ar. huius lre sed cõtra credo. ar. s̃. c. ꝓri. ibi suis questionibus. Itẽ retẽcta hac eadẽ positiõe reus: recõuenit actorẽ sup pluribus vel super vno tantũ: ⁊ sic actor efficit: Quãd actor quasi recõueniens põt agere contra reũ sup alia re q̃ in litteris exꝓssa nõ fuit. ar. ff. de exce. l. ij. §. illud. Nõ credo q̃ hoc possit: q̃ recõuẽtio ñ intelligitur: nisi quãtũ ad illũ qui primo cõuenit. Item arg. contra. C. de legib⁹ qõ fauore. nõ est ſ̃: q̃ illud intelligitur cũ princeps suo motu in fauorem aliquod ius ꝓcedit puta minorũ⁹ vel ecclesijs: qõ dicit ẽ intelligitur quando aliquis impetrauit illud ius: ⁊ papa ad istãtiã petẽtis illud concessit vnde ipse debet vti eodem. ff. quod quisq; iuris. l. i. ⁊ õ consti. cũ omnes. Sed hodie vt vir⁹ ius commune est quãtũ ad omnes. ſ. de ap. c. vt debitus.

Rica De litis contestatione. Quia post libelli oblationẽ ⁊ mutuaz petitionẽ sequi debet ꝓtestatio: ideo subijcit istam Ricam. De materia habet. iiij. q. iij. offerat. ⁊ repetitur in. vi. Alb. si.

o Lim inter episcopum. Primo ponit processuz iudicũ ⁊ ipsorum relationẽ. Scõo ipsuz ꝓcessuz decernit irritũ ⁊ dicit quare. Secũda: ibi ꝓcuratoribus. Alb. si.

i ¶ Respõsiões. sic. s̃. de elec. vnũ. ij. Sed videt q̃ illud sufficeret. q̃ positiões super ipso facto satisfiunt. vnde satis intelligitur litis contestatio fieri per positiones ⁊ responsiões. sed nõ est verum quia litis contestatio exordiuz litis siue ꝓncipium cause appellatur. s̃. de of. õ leg. sup questionũ. §. j. ⁊. ij. ⁊ res deducta in iudiciũ non videt per simplicem petitionẽ vel per edictionẽ actionis. C. e. ti. l. vna. ⁊ vbi ꝓncipiũ deest nihil superedificari potest. i. q. i. cũ paulus. ⁊. ſ. õ presbiter. ñ bapti. veniens: ⁊ cuiusq; rei ꝓncipiuz potissima pars est. ff. de ori. iur. l. i. ⁊ licet ꝙtestatio litis sit principiũ. tamẽ necesse est libellũ precedere vt ꝓpo

gere sup quo litis cõtestatio fiat vt dictũ est.s. de libel. obla. c. i. est autẽ litis ꝓtestatio negocij principalis bincinde apud iudicẽ facta narratio ꝛ subsecuta respõsio vt hic siue negãdo siue ꝓfitẽdo: de hoc no. s. de elec. vudũ. qõ est ita ītelligenduz vt fiat animo ꝓcedendi ī causa ꝛ ea ītentione directe ex ꝓposito. Ende si aliqs proponat factum coꝝ iudice nõ ea mente vt litez cõtestetur vel respondeat saluo iure suo ꝛ sine preiudicio non erit ꝓptera litis cõtestatio facta cum ꝫ fiãt nõ ad iudicis interrogationem sed motu ꝓprio Litis ꝓtestatio fieri debet interrogante iudice actore proponente suam actionẽ ꝛ reo rñdente ad interrogationez iudicis vr'mos est fieri. ar. C. e. .l. vna. in fi. de vo. ꝛ cõtu. put hic patet q̃ non erit facta litis cõtestatio cũ factuz ꝓponitur cum protestatione ꝛ sine preiudicio. arg. op. ff. gbus mo. pig. vel hyp. sol. si debitor. §. nõ vẽd. ꝛ argu. s. de elect. cumana: vt dicit de protestatione vbi ergo litis cõtestatio nõ procedit nil valet qõ agitur: vt hic. ꝛ ī. titu. priori. p totuz. Et potest ratio assignari q̃re per positiões ꝛ respõsiones ad eos non fit litis contestatio. qui enim ponit aliquod dictuz vel factũ nihil petit ab aduersario: nec etiaz ostendit se p hoc velle agere: ꝛ ita non posset per hoc fieri sententia condẽnatõnis vel absolutionis cuz nil petitũ sit per positionez sed ostenditur aliqd esse factum vel dictũ seu ꝓmissuz: ꝛ sententia semp ferenda est secũdũ modũ agendi. ī. de accusa. qualiter ꝛ quando: ad fi. ꝛ .ī. de simo. lz beli. ꝛ condẽnatio non est facienda nisi ad hoc sit actũ. ī. ỏ ordi. cogni. cũ dilectus. ad fi. ꝛ hoc etiã ꝓbatur q̃ ĩterrogatiões ꝛ rñsiones aliquãdo fiunt ante litis ꝓtestationẽ. ff. de interro. acti. quasi per totum. de qbus qdem notatur. ī. de iura. calũ. l. pe. in glo. que incipit oĩa que. ꝛ p illas ĩterrogationes ꝛ rñsiones nulla fieret ꝯdẽnatio vel absolutio nisi fieret postea litis ꝓtestatio super petitiõe actoris: ꝛ ita patet q̃ vbi fiunt tãtuz positiones ꝛ rñsiones nulla petitione premissa vel nulla litis ꝓtestatiõe facta nullus est ꝓcessus: vt. s. ỏ elec. vudũ. ꝛ hic. Sed qd si petitio oblata fuit ꝛ ī actis redacta sed contestatio litis nõ fuit facta: lz positiones ꝛ rñsiones facte fuerunt. Idẽ credo scilicet q̃ ꝓcessus non valeat: qz litis contestatio non est facta. B.

Rubrica Et lite non contestata. s. visum est de litis cõtestatione q̃liter fiat. Verũ qz plerũqz lite nõ ꝓtestata petunt testes recipi: vel ỏ facto recipiunt: ꝛ dubitat qd iuris: ideo subiecit istã rubricã. Alb. si.

D hoc deus. In ꝑma ponitur delegatorum consultatio.
a In secunda diffinitio seu responsio ibi: ꝓsultationi. Alb. si.

a ¶ Reciperet. ꝛ etiã donationẽ ꝓpter nuptias: nã sic ꝓpter adulteriũ vroris vir lucrat dotẽ: ita mulier ꝓpter adulteriuz viri lucratur donationẽ propter nuptias. C. de repu. cõsensu. §. si vero. qz vir ꝛ mulier nõ ad imparia iudicantur: xxxij. q. i. si qs vroꝛ. si tamẽ filij extent ex coꝝ matrimonio tunc dos siue donatio spectat ad filios ī autẽ. vt li. matri ꝛ auie. §. si de adulterio. col. viij.

b ¶ Noluit respondere. licet agatur hic de crimine qa tamẽ nõ agit criminaliter põt ĩteruenire ꝓcurator rñdere ꝛ agere. s. de ꝓcu. tue.

c ¶ Aduocatus. si aliqs uocatur ad iudiciũ ꝛ dicat se nõ habere aduocatum dande sunt sibi iducie ad querẽdũ aduocatũ. ff. er gbus cau. ma. .l. ab hostibus. §. sed qõ simpliciter. ꝛ .l. ait pretor. §. vlt. ꝛ arg. ad idem .C. de iudi. properãdũ. §. pe. ff. de postul. l. i. §. ait pretor. ꝛ ex causa etiaz medio tẽpore dande sunt iducie propter absentiã aduocati si iusta de cã esset impeditus. cũ nimis esset difficile ꝛ graue aliũ querere aduocatum qui merita cause nõ nouit ꝛ sic eodẽ modo ꝑ alio iducias obtineret vt instrueret: sed si maliciose petant non sunt dãde. ar. ī. de vo. ꝛ ꝛtu. put post sententiã nõ hz locũ si diceret non habui aduocatũ tẽpore sententie C. de postul. velamẽto. ꝛ iõ ꝓpter hoc nõ retractabit sniã: est tñ speciale in cã fisci vt nõ valeat sententia lata ꝓtra fiscũ aduocato eiꝰ absente. ff. de iur. fisci. si fiscus. C. de aduoca. fisci. l. vlti.

d ¶ Suspectũ. hic est vnus casus vbi spoliato viro vroꝛ nõ restituit. s. cuz timetur de seuicia viri. ī. de resti. spol. ex trãsmissa. ꝛ. c. lras in fi. ꝛ. xxxij. q. i. de benedicto. Itẽ si incõtinẽti ꝓbetur impedimentũ saltẽ in gradu idispensabili in quo casu nõ debet fieri restitutio. ī. de resti. spo. litteras. Itẽ si publice fornicatur. ī. de diuoꝛ. significasti. Itẽ si virgo fuerit ꝛ timeat corrumpi. ī. de spõ. cum locũ. ꝛ arg. ī. ỏ resti. spo. ex trãsmissa. ꝛ. c. ex parte. Itez ꝛ si nõ vult habitare cuz viro sine cõtumelia creatoris denegatur ei restitutio q̃uis iuste fuerit spoliata. ī. ỏ diuoꝛ. gaudemus. §. qui autẽ. alias viro facienda est restitutio ante principalis cause ĩgressuz. ī. de resti. spo. ex conquestione: prestita ꝑmo sufficiẽti ꝛ idonea cautione de ĩpunitate persone. ī. de resti. spo. ex trãsmissa. ꝛ. c. lras. ꝛ. xxxij. q. i. de benedicto. nisi tãta eẽt viri austeritas q̃ nõ auderet se viro cõmittere: tũc nullo modo ỏz restitui: vt in. c. lras. in fi.

e ¶ Seruetur. Nota q̃ plura sunt specialia in causis matrimonialibus: qz vbi agitur de federe mr̃imoniali potest agi ꝓtra ꝓtumacẽ lite nõ contestata ad diffinitiuã sentẽtiam. ī. eo. qñ. §. porro. Itez qz mĩnor potest eẽ in cã etiam ꝓcurator. ī. de resti. spo. ex pte. Itẽ confessio contra matrimoniũ non ꝓiudicat. ī. ỏ eo qui cog. cõ. vro. sue. sup eo. Itẽ qz pater ꝛ mater possunt testificari tam ī cõiũgendo q̃ in disiungendo mr̃imonio. ī. qui matri. accu. pos. videtur. itẽ quia sñia lata ꝓtra mr̃imoniũ ad separationem eoꝝ qui iã ꝓiuncti erant nõ trãsit in rem iudicatã. ī. de senten. ꝛ re iudi. latoꝛ. ꝛ. c. consanguinei. item nec trãsactio siue compositio põt in mr̃imonio ĩterueni re. s. de trãsac. c. vlt. itẽ nec arbitriũ. s. de resti. in ĩteg. cã. i fi. itẽ nec pena locum hz. ff. de verb. obli. ticia. ꝛ. C. de spon. l. vlti. ꝛ. ī. de spon. gemma.

f ¶ Cõiugij. verbũ istud cõiugij ĩproprie ponitur: qz ꝓpter adulteriũ ipsum coniugium nõ dissoluitur: ĩmo manent cõiuges etiã separati. xxxij. q. vij. c. i. ꝛ. ij. Et ideo expone ꝯiugij. i. ꝯiugiũ: qui ꝓpter adulteriũ separant ab inuicẽ quo ad mutuã seruitutẽ tantũ vinculo mr̃imonij nihilominus perdurãte: ꝛ hoc pz qz licet sic absoluat ille qui nõ peccauit a fuitute alteriꝰ qui adulteriuz cõmisit ꝓtrahere tñ nõ põt. xxxij. q. i. dixit dñs: ꝛ si ꝓtraheret compelleret redire ad primã. ī. de diuoꝛ. ex litteris.

g ¶ Ad diffinitiuã sentẽtiã. hic pz q̃ in ciuilibus causis nũq̃ est ferẽda sentẽtia lite nõ ꝓtestata. arg. ī. ỏ dolo ꝛ ꝓtu. put. ꝛ. C. quomodo ꝛ quãdo iu. l. ꝯsen taneũ in fi. ꝛ. ī. c. ti. ꝑ totũ. ꝛ in aũt. de erbi. reis. §. si vo. col. v. siue ī criminali ciuiliter mota: vt hic. Idu. ꝓtradicit q̃ testes possũt recipi ꝛ sentẽtia ferri ꝛ ī criminali dũmodo ỏ causa liqueat vel liquere possit siue cã sit crimĩalis siue ciuilis. De hac tñ materia traditur. iij. q. ix. in sum. ī. de do. ꝛ cõtu. vitatis. ꝛ no. q̃ dñs papa per totũ ti. istũ fuit in opi. Jo. qui dixit q̃ lite nõ ꝓtestata non sunt recipiendi testes. Mar. ꝓtra cum Idu. ꝛ domiꝰ papa quãdoqz sequitur opi. Mar. ī. de testa. Rainucius. ꝛ. c. Rainaldus vbi tractatur de duabus quartis deducendis.

b ¶ Procuratoris. Et hoc euidẽter apparet quãdo dñs puniẽdus sit. Est ex qo dñs puniendus quãdo ipse ꝓtumax fuit. itẽ ꝓpter ꝓtumaciã sui procuratoris eo sciente ꝛ eam nõ purgãte: qz tũc intelligitur ratã hr̃e ꝓtumaciã sui procuratoris vñ põt excõmunicari aut alias puniri qz alienã culpã fecit propriã ꝑ cõsensuz: ꝛ ita punitur dominus ꝓpter factũ ꝓcuratoris siue eiꝰ ꝓtumaciaz arg. ī. de ap. sepe. ꝓtingit. ꝛ. ij. q. vi. §. biduũ ver. si aduersus: nã factũ ꝓcuratoris nocet dño. s. de in inte. resti. cũ venissent: ꝛ confessio procuratoris nocet dño. ī. de re iudi. suborta. etiã ignorãti vt ibi. ꝛ dolus ꝓcuratoris nocet domino. ff. de tribu. ꝓcuratoris. ꝛ. C. de erac. ꝛ transl. mili. an. l. in exactiõe. li. xij. ꝛ q̃ factum ꝓcuratoris dño ꝓiudicet habes. ī. de cã pos. ꝛ ꝓprie. cũ olim. ꝛ generaliter factũ ꝓcuratoris dño preiudicat: nisi excedat fines mãdati. s. ỏ offi. deleg. cum olim. ꝛ. C. de procu. si ꝓcurator. ꝛ sibi ĩputet q̃ maluz procuratoꝛẽ eligit. ff. de mino. cũ mãdato. nã cũ prosit dño factum procuratoris ẽt si iuste obtinuit. ff. ỏ procu. q ꝓprio. §. vt ī ceteris. sic ꝛ ei debet nocere. Sed contra videt q̃ ꝓtumacia procuratoris nõ debz nocere dño. ff. si quis ius di. nõ ob. l. .l. §. si procurator. ꝛ expresse traditur q̃ tãtũ procuratoꝛ cõuemẽdus ẽ nõ dño. .ff. man. si mãdato nõ expressisset in pnci. item ignorantis dñi ꝓditio per procuratoꝛẽ deterioꝛ fieri nõ ỏz. ff. de ꝓcu. ignorãtis. nec tñ scientia eiꝰ dño igno-

Idem hierosolymitano patriarche ⁊ archiepiscopo cassen.

In causa restitutionis cōtra cōtumacē lite non cōtestata sententia proferri non potest.

Accedens ⁊ infra. Cum in iudicium delegatorũ presentia archiepiscopus cirenensis restitutionis beneficiũ postularet: plebanus sancti Marci de venetijs contra quem agebat nihil ad obiecta respondit: sed ad nostram audientiam appellauit[a]. ⁊ licet sepe fuisset admonitus vt iuri pareret: q: eius appellatio non tenebat: noluit respondere amplius vel coram eis etiā comparere. Ipsi vero iudices cũ plebanus in sua cōtumacia perduraret testes receperunt[b] ab aduersa parte productos: ⁊ depositionibus redactis in scriptis mādauerunt eidē vt ad eos accederet in psonas vel in dicta testiũ obiecturus: qd cũ facere noluisset in ipsuz excōicatiōis sniaz ptulerũt: possessionez[c] iuris parochialis adiudicātes archiepo memorato: ⁊ eum restituentes i integrũ districti⁹ vetuerunt ne qs possessionez ciren. ecclesie sic restitutā presumeret pturbare[d]. Cũ igitur lis coram eisdē iudicibus non fuerit cōtestata: ⁊ manifeste pateret lras ipsas per veri suppressionē obtentas: cũ manifestuz eēt duos predictoz iudicũ accon. vz ⁊ ciren. epos eidez archiepo tāq̄z suffraganeos suos metropolitano iure subesse[e]: ac ex[f] his plebanuz legitime appellasse ɔstaret: in quez etiaz si minus legitime appellasset: ⁊ iudices ipsi lz ppter contumaciaz[g] excōicationis forte potuerunt pferre sētentiā: nō tñ debuerunt sup principali negocio diffinitiuā sniaz lite nō ɔte. pferr: predictas cassauimus[h] snias imo cassas denunciamus ⁊ inanes. Vñ ciren. archiepo dedim⁹ in mandatis: vt ecclesie sancti Marci instrumenta restituat: ⁊ etiam vniuersa[i] que huiusmodi occasione sentente per se vel per alios occupauit.

Idem epo brixien.

Si lite non contestata reus est cōtumax si fieri potest mittit actor in possessionem cā custodie: alias reus excōmunicabitur.

Tue fraternitatis deuotio: ⁊ infra. Cōsultationi tue duximus rñdēdũ q si reus lite nō cōtestata absentauerint se ɔtumaciter[k]: talisq3 cā sit: q actor possit in petitarũ rerũ possessionē[l] induci: est in eādē causa custodie inducēdus[m].

ranti nocet.ff.de lib.cau.infer.nec delictũ eius in autē.de ec.ti.§.si qs in sua domo.col.ix.nec alienus dolus alteri nocere debz.ff.de excep.do.si pcurator. Sol.dicas q pcuratoris ɔtumacia ipsi domino ṗiudicat in eo casu i quo loqtur hic:puta q: scit ei⁹ ɔtumaciā ⁊ ratā hz eam eoipso q nō purgat ipsam.vñ in eo casu pōt dñs excōicari.Si vō dñs ignorat eius contumaciam:nec eam ratā habet ipse pcurator punitur de dolo suo ⁊ nō dñs.⁊ sic loquit.ff.si qs ius di.l.i.§.si quis pcurator:⁊ alia iura ad hoc inducta:q: iniquũ est aliquē alterius odio pregrauari .C.de inof.test.si qs seruo versus fi.⁊ peccata suos debēt tenere auctores.j.de his q̄ fi.a maio.par.ca.quesiuit.⁊.C.de pe.sancim⁹.alias ergo dñs si est excōicandus:ignorans culpaz ⁊ doluz sui pcuratoris:vel cũ eā scit statim eā purgat:⁊ ē hoc notabile circa ea q̄ facit i iudicio ṗm formam mandati bene fit preiudiciũ dño per cōfessionē pcuratoris seu p factũ illius:vt dicũt iura ṗmo iducta dũmodo non egrediat formā mādati:alias non obesset dño si cũ primũ scit cōtradicat .s.de offi.deleg.cũ olim.Sed qd si ppter ɔtumaciā pcuratoris tantũ dñs excōicet a iudice dño ignorāte cōtumaciaz pcuratoris:nec eā ratā habēte:nũquid erit excōicatus:hoc sepe ɔtigit.videt q nō teneat q: hic dicit potuit excōicari ppter suam ɔtumaciā vel pcuratoris:⁊ illud dicitur posse fieri qd de iure fit.xxij.q.ij.faciat homo.Sed videt q excōmunicatio teneat cũ sit lata a suo iudice siue iuste siue iniuste.xj.q.iij.sententia pastoris:⁊ in culpa quodāmodo videt qui talem procuratorem cōstituit qui non obtemperat iuri.⁊ aliquis pro facto alterius etiam sine culpa punitur.j.de spon.non est.Credo q tutius sit dicere q sit excōmunicatus lz nō debuerit excōmunicari:⁊ debet absolui sine aliqua satisfactiōe ⁊ absq3 grauamine:⁊ credo q iudex tenet ei ad iteresse.j.de sen.excō.sacro.q: illum excōmunicauit iniuste etiam non citatum.

Accedens. Diuersimode sũmari pōt ista decre.vt dicit Jo.an.sed vt omnis modus coprehendat dic vt i rubro.Et duo facit.Primo ponit ordinē pcessus:in scda ipsius retractionē ibi:cũ igitur.Ab.si.

a Appellauit.Hic nullam causam appellandi seu grauaminis expssit.vñ nō valet scdm hodierna iura appellatio.j.de appel.vt debit⁹:q: causa semp dz exprimi corā indice ⁊ pp illā appellari.j.de appella.dilecto filio.B.alias admitti nō dz:quare talis appellatio nō vz hodie.hic enim appellauit ppter suspitionē ⁊ appellare nō dz hoc mō.debuit.n.cāz suspitiōis corā iudicib⁹ allegare pbabilē:⁊ si nō admisissent legitimā suspitionē:tũc debuit demũ appellare.j.de appel.cũ speciali.tamē infra vr q legitima fuerit appellatio.v.ex his plebanũ legitime ⁊c.Et ita secũdũ antiqua iura sufficiebat appellare.lz cām nō exprimeret:vt hic videt:q: papa talez appellationē videt admittere:q: illi iudices fuerunt suffraganei archiepi:sed hodie non teneret.Vel dic q cā suspitionis fuit allegata nec admissa.vnde tenuit appellatio ⁊ ita nullũ cōtrariũ.vel q: suspitiōis causa notoria erat valuit appellatio plebani quāuis causaz nō expresserit vt ĩfra seqtur in ipsa lra:secus cũ cā suspitionis aut etiaz appellationis latens est quia tũc dz exprimi secundũ q traditur.j.appella.vt debitus.⁊.c.cũ speciali.⁊.c.interposita.

b Testes receperunt:lite nō ɔtestata.⁊ male.s.e.c.pri.⁊.j.e.per totum.

c Possessionē iuris.nō aũt possessionē causa rei ṗuāde qd forte facere potuerunt immo sine forte si ɔtumax fuisset.j.e.c.pri.⁊.c.qm̃.§.in alijs.sz appellatio premissa videt defendere ipsum plebanũ a ɔtumacia.vnde non tenet sententia excōicationis vt inferius seqtur.Quidam itelligunt hanc decre.loqui in cā restitutionis in integrum iure minoris.

d Perturbare.ar.q iudex debet defendere inductuz in possessionem.j.de simo.querelam.

e Subesse.hec ē iusta cā recusatōis q iudex sit suffragane⁹ aduersarij:sicut ⁊ illa q iudex sit dñs aduersarij.s.de offi.deleg.cām que inter.R.vbi plures casus notant de recusatione.Idē videt si esset affinis.iij.q.ix.absens.⁊.ff.de iureiur.lex cornelia in prin.⁊.iiij.q.iij.§.itē lege iul.Itē si ē comes.ff.de offi.pre.senatuscōsultũ.⁊.s.de offi.deleg.cũ.R.ppter dñz tota familia pōt recusari.C.si qs quacũq3 predi.po.l.vna.⁊ licet ex istis causis repellat iudex a iudicando nō repellit testis a testificando:⁊ hec est cā q: facilius posset hře multos iudices q̄ vnũ testē.vnde repellit iudex a iudicio ppter defectũ testis:vt sic ferat testimoniũ in cā.j.de testi.dilecto.

f Ac ex his.Quare dicit ex his:q: nō appellauit ex plurib⁹ causis:sed tātũ q: erāt suffraganei p⁹ appellationē vnica videbat cā appellatiōis eo tempore quo appellauit:licet tamen non expresserit.s.quia iudices duo erāt suffraganei.sz post appellationem alia cā grauaminis superuenit.s.q: receperũt testes lite nō ɔtestata:⁊ ppter hoc dicit ex his:quia ex superueniēti grauamine sũpsit appellatio maiorez firmitatem:⁊ sic ex his q̄ postea fiunt intelligitur fortius valere:sz ab initio vnica videtur ⁊ sic legitimā vocat appellationē:⁊ tamē nulla cā fuit expressa vt dictũ est:⁊ ita ex postfacto apparet legitima.j.de frigi.⁊ malefi.fraternitatis.Vel dic q duo iudices recusati fuerant:⁊ q: nō admiserunt recusationē appellatum fuit ⁊ sic est planum qd dicit vt supra dictum est.

g Propter contumaciā.si appellatio nō fuisset legitima ppter cōtumaciam debuit ⁊ potuit excōmunicari vel aduersarium in quasi possessionem iuris mittere cā rei ṗuande:vt.j.c.pri.sed diffinitiuā nũq̄ potuit pferre sententiā sup possessione que erat questio spoliatiōis cum lis nō esset cōtestata.j.eo.per totum:⁊ qd dicit forte non notat dubitationem sed potius affirmationem.

h Cassauimus.i.cassaz denũciamus.Hoc ideo ita exponit:q: pprie dicit cassari sententia vbi tenet:sed cũ sententia nulla est vt hic sententia nō dz cassari:q: qd nō est cassari nō debz:sz dz denũciari nulla sicut fit in sentētia excōicationis.j.de sen.excō.p tuas.⁊.s.de offi.delega.cũ contingat:⁊ hic due fuerunt sentētie.s.excōicationis in plebanũ.⁊ alia sup restitutione possessionis iuris parochialis.

i Uniuersa.q: ṗncipale non tenuit:nec illud qd ex eo noscit esse secutũ.j.de fide instru.inter dilectos.§.cũ igitur in fi.⁊.C.de legi.nō dubium cũ suis ɔcor.omnia ergo restituēda sunt que occasione ipsius sententie habuit.Sicut cũ restituit minor aduersus sentētiaz pignora prestita debent restitui.ff.de mino.si ex causa.§.i.⁊ cum retractat sentētia omnia debent restitui in pristinum statum vt hic.⁊ ex vtraq3 parte fieri debet restitutio.C.de repu.l.vna.ff.de minori.quod si minor.§.restitutio.s.de in integ.resti.c.i.

Tue fraternitatis In prima ponitur decisa consultatio.In secũda distinguens respōsio.Et scdm membrũ ibi:qd sic.ab.si.

k Contumaciter.plurib⁹ modis dr qs contumax.j.e.quoniam.§.i.⁊.x.q.iij.certum.ff.de re iudi.contumacia.i.

l Possessionē.vel quasi possessionē.j.de cau.pos.cũ ecclesia.

m Inducendus.nō tamē iudex multũ debet festinare ad decernendā huiusmodi missionē in possessionē alias fieret restitutio ɔtra eam.ar.ff.de dam.infec.si finita.§.si forte.q: etiam sentētia diffinitiua reuocatur iusta de cā.j.de re iu.cũ Bertoldus.⁊ dz summatim negociũ perscrutari ante missionē.arg.C vbi in rem ac.l.ij.⁊.j.e.quoniā.§.pe.an iste sic missus sit custos tantũ vel verus possessor:dicitur.j.de dolo ⁊ ɔtu.ɔtingit.Nota tamē q quinq3 auxilia prodita sunt contra illos qui non admittunt actorem in possessionem secundũ mandatum iudicis.Primũ quia puniunt in expensis.j.e.quoniam.§.in alijs.⁊.j.de sequestra.ad hoc.Secundum est quia eo non obstante q non possidet verus efficitur possessor anno elapso.j.de dolo ⁊ contu.cōtingit.ff.de bo.auc.iudi.pos.q̄uis.Tertiuz est q: potest excōmunicari vt hic.⁊.j.eo.quoniaz.§.vlti.Quartum q potest cōuenire aduersarium q̄ti sua iterest possessionē non habuisse.ff.vti pos.l.si duo.§.vlti.⁊.ff.ne vis fi.ei qui i pos.mit.l.i.in prin.Quintũ q: manu militari eijci pōt.ff.ne vis fi.ei qui in pos.mit.si quis missam.ff.de rei vendi.qui restituere.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a In possessionem nequeant. puta si cã criminalis siue ciuiliter siue criminaliter agat vel mrimonialiter.s.qñ agit ad separationẽ mrimonij ꝓtumar ẽ ercõicãdus.s.e.c.i.in fi.t.ri.q.iij.rursus. t.c. qcũqz.b.

Accedens. Sunt due partes.primo ponit appellationis querelã Secũdo cõmissionis causam ibi:mandam⁹. Alb.si.

b Linea consanguinitatis:que est sufficiẽs cã recusationis.j. de app. postremo:idẽ esset si eẽt affinis.iij.q.ir. absens. de hoc viri.s.eo. accedens.t.s.de offi.deleg. causam que.

c Eius.s.comitis britanie:ideoqz erat suspectus illt.s.de of. deleg. insinuante.

d Qui.s.comes.

e Oriundus. vnde qs oriundus fuit ibi domicilium retinere dicit.ff. de sena.l.pe.t ẽ ista admirabilis suspitio quaz sufficere nõ credo. sed q̃ nõ ꝓsunt singula multa iuuant:ut no.j.de ꝓba.cum causam. vel vic oriundus ó terra sua.i. de terra que pertinebat ad iurisdictionẽ illius comitis t ad proprietatem ipsius domine.

f Nimis fauens. Sed nunquid tenet quilibet diligere proximum suũ de pe.di.i.omnis q nõ diligit. Rñ.non omnis amicitia repellit iudicez sed maxima.ff.de verb. sig.late.§.amicos.sicut nec oẽs inimicitie repellunt testem nisi maxime .j.de simo. Iz bely. t.c. per tuas:t cã cognita illud disquiri dz.ff. de q̃stionibus.l.i.§.p q̃stionem.nã ppter leues inimicitias nõ extinguitur legatũ.ff.de adi.lega.l. .iij.in fi.Sed videtur q modica cã iudicẽ repellit vt dictũ est.s.e.accedens.t.s.de offi.deleg. causaz que.qz lites sine suspitione procedere debent.iij.q.v.qz suspecti t.C. de iudi. apertissimi.Sed qđ dicit nimis fauens soluit quod dictum est.

g Sub districtu. hec exceptio omnes tangit.

h Inimicoꝝ. hec fuit sufficiẽs cã appellãdi.iij.q.ir.hortamur.t.j. de ap.ex parte.ff.de iudi.si longius.ff.de arbi.si cũ dies.§.si arbiter.

i Inimicis.si.j.de sen.ex.decetero.t.c.quãuis.nec i hoc casu sufficiẽs potuit cautio ꝓstari.arg.j.de resti.spo.lras in fi.t hoc ppter fragilitatem cautionis.ff.ad trebel.qui ita.§.i.

k Ex causis.premissis.s.qz episcopus erat ꝓsanguineus comitis: t archi.cõmensalis eiusdẽ:t alter oriundus de terra vroris locum assignabant p terrã inimicoꝝ:qz huiusmodi exceptiones nõ admittebãt legitima fuit appellatio t quelibet etiaz per se sufficeret ad appellãduz preter illaz q oriundus fuit alter iudicũ de terra vroris illã solã nõ putarẽ sufficientẽ ad recusandũ iudicẽ vel iudices sed prestat adminiculũ alijs: vt viri.s.que nõ ꝓsunt singula multa iuuant.sic.ff.qui.ex ca. ma. necnõ .§.si qs sepius.nisi velis dicere de terra que ptinet ad iurisditionẽ vroris.tunc bona est exceptio:t qz ócs erãt de districtu ipsius comitis.arg. .j.de presump.tertio.t ita siue testes recepti fuerint ante litem ꝓtestatã siue post appellationẽ premissaz ex predictis causis nõ valet receptio testiũ sup ꝓsanguinitate nisi ille fuisset ꝓtumar.tunc.n.i causa matrimonali ante litem ꝓtestatã recipiũtur testes nõ obstañ. abñtia illius.j.e. .c.pri.§.i.t hoc est qđ segtur absqz culpa cõtumacie.

l Terre.s.dotalis.eius.n.cognitio pertinet ad papã ratione ꝓnerita tis:quia est accessoria ipsi matrimonio.j.de dona.iter vi.t vro.c.i.ij.t .iij.t sic nõ est contra.j.qui fi.sint legi.cãm que.ij.

Quod si cã talis fuerit: q̃ idem im possessionez nequeat⁸ intromitti: vt iuri pareat per con. eccles.i.est contumax compellendus.

Idem de decima t elemosyna abbatibus aurel.t carnot. dioc.

Receptio testium facta contra nõ contumacẽ lite non contestata in cã matrimoniali est nulla.

Accedens ad sedẽ apostolicã nobilis vir.gu.uicecomes nobis exposuit: q̃ cũ sopiten. episcopus comitem britanie proxima linea ꝓsanguinitatis[b] attingat: t archidia.eius[c] sit clericus commensalis:qui[o] eidem vicecomiti est ad uersarius p̃cipalis vtpote q vroꝝ rem suam t terram publice detinere presumit: t magister. Ps. de terra vroris sue oriundus[e] existẽs nimis fauens[f] eidez: t omnes sub districtu[g] existunt comitis memorati.nec nisi per districtum ipsius ei patet accessus ad eos:t ipsi quibus causa inter ipsum t vrorẽ suã commissa fuerat nunquam ei voluerunt nisi in terra inimicorum[h] suorum locũ t terminũ assignare: vbi sine mortis periculo accedere non audebat.t licet litteras non habuit de cõductu : si tamen misse ei fuissent non debebat se credere suis capitalibus inimicis[i]: t infra.

Mandamus quatẽus cum propinquiores sitis terre nobilis iam dicte q̃ sue: t causa ipsa per vos commodius valeat terminari: cũ ad vos secur⁹ pateat accessus vtri q̃: partibus cõuocatis si vobis cõstiterit q̃ ante litez legitime contestatam vel post appellationẽ ex p̃missis causis[k] interpositam testes super cõsanguinitate cõtra matrimoniuz absqz culpa cõtumacie recepti fuissent: vos attestatiões huiusmodi decernatis irritas t inanes: cõpellentes dictam nobilem vt reuertatur ad virum suum quẽ inconsulte dimisit : ita q̃ postquaz ipse vir plenariam restitutionem habuerit tam vroris q̃ terre[l]: causaz sup matrimonio audiatis: cãqz fine canonico terminetis.

Idem.

Lite nõ cõtestata non recipiunt testes regulariter super principali fallit i sex casibus hic annotatis. s. cuz timetur de morte vel absentia diuturna testium: tunc enim seruata solennitate hic posita possunt etiam lite non cõtestata testes exãinari.b.d.vsqz ad.§.porro.

Quoniam frequenter in dubium reuocatur a multis an lite nõ cõtestata testes recipi valeãt: auctoritate presentiuz duxim⁹ declarandum regulariter veruz eẽ[m] q̃ lite non contestata non est ad receptionem testium procedenduz[n].

Nisi forte de morte testiũ timeatur vel abñtia diuturna.in q̃b⁹ casibus cum ciuiliter[o] est agenduz ne veritas[p] occultetur: t probationis copia fortuitis casibus subtrahatur[q]:senes t valitudinarij t alij testes de q̃bus ex aliqua rationabili causa timetur[r]:etiam lite non contestata sunt proculdubio admittenda vt seu pars cõuenta[s] sit contumax seu sit absens absqz malicia vt conueniri non possit. Sed si actor nõ ꝓuenerit aduersariuz[t] infra annuz[v] ex quo ꝓueniri poterit: vel salteꝝ receptionez huiusmodi testiuz non denunciauerit illi: attestationes sic recepte nõ valeãt[x]:ne forte fuerit in casu quem habes.j.de ap.interposita.§.vlti.

m Regulariter verũ esse.h regula fallit in casibus hic positis.s.vbi timet de morte vel absentia testium.t vbi agit ó electione vel matrimonio t in cã inquisitiõis t publicatiõis. Itẽ in causa denũciatiõis.s. de iudi.nouit. Item i actoris absentia ꝑsente reo recipiunt testes lite nõ conte.C. quomodo t quãdo iu. autẽ.qui semel .j.de do.t ꝓtu.cãm que. Itez vbi actor non pôt agere ppter iuramẽtum quod iurauit non repetere vsuras.j.de iureiur. ad nostrã. Itẽ cũ minor ab. hereditate officio iudicis se abstinet: vt in autẽ.vt spon.lar.§. ad hec.col.ir. Itẽ vbi aliqd iudicis officio expedit.C. vt mi. se ab he.absti.in autẽ.ibi posita. Itẽ cũ in integrũ restitutio incidẽter postulat officio iudicis.s.de offi.iudi.c.ij.Itẽ cuz agit de iniquitate iudicis i casu quem habes.j.ó ap.interposita.§.vlt. Itez in petitione legati vel fideicõmissi.arg.C. de vsu.t fruc.l.ij.sed ibi dicit post litem nõ contestatã in fi. vñ casus iste nõ dz excipi de regula. Item cũ agitur finiũ regũdoꝝ iudicio: vt.C.fi. regũ. .l.iij. Itẽ in trebellianica restitutione.C.ad trebel.l.pe.§.cũ autẽ. Itẽ i causa hereſis post mortez.xriiij.q.ij.sane.ij. Itez vbi offendit publicũ cõmoduz .C.de pe.ne diu.t.iij.q.iij.qz ea.ar.item cũ ꝑsona est icerta .v.q.i.qdem.t.q.ij.c.ij.t secundũ quosdã in cã libertatis .C.de inge.manu.diffamari. arg.ꝓtra.j.de test.cũ olim.itẽ vbi agit ó beneficio obtinẽdo ecclesiastico vt in cõci.lugdu. Anno.iiij.j.de eo q mit.i posse. cã rei ser.eum qui.

n Procedendũ.super p̃cipali:sed sup incidenti interdũ vel emergenti bene recipiunt testes: vt ꝓbet q̃ citatio peruenit ad aliquẽ: vel q̃ cõtumax

o Ciuiliter.h ideo dicit qz in criminalibus nunq̃ recipiunt testes lit nõ ꝓte. t ibi probationes strictissime regrunt. v.q. vi.epiphanũ.C.de ꝓba.l. vl.qua lite/ in criminali cã ꝓcedat:dicit.iij.q.ir.in sũma.t.j.ó do.t ꝓtu. veritatis.

p Ne veritas.xiiij.q.ij.quã q̃.

q Subtrahat.tũc.n.curare debet iudex magistratus: vt salua sit rerũ ꝓbatio.ff.de testi. curent. t in autẽ.de test.in vlti.col.col. vij.§.pe.t.§. h ó do.t.j. de testi.si qs testiũ.t.ff. ad.l. aquil.l.i. vel etiã si timetur q̃ testes propter moram varient fidem suã aut moriant.ff.ad carbo.l.iij.§.duc.arg.j.co.§.sunt t alij.j.de testi.significauit.

r Timet.tũc illi soli recipiunt de q̃bus timet t nõ alij nisi in cã publicationis.j.de test.significauit.t.j.e.c.§.sunt t alij.Iz in his casib⁹ recipiant testes lite nõ contestata. veritate tñ inspecta quo ad effectũ nõ intelligunt recepti lite nõ cõtestata:qz nõ publicãtur nisi lite ꝓtestata:t cũ aliis si alij lite ꝓtestata inducti fuerũt nec ad sniaz ꝓcedat iudex p tales testes.sed i sequẽti.§.recipiũt lite nõ ꝓtestata t fertur sniа:t sic est differẽtia in.i.rñso.t.ij.

s Cõuenta.idem est si nondum sit conuenta:sed cõuenienda.

t Aduersarium.cũ fuerit absens t nõ cõtumaciter.

v Infra annũ.ecce ꝑscriptio annalis.sic.s.de rescrip.plerũq̃z.t.s.de of.ordi.pastoralis.C.de here.autẽ.idẽ.t.j.c.§.in alijs.t.j.de here.ercõicam⁹.§.i. t.ir.q.iij.rursus.t.c.quicũq̃z.t iste annus vtilis ẽ ab initio:qz nõ currit nisi ab eo tempore quo potuit experiri: vt in decre.plerũq̃z.t.ij.q.vj.biduũ.

x Nõ valeant.illi qui testes produrit sed aduersario bene valebunt q voluz non adhibuit.xiiij.q.v.c.sane.qz ꝓ vtraq̃z testificantur.

a In fraudē.nō enī artanda est alicui ꝓbandi facultas.ff.de ſcen.rui.ꝛ na. nequit.§.de his.ꝛ.ij.q.vij.§.tria.ver.ſi quis ex litigatorib⁹.ꝛ.ſ.ō teſti. ſignificauit.ꝛ.c.dilecto. Jtē est hic ꝓsūptio iuris ꝛ de iure cōtra quā nō admittit probatio.liiij.di.fraternitatē.ſ.de iudi.c.vlti.ꝛ.ſ.de ſpon.ad id.ꝛ.c.is q. vbi de hoc.ſecus ſi eſſet etiā tantū ō iure.ff.qō me.cau.nō ē verisimile.xxvij.q.i. nec aliqua.B.

b Ad repellēdū teſtes.teſtibus humanis rebus erēptis ꝙ quos teſtes recepti reprobarē-tur siue eorū victa.ſ.de teſti. ex tenore.ꝛ.c presentiū.ꝛ.C. ō ꝓtrabē.ſtipu.optimā.ver.ꝛ ſi iter presentes partes vel qꝛ ſe absentarēt vt efficerent inimici actoris.ff.de carb.edic.l.iij. .§.due.ꝛ.ff.de fur.l.quidaꝫ. ꝛ ar.ff.ad.l.aquil.in.l.aquilia. dicta vero illoꝝ posset quādo cūqꝫ reprobare ex ipsis depositionib⁹.ꝛ per teſtes etiā post mortē ipsorū teſtiū ꝛ in personas:dūmodo teſtes haberet ꝙ quos posset hoc probare.C.de teſti.l.ſi.xxiiij.q.ij.ſane.ij.argu.C.ſi pen.ap.quāuis.ſꝫ ga poterat ꝓtingere qꝫ illi iterim morerenť vel alias vt dēm ē impedirenť:ideo infra annuꝫ dꝫ denūciari ipſi reo receptionez talem factā esse ꝓtra eū: quod nisi fecerit nō valebt talis receptio teſtium.

c Vel alie. exceptiones elidētes ꝑncipale negociuꝫ vtputa preſcriptio quā tūc poterat ꝙbare: vel pactū de nō petendo vel cōsimiles qꝛ pōt esse qꝫ tūc tēporis ꝓbationes ſup his haberi non possent. arg.ff.ad.l.aquil.in lege.ꝛ.ff.de fur.quidam.

hoc procuret in fraudem[d] vt ꝓceſſu temporis exceptiones legitime ad repellendum[b] teſtes vel[c] alie locū habere non possint. Ipo oro ſpāles cauſe possunt occurrere in quibus cauſaliter est aliō obſeruandum: vt verbi gratia ſi ſuper alicuius[b] electione[c] vel copula maritali queſtio moueatur: tunc etenī ne propter longam moraꝫ in ſpiritualibus ꝛ temporalibus patiatur eccleſia leſionez: vel vtro siue mulieri fornicationis occaſio prebeatur: maxime cū ꝑpinquitatis gradus opponitur lege diuina prohibitus[p]: in huiuſmodi caſibus[g] ſi cōtumax apparuerit is in quē fuit actio dirigenda: ſeu qꝛ peremptoria citatione recepta venire contēnit: ſeu qꝛ malitioſe ſeipſuꝫ occultat[h]: ſeu quia impedit[i] ne possit ad eum citatio peruenire: teſtes lite nō contestata sunt merito admittēdi ꝛ nihilominus ſi de cā liqueat ad diffinitiuam ſententiam procedendū.

Si vero aliter[k] absens fuerit: ꝛ agatur de ſpirituali coniugio inter eccleſiam ꝛ prelatū iam contracto electiōe maxime confirmata: illud in hoc articulo volumus obſeruari quod ſuper exceptione talium ꝙ ſonarum in ſacris est canonibus[m] diffinitiuꝫ. Quod ſi forsan agatur de ſpirituali coniugio ꝓtrahendo: is qui est in prelatum electus ꝙ ſpacium ſex menſium expectetur: niſi penſatis negociorum circunſtātijs per ſuperioris prouidentiam magis vel minus fuerit expectandus[n]. Si autem de carnali coniugio sit agendum[o]: alteruter tandiu coniugū expectetur donec de ipſius obita veriſimiliter preſumatur[p]: quia cuꝫ sine culpa sit absens: vt ſi captiuitate vel egritudie aut alio iuſto impedimēto forsitan teneatur: aut etiam propria ſed non maliciosa[q] voluntate in remotis partibus moram faciat: vt de facili vel in breui citari[r] non possit: ei

antiqua q̄ hic signātur ſic intelligunť. Verum est qꝫ clerici ab eccleſijs ſuis abeſſe nō debent: tamē ſi hoc contingat taliter sunt vocandi antequaꝫ ſpolienť: ꝛ ita ſeruandus est circa eos qui cōparēt ꝛ citari possunt. Si vero neſcit vbi sint nec citari possunt ꝑsonaliter: trine citationis edictum apud eoꝝ eccleſias publice ꝙponatur vt reuertantur: ſi vltra ſex menſes vēire diſtulerit ſuis beneficijs postea ſpoliēt-tur. ſ.de cleri. non reſi. ex tue. ꝛ sic qualitercūqꝫ sit aliqꝫ absens semper dꝫ citari ꝑdicto modo. Jtem videť qꝫ melior sit conditio illoꝝ qui malicioſe ſe absentāt: qꝫ conditio illorū qui comparent ꝛ citari possunt ꝑsonaliter: qꝛ illi habēt ſex menſes: iſti citanť ad arbitriū prelati vel ad mēſez vel duos vel plures vel minus ſecundum qꝫ requirit ꝛ exigit diſtātia locorū: ſed illud contingit qꝛ neſcit vbi sunt: qꝛ potest esse qꝫ sunt multū remoti vel impediti nec in breui possunt per conſanguineos reuocari vel amicos. Et iō maiꝫ tēpus ꝛ certū dař eis vltra qō eccleſia vacare non debet. ſ.de ꝓcū. preben. nulla. ꝛ hoc locum habet hic in clericis ꝛ prelatis q tam cōfirmati sunt ꝛ poſſeſſionem diutius habuerūt vel etiā conſenſerūt. De his vero qui ſolūmodo electi sunt nec confirmationē vel poſſeſſionem habuerunt: teneas qō hic dicť quia expectātur per ſex menſes plus vel minꝰ ſecūduꝫ qꝫ viſum fuerit ſuperiori cū per cōtumaciam nō est absens. Si vero ille qui accuſabat electionem aut excipit cōtra electū non cōparet anno elapſo: electus potest cōfirmari. ff.de mu.ꝛ ho.reus. Sed non credo qꝫ tantū sit expectandus: immo ſuperior prefigit ei certum terminū infra quē compareat proſecuturus intentionē ſuam: alogn cōfirmabit eum. ſ.de accuſa. licet. ꝛ infra de clan. deſpō. cū inhibitio. ꝛ.ſ.q matri. accu. poſ. cum in tua. ꝛ hoc totū expeditum est. ſ.de elec. ſtatuimus. ſed in epiſcopatu dantur accuſatori tres menſes: in autē. ō ſanc. epiſco. §. ſi quid autē. collatio. ir. ſed potiꝰ iſta in arbitrio ſuperioris cōſiſtunt. ſ.de do. ꝛ ꝓtu. cum olim. i. contra. ſed ibi ſoluiť. ſi vo cōtra prelatū absentez agať criminaliter vel etiā ciuiliter ꝑ denūciationē alicuius: tūc citať vt veniat ad defendēdum ſe: ſi nō veniat excōmunicek propter ꝓtumaciā ꝛ expectabitur per annū. ꝛ poſt annū procedatur cōtra ipsum ſuper bonis nō ſup crimine ſecūdū qꝫ traditur. xi.q.iij. rurſus. ꝛ.c. quicūqꝫ. ꝛ.ſ. de do. ꝛ cōtu. veritatis. vbi de hoc.

Ditto. Hic in iſto.§. vſqꝫ ad.§.sunt ꝛ alij. excipiunť alij duo caſus a regula ſupra posita ꝛ pinguiꝰ excipiūtur qꝫ precedentes cū in iſtis possit ēt ad ſententiā procedi. Et hunc.§. sic ſummo. Cum agitur de matrimonio carnali vel ſpirituali: ꝓsit ꝙ cōtumacē etiā lite nō ꝓteſtata teſtes recipi: ꝛ ſententia diffinitiua ferri. Si vo reus est absens ſed nō cōtumaciter tūc i carnali nō ꝓcedit ſed expectať absens. Jn ſpirituali vo ſi agit de ꝓtracto: ſtabit iurib⁹ antiqꝫ. ſi de ꝓtrahēdo: expectať absens ꝙ ſex mēſes. Sed de hoc vltimo qñ agitur de cōtrahēdo. dic hodie vt in.c.qꝫ sit. ꝛ.c. cupientes. de elec. in. vi. vbi aliter est ꝓuiſum. Et diuidit in duas partes ꝑncipales. Nā ꝑmo decidit qd iuris qñ reꝰ est absens ꝙ ꝓtumaciā. Secūdo ibi: ſi vo. ponit qd qñ est absens ſine ꝓtumacia. Et iſta ſcda diuidit in tres. Nā ꝑmo tractat de mrimonio ſpirituali iā ꝙcto. Secūdo de ꝓtrahendo ibi: qꝫ ſi. Tertio de carnali ibi: ſi aūt. Ab. ſi.

d Alicuius. electi nō ꝓfirmati ꝛ qui nondū conſenſit.

e Electione. Puta qꝫ nō sit canonice celebrata vel qꝫ electꝰ sit criminoſus. ꝛ ꝛ videať loqui capitulū i prelato potest idē dici in electiōe cuiuslibet clerici: qꝛ ibi ledit eccleſia ex longa mora: vel etiam ſi vocatur vt cōſentiat ꝛ nō veniat. ſ.de elec. ſtatuimus. in concil. Lugdū.

f Prohibitus. ſ.de reſti. ſpol. lras. ꝛ. xxx.q.iiij. pictatium.

g Laſibꝰ. ſupfluūt iſti ablatiui: qꝛ hoc aduerbiū tūc, qō preceſſit ſufficeret.

h Malicioſe occultat. ſi. v.q.i. qdam. ſ.de alie. iudi. mu. can. fac. c.i. ꝛ. ſ.ō offi. deleg. c. ꝓſultationibus.

i Jmpedit. talis habeť ꝓ citato denūciatione facta publice ad domū ſuā. ſ.de cle. nō reſi. ex tue. ꝛ.ſ.de do. ꝛ ꝓtu. c. vlti. ff.de euic. ſi dictū. §. ſi preſente. ꝛ.l. ſi idē. §. preſenti. Et ita ſufficit qꝫ publice edictū ꝙponať ad domū ſuā vꝰ eccleſiā vt dicūt iura ꝑdicta: ꝛ citari pōt ꝑſis vel edictis. ff.de fideicōmiſ.l.cū vero. §. penul. ꝛ sunt tres modi ꝓtumacie ꝛ quocūqꝫ illoꝝ aliqꝫ cōtumax sit: habeť ꝓ ꝓtumace. Primū modū habes hic ꝛ alios duos modos cōtumacie habes. xi.q.iij. certū est.

k Si vero aliter. i. nō per ꝓtumaciā. ſ.de offi. deleg. ꝓſultationibus.

l Maxime. proprie. ſic. ſ.de elec. cuꝫ iter. ver. vt per mutuū ꝛc. Alij exponunt maxime. i. tantū est.

m Jn ſacris canonib⁹. de hac absentia varie loquūtur canones. Quidā dicūt de duob⁹ mēſib⁹. vij.q.i. preſentiū. Quidā de trib⁹ ſeptimanis: vt ea. cā .q.i. ſi qs in clero. Et qdā de qnqꝫ annis. ſ.de cleri. nō reſi. c.ij. Quidam de tribus. Quidā de qnqꝫ menſib⁹. c. di. quoniā. ꝛ. lxxv. diſti. quoniā. Quidam de vna hora. xci. di. clericus. xcij. di. c. vlti. Super hac expectatiōe dicēdū est qꝫ ſi aliqꝫ est absens in eo loco vnde possit citari: vel in ſtudio vel i aliquo loco vbi appareat manifeſte qꝛ nō latitat: prelatꝰ illiꝰ ipſuꝫ legitime monere dꝫ vt ad ſuam eccleſiam reuertatur infra tēpus ꝙueniēs ſecūdū locorū diſtantiā ꝛ temporis qualitatē ab ipſo prelato prefigendū. Quod ſi non venerit poterit poſt nodū ſuo beneficio ſpoliari niſi ratiō abilē cauſaꝫ oñdat quare venire nō possit. ſ.de cle. nō reſi. iter quattuor. ꝛ.c. vlti. ſ.de appel. peruenit. ij. vel ſi alias de licētia prelati ſui ſe absentat: vſqꝫ ad certuꝫ tempus ſibi ſtatutū infra quod reuertať: tūc ſi nō reuertať ad terminū epiſcopus pōt illū ꝑuare bñficio

ꝛ officio niſi iuſta cā impediať ꝛ sic loqtur illud. c. viij. q.i. preſentiū. Dico tamē qꝫ siue clericus sit absens de licētia epi ad certū tps. siue preter licētiam: epiſcopus ſemp ipſum primo monere dꝫ vt redeat ꝑ iura predicta. ſ.de cleri. nō reſi. c. inter. ꝛ.c. vlti. ꝛ.ſ.de appella. pueniť. ij. alias nō teneret ſentētia lata cōtra absentē nō vocatū neqꝫ citatū: ꝛ iura an-

a ¶ Nō debet argu. contra. ī. qui. ſi. ſint legiti. perlatū: ſed ibi agebat tantum de prole an eſſet legitima vel nō ⁊ non cōtra abſentem: vel ille fuit requiſitus vt ibi innitur. Cōtra. ī. qui ma. accu. poſ. c. i. illa conſigitur per iſtam. ¶ Preterea ille fuit abſens culpa ſua propter maleficiū qō cōmiſerat: vnde nō preiudicat mulieri ⁊ ſic differt caſus ille ab iſto: ⁊ ibi ſoluitur.

b ¶ Opponi. Reſpondet tacite queſtiōi. Diceret aliqs ſi mulier tantum compellit expectare incideret forte in fornicationem: ⁊ papa reſpondet ad b.

c ¶ Caſus multi. vt ſi alter de fidelib⁹ labatur in bereſim. ī. de viuor. quāto. vel ſi alter coniugum incidat: vel ſi mulier impotens caſu reddatur ad reddenduz debitum. xxxij. q. vij. illi q ſani vl ſi alter furioſus factus ſit. xxij. queſtiōe. vij. neqz furioſus. ⁊. c. bi qui. vel ſi in captiuitate alter teneretur. ī. ō ſpon. in perſona: vel ſi vir incidat in caſum lepre. ī. de coniug. lepro. capitulo primo.

¶ Sunt ⁊ alii. Hic excipiunt duo alij caſus a regula ⁊ poteſt ſic ſummari. Ad perpetuam rei memoriam: vel cum agitur per viaz inquiſitiōis poſſunt teſtes ſine litis cōteſta. recipi. Et etiam publicari. b. d. vſqz ad. §. in alijs vero. Et non diuiditur. Ab. ſi.

d ¶ Sunt ⁊ alij. alium caſum habes quādo agitur de bono eccleſiaſtico obtinendo in decre. noua. ī. de eo qui mittitur in poſſeſ. cauſa rei ſeruan. eum qui.

e ¶ Inquiſitio. ⁊ hoc eſt cū abſens eſt per contumaciam ille contra quē fit inquiſitio. ī. de accuſa. qualiter ⁊ quando. ij. §. debet. ⁊. ī. de ſimo. licet bely.

f ¶ Publicatio. hoc tūc fit quādo aliquis timet q̄ ſibi imposterum ſuper aliquo contractu cōtrouerſia moueat: tūc poteſt petere a iudice: vt teſtes qui interfuerūt negocio publicētur. idest eorū dicta redigātur in publicaz formaz ad eternaz rei memoriaz. ī. de teſti. ſignificauit. in auten. de teſti. §. pe. colla. vij. ⁊ in hoc caſu omnes teſtes recipiuntur: ſine ſenes ſiue debiles ſiue iuuenes: ⁊ ſtatim publicant: ⁊ in hoc eſt differentia inter hanc receptionem ⁊ illam de qua premiſit in pricipio capituli: quia ibi recipiūtur tantuz ſenes ⁊ infirmi: vel quorū abſentia timetur: ⁊ illi non ſtatim publicantur vt diri.

¶ In alijs. Totus iſte tertus vſqz ad finem loquitur iurta regulam ſm quā lite non conteſtata debet procedi ad ſententiaz vel ad receptionem teſtium: ideo dicit in alijs vero caſib⁹: qa ſupra proſecutus eſt cōpilator quid fiendū quādo poteſt procedi lite non conteſtata. ⁊. b. d. in ſumma. Si reus lite non conteſtata eſt contumax ⁊ agitur reali mittit actor in poſſeſſionem rei petite cauſa cuſtodie quam tamē recuperat reus veniens infra annum ſi offerat cautionem de ſtādo iuri ⁊ reſtituat expenſas. ¶ Poſt annū vero bis non ſeruatis non audit niſi ſuper proprietate. Sed ſi cōuenitur reali qui nomine alieno poſſidet nominabit. d. in iudicio: ⁊ ſtatuetur ſibi terminus īfra quem faciet dominū comparere qui ſi. ī. terminū non venerit iudex illum citabit: quo adhuc nō veniente iudex mittet actorem in poſſeſſionem veram. Si vero reus cōtumax cōuenitur actiōe perſonali mittetur actor in poſſeſſionem bonorum ipſius rei pro modo debiti declarati: ⁊ primo mobilium. ſcōo immobilium ſi mobilia non exiſtant. vel excōmunicabitur reus. b. d. vſqz ad finem. Diuiditur principaliter in duas partes. In prima ponit modum procedendi cum agitur reali. in ſecūda cum agitur perſonali ibi: ſi autem agitur perſonali. Ab. ſi.

g ¶ Actione reali. Duo ſunt genera actionū: aut ſunt in rem aut in p ſonā: qualiter hoc ſit itelligendū tradit bene: iſti. de act. in pn.

h ¶ Affectus. tedium erit in hoc caſu: quia actor miſſus in poſſeſſionem expellet reum de poſſeſſione ⁊ erit poſſeſſor ⁊ percipiet fructus ⁊ cōſeruabit eos. ī. de ſequeſtra. c. ij. ⁊. iij. ⁊ ſi reus venerit infra annum preſtita cautiōe in iudicio ſiſti recuperabit rem cu⁹ fructib⁹ deductis erpēſis: vt. ī. ſequitur. ſed in perſonali actiōe tediū erit: qz cū cultura ſpectet ad cōtumacē ille admiſſus erit cū eo in agro vt cuſtodiat fructus: ne ille cōſumat illos. ff. vt in poſ. le. is cui. §. qui legator. ⁊. ff. de dam infec. ſi finita. §. ſi qs aūt. de hoc dicetur plenius. ī. de vo. ⁊ cōtu. contingit.

i ¶ Canonice. Ex eo q̄ dicit ſimplici cautione videt ſufficere nuda cautio. C. de verbo. ſig. ſancimus. ſed nō eſt verum immo ſufficiētem preſtare debet. ī. de ſequeſtra. ad hoc in fi. ⁊ ita pignora vel fideiuſſores. ff. man. ſi mādato. §. vlti. ⁊. ff. de fideicō. liber. l. ergo. §. adijci. b.

k ¶ Expenſarum. ¶ Primo ergo debet ſatiſfacere in erpēſis anteq̄ audiat. vel abſoluatur ſic. C. ō bo. au. iudi. poſ. autē. qui iurat. C. de iudi. ſancim⁹. . C. quomodo ⁊ quando iudex autē. qui ſemel.

l ¶ Poſſeſſionem recuperet. ergo videtur q̄ eam amiſerit ⁊ ſic alter erat verus poſſeſſor. quod eſt cōtra nos. ff. de acqren. poſſeſ. poſſideri. ſed expone poſſeſſionem. i. detentionē poſſeſſiōis recipiat quam illa habebat: ⁊ talis poſſeſſio ē facti ⁊ non iuris ⁊ imaginaria. vel dic recuperet: ideſt retineat veram poſſeſſionem quam nō amiſit. ſi. iij. qōne. v. quia ſuſpecti. xxvij. q̄ſtione. ij. priuſq̄ in fi.

m ¶ Neglexerit. nec ſufficit offerre niſi eam preſtet. ī. de eo qui mit. in poſſeſ. ca. i. arg. ō. de offi. ordi. paſtoralis. in fi. q̄ ſi nō eam poteſt preſtare iudici: preſtet epiſcopo vel alijs publicis perſonis: vt. e. c. paſtoralis. argumen. cōtra. ī. de eo. q mit. ī poſſeſ. c. ij. ſed vbi iudex voluit recipere eā in. c. paſtoralis. nullus fuit iudex cui poſſet vel deberet offerri.

n ¶ Verus. ideſt vere ⁊ incōmutabiliter: nā ⁊ ante ſm queſdā eſt verus poſſeſſor: ſed nō incōmutabiliter: qz. ī. annū tenetur reſtituere poſſeſſionem: ⁊ ita ſtatim eſt verus poſſeſſor. argumē. C. ō preſcrip. xxx. vel. xl. an. ſi qs emptiōis. §. pe. Nos tamē cōtrariū dicimus ſm iura canonica. arg. ō. de offi. ordi. paſtoralis. ⁊. ī. de vo. ⁊ contu. contingit.

o ¶ Conſtituat. ⁊ ita eſt arg. ex eo q̄ dicit cōſtitueretur: q̄ aute annum nō ſit verus poſſeſſor vt dictū eſt in ꝓma notula. Sed qualiter ꝓſtituitur forte ab ipſo iudice ſi petatur ⁊ ſine forte. ⁊. ī. de eo qui mit. in poſ. c. i. ⁊. ff. de dānis infectis. ſi finita. §. ſed ⁊ ſi quis. ⁊. §. ſequē. ⁊ argumentū. ō. de offi. ordi. paſtoralis in fine. Verius eſt q̄ in realibus actionib⁹ nō habet locum ſcōm decretū: niſi aliqs ad cautelā aliud impetret: qz ſolus trāſcurſus anni cōſtituit aliquē poſſeſſorem verū: vt. ō. de offi. ordi. paſtoralis. ⁊. ī. de vo. ⁊ contu. contingit. In perſonalib⁹ vero ſcōz decretū locū habet ſed nō vniformiter. ⁊ de hoc plenius dicitur in predicta decre. contingit.

p ¶ Rebus immobilibus. ſecus enim videtur in rebus mobilib⁹: ibi non videtur prodeſſe nominare dominū in iudicio cum habeat facultatem reſtituēdi rem. ff. de rei ven. officiū. in fine. Idem iuris eſt etiam in rebus mobilib⁹. quia poteſt ⁊ debet dominum nominare in iudicio. C. vbi de cri. agi opor. auten. qua in prouincia: ſed in rebus immobilib⁹ quas aliqs poſſidet nomine alieno vbi nullum ius habet: ſi cōueniat debet ſtatim in iudicio dominū nominare: vt hic. C. vbi in rem act. l. ij. ſi enim ius habet in re nō prodeſt dominuz nominare: quia ipſe poſſet agere pro iure ſuo: ergo tenet ſe defendere argu. op. ī. de fide inſtru. ō. perpetuus. poſſeſſor enim ſemper cōueniendus eſt. xij. q. ij. quicūqz. ⁊. xvi. queſtione. i. in canonib⁹. arg. ī. de ap. ad audientiam. ⁊. ō. de ali. iudi. mu. c. i. ⁊. ff. quod me. cau. l. ſi cum exceptiōe. §. aliquā. do. ff. de nora. de illo. ⁊. ff. de admi. re. ad ci. perti. imperatores. §. i. arg. contra. xij. q. ij. de rebus. ⁊. ff. de ſer. cor. in hoc. ⁊. ff. de cōtraben. emp. l. vlti. §. lucius. ⁊. ff. de his q̄ in frau. cre. qui a debitore. arg. ī. de preſcrip. auditis. ⁊. xvi. q. iij. inter memoratos.

q ¶ Debet ſtatim. i. ante libelli oblatōez vel etiā poſt anteq̄ reſpōdeat. tenor iſtius. §. ponit quaſi de verbo ad verbū. C. vbi in rem acti. l. ij.

r ¶ Producendo. per illū qui in iudicio vōm nominauit.

s ¶ Excipiat. i. ſuſcipiat. ſic. xxiij. q. v. nō eſt noſtrū. ⁊. ī. ti. proxi. imperatorū. ⁊. ī. de plus peti. c. vno.

t ¶ Cōteſtata. ſ. ne. currat preſcriptio poſſeſſori qñ preſcriptio poſſeſſoris iterrupta eſt per hāc denūciationē: lz videat lis q̄ſi cōteſtata. nō tñ actor audiret volens producere teſtes ſuper proprietate ac ſi lis eēt ꝓteſtata: qz illud locū hz qñ lis eſt vere ꝓteſtata per narrationē ⁊ rñſionem. ſed hic nō eſt vere cōteſtata: ſed quaſi quo ad interrūpēdam preſcriptionē: vt hic dicit.

v ¶ Edictis. i. actiōib⁹ ad domū ei⁹ miſſis. ī. de vo. ⁊ cōtu. cām q̄. ⁊. c. vlti.

x ¶ Summatim. ſic. C. vbi in rem act. l. ij. ⁊. ff. vt in poſ. lega. ū is a quo. ⁊. ff.

ve carbo.edicto.l.iij.§.cause.ꝛ.C.de bo.auc.iu.pos.autenti.ꝛ qui iurat.ꝛ dic summatim:idest semiplene.non enim statim iudex propter contumaciã alterius partis constituit presentem possessorem: vel etiã mittet eum in possessionem causa rei seruande:nisi aliquã videat primo presumptionẽ pro eo: quia posset esse ꝙ aliquis calũniose peteret. vnde iudex ꝓmo recipiet ab actore iuramentuz de calumnia.ff. de car.edic.l.iij.§.cause.ꝛ sic obseruatur: ꝛ istud iuramentuz sufficiet.ita ꝙ aliud vlteriꝰnõ prestabit si reus infra annum rediret volens in causa procedere argumentum.ff.ad erbi. thesaurus. vnde petet ab actore iudex vt super hoc scilicz ꝙ non calumnie causa petat hoc exhibeat calũnie iuramentuz .ff.ad erbi.thesaurus. ꝛ.j. de restitu.spolia.litteras.ꝛ.s. de electio.cũ dilecti.nõ.n.dz iudex festinare ad missionem faciendam:quia si reus probabit iustam absentie causaz restitueretur.ff.de dam infect.si finita.§.item si forte.ꝛ.j.de re iudi.cũ bertoldus. ꝛ sic obseruatur hodie ꝺ facto:ꝛ istud iuramentũ sufficiet: ita ꝙ aliud actor vlterius non prestabit si reus infra annuz redierit volens procedere in causa: vt in .§.i.sed in casu huiusmodi.§. iterum iurabit actor tanꝯ reꝰ quando conuenitur:quia primo iurabit vt actor:postea vt reus:ꝛ idem est si post annum agere velit qui primo conueniebatur ſm ꝙ est in casu huius.§.

a Reseruata.sed ꝯdiu reseruabitur questio proprietatis: secũdum canones? videtur ꝙ perpetuo cuz res sit facta litigiosa:ꝛ debeat ꝓ hoc dubitare de iure suo. Dico ꝙ in casu isto bene potest prescribere:quia bonã fidez videtur habere:qz credit rẽ ad se pertinere:cũ etiã iurauerit ꝙ nõ maliciose seu per calũniã petit rem illã:ꝛ ideo prescribere potest ꝛ iuste possidet qui auctore pretore possidet.ff.de acquirenda pos.iuste. Quidam dicũt ꝙ in casu isto sicut in priori seruatur questio super possessione vsqz ad annũ absenti. Sed prius dictum verius credo:ꝛ absolute dicit hoc:nam sicut reseruatur ius saltꝫ possessionis vsqz ad annũ.in.§.pri.sicut ibi expresse hoc dicit: ita hic diceret si hoc esset verum. Sed que est ratio quare ibi auditur vsqz ad annũ sup possessione:hic vero statim est verus possessor:nec auditur vsqz ad annũ sup possessione. Ratio illa cõsueuit assignari:qz maior cõtumacia presumitur in casu isto ꝙ in priori:quia per plures citationes vocatus est ꝛ plus contẽpsit. primo.n. vocauit colonũ ꝛ colonus denũciauit domino post quã denunciationẽ citatur domin? edictis legitimis.ꝛ ideo plus punitur ꝛ sufficit legislatorẽ ita voluisse.sic.n.est in.lege.ff.qui ꝛ a qbus ꝓspexit legislator.ꝛ. vj.q.iij.scriptũ est in.l.scriptum.ergo ita tenendum est.

b Uel immobiliuum.hoc ordine iudices sententiã exequenꝫ.vltimo ad actiones decurritur.ff.de re iudi.a diuo pio.

c Declarati in libello suo.C.de bo.auc.iudi.pos.aucꝯ.ꝛ qui iurat.

d Magis timeri.illa.n.potius est infligenda:quia hoc soluz bene agit ꝛ. .xviij.q.v.prodest.argu.ꝓtra.s.de offi.dele.sane.ꝛ.c.pastoralis.i. responso. sed ibi soluitur.

e Ad alteram.qz crescente cõtumacia crescere debet pena.ff.de pe.l.relegati. Sic ergo due pene ab initio nõ sũt infligende.s.de iudi.at si clerici. Arg. contra.xvi.q.i.statuimus.

f Distinctionem. Sed non videtur ꝙ distinctio facta in reali actione locuz possit in personali habere licet littera hoc innuat:qz debitor potest recuperare pignora sua quandocũqz venerit dũmodo non sint distracta.C.de distrac. pigno.si prius.creditor enim nullo tempore prescribit rem sibi obligataz pignori.ff.de vsuc.non solum.§.qui pignori.ꝛ.l.pignori. quia creditor quantum ad hunc casum nõ possidet pignus.ff.qui satisda.cogunt.sciendũ.§.creditor. Et ad hoc dixit Joã.ꝛ bene quia creditor post annum nõ efficitur possessor quantum ad vsucapionem:sed tantum post annum habet commodum possessionis in hoc ꝙ cum prius teneretur probare pecuniaz quam petebat esse debitam post annuz etiam transfertur probatio ad reum: vt tũc aduersarius teneatur probare illam indebitam.ꝛ sic efficitur petitor de possessore.argumẽtuz bo.ad hoc.j.de solu.is qui. Lauren. dixit ꝙ huic seruat questio possessionis ꝛ ꝓprietatis quousqz prescriptũ est iuri offerendi.argumẽ.C.de prescrip. .xxx. vel.xl. anno.l.cum notissimi.§.sed cum illud. ver. eodem iure. nisi er secũdo decreto res sint iã ꝙ debito assignate: vel distracte. alias vsqz ad.xxx. annos recuperet res suas oblato debito. Dicas ꝙ debitor semper auditur quousqz prescriptũ sit volens recuperare rem suam restitutis expẽsis ꝛ prestita cautiõe iudicio sisti. nisi pignora distracta sint: vel insolutum data auctoritate iudicis: vel secundum legem conuentionis distracta vt dicit lex predicta si prius.ꝛ ita infra annum ꝛ post annum veniens restituris expensis prestita cautione ꝙ iuri parebit recuperabit res suas siue confiteatur debitum siue neget.C. de bonis auctor. iudi. possidẽ. autẽtica ꝛ qui iurat:ꝛ qõ dicit iuxta distinctionem in alia ꝛc.sic intellige iuxta distinctionem: idest secundum primum membrũ distinctionis in quo tantum dissimilitudo notatur ꝛ nõ iuxta secũdum quasi dicat:sicut ibi veniens infra annũ in reali actione auditur prestita cautiõe ꝛ restitutis expensis recuperat possessionem:ita in personali actione siue infra annũ siue post annum veniat recuperat res suas: duz tamen caueat iudicio sisti ꝛ restituat expensas: vt sic notetur similitudo tantum in hoc casu: ꝛ in illo cum ante annũ cõtumax inuenitur: ita ꝙ similitudo non transeat ad aliuz casum post annum:ꝛ ita plana est littera. Lau.

Rica De iura.calũnie. Quia actione in iudicio edicta ꝛ litis cõtesta. facta succedit ex ordine iuramẽtum calumnie: ideo post precedẽtes subijcit istam ſm Hoſ.

Aberentes. Diuiditur:quia primo ponit ꝙ dubia determinare spectat ad ipsum. Secũdo ponit dubium procedens ex cõtrarietate duaruz legum ibi:legibus. Tertio illud diffinit ibi: vt ergo. Quarto moderatur ibi: veruz. Quinto cõminatur ibi:omnibus. Ab.si.

g Graviores questiones:que dicant maiores cause:dictum est.s. de offi.deleg.quod translationem.

b Legibus.C.de epi.ꝛ cle.cum clericis. ver.ꝙ lis.

i Principales.C.e.ti.aũt.principales.

k Calumnie.iuramentum. In iuramento calumnie quinqz capitula cõtinentur.scilicet ꝙ credat se bonam causam habere:interrogatus nõ negabit quod verum esse credit.nec vtetur scienter falsa probatione:ꝛ ꝙ vilationem non petat in fraudem:nec dedit nec dabit nec promisit: nec promittet aliquod pro hac causa:nisi illis personis quibꝰ leges dare permittunt.C.eodem titulo lege secunda.circa principium ꝛ autenti ca principales:ꝛ in autẽtico vt litigan.iurent in princi.col.ir. vñ versus. Illud iuretur:ꝙ lis sibi iusta videtur. Et si queretur verum nõ inficietur. Nil promittetur:nec falsa probatio detur. Ut lis tardetur dilatio nulla petetur.

l Uerba sunt. Ab illo loco legibus itaqz vsqz ad illum locum verum cum ꝛ cetera:exceptis predictis.scilicet secundum etiam vsqz ibi corroboramus.

m Diui Marci.C.de epis.ꝛ cle.cum clericis. ver.si lis.

n Ad omnium ecclesiarum. Argumentum quod vni conceditur ad consequentiam trahi potest ceteris:ꝛ qõ vni conceditur nulli est denegandum.xvi.questione prima predicator.ꝛ.v.distinctiõe ad eius vero in fine.de consecratione distinctione.iiij.propie.l.distinctiõe.ꝛ purgabit.C.de fideicõmis.l.penultima. Argumentũ cõtra.xvi.questione prima hinc etiam.ꝛ.vij.questiõe prima petisti. Soluto.quod vni iure cõmuni cõceditur trahi potest ab alijs in exemplum ꝛ nulli debet denegari.v.dist.ad eius vero: qõ vero per priuilegiũ alicui cõceditur nõ extenditur ad alios:ꝛ sic itelligitur.xvi.q.i.hinc etiam.ꝛ.xxvi.q.ij.nõ exemplo.ꝛ.ff.de consti.prin.l.i.

a ¶ Olim legum. in autē. de eccle. ti. in pn. col. ix. ⁊ in autē. vt de. apud ppri. epis. §. illud. col. vj.
b ¶ Canonibus. xij. q. i. in nouo. ⁊. j. de iureiur. ⁊ si christus. ⁊. ij. q. v. si quis presbyter. xxij. q. v. c. vlti.
c ¶ Principis. s. henrici.
d ¶ Nos. s. henricus.
e ¶ Seu criminali. hic colligitur q̄ in criminali causa iuramentuz de calumnia sit prestandū. argumentū. C. eodez ti. .l. i. vbi dicit q̄ in omnibus causis vbi probatio requiritur est turandum de calūnia: vt. C. de fide instru. l. vltima. versi. sancimus. Arg. contra insti. de publi. iudi. in princi. ⁊. ff. de bo. eo. qui mor. sibi consci. .l. i. Sed cōtra: ista non obstant: q̄ magna differentia ⁊ diuersitas eorum est in instituendis ⁊ exercendis huiusmodi causis: nam secūdum hoc nec lis cōtestaretur: nec libellus daretur in causa criminali. Sed omnino aliter q̄ ciuiliter deberet tractari. Itē non valet causa quam quidam assignant q̄ in criminali transigere liceat. Et ideo iuramentum de calumnia non exigitur. nam sacramētum de calumnia transactionem non excludit nec ab ea excluditur: q̄ quamuis licitum sit eo transigere: non tamen sequit̄ q̄ liceat ei falsa instantia vti: nam idem diceres secundum hoc ī pecuniaria causa: similiter soluitur illud. ff. de bo. eorum qui mor. l. i. vbi dicitur q̄ in causa sanguinis licituz est cuilibet aduersarium suuz corrumpere ⁊ ita licituz est ei mentiri. Dominus azo est in hac sententia: q̄ in causa criminali de calūnia sit iurandū ⁊ inducebat hanc decretalem pro se. Sed qualiter clericus potest hoc iuramentum alijs delegare in causa ciuili siue criminali: contra illa iura que dicūt q̄ principales persone debent hoc iuramentū prestare ⁊ contra illa que dicunt: q̄ in causa criminali nō interuenit procurator. Dicas q̄ forte quādoq̄z obtinuit quod hic dicit: vt clerici etiam in causa propria hoc iuramentū possent alij delegare. Et hoc in fauorem ipsorum concessuz est. Sed hodie hoc non obseruat̄ immo quilibet in causa propria personaliter iurare debet: vt. j. eo. ceterū. ⁊. C. eo. ti. autē. principales. ⁊ sic obtinet de iure ⁊ ō consuetudine: ⁊ sic non tenet quod hic dicit quantum ad proprias causas clericoꝝ quecūq̄z sit causa ⁊ restringitur tantū quod dicit hic ad causas ecclesiarū. Et hoc satis pater per litterā illam que sequit̄: vbi dicit si ecclesie sue nouerit expedire: ⁊ sic nō habet locū quod obijcitur: ⁊ etiā clericus ⁊ prelatus ecclesie: si in propria persona voluerit litigare in causa ecclesie prestat hoc iuramentū. j. eo. c. vlti. tamen si in causa ecclesie voluerit deferre alij hoc iuramentum non compellitur subire hoc iuramētum: vt hic dicit. ⁊. j. e. imperatorum.
f ¶ Defensoribus. idest sindicis vel actoribus: aut procuratoribus. licet nomina sint diuersa: officiū tamen est idem: vnde sufficit siue dicatur: constituimus talem sindicum procuratorem siue actorē ad causam talem. s. de procu. petitio: ⁊ iste psone ī causis vniuersitatis siue collegij de calumnia iurant. j. eodem in pertractandis. ⁊. c. imperatoruz, ⁊. ca. vltimo: vt hic patet.
g ¶ Inconsulto roma. ponti. Istud difficile videtur vt episcop⁹ propter hoc debeat requirere roma. ponti. sed hoc non seruat̄: vnde si episcop⁹ litigat in propria persona ipsemet prestat iuramenū de calumnia: nec est necesse requirere papam. j. eo. c. vlti. clericus facilius potest regrere episcopum: vnde tenetur primo requirere ipsum. cotrariuz tamen sepe

ecclesiarū clericos generaliter pertinere iudicetur. Nam cum imperator Justinianus decreuerit vt canones patrum vim legum[a] habere oporteat: ⁊ in nonnullis patrum canonibus[b] reperiatur: vt clerici omnino iurare non audeant: dignuz est: vt totus clericalis ordo a iuramento calum. prestando sit immunis. Preterea statuti principis[c] tenor talis esse dignoscitur: Nos[d] itaq̄z diuine ⁊ humāe legis intentione seruata decernimus ⁊ imperiali auctoritate irretractabiliter diffinimus: vt non episcopus: non presbyter: non cuiuscunq̄z ordinis clericus: non abbas: non aliquis monachus vel sanctimonialis in causa quacunq̄z seu controuersia criminali[e] siue ciuili iusiurandum compellatur qualibet ratiōe subire sed alijs idoneis defensoribus[f] si expedire ecclesie sue nouerit huiusmodi officium liceat delegare: verum cum hac moderatione vt episcopus inconsulto[g] ro. pon. vel quisq̄z clericus incōsulto prelato suo minie iurar̄ audeat. ¶ Omnibus autem episcopis ⁊ vniuerso clero ita custodire[h] debere mādamus: vt siquis in illa commiserit: veniam sibi deinceps nouerit denegari.

I Dem ordinatori ec. subdia. ⁊ magistro omnibono.

¶ In spiritualibus causis de calūnia nō iuratur.

TItteras: ⁊ infra. Sane ro. ec. in his casibus in quibus de ecclesijs decimis ⁊ rebus[b] spiritualibus tantum agitur: iuramentum calumnie nec dare nec recipere cōsueuit: eo q̄ tales cause non ex legum districtione[i] sed ex canonum equitate finem debitum sortiūtur. canones autem iuramentum calūnie in huiusmodi causis nulli prorsus indicūt: ¶ Unde cōtentiōe de iuramēto calumnie prestando dimissa ad vlteriora discretio vestra procedat.

Eugenius papa.

¶ Jurari potest de calumnia per principales ⁊ per economos cām notam bēntes.

IN pertractādis causis sacramentum calumnie non passim[k] precipimus exhiberi: sed cāe ⁊ principalium personarum qualitate inspecta: quādoq̄z per ipsas principales[l] personas: quandoq̄z per economos[m] qui causam omnino nesciant[n] in animam iurantis[o] illud precipimus prestari.

I Dem magal. ⁊ neumasceñ. episcopis.

¶ Uniuersitas tenetur iurare de calumnia nisi releuet se constituendo economum.

IMperatorum: ⁊ infra. Accepimus q̄ ab abbate ⁊ fratribus clare vallis: sicut ab alijs exigitur calūnie iuramētū. ¶ Ad q̄ faciendū eos cogere nō ōbemus[p].

contingit: sed iudiciū propterea non vitiatur. Et est arg. hic et eo q̄ clericus iurare non potest sine licentia sui episcopi q̄ nō potest in iudicem nō suū psentire. de hoc traditur. s. de foro competēti. si diligenti. ⁊. c. significasti. ⁊. xi. q. i.

LInoluta. ⁊. c. placuit.

Itteras. Primo ponit ius ⁊ consuetudinem curie. Secūdo infert processum cause ibi: vnde. Et hodie. h. c. corrigitur per ca. i. eo. titulo. libro. vj. vbi statuitur q̄ etiaz in istis causis iuretur. Ab. si.

b ¶ Rebus spiritualib⁹. quedam cause dicuntur spirituales: vt hic patet: vel spiritualibus annere. vt causa iuris patronatus: vt. s. de iudi. quanto: ⁊ in istis non iuratur de calūnia: vt hic patet. sed de veritate dicenda. s. de electi. vnidum. ij. ⁊. j. de iureiu. et litteris: quia aliter iudex veritatē de facili non posset quā tenet̄ inquirere. xxx. q. v. iudicantez .xxij. q. viij. occidit. C. de edē. .l. ij. ⁊. C. de pcur. l. vlti. Sed certe fortius videretur iurādū de calūnia in huiusmodi spiritualib⁹ causis q̄ in ciuilib⁹ quia grauius est periculū si calumniose in spiritualib⁹ quis litiget: ⁊ iō debet iurare q̄ calumniose nihil faciet: quia circa maiora maius periculū vertitur: ⁊ ideo cautius est agēdū .vij. q. ij. c. vlti. ⁊. xlij. di. quiescam⁹. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ij. licet seruetur quod dicit hic: honestius esset vt ō calumnia iuraretur rōne premissa. quelam vō cause sunt mere ciuiles: vtputa cū agitur rei vendicatiōe vel pecuniaria causa .s. de libel. ob. c. penul. ⁊ vlti. Alia est criminalis vbi agit̄ directe de crimine: ⁊ oz se obligare ad talionez. j. de accusa. veniēs. ⁊. c. super his: ⁊ ī istis iuratur ō calumnia. s. eo. c. i. multo forti⁹ iurare deberet ī spiritualib⁹ q̄ in criminalib⁹ Alie sunt mixte: vt cām agit̄ de crimine ciuiliter. s. de pcu. tue. hec probantur. xiij. q. ij. super prudentia. xi. q. iij. placuit. xvj. questiōe. i. frater noster. Et nota q̄ licet in causis spiritualib⁹ de calūnia non iuretur: tamen si agat̄ possessorio pro re spirituali iuratur de calūnia. ar. j. de resti. spol. litteras. itē licet non in actionibus tamen in exceptionibus positis in re spirituali iuratur de calūnia. s. ō electio. cum dilectus. j. de testi. presentiuz. ⁊. j. de exceptio. pastoralis. arg. ad hoc. j. de accusa. cum dilectus.

i ¶ Districtione. s. de iudi. dilecti. ⁊. j. de dolo ⁊ cōtumacia. capitulo. i. xxvij. .q. ij. sunt qui dicunt.

IN pertractandis. Principalis persona nō indistincte releuatur ab onere iurādi de calūnia: licet compareat per economū: sed ibi vel economo est deferendum inspecta qualitate personarum. h. d. ⁊ non recipit diuisionem congruam. Ab. si.

k ¶ Non passim. q: non in spiritualibus. s. c. prori.

l ¶ Principales. s. e. c. i. ⁊. j. e. ceterum. Ber.

m ¶ Economos. s. e. c. i.

n ¶ Nesciant. aliter. n. anceps subiret periuriū q̄ō facere nō oz. ff. de in litem iuran. videamus. ff. rex amo. marcellus: ⁊. §. q rex.

o ¶ In animam iurantis. ⁊ ita sindicus collegij siue vniuersitatis iurat in p̄ priam animam. sic tutores ⁊ curatores cum habeant legitimam administratiōē. C. e. l. ij. §. sinautem. vel dignitas. secus est in procuratore q̄ nō iurat. sed dominus principalis. C. e. ti. l. ij. §. sinautem affuerit alterutra pars: ⁊ in aūt. ibi posita principales.

Operatorum. In causa collegij nō singuli ō collegio: sed economus ipsius iurat de calūnia. hoc dicit. Et primo narrat reprehensibile factū. Secūdo id prohibet ibi: ad quod. Tertio prouidet quid imposterū faciendum sit ibi: sed ne. Ab. si.

p ¶ Cogere non debemus. Sed videtur q̄ abbas potius esset compellēdus: vel etiaz alij quib⁹ cura monasterij commissa est. ff. ad muni. municeps. quia huiusmodi persone intelligūtur scire veritatē: vt ibi dicitur. ff. de conditione

ꝛ vemonstra. municipibus. C. eodem titulo. l. ij. §. hic etiam in fi. ꝛ ideo tales instituendi sunt qui veritatem sciant. ſ. e. c. pri. sic etiaꝫ cõtingit in procuratoribus. C. de procu. l. vlti. sed aliud est in collegijs illis secularib⁹: vel est speciale priuilegium clericorum.

a ¶ Decidant. qui enim de calumnia iurare nõ vult: si est actor cadit a causa ꝛ reus habetur pro cõfesso: vt hic. ꝛ. j. capitulo vlti. §. pena. ꝛ. C. eo. ti. l. ij. §. quod si actor. ꝛ. §. sequenti.

b ¶ Economum. Economus est cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. lxxxix. distinctione. quia in quibusdaꝫ. ꝛ. c. volumus. ꝛ idem est econom⁹ quod sindicus siue procurator vel actor in causa vniuersitatis siue collegij: de quo habes .ix. questione. iij. cum simus. ꝛ. v. questione. iij. quia episcopi: ꝛ. ſ. de sindi. capitulo vno. ꝛ iste econom⁹ auctoritate episcopi ordinari debet. C. de episcopis ꝛ clericis omnes. §. nichilominus. ꝛ hic in fine. ꝛ iste iurabit ỏ calũnia siue sit reus siue actor. si monaci hoc non faciant: tunc episcopus hoc facere debet: vt hic dicit. ꝛ si episcopus in rebus sui episcopatus hoc neglexerit: tunc archiepiscopus sibi economuꝫ constituet. ix. questione tertia cuꝫ simus.

c ¶ Idoneum. idoneus est dũmodo causaꝫ omnio nõ ignoret. ſ. titulo primo. ꝛ si sit bone fame. alias infamis ꝛ suspectus esse non debet. v. questione. iij. quia episcopi. ꝛ tertia q̃stione. vij. capitulo primo ꝛ capitulo infames. Contrarium tamen dicit lex q̃ procurator propter infamiã non repellitur. Institu. de excep. §. vltimo. Hic habes q̃ de auctoritate episcopi sindicus ꝓstitui debet in ecclesijs sibi subditis. Et dic statuas. i. auctoritatem. prestes.

¶ Sed ne aliena iura videãtur hu iusmodi occasione illicite detinere: ꝛ ipsi a causa sua decidant[a] si ex parte ipsorum predictum iuramẽtum quum res postulauerit nõ fuerit prestitum: eisdem precipimus vt in suo monasterio economum[b] statuant: qui pro eis petere ꝛ accipere atqꝫ iuramentum de calumnia cum necesse fuerit valeat exhibere: ꝛ infra. Tu vero frater neumasen. episcope economum idoneum[c] statues: qui in tali officio conueniens ipsi monasterio videatur.

¶ Ucius. iij. elienen. episcopo ꝛ archidiaco. norwicen.

¶ Clerici etiam in eorum causis iurant de calumnia cõtraria cõsuetudine non obstante.

¶ Eteruꝫ quia nouis morbis[e] noua conuenit antidota preparari: mandamus quatenus in causa que inter. R. clericum de sancto albano ꝛ. J. ꝛ. f. cañ. londoñ. vertitur ad veritatem[f] eliciendam ap. ces. prestari faciatis ab vtraqꝫ parte[g] calumnie iuramẽtũ. ¶ Cõsuetudine que legi est cõtraria[h] nõ obstante.

¶ Innocentius quartus episcopo placen.

¶ Procurator ecclesie ꝛ vniuersitatis de calumnia iurare potest.

¶ Um causam que inter rauennaten. archiepiscopum ꝛ cõmune fauentinum super villa luci ac quibusdam alijs vertitur: delegatis iudicibus duxerimus committendaꝫ: ꝛ ijdem in negocio minime processissent: nos partibus dedimus in mandatis vt pro ipsa causa nostro se conspectui presentarent: quorum procuratoribus cuꝫ instrumentis de rato in nostra presentia constitutis: petitionem ipsi⁹ archiepiscopi per procuratorem[i] eius fecimus exhiberi ꝛ ad eã partem alteram[k] respondere: ac interrogationibus ꝛ respõsionibus[l] redactis in scriptis ꝛ lite coram nobis plenissime contestata fecimus calumnie iuramentum ab ipsis procuratoribus vtrinqꝫ prestari. etiaꝫ omnes administratores generali verbo procuratores appellat. l. q. iij. saluator. ꝛ lex dicit q̃ monasteriũ se defendere debet per procuratorem. in autẽti. de sancti. episcopis. §. si vero episcopi. in fine. col. ix. ꝛ tam iure canonico q̃ ciuili collegium siue vniuersitas cõstituit procuratorem. de hoc viri. ſ. de procurato. petitio. ꝛ talis procurator de calũnia iurabit: vt hic dicit. ſ. eodem in pertractandis ꝛ capitu. imperatorum. Sed cum iuramentum de calumnia sit de credulitate: vt secũdum q̃ credit ꝛ estimat debeat respondere. C. eodem. l. .ij. § .i. nunquid. potest petere tempus ad deliberanduꝫ sup eo de quo interrogatur. ꝛ videtur q̃ non: quia aut credit aut non credit illud super quo interrogatur. Et ita statim potest et debet respondere: credo vel nõ credo: nec potest dicere dubito. sed in sacramento de veritate dicenda potest dubitare: vnde habebit inducias ad deliberandum si dicat se dubitare. ff. de inter. act. qui interrogatur. C. de iur. deli. si curatoris. ꝛ. ff. de iureiur. lege iusiurandum. i. responso. ꝛ etiam vbi de calumnia iuratur datur tempus ad deliberandum. Sed si excommunicatus cõueniatur: nunquid prestabit hoc iuramentuꝫ: videtur q̃ non. quia non est ei licitum ingredi sacramenta: ergo nec tangere ea. v. distinctione ad eius vero. ꝛ qbus reliqua sacramenta negantur: quomodo vnum genus sacramenti eis ꝓceditur: vt. xcv. distinctio. illud. Dico q̃ bene debet prestare iuramentum non obstante excommunicatione. argumentũ. j. de sententia excommunica. a nobis. ꝛ capitulo cum desideres. i. Respon. vbi iuramentum excõmunicati non admittitur anteq̃ absoluatur. Preterea cum possit ꝛ debeat in iudicio respondere omnia licent eis sine qbus causa expediri nõ potest. Argumẽtum. ſ. de officio delegati. c. pretera. ꝛ. ff. de iurisdi. omnium iudi. lege secunda. ꝛ est expressum argumentum. j. de exceptionũ. cum inter. alioquin in potestate sua esset etiam respondere vel non respondere: ꝛ sic reportaret cõmodum de sua malicia quod esse nou debet. j. de sen. ex. si vere.

a ¶ Decidant. qui enim de calumnia iurare nõ vult: si est actor cadit a causa ꝛ reus habetur pro cõfesso: vt hic. ꝛ. j. capitulo vlti. §. pena. ꝛ. C. eo. ti. l. ij. §. quod si actor. ꝛ. §. sequenti.

b ¶ Economum. Economus est cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. lxxxix. distinctione. quia in quibusdaꝫ. ꝛ. c. volumus. ꝛ idem est econom⁹ quod sindicus siue procurator vel actor in causa vniuersitatis siue collegij: de quo habes .ix. questione. iij. cum simus. ꝛ. v. questione. iij. quia episcopi: ꝛ. ſ. de sindi. capitulo vno. ꝛ iste econom⁹ auctoritate episcopi ordinari debet. C. de episcopis ꝛ clericis omnes. §. nichilominus. ꝛ hic in fine. ꝛ iste iurabit ỏ calũnia siue sit reus siue actor. si monaci hoc non faciant: tunc episcopus hoc facere debet: vt hic dicit. ꝛ si episcopus in rebus sui episcopatus hoc neglexerit: tunc archiepiscopus sibi economuꝫ constituet. ix. questione tertia cuꝫ simus.

c ¶ Idoneum. idoneus est dũmodo causaꝫ omnio nõ ignoret. ſ. titulo primo. ꝛ si sit bone fame. alias infamis ꝛ suspectus esse non debet. v. questione. iij. quia episcopi. ꝛ tertia q̃stione. vij. capitulo primo ꝛ capitulo infames. Contrarium tamen dicit lex q̃ procurator propter infamiã non repellitur. Institu. de excep. §. vltimo. Hic habes q̃ de auctoritate episcopi sindicus ꝓstitui debet in ecclesijs sibi subditis. Et dic statuas. i. auctoritatem. prestes.

a ¶ Eterum quia nouis morbis. In propijs causis iurãt clerici de calumnia: nec obstat contraria consuetudo. ita communiter summatur. ꝛ certe in littera non ponit specialitas ĩ causis propijs: sed generalitas: ꝛ ideo summa sic vt in rubro. Et diuiditur: nam premissa causa ponit mandatum. Secundo contrariam consuetudinem damnat ibi: consuetudine ꝛc. Abbas siculus.

d ¶ Eterum. hec est pars illius. j. de fideius. peruenit.

e ¶ Nouis morbis. nam experimẽta morborum cogunt nos inuenire multas medicinas. l. distinctione vt constitueret: ꝛ que medicamenta morbis exhibẽt hec iura negocijs. in auc̃. hec constit. que innouat cõ. in principio. colla. viij. ꝛ que de nouo emergunt nouo aurilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex causa. ꝛ. ff. vt in pos. lega. plane. ꝛ nouis rebus nouũ remediũ est adhibendũ .ff. de ven. inspi. l. i. in prin.

f ¶ Ad veritatem. hec est precipua causa quare iuramentũ illud prestatur: vt veritas eliciatur. j. de iureiu. ex litteris. secũda vt timore iuramenti contentiosa litigantium instantia compescatur. C. eo. ti. l. i.

g ¶ Ab vtraqꝫ parte. vtraqꝫ pars principalis dominus scilicet illud iuramẽtum prestare debet. ſ. e. in pertractandis. Sed pone q̃ aliqꝫ litigat per procuratorem ꝛ dominus qui cõstituit procuratorem est longe remotus: puta vltra mare vel in alia peregrinatione quid erit in hoc casu cũ iste procurator ỏ calumnia iurare nõ possit. In casu illo debet citari curator bonis: ꝛ ille iurabit de calũnia. ff. de cur. bo. dan. l. i. ꝛ. ij. Contra videtur. ſ. eodem. c. i. vbi dicitur q̃ clerici hoc iuramentũ debent alijs delegare: ꝛ hic dicitur q̃ iurẽt nõ est contra. quia ibi loquitur de causis collegij siue vniuersitatis. hic de causa propria singularis clerici.

b ¶ Que legi est contraria. Nota q̃ consuetudo que contra legem est non est seruanda: ꝛ hec consuetudo est contra legem quam habes. C. eo. ti. l. i. ꝛ. ij. ꝛ contra canones: qui iuramentũ admittunt. ij. q. v. c. i. ꝛ. ij. ꝛ contraria decretalibus de ti. isto. B.

a ¶ Um causam. Procurator vel sindicus vniuersitatis ecclesiastice vel secularis de calumnia iurare potest. hoc dicit. Et non diuiditur: est enim quedam narratio processus vsqꝫ ad iuramentum calumnie. Abbas Siculus.

i ¶ Per procuratorem. Hic patet q̃ collegium siue vniuersitas potest cõstituere procuratorẽ. ꝛ est expressum. ſ. de procu. qꝫ in causis. ꝛ. c. petitio. ꝛ canon

k ¶ Alteram. per hoc facta est litis contesta. ſ. de electi. vnduꝫ. ij. ꝛ. ſ. de li. contest. c. vno.

l ¶ Responsionibus. omnia que in iudicio fiunt sunt redigenda in scriptis. infra de probationibus quoniam contra falsam: quedam vero interrogationes faciende sunt ante litis contestationem que non debent omitti ante litis contestationẽ. reus debet interrogari an possideat rẽque petitur ab eo: ꝛ pro qua parte. vel si desiit dolo possidere. ff. de interro. actionibus. qui seruũ. §. qui in iure. ff. de rei vendicatione. qui petitorio: ꝛ si quis respondeat se nõ possidere cum ipse possideat si actor hoc probauerit res auferenda est illi: ꝛ debet dari actori: quamuis non probet rem suam esse. ff. de rei vendicatione. l. vltima. alias est penul. hec interogatio omitti non debet ne iudicium delusorium fit. infra vt lite pendente ecclesia sancte Marie. Et alie interrogatiões plures faciende sunt: puta an sit heres: vel quota ex parte sit heres: ꝛ an in potestate seruũ habeat cuius nomine noxali iudicio agitur. Item an quadrupes qui damnum dedit sit eius. Item an ex testamento sit heres. Item an edes sit sua ex qua damnum timetur: que colligũtur. ff. de interrogato. actionibus qui interrogatur. ꝛ. l. si quis in iure. ꝛ lege si fideussor. §. illud. ꝛ. l. defensor. §. vltimo. ꝛ. l. non alienum. Item quod respondeat cuius etatis sit reus. si de ea dubitetur. ff. eodem de etate. Item quandocunqꝫ. ꝛ ante litis contestationem: ꝛ post litis cõtesta. vbi cunqꝫ equitas mouet iudicem debet interrogare. ff. eodem vbicũqꝫ. ꝛ xxx. questione quinta iudicantem: pars ad interrogationem aduersarij respondere nõ cogitur: tamen si responderit tenet responsio. ff. eodem si sine. ꝛ. j. de dolo ꝛ contuma. prout. ꝛ certum debet respondere. ff. eodeꝫ de eta. §. nihil.

C Um in causa. Episcopus per alium agens cām ꝓpriā per illum iurat de calūnia: si per seipsum agit ipe iurat ꝓpositis non tactis euāgelijs ita summat io.an.sed mihi nō placet ꝙ tex.restringat ad causam propriam: quinimo potius inuitur cōtrarium.ideo summa vt i ru ro.Et due sunt partes: scđa ibi pena.Ab.si.

a Per illum quidem: istud regulare ē.s.c.pro pri.7.c.in ptractandis.7 c.ipe ratoruz.7.s.e.c.i.

b Per te ipm: ex quo assumpsit officiū in se dz iurare de calūnia: cuz in accessorium sine quo nō pōt causa expediri.arg.s.de of.dele.preterea.7 .c.prudentiam: 7 in hoc ei defertur: quia non tāgit sacra: sicut 7 in testimonio.ri.q.i.imperatoruz.7. C.de epis.7 cleri.auc.si iudex.7 in auc.de scis.epis.§.nulli vo.col.ix.7.ij.q.v.q de cā.qnqz tñ tangit sacra.i.q.vij.quotiēs.7. C.ō san.epi.auc.sed iudex. Sed contra.s.eo.e.t.vbi dicit ꝙ eps iurare nō debet: sed alijs hoc offm delegare non est ꝯ: qa nō dicit ibi ꝙ nō debeat iurare: sed dicitur ꝙ non debeat cōpelli: vt ibi dicitur.

c Pena vero.sic.s.e.imperatorum.7. C.e.ti.l.ij.in auc.ut litig.iu.in eror.lit.§.si aūt in fi.col.ix.vñ sumptus est.§.iste. Sic actor qui nō vult iurare cadet a cā. Sed nūquid ipso iure an per sententiam. Dicas ꝙ per sententiam iudicis: quia iudex procedit contra illuz ac si nihil probasset reuz absoluendo: 7 eodē modo de reo. C.e.auc.principales in fi.

Rica De dilationibus. Quia iudicio cepto solent litigantes inducias petere qnqz ad positiones qnqz ad probatiōes faciēdas: ideo 7c. Et aduerte scđm Gof.ꝙ licet Rica sit generalis.tñ decre.huius ti.loquūtur de dilationibus que dantur ante litis contesta.tantum.de materia habetur.iij.q.ij.7.iij.7.v.q.ij.per totum.Ab.si.

C Reg.ix.episcopo beluacen.

C Episcopus iurat de calūnia si p seipsū eligit litigare ꝓpositis nō tactis euangelijs. Si vero p sindicū litigat per illum poterit iurare hoc primo. Actor vero refutando hoc iuramentuz sine causa cadere debet ab instituta actione: reus autē debet haberi pro confesso.

C Um in causa pecuniaria quā inter te.7.R.motā eē propo nis: nō p te sed per sindicum vel actorez elegeris litigare: per illum[a] qdem prestandū erit calumnie iuramentū: ꝙ si p teipsum[b]: ꝓpositis tātū: sed nō tactis euāgelijs: sicut in dicendo testimōio a te videt huiusmodi iuramentū exhibēdū 7 infra. Pena vero[c] recusantis hoc iuramentū quū prestādum fuerit ē ut actor ab istituta cadat actione reus haberi debeat pro cōfesso.

Rubrica De dilationibus.

A Lexāder.iij.cant.7 vigorien.episcopis.

C Si detur minus breuis terminus peremptorius ubi non subest necessitas licite appellatur.

Dilecti filij abbas: 7 mōachi.de.h.nobis insinuare curarunt: ꝙ cū causaz que vertitur inter ipsos: 7 moniales ō leden.super ecclesia de alten.decano 7 archidi.lincon.ꝯmiserimus terminādā: ipsi timētes se a iudicibus aggrauari: eo ꝙ ad primā citationē terminū sibi nimis breuē[d] 7 peremptoriū[e] statuerūt: ad nostram audientiam duxerunt appellādū: 7 ifra. Quia vero nō spectat ad iuris ordinē diē peremptoriū[f]: maxime cū de rebus ecclesiasticis agit nisi forte necessitate vrgente: taliter maturare: mandamus: quatenus si est ita reuocato in irritū si quid inueneritis post appellationē huiusmodi attētatū in causa iuxta priorum 7c.

C Celestinus.iij.

C Inducie deliberatorie denegātur reo si p litteras citatorias plene potuit istrui 7 deliberare super eo de quo queritur.

P Reterea adiecisti: ꝙ cuz cause tibi a se.ap.delegātur: 7 i litteris citatorijs rescriptuz apostolicū iseris: vt eo viso deliberare valeat[f] q ab altero cōuenitur: 7 infra. Quia igit qd agēdū sit i hoc casu desideras edoceri: taliter tibi respondemus: ꝙ reo ad iudiciū legitie ꝯuocato si ex rescripto sibi trāsmisso plene[g] potuit istrui super eo ō quo i iudicio cōuenitur: īducie ō liberatorie nō sūt vlterius idagāde sed procedēdū potius ē ad examinationē cause 7 finē ei debitum imponendum.

H Ono.iij.ferentino episcopo.

C Per declarationez libelli per quā natura negocij nō mutat noue dilatorie non dabuntur.

L Ittere tue ac petitio archipresbyteri scōrū prisce 7 agle de urbe nobis exhibite cōtinebāt: 7 infra. Idē archipresbyter contra nobiles viros.a.7.g.libellū ecclie sue noīe obtulit ꝯtinētē: ꝙ pēsio ō possessionibus soluta nō fuerat ipsi ecclesie elapsis iā tribus ānis[h] 7 vltra.

Dilecti filij. Sūma sic ne videat ꝯuenire Rice de appellationibus. Citatio vocatoria cū peremptorio nō dz esse nimis breuis maxime vbi de rebus ecclasticis agit nisi necessitas aliud suggerat. Et sunt due partes.in prima appellantis prosecutio 7 ipsius appellationis cōmissio. Secūda ibi.qr vero.Ab.si.

d Nimis breuē. Sed quē terminū dicis nimis breuē: cū hic nō exprimat quot dierū terminū iudices statuerūt.hoc relinquo arbitrio iudicis ispecta qualitate negocij 7 locorū distantia.j.de ap.cum sit romana.

e Peremptoriū.qō esse non dz.imo tribus edictis vel vno peremptorio quod continere debet tantū tempus q̄tum tria edicta.xxiij.q.iij.de illicita circa mediū ver.quicunqz: 7 in autē.de litig.§.si vo casu col.viij.7.ff.de re iudi.contumacia.7.ff.de iudi.ad pemptoriū.7.l.nōnūq̄.vnde qr nimis breue terminū statuerunt iusta fuit causa appellandi.ex causa tamē peremptoriū istud potest moderari sicut iudex viderit expedire.ff.de iudi.nonnunq̄.7.s.de offi.deleg.consuluit: circa fi.7 hic ver.nisi forte.sicut tempus quod datur condēnatis arbitrarium est.j.de re iudi.qō ad consultationem.7.ff.de re iudi.l.ij.sic 7 tempus appellationis potest moderare iudex.j.de ap.cum sit romana.7.c.cum speciali.7 qui ex causa nimis breuem terminum peremptoriū statuerit exprimere debet causam in citatiōe: vt pars illam causam non habeat appellādi.s.de in integ.resti.tum ex litteris.in fi.

P Reterea. Cōmunis diuisio.secūda ibi. Quia.ab.si.

f Deliberare valeat: si.iij.q.iij.offeratur: 7 in auc.de litig.§.omnem col.viij.b.

g Plene potuit: qa in litteris cōtinet qd velit petere 7 cā petēdi: 7 qualiter agere velit 7 res apte specificant qō facere dz q aliquid petit.s.de libel.ob.ca.ij.7.iij.vbi de hoc.7.ff.de rei vē.si in rē: sz raro ꝯtigit qō p litteras pape oia sic specificent: sic 7 in criminali debet apponi in litteris citatorijs qcquid reo obijcitur: vt paratus veniat.v.q.i.si primates. Quidā vero ad cautelā i fine citationis apponunt libellum actoris: ut sic plene deliberare possit. Et si tūc p litteras vel libellū plene istrui potuit non dz alias inducias deliberatorias habere: qa potuit plene eē istructus: nisi forte ad querēdū aduocatū: 7 cōsilia amicorum.iij.q.iij.de iducijs.7.ff.q.ex cau.ma.l.ab hostibus.§.sed qō simpliciter: sed i hoc casu cuz ad libellū debeat respōdere: de ipo facto nō dabūtur inducie ad querēdum aduocatū.ar.s.de iudi.pastoralis: qr per factū ipsuz de quo agit dz scire vtrū verum sit quod ab eo petitur vel non.alias.n.dilatio semper danda est ei qvocatur ad iudiciū.iij.q.iij.offerat.iz actori dilatio ab initio dari non dz: qa instructus venire potuit.iij.q.iij.spaciū.v.ei aūt. Itē dantur dilationes gratia testiū vel instrumētorū qnqz fm distinctionem illius .l. C.e.l.i.7.iij.q.iij.§.spaciū dilatiōes iste hodie videntur arbitrarie vt iudex cōsiderata locorum distantia 7 temporis qualitate inducias ꝯcedat.ar.j.de ap.cum sit romana.7.c.cū speciali: vltra mediū.7.j.ō re iudi.qō ad cōsultationem: nisi forte illis ō quibus dicitur .iij.q.iij.§.spaciuz.7. C.e.l.i. In illis inducijs non dz iudex maiorem dilationez dare: sed illas hñ potest abbreuiare vt ex illa littera patet. In pecuniaris causis tm̄ vna dilatio dz dari: 7 illa sine cause cognitione.scđa vel tertia dāda non est nisi cā cognita.ff.eo.l.vlti.7.l.oratiōe.in criminali dant due actori: tres reo.ff.e.l.vlti.7 dilatio dari dz iudice sedente pro tribunali 7 vtraqz parte presente 7 ea cognita de plano vel semiplene.iij.qō.iij.§.spacium: ver.a iudice: 7 data dilatiōe iudicis officium congescit donec tēpus dilationis effluxerit. C.e.siue pars.j.de ap.significante. Itē iudex dz dare dilationem qnqz ad maliciam rei conuincendam.j.de dolo 7 cōtu.prout.7.c.cū olim ver.volentes. Item pōt facere gratiam etiam post peremptorium.s.de of.dele.consuluit: vltra medium.

L Ittere tue. Legit duobus modis. Et pmo modo sūmatur ut i rubro secundum ioan.alio modo sic. Ex declaratione verbi generalis vel ambigui positi in libello noue inducie deliberatorie dāde nō sunt si p expssa potuit reus deliberare sup ambiguitate illa vel generalitate.h.d. Diuidit nā in prima ponitur iudicis consultatio 7 appellantis petitio. In secunda ibi. Nos igitur.rñsio 7 appellationis repulsio.ab.si.

h Tribus annis 7 vltra. Si quis non soluit pensionem rei ecclesiastice i emphiteosim date per bienniū cadit a iure suo.x.q.ij.§.hoc ius porrectum.ver.q rem huiusmodi.7.j.de loca.c.pe.7 vlti.hodie vero pōt emphiteota purgare moram si celeri restitutiōe sibi prosperit ut i dictis decre.in re priuati requiritur trieniū. C.de iure emphi.l.ij. Idem est si colonus cessauerit in solutione pēsionis per biēnium in re sibi locata.ff.locati.quero.§.inter locatorē.7 h cuz ad longuz tēpus fuit locatio facta.pro re fisci similr cadit a iure suo.ff.de pub.7 vec.l.vetigalia.§.nō solutis.tamē sine auctoritate pncipis agri publici reuocari a curatore fisci non possunt q ppetuo locati sunt.ff.de pub.7 vec.cotē ferro.§.agri: hec aūt adiectio 7 vltra nisi aliter exprimeretur ad modicuz tempus refertur.ff.de verbo.sig.hec adiectio: 7 licet per hanc adiectionē vltra nō constet de certa quantitate tēporis nil nocet quātum ad iudicem 7 reum: quia certe sunt p hoc quod dixit per triennium quod tempus sufficit ad condemnationē quod patet per iura predicta: vnde superflue additum fuit: 7 vltra: 7 pro nihilo petebatur determinatō illius quātum ad rei restitutionē: vnde non debuit eis dare tēpus vlterius ad deliberādū qa plene potuit instrui p libelluz

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

primū sine vlla adiectione.§.c.pri.Si vero pensio tantum subtracta peteretur que diceretur nō soluta tribus annis ⁊ vltra.tunc bene peteretur vt determinaretur illud vltra:q; quātū ad illud tēpus nō potuit deliberare reus per primū libellū.⁊ ideo facta expressione illius tpis dz habere inducias ad deliberandum.ff.de testa.beredes palā.§.qō vero qs:si per primum libellum deliberare non potuisset.sed hoc satis potuit deliberare.iii.qō tij.offerat.de b viri.§.de lib.ob.ca.pe.⁊ sic pz q; vbi quis plene potest instrui per primū libellum:lz aliqd addat quod non mutet naturā negocij nō habebit nouas inducias.b.

a ¶ Procedas.Et ita qñ appellatio frustatoria est remittitur ad eū a quo appellauit.j.ō appella.cū ī ecclesia.⁊ cap.vt debitus.⁊ in exp̄sis debet ꝯdemnari ut ibi dicitur.b.

¶ Exposuit.Cōiter sūmatur vt ī rubro:sed ista sūmatio est nimis generalis.qd enī si cā nō est ardua ⁊ reperit citat⁹ ī loco iudicij post expeditionē publice vtilitatis:vt fuit vocat⁹ eo tpe quo iā deliberauerat uel potuisset iā deliberare si voluisset certe teneret rn̄dere vt satis inuit ex rōne lr̄e:iō sūmo sic ⁊ strictius.Si citatus in cā ardua de lōgīquo vocat p publica vtilitate ēt ad locū iudicij ita q;.j.terminuz citatiōis ōliberare ⁊ alia sibi necessaria ad cōparēdū explicare nō potuit ī termino rn̄dere nō cogit si experiat ī loco iudicij:lz habebit nouas inducias.h.d.notabiliter:diuidit.q; prima pars narrat scm̄.Secunda ibi nos igit interlogt.Et p̄ma cōtinet plura:ut ī ea pz.Ab.si.

b ¶ Peremptoriuz,sic.n.iudex propter distantiam viaruz ex causa prima vice potest peremptorie citare.§.de in integruz resti.tum ex litteris:in fi.⁊.§.e.c.i.Ber.

c ¶ Personaliter.cum quis personaliter vocatur per papam non sufficit mittere procuratorem.§.de maio.⁊ obe.c.vlti.⁊.j.de do.⁊ cōtu.cum dilecti.ar.sic cum alicui aliquod negocium personaliter cōmittit alij cōmittere non potest.§.ō offi.deleg.quoniam apostolica.⁊.§.de rescrip.ca.cum dilecta:tamen delegatus nō potest iubere partes coraz se personaliter comparere.nisi id in rescripto cōtineatur.nisi in casibus quos habes.§.de iudic.iuris esse ambiguū.que ē Inno.iiij.in concilio lugdun̄.

d ¶ Saluis exceptiōib⁹:⁊ ita protestatio nō valet.§.ō elec.cumana.vbi ō hoc.⁊.§.quod me.causa patuz : alias si hoc non dixisset videretur consentire: vt responderet aduersario.nec haberet ius reuocandi domum vt videtur Sz certe contrariū credo:si.n.simpliciter cōstituisset procuratorem ille posset opponere exceptiones domino competētes:immo ad hoc tenetur:exceptio enī que competit reo competit fideiussori.ff.man.q; de mutua.§.generaliter:⁊ si scienter illā omittat imputatur ei.ff.de eccep.omnes exceptiones.⁊.ff.de fideiusso.ex persona:⁊ procurator ad ea omnia intelligitur cōstitutus que ad causam spectare videntur.arg.§.de offi.deleg.preterea.⁊.c.cum olim.i.⁊.ff.ō p cu.ad legatum.⁊.l.ad rem mobilē.⁊ ita ad cautelā quādoqz talia dicunt vtilior tamen est protestatio: vt cum aliquid proponitur protestetur sic:saluo iure meo: vel saluis alijs exceptionibus mihi competētibus.ff.qui.mo.pig.vel byp.sol.si debitor.§.i.

e ¶ Utilitate.cum enim burdegal.pro publica tātum vtilitate vocatus fuisset ad illū terminum non debebat tunc conueniri:immo ius reuocādi domū habebat:in autē.de san.epis.§.si vero episcopi.collā.ir.Itē p̄ alia causa iusta ius habet reuocandi domum.§.de fo.cōpe.c.vlti.vbi de hoc ⁊ plures alie cause sunt ex q̄bus ius reuocandi domum quis habet.ff.de iudi.l.iij.§.legatis.⁊.v.q.ij.c.i.⁊ ideo iducie prorogantur huic:vt dicit in fine alias officius suus esset damnosum ei quod eē non debet.ff.de fur.si seruus cōmunis.§.quod vero.⁊.ff.quē admodum testa.aperi.sed ⁊ si quis.⁊.ff.ex qui.cau.ma.l.vi delicet.⁊.iiij.q.iij.§.vēturus:nec debet damnū consequi: vnde p̄emium merek.j.de fideiusso.p̄uenit:⁊.§.de renun.sapne.Ber.

f ¶ Cū suffraganeis:cuz qb⁹:⁊ ēt cū capitulis cathedraliū eccliarū dz deliberare:cum eoz̄ literis .§.de ma.⁊ obe.c.vlti.

Rica. De ferijs.Elisa.§. de dilationibus que dā tur a iudice: videndū est de dilationibus que dā tur a iure ideo ⁊c.ita cōtinuat Bof.⁊ alij. Uel dic quia ferie largo modo sunt dilationes:ideo ⁊c. De ferijs causarum ⁊ alijs colēdis habetur .xx.q.iiij.⁊ ō conse.dis. .iij.c.i. de ferijs autem nuptiarum habetur.xxiij.q.iiij.Ab.si.

§ ¶ Omnes dies dn̄icos sic.j. eo.c.vltio.⁊ .C.eo.ti.oēs qō dicis de vespera sabbati:non seruatur quantuz ad causas : immo potest iudex procedere vsq; ad illam horam qua possit perficere quod incumbit ante noctis tenebras .§.de offi.deleg.cōsuluit. Sed quantum ad celebrationē officiorū:hoc dx.j.ca.priori.

h ¶ Ad mortem : maxime:q; nec aliqua causa: tunc tractari debet nisi pietas hoc suadeat.j.e. .c.vltimo.

i ¶ Nisi pro pace:pro pace quidem omni die iurari potest cum sit opus pietatis. xxij.q.i. omne qō.ar.j.ca.si.

k ¶ Necessitate.puta pro fide p̄ obtia p̄ fama.§.ō elec.significasti.vbi ō h.

¶ Quoniam.

Tria sunt dicta.secundū ibi:diebus.tertiū ibi:preterea.Ab.si.

l ¶ Scriptum sit. ergo ita seruandū est.vi.q.iij.scriptū est.ff.qui ⁊ a qbus ma.plsperit.

m ¶ Prius incipere.Dies incipit ⁊ terminat diuersis locis diuerso respectu incipit in vesperis quātū ad officij celebrationē:vt hic ⁊ canonicam computationem fictione iuris.lxxv.distinctione.quod a patribus: quo ad iudicium incipit in mane ⁊ terminatur in fine diei ante noctis tenebras.§.de offi.delega.consuluit.⁊ in autē.de iu.§.sedebunt:colla.vi.quo ad contractus media nocte terminatur:⁊ incipit ut in decreta li consuluit.⁊.ff.eo.ti.more.quo ad esum carnium post cenam:de consedi.iij.de esu.quantum ad obseruationes treuge in ortu solis.§.de treu. .c.i.⁊ fm consuetudinem locorum consideratur hoc.lxxvi.distinctione utinam.

n ¶ Precipuis.que enumerantur de consecra.dist.iij.ca.i.⁊.j.eo.c.vl.

Nobilibus vero ipsis petentibus vt explicaret ipsis spacium quod per hanc adiectionez ⁊ vltra significari volebat:⁊ ipso archipresbytero exprimente q;.vij.ānis fuerit in dicte pensionis cessatū solutiōe: ijdē dicentes libellū esse huiusmodi expressione mutatuz longiores ad deliberandum petierunt inducias:quas quia denegasti eisdē ad nostram audientiam appellauerūt.

¶ Nos igitur app.huiusmodi friuolam reputantes: mandamus q̄tenus ea nequaquam obstante i negocio ipso ratione preuia procedas iuxta priorum continentiam litterarum.

¶ Reg.ir.abbati aq̄ viue turon̄. dioc.⁊ archidi.turonen̄.

¶ Si post citationem ad causam reus pro publica vtilitate vocetur circunducitur peremptorium ⁊ habebit nouas inducias.

¶ Exposuit nobis bituricen̄.archiepūs:⁊ infra.Burdegalē. archiepiscopo dedimus in mādatis vt super iure primatie quam in eo ⁊ in prouincia sua dictus bituricen̄.archiepiscopus se habere proposuit ad initium proxime preterite quadragesime:quod ei terminū peremptorium assignauimus per se aut per procuratorem idoneum se conspectui nostro presentaret. Cumq; postmodū psonaliter vocatus eēt,p ec.ro.subsidio:ad nraz audi.accedens:bituricen̄. archiepiscopus apud ap.se.constitutus postulauit instanter vt in eodē negocio procedere deberemus. Idem vero burdegal.archieps ad propria rediēs constituit pro se procuratorem in ipo negocio:qui saluis exceptionibus sibi cōpetentibus i respondēdo ⁊ defendēdo ac alijs oia faceret que in propria erat persona facturus. Petēte ergo archiepiscopo supradicto bituricen̄.ut p̄fatus procurator responderet eidem : ille excipiendo proposuit se ad hoc non teneri cuz pro alia maiori causa pro publica vtilitate dictus burdegal. vocatus pro absen

te reputari debuerat ⁊ reuocandi domū priuilegiū habuisset. Nōdū ēt sup hoc deliberauerat cuz suffraganeis suis ⁊ alijs:quorū ꝯsiliū tā ardua causa requirit:nec tēpus habuerat in quo ad vtrūqz negociuz valuerit sicut expediret eē parat⁹. Sz ps altera econtra rūdit q; cum sup q̄stiōe p̄dicta prius fuerat euocatus:nostre intētionis non fuerat primum mandatum p posteri⁹ reuocat:tēporis quoqz spaciū habuerat tam prolixum vt potuisset si voluisz sup causa ōliberat p̄dicta sicut fecerat cū quibusdā:⁊ cōmodo vtriqz negocio immineret:⁊ infra.

¶ Nos igit ō cōsilio fratrum nostrorum vsq; ad proximū vēturuz festum natiuitatis dominice dilationē ad h sibi durim⁹ idulgēdaz.

Rubrica de ferijs.

¶ Exconcilio apud cōpendiū.

¶ Diebus dn̄icis mercari litigari iudicari vel iurari nō dz sed de vespa in vesperā debēt celebrari.

O Omnes dies dominicos a vespa in vesperaz cum oi veneratōe discernimus obseruari ⁊ ab oi illicito opere abstinere: vt in eis mercatū minime fiat :neqz placitū:neqz aliquis ad mortē vel ad penaz iudicet:nec sacramēta nisi pro pace: vl alia necessitate prestētur.

¶ Lex.iij.

¶ Festor̄ p̄incipiuz ⁊ finis fieri dz fm ipor̄ magnitudinē ⁊ ꝯsuetudinē regionuz.hoc p̄mo. In p̄cipuis festis ⁊ itra pascha ⁊ pētecostē nō fit solēnis genuū flexio. Si tamē tūc clerici vel epi ordinēt: fm ordinationis modū genua flectūt.hoc forōana ecclesia spāle festū ō trinitate nō fecit:seruat tn̄ de hoc cuiusqz ecclesie consuetudo.hoc tertio.

Quoniā i pte:⁊ infra.Lz scriptū sit de vespa i vespaz celebratis sabbata vestra : festorum tamē p̄cipuū ⁊ finis iuxta eorū qlitatē ⁊ diuersaz rgionū ꝯsuetudiez dz attēdi ⁊ sic magnitudo diez exigit p̄cipe⁹ ⁊ tardi⁹ termiari ⁊ ifra

¶ Dieb⁹ āt dn̄icis ⁊ alijs p̄cipuis

festiuitatib⁹ siue inter pascha: ⁊ pentecostē genuuz flexio neq̄quā dz fieri: nisi aliquis ex deuotiōe id velit facere i secreto[a]. Jn cōsecrationib⁹ ät epōrū et clericorū ordiationib⁹ cōsecrās et cōsecratus tantū genua flectere possunt ſm q⁹ cōsecratiōis modus requirit. Jpretereа festiuitas sc̄ē trinitatis secundū cōsuetudines[b] diuersaꝝ regionū a quibusdā cōsueuit in octauis[c] pentecostes: ab alijs in dñica p̄ria añ aduētū dñi celebrari. Ecclesia siqdez romana[d] i vsu nō hz q⁹ i aliquo tpe huiusmodi celebret specialiter festiuitatē: cū singulis dieb⁹ gloria pa. et fi. et spi. et cetera similia dicātur ad laudez pertinētia trinitatis.

IDem tiburien. archiepo.

¶ Propter necessitatem dieb⁹ festis piscari lz seu lz itēdeř rei tpe peritura. ita cōiter sūmatur.

IJcet tam veteris q̄z noui testamenti pagina. vii. diez[e] ad hūanā qetē specialiter ōputauerit ⁊tā eū q̄z alios dies maiestati[f] altissime ōputatos necnō natalicia sanctorū martyꝝ[g] eccl'ia decreuerit ob seruāda: et in his ab oi ope seruili cessādū: et ifra. ▽ Jndulgem⁹: ut liceat parochianis vestris diebus dñicis: et alijs festis p̄terquā i maiorib⁹ [h] bāni solēnitatibus si alecia[i] terre se iclinauerint eorū captiōi in gruēte necessitate intendere: ita q⁹ post factā capturaz ecclesijs[k] circū positis et xp̄i paupib⁹ cōgruaz faciant portionem.

CLemens. iij.

¶ Tres septimane quib⁹ canō ꝓhibet fieri nuptias añ festū ioānis baptiste nō cōtinuāt festo ſz itelligitur de septimana ascēsionis cū duabus sequentibus.

CApellan⁹ tuus frater ep̄e coram nobis ex pte tua ꝓposuit: q⁹ cū statuta[l] canonica declarent nuptias tribus septimanis ante festum bt̄i ioānis baptiste minime celebrari ōbeř: quidā hebdomadas illas absq̄z iterpellatione cōtinuandas[m] itelligūt. Alij vero[n] iter festū et ipsas volētes facere iternallū: illud dictū ob reuerētiā festiuitatis pētēco. fuisse statutū: q̄ i septimāis istis solēt iteruenire q̄nq̄z: sic a tribus dieb⁹ rogationū añ ascēsionē dñi icohātes: vsq̄z ad octauū diez p⁹ pēteco. illis hebdomadis cōputatis illo tm̄ spacio tēporis celebrari nuptias nō pmittūt carū celebrationem abide nullaten⁹ ihibentes.

¶ Q: ergo consulti fuim⁹ vtrū istarū opinionū potior videaſ: nobis ⁊ fratribus nostris apparuit: q⁹ lz ea sit roma. ecclesie consuetudo: ut quocūq̄z tp̄e[o] matrimoniū ꝓhibeaſ cōsēsu iteruenientē legitimo⁹ de presēti: q⁹ tamen a septuagesima vsq̄z ad. vii. dies post penteco. celebrari nuptie nō sinūt: ⁊ postea etiā trib⁹ septimanis vel pluribus añ festiuitatē sc̄i Joā. sine defferētia celebrātur. posterior sētētia meliori ⁊ subtiliori[q] nitiř rōne: ⁊ siue scōm canones a septuagesima vsq̄z post octauas pasce: siue iurta cōsuetudinem ecclesie roma. vsq̄z post. vii. dies festi penteco. q̄ caret octauis nuptie suspēdāt: i dominica q̄ sequit: ⁊ deiceps possunt licite celebarari.

GRegorius nonus.

¶ In ferijs introductis i honorem dei ⁊ scōrū nisi ob necessitatem vel pietatem iudicium exerceri nō potest etiā de cōsensu p̄tiū ferijs tamē introductis fauore hominū ptes renūciare possunt.

COnquestus ē nobis ⁊ in fra. Quamuis non p̄rorogari[r] sz expederi deceat questiones: dz tamen iudicialis strepitus diebus cō quiescere feriatis: qui ob reuerētiā dei noscuntur esse statuti: scilicet natalis domini: sancti stephani: ioannis euangeliste: innocentum: sācti siluestri: circūcisionis: epiphanie: vii. diebus dominice passionis: resurrectionis cū. vij. sequētib⁹: ascēsionis: penteco. cū duob⁹ qui sequūtur: natiuitatis Joānis baptiste: festiuitatū oiuz gl'iose virgis. xij. apostolorū et precipue ꝓPetri et pauli beati laurentij: dedicationis beati michaelis: solennitatis omnium sanctorū: ac dieb⁹ dominicis ceteris q̄z solēnitatib⁹ quas singuli ep̄i i suis dioc. cum clero et populo duxerint solenniter venerandas. quibus vtiq̄z solennibus[s] ferijs nisi necessitas[t] vrgeat vel pietas[v] suadeat vsq̄z adeo cōuenit ab huiusmodi abstiere: vt ꝓsētiētib⁹ ēt ptib⁹ nec ꝓcessus habit⁹ teneat: nec sētētia q̄z ꝓtigit dieb⁹ hmōi ꝓmulgari Jz diebus feriatis q gratia vindemiarum vel messium ob necessitates hoium idulgēř: p⁹cedi valeat si de partium p⁹cesserit voluntate.

Rubrica de ordine cognitionum.

COlemens tertius altatrino episcopo.

Rica ō ordie cognitionū Quia lite cōtestata p̄stito iuramēto datis dilatiōib⁹ ab hoc ⁊ a iure solēt rei suas q̄nes ꝓpōere de q⁹ quo ordie sit cognoscēdū posset merito q̄ dubitaſ iō ⁊c. De materia bř. ij. q. ij. ⁊. iij. q. ij. ⁊. q. i. Alb. ſi.

---

a ¶ Secreto: et ōuotiōe. Ar. ꝯ. xx. di. c. vltī. ⁊. lxx vi. dis. scire. sed illa ꝯ ria intelligantur cum determinatione istius.

b ¶ Consuetudines diuer. si. xij. di. illud. ⁊. c. illa. ⁊. lxx vi. distī. vtinam. ⁊ .j. de sepul. certificari. ⁊ sic cōsuetudo cuiuslibet loci seruabitur.

c ¶ In octauis. ar. ꝯ. j. e. capellan⁹: vbi dicit q⁹ pētecostes caret octauis.

d ¶ Ecclesia ro. Et sic ē ar. q⁹ ꝓsuetudo romane ecclie nō est ab alijs obs̄uāda. ar. ix. di. gs vesciat. ar. ꝯ. xij. dis. nouit. ⁊ .c. non decet.

e ¶ Septimū diē: vetus testū ad lr̄am p̄cipiebat sabbatum custodiri. Nouū ō spāliter illō fuat primā diē p septimana sicut. n. carnalia sacramēta ad lr̄am fuare nō possum⁹: ita nec sabbatū ad lr̄az lz fuare: de cō se. di. iij. puenit a me.

f ¶ Maiestati. j. e. c. fi. ⁊. C. e. omnes dies.

g ¶ Martyrū. j. e. c. fi. ⁊ de cōse. di. iij. c. i.

h ¶ Maiorib⁹: utputa natiuitatis dñi dies epiphanie: pasca: ascēsio dñi ⁊ pētecostes.

i ¶ Alecia: gen⁹ piscis ē ⁊ raro ⁊ certis dieb⁹ apparet iōq̄z pp necessitatē facili⁹ idulgeť dñicis diebus: vt captiōi itēdāt: sic .n. pp necessitatē vel pietatē posset eodē die iudiciū exerceri. j. e. c. vltī. ⁊ .ff. e. ti. l. solet ⁊. l. pen.

k ¶ Ecclīis circūpositis qb⁹ pp eandē necessitatē ꝓgruā faciāt portiones: ⁊ p̄cipue illis in cui⁹ territorio captio fcā ē: q: q̄si decime p̄diales ēē censeńt: vñ saltē p decima pte eis soluāt. j. de veci. ad apostolice.

CApellanus. Cōmunis diuisio Scōa ibi: q: ergo. Alb.

l ¶ Statuta. xxxiij. q. ij. ij. non oportet. ij.

m ¶ Continuādus: ipsi festo beati Joannis.

n ¶ Alij vero. Jn bis ō que ad solēnitatem speciāt diuersa tenere nō est peccatū: q: vnaquaq̄z p uincia abūdat in suo sensu. lxx vij. di. vtinā. ⁊. xxij. dī. illud. ⁊. c. illa. ⁊. j. de sepul. certificari. xij. di. notuit.

o ¶ Quocūq̄z tpe: ⁊ ita quolibet tpe p̄ōt matrimoniū ꝓtrahi: ſz nuptiarum solēnitas tantū bis dieb⁹ ne carnalr ꝓiūgantur ꝓhibeť: si. j. ō ma. ꝯ. ꝯ iter. ec. c. i. ⁊ ſz hoc itelligiť. xxxiij. q. iiij. nō oz .i. ⁊. ii. ⁊. c. seq.

p ¶ Cōsensu legitio. s. mutuo: q: solus consensus facit mr̄imoniū. xxvii. q. ii. sufficiat: ⁊. j. de spon. si inter virum.

q ¶ Subtiliori. subtilitas ꝺ cōmēdat: ſz alibi nō excusat errātes in fide. xxiij. qō. i. scisma. alibi ēt subtilitas p̄nitiosa ē. C. ad treb. sanctim⁹. ⁊. ō iudi. dilecti. et. c. examinata. nec ō apicib⁹ iuris est disputādū. ff. mā. si fideiuss. §. quedā.

r ¶ Non prorogari. j. ō vo. ⁊ cōtu. finē. ⁊. c. venerabilis. ⁊. C. ō iudi. ꝓperandum circa p̄incipi. ⁊ boni p̄toris ē lites diminuere. ff. si cer. pe. quidam. ⁊. j. de re iudi. iurgātium: nec permittere debet p̄tor partes ad arma vel ritam venire quas potest sua iurisditiōe compescere. ff. de vsufruc. l. si cuius. §. equissimum.

s ¶ Quibus vtiq̄z solēnibus. Not. q⁹ ferie dierū p̄cedentiū introducte sunt ob reuerentiam dei ut hic dicit in p̄nc. ⁊. C. .e. ti. omnes dies: ⁊. l. dies festos. ⁊ solennes ferie appellantur. Alie etiam ferie dicuntur solēnes ob reuerentiam p̄incipis ⁊ honorem: ut dies natiuitatis sue: vel dies p̄incipij de imperio. C. eo. omnes. Jtez ⁊ alie ferie dicuntur solēnes. vt tempus messium ⁊ tempus vindemiarum de quibus hic inferius sequitur. ⁊. ff. eo. ti. l. i. ⁊ iste ferie inducūtur ad requiē labons ut gescāt tūc homines a causis: ⁊ iste ferie inducūtur variis temporibus ſm diuersitatem locorum: quia quidaz tardius colligunt messes siue vindemiam. quidaz citius. ff. .e. l. p̄sides. ferijs introductis ob reuerentiam dei partes renunciare non possunt ut ꝺ dicit expresse: alijs enim ferijs introductis ob fauorem boium bene possunt partes renunciare: ut hic in fi. compelli tamen nō p̄ōt nisi in casibus. ff. de iudi. significauerūt. ⁊. ff. eo. l. i: .ſ. vltī. ⁊. l. seq. alias non valz sn̄ia: ut. ff. e. l. i. ⁊ iste ferie oēs cōtinue sunt ⁊ cōputanť in anno vel biēnio appellationis p sequende: ⁊ quolibet die feriato p̄ōt quis appellare: sed non p̄sequi appellationez. C. eo. .l. i. tempore messium vel vindemiarum: quādoq̄z compelluntur aliqui ad iudicium venire. ꝯ. ō iudi. c. vltī. saltē vt li tē contestenť puta si actio vel res sit tempore peritura: puta actio furti iniurie vāni ⁊ alij vt. ꝯ. de iudi. significauerunt. ⁊. ff. e. ti. l. fi. §. sed excipiuntur ⁊. l. ij. ⁊. iij. ea ō q̄ p̄tinent ad pacem vel concordiam quolibet die feriato possūt experiri .C. e. l. vltī. puta transactiōes pacta ut ibi.

t ¶ Necessitas: puta si esset res tpe pitura exempla plura habes. ff. e. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊ vbi res celeritatē desiderat. ff. de vā. infec. l. i.

u ¶ Pietas: puta causa debilium vel miserabilium personaruz: q: in opibus misericordie dierum distinctio nō est habē da. ar. lxx vi. di. vtinā. ⁊ de cō se. di. v. nunq̄: ⁊ sūma est rō q⁹ p religiōe facit. ff. de reli. sunt persone. in fi. Ber.

¶ De peremptoria exceptiōe ante sententiam iudex cognoscit: sed sufficit sup pricipali pronunciare.

Intelleximus ꝙ cū quedā mulier peteret quēdā in virum: testes ad sue itētiōis assertiōez induxit: ꝑ quos ꝑs viri futurū sibi ꝑiudiciū metuēs exceptiōez cōsāguinitatis obiecit: ex qua intendit petitionez mulieri elidi: ⁊ ifra. In quisitiōi tue taliter duximus respōdendum: ꝙ cū exceptione probata questio principalis perimat̄: ante ē cognoscēdū[a] de ipsa ꝙ ad diffinitionis articulū ꝓcedatur. quo scō vix ab ipetitione mlieris ꝑut exposcit ratio iuris absoluas.

I. Innocentius. iij. epō nouariēsi.

¶ Si reus ꝯtra actorē spoliatorē spoliationē opponit: aut excipiendo ⁊ tūc ꝑus audit̄: ⁊ ea ꝓbata rñdet̄ si cogit̄ sed per hoc nō restituitur. aut agēdo: ⁊ tunc simul vtraqꝫ qō terminat̄: ⁊ ea ꝓbata restituet̄.

Cum dilectus fili⁹ abbas de ferētillo ā nobilib⁹ viris dominis de artone deposuerit questionez: ꝙ manu armata[b] ⁊ cū exercitu ad castrum monasterij veniētes i ꝑdijs animaliū ⁊ alijs damnificare dictum cenobiū ꝑsūpserunt: de quibus iusticiā sibi fieri postulabat ¶ Et citra litis contestationez sub forma exceptionis[c] fuit ex aduerso respōsum: ꝙ ꝑ ipsius dolū[d] ⁊ violentiam castrū firati amiserāt: qō ⁊ progenitores eorū tenuerāt: ⁊ ipsi possederāt i quite: sibi petentes ꝑus restitui q̄ꝫ petitionib⁹ ipsius responderent: presertim cū testes haberent presentes per quos intentionem suā icōtinenti[e] ꝓbare volebāt ¶ Uerū ex parte abbatis fuit talit̄ replicatū ꝙ ab eo restitutio peti nō poterat: qui non fuerat spoliator presertim cum dictū castruꝫ ad ius ⁊ proprietatem sui monasterij pertineret: ꝙ etiam pars aduersa nullatenus denegabat: vnde verus dñs ad quē ab alio res sua possessa reuertitur ēt post tempora lōgiora retentonis[f] debebat commodum obtinere: ⁊ iudicium restitutorium contra spoliatorē[g] tantū cōpetere dignoscitur: ⁊ infra. Nos aūt distiguendū eē credimus: vtrū spoliationis questio ab eisdem nobilib⁹ sit obiecta in moduꝫ actionis ad restitutionem petēdā: an in forma exceptionis ad intentionem aduersarij repellendam. ¶ Cū ea i modū actionis proposita intelligatur mutue petitiōes sese tāquā diuerse minime contingentes: ac per hoc iuxta regulā[h] iuris qua dicit̄: qui ꝑor appellat̄ ꝑor agat: que prius esset proposita: prius foret tractanda: quāquā in idem iudicium ambe deducte vicissimqꝫ tractate simul essent eadem sententia terminande[i] ¶ Sꝫ quoniaꝫ q̄stio illa fuit ab eisdeꝫ nobilibus tantum in modum exceptionis[k] obiecta iterloquēdo

Intelleximus. Cōis diuisio secūda ibi iqsitiōi. Uel speciali⁹ summa sic. Cōtra mulierē vēdicātez aliquē in maritū admittit̄ exceptio ꝯsanguinitatis q̄ prius discutiēda ē q̄ꝫ sup mrimonio ꝓnūciet̄: ⁊ sufficit sup ipso principali ꝓnunciare. h.d. Ab. si.

a ¶ Cognoscēdū. ex hac decre. colligit̄ māifeste ꝙ cū re⁹ in modū exceptiōis aliquā exceptionez obiicit actori ꝙ de illa incidēti tantū cognoscere debeat fundata itentiōe actoris primo. C. de proba. exceptiōes. ⁊. C. de excep. si quidem: ⁊ non sentētiare sup ea sed tm̄ super principali ꝓnunciandū sit si sup hoc fuit diuersitas inter doctores. B. dicebat ꝙ super incidēti questione siue exceptione ꝓnunciari nō debet: sed tātum cognosci de ipsa: sed super principali soluꝫ modo: quia eo ipso qō pronunciatur super pricipali qōne satis intelligit̄ eē ꝓnūciatū sup icidēti ꝑ quādā ꝯsequētiam. ⁊ hoc dicebat ꝑ leges ilias. C. de ordi. iudi. l. i. ⁊. l. iij. ⁊ qꝛ ibi dr̄ ad officiuꝫ iudicis pertinet vniuersam incidentez questionē examīare. quoniā nō ā ea ꝓnūciat: sed ā hereditate. C. ā or. cog. l. ij. ij. rñso. ⁊. C. ad. l. iul. ā adul. qm̄ alexandruꝫ ⁊. C. ad. l. fal. de plag. l. preses prouīcie. M. ⁊. p. dicebāt: ꝙ super hac semper debet pronūciari. ff. de iudi. ā qua re. ⁊. ꝭ. de cā pos. cū sup: ⁊. ff. de mio. intra vtile: ⁊. ff. de pua. l. iij. ⁊. ff. de libe. cā liberis. §. vlti. nisi impediatur propter conditionem sue persone: qꝛ est pedane⁹ iudex. vt. C. ā ped. quotiens. vel cōditionem rei: vel qꝛ pupillus est: cui mouetur q̄stio status incidenter: tunc nō pronunciatur: sed defertur super cā status. sed ā hereditate. C. de or. iu. l. i. Dñs Io. ⁊ azo cū eo distiguit ⁊ bene īter incidentes questiōes. ⁊ emergentes siue exceptiones. Incidens questio dicit̄ que competit reo etiā ante litis cōtes. puta pactum de non petendo res iudicata. delatio iuramenti consanguinitatis q̄ obstat matrimonio vel aliud quodcūqꝫ impedimētū perpetuū ⁊ consimilia. In his enim obtinet sententia. B. quia non pronunciatur in his: sed sup principali: ut h expresse apparet: ⁊ in his non pronunciatur: nisi quādo ciuilis icidit in criminali: vel econtra. iij. q. xi. §. aliquādo. ver. qui confitetur. ⁊. C. ad. l. iuliā de adul. quoniam alexandrum: ⁊. C. ad. l. fal. de plag. preses ꝓuīcie ⁊ econtra cū ciuilis ciuili preiudicat. ꝭ. e. tuam. ⁊. iij. q. ix. §. si de hereditate. ꝭ. q. fil. sint legi. lator. Emergentes dicūtur ille: que cōpetunt ⁊ emergunt in lite puta an dilatio sit danda an non: an talis testis sit recipiendus vel nō: an talis positio vel interrogatio faciēda sit vel nō: vel vtrū aliquis sit in possessione libertatis vel nō: ⁊ in istis emergētibus obtinet sentētia. M. ⁊. p. et sic intelligitur lex illa. ff. de lib. causa liberis. §. vlt. ⁊ in istis pronunciari debꝫ alsi nō posset procedere iudex in principali: nisi in his pronunciaret̄: ⁊ sic itelligit̄. l. ff. de iudi. de qua re. ⁊ decre. cū super. Uel dic de qua re cognouit veruꝫ est principaliter. Ad illam. l. inter vtile respondet̄: ꝙ ibi fuit pronūciatū sup incidenti. sciꝫ super etate. ⁊ est speciale: vt restitueretur in integrū ratione etatis fuit pronunciatum. ⁊ ita per consequentiā super etate pronunciatur: ad. l. illā. ff. de preua. dicūt ꝙ speciale est ibi. vel dicas ꝙ necessarium est ut ibi pronūcietur de preuaricatione anteq̄ admittatur ad accusationē: ⁊ in moduꝫ replicationis illud obiicitur: ⁊ quia illud competit ante lit. conte. tantum: ideo pronunciandū est: ⁊ in hoc est simile exceptioni dilatorie: qa in hoc ante lit. contest. debet opponi: ⁊ ideo debet ꝓnūciari super illa. sicut i dilatorijs ante lit. contes. pronunciatur: ⁊ postea est peremptoria. Ar. contra. ꝭ. de fi. instru. cuꝫ Ioannes: ibi ꝓnūciat papa sup exceptione incidēter ꝓposita in causa appellationis. Ratio ibi potest assignari: quia cū nō pronuncietur in causa ap. directe sup principali questione: sed tantum confirmatur vel infirmatur sententia pronunciari debet super incidenti questione opposita in causa ap. vel si pronūciatur super talibus non est contra substantiam ordinis iudiciorum ⁊ super incidēti siue peremptoria exceptione ꝓnunciatur. ā. de elec. cū dilectus: ad fi. illa exceptio videtur potius incidens q̄ emergens. Et idem etiā potest dici in. l. intra vtile. quod pronūciatū fuit super icidenti questione: scilicet sup etate ne ꝑpterea ius offendat̄: nec ē ꝯ ordinē iuris: ꝙ ibi ꝓnūciet̄ sup etate que fuit incidens questio. nec dicitur in iure: ꝙ talis sñia non teneat.

Cum dilectus. Sunt due partes in prima facti ⁊ processus narratio: in secūda iudicis interlocutio ibi: nos autē: item prima subdiuiditur in tres: prima proponit actoris petitionem. secūda ibi: ⁊ citra. rei exceptionez. Tertia ibi: verum. actoris replicationem. Itē scda principalis facit duo: qꝛ primo interloquitur distinguēdo duo membra. primuꝫ ibi: cum ea. secundum ibi: sed qm̄. Scdo ibi: verū. declarat interlocutoriā ꝓbans id per duo similia primum ibi: queꝫ admodum. secundū ibi: testes etiam. Ab. si.

b ¶ Armata: illa vis q̄ fit cuꝫ armis publica est q̄ vero sine armis priuata dicitur. insti. de pub. iudi. circa fi. §. itēꝫ lex iulia de vi pri. ⁊. ff. de vi pu. l. i. vnde isti plus peccauerunt. Unde versus. Uis priuata reum deponit ab ordine rerū. Sed deportatur si vis armata probatur.

c ¶ Exceptiōis. ergo qui excipit nō ꝯtestat̄ litem Et sic patet ꝙ q negat nō excipit. ergo qui excipit nō ꝯfitet̄. ff. ā excep. nō vtiqꝫ. ⁊. ꝭ. de exce. cuꝫ venerabilis.

d ¶ Ipsius dolū: sed q̄re debuit nocere ecclie dol⁹ abbatis sine violentia: cum delictū persone ⁊c. xvi. q. vi. si epm. Sꝫ hic totus conuentus consenserat abbati vel ab initio vel ex postfacto. ar. ꝭ. de restitu. spo. cum ad sedem in fi. sed ratihabitio in maleficio retrotrahitur. ⁊ mādato comparatur. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. sed si cum quis.

e ¶ Incōtinenti. hoc multum faciebat ad hoc ut restitueretur. ꝭ. de resti. spolia. litteras: ⁊. ꝭ. de testi. veniens. ij.

f ¶ Retentionis. xvi. q. iij. §. quod potest: ver. quod si mala: ⁊. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si quis emptionis. §. si autem.

g ¶ Contra spoliatorē tantum: vel cōtra eum qui mandauit vel ratam habuit spoliationem sic. ꝭ. de resti. spo. cum ad sedem in fi. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cum a te. nisi scienter rem recipiat a dictore: cū per hoc ei succedat in vitium. ꝭ. de resti. spo. sepe ꝯtingit: ⁊. ā. de iudi. qꝛ gu. ⁊ hic: qꝛ ꝑ dolū abbatis spoliati sunt: ⁊ latius pꝫ restitutoriū iudiciū sm canones q̄ sm leges ēt vbi quis dolo vel metu perdit rem. iij. q. i. reintegrāda. secus est in actione qō metus causa. que dat̄ ꝯ illū q metū nō adhibuit. ff. qō met⁹ cā: si cū exceptiōe. §. aliquando: ver. pedius. ⁊. §. in hac.

h ¶ Iuxta regulam. ff. de iudi. qui prior.

i ¶ Eadem sñia terminanda. nam si isti nobiles proposuissent spoliationem suam in modum actionis: directe essent due principales questiones conuentio. s. ⁊ reconuentio: ⁊ tunc simul sunt tractande: ut. ā. de mu. pe. ca. i. ⁊ nō valet sñia super vna: nisi ⁊ super alia in eadē sñia feratur. ff. que sen. sine ap. l. i. §. vlt. ⁊. C. de compen. neqꝫ scriptura: vel saltem appellandum est: vt ibi dicitur in. l. primo inducta: ⁊ vnā vocat hic sñiam pro tanto: qꝛ continue vna post aliam fertur. sed reuera due ēt sñie sūt. ꝭ. de cā pos. cum ecclesia: ⁊. c. cum super: nam quot sunt articuli: tot sūt sententie. ff. de minori. etiam. §. ex causa.

k ¶ Exceptionis. Hic patet ꝙ questio spoliationis non preiudicat ciuili questioni: nisi proponatur in modum exceptionis: sed in criminali semp preiudicat: siue in modum exceptionis: siue in modum actionis proponatur: ⁊ sic loquuntur iura. iij. q. ij. per totum: ⁊. iij. q. ij. per totum. Quidam intelligunt hanc decre. cum ambe questiones sunt possessorie. Sꝫ hoc non est verum: quia abbas nō agebat hic possessorio iudicio: immo hic petebat sibi iusticiam fieri super damnis sibi datis in predijs animalium: ⁊ in alijs: vt patet in antiqua decre. ā hoc dicetur. ꝭ. eo. sup spoliatione. Illud potest hic queri: vtrum exceptio spoliationis iterrūpat p̄scri

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ptionem. Et est viceudū q̄ nō: qz p̄scriptio in odium non petentium inducta est. ī. de p̄escrip. vigilanti. ꝛ. xvi. q. iij. potest. ſz qui excipit nō petit: sed petentem repellit vt hic. ꝛ. ff. de excep. l. i. ergo non interrumpit. Licet sit argu. contra. ff. qō metus causa. l. metum. §. sed qō p̄tor in fi. vbi vicit q̄ excipiēdo videtur experiri. ꝛ. ff. rez ra. ba. quo enim tutore in fi. ꝛ de exceptionibus. l. i. ꝛ. ff. de p̄obati. in exceptionibus. Itē queritur vtruz exceptio spoliationis possit opponi in qualibet causa. Et potest dici q̄ nō. quia non opponitur actioni depositi: qz ibi non admittit compēsatio. C. de cōpen. l. vlt. ꝛ. C. depositi. si quis pecunias. ꝛ. ī. de depos. bona fides. §. sane. Alii dicunt q̄ petenti deposituz bene obstat exceptio spoliatiōis quoniaz obijcitur petenti restitutionem saltem in modum reconuentionis. ꝛ etiam exceptiōis: ꝛ questio spoliationis est p̄uilegiata infra eo. super. Et ideo satis videtur: q̄ opponi possit actiōi depositi: qz fauorabilioꝛ videtur spoliatio q̄ actio depositi. licet illa sit bonefidei. sed quid si in modum exceptionis p̄obaui spoliationem. nūquid eedez p̄batiōes valebunt si volo directe petere possessionem. Dico q̄ non aduersarius consentiret. ſ. de testi. veniens. ij. Sed pone quod succubui l exceptione: nunquid possum postea directe agere possessorio. Videtur q̄ nō: qz eandem questionem volo refricare: licet alio genere iudicij. qō non licet. ff. de except. rei iudi. sigs cū totū. §. vlt. Sed tamē dico q̄ potest nec impedit si succubui: quia possessorium directe etiā pōt intentari: ēt ex dissimilib⁹ causis. ī. de dona. inter dilectos. ꝛ si p̄imo agat criminaliter ꝛ non obtinuit: postea agi potest ciuiliter. C. qñ cri. ac. p̄reu. ci. l. vna.

a Non cogerentur. qz nec nudi cōtendere: nec inimicis inermes debemus nos opponere. iij. q. ij. oportet. Sed si cōueniat ab alio q̄ a spoliatore nō obstat ei exceptio spoliationis: sed si criminaliter accusēt pōt ercipere q̄ spoliatus est ab alio q̄ a suo accusatore si tota sua substantia vel maioꝛ pte sit spoliatus: vt in quadā ꝓstōne Inno. iiij. ī. de resti. spo. fre quēs. sic intelligunt canones isti. iij. q. ij. per totum.

b Restitutio facienda. qz ad hoc non agebat. semper enim videndum est ad quid agatur: qz fm modum agendi format sententia. ī. de simo. licet beli. ꝛ. ī. de accu. super his. ꝛ melius cap. qualiter ꝛ quādo. nec enim potestas iudicādi vltra id extenditur q̄ in libello est deductum. ff. communi diui. ut fundus. Ar. contra. ī. de concess. preben. ex parte. ꝛ. xxiij. q. iij. ecce. ꝛ. ī. de confes. cum super. ꝛ. s̄. de elec. per inquisitionē. ꝛ. ff. ō adul. l. i. §. si publico. vbi accusator cōuictus in modū exceptionis punitur: sed testis non punitur: ſz crimen ei in modum exceptiōis obetur. ut. ī. dicit. ī. de excep. deniqz. nec infamis reputatur ut hic: ſz eius testimoniū probetur. ff. de bis qui no. infa. lucius. Item quid dices si probetur excommunicatio in modum exceptionis contra aliquem: vt repellatur a testimonio: vel ab electione: nūquid debet vitari. Potest dici q̄ si er tali facto publica fama laborat: non est ei cōicandū. ī. ō sen. ex. cum desideres. §. secunde. ar. ii. q. i. multi. ver. si quis frater noiatur ꝛc. Idem dico si in modum exceptionis crimē obet testi. qō ipedit p̄mouēdū. ar. s̄. de ele. super eo. vt si grauata sit ei⁹ opio. ī. de testi. testimoniū. nec sufficit q̄ ex tali fcō nō irrogēt infamia. sed q̄ ei⁹ opio i nullo vacillet. xxxiii. di. laici. sicut dicit ler de eo q fustib⁹ cesus est: ſz nō sit infamis. tñ ad honoꝛes: nō debet admitti. ff. de decu. eos. sic. C. de adulte. ꝛ si libidine. lxxxi. di. tantis daniel. ī. de accu. omnipotens. ꝛ. C. de procu. reū. ꝛ sic pp talez infamiā facti pōt indici purgatio. ar. ī. de sen. ex. cuz desideres. §. secunde. ii. q. i. multi. ver. si qs frater nominat. Ad ꝓtraria signata supius dicas q̄. c. ecce. intelligit cū de crimine cōstat: siue accusando siue denūciando aut inquirēdo: ꝛ quocūqz tali modo constet punitur. Et ideo dicit: ecce crimina vñcūqz claruerint. Ad illā dece. cum sup. sic respōdeas: quia ibi testis in iure cōfessus ē: ꝛ crimē illud cōtingebat cāz de q̄ agebat: vñ punitus fuit. ī. de excep. ōniqz in fi. ꝛ ei obiectū fuit: q̄ esset pticeps simōie vnde interrogatus ꝛ cōfessus punit in illa: p ingsitionē agebat ibi tam

pronunciauimus vt probationes eorum super ipsa exceptiōe primitus audirentur: ꝛ ea probata legitime abbati non cogerētur[a] respōdere super petitionibus memoꝛatis donec restitueretur ab ipso: cū spoliatori spoliatus ante restitutionem non cogatur vllatenus respōdere. Verum spoliatiōe in modum exceptionis tantum p̄obata non est per hoc restitutio[b] facienda quemadmodum si in modum exceptionis aliquod crimē testi obijcitur vt a testimonio repellat. ꝛ si crimen contra eum ciuiliter p̄obatum fuerit: non ideo sibi pena infligitur ordiaria: sed eius dumtaxat testimonio non creditur quod ea ratione cōtingit: quoniaz in ipsum accusatio nō p̄ocedit. testes etiam quoꝝ testimonium reprobatur[c] inter ifames quasi ex falso testimonio non habentur.

Honorius tertius lodouico regi francoꝝ.

Petenti hereditatem obstat exceptio natiuitatis que prius debet coram ecclesiastico terminari.

Tam non credimus latere prudentiam: causam natalium regine cypri ad examē nostruz vtpote que ad foruz ecclesiasticuz[b] pertinet esse delatā ꝛ ifra. Quia vero antequā natalium causa terminata esset: dependentem ex illa[c] successionis[d] causam incipere nihil aliud esset quam diuersis p̄cessibus intricare negocium: ꝛ confusione quadaz iudicij ordinem perturbare si forte ab ipsa regina fueris super hoc requisitus: donec iaz dicta causa natalium apostolico iudicio finem acceperit: patienter expectes[g].

Gregorius. ix.

Agens interdicto vnde vi non reconuenitur nisi de alia spoliatione de qua etiā excipi pōt ꝓtra eum.

Super spoliatione conuentus aduersus restitutionez petentez[b] nō ē nisi sup qōne spoliatiōis si eū recōueniat audiēdus: cuz restitutiōis petitio i hoc p̄uilegiata noscat vt ipsaz itentās nō cogat ante restitutionem spoliatoribus respōdere. Quāquam ab agēdo spo

c Reprobat. ar. ī. ī. ō testi. cum tu. ibi dī: ne periurii rea tu notent: ſz illō ītelligit quo ad fcm ꝛ opinionē. ꝛ qō b dicit referas ad ius. qz de iure non censet ifamis sed ifamiā facti forsitā nō euitat ut ibi dī. ꝛ b dī expresse. ff. de obsequijs a li. ꝛ liber. parētibus ꝛ patronis p̄estā. l. ii. Ber.

Tam non credimus. Legitur duobus modis vno mō i glo. ītelligendo q̄ b erat p̄ius coꝝ seculari petita hēditas ꝛ exceptū fuit ō illegitimitate. ꝛ fm hūc ītelle. b. d. ut in rubro. Scōo mō legit ex⁹ glo. q̄ b cā legitimitatis fuit mota ꝛ ea pēdēte petebat here ditas coꝝ seclari: ꝛ iuxta hūc intelle. b. d. pēdēte cā nataliuz coram ecclīastico iudice qō bereditatis ex illa dependēs p se culare iudicē incohari non dz. Primo narrat fcm ō pterito. Secundo p̄uidet circa futurū ibi quia uero. Ab. si.

d Ad foꝝ ecclīasticū. ꝛ ita cā nataliū ad ecclīaz ptīet q̄ sint ille cāe q̄ spectāt ad ecclīasticū foꝝ. dcm fuit. s̄. de so. ꝓpe. cuz sit. ꝛ. c. lz. i. ꝛ. c. ex tenore.

e Dependēte ex illa. ex b loco satis pz q̄ si qō pīudicialis incidat in cā: de ea sola primo ē cognoscendū anteq̄ de p̄incipali: qz ea pbata p̄incipalis qō est peempta vt b dī. ꝛ no. q̄ si due sint p̄incipales qōnes ꝛ sūt ambe ciuiles que p̄mo ꝓponit p̄imo tractat: ꝛ vna sīa terminat. s̄. e. c. pri. ꝛ. ff. de iudi. q ꝓz. ſz q̄qz qō ciuilis ītidit ꝛ p̄eiudicat ciuili: ꝛ tūc ō īcidēti est antea cognoscēduz ꝛ p̄nūciandū: vt si qs agit de hēditate directe: ꝛ alter īcidēter ꝓponat q̄ non sit legitīe uat⁹. de hac ē antea p̄nunciandū vt hic. ꝛ. ī. q fi. sūt legi. latoꝝ. vl si ꝓponat qō seruitutis: ꝛ hic p̄ma excipiēda est. iii. q. xi. §. si de hereditate. ꝛ. C. de oꝝ. cog. l. ii. Q̄ñqz qō ciuilis p̄iudicat crīali: ꝛ ē p̄mo tractāda: vt si aliqs q credat se libex accusēt ō crīe: ꝛ postea moueat ei qō status p̄mo tractabit inci dēs qō ō statu. iii. q. xi. §. si crimē. ꝛ. C. de oꝝ. co. l. iii. ꝛ. C. ad. l. iul. ō adul. q̄m alerādrū. ꝛ. C. ad. l. fal. de plag. ꝓses puīcie. Q̄ñqz crīalis p̄iudicat ciuili. q̄ñqz crimialis p̄eiudicat crīminali. iii. q. iii. §. aliq̄n. ver. ciuili. ꝛ. §. p̄us ē. vbi de hac materia habes satis. ꝛ q̄ñqz vna qō dependet ab altera: ꝛ tunc non sunt simul tractande: qz sic esset diuersos intricare p̄cessus ꝛ sine vtilitate. si. s̄. de iudi. exhibita. vbi simul de principali ꝛ exceptionibus cognoscere voluerunt iudices qō esse nō debet. s̄. de offi. dele. prudentiam. §. sexta. ꝛ. s̄. de foro compe. ex parte. ꝛ. c. ex tenore.

f Successiōis. sup comitatu cāpanie i quo dicebat regīa ista se ōbex succedex.

g Patiēter expectes. ꝛ ita pz q̄ iudex ciuilis ēt īcidēter ꝛ p cōuētionem de cā spūali cognoscere nō pōt. ī. q ā. sunt legi. cāz. i. ꝛ. c. lator. ꝛ h. de materia dcm ē. s̄. de. iudi. at si clerici. Sz ō vt q̄ saltē īcidēter de tali qōe cognoscere possit. C. ō iudi. quotiēs. C. ō oꝝ. iudi. adire. ff. ō iurisd. om. iu. si idē. ꝛ. ff. ō iudi. q nō cogitur: sed est qō p̄ius dī vex: ſz secus sit in ꝓriis causis ciuilibus.

Super spoliatione. Hoc dicit fm Jo. an. ut ī rubro. Vel sūma sic ꝛ latius ꝛ clarius. Agēs possessorio recuperāde nō tenetur ante restitutionē suis spoliatoribus: nisi super qōne spoliatiōis rīdere. pōt tñ ab agendo repelli per exceptionē spoliationis. b. d. Diuidit. nam primo dicit qd iuris cū agens possessorio rec uenitur. Secundo quid iuris cū contra eum excipitur. ibi: q̄ q̄ prima subdiuiditur. Nam primo ponit dictum exceptionem interserens. Secundo sūmittit rōnem dicti ibi. q̄ q̄. Ab. si.

i Restitutionē petentē. qui. n. petit restitui ab aduersario reconuenirī non pōt petitorio. nisi alia spoliatione vt hic dī: nec pōt ei referri qstio ꝓprietatis ab eo super eo de quo conuenitur. ff. de iudi. si de vi ꝛ possessione. ꝛ. C. de rei ven. ordinarij. ꝛ. ī. de resti. spo. in litteris. item cum quis ex conquestione nisi primo fuerit restitutus ut hic. ꝛ. ī. ō resti. spolia. sollicite. Unde no. q̄ vbi questiones possessone ꝓponuntur a diuersis ille possunt simul tractari vt hic ꝛz illam regulam: qui prior appellat prior agat. ff. de iudi. qui prior. ꝛ tunc vna sīa debent determiari. s̄. e. cū dilectus. qz vtraq̄ spoliatio p̄iuilegiata est. Si vero vnus agit petitorio: ꝛ alter possessorio distingue qliter reus obijciat spoliationez: Si enim petat directe restitui due sunt petitiones: quia in modū actionis fit reconuentio de spoliatiōe: tunc simul tractāde sunt: vt. s̄. eodem.

cum dilectus. Si in modum exceptionis proponat spoliatio: tunc primo tractatur exceptio spoliatiōis: scōm qd dicit in illa decre. cum dilect⁹. Si vero qs agat de spoliatiōe ꝛ solū spoliatore: vel ēt de re alia tūc spoliator pōt oppone re exceptionē ō sua spoliatiōe: ꝛ i modū actiōis ꝛ i modū exceptiōis ut ꝫ dicit. Sit ergo caut⁹ qd sibi magis expediat: vtrū agere directe vl excipe. si magis expediat reo possidet rē aduersarij qꝫ suaz recuperare excipiat qd pbata exceptiōe sua nō ꝓpellit rūdet: nisi ꝑmo fuerit restitut⁹: ut i. c. cū dilect⁹. Si magis expediat recuperare rē q̄ est spoliat⁹ ꝓpōat spoliatiōez suaz directe ꝛ ea pbata restituet ut colligit hic: ꝛ. c. cū dilect⁹. ꝛ idē si petitorio agat: qd reꝰ duplr pōt ꝓponere suā spoliationē: vt. ℈. e. ti. cū dilect⁹. ꝛ ꝫ cū sup diuersis reb⁹ sit ꝙnctio ꝛ oppositio spoliatiōis. Secꝰ vt qñ sup eadē re fit cōuētio ꝛ reconuentio: tūc vtili⁹ est ꝓponere spoliationē i modū actionis. ℑ. de resti. spo. ex ꝙquestione. qd restituet in eo casu ante ingressum ꝑncipalis cāe. Si uero i modū exceptiōis ſi restituet: ſz ꝓpellit agētē. ꝛ sic vtroqz casu ꝑiudicat qō spoliatōis in hoc casu. Itē reconuentio ſi pōt opponi petēti restitutionē qd sic indirecte admitteret reconuentio. C. de ꝓpen. l. vl. ar. ℑ. de excep. cū iter in fi. Itē in mōsitanea possessiōe cessat reconuentio. C. q leg. p. l. vlt. Sz si ago ℑ te possessorio: ꝛ tu reconuenis me possessorio: ꝛ ego excipio ℑ te in modū exceptionis de spoliatiōe eadē de q̄ conuenio te: nunqd debeo admitti? Dico qd sic: qd ad aliud proponit vt actio. ad alind vt exceptio. ar. ff. de inof. testa. contra veterani. ℈. sed nec ipuberes. ꝛ. ℑ. ō te. veniēs. ij. ꝛ. c. cū in tuā. Sz qd si ille excipiat ō sua spoliatiōe. Dico qd pōt: ꝛ elidat actionē meā. ꝛ ita remanet conuētio ꝛ reconuentio inefficiax. si aūt erpediret ei magis agere q̄ excipe ꝓponat de sua spoliatione in modum replicationis: ꝛ sic per replicationē elidit exceptionē meam; ꝛ sic remanet conuentio. ꝛ reconuentio efficax.

Rica de plus petitiōibus Cōtinuat ſm Bof. ꝛ Jo. an. plerūqz i iudicijs plus petit: id ꝛc. vel sic. ℈. in prima Rica dictū est de ordine cognitionū: verum qd interdū excipit actores plus petere ꝛ dubitari posset de ordine ꝛ modo ꝓcedēdi: ideo subijcitur. Ab. ſi.

Consilium. Diuidit in duas ptes. scḋa ibi. te quoqz. Ab. ſi.

a ¶ In iudicio pſistenduz. Et ita ſi volūt desistere a petitiōe licitū est: nec puniūtur. ꝛ ꝫ pōt facere vsqz ad lit. ꝙte. postea vero nō pōt desistere sine pena. C. e. ti. l. vna. sic licitū ē ei penitere añ lit. cōt. ff. rē ra. ha. ampli⁹ hoc Sed videt qd licitū sit ei penitere qñcunqz añ ſnīaz: ut. ff. de inof. te. contra veterani. ℈. meminisse. ꝛ. C. de bis qb⁹ vt īdig. alia. ꝛ. C. ad. l. cor. de fal. l. qui falsas. ꝛ. C. locati ꝓductores. in qbus pōt penitere añ ſnīaz. Sz prius dictū verius est qd ante lit. cōte. penitere debeāt: alꝫ puniunt in expēsis. C. e. l. vna ꝛ hic. ꝛ hoc etiam cū re aut causa plus petit: sed lex illa loquit cum aliqs p dolum sup maiori quātitate exigit cautionē: ꝛ ille si pſistat a toto debito punit exceptis duobus casibus. ſ. trāsactiones ꝛ secunde ꝓfessiones q excipiunt in. l. illa. ꝛ ita de alijs plus petitionibus loquitur hic.

b ¶ Plus loco ad itereſſe. q petit alio loco q̄ ꝙuenit ad itereſſe p offiū iudicis pōt ꝙueniri in eo in quo dānificatur qd alio loco cōuenit. ff. de eo qō cer. loco. l. ij. ℈. fi. de hoc itereſſe dictū est. ℑ. de offi. dele. p. ꝛ. g.

c ¶ Amplius tpe. In istis quattuor modis plus petēdi oliz puniebatur in tota causa. isti. de acti. ℈. si quis agēs. ꝛ insti. de excep. ℈. appellat. sed hodie nō ita punitur. qui. n. ante tēpus petit iducie duplicātur: ꝛ nihilominus in expensis punitur. isti. de excep. ℈. hodie autē: ꝛ hic. Si autē re causa loco plus petat ꝛ reus aliquod dānum sustinuit circa sportulas: actor triplicē penam patitur. insti. de act. ℈. triplici. ℈. sed hoc quidem antea. ꝛ in alijs expensis condemnabitur: vt dictum est in littera.

d ¶ Causa plus petitur. hic exēplificat predictos quattuor modos plus petendi. quia cum plus petitur promisi tibi. r. vel stichum in optione mea ē soluere quē volo. C. de ꝓdi. inde. si qs seruū. ff. de iure do. plerūqz. ℈. fi. vel ꝑmisi hominē i genere ñ istū vel illū: si tu petis a me ꝑcise. r. vel stichū auferrevis mihi electionē qō ēt nō oz: vñ puniri debes i dānis q̄ sustinui vt dictū ē: ut isti. de ac. ℈. hinc autem. ꝛ. ℈. preterea. Loco ꝛ re patet in ipa littera. Tempore: vt si promisi tibi. r. soluere vsqz ad annū: ꝛ tu ātea petas: vel ꝑmisti tibi si imperator intraret italiā: ꝛ tu petas ante conditionē ertatmē excepluz de his habes insti. de act. ℈. plus aūt quattuor modis.

Rica de causa possessionis ꝛ ꝓprietatis. Dictū est. ℑ. de or. cog. vex quis dubitari posset de ordie adhibendo: cū causa possessionis ꝛ ꝓprietatis ab eodē vel diuersis deducūtur in iudiciū: merito hic subijcitur. ab. ſi.

Asceptis. Doctores nostri nō sūmat sed ponunt casum forte quia actor presens petebat reuz absentem condemnari in vtroqz. scilicet in causa possessionis ꝛ ꝓprie. aut qd papa causam possessionis cōmitteret vni ꝛ causam proprietatis alteri. ¶ Papa vero rīdit ut in littera. Vel primo petist vnum vt vtrunqz iudicium diuersis iudicibus cōmitteret: ꝛ ab hoc repulsus petijt scōm. ut saltem papa pnunciaret: ꝛ iterato fuit repulsus. rō repulsiōis habet i lra. Et pōt ꝫ decre. sūmuari: ut i ruꝫ. Et secūda pars ibi: nec nos. Ab. ſi.

e ¶ Momenti. i. possessionis: ꝛ vt possessio momētū: nō qd durat pmomētū: ſz qd pax duratura est apud possessorem cū actor docuerit de proprietate. ꝛ a sñia momentanee possessionis ſm. l. non appellat. C. de momen. pos. l. vna. ꝛ. ii. q. vi. ℈. sunt quoruz. ver. si de possessione. secus ſm canones. ℑ. de iudi. c. fi.

f ¶ Sub vno. sed q̄re dicit: cū alia sit cā possessiōis ꝛ alia ꝓprietatis. nec habeant aliqd cōe. ff. de excep. rei iu. ꝛ eandē. ℈. vl. ꝛ. ff. de acquirē. pos. naturaliter. ℈. nil cōe. ꝛ. l. pmisceri. Et hoc idco dicit qd continentia causa diuidi non debet. ℑ. de sequestra. c. i. ꝛ. C. de iudi. nulli. ¶ Hoc est dicere iudex qui cognouit de possessione debet cognoscere de ꝓprietate. Et ea exponi in vno eodēqz iudicio. i. corā eodem iudice: vt dicunt iura ꝑdicta: qd facilius cognoscit de ꝓprietate q cognouit de possessione. ar. ℑ. ℈. de iudi. significauerūt. ꝛ hoc est ꝓpter diuersitatē fori.

g ¶ Diffinire. Nō. qd dicit diffinire: q̄si diceret diffinitiuā sñiam ꝓnta absentē non possumus ꝓferre ante lit. cont. ℈. vt lit. nō ꝙte. p totū. Vel dic nō possumus diffinire ēt lit. ꝙte. ꝓnta īaudītā partē: qd nō liquet de causa. Et id ꝑcise diffinire nō possumus: qn salua sit ad minus q̄stio ꝓprietatis absenti. ℑ. de dolo ꝛ ꝓtu. put. ꝛ. ℈. ut lit. non conte. qñ. ℈. pen. ꝛ. C. qñ ꝛ qñ. ꝛ ita duobus modis pōt intelligi pticula ista: vt lit. nō cōte. ut sic nō fiat diffugitio: sed ꝓpter ꝓtumaciā in possessionem missio: vel lite ēt ꝙte. qñ nō liquet de cā. Vel tertio modo: qd ꝓnta absentes non citatos nō ꝓuictos nō cōfessos nil possumus diffinire. ℈. de ma. ꝛ obe. inter quat tuoz. ꝛ sic plena est littera. ℣.

Ultimum. Sūma sic ꝛ melius. Si actū est possessorio ꝛ petitorio pōt inder receptis pbationibus super vtroqz prius discutere possessionis pbationes sup possessorio: ꝛ illud terminare: cōis diuisio. secunda ibi: nos autem. Ab. ſi.

b ¶ Deputati. vt de possessione ꝛ ꝓprietate: qd cā est eis vtraqz ꝓmissa. ꝛ idē est si simpliciter cā indiffinite ꝓmittit: qd vtraqz cā intelligit ēe cōmissa. ℑ. de sequestra. ad hoc. qd diuidi nō oz cōtinentia causaruz. ℈. c. pr. C. de iudi. nulli. sic ꝛ cā ꝓprietatis ꝛ vsufructus apud eundem iudicem sunt tractande. ff. de lib. cau. si pariter. ꝛ sic ꝛ in alijs. ff. de qbus cau. ad eundem iudicem eatur. l. i. Bar.

i ¶ Pronunciauit. ſ. super possessione.

k ¶ Expressum. ſ. qd prius audiant attestationes de possessione: ꝛ pronunciēt sup illa: illud est expssum in iure ciuili. C. de rei ven. ordinarij. C. de interdic. incerti iuris est. ff. de acquiren. pos. critus controuersie. ff. de iudi. si de vi possessione. tamen ſm iura canonica simul potest procedi super vtraqz qōne. ꝛ vna debent sñia trminari. ℑ. eo. cum dilectus. ꝛ. c.

proximo: ita ꝙ primo pnunciatur super possessione: incontinenti super proprietate: vt ibi dicitur: ⁊.c.cū super.⁊ ita causa possessionis ⁊ proprietatis ab eadē persona intentari potest simul: ⁊ vno iudicio tractari ⁊ terminari: qa non sunt ista contraria: de hoc dicetur. j. ca. pastoralis. ⁊.c. cum dilectus: ⁊ in hac opinione fuit dominus. H. ⁊ eiꝰ sequaces. Dominus Jo. ⁊ eius sequaces nolūt stare. ll. predictis: sed illa diuersitas ō terminabit. j. eo. pastoralis: ⁊.c.cum dilectus: ⁊ ꝙ dicit hic ꝙ primo pnuncient super possessione: ⁊ nihilominus ō ꝓpuetate pronunciare debent incontinenti et quo simul est actum: ⁊ publicatio simꝫ facta ⁊ ō vtraqz liqueat: alias deferk questio proprietatis. j. de testi. significauerunt alias si nolunt differre iudices iudicium proprietatis: nec testes publicare cum alijs etiā possunt ꝓcedere super possessione tantum: ⁊ sic intelligē quod hic dicit: vt concordet iuri ciuili ꝑut dicit in fi. alias contradicerent iura ciuilia: tamē ꝑm canones si aliquis vult agere simul vtroqz iudicio iudex simul expedire debet vtrunqz. j.c. proxi. ⁊.c. cum super: ⁊ .c.cum dilectus. alias cōtradicerent: hic iudices ex officio suo hoc facerūt vt ꝓmittim audirēt: sed ꝓus volebant procedere super possessione: qō licitum est ꝑm iura ciuilia: nec canonica contradicunt.

CAm ecclesia. Due sunt partes principales. In ꝑma facti ⁊ processus narratio. In scōa diffinitio ibi: nos igit. ¶Prima subdiuidit ꝑm qnqz: ꝑmo. n. ponit petitionem actoris. Secundo recouuentionē reorum ibi: verum. Tertio modum ꝓcessus ibi partibus ergo. Quarto allegationem actoris ibi: pars canonicorum. Quinto allegationē reouz ibi: parte clericorū. scōa principalis subdiuiditur in duas. Naz ꝑma diffinit possessorium. scōa petitorium ibi: verum. ab. si.

a ¶ In vnum. quia spiritussanctus nō venit: nisi super congregatos in vnum. xxiij. q. i. §. si autem: ⁊ vbicunqz duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ibi sum in medio eorum. i. q. i. cuz scriptura. ⁊. xxiij. q. i. alienus. ⁊. xx. di. c. vlti.

b ¶ Eos tm̄ spectaret: sed qualiter fuerunt admissi canonici ad aliquā ꝓbationē cum pars aduersa diceret se spoliatam. cum nil obijci possit spoliato ante restitutionem: nec super eo questio proprietatis referri. j. ō restitu. spo. in litteris: ⁊.c. item cum quis. ⁊.c. ex cōquestione. s. de or. cog. super spoliatione. Sed dicas ꝙ isti clerici conuentualium ecclesiarū nō tm̄ possessorium intentarunt: sed petitoriuz simul cum possessorio. vnde licitum fuit alteri parti de iure suo docere. Et i hoc minus caute fecerūt isti clerici: qz q̄diu pōt aliquis intentare aliqō possessorium nō vz agere ō proprietate. ff. de rei ven. is qui.

c ¶ Vltimo: bene dicit vltimo. qz lz qnqz fuissent in eligendi possessione: hoc non ꝓdesset ad hoc vt possent petere restitutionē: lz secus sit in dño. C. de ꝓba. siue. Item bene sequitur ⁊ imediate: qz si non continuassent tpa nō ꝓscripsissent. ff. de diuer. ⁊ temp. prescrip. in vsucapione. §. i. ⁊ ō vl. qꝑ caute dixit. qz in prescriptione vltima tpa spectanda sunt. C. ne de statu defun. si mater. ⁊. C. de apo. publi. l. quicunqz. li. x. ar. xxv. di. ab exordio. ⁊ xviij. di. quia sunt.

d ¶ Vocemqz habuisse. caute etiā dicit vocemqz haquisse: quia posset eē ꝙ interfuissent causa consilij dāti ⁊ tm̄ nō elegissent: nec scrutatores voluntatem dedissent: aut vota sua inquisita non fuissent. s. de elec. cum ecclesia. ⁊. xxiij. di. obeuntibus: vel forte essent inuitati. xxiij. distin. cū adrianus: sed per talem inuitationem ius non acquiritur. ix. q. iij. nunc vero. ⁊.c. se. ⁊. ar. ad hoc. s. ō postu. bone. vj. ¶Hoc. n. non sufficit ꝙ aliqs possidet: ꝛz ꝙ intendat ius sibi acqrere. ff. de iti. actuqz. priua. l. vlt. ff. qué admo. seruit. amit. l. fi. immo in dubio presumendum est istos potius non habere ius. arg. xxiij. di. presbyteri. ⁊. vij. q. i. pontifices. quia non verisimile est ꝙ quis iactet res suas. ff. de proba. cum de indebito: ⁊. s. ō electione: quia diligētia: nec enim sequitur ꝙ si fuerint electi: ꝙ ideo possederint. ff. de acquiren. pos. si quis antea. j. de restitu. spo. olim. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. vim vi.

e ¶ Vacillasse: hoc solū sufficeret ad repellēdos testes ⁊ quod dixit varios extitisse: ut. iij. q. ix. pura. iiij. q. iiij. §. item qui falso: ⁊. j. de pe. sup his: ⁊. j. vt ec. bene. vt nostrū. ⁊. xxxv. q. vi. de parentela. vj. in fi. ⁊. ff. de questi. de minore. §. tormenta. in fi. ⁊ l. ex libero. §. i. in fi. tamē qñqz verbis ⁊ nō re aliqui dissentiunt. j. de ver. sig. nil obstat. ⁊. j. de testi. cū tu fili. ⁊. ff. de re iudi. actorum. viij. q. i. i scripturis: ō pe. dis. i. periculose.

f ¶ Negatiuam. forte dicentes ꝙ illi conuentuales clerici nil ꝙ interfuerūt electioni vel vocem habuerūt arg. s. de elec. cum dilecti: qō tamē fieri non potest. s. de elec. bone. i. ⁊. s. de renunci. super hoc: ⁊. vi. q. vlti. §. actor.

g ¶ In trium episcoporum. Ex hoc videk ꝙ si aliquis ter vtitur aliquo iure ꝙ hoc est in q̄si possessione illius. arg. C. de fi deicōmis. l. i. ⁊. ff. de vsu. cum de in rem ꝛso. ff. de serui. quotiens. ii. Sed quid si semel elegit in. xl. annis: quia episcopꝰ ille in tanto tpe vixit. Dico ꝙ per hoc est i quasi possessione illius iuris. argu. supra ō cōsti. cum accessissent. ⁊. j. de prebē. pro illorum a cōtrario sensu: nam aqua dicitur quotidiana: que tantum semel in anno ducit. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. ii. ⁊. iij. ⁊ si ꝛmisi tignū in parietem tuum statim possideo seruitutez. ff. de sui. vr. prēdio. seruitutes que i superficie: vnde tuēdus suz in illa q̄si possessiōe. j. vt lite pen. .c. i. ⁊. ij. ⁊. xvi. q. iiij. volumꝰ nisi ꝓstet ꝙ vi vel clā vel precario possederi: arg. j. ō excel. prelato. ad quorūdā: ⁊ tūc quis ōdit auctoritate sua poterit renocari: ut ibi. ⁊. ix. q. iij. qa cognouimꝰ: nec obstat quod dicitur de triginta diebꝰ: qbus ad minus vti debet in āno ad hoc ut bēat interdictum de itinere actuqz priuato. ff. de iti. actuqz priua. l. iij. §. hoc interdictum a superiori: quia hoc intelligitur de eo interdicto: qō habet mittam cām: quia duo ōbet probare: ⁊ hoc āno se fuisse vsum: ⁊ seruitutē sibi cōpetere ⁊ constitutam fuisse: vt ibi dicitur.

b ¶ Quasi possessionem. ¶Hoc ideo dicit: qz incorporalia nō possidētur: ꝛz quasi possidentur. ff. de vsucapio. sequitur. §. si viam. ff. de serui. vrba. predi. si edes. §. libertas. Ar. contra. iij. q. i. reintegranda.

i ¶ Reducentes. verbo tantum ⁊ non re. cum iam constet de ꝓprietate: vt sequitur in littera. ⁊. j. c. proxi.

k ¶ Quicqd iuris. sic. ff. ō excep. rei iudi. ⁊ an eadem. §. actiones. C. de anna. excep. l. vlti. Sed quid deduxit i iudiciū pars canonicorum cuz ipi essent rei ⁊ possiderent. nō videtur ꝙ aliquid deducerent in iudicium. imo de iure ꝛmuni ad eos spectat electio: ⁊ possidēdi nō est ꝓdita actio insti. de ac. §. iste quoqz ⁊. s. de iudi. examinata. Et ita nec petitorium nec possessoriū deduxerūt in iudiciū. Sol. hec oppositio hz locum in actionibus in rem: que cōpetunt pro rebus corporalibus. ut in. §. iste quoqz: sed in actionibus in rē que cōpetunt ꝓ rebus incorporalibus: vt in seruitutibus: dak actio possessorio pro tuēdo iure suo. ⁊ hec dicitur negatoria que competit domino: qui negat alium seruitutē habere in re sua: ⁊ hāc negatoriam deduxerunt canonici in iudicium: dum negabant clericos habere ius in electione: quia aliud non poterat in iudiciuz deducere. Confessoria vero datur ei qui sibi debere seruitutem contēdit. secūdū ꝙ isti clerici faciebāt qui dicebāt se habere ius in electione. ⁊ hoc deduxerunt in iudicium loco proprietatis ⁊ possessorij. hec probātur. ff. si serui. ven. l. ii. j. respon. ⁊. l. si forte. §. i. ⁊. l. sicuti. §. sed si queritur. ⁊ insti. de acti. §. eque si qō: ⁊ sic intelligitur quod hic dicit: vtraqz pars deduxerit in iudicium quicqd iuris habebat in electione.

l ¶ Jd venire in iudicium. hoc sumptuz est ex illa. l. ff. de iudi. solemꝰ. illa enī veniunt que includi possunt in electiōe ꝓposita: vt loquatur l specialī iudicio ut in rei vendicatione: vt fructꝰ ⁊ expense ⁊ vsure q̄ accessoria sunt: ⁊ ad eandē rem spectantia. ff. de aqua plu. ar. hactenus. in fi. ff. de edil. edic. ediles. §. itez sciendum. non autem veniunt omnia alia. Nec est contra. C. de anna. excep. .l vlti. ibi sponte receptus fuit libellus generalis: vnde fatuus fuit: sed regula ista melius intelligitur de generalibꝰ iudicijs vt negocijs gestis. tutela. petitione hereditatis. actione pro socio. communi diuidundo. finiuz regundoꝝ familie hercis. vbi omnia veniunt in iudiciū. nisi fiat specificatio i libello vel in prosecutione cause: tunc enim non obstat exceptio in nō specificatio. C. ō in di. lz. ff. de excep. rei iudi. si ex testamēto. ⁊. ff. ō insti. act. habebat. ⁊. ff. ꝛmuniuid. in iudicium. ff. familie her. heredes. §. pe. ⁊. ff. de peti. here. si hereditatē ⁊. l. si quo tēpore. ⁊ hec vera sūt in bonefidei iudicijs: secus in iudicijs stricti iu

ris:qz ibi non veniunt nisi illa tantum de quibus nominatim actū est vt veniret: vt.ff.de vo.eleganter.§.nō solum.ff.de verborum obligationi bꝰ qꝛ quid. Simile est etiam in personali actione: vt si vnam causam sum ꝓsecutꝰ: & succumbo non obstat si peto idem ex alia causa:hoc dictū est.ī.de libe.obl. c.ii.sic etiam in arbitrio vbi tantum veniunt ea de quibus dictum est ī cōpromisso:ut.ī.de arbi.cum dilecti: vbi de hoc qr.et hoc loco illud tantum venire in condēnatiōe: quod in libello ꝓtinetur sup quo lit.ꝓtestatō facta fuit:ar.ff.de iudi.nō potest:& .l.de qua re.argu.ꝓtra ō ap. .l.vlt.ad fi.& instī.de actī.§.si minꝰ.ff.ō peti.here.l.iiii.ff. de rei ven.sinautez.§.possidere. In istis oībus.ll.dicitur qꝛ plus venit in condēnatione q̄ in petitiōe. Solu.istarum.ll. patet in ꝑn.glo.an sint extranea an coniūcta & accessoria: sic aliquando minus venit in ꝯdēnatione q̄ in petitione.ff. de condi.fur.si seruus furtiuꝰ .ff.de rei ven.sinautez a ticio .§.possidere.&.ff.ō peti.here. si quo tēpore.§.ex diuerso.

a ¶ Non solum.argumētatur papa ex hac.l.per locum a minori.si id de quo minus videt ineē & inest:& id ō quo magis siue econtrario.

b ¶ Ne veniret.argu.omnia eē cōcessa que non sunt prohibita.

c ¶ Cathedraliū.l.iiii.dis.c.i. .§.ex his:&.ī.de ele.cū terra.

d ¶ De cōsuetudine: introducta de volūtate eius cui preiudicat.ff.cōia predi.uēditor.§. .l.& ita necesse est qꝛ sit prescripta: vt hic īuitur: &.ī.de cōsue.cum dilectus.&.c.vlt. vbi de hoc:&.ī.de ver.sig.abbate.

e ¶ Tertio.non ergo tres vices inducunt ꝯsuetudinē:nisi in criminibus.xxv. .q.ii.ita nos:&.C.de epis.audien.l.iij.de pe.di.ij.§.econtrario:si.n.cōsuetudo esset ex tribus vicibus inuarek hic: sed nō prodest:nisi legitime sit ꝑscripta ꝙt dicit hic:licet tueatur aliquem in possessione quousqz constet:an debitū sit .xxviij.q.ij.seruitium:ut.ī.vt lit.pen.c.i.&.ii.

f ¶ Temporis.& ita patet qꝛ si breuitas temporis nō obstaret isti clerici prescripsissent ius eligendi etiam si semel elegissent:ar. C.ō serui.l.vlt.ꝛ videatur contra.quia seruitutes que non habent continuam causam duplicatū tempꝰ requirunt.ff.quemadmodum serui.amit.si sit constituta:sed secus est ꝛ canones.argu.ī.de prescrip.c.de quarta:& hic. Sed contrariuꝛ videtur huic loco qō dici consueuit:qꝛ in prescriptione ecclesiastica requiritur bona fides & iustꝰ titulꝰ.alias nō prescribitur.ī.de prescrip.si diligenti.&.ī.de decī.dudū:sic & in consuetudine causa allegari debet:ar.ī.de censi.peruenit. Et ita dici ꝯsuuit qꝛ in cōsuetudine allegari debet causa:& in prescriptione titulꝰ de hac materia inuenies.ī.ō ꝯsue.c.vlt.ꝛ hic nulla causa siue titulus fuit allegatꝰ:& tamen prescripsissent si peruenissent ad legitimū tempus: vt hic patet.ad hoc potest dici qꝛ in huiusmodi incorporalibus sola patientia habek ꝓ titulo. Nā patientia loco traditiōis habek in seruitutibus.ff.de pub.si ego.§.i.&.ff.de seruī.quo.ii. Vel dicas qꝛ speciale ē circa ista īcorporalia iura:qꝛ nō ē necesse allegare ibi titulū:sed hoc solū sufficit qꝛ nec vi nec clam nec ꝓcario vsus sit tali iure.ff.si fui.ven.si quis diuturno. Et ex eo qꝛ erāt in quieta possessiōe ꝓsumebatur qꝛ nec vi nec clam nec precario possiderent. Argumentum contra.ī.de peescripti.si diligenti:sol.qui enī facit gratiam illud debet ꝓtestari .vii.q.prima pontifices:&.ī.de elec.cumana: & hoc fortsitan voluerūt probare isti canonici quod illi clerici non fuerant in electione iure proprio:sed ō gratia quasi negatiue.

g ¶ Prescriptionē. Videk qꝛ hoc ius:qꝛ quasi seruitus est prescribi non possit qꝛ seruitus:nec in bonis alicuius:nec extra bona est.ff.de vsufru.leg.l.i.

h ¶ Probante. C.de edē.qui accusare.vi.q.vlt.§.actor. C.de proba.actor: &.ī.ut ec.benefi.ut nostrum. B.

Cum super. Diuidit.naz primo precise narrat factum.scō diffinit ibi cū prefatus. Et primo possessoriū.scō petitoriū ibi. verum ab.si.

i ¶ Confirmatus.ex hoc ꝓncipio & ex fine ca.colligitur qꝛ ꝯfirmatio nil iuris cōfert vbi electio canonica nō fuit.ī.de elec.cū inter canonicos:&.c.cū dilecti tū si possessionē fuerit adeptus: & postmodū spoliek debet restitui: q̄uis non fuerit electio canonica: vt hic patet.

k ¶ Restituendū.solo verbo restituit eum:quia in eadem sententia restituit eum.sic.ī.c.ꝓori.quid ergo prodest talis restitutio:quantum ad hūc casum nil prodest:nisi qꝛ satisfit iuri & petitioni actoris.ff.de iudi.ō q̄ re:& hec possz qnqz ꝓdesse quo ad fructus restituendos: vt spoliator restituat fructꝰ ꝓceptos & qui percipi potuerunt a tempore electionis vsqz ad tēpus lit.cōtest. super proprietate:& ita licet obtineat in proprietate: tamē ꝓpterea qa ius sibi virit quantum ad possessionez restituere debet fructus ꝓceptos. Sed nunquid ille qui est in possessione vtetur fructibus. Videk qꝛ sic:qꝛ alimentorum causa veritati non preiudicat.ff.ō bis qui sui vel alie.iu- sunt:si tuder. Et pupillus propter inopiā quā- doqz percipit alimenta a scripto herede:qui appellauerat vsqz ad finez litis.ff.de inoffi.testa.si instituto.§.de inofficioso. Sed contrarium verum est quia cum canonicum non habuit ingressum debet restituere fructus quos inde percepit:& est expressum ar. .ī.de preben.dilecto:& melius.ī.de iurepa.cuꝫ dilectus:in fi.quia quasi intrusus est.vnde nil debet inde commodi habere: ne de improbitate sua cōmodū ꝙsequatur: & est ar.ad hoc quasi expressum.ī.de rest.spol. grauis.& fructꝰ illi restituendi sunt ecclesie: vñ illos percepit.

l ¶ Quam petitoriuꝫ. & sic due petitiones eodē iudicio experiunk .arg. .C.de offi.rec. prouin.l. .i.& in eodem libello: & sic vno processu duplex cōmodū quis consequitur.ar.ff.pro socio:si inter fratres.§. si plures: &.ff.famil.her.heredes .§.si de pluribus.ff.de ac.emp.& vendi.nō est nouum:&.ff.quorum leg.l.i.§.quod autem.&.ī. eo.cum dilectus.&.ī.e.c.ij.&.ī.de capel.mona.dilectus. Sed qualiter possessoriuꝫ & petitoriuꝫ deductū fuit in iudicium ab vtraqz parte:debet dici.ī.e.c.ꝓori. Quidam dicunt qꝛ neuter possidebat. alias nō potuit intētari:ſz ab vtraqz parte hoc non posset fieri:nisi vterqz fuerit spoliatus. Sed alter tantum fuit spoliatus. Vnde potest dici qꝛ in rebus incorporalibus datur actio possessori pro tuendo iure suo: vt in ꝓori.c.dictum est. Vel verius dicas:qꝛ hic alter tantum fuit spoliatus:q intentauit simul petitoriuꝫ & possessoriuꝫ:reus vero qui possidebat:defendebat se super vtroqz:& sic quodāmō vtraqz pars dedurit vtrūqz ī iudiciū .ī.e.cuꝫ dilectus:qꝛ nō dꝫ actori licere qō reo nō lꝫ.ff.de reg.iur.nō dꝫ sed verius est qō alter tantum petitoriū intētauit:qui dicebat se canonice electum:qꝛ & hic non dicitur qō vtraqz pars dedurit in iudiciuꝫ vtrū qz possessoriuꝫ & petitoriuꝫ.

m ¶ De qua re.ff.de iudi.de qua re.hec regula fallit in cā criminali episcopi.iii.q.vi.q̄uis:&.c.dudum:fallit in ſnīa lata a superiori.ī.de re iudi.decreto: fallit vbi sola cognitio demādata est.ī.de testi.cū olim.&.ī. de offi.or.dilectus. Item fallit in incidentibus qōnibus: vt dictū ē.ī.ō or.cog.c.i.&.C.de or.iudi.adite: vnde ita intelligit de qua re cognouit ꝑncipaliter.ſ.de ea ꝓnunciare debet: vt hic:qꝛ petitorio & possessorio ꝑncipaliter agebatur ab altera parte.

Pastoralis. Due sunt partes. In prima consultatio.in secūda responsio ibi:consultationi. Secūda subdiuiditur ī duas partes.nā primo rūndo distinguit an sit vel non sit in cā conclusum. Et ſm mēbrū ibi:si vero. Prima secūde tria facit. Prima rūdet ad primū membrū distinctionis. Scōa ibi:cū legali rūsionem ꝓbat lege. Tertia ibi: alijs ꝓtestatur. Secūda scōe ēt facit tria:qꝛ primo rūdet scō mēbro rūsiōis cām inferendo ibi:ne lites. Scō in versi.misi. vnū casum ecipit quem statim exemplificat ibi:puta. Tertio ibi:his ergo.dat generalez doctrinam. Ab.si.

n ¶ Auspicia.i.exordia litis.C.ō exceep.l.pe.&.C.ō codicil.l.vlt.i.rūso.

o ¶ Regsitꝰ.a iudice.ſ.& b cū vtraqz cā ꝯmissa est iudici: vt.ī.e.c.i. Idē vt si cā ꝓprietatis ē ei ꝯmissa.ar.C.de rei vendi.ordinarij. Idē ē etiaz vbi cā ē simpliciter cōmissa.ī.de sequestra.c.i.licet sit cōtra.arg. C.si a non compe.iu.si de ꝓprietate:quia cōtinēcia cause vinidi nō debet.C. de iu.nulli.&.ī.e.c.i.

p ¶ Experiri.i.agere. alibi ponit ꝓ defendere.ī.ō iudi.c.i.nemo enī sine actiōe experit.ī.de iudi.eraminata.ff.de admi.tuto.quotiēs.§. Itē si tpali.ff.ō neg.ge.si pupilli.§.fi. Itē ē hic ar.qꝛ cū plures actiōes noīe eiusdē rei cōpetunt.ut.ff.de mino.vex.vna illax est eligenda.ff.de tribu.qō in heredem.§.eligere &.ff.de reg.iu.nemo.ii.§.quotiens.

a ¶ Quod de recuperanda. Ad intelligentiam huiusmodi nota qꝺ triplex est iudicium possessorium: vel pro adipiscenda possessione: vel recuperanda vel retinenda. pro adipiscenda possessione proponitur interdictum quorum bonorum: ⁊ interdictus quorum legatorum: ⁊ salvianum interdictum. ff. quo. bo. l. i. ⁊, ff. quo. leg. l. i. ⁊. ff. de saluiañ. interdi. l. i.

Interdictum pro adipiscenda possessione datur bonorus possessori ⁊ heredibus hereditarijs: in fi. de interdi. §. adipiscẽde. bonorus possessor nomen est iuris: sicut ⁊ bonorũ possessio. ff. ꝺ ver. sig. hereditatis. i. ⁊ bonorum possessor dicitur ille qui succedit de iure pretorio instituto. de interdictis. §. restitutoria. Et dicit ideo adipiscende possessionis: quia licet heres hoc ipso qꝺ est institutus: ⁊ hereditatem adiit efficiatur dñs rerũ hereditariarum: tamen possessionem earum non adipiscitur: nisi apprehẽdat possessionez. ff. de acq. pos. cũ heredes in pn. ⁊ si ab alio possideantur potest adipisci earus possessionẽ per istud interdictum. ¶Pro recuperãda possessiõe datur interdictus vti possidetis: vel vtrobi. ⁊ hoc habes insti. de interdic. §. adipiscende: ⁊ §. se. ⁊. j. de proba. c. licet. Si ergo aliquis cepit agere rei vendicatione potest redire ad iudicium possessorium: quod proponitur pro recuperãda possessione vel adipiscenda pendente iudicio pprietatis: vt hic dicitur: ⁊ j. de testi. significauerunt. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cum fundum. §. vltimo. ⁊ econuerso de possessorio potest redire ad iudicium proprietatis: sed ad interdictum de retinenda possessione non potest redire pendente iudicio pprietatis primitus instituto: scilicet vti pos. vel vtrobi qui proponunt pretinẽda possessione: nec econuerso potest redire ad iudicium proprietatis postquam cepit agere vti possidetis: qꝺ sibimet esset contrarius. qui enim proponit rei vendicatiõem dicit alium possidere: vt supra de iudi. eraminata: quia possidenti nõ datur actio. insti. de act. §. iste quoque. ⁊ qui agit vti pos. dicit se possidere: vnde pendente iudicio pprietatis: nõ potest redire ad aliud: nec obstat quod legitur. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil in fi. vbi dicitur qꝺ nõ negatur ei interdictum vti possidetis: qui cepit rem vẽdicare: quia illud intelligitur ꝺ eo qui ignorabat se possidere. Vel potest dici qꝺ ibi renunciauit prime actioni antequam icobaret secundam. Et de bis interdictis: scilicet vti possidetis: ⁊ vtrobi potest intelligi quod sequitur i littera alijs possessorijs iudicijs i suo robore duraturis ⁊c. quia in bis interdictis prius oportet scire quis sit possessor qꝺ quis sit petitor: vt insti. de interdic. §. retinẽde: ⁊ ideo dicit hic: qꝺ iudicium possessionis de sui natura precedit vendicationẽ domunij. Jo. Alij volũt intelligere qꝺ dicitur alijs possessorijs iudicijs in suo robore ⁊c. de illis interdictis que mixtaz habent causam: in quibus debet quis probare dominium seruitutis ⁊ possessionem suam scilicet se iuisse. xxx. diebus illo anno: sicut est interdictum de itinere actuqz priuato: quod datur volenti reficere iter. ff. de itinere actuqz priuato. l. iij. §. boc autẽ interdictũ. ⁊. l. i. §. ij. sic. j. de resti. spo. ex transmissa: ⁊ idem in interdicto quod datur de aqua ex castello ducenda. ff. de aqua quo. ⁊ esti. l. i. §. ait pretor. in talibus enĩ interdictis non redijt quis ad causaz possessionis omissa causa dominij. Sed certe de istis non videtur qꝺ possit intelligi: quia illa interdicta de sui natura non pcedunt questionem dominij: quia ibi simul agitur de possessiõe ⁊ de iure dominij: vt dicit. ff. de iti. actuqz pri. l. iij. §. boc autem interdictum. Vel intellige illud de alijs interdictis que sũt quasi preparatoria ad rei vendicationem: vt sũt interdicta de liberis exhibendis ⁊ de tabulis exhibẽdis vt prius appareat quis possideat: ⁊ tunc detur alteri rei vẽdicatio: ar. C. ꝺ rei ven. ordinarij. Vel potest intelligi quia cum agitur de possessione ⁊ violẽtia prius agi debet de possessione vt appareat quis possideat: vt postea qui possidebat: de violentia sibi illata sibi experiatur: ⁊ sic nunqꝺ econuerso. C. de ap. l. i. ⁊ illa verba que vendicationem ⁊c. non faciunt implicationem: sed demonstrationem notant. q. d. possessoria interdicta volunt prius tractari qꝺ rei vẽdicatio. ff. de rei ven. is qui destinauerit. licet quandoqz secus fiat: prior tamen intellectus verior est.

b ¶ Conclusum. hoc sumptum est ab auten. de test. §. quia vero multi. col. vij. sic. j. de fi. instru. cuz dilectus. ⁊ si mandatum reuocetur post cõclusionem: nihilominus fertur sentencia non obstante tali reuocatione. ꝺ. de procur. auditis.

c ¶ Agi potest. nouo tñ iudicio ⁊ renunciato priori. ⁊ sic saluabis opinionem Jo. ⁊ Ber. que hic reprobari videtur: ⁊. j. c. priori. q. virit: qꝺ nunqꝺ simul agendum est possessorio ⁊ petitorio etiam ab eodem. C. de rei ven. ordinarij: ⁊. C. quoꝝ bo. l. vl. ⁊. C. ꝺ interdic. incerti. sic intelligitur illa. l. ff. de acqr. pos. naturaliter. §. nihil: qꝺ ibi renũciauit prime: qui incobauit secundam.

d ¶ Pẽdente. i. renũciato ffz Jaco. Butri. sed hec exposito multum est extranea ⁊ contraria huic littere: nec pbatur aliquo iure fm canonicam equitatem. plene stat verbum i sua significatiõe: vt. j. de testi. significauerunt: vel pẽdẽte quo usqz cõstet de possessorio: vt si succumbat in possessorio: reuertatur ad petitoriuz. Sed si obtineat i possessorio: quid erit de priori iudicio: fiat quod dicitur in predicta decre. significauerunt.

e ¶ Interdictũ possess. interdictum dicitur: qꝺ inter duos redditur: nõ ab interdicendo. insti. de interdic. §. sunt tamen. Interdictuz olim erat quedaz formata ⁊ solemnis conceptio verboruz: quibus pretor aliqd fieri iubebat: vel prohibebat: i fi. de interdic. in pn. hodie nõ seruatur solennitas interdictorum: sed loco cuiuslibet interdicti datur vtilis actio in factum insti. de interdic. §. vlt. h.

f ¶ Intentare. Sed nunquid si probauerit violentiam debet ei adiudicari pprietas. Vꝺ qꝺ sic. xvj. q. vj. placuit. C. vñ vi si quis in tãtam. Sed hoc nõ est verum qꝺ quis amittat dominium rei: ideo qꝺ amisit violentiã: ⁊ hoc nõ est ex natura interdicti: sed ex pena illius cõstitutionis si quis in tantam: vñ si vult sibi rem adiudicari: proponat conditionem ex illa. l. si quis in tantam: qꝺ per interdictum vñ vi nõ consequitur doc. sed possessionem cum fructibus.

g ¶ Causa non decisa. ergo si aliquis succubuit in iudicio proprietatis: adhuc post sententiaz potest redire ad possessorium: sicut econuerso: argumentuz. ꝺ. de electio. querelam. ⁊. j. eodem titulo capitulo tertio: quia aliꝰ ẽ modus agẽdi: ⁊ aliud petitur qꝺ prius. ff. de excep. rei iudicate: cum queritur: ⁊. l. sequenti: argumentum contra. j. e. c. priori. vbi ille qui obtinet in proprietate obtinet in possessorio. ¶Possessio enim videtur eẽ pars pprietatis: sicut vsufructus pars dominij. ff. de vsufructu. l. iiij. vnde obstat exceptio rei iudicate. ff. ꝺ excep. rei iudicate. si quis cum totum in fi. Ad hoc dicas qꝺ si nuda proprietas deducta ẽ in iudicium: post sententiam potest agi de possessione: qꝺ nihil habet cõmune pprietas cum possessione. ff. de acquirenda possessione naturaliter. §. nil. secus si vtrunqz deductum est in iudicium. ꝺ. eodem capitulo primo tertio ⁊ quarto ⁊. j. capitulo proximo. Juder tamẽ qui cõdemnat de proprietate: per cõsequens condemnabit de possessione: nisi reus excipiat de possessione: scilicet pactum vel vsucapionem: ⁊ hoc faciat ante sententiam. ff. de rei vẽdicatione: officium in fine. Jo. si enim aliquis pbauit de possessione ⁊ non de proprietate: ⁊ inde terminate de vtraqz actum est: succumbit in vtroqz. ꝺ. eodem capitulo primo ⁊ secundo. ⁊. j. capitulo proximo. Verum est ergo qꝺ qui succumbit in proprietate: ⁊ in possessorio: adeo enim prevalet proprietas possessioni qꝺ qui obtinet i proprietate: erit potior in possessione. cum de vtraqz simul actum est: licet solo verbo pdiderit commodum possessionis. argumentum. xvj. q. iij. §. potest. versiculo qꝺ si mala fide: ⁊ possessio semper sequitur proprietatem. ff. de rei vẽdicatione officium in fine. argumentum. ff. depositi: bona fides. veruntamen iuder qui de proprietate tñi datus est: non potest cognoscere ꝺ possessione. C. si a non compe. iud. si de proprietate.

b ¶ Facultatem. Si non potuit probare dominium: vt hic dicit: quid valet redire ad possessorium: cum videtur cõdemnandus: quia scientia super proprietate trahit ad se sententiam super possessione. j. capitulo proximo. respondeo potest valere quo ad fructus quos recuperat a tempore deiectionis. Jtez quia ex quo habuit possessionem habebit commodum retentionis: nisi aduersarius proprietatem probauerit. C. de rei vendicatione res alienas: quia si spoliator rem petat potest ei obijci qꝺ amisit ius si quod habebat per conditionez ex. l. predicta: si quis in tantam.

i ¶ Equitatem. quaz iuder semper debet habere pre oculis. ff. de eo quod certo loco: qꝺ si ephesi: ⁊ vbi proditum nõ est ius: procedere debet iuder equitate pẽsata. ꝺ. de transac. capitulo vltimo. Ber.

Cum dilectus. In procedẽdi facultate possunt concurrere petitorium ⁊ possessorium in terminandi modo possessorium petitorio preferk: i ere quando vero petitorium possessorio prevalet. boc dicit. ¶Primo ponit decisa consultatio. secundo responsio ibi: ad quartum: que facit tria. ¶Primo presup

ponit modum ꝓcedendi. Scõo declarat ordinem terminandi. Tertio effectũ crequendi. Ab. si.

a ¶ Possessorio. Quidam intelligunt q̃ hic dicit q̃ vnus agebat iudicio vti possidetis: ⁊ aduersarius agebat contra eum rei vendicatione: ⁊ sic ītelligũt. s. eodem ad vltimũ: ⁊ ita planus ē casus. Sed contra est quod legitur. ff. vti pos. l. i. §. ītem litigatores: qa vti pos. dicitur vari ītem duos qui dicunt se possidere vt ibi. vnde verius est q̃ idē hõ ꝓponebat simul de recuperãda possessione ⁊ ꝓpietate ꝫ aduersarium suum: ⁊ fm hoc signant contraria. C. de rei ven. ordinarij: ⁊. ff. de iudi. si de vi. C. de ītердic. l. ícerti. C. quo. bo. l. vlt. ¶ Per leges istas dicebãt ia. ⁊. b. q̃ nũq̃ poterat simul agi iudicio possionis ⁊ ꝓpietatis: arg. ꝫ. ff. quo. leg. l. i. §. quod autem: sed illud est q̃ reus nõ certificabat actorem ⁊ iõ simul ꝓponitur petitio hereditatis ⁊ quox leg. M. i ꝫ ria fuit opi. q̃ possit agi simul de illis: ⁊ nos sumus in eadez opi. ſ. q̃ simul possit agi õ possessione recuperanda: ⁊ de proprietate ab eadem psona: nec est istud contra ordinez iuris: nec contrarietas vel repugnãtia hic inuenitur: qr nõ sunt ꝫria vt hic patet: ⁊. §. e. cum ecclesia: ⁊. c. cuz sup: ⁊. ſ. de cap. mo. dilectus: ⁊. ll. predicte ordinarij ícerti: ⁊. C. quo. leg. l. fi. nõ intelligũt de tali possessorio pro recuperanda possessiõe: sed interdicto vti pos. ibi enim ordinatum est q̃ possessorium primo tractetur: qr ꝓp evidentẽ contrarietatez simul agi non põt de ꝓprietate ⁊ vti pos. ab eadem parte: vt dñi. ē. §. c. prox. Si õ vnus vult agere possessorio: ⁊ alter petitorio illud nullo modo ē admittendũ. ſ. ti. pri. sollicite in litteris: item cum quis ex conquestione: qr qõ spoliatiõis priuilegiata ē. §. de or. cog. sup spoliatione: ⁊. iii. q. i. ⁊. ii. per totum ⁊ cum actor agit vtroq; iudicio: reus pt se defendere sup vtroq;. §. e. cum ecclesia ⁊. c. cum sup: ⁊. C. de of. rec. pro. l. i. Ber.

b ¶ Preualere. semp enī ꝓprietas tanq̃ dignior trahit ad se possionẽ: vt se quak dñiũ: qr instior ē petitio ꝓprietatis. ff. depo. bona fides: ar. C. de pig. ac. si rẽ alienã. rvi. q. iii. §. pt ver. qõ si mala: ar. ſ. de seq̃stra. c. i. ar. ꝫ. ſ. de re iudi. suborta: ⁊ q̃ dicit ꝓualere: ītellige q̃ simul ē actũ. vt hic dicit. Ber.

Cum olim. ¶ Põt sũmari pncipaliter duobus modis. vno mõ vt faciat ad pmã ptẽ Rice. ſ. de cã possidis: ⁊ facit largo mõ: vz respectu cõmodi possessiõis ⁊ hoc intendit. sufficit ei cui beneficium seu dignitas est collata si ꝓbat q̃ ꝫferens erat in possione ꝫferendi collatiõis tempore. Secũdo modo potest sũmari magis proprie ⁊ ad titulum ⁊ ad secundam partem Rice ⁊ sic vt in rubro. ⁊ certe hec lec. lz sit vera in se nõ tñ colligitur ex lra. Tertio modo ego summo sic. Adiudicatur illi beneficium qui probauit collatorem suuz fuisse in possessione cõferendi cum ipso collatore. hoc vult tota littera. Et pmo õ cise narrat ꝓcessum. Scõo ibi: qñ: reddit diffinitiõis cãm solut obstaculuz ⁊ diffinit. Tertio ꝓtestat ⁊ cãm subdit ibi: reseruata. Ab. si.

c ¶ Duobus. sed qualiter potuit iste archidiacomus ex bino actu epi ꝫseq ius cum nec trinus tribuat. §. e. cũ ecclesia: sed quadrupler actus necessarius videtur. C. de serui. l. vlt. Sed hoc ideo ꝫtingit: qr qui ē in quieta possione eligẽdi vel presentandi: põt eligere ⁊ pñtare: ⁊ ille ꝫsequit ius ex hoc. §. de elect. querelã. ſ. õ iurepa. cõsultatiõibus: qui. n. ē in quieta possione: vz vti iure suo quo usq; euincat ab eo. ſ. vt lit. pen. c. i. ⁊. ii. ⁊. rvi. q. iiii. volumus: ⁊ sic ꝫsequit aliquis dñium ab eo qui nõ ē dñs. ⁊ sufficit hic electo vel pñtato tñ in possorio obtinere. i. q̃ electo: sit in quasi possessione eligendi ad hoc vt confirmet electio vel presentatio p iura pdicta.

d ¶ Judices recusare. Sic pz ex hoc loco q̃ si procurator tuus ītetranit tibi iudicem q̃ nõ potes eũ postea recusare ac si tu ipse eũ ītetrasses. §. õ of. õleg. sup qõnũ. §. vex. Sz mix vr q̃ fcñ procuratoris in hoc casu piudicz dño cũ hic nõ possz bẽre dñs recursum ꝫ procuratorem: qr in casu isto procurator est non soluendo. vnde non vz nocere dño. ff. de vo. ⁊ eleganter. §. pe. ⁊. ff. de eo p quẽ fa. erit. l. vlt. Sed illa iura intelligunt cum procurator volũ ꝫmisit: secus eēt si negligenter versatus esset: ⁊ sibi imputet q̃ min⁹ diligẽtẽ procuratorẽ constituit. ff. de mino. cũ mãdato. in fi. põt tñ pars lesa pp negligentiã procuratoris noīe ecclesie petere in integrũ restitutionẽ. §. de in inte. resti. cũ venissent. In casu isto dico q̃ si dñs dedit certã formã õ certis psonis ꝓ iudicib⁹ obtinẽdis: ⁊ ipe egressus ē illã formã petẽdo alios iudices: tũc nõ fit piudiciũ dño qn possit illo recusare si voluerit: ar. §. de of. deleg. cũ olim. ⁊. C. de procu. si procurator: ⁊ hoc est expressum. ſ. de ap. significante. Sed si simpliciter fuit ꝓstitutus ꝓcurator ad ītetrandũ iudices non dando certũ mãdatũ õ certis personis: tũc nõ põt iudicẽ recusare: ar. l. predicte si ꝓcurator. Quãdo preiudicet factum ꝓcuratoris dño: ⁊ qñ nõ dr. §. vt lit. ñ ꝫte. c. i. Sz qualiter fuerũt hic recepti testes lit. nõ ꝫte. post recusationẽ si non cõsentiebãt in iudices: lz de cõsensu ꝓcuratoris ex⁹ fuerũt obtenti. Jdeo recepti sunt nõ obstante recusatione: qr ī pñtia pape lis fuerat p illos ꝓcuratores ꝫtes. vt pz in antiq̃ ẽre. alias nõ fuissent recepti si nõ cõsensissent: vel nõ valuisset receptio testiuz lite non ꝫte. §. vt lite nõ ꝫte. p totũ. vel vic q̃ bene valuissent attestationes ēt lit. nõ ꝫte. cum isti canonici fuissent actores si fuerũt contumaces: vt ſ. de do. ⁊ ꝫtu. cãz q. vbi de hoc no. ⁊. §. vt lite nõ ꝫte. qñ frequẽter. in pn. vel si erãt rei quod verꝫ vr̃ p ipam lram: ⁊ si contumaces fuerunt bñ pñt testes recipi lite non cõte. vt lite nõ ꝫte. qñ frequnt: qr agebat õ electõe ſz verũ ē q̃ lis erat cõte.

e ¶ Assensu. ⁊ ab eis eēt rescriptũ ītetratũ. nec i ducie deliberatorie vãde sũt ipetrãti. iii. qõ. iii. §. spaciũ. ⁊. ei ãt. nec veliberatiõis inducias petere vñt: cum apud sedem apostolicam p ꝓcuratores vtriusq; ptis lis erat contestata. ⁊ hec lra probat q̃ canonici erant actores qñ ipetrauerũt rescriptum.

f ¶ Imponẽtes. ⁊ hec lra probat q̃ canonici erant actores: qr reo non imponit silẽtium: sed absoluit actore non pbãte. b.

g ¶ Reseruata qõne. sic. §. de elec. q̃relã. Sed nunquid epõs pt repellere istos p exceptionẽ rei iudicate: nã cum ille obtinuit: q habũit cãm ab epo: illud vz epo ꝓdesse: sicut pactũ fcñ a debitorib⁹ hꝰditariis ne ab ipis petatur cum ẽptore hꝰditatis: nocet vẽditori ipi⁹ hꝰditatis. ff. de pactis ficũ ẽptore. Sed nõ ē vex: qr exceptio rei iudicate transit ab actore suo ad aliũ. ſ. ẽptorẽ: sed nõ reuertit ad actorẽ suũ. ff. de exce. rei iudi. si a te. §. vlti. sic. §. de elec. q̃relã. Est ēt alia rõ: qr hec sñia lata est rõne possionis ī ter capitulũ ⁊ archidiaconũ: sed si capituluz postea voluerit agere ꝫ epz: illa erit qõ ꝓprietatis: ⁊ sic erit oīo alia cã: qr sñia lata sup possione non obstat agere volẽti de ꝓprietate: ſz hic res inter alios acta fuit: vt. ſ. vir vñ nõ obstat sup ꝓprietate ēt īter easdẽ psonas: lz ista decre. ꝫpetẽti⁹ deberet poni in ti. de elec. sic decre. q̃relã: ſz ti. ille loquit qñ ītер easdẽ personas ētit qõ possionis ⁊ proprietatis: qõ hic non fuit: vt pz. §. p totum: nec of h propẽ qõ possionis: qr nõ tñ actũ ē possorio iudicio ī quo casu loquit iste ti. sed archid. obtinuit: qõ pz qr epõs erat in possione vel q̃si in ris eligendi: vel dic q̃ ista decre. respicit tñ scõam ptẽ Rice. Ber.

b ¶ Inter alios. ſ. de re iudi. c. pe. ſ. de pben. dilecto ī fi. ⁊. ſ. de dona. inter dilectos in fi. ⁊. §. de of. õle. sup. eo. ⁊. ſ. de fi. instru. inter dilectos.

In causa. ¶ Potest dupliciter sũmari. ¶ Primo quo ad titulũ sic. petẽti rẽ iure dñij possessionem probare non sufficit. Secũdo potest sũmari quo ad litteram sic vt in summario: in prima decisa diffinitio in scõa protestatio ibi. ad hec. ab. si.

i ¶ Ad subiectiõis indiciũ. petebat patriarcha subiectionz in monasterio sancti Georgii: ⁊. l. solidos ad indiciũ subiectionis ab isto abbate: ut probaret p hoc q̃ ei subeēt. ſ. de cẽsi. oĩs aĩa. r. q. iii. illud: ⁊. C. de epi. ⁊ de. nulli. ⁊ in his actũ fuit a patriarcha possorio ⁊ petitorio. in possorio obtinuit in petitorio succubuit. ⁊ sic facit ad titulũ. alꝰ non vr̃ facere ap titulum: ⁊ sic pz q̃ male fuit decisa: ⁊ melius fuisset posita in ti. de re iu. sicie de exce. q̃q; õ cẽsus talis ē signũ exẽptionis. quandoq; solũmõ signũ ꝓtectionis. ſ. de pnil. recepim⁹: ⁊ tũc non erimit a iurisditione dñi cesani: vt in. c. recepimus sed hic petebat in signũ subiectiõis: sicut ēt. ſ. de cẽsi. cũ venerabilis: ſz qr monasteriũ liber erat ⁊ exẽptũ p pui. ro. põti. succubuit in illo cẽsu ⁊ in alijs: qr nõ pcepit illa tãto tpe. q̃ renunciatũ vel prescriptum fuerit puilegiũ libertatis. vt pz in integra.

k ¶ Jure. Sic patet q̃ qui rem petit ⁊ precipue in psonali actione ex vna causa si succumbat: q̃ non obstat ei exceptio rei iudi: si postea petat eandem rem ex alia causa. ff. de excepti. rei iudica. cum queritur. ⁊. l. an eadem. §. actiones. Jdem est in rei vendi. si exprimatur tãtũ vna causa. ff.

de excep. rei iud. ſi mk. §. eadē. idē eſt in poſſorio. ſ. de von. inter dilectos ꝛ. ff. de acq. poſ. poſſideri. §. ex pluribus: arg. de boc dcm̄ ē. ſ. de lib. obla. ca. ii. vbi de hoc.

Rubrica de restitutiō spoliatoꝝ. Uſū ē. ſ. de cā poſſidis. Sz qr cā poſſidis poſſoria ē: ideo de illa ſummittit ꝑm Bof. vel viſo q̄ſ poſſio pdāt qr p

voluerit ptātē.

Rubrica De restitutione spoliatoꝝ

G Rego, nonus, epō constaū.

C Aduersus restitutionem petentem non est audiendus reus de proprietate opponens: nisi accore consentiente.

Icet multuz: ꝛ infra. Loquestus eſt nobis philasius cecus: eius cāpuz ab ecclesie boibus irrōnabiliter occupatū. ℣ Dō ſi ita ē: quāquā āte oēm cōtētiōnē[a] poſſio ei debuerat violēter ablata restitui[b]: tamen qr cuētus diaconus ipſius ecclesie cō ſentiente illo constituit ſe legitime probaturuz dictum campum eiuſdem ecclesie iuris eē: iquire veritatē: ꝛ ſi hoc ꝓbatū fuerit: huic dicendū ē vt a ſua itētiōe diſcedat. Alioqui res ei ablata reddatur.

A Lex. iij. vigoreñ. epo.

C Petenti restitutionem non obstat exceptio abiurationis facte post spoliationem.

S Olicite cures ꝓquirek: quo tempore. b. renunciauit eccleſie: ꝛ ſi tibi conſtiterit eum ſpoliatū quum eidem ecclesie renunciauit: ꝓtra cuz ꝯteſtes alterius partis de iuramēto: ꝛ renunciatōe ſponte facta antequā reſtitutus fuerit nō admittas. ℣ Quia non eſt veriſimile[c]: q̄ ſponte iuri ſuo renūciauerit qui renūciat ſpoliat[o]. ℣ Sz teſtes eiuſdē. b. gb[o] itēdit ſe ꝓbare q̄ violēter p̄dicta ecclesia fuerit ſpoliatus[d] dūmō idonei ſint recipere nō poſtponas. I Dem.

C Petens restitutionem beneficij nō auditur etiam ſi ſpoliationē probat ſi probatur cum ſponte illō hōficium prius reſignaſſe.

A Lcepta queſtiōe. p. clerici q̄ violenter fuerat ecclesia ſpoliatus: vobis dedimus i mādatis vt ſi hoc ꝓſtaret eam ſibi reſtitui faceretis. quo cognito reſpōſuz ē ab aduerſario id nō debere proficere eo q̄ ſpontanea voluntate coram eborac. archiepo ap. ſe. le. ꝑſcriptā eccleſiā abiuraſſet: ꝛ infra. ℣ Mādamus quatenus ſi vobis cōſtiterit quod p̄fatus. p. nullo metu vel vi coactus: ſed ſpontanee prelibatam eccleſiam taliter abiurauerit[e]: ei ſuper hoc perpetuum ſilentium imponatis.

I Dez vigoreñ. epo: ꝛ elieñ. archidiacono.

C In interdicto de retinenda sue cūbit re[a] ipſius abiuratōne ꝓbata.

A Udita q̄rela. t. clerici q̄. h. p ſona eccleſie de ſander ipſuz ſuper eccleſia ſua de pelen. indebite moleſtaret: lūdoñ. epiſcopo ꝛ tibi fili archid. dedimus i mādatis: vt ſi vobis conſtaret q̄ predictus. b. alterius[a] eccleſie perſonatū haberet: vel iuramēto ſponte prestito firmauerit ſe memorato. t. ſuper eadem eccleſia queſtionem decetero nō motuz: ab eius moleſtia ſuper hoc cōpeſceretis eundem: ꝛ infra. Luz vero vobis plenius cō ſtitiſſet dictum. b. non ſolū eccleſie alterius perſonatum habere: ſed etiaz ſpontanea voluntate eccleſiā de pelen. in perpetuum abiuraſſe: prohibuiſtis eidem ne dictum. t. ſuper hoc decetero moleſtaret[b].

Ollicite. ℣ Primo ſūmak vt i rubro ꝑm io. an. q i hoc vſ ſequi lec. glo. ſz ego ſūmo ſic. petēti reſtōnē bñficij nō obſtat renūciatio facta poſt ſpoliationē. qr preſumik nō ſpōtanea. Et ſerioſe addidi: qr ꝓſumik ñ ſpōtanea. qm̄ ꝛ ſi ꝓbaret ſpōtanea deberet obſtare talis exceptio vel renūciatio i bñficialib[o]. Diuidik. ꝑmo ponit cāe ꝓmiſſionē in q̄ prius ꝓuidet replicatiōi q̄ ꝓbata repellit exceptionē ſummittēs rōnē ibi: qr nō ē. Secūdo ponit finalē determinationē ibi: ſz res. Ab. ſi.

c Eū ſpoliatū. ergo a ꝯrio ſenſu ſi nō eēt ſpoliat[o] bñ recipenk teſtes ꝯ eū. ſ. c. pri. er eo q̄ ſpoliatus renunciauit: ꝓſumik q̄ iuit[o] ꝛ coactus renūciauit. vñ ꝯ talē ꝓſumptionē nō admittunk teſtes: vt hic inuitur: niſi ſcā reſtitutiōe. ſed q̄re mādat papa ingri quo tpe renunciauit: cū ſpoliatus añ cāe ingreſſum vēat reſtitui. ſ. c. pri. ꝛ. ſ. e. in lr̄is. itē cū qs iō de hoc ingrik: qr ſi renūciaſſet eo tpe quo poſſidebat ꝛ ipe poſtea peteret eccleſiam dicēs ſe ſpoliatū: tūc recipenk teſtes ꝯ eū: q̄ ſpōte renūciauit: vt ſic ō fenderet ſe iſte reus ꝯ iſtū petentez reſtitutionē: vt ſegk in glo. ad ſi. ꝛ. ſ. ō renū. ſup hoc: q̄ ꝓueuit ſignari ꝯria huic. ſz non ꝺdicit: qr in alio caſu loquitur: ut ibi dictū ē. Sed ſi aliqs ſpoliatus petit reſtitutōnem beneficij ſui: ꝛ obijciak ei q̄ nō fuerit canonice iſtitutus vel q̄ ſponte renunciauit: vel abiurauit: nō ē audiēd[o]: qr ei nō pōt ferri qō ꝓprietatis niſi poſtq̄ fuerit reſtitut[o]: qō eēt ſi audirek obijciēs in iure minus canonicā iſtitutōez: vel abiuratōez ſpōtaneā: vt. ſ. e. i lr̄is. itē cū qs ex ꝓqueſtiōe: qr qō

d Quia non eſt veriſimile. ꝯ bāc ꝓſumptionē nō admittūk teſtes ex quo cōſtat q̄ ſpoliat[o] ſic renūciauit ꝛ hoc non tm̄ ex vi ꝑſūptōis: ſz poti[o] ex natura ꝛ ꝓuilegio ſpoliatiōis: qr cā i. tētās nō ē recōueniēd[o]: niſi ō alia ſpoliatōe ꝓueniret: vel ei i modū exceptiōis alia ſpoliatio obijceret. ſ. de or. cog. ſup ſpoliatiōe. Sz manifeſte vſ ꝯ ria decre. ſequēs vbi obijciēs ſpōtaneā abiuratiōnē agenti poſſeſſorio audik. qdam ſic ſoluūt ꝯrietatē q̄ b metu renūciauit ꝛ nō coā ſuo iudice: ꝛ i ſe. c. renūciauit ſpōte ꝛ coā ſuo iudice. Uerior ē ſolutio: qr hic agebak poſſeſſorio tm̄ i ſeq̄nti poſſeſſorio ꝛ petitorio vt pz in antiq̄. Uel dic: q̄ b ꝓſtabat eū ſpoliatū fuiſſe: cū renunciauerit qr b ꝑmo q̄ſitū fuit vt dic̄ i ꝑn. ſz i ſeq̄nti dicebak q̄ nulla ſpoliatione fcā ſpōte duz poſſidebat renūciauit: ꝛ ſic admittik ad ꝓbādū q̄ nō ſpoliauit i directe: ſic. ꝯ. e. cū ad ſedē: ꝛ. ꝯ. ō te. ſignificauerūt. ꝛ. ꝯ. e. oliz. i. ar. q̄ ſic̄ admittik actor ad ꝓbādū q̄ fuerit ſpoliat[o]: ſic reus ꝑt admitti ad ꝓbādū ꝯriū qō erit: dū ꝓbauerit q̄ ſponte renūciauerit: cū poſſidebat ꝛ coā ſuo iudice ꝛ ſi b ꝓbauerit pz q̄ ipſū nō ſpoliauit: ꝛ ſic nulla ꝯrietas ꝛ ibi precеſſit renunciatio ſpoliationem: ſed ecōuerſo hic: ꝛ ideo ſecus ꝛ ita nō fuit ſpoliatus.

e Spoliatus. Quid ſi ſpoliat[o] ſtetit p ānū q̄ petijt reſtitui: nūqd poſtea auditur. Uī q̄ nō: qr iterdicti actio ē ptoria q̄ āno expirat iſti. de ppe. ꝛ tēp. act. i ꝑn. Rūdeo ptorie actiōes tpales ſūt quo ad penā: ppetue quo ad proſecutionē ipſi[o] rei. ff. de ac. ꝛ ob. i bonoꝝ arijs. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. i ꝑn. imo ꝑm canones vſ q̄ ēt ad dānū ſiue ad penā ppetuo agi poſſit: qr nulla conditio tēporis opponi ꝑt. viii. q. i. reintegranda.

A Lcepta queſtione. ℣ Petenti reſtitutionē eccleſie obſtat exceptio ſpōtanee abiuratōis. b. d. vlſūma ſic pingui[o] vt in rubro. In ꝑma pōik cō ſultatio ꝓtinēs ꝓmiſſiōis formā ꝛ exceptōez. In ſcōa rm̄ſio ibi. mādam[o]. ab. ſi.

f Albiurauerit. ꝯ. ſ. c. pri. vbi nō admittunk teſtes. ibi ſolutk. Itē ar. ꝯ. ſ. ō inſti. cū veniſſent: ſz ibi poſſorio actū fuit: ꝛ ibi ēt abiuratō vel renūciatio ꝑſonalis fuit: ſz ꝓceſſio fuit realis. Itē ar. aliud ꝯ. ſ. ō ꝓceſ. pbē. p[o] electōez: ibi nō fuit abiuratio ꝓbata: vñ ibi reſtituik: ꝛ poſt reſtitutionē ꝑt opponi abiuratio: vt ibi vſ i fi. Quidā dicūt q̄ illa decre. ſollicite ꝓtinet diſpēſationē ex eo q̄ ibi audik ꝯ iuramētū: hec vo ius continet: ex eo q̄ hic nō audik ꝯ iuramentū: ar. ſ. de iureiurā. ſi vo. Ber.

A Udita querela. Quo ad titulū. b. d. vt in rubro: vel ſic. per ſecundas lr̄as faciētes ēt erpſſaz mētionē ō ꝑmis ñ ꝝocak ſnīa lata p ꝑmas. b. d. ꝑm io. an. ſz adde ad ꝑm ſūmariū: q̄ ēt ſi i ſcōis lr̄is dicak q̄ debeat reuocari qcqd īmutatū erit i cā a certo tpe. Diuidik. nā ꝑmo ponit tres ꝓmiſſiōes: ꝑmo ꝑmā ꝛ ꝓceſſuz ipi[o] vſq ibi: ſz. ſcōa vſq ibi: quia tm̄. ibi icipit tertia vbi ꝑmittit cām mādati ſcōo mādatū bimēbre qō p ſe pz. ab. g Alteri[o]. eccleſie pſonatū bēret. ſz ēt qōcūqs iſtoꝝ ꝓbarek ſufficiebat. ſ. de pbē. referēte: ō multa: ꝛ. ſ. de electi. dudū. ii. ꝛ. ſ. c. pri. ꝛ. ſ. qō me. cā ad audiētiā: ꝛ. ſ. de iureiu. ſi vo: ꝛ. xii. q. iiii. ſi aliqd. b Molestaret. ꝛ ſic patet q̄. t. poſſi-

debeat ⁊.b.illū ſpediebat ⁊ molestabat eum ſup ipſa eccl̃ia: vñ agebat. t. vti possidetis.ſ.ne inquietaret: vñ ſm formā petitionis formatur hic ſnīa.J.ō simo.lz beli.

a ¶Nō ītellerim⁹.no.q⁹ nō vult papa p ſuū reſcriptum statuta reſcidet.ſ.ō eta.⁊ q̄li.eā te.nec vult derogare iuri alicuius.xcix.di.nullus:⁊.c.ecce ⁊.ſ.ō offi.ordi.licet.⁊.J.de vſu pa lij er tuarum:⁊.C.de emanci. nec au⁹.⁊ ea que causa cognita statuuntur reſcriptis reuocari non p̃nt:ut.C.cōmīa. uel epiſt.⁊ pragma.ſanc.l.iii. ad hoc facit.C.ſnīam reſcin.non poſ.impetrata.⁊.C.ō teſta.⁊ quēadmodum teſta.l.ſi teſtamētum.

b ¶Receptionem.nota tempus receptionis litterarū ꝓſiderandū ⁊ nō date:ſic.J.ō p bē.dilectus.ii.vbi ō hoc.

c ¶Occasione ipſorum. ¶Nota q⁹ hic fit in ſecūdis litteris mētio de p̄mis ēt expreſſa:non tamen reuocanť p̄me: vnde ſignatur contra.ſ. de reſcript. certe.x:⁊.c.ex parte.ii.ſed hoc ideo eſt:q: ſententia tā erat lata p primas que valide fuerūt alias ſecunde reuocāt illas ut hic p;a qua ſententia non fuit appellatu;: vt.C.vt lit. pē. .l.i.⁊.ii.C.de tranſac.cauſas ⁊.C.ſen.reſcind.non poſſe.impetrata.

d ¶Nō obstāte.hoc ideo:quia iuriſditio per primas litteras attributa reuocata erat: vnō nulla fuit ſnīa lata poſt receptionē ſcōarum.ſic.ſ.ō oī. de lega.ex lr̄is.Ber.

¶In litteris. ¶Dr̄io ponitur queſtio. Secundo ipſius reſpōſio. Tertio reſpōſionis ratio.⁊ partes patent. Ab.ſi.

e ¶Electōne. Cum.n.agitur de violētia ⁊ poſſeſſione prius agendum eſt de poſſeſſione quis poſſideat.ſ.vt per hoc appareat quis fecerit violētiā .C.de app.l.i. Si vō agatur de poſſione ⁊ p;oprietāte de poſſione prius agi debe; vt b: ⁊ exponе de violēta electione. idest de poſſeſſione violenter ablata:ut.ff.de iudi.ſi de vi ⁊ p;oprietate. ⁊.ff.ad.l.iul.de vi publi.qui cetu.§.ſi de vi.cum queſtio ſpoliationis ſit p̃uilegiata.ſ.de ordine cognitionum ſup:⁊ hoc cum vnum intentatur ab vna parte:⁊ alterum ab altera:ſecus ſi vtrunq; ab eodē.q: tunc p̄ot vtrūq; ſimul proponi.ſ.ti.p;ori.cum eccl̃ia:⁊.c.ſequēti:⁊.c.cum dilectus ⁊ interdicto vti poſſi.naturaliter prius de poſſeſſione agitur.C.de interdi. incerti iuris:cuj ſuis concor.q: ⁊ ciuilis ⁊ naturalis ratio ſuadet: vt alter poſſideat:⁊ altero poſſidēte petat inſti.ō interdic.§.retinēde.

f ¶Canonica.Et ſic p; q⁹ ſpoliato non poſſit referri q̄ſtio vñij:niſi p̄mo fuerit reſtitutus.ſ.e.ſollicite: vbi de hoc.

g ¶Predo.ff.de vi ⁊ vi armata.l.i.§.qui a me.Arg.ſ:q: dolo facit q petit qō ſtatim reſtituer̄ dj.ff.de doli except.dolo:ſz illud p̄ot intelligi in petitorio iudicio ⁊ hoc verum ē niſi ſit talis p̄do cuius vite null⁹ pareť dj.C.qñ li. vni cui.ſi.in.ſe vin.l.i.

b ¶Rigorē.niſi vñs rē petat eodē tpe cum fuť.ff.depo.bona fides tñ equitas q̄q; p̄ferť rigori.C.ō iudi.placuit.

i ¶Tenū cum quis. ¶Duidit: vt in prima. Ab.ſi.

¶Cā poſſeſſionem.in hoc cāu non eget reſtōne:q: poſſeſſionē nō amittit:niſi in duobus caſibus:puta ſi venies non fuerit admiſſus.itē cum nō accedit:q: ſuſpicatur ſe poſſe repelli.ff.de acquirenda poſſeſſione clam poſſidere.§.qui ad nundinas.⁊.l.ſi id.§.vltimo:conſequitur tamen: vt quod iā edificatum eſt tollatur:⁊ conſeruetur indēnis p;out iuratum fuit in litis taratione a iudice facta.ff.q⁹ vi aut clam.ſemper.§.in hoc interdicto.⁊.l.i.§.deniq; vbi dicitur q⁹ nulla exceptio admittitur contra interdicto agentem. ſcilicz qō vi aut clam.

k ¶Crimē.obiecit.⁊ male q: ſeparata eſt cā criminis a cā poſſeſſiōis.C.ō donā.inter vi.⁊ vro.ſi maritus in ſi.

l ¶Principalis.ſ.cā reſtitutionis:q̄ p̄ncipalis ē:⁊ primo expediēda. ſ.e. c.i.

m ¶Criaľ. vt.iii.q.i.⁊.ii.p totum.⁊.J.e.c.frequēs.

¶Onquerente. ¶Primo p̄ot q̄relā.Scō ibi:q: vo.p̄ceptū. Tertio ibi.reſtōne.iudicis vatio. Ab.ſi.

n ¶Rōnabili.l vi.di.ſatis puerſum:⁊.xvi.q.vl.inuētum.

o ¶Pēna.xvi.q.i.p̄dicator.⁊.viij.q.i.clemēs.⁊.J.ō p̄bē.c.ii.⁊.c. cum ſm apoſtolum.⁊.J.ō cē ſi.cum apoſtolus.

p ¶Si eſt ita.ſed quare dicit ſi ē ita.nunquid dz ipſe cognoſcere de facto ſuo? ¶Reſpondeo non: q: cum ō facto ſuo ōbeat eē certus:ſup hoc nulla; hz cōgnitionem.ſed ille cui cauſa committitur: ſz in hoc vt quod iniuſte fecit emendet defertur eidem .ſ. de reſcriptis. ab excō municato.

q ¶Perceptis.⁊ q pcipi potuerūt.J.e.grauis.

r ¶Volueris.ex quo.n. aduerſariū ſe ſibi conſtituit:nō dz eē iudex in facto ſuo.C.ne quis in ſua cā ius ſibi dicat.l.vna.⁊ .iiii.q.iiii.cap.i.

s ¶Experiri.Et ſic videť q⁹ eccleſiam ſibi retinuerit ⁊ non alij ōderit. alſ etiam ille cui dediſſet deberet experiri:⁊ iudex de his que coram eo acta eſſent ſi interrogaret ſcriberet delegato.⁊.viij. di.de conſiliis.⁊ ſi archiepiſcopus eum non reſtituerit vt mandatur tunc delegatus cognoſcet an taliter fuerit ſpoliatus: quia hoc illi mandatur ex eo q⁹ dicit ſi eſt ita: vt dictum eſt.ſemper enim preſumitur pro ſentētia iudicis quousq; probetur contrarium.ſ. de re nun.in preſentia.⁊.J.de re iudicata.ſicut.⁊.ſ.de electione bone.⁊.J.de p batio.poſt ceſſionem. ff. de iuſti.⁊ iure.l.pe.§.p̄tor.

¶Extranſmiſſa. ¶Primo mādat reſtitutionem cum cautione. Secundo p;ouidet quid agendum cum fragilis eſt cautio ibi. Si autem. Ab.ſi.

t ¶Legitime.idest per legitimum conſenſum de p;eſenti vtriuſq; per verba idonea expreſſum.J.de ſpon.ſi inter:⁊ capitulo tue:⁊ in facie eccleſie:⁊ ideo non obſtaret reſtitutioni: licet obijceretur conſanguinitas. J.eo.ex conqueſtione .niſi obijceretur gradus indiſpenſabilis: vel etiaz quodcunq; aliud impedimentum perpetuum ⁊ probationes eſſent incōtinēti parate.J.eo.litteras:ſecus ſi ageretur peritorio.ſ.de ordīe cognitionum intellerimus.

u ¶Et ab eo cognita.⁊ ita per hoc habuit poſſeſſionem.Et ſic patet q⁹ duo debet probare qui petit reſtitutionem: videlicet legitimam deſponſationem vere vel preſumptiue ⁊ carnalem copulam.⁊ eſt ſimile in ſeruitutibus vbi quis debet probare duas res.ſcilicet ſeruitutem conſtitutā fuiſſe ⁊ ſe vſum fuiſſe.ff.de iti.actuq; priuato.l.iii.§.hoc aūt interdicetuz . ⁊ hic ſeruitus eſt hincinde:nec eſt ſimile hoc poſſeſſorium aliis poſſeſſorijs ō recuperanda poſſeſſione:quia ibi non eſt neceſſe probare ō iure.ſ.de officio delegati conſultatōnibus. ¶Hic non ſufficit ſola poſſeſſio. quia poſſeſſio hic haberi non poteſt ſine iure: vt.J.eo. ex parte. Quare non ſufficit ſola poſſeſſio:quia liber homo poſſideri non poteſt:hic ē talis poſſeſſio q⁹ qui⁹ poſſidet poſſidetur.J.e.litteris in fi.⁊ capitulo ex parte.⁊.J.de rapto.cum cā.

x ¶Sufficienti.J.eo.litteras:in fine ſufficiens cautio dicitur: ſi pignora vel fideiuſſores dentur.ff.mādati:ſi mandato ticij.§.vlt.ff. de fideiō.lib.l.ergo.§.adijci:ſz noīe cautionis ſimpliciter poſita: cautio nuda intelligitur.C.de verborum ſignificatōne ſancimus:⁊ iudex recipit cautionem per quam magis poſſit mulier eē ſecura.ſ.ut lit.non conte.qñ. .§.vlt.⁊ hoc ſolum bene agitur ⁊c.xxiii.q.v.prodeſt.ſic.xxii.q.i.de be-

nedicto: si vero nō secure cauek nō est restitutio facienda. ſ. e. litteras. s. ut lit. non conte. accedēs. ii. ꝛ hoc ꝓpter fragilitatez cautionis. ff. ad treb. q ita. §. i. ꝛ hic idem dr.

a Violentiā. ad extorquendā forte aliquam confessionem. xxvi. q. ii. lo⁊⁊thar⁹: vel aliud iniquum in ipsam cōmittat. ber.

QUm uenisset. Si is q per alium possidet illo mortuo possessionem ingressus expellit restitutionez ꝓ interdicto petere poterit: ita cōiter sūmāt do. sz ꝑm hāc summationē forte de nihilo pronidet. b. c. ꝛ iō sūma sic ꝛ no. vt in rubro. Et ꝑm hoc ē cāus notabilis ꝛ ꝓbat no. ꝑ gl. ꝛ bar. in. l. q vniuersas ꝛ in. l. ꝙ⁊⁊uis. ff. de ac. pos. Diuidit. nā in ꝑma pte ponit ꝓsultatio ptiuz decisa, in scōa rñsio ibi: rñdemus. Ab. si.

b Retinebat. Sic colligit ex hoc q beneficiuz nō vacās fuit illis cōcessuz: vñ eoipo debēt pdere illud. ſ. de ꝓcess. pbē. q in viuorū. ꝛ. c. post electionē: lz donator aliud' donare illis teneak. ſ. de pbē. iter cetera. ꝛ. vii. q. i. pñtiū: sz hoc nō bz locuz in hoc casu: qr quod collegio dak nemini dak. argu. xxi. q. ii. q manumittit ꝛ null⁹ suo noie īde capit emolumētū. ti. q. vi. §. biduum. v. palā. ꝛ ſic null⁹ desiderat mortē' vinētis. ſ. de cōce. pbē. nulla. ꝛ talis dōatō licite fieri pt ō ꝓsensu epi ēt a patrono sine ꝓiudicio possidentis. ſ. de dona. cōsultatōib⁹: q pōit istū casuz ꝛ. ſ. de iurepa. qō ār. b.

c Annuā pensionē. p hoc itelligunt canonice accepisse possessionem: ꝛ archieps sic eaz amisit ꝛ receptio pensiōis fuit signū tradite possessionis ar. s. ō ꝓsue. ex lr̄is: sicut ꝛ donādo vel vēdēdo rez aliquā: si vsufructū sibi retinuerit: eā tradidisse vr. C. de do. si qs rē. ꝛ. l. si qs argētū. §. sz ꝛ si qs. ff. de rei vē. q̄dā mulier. ꝛ ē ar. ad hoc. ff. de acq. pos. qō meo. §. ꝛ si p vēditorē. ꝛ. l. q bona. ꝛ. l. si aliquā. nec mortuo clerico statī canonici amiserūt possessionē quā ꝑus bēbāt. sed tūc demū si neglexissent. ff. de ac. pos. si de eo. §. i. Ber.

d Cui⁹ noie possidek. ſ. de ꝑscrip. si diligēti. ꝛ. s. vt lit. non cōte. qñ. §. pe. īsti. de īterdic. §. possidere. ff. de acq. pos. qō meo. ꝛ. l. generaliter. supple vt itelligas: q̄re faciat ad titulū: ꝙ mortuo clerico illo: canonici statī intrauerūt possessionē sine regnitiōe archiepi vñ ipe spoliauit eos ꝓdcā ecclesia: ꝛ oīa bona ecclesie fecit asportari vñ petebāt canonici restitui: ut ꝑz in integra. ꝛ sic per responsionē patet: ꝙ sunt restituēdi: qr possidebāt ꝛ iuste spoliauit eos.

QUm venisz ad nos. b. canonicus scē trinitatis de basil. a suo priore: ꝛ capitulo destinatus: i audientia nostra proposuit: ꝙ cuz eboracen. archieps ecclesiam ō. n. eis cōcessisset ꝛ ꝑ scriptum proprium ꝓfirmasset ita q̄ post decessum .g. clerici q ꝓfatā ecclesiā tūc retinebat⁵ vsibus eoz oib⁹ modis ꝓficeret: ꝛ iteri auctoritate ipsius archiepi: idē. g. ipsi canonicis ānuā solueret pensionē: ꝛ infra. R ñdem⁹ q si prefati canonici de predicta ecclesia auctoritate eiusdem archiepi uiuente clerico perceperunt annuaz⁶ pēsiōez eo mortuo quamuis auctoritatē eiusdem archiepiscopi nō q̄sierūt: vitiose tamē nō sūt possessionē ingressi: cū sicut cautū ē: is possideat cuius noie possidetur⁹.

I Ucius. iij. g. archid. ꝛ. i. ꝓsbytero. turonen̄.

T Si actore agente petitorio re⁹ super eadem re deducat possessorium: ꝓceditur in solo possessorio suspenso petitorio.

QUm venisz ad nos q̄rela: et infra. F Mādamus quatenus si vobis cōstiterit ō ꝑmissis⁷: ꝑdictū archidi. ablata ꝓnoiati mōasterij fratribus cū integritate restituere: dāna plenarie resarcire: et de illatis iurijs⁸ ꝓpetēter satisfacē compellatis: ꝓuisuri vt nō tm̄ fructus ⁹a nouo et violēto possessore perceptos sed quos si eis possidere fuisset licitū possessores veteres percepissent reddi faciatis eisdem.

I Uno. iij. epo et capi. ter doñ.

tu. peti. c. i. ꝛ. C. de sen. ꝛ iterlo. om. iu. auc. ꝛ ꝓñr. ꝛ q: dilatoria ē q̄litercūq ꝓponak: ꝛ dilatorie qōes oēs siue exceptōes añ lit. ꝓte. debēt ꝓponi: postea vo ñ. ſ. de iudi. īter monasteriū. Satis vr̄ dicēdū. ꝙ si aligs ꝓtestek litē cū actor⁹ in tētata qōe ꝑpetatis. sicut faciebat vir iste: q agebat de ꝓsāguinitate: si nihil re⁹ dicat de spoliatōe añ lit. cōte. nō sit postea audiēd⁹ siue i modū actiōis vel exceptōis velit obijcere spoliationē siue super eadē re: sz sup diuersis bñ posset peti restitutio in modū actiōis recōueniēdo lit. ꝓte. dirāte iudicio. s. ō or. cog. cū dilectus. ꝛ. s. de rescri. in ꝓcl. lug. li. vi. c. dispēdia. §. re⁹ quoqz. sed ñ i moduz exceptōis. Et in casu hui⁹ decre. qō spoliationis ꝓposita i modū actōis ꝑus dz termiari. ꝛ fcā restōne ꝓcedak sup petitorio ꝛ sibi īputet q hoc omisit: sed b iō mulier audik: qr et añ ingressum litis: ꝛ cora ordinario ꝛ cora delegato mulier hoc istāter petebat ꝛ post ingressum: ꝛ nihilominus cōpulsa p iudicem ingredi iudiciū petijt restitui: ꝛ cū nihil ꝓficeret appellauit: ꝛ q̄ dr i decre. pastoralis itelligit q̄n ꝓmo qs itēdat petitoriū: ille idē añ cōclusionem pōt redire ad possessoriū vñ nō ē simile.

b Nō debuit. nisi i casib⁹ puta si eēt publice adulterata. ſ. ō diuor. significasti: vel nisi timerek seuitia viri: ita q ñ posset ei caueri. ſ. e. lr̄as. ꝛ. s. e. extrāsmissa. ꝛ in casu q̄ habes. ſ. de diuor. gaudem⁹ in fi. itē vbi petitur restitutio in modū exceptōis: ibi nō dak restitutiō q: non agitur ad hoc. s. de or. cog. cū dilectus.

i Restitui. ar. ꝯ. s. de or. co. stellerin⁹: ibi petitorio. b possessorio. sic non ē ꝯ.

k Post appellationez. ꝛ ita tenūt appellatō: lz eēt ibibita i lr̄is: q: remotio appellatōis ñ ipedit appellationē vbi māifeste gs grauak. ſ. de ap. vt ōbi tus: ꝛ iō oīa reuocank q̄ p⁹ appellationem legitimam facta sunt. ſ. e. lr̄as. Ber.

l Sine canonico. ꝟbuz istud fere semp ponik i causis spūalib⁹: ꝛ ꝑcipue i mr̄imonialib⁹ q̄ p canones termiari vñt. ſ. de ꝓsan. ꝛ affi. c. i. in fi. In ciuilibus causis ponik debito fine. sed in hoc nō est uis: qr in spūalibus ponitur q̄qz debito fine. ſ. e. cum ad sedē. ſ. de testi. ex tenore. Ber.

QUm ad nos. Prima ps decise ponit q̄relā sup q̄ scōa dat iudicē ibi. Mandam⁹: cui q̄ttuor tm̄ mādat q̄ p se patent. Ab.

m De ꝑmissis. de violēta p testes cōstare dz: si aduersari⁹ ipaz negauerit ō reb⁹ amissis p ꝓpriū iuramētū q̄litate ꝓsonaꝝ: ac negocij ispecta: ꝛ sic taratiōe iudicis ꝑmissa pt seq ꝓdēnatio. s. qō me. cā. c. vl. vbi ō hoc. ꝛ. C. vñ vi. si qñ ꝛ. ti. q. i. in ꝑmis: ꝛ de iureiu. olī.

u De iniurijs. q̄s specificare dz: q agit iniuriaꝝ. ff. ō iureitur. ꝓtor. i. rñso.

t Fruct⁹. Nota ꝙ fructus dicunt q̄ supsūt deductis erpēsis q̄ fiūt gr̄a q̄rēdoꝝ. colligēdoꝝ ꝛ ꝓseruādoꝝ fructuum ꝙ locū bz tā i bone fidei possessorib⁹: q̄ in malefidei. ēt pdonib⁹. ff. de pe. he. si a dño. §. fruct⁹. ꝛ. l. plane. i fi. ꝛ. C. de fruc. ꝛ litis erpē. l. i. nā null⁹ casus interuenire pōt q hoc gen⁹ deductiōis ipediat. ff. fa. her. fūd⁹ q. i. rñ. i fi. ꝛ. ff. sol. ma. fruct⁹ nisi in vno casu. ſ. de deci. tua. fruct⁹. n. itelligunt deductis necessarijs i pēsis. ff. ō op. ser. fruct⁹. ꝛ. ff. ō vsur. qō in fructib⁹. ꝛ. ff. mā. q de mutua. §. idē labeo. ar. xii. q. ii. nobis cū hac distinctione bōe fidei possessor tenek restituere tm̄ ex tātes añ lit. ꝓt. ꝛ nō ꝓsūptos. p⁹ litē ex ꝓte. vniuersos. C. de rei vē. certū male fidei possor ñ ät violēt⁹: talis tenek reddek oēs q ꝑuāk ad eū puenisse ante lit. cōt. ꝛ p⁹. C. ō rei vē. si fūdū. Si ex fuerit violēt⁹: tūc tenek restituere ꝑceptos ꝛ eos q ꝑcipi potuerūt: ꝑ veteres possessores: vt b dic. ꝛ. s. e. ꝓquerente ꝛ. s. de of. delega. cū cā. ꝛ. xii. q. ii. nō liceat: qō tm̄ ñ logk i re male alienata. si. ſ. de ap. bōe. ꝛ. ff. ō peti. he. sz ꝛ si lege. §. qō aūt ait. ꝛ. ff. ō rei vē. si nauis. §. vl. ꝛ. C. vñ vi. si de possessiōe. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. q vi deiect⁹ est. ꝛ. §. non solū. sicut in pignoraticia actōe. de pig. ac. l. ii. ꝛ hoc pōt intelligi de fructibus i dustrialibus: vt frumēto vino ꝛ cōsimilibus: secus vr̄ de alijs. ſ. ō naturalib⁹

vt pomis ficubus ꝛ ꝯsimilib⁹ qui istos nō facit suos possessor ēt bone fidei vnō reddere tenet vniuersos: ꝛ. ff. de vsur. l. fruct⁹ ꝛꝛ ō fructib⁹ istis ēliter restituē di sunt hēs: insti. de of. iudi. in pn. ff. de rei ven. et diuerso: ibi no. ꝛ ī verbo restitutionis: oīs vtilitas actoris cōtinet. ff. de vbōrū significatione cum pto:: ꝛ .iij. q. i. p totū: ꝛ. ii. q. ii. p totū.

OLim causam. Summa sic ꝛ notabilius. Ingressus possessionē ignorante dño ad quez ptinet: pōt p ipz dōm stati cū sciuerit repelli ēt violēter. nec et tali repulsione ꝓpetit repulso ꝯ dōm interdictū possessorium. In prima ponit cōmissiōis ꝛ facti narratio in scōa cause diffinitio ibi: Intelligentes. Vb. si.

a Humiliatis. oli isti humiliati ꝓdēnati fuerūt ab eccl̄ia p luciū papā. fm qō ꝓtinebat in decre. ī. de hr. ad abolēdaz in pticula q mō ē decisa ī pn. illi⁹. c. sed postea tpe demētis recepti sūt ab eccl̄ia. qz in nullo errabāt: nisi qz cōdēnabant iurāres: sed ipsi in hoc se correxerunt ꝛ iurāt qn̄ expedit: ꝛ ecclesia eos mō approbat.

b Sub ea ꝓditione. i. sub ea forma. xviij. q. ii. eleutheri⁹: ꝛ .ī. de pbē. significatū. ī. de cēsi. quāto vel ī traditōne terre pt apponi ꝓditio. ī. de ꝓdi. appo. verū: ꝛ ita nō ē hic conditio simoniaca: cuz ēt alias ad hmōi illa eccl̄esia teneatur: ex quo surgit ī territorio terdoñ. epi sicut non est simoniacū: si epūs eccl̄ias concedit pijs alijs locis si in eis aliqd sibi rebuet noīe pensiōis. ī. de relig. do. ꝓstitutus. ver. cū aūt ꝛ census ēt solnīt ad iudiciū subiectiōis .ō. de cā pos. c. vlt. ꝛ. ī. de censi. oīs aīa: in fi. ista quidē ō in re cōi ꝓcedunt. vñ expresse possunt cōstitui census in fundatione eccl̄iaꝝ.

e Manualem. ō. de maio. ꝛ obe. bis q. ad quā subditi tenēt. vt ibi: ꝛ ēt p iuramentum quādoqz. ī. de iureu. nullus. ꝛ. ī. de no. ope. nun. cū ex iniuncto. xiij. di. q̄p̄. vbi de hoc.

d Ea cōditione apposita. nisi hec cōditio fuisset apposita: valeret ꝯ humiliatos: si simplex fuisset hmōi traditio: sed non p̄iudicaret epo vel alteri q ius hēret. ī. de dona. inter dilectos. ar. ō. q me. ca. cum dilecti. ꝛ. ō. de arbi. cum tpe. ar. ī. de re. di. cum sup ꝯtrouersia.

e Tradita sub ꝓditione: qua nō existēte traditio nō valebat. ar. ī. de condi. ap. de illis. ꝛ. c. vex. ꝛ insti. de vbo. ob. §. ex cōditionali: ꝛ iō dictus magr nō possidebat: tūc demū dr qs possidere: cū ꝓditō certat. ff. de acq. pos. q abūti. §. si qs. ꝛ eodē mō nō amittit possessionē: q sub cōditione recedit. ff. de acq. pos. si cū me. i. rūso. in fi. ꝛ iō cum nō possederit: nō poterat spoliaria: ꝛ iō nō restituit iste magister: qz nō fuit spoliatus.

f Preiudiciū fuerat. ēlī scias qn̄ alicui p̄iudicū fiat circa possessionē vl̄ q̄p̄ dīn ea possidere ītelligit: notabis qz aut possideo rē aliq̄ p me: vel p alitū puta p fuū vel colonū. Si p me lz spōte recedā ñ aīo deserēdi possessionē: adhuc eā retineo nisi sciēt negligā. ff. ō acq. pos. si ō eo. §. i. ꝛ si alter ītret talē possessionē quā solo aīo retineo: adhuc retineo possessionē. nisi ille me vincēte nō admittat. vl̄ si ñ audeo accedē ad possionē. ꝛ ēt suspicor me posse ꝛpelli. ff. ō ac. pos. si qō. §. vl. ꝛ. l. dā possidet. §. q ad nūdias ꝛ q̄cito sciuero aliū eē ī possidē possū ꝛpellī ipz: vt ō pz. ꝛ. ff. ō acq. pos. qō meo noīe. §. vl. ff. ō vi ꝛ vi ar. idē ē. §. legit. sz si ali⁹ ēt ī possidē noīe meo. tūc si ille expellit vl̄ alij tradat possionē: stati pdā eā. ff. ō acq. pos. l. possideri. §. q si fu⁹. ꝛ ō vā sūt ī reb⁹ īmobilib⁹ sed si qs rē tuā mobilē occupat: stati pdis possessionē. vt. ff. e. si rē mobilem.

g Cū stati. i. q̄cito potuerit. ff. ad tertul. l. ii. §. ꝓfesti.

h Suspicari debuerat. vt. ff. quod vi aut clā. seruus. ff. de acq. pos. l. possideri. §. si quis nunciet.

i Restōnē. ꝛ sic pz q ñ sufficit pbaꝛ q aliqs fuerit spoliat⁹: nisi pbet se possedisse: duo. n. pbaꝛ dz q petit restitui. se possedisse ꝛ spoliatū fuisse. ō. de of. ōle. ꝓsul atōib⁹ sz ō ñ possidebat: vt dixi: qz sub ꝓditōe possessionē accepit. Itē si qs possidet ex pcario vl̄ ex gra: ñ pt petet restitutionē. r. q. iii. q. Cūl si obijciat q incōtinēti deiecit. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. viz vi. ꝛ. ff. ad. l. acquil. scientiam. §. q cum alter. ꝛ. ī. de sentē. excom. si vero. §. si vero. aliud est possidere. aliud in possessione fuisse. ff. de acq. pos. si qs aūt.

k Excessistis. debuerūt hoc facere cū moderamine inculpate tutele. C. vñ vi. l. i. Sed nūquid isti sūt excōicati: q expulerūt illū magistr ꝛ alios religiosos de domo illa. Ēt q̄ sic. ī. de sen. excō. nō dubiū: ꝛ ex pluribus alijs capitulis ibidē. Sz ꝯ vr. q̄ licitū ē cuilibet se defendere. ī. de sen. excō. si vō alicui⁹. §. si vō: ꝛ q: isti admissi sūt ad agēdū qō non ēet si papa eos excōicatos reputaret .ī. ō pba. post cessionez. Dicas q̄ hec rō ñ vr bona: qz nō agebāt: sed defendebāt se ꝯ istū magistrū q petebat restitutionē. Dicas q̄ si isti scienter ꝛ ex ꝓposito excesserunt modū in expellēdo eos ō domo illa ꝛciderēt ī snīaz excōicatōis: qz vi ui repellere lz: sz cuz moderamie culpate tutele. ar. rriii. q. iii. non inferē da: ꝛ. ff. ad. l. aqui. si ex plagis. §. tabernarius: ꝛ. ī. ō sen. excō. vt fame. ī fi. sed si nō alr possent se defendere: nisi modū ex cederēt: nec tunc credo ill los ꝛcidisse snīaz. arg. ff. ad. l. aqui. sz ꝛ si. i. rūso. Si vō casu ꝛ ignoranter excesserūt modū tūc non eēnt excōicati. ar. ī. ō homi. sicut dixi. §. illis p terea. Ber.

LItteras. Sunt due partes p̄incipales p̄ma pōt thema ꝛ ꝓsultationem. scōa rīdet ibi: sane. Et ꝫ secūda subdiuiditur. p̄imo ponit ꝛ psegr triplicē oplonē vsqz ibi: nos ār. ibi ꝯ ria solucōs ꝯ alterā oplonē allegat vsqz ibi: pterea. ibi subdistinguendo soluit. Et fm mēbr: pseqr ibi. Qō si sine aliqua solutione vnū casuz ꝛcipit ibi: Si vō. Elb. si.

l In tua. ar. archidia conū habere iurisditionē causaꝝ matrimonialiū: sic ꝛ abbas. ī. ō excē. p la. accedētib⁹. in fi. sic ꝛ archip: el byter. ī. de ꝓsan. ꝛ affi. ex lris. Argu. ꝯ rrv. q. vi. eps in synodo: ꝛ in decre. p̄dicta accedentibus: in bis. n. ꝓsuetudo seruar: que dat iurisditionē. ix. q. iii. cōquest⁹. C. ō emācipa. l. i. ꝛ vl ti. ō. de arbi. dilecti. in fi. ꝛ ita potius cognoscunt ex consuetudine q̄p̄ ex iure ar. p̄dicte decre. accedētib⁹: ꝛ ar. ad hoc. ō. de offi. archi. c. vl. ad fi.

m Contunctā. ꝛ hoc incōtinēti pbare volebat.

n Que sua temeritate diuertit: alias si eam a se repulisset: non posset petere restitutionē: cū seipsum expoliasset: ar. rrvij. q. ii. agathosa. Sz cōtra credo q̄ hoc non obstaret: si vellet ipsaz rehabere qui eam expulit qz eoipso q̄ repetit ipsam: ꝛ ipsa non vult ad eum redire: intelligitur eum spoliasse. Sed nunquid haberet locum pactuz de non petendo: videtur q̄ sic. rrriii. q. v. quod deo. in talibus nō valz pactum vel compositio. ō. de transac. c. vlt. ita q̄ vterqz remaneat in seculo: nullum pactuz ibi valet: nec absoluere se possunt: etiam si iurarent. ī. de iureu. tua: ꝛ etiam si vouerent: arg. ī. de conuer. coniug. ex parte. ii. in fi. quia confessio etiaz ibi locum non haberet contra matrimonium. ꝛ. rrv. q. vi. si duo: ꝛ. ī. ō eo qui cog. cōsang. vr. sue super eo. nec etiam exceptio rei iudi. locuz habet ibi: vnde voluntas ibi deambulatoria ē. ī. de re iudicata lator: ꝛ ca. consanguinei.

o Et. ī. sub isto. ī. ꝓtinetur q̄p̄ ps mulieris ꝯ viri senitiā allegabat: pp qō nō erat restituēda marito.

p Nō pōt dispēsare. i. nō vult vel nō expedit sic. rrrii. q. v. si paul⁹: qm papa in oīb⁹ dispēsare pōt q nō sūt ꝯ articulos fidei vel gnāle statum ecclesie. rv. di. sicut: ꝛ. rrv. q. i. sunt qdā: nec ī his q̄ sunt ꝯ substātiā monachatus. ī. de statu: regu. cū ad monasteriū. in fi. nec in bis q̄ in sui natura sunt mala: vt sine peccato posset quis adulterari: ar. ī. de iureur. ꝛ ibi. §. q̄dā ēt: nec pōt dispensare. vt simul quis hēat plures vxores. ō. de trāsac. c. vl. Idē credo de gradibus diuina lege ꝓhibitis: vt hic dicit: vnde ꝓprie ponitur hoc verbuz non pōt: ꝛ iō hec expositio nō vult: vl nō expedit: non bz locum hic.

a Negãda.ꝛ.ſ.queſiuit ẽt an idẽ eſſet:ſi gradus diſpenſabilis: vel aliud impedimentum diſpenſabile allegetur:ꝛ probationes eſſent incontinenti parate. Ber.

b Tẽtiã mediã.ar.de medio ſpectãdo:ſic.ſ.de of.dele.querẽti.vñ Ouidius. Inter vtrũq; vola medio tutiſſimus ibis.

c Primi.per decretalem.iſtorum opinio:ſcilicet q restitutio ſit faciẽda multis turibus iuuak ꝛ pmo per decre.ſ.eo.ex conqueſtione.ꝛ.c.in litteris:ꝛ.c.item cum quis ꝛ.ſ.vt lite non conte. accedens.ii.C.de ap.l.i.ꝛ .C.de dona.inter viruꝝ ꝛ vro.ſi maritus:nec obſtat illa decre.ſ.de ordi. cog.c.i.q: loquit in petitorio.vt h.ꝛ.ſ.dicit:nec obſtant leges ille.ff.vt i poſ.leg.ſi is a quo.ff.ad exhibendum.l.iii.§.ibidem:ꝛ.ff.ad carbo.l.iii. .§.cauſe:quia loquuntur in poſſeſſione adipiſcenda etiam in exhibitõne rei:vbi differtur miſſio in poſſeſſionem ſi incontinenti probetur ꝺ proprietate:ꝛ fallit in caſibus notatis.ſ.e.ex cõqueſtione:ꝛ in caſibus q notantur.iii.q.i.in ſumma.ꝛ.ſ.c.prori.

d Mouet.reſume nec exigere nec reddere debet debitum.

e Oraculũ.i.rẽſum.

f Clementis.ſ.de or. cog.c.i.ber.

g In multis caſibus. ꝺ: quibus aliqui notant .ſ.e.ex conqueſtione.

h Diuina lege. in leuitico.c.xxii.quia quondam propter hominum raritatem tantum due p ſone excludebantur a cõiugio.vt nec filius mꝛis nec filia patrem duceret Sub lege excepit fex.xii. matrem nouercam ſororem neptem amitã materteram ſororem patrui vrorem fratris: ſed hoc recepit determinationeꝝ viij.q.i.olim.Sub lege gratie priuignam filiam priuigni vel priuigne:ſororeꝝ vroris tamen paucos excluſit:vt multiplicarentur homines. Sub gratia vero.ſ.tpe chriſti plurime perſone excluduntur:vt locum haberet continentia:ꝛ eſt illa prohibitio coniugij.nam a fornicatione quilibꝫ ꝛ qlibꝫ excluduntur:ꝛ ita cum eccleſia in iſtis gradibus diuina lege prohibitis non cõſueuerit diſpenſare eis oppoſitis non eſt reſtitutio faciẽda ꝛ hoc vñ ſonare ſꝫ iſta.

i Beatus Gregorius.xxv.q.iii.quedã ler.

k Non peccat.allegatio eſt.

l Cuiquã.oĩb⁹.n.iurare auctoribus equa prerogatiua fuãda ẽ. C. de ve.ſur.enu.l.i.§.is ita.ar.xix.di.ſic oẽs:ꝛ.xx.di.de libellis in fi.

m Volumus generari.ꝛ tñ generaꝫ. Judices.n.ſm ſuã opinionẽ ſentẽtiãt.xi.di.nolite:ꝛ.ĵ.de celebra.miſ.de hoſe.ar.de ꝓſe.di.i. ꝑcepta.ꝛ papa hic loqui vñ vt magiſter.

n Ponꝺ.hec allegatio grego.ẽ.

o Mõ ẽ.xxviij.q.i.§.er bis.ĵ.de ꝓſcri.qñ.oẽ:ꝛ.ĵ.de ſimo.p tuas.

p Excõicationẽ.hoc ſm diſtinctionem illius decre.ĵ.de ſen.excom.inquiſitioni.

q Laqueus.eccleſia.n.nulli debet laqueum injicere.xxvii. queſtio. i. de viduis.ii.

mãdatũ eccleſie reddit debitũ coniugale. Nos aũt ad pñs nullaꝫ de predictis ſentẽtijs reprobam⁹: nec cuiquã eaꝝ aliqꝺ ꝓiudiciuꝫ ex noſtra rñſione volumus[m] generari quãnis ꝑſcriptũ lucij pape mandatũ ad poſſeſſoriuꝫ: rñſum vero clementis ad petitoriuꝫ referatur. Ꝺonꝺ[n] cũ mulier que ꝛſanguinitatis hꝫ noticiã ꝑſertiꝫ in gradib⁹ quos lex diuina ꝓhibuit:nõ poſſit huiuſmõi viro ſine mortali peccato carnaliꝛ commiſceri: qñ omne qꝺ nõ⁰ eſt ex fide peccatũ eſt:ꝛ quic ꝗd fit ꝓtra cõſcientiam edificat ad ꝗgehennaꝫ:fruſtra in tali caſu adiudicareꝭ reſtitutio ſpoliato:cuꝫ illa cõtra deũ non debeat in hoc iudici obedire:ſꝫ potius excõicationem[p] hũiliter ſuſtinere: ſicqꝫ difficultas occurret q̃ſi ꝑplexa: qa ꝑ ſniam oporteret eam reddere debitum: ꝛ ꝑ cõſcientiam reddere non deberet vñ ꝛtingeret eos grauiter impediri ꝛ vtriqꝫ laq̃s[q] pararetur: cum inter ſe carnaliꝛ cõiũgi nõ poſſent:nec alter alteri matrimonialiꝛ copulari. Preterea melius videtur q cũ opponitur conſanguinitas ꝑſertim in gradibus diuina[r] lege ꝓhibitis:ꝛ ꝓbatões offerunt[r] incõtinẽti parate:i ceteris adiudicãda ſit reſtitutio:ſꝫ ad maiorẽ cautelã iuramẽto[r] recepto q talis obiectio malicioſe ñ fiat:ſola q̃ ad cõmixtionẽ carnalẽ:marie ſi fama ꝛſentit:ẽ reſtitutõ differẽda donec auditis ꝓbationibus ꝛ diſcuſſis cã ſine diffugio terminet: cum vtriqꝫ ſit melius taliꝛ expediri quã manẽ taliꝛ impeditos. Quod ſi non habeat ꝓbationes incõtinẽti paratas:ſꝫ dilationes expectat lõgiores:q: ꝑſumit cõtra eam q̃ ſine iudicio eccleſie ſua tãtũ temeritate receſſit a viro:ad reſtitutionẽ plenariã eccleſiaſtica ꝺꝫ cẽſura cõpelli:quam tñ ipſa thori negando cõſortium debꝫ humiliter tollerare[v]

r Diuina. Ergo videtur q in ſecundo gradu eccleſia diſpenſare non poſſit cum iſtud fuerit diuina lege prohibitum.xxx.q.iii.pitacium:ꝛ in leuitico ꝓhibetur ſcõs gradus in conſanguinitate ꝛ affinitate: vbi dicitur turpitudinẽ ſororis vroris tue ꝛ filie eius non reuelabis:filiam filii eius :filiam filie nõ aſſumes. Sed contra videtur.ĵ.de diuor.gaudemus: vbi dicitur q ſi pagani ꝓrerũt in ſcõo gradu poſt fidẽ receptã debẽt ĩſimul remanere Dicas q in leuitico ꝓhibetur ſecũdus gradus etiam in deſcendentibus non in collateralibus: vnde in ſcõo collaterali diſpenſare poteſt eccleſia ꝛ exponе preſertim.i.marime. quia ſi probationes incontinẽti ſunt parate:non eſt faciẽda reſtitutio quantum ad carnalẽ copulã in quocunq; gradu: ſed multo fortius in gradibus diuina lege prohibitis: aliaſ fiat reſtitutio quo ad oĩa: vt .ĵ.ſequitur.

s Offeruntur. incontinẽti. Ꝺie patet q licꝫ ſpoliator velit ꝓbare incontinenti exceptionẽ conſanguinitatis :tamen ſpoliatus prius eſt reſtituend⁹ ſi periculum anime non imineat.q: hec mulier reſtituit in ceteris preter q̃ ad copulam ꝛ tamen probationes in continenti offerũtur. vnde tollitur diſtinctio quoꝝũdã qui dicunt q ſi ſpoliator velit ſtatim probare exceptioneꝫ:reſtitutio differtur:per id qꝺ legitur.ff.ad exhibendum.l.iii.§.ibidem:ꝛ .ff.vt in poſ.leg.is a quo. Sꝫ ille leges in alio caſu loquũt vt deſũ ẽ.ſ.

t Juramẽto recepto. Ꝺoc ẽ notabile:q licꝫ in cauſa matrimõij ꝛ aliꝭ cauſis ſpiritualibus de calumnia ſine malicia non iuretur:vt.ſ.de iuramẽ.calũ.litteras:iuratur tñ ꝺ calũnia ſup exceptiõibus poſt emergentibus.ſi tamen p eaꝫ alterius ius aliqualiter impugnetur.ſ.de elec.c.cum dilecti:ꝛ.ĵ.qui ma.accu. poſ. c.ff. ꝛ.ĵ.de teſti.ꝑſentiũ.ff.de dã.i fec.qui bona.§.ſi qs ſtipulat⁹ ar.ff.qui ſatiſda.cogun.ꝺ die .§.iubeꝭ. Dicas q vbi in ꝑn. ſemel lite ꝛte.iuratum eſt de calumnia poſtea non iuratur: q: iuramentum illud extenditꝭ ad oẽs exceptiones perempto rias:que poſtea occurrũt: ſiue ſint emergentes ſiue incidentes.C.de iura.calum.auten.h ſacramentum.olim aliter obſeruabatur quia iurabatur ſiper quelibet capitulo. vñ hodie non valẽt iura que hoc docebant:ꝛ ſic non contradicunt leges predicte.quandoq; etiam iuratur ob aliquid:puta q non dicit teſtificata.ĵ.de teſti. vltra tertiam.ante lit.cõte. bene iuratur ſuper exceptionibus propoſitis ꝛ percipue vbi arguitur malicia excipiẽtis: vt hic.ꝛ.ſ.de elec.cũ dilecti:ꝛ.ĵ.de excep.paſtoralis:ſiue ſit cã ſpiritualis ſiue ciuilis:ꝛ nihilominus iuratur poſtea de calumnia ſuper ꝑncipali q̃ſtione puta aliud ẽ iurare ſuper exceptiombus ante lit.conte.propoſitis :qa ibi declinatur iudicium:nec tangunt principaliter queſtioneꝫ:nec ex ea oriũtur:ꝛ aliud eſt iurare ſuper exceptionibus poſt litem cõte.quia illa tãgunt ꝑncipale negocium:ꝛ oriuntur ex eo:vnde iuramentum de calumnia ad oĩa extenditur que emergunt poſt litem conte.ꝛ que incidunt:ꝛ ideo poſt litem cõte.preſtito iuramento ſuper principali queſtione non iuratur poſtea: quia ſic quaſi bis iuraretur.

v Tollerare.hoc intellige ſm diſtinctionem illius decre.ĵ.de ſen.excõ.inqſitioni. Sed pone q talis excõmunicata iniuſte moriatur:nũqꝺ debꝫ ſepeliri in cimiterio eccleſie cum apud deum non ſit ligata.xxiiij.q.iii.ſi quis nõ recte. Dicas q nõ:quia q̃tum ad eccleſiã ligata eſt que non iudicat de occultis.ĵ.vt eccleſia.beneficiis.ſine ꝺimi.conſe.vt noſtrum.ꝛ ſic eccleſia ꝓ ipſa nõ

dꝫ orare.quo ad deū soluta est nec nocet ei vilis sepultura.ī.ō sepu.sacris po
tius.n.cōsulendū est anime ꝙ corpori ⁊ in tali casu vbi mulier certa ē potiꝰ de
bet deo obedire ꝙ iudici scdm cōsilium pape.⁊.xi.q.iij.nō semp.xxiii.q.i. qd
culpatur.ne ꝯ ꝯsciam suam edificet ad gehennā.
a ¶ Sufficiēs securitas.xxxii.q.i.de benedicto.ex quo.n.ꝑpter seuitiā virꝰ re
liquā dimittere potest ꝫ legē
in auē.de nup.§.si igiť muli
er tale aliqd.col.iiii.ergo mľ
to minus ē restitutio facienda
quia turpius eijcitur ꝙ nō ad
mittitur hospes.ī.de iureiur.
quēadmodū:⁊ in hoc casu ali
cui honeste mulieri cōmittēda
ē vbi secure moreť.š.e.ex trāſ
missa.⁊.ī.de spon.cum locuꝫ
ar.š.de procu.accedēs.⁊ prete
rea satisdatio nō īmutat ma
liuolū ꝑpositū:inst.de suspec.
tuto.§.nouissime.
Ex parte.m. Cōiter sū
matur vt in rubro. Sed
q: ex hac sūmatione īfertur vt
sufficiat probare solū coniugi
um lꝫ non ꝑbetur carnalis co
pula de quo tū sunt opiniōes
vt.ī.patebit.iō summo aliter
⁊ sic.p solā traductionē mulie
ris ad domū viri scām nō pce
dentibꝰ sponsalibꝰ vel inualidis
nō acqritur possessio: vnde ea
recedente ꝑpria auctoritate n̄
cōpetit restitutio. In pria par
te ponitur mulieris qrela ptiꝫ
decisa.i scda dat iudicē ibi:q:
igiť. Ab.si.
b ¶ Nōdū.vii.annoꝝ:⁊ ita ni
hil egit:cū etas īpediret.ī.de
despō.impu.litteras.⁊.c.ac
cessit. Itē ar.ꝙ vbi quis vult
cōtraheř matrimoniū:nec po
test etate ꝑhibēte:nec sponsa
lia ꝯtrahit q: nō vult:nec ma
trimoniū:q: nō pōt :nec illud
ītelligiť contrahere.ff.de do
na.iter vi.⁊ vxo.cū hstatꝰ.§.
pe.⁊.š.de of.dle.cū sup.⁊. C.
si qs alteri vř sibi.multū iterest.ar.ꝯ.ī.de despō.ipu.ō illis ī fi.⁊.c.tue. Sed
vř ꝙ ille lꝫ fuerit minor: auctoritate sua tū non debuit recedere.ī.de despon.
impu.de illis. Sed in hoc distingue vbi sponsalia nō tenuerunt etate ꝑhibē
te:nec postea cursu tpis placuerunt: vt hic: q: anꝙ puer.vii.ānos compleue
rit ab eo recessit: vt hic.vel si per vim ꝯcta fuerāt: vt.ī.de despon.ipu.ex lřis
auctoritate sua potest mulier recedere:q: nulla obligatio fuit hīcinde ꝯcta vt ī
predictis decre.lřas:⁊.c.accessit vbi sponsalia tenent:nec dꝫ recedere alter si
ne lnia ecclesie.ī.de dspō.impu.de illis.
c ¶ Copulare.hoc qō dicit voluerit mřimonie copulare:tollit illa ꝯria:⁊ hoc
q: voluntas ad nullum actū processit:nec quo ad sponsalia:nec quo ad mři
monium:⁊ ita nulla obligatio fuit ꝯcta: vt.ī.sequitur.
d ¶ Postulauit.⁊ ēt res si qs dedit ei in dotē:nā semp subintelligitur talis cō
ditio:si mřimoniū fuerit subsecutū.ff.de iure do.stipulationē ⁊.l.dotis ꝑmis
sio:⁊ fructus ⁊ partꝰ.ff.ō cōdi.cā non secuta.q se debere.§.fundus.
e ¶ Quāuis minor.sic pꝫ ꝙ ī cā mřimoniali minor.xxv.ānoꝝ cēseť maior: si
militer in voto.xx.q.ii.c.i.⁊.ii. Itē ⁊ in alio casu:cū minor mortē pris exeqť:
vř cū agit ō testō pris.xv.q.iii.ō crie: vbi ō h.itē cū agit ō recupāda.pos.C.
q legi.pso.l.vlt. Itē cū agit ō thoro violato.ff.ō adul.si maritꝰ.§.lex iulia.
Itē cū agit ō libero hoie exhibēdo.ff.de li.ho.exhi.l.iii.§.vl. Itē cū ipetra
uit veniā etatis.ff.de his q ve.eta.īpe.l.ii. Itē cū agit negocia alterius.ff.de
mino.cū mādato. Et generalř vř ꝙ ſm canones ēt ꝯ prēm suū minor agere
possit:ut.ii.q.vii. Sꝫ nūqd minor pōt peteř restōnē ī itegrū in hmōi spūali
bꝰ siue ecclesiasticis negocijs si doceat se lesuꝫ: vt si ꝯrit cū paupere cū poterat
cōtrahere cū diuite. Dico ꝙ nō q: error diuiciaꝝ nō īpedit mřimoniū.xxix.q
.i.ergo nec sponsalia.q: in hoc censeť maior:⁊ ibi minor mutat statum nō re
stituiť.ff.de mino.l.si ex cā.§.ait papi.ar.xx.q.ii.c.i.⁊.ii.⁊ si maior est.xx.an
nis pōt se pmittere venūdari ad participādū pciū: vt insti.ō iure.p .circa fin.
Sꝫ si minor.xxv.an.renūciat bñficio suo nūqd pt īplorare restitutionē: vř ꝙ
nō:q: in talibꝰ loco maioris hř:q: ī rebꝰ eccliasticis sñia lata ꝯ mīorē abñtē ⁊
indefensuꝫ tꝫ.š.de elec.dudū.i. Sꝫ ī rebꝰ īmobilibꝰ sñia lata ꝯ minorē abñteꝫ
nulla ē.ff.de re iudi.ꝯ pupillū.itē ex hoc seqreť lcdueniēs:q: si minor renūciať
set ecclie:si postea illa ꝯferať legitime alicui:demū mīor petat řstitui ꝙ ei ad
iudicabiť ecclia:q legitīe ē eā adeptꝰ ⁊ sine cřpa:ꝙ eē n̄ dꝫ.ī.ō ap.hōe. lvi. di.
satis puersuꝫ.xvi.q.vl.inuētū ē. Itē q: ī rebꝰ eccliasticis cēsendꝰ ē sui iuris: sicē
⁊ filiusfa.in castrēsi peculio.ff.ad mace.l.ii.⁊.iii.in fi. Eꝫ vř ꝙ possit:q: ⁊ ma
iori ꝯpetit restitutio ī ītegrū.š.ō resti.ī ite.c.ex lřis. Itē in rebꝰ ecclesiasticis
maius piculū ē ꝙ in alijs ergo in eis cautiꝰ est agēdū.lxii.di.qescamus
vii.q.ii.c.vlti.ff.ad carbo.l.iii.§.iii.icōgruū.n.esset:ꝙ per assūptiōem
rei ecclesiastice pderet bñfitiū restitutōis:q: vtilitas dꝫ augeri nō minui
p dignitatē.ff.de iudi.si lōgiꝰ in fi.⁊ ar.ad hoc.ff.cōmo.in ꝯmodato.§.
sicut in fi.⁊.ī.de cōmo.c.vno.⁊.C.de indic.vidui.l.ii.ī fi.ad hoc dicas
ꝙ mīor pt petere in inte
grū restitutionē si omisit
probationem necessariā
vel alš captꝰ sit in iudi
cio ⁊ bñficio sicut ⁊ ecclia
q̄ cōparať minori.š.de ī
integ.resti.c.i.⁊.c.audi
tis:⁊ quasi p totū.⁊.ff.ō
mino.ꝙ si mīor.§.i.⁊.l.
minor.xxv.an. Sed si re
nunciauit beneficio eccle
siastico:⁊ illud iā sit alij
collatū:non subueniť ei
.ff.de mino.ꝙ si minor
.§.sceuola.in matrimo
nio do puta cū snia lata
ꝯ matrimoniū ē vbi ec
clesia decepta ē:ipō iure
huať illesus.ī.de re iud.
lator.⁊.c.consanguinei.
f ¶ Commodo.destitu
ta.sic.ff.de spon.qsitum
q: p solā traditionem ni
hil egit vbi.n.nulla pre
cedūt sponsalia vel mři
mōiū nulla hēť possessio
q: liber hō possideri non
pōt:⁊ possessio illa talis
est: ꝙ qui possidet ꝑossi
deť. vñ ex sola possessio
ne facti nulla fuit:ꝰ vel
obligatio hincinde con
trahiť:nec restitutio pe
ti potest:cū nulla posses
sio iuris hic fuerit. vnde
⁊ hereticus non pōt in iu
re petere rerum ecclesia
sticarum restitutionem.
xxiii.qō.vii.c.i.⁊.ii.nec
laicus restitutionem de
cimarum :licet de facto
possidebat:q: aliud est possidere:⁊ aliud detinere.ī.de rescrip .cām que
nec enim sufficit probare spoliationem:nisi probet ꝙ possederit.š.ō of
ficio delegati consultationibus:⁊.š.e.olim: vt ibi dictum est. Quando
qꝫ tamen petitur restitutio vbi nulla potest esse possessio: vt cum petitur
restitutio consanguinee.š.c.prori. Sed illud est quia possessio iuris pre
cessit:de qua constat.sic.ī.de preben.referente:ar.š.de proc.ex insinua
tione. Item seruus petit restitutionem rerum domini absentis:quas ō
iure non potest possidere.C.si per vim vel alio mō.l.vl.similiter vxor
restituitur ad res datas sibi a viro:quas de iure possidere non potest.ff.
de vi ⁊ vi ar.l.i.§.deijcitur.de hoc traditur.xxiiii.q.i.§.i.⁊ nota ꝙ licet
aliqua appareat traducta.non tamen presumendum est statim pro spō
salibus vel matrimonio: vt hic patet:⁊.l.predicta quesitum:⁊.ff.ō spō.
sed vbi sponsalia precedunt infra pubertatem:si sponsa compleuit .xii.
annos apud sponsum.presumitur matrimonium.ī.de spon.ad id. ff. de
titu nup.mulierem.
g ¶ Subsecuta.quia nunꝙ sponsalibus puella consensit: vel anꝙ puer
septimum annum compleuerat ab eo recessit.
h ¶ Exceptionibus supradictis.scilicet ꝙ petebat fieri primo sibi restitu
tionem:⁊ ꝙ illa non poterat agere per procuratorem:que habent locuꝫ
hic.
Cum ad sedem. Diuiditur principaliter in duas partes. In pri
ma processas narratio.in secunda cause diffinitio.secunda ibi:nos
prioris. Ab.sicu.
i ¶ Quam ad petitorium.siue simul siue separatim poterat agere pro
curator hospitalis:de hoc dictum est.š.de causa possessionis:cum eccle
sia.c.cum super:⁊.c.cum dilectus.
k ¶ Cum pertinentijs.hic ergo datur libellus generalis.sic.ī.de dona.
inter dilectos:sententia fertur ibi generalř.⁊.ī.de ꝑba.licet ad fi. Ar.
ꝯ.š.de libel.ob.c.ii.⁊.iii.vbi plene no.de hoc ar.ꝯ.ff.de rei ven.si ī rē:
⁊ insti.de ac.§.curare. Sol.cōtraria ista locū hñt in rei vē.in singulari
bus iudicijs: vbi omnia debēt specificari q̄ petunť: vt h ⁊.ī.de dona.in
ter dilectos.cū omnibus cōsimilibus locum habent in iudicijs vniuer
salibus. Nam si quis petit ecclesiam cum suis pertinentijs vniuersitas
est ⁊ in hoc casu ad id quod non extat ipe petitōnis apud eū qui ꝯuenitur
si tpe snīe possideat ꝯdēnať ac si tpe lit.ꝯt.possidereꝫ.ff.de peti.hř.si quo
tpe:⁊.ff.de pecul.quesitum. Sed qualiter ꝑcedetur circa pertinentias

donec ꝑbatiōes offerat pparatas
⁊ tūc absolutione petita secūdū for
maꝫ ecclesie absolueť:sed antequā
fiat ei mādatū sub debito iuramē
ti receptis ꝑbatiōibꝰ ꝑcedať quē
admodū ē premissum. Si vero
tanta sit viri seuicia vt mulieri tre
pidanti non possit sufficiēs [a] securi
tas ꝑuideri:nō solū nō dꝫ illi resti
tui sꝫ ab eo potiꝰ amoueri: alioqui
sufficienti si fieri pōt securitate pro
uisa ꝑfecto vř cōiunx añ cause co
gnitionem restituenda marito.

Idem vultañ.epō.

¶ Petēs restitutionē cōiugis hꝫ ꝑbare cōiugiū legitimū ex ꝯsensu.

Ex pte.m.mulieris fuit ꝑpositū:ꝙ cū cā ifra pubertatis tē
pora cōstitutā patruꝰ suus filio.b.
seneñ.ciuis nondū [b] .vij.annorum
matrimōio voluerit copulare [c] :ac
eadē traducta fuerit in domū eius
dem:ipa ex quo ad nubiles annos
puenit:ratū nolēs habere quod a
patruo suo circa hoc ꝑcuratū fue
rat:a seneñ epō nubendi alij licen
tiā postulauit [d] :⁊ ifra. Quia igi
tur non credimus ābigēdum : qui
ipsa mulier quāuis [e] minor causam
possit matrimonij per ꝑcuratoreꝫ
tractare:ac ps alia que mulieris re
stitutionē sibi fieri pus postulabat
restitui nequaquaꝫ debeat: vtpote
nullo iuris seu possessionis cōmodo [f]
destituta: cū per solaꝫ traductionē
quā nō pcesserūt spōsalia: vel ꝯsen
sus legitimus: nec fuerint etiaꝫ sub
secuta [g] : nullū iter eos obligatoriū
vinculū sit ꝯctū: mādamus: quate
nus si est ita: nō obstātibꝰ exceptiōi
bus [h] supradictis audias que hinc i
de partes duxerint proponenda:
⁊ qō cāonicū fuerit ap.re.dcernas.

Idem.

¶ Interdictū vnde vi nō competit ꝯtra illuꝫ q nō spoliauit nec spoliari mandauit nec ratū habuit.

Cum ad sedem ap. accessisset
cumañ.epi ⁊ fratruꝫ hospita
lis hierosol.ꝑcuratores : ⁊ infra.
Abbati de accoñ.cāꝫ que super ec
clesia ⁊ hospitale de monte citano
inter eos vertebať:taliter duximꝰ
ꝯmittendaꝫ: vt audiret oia taꝫ ad
possessorium ꝙ ad petitorium [i] iu
dicium pertinentia: que vtraqꝫ ps
duceret ꝑponēda: ⁊ causam ipsaꝫ
fine debito terminaret. Corā quo
ꝑcurator hospitalis predicta cum
possessionibus ⁊ pertinentijs [k] suis
que tenebat episcopus sibi restitui
postulauit : asserens illa de iure
ad hospitale hierosolymi. spectare : ⁊ quod ipsa diutius possedis-

cū reus neget eas ptinere ad eccleſiā vel ad hoſpitale: rñdeo vbi obſcure ⁊ ideterminate aliqd ꝓponit circa initū iudiciū accipim⁹ id qđ vtili⁹ eſt actori. ff. de iudi. ſi qs intentiōe. ⁊. ff. de ver. obli. inter ſtipulātē. §. i. ⁊ id qđ nocet reo. ff. de interrog. ac. ō etate. §. nihil. in medio litis equaliter preſumitur pro vtroq; arg. xxi. q. v. iudicantem: ⁊. ĵ. de teſti. cum tu. Jn fine magis preſumo pro reo. ĵ. de prob. ex litteris. ⁊. ĵ. de fi. inſtru. iter dilectos. in fi. vebet .n. actor declarare in ꝓceſſu de ptinentijs alias nō fieret executio ad voluntatē ſuā: ar. ĵ. de preſcrip. auditis: ⁊. ĵ. ō ſpō. ex litteris.

a ¶ Diutius. poſſedisset: Nunquid hoc ſolum ſufficit probare q; quādoq; poſſedit: ad hoc vt poſſet reſtitui: nō. niſi ꝓbet ſpoliationem. ḡ. de offi. dele. cōſultationibus: ⁊. ḡ. c. cum olim vbi de hoc. ſecus eſt in vñio. q: ibi ſufficit probari q; ſit dominus: ⁊ ad hoc vt habeat pro domino. C. de proba. fiue. Et eſt ratio: qa vñium non ita de facili perdit ſicut poſſeſſio. ff. ō acquir. poſ. ſi quis vi. §. differentia.

b ¶ Credere: per boc. n. fuit facta li. cōte. per narrationem ⁊ reſponſionē ḡ. de lit. conte. c. vno: ar. C. de excep. ſi quidē. ⁊. ff. de petitio. hereditā. ſi debitor.

c ¶ Teſtes: Sed cū agatur hic poſſeſſorio tantuz nūqd debet ꝓbare pars altera cōtra quā agebat tñi poſſeſſorio. Videtur q; nō: quia ⁊ queſtio ſpoliationis ꝑmo retractanda eſt. ḡ. eo. in litteris: ⁊ c. Jtem cum quis. ⁊. c. ex conqueſtione. Dicas q; ſuper eodē poſſeſſorio poteſt ſe defendere. puta. q; incontinēti deiecit vel q; aduerſarij poſſidebāt ſub cōditione. ḡ. e. olim. Jtez q; inuenit vacuam poſſeſſionē: ⁊ ſic poterit ꝓbare de iure ſuo. vel dū quiete poſſidebat ſpōte renūciauit ⁊ ſic nō cōpetit reſtitutio. vt. ḡ. e. c. iij.

d ¶ Dicta teſtiū. No. quattuor modos cōuincendi vel probandi ⁊ quintus pōt addi. ſ. violēta preſumptio. xxij. q. i. dirit dñs. ber.

e ¶ Jntērdictū. ſic patet q; iſte procurator ineptā ꝓpoſuit petitionē ſuā. nā interdictū vnde vi nō datur niſi ꝑ illū q deiecit vel mādauit vel ratū habuit: vt hic dī: ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. l iij. §. cū procurator: ⁊. ij. q. i. notū. vel niſi ꝑ illū qui rē sciēter a deiectore recepit. ĵ. e. ſepe. Jtē datur ꝓtra vniuerſalē ſucceſſorem. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. in fi. ⁊. l. iij. §. vlti. ⁊ datur ſucceſſori ſpoliati. ff. e. l. i. §. hoc interdictū. ij. ⁊. ĵ. de teſti. ſignificauerūt. ſed nō datur cōtra ſucceſſorē rei. ſed ꝓtra emptorē vel donatariuz ſm leges. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. Dixerūt tamē quidam q; actiōe in factum poteſt agi cōtra quemlibet poſſeſſorem. ff. e. l. i. §. vlt. Sed illud nō eſt verum: q; illud intelligendū eſt de ſucceſſore vniuerſali. Vel pōt intelligi: q; tūc agi poſſet cōtra poſſeſſorem rei. quādo poſſidens cauſaz hz a deiectore ſuccedēdo in vitium. ĵ. e. ſepe. Videtur tamē q; in rebus eccleſiaſticis poſſet agi cōtra quemlibet poſſeſſorē. iij. q. i. reintegranda. ⁊ p totum: ⁊. q. ij. c. ij. ⁊ quaſi per totum. ⁊. ḡ. de iudi. q; gu. ⁊. ĵ. e. ſepe. arg. xij. q. ij. quicūq;. ⁊. xxvi. q. vi. ſi epm. hoc verū eſt ſed nō per interdictum. vnde vi. ſed cōditiōe ex illo canōe. iij. q. i. reintegrāda: ⁊. iij. q. ij. c. ij. Jtē ꝙueniri poteſt quilibet poſſeſſor iudicis officio: arg. ĵ. de ap. bone. vel cōditiōe ex illa decre. ĵ. c. ſepe. Sed nōne ex eo q; familia iſtius fecerat violētiam: ⁊ ad dñm res illa peruenit: preſumēdum eſt ex hoc de volūtate dñi facta fuiſſe. i. q. iiij. q; preſulatus: ⁊. ĵ. ō teſti. cōſtitutis. ij. ⁊. ff. de mino. l. iiij. Sed hoc nō eſt verū: q; pōt eſſe q; dñs vacuā poſſeſſionem inuenit. ⁊ ſic intrādo violētiā nō fecit. vnde talem rem vſucapere poterat. inſti. de vſuca. §. qđ aūt: ⁊. ff. de vſuca. ſequit. §. ſi tu me vi expuliſti. nec eniz de facto familie ſue tenet dñs: niſi mādauerit vel ratū habuerit. ſz ſi ſeruus eius deiecerat: tūt tenet inquātum ad ipſum puenit. vel ſi nil ad ipſuz puenit tenet noraliter noīe ipſius ſerui. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. §. ſed ⁊ ſi cū qs. ⁊. §. ſe. Jtē ſi familia alicuius deiecit aliquē: nō tñ noīe dñi: dñs illō nō poteſt ratū habere. ff. de vi ⁊ vi ar. ſi vi a me. a ꝓrio ſenſu. ff. de neg. geſt. ſi pupilli. §. ſed ⁊ ſi ego. niſi velis dicere q; ſm canones ratū poſſum hſe qđ meo noīe nō eſt geſtuz. ir. q. iij. lugduñ. ⁊. xxvi. q. i. c. vlti. ⁊. ĵ. de bis q; ſi. a pla. ſine ꝓſenſu ca. c. iij. ⁊. ḡ. de elec. qđ ſicut Jtē no. q; hz iterdictū vñ vi nō detur niſi ꝑ deiectorē vt dictū eſt: tñ actio qđ me. cā. dat contra quēlibet poſſidētē: vt. ḡ. de bis q; vi me. ca. ſi. c. abbas: ⁊. c. ad audiētiā: ⁊. xxvi. q. vi. c. i. et ff. qđ me. cā. ſi cū exceptiōe. §. aliqñ: ⁊. C. e. ti. nō intereſt. ſimiliter iterdictū qđ vi aut clā ff. qđ vi aut clā. ſemp in prin. ſimiliter interdictū de no. op. nū. ff. de no. ope. nū. l. vlti. Et no. p hāc decre. q; a ſnīa lata ſup poſſeſſiōe momētanea appellat ꝑ illud. ij. q. vj. ſūt quorū. v. de poſſeſſiōe: ⁊. C. ō mo mē. poſ. l. vna. ⁊. C. quo. ap. ñre. gſquis. vñ aliud ſz canōes ⁊ aliud ſm leges: vl' dic q; ll. ille ītelligūtur ī poſſeſſiōe adipiſcēda vt in legatario ⁊ ī creditore ⁊ ſcripto herede ſed ī interdicto vſi vi bñ pōt appellari: q; per talē ſnīam pōt fieri p̄ iudiciū proprietati. C. uñ ui ſt qs in tātam: ⁊ talis ſnīa diffinitiua appellat. ḡ. ut li. nō cō teſta. accedēs. i. ⁊. ḡ. ō iudi. ſignificauerūt.

f ¶ Motū. iiij. q. iii. teſtes. ĵ. ō teſti. in pñtia. ⁊. ḡ. de renū. ī p̄ ſentia: ⁊. ḡ. ō elec. bone. i. ⁊. ĵ. de re iudi. ſicut.

Olim uobis. Violentus qui nō eſt ſoluēdo ad reſtitutionē fructuū nō urget. h. d. ſm Jo. an. ⁊ hz hec ſūmatio ſit uera in ſe tñ nimis reſtringit terminos hſe iō ꝓhibēdendo mētē hſe ⁊ uerā lec. ſummo ſicut in rubro. Primo ponit q; relā. Sco promittet ibi: ueruz Et ponit caſum litteralē. Abiculus.

tionē ſnie etiā late in poſſeſſorio.

Olim vobis dediſſe meminimus in mandatis. vt oneteñ. epiſcopum ad debitaz partis reſtitutionem zamorī. dioc. quam tenebat cum perceptis fructibus reſtituere cogeretis: ⁊ infra. Verum quoniam inanis[g] eſt actio quaz impia debitoris excludit: mandamus quatenus non prius epiſcopum ad reſtitutionē fructuum cōpellatis q; ipſe fuerit taliter reſtitutus[h] vt reſtituere poſſit qđ percepit de prouentibus alienis. Item.

¶ Per excōicationem aliquibus dieb⁹ obſeruatā in obſeruātes non acquirit iuris parochialis poſſeſſio. b. d. ſm Jo. an.

Olim intēr te pro abbatia tua ⁊ pariſieñ. epiſcopum nomine pariſieñ. eccleſie ſup poſſeſſione iuris parochialis[i] in parochia de monte queſtione ſuborta: ⁊ infra. Nos attendentes q; ex eo ſolo q; populus p̄dicte parochie timore[k] ſnie ſue p aliquot dies abſtinuit a diuinis nullam in eos iuris parochialis poſſeſſionem idem epiſcopus fuerit aſſecutus: nec fuerit aliquo modo probatuz q; eo tempore quo ſententiam ipſe protulit poſſeſſionem in ipſis iuris parochialis haberet vel prius ēt habuiſſet: reſtitutionem rei adiudicare de iure nequiuimus cum ipſum non conſtiterit ſpoliatum.

Item in concilio generali.

¶ Spoliatus reſtitutionem petit ab illo qui ſcienter rem a ſpoliatore recepit.

g ¶ Jnanis. ff. de dolo: nam ⁊ is qui nil habet eius periculo nil eſt. ff. ō fur. ita qz fullo: ⁊. ĵ. de uſur. cū tu.

b ¶ Reſtitutus. q; alius ipm̄ ꝓuauerat eadē pte. uñ ſup ea nō poterat cōueniri quouſqz ipſe fuerit reſtitut⁹: ut. iij. q. i. epi. hoc tñ ĩcōueniēs vī ut ſpoliatus repellat p talē exceptionē. q; ſpoliator ē ab alio ſpoliat⁹ vñ ſignat ꝑ riū. ff. ō vi ⁊ vi ar. cū a te. vbi dī q; ꝑ pmū deiectorē agi pōt ⁊ nō ꝑ ſm. hz ipe ab alio ſit ō iect⁹. ſz dic q; tūc agi pōt ꝑ eū cū ipe ē abſoluēdo uel in alio uel in equaliēt: ar. ĵ. ut lite pē. eccleſia. ij. nā nullus caſus excuſat latronē. C. ō fur. ſubtracto. Et ita pz q; ſpoliator hz iterdictū vñ vi ſi ipe ab alio ſpoliet. ḡ. e. in lr̄is. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. §. q a me. ⁊ h. itē eccleſia iſti⁹ nō dz puniri pp delictū iſti⁹. xxvi. q. vi. ſi epm. Et iō cū alīs nō ſit ſoluēdo nō pōt agere zamorēñ. ꝑ oneteñ. q; cū ſpolia tus fuerit a rege epatu ſuo nō pōt reſtituere: qđ ō fructib⁹ alienis ꝓceperat donec reſtitueret. iō dicit inanis eſt actio. ideo etiā dicit nō ꝓpellatis ipm̄ reſtituere: prinſq; ipſe taliter fuerit reſtitutus ⁊c. b.

Olim inter. Aliter ſūma quo ad itellectū dcre. Per excōicatiōis ꝓbationē nō ꝓbat q; ſi poſſeſſio iuriſditiōis hz aliqb⁹ dieb⁹ fuerit obſeruata iō petēs reſtitutionē hoc ſolo ꝓbato ſuccūbit. Prima ps deciſe ponit factū ⁊ ꝓceſſuz. Scōa diffinit ibi: nos attēdētes. Ab. ſi.

i ¶ Pariochialis: ⁊ ita poſſeſſoriū poteſt intētari circa res incorporales: ſic ḡ. de cā poſ. cū eccleſia.

k ¶ Timore ſnie: Sed nūqd pdit poſſeſſionē: q; timore ſuict⁹ abſtinet ab illa ff. ō acq. poſ. poſſideri. §. ſi qs nūciet: ⁊. l. clā poſſidere. §. q; ad nūdinas. Jtē nō ne ex eo q; paret mādato alicui⁹ gerit ſe ꝓ ſubdito ei⁹ ut. ĵ. ō capel. mo. dilect⁹ ⁊. ĵ. ō bis q; ſi. a ma. par. ca. ex ore. q; facit ea q; alij ſubditi faciūt. xx. q. i. quez ꝓgenitores. Sz dic q; talis timor ñ ꝓuat ipm̄ poſſeſſiōe: qa ñ facit h aīo obediēdi ſz poti⁹ deliberādi qđ ſibi expediat. nō. n. gerit ſe qs ꝓ obediēte: ſi non hoc facit aīo obediēdi. ff. ō acq. he. ꝓ hr̄de. itē ea rōne qa q; ex timore facit iaz

nō vī facere. ſ. ō re. iu. qui ex timore. ¶ o. timorē exōicatiōis egparari metu g cadit in ꝓſtantē virū. vñ nō preiudicat. Itē in tali dubio tutius eſt abſtinere. Itē exōicatio nō dat iuriſditionē. nec per ꝺ acgrit poſſeſſionē qui ſic exōicat. ꝺ. cū ipe tūc nō poſſideat. vt hic dicit.

Sepe contingit Recipiēs ſciēter rē inuaſam a ſpoliatore tenetur eā ſpoliato reſtituere: lz nō ꝓbet dominū. ¶ Primo ponitur factū corrigēdum. Secūdo corrigit ibi: vnde. ab. ſi.

a ¶ Subuenit. Verū eſt q ſpoliato nō ſubuenit p interdictū vñ vi ſm canones. niſi ꝯ illuz g dederat vel mādauit vel ratū habuit. ℨ. e. cū ad ſedez. i fi. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. ⁊. l. i. §. ō iecciſſe. ⁊. §. ſe. ſz ſubuenit iudicis officio ꝯ quēlibet poſſeſſorē ar. ℨ. de iudi. q; gu. ⁊. ſ. ō ap. bone. ⁊ cōditiōe ex canone ſiue dolo ſiue vi ſiue metu ſiue alio mō rē ꝓdidiſſet ſemp ſubuenit. iij. q. i. reintegrāda. licz actio de dolo detur tm ꝯ dolū facientem: actio ẏo qō me. cauſa. ꝯ quemlibet poſſeſſorez. ff. qō me. cauſa. ſi cū exceptione. §. aliquādo. ſimiliter actio qō vi aut clā. ff. quod vi aut clam l. ſemp. ⁊. rñ.

b ¶ Rigore. illius legis. ff. de vi ⁊ vi ar. cum a te. ⁊ ita fm canones rigor iuris ciuilis non eſt ſeruādus. ſ. ti. pri. c. i. ⁊ nimia ſubtilitas iuris qñq; pnitioſa eſt. C. ad trebel. l. pe. ⁊. ℨ. de iudi. dilecti. ⁊. rl viij. di. hſc enim. ver. paruo. aut etiā in verbo ſepe.

c ¶ Sciēter. ſic ergo ſolus ille pōt cōueniri cōditiōe ex canōe iſto q ſcienter recipit rē alienā ſic. ℨ. de iudi. q; gu. ſed ſi ignorāter recipit cōuenit cōditiōe ex illo canōe. iij. q. i. reintegrāda. ℨ. nō intelligas q ꝺ dī cuz gs alienat rē litigioſaz: vel de qua timet fieri ꝓtrouerſia: q; ſi alienat res litigioſa nulla eſt alienatio. C. de liti. l. ij. ⁊ ſ. vt lite pē. c. iij. ſi aūt alienat rē nō litigioſaz: ſed de qua ſperat litigiū tenet ad intereſſe. i. q̄ti intereſt illius rē alienataz nō eſſe. ff. ō alie. iu. mu. cā. fa. l. i. ō hoc tractat. ℨ. de alie. iudi. mu. c. i. vbi de hoc.

d ¶ In vitiū: q; vitiū rei ſequit tm oēz poſſeſſorē. C. de acgrē. poſ. vitia. ⁊ facto actoris ſucceſſio dīnatur heredis. i. q. i. cito turpē. ⁊. ſ. de pe. in gbuſdaz. ⁊ ſ. de īmuni. ec. aduerſus. in fi.

e ¶ Detinere iniuſte: no. q; iura ꝓ codē reputāt auferre ⁊ detinere iniuſte: vt ℞. xvi. q. i. de cime. ſimiliter auferre ⁊ nō dare. xlvij. di. ſicut. ⁊. xlij. di. §. i. xij. q. ij. indigne: ar. ꝯ. xij. q. ij. ⁊ ſi illi in pn.

Pſanis Jo. an. ⁊ cōiter doc. ſūmāt vt i rubro. ſz ego ſūmo ſic. Mādatū factū de reſtituēda libera poſſeſſiōe alicui⁹ rei ſi nō pt adipleri reſpectu poſſeſſiōis rei q; nō ꝓſtat de ipſi⁹ ꝓditōe vz adipleri reſpectu libertatis poſſidēdi ſi de ipa ſpoliatiōe libtatis ꝓſtat. ⁊ ē caſus valde no. Vel notabili⁹ ſūmari pōt ſic. Occupās certū locū in quo gs iura libere poſſidebat ſi p ipſi⁹ occupationē nō pt poſſeſſor ſua iura libere poſſidere ſicut prius ꝓuenit pt poſſeſſorio p libertate poſſidēdi ⁊ reſtitutio fieri nō pōt niſi dimittat locū in pſtina libertate. ℞. d. valde ſingulariter. ¶ Primo ponit q̄relā epi lucani. Secūdo exprēſſe eā diffinit ibi. ¶ Porro ⁊ fm hoſti. decre. iſta ꝓtinet ꝓmiſſionē ꝓceſſuū: iniuſtā appellationē: primi mādati iterpretationē ⁊ iniuſti ꝓceſſus retractationē. Cauſus litteralis ponitur variis modis. Vb. ſi.

f ¶ Cōſtat. ſ. p euidētiā fcī. cū eēt notoriū epm ibi poſſeſſionē būiſſe. ſic. ℨ. e. cū ad ſedē. ad fi. nec poterat aliq̄ tergiuerſatiōe celari. ⁊ ſic notoriū erat. ſ. ō cohabi. cle. ⁊ mu. c. vl. ſup illa poſſeſſiōe ō qua dubietas eēt cautio pſtatur.

g ¶ Sufficienti. ſimile. ſ. ō ſequeſtra. poſ. c. i. in fi. ſ. de verb. ſigni. c. ex parte. ſufficiēs cautio erit ſi pignora vel fideiuſſores dentur. ff. man. ſi mādato. §. vlti. ⁊. ff. de fideicō. lib. l. ergo. §. adijci.

b ¶ Poſſeſſionē. q; vicit poſſeſſionē ℞ ꝓbēdit poſſeſſionē caſtroꝝ: ⁊ poſſeſſionē iuriū: q̄ lucanus epūs bēbat in caſtris de qbus ꝓtendit: ⁊ ſic cōꝑbendit poſſeſſionē affictuū ⁊ pēſionū: q̄ poſſeſſiōe epūs nō fuerat ſpoliat⁹ vt. ſ. ſequit: vñ debuit facere ſbdiacon⁹ iſte q epūs plene ac libere poſſet ꝑcipere pēſiones ⁊ affictus. qō cū nō fecerit nō ſeruauit formā ſibi datam ⁊ iō proceſſus nullus fuit: vt dicit in fi.

i ¶ Alterum ad moduz. no. q; cum duo mandantur principaliter non ſufficit alterū ſine altero adimpleri. vt hic patet. primum fuit vt poſſeſſio caſtroꝝ reſtitueretur epo. iſtud in facto cōſiſtit. hic facto opus eſt. Secūduz vt poſſeſſionis reſtitutio fieret plene ac libe⁹. ſicut habebat eā tēpore mote diſcordie. ⁊ iſtud cōſiſtit in modo. ⁊ hec duo ſub vno includebant: vt patet in pn. ℞. vt poſſeſſionem quā tē. ſub illa forma duo mandantur. ſic. ſ. ti. priori. c. cum dilecti. ⁊. ff. de arb. celſus. Et ita patet hic q; ſi quis peccat tam in facto quaz in modo: vel in altero tm: nō valet quod agitur ſic. ſ. vt ec. bñfi. vt nr̄m. ſicut etiam ſi quis peccat tā in perſonā electi quā in modum electiōis non valet qō agit. ℨ. de elec. ſuper eo. ⁊. c. q; ꝓpter. Et ita eſt optimū ar. q; forma mādati diligēter ſeruanda eſt. ℨ. de reſcrip. cum dilecta. ⁊. ℨ. de offi. ōle. venerabili.

k ¶ Fuit tm in mō peccatum. hic exprēſſe patet q̄liter peccauit in modo: q; cū ipſi piſani confiterent eū habere penſionem ⁊ affictus in caſtris predictis: ⁊ ipſi eaz poſſiderent epūs non habebat plenam libertatem percipiendi hinc poſſeſſionē ⁊ affictus. imo in eoꝝ poteſtate erat ipſum admittere vel repellere: vt. ſ. ſequitur. ergo epiſcop⁹ nō habebat plenam libertatez q; hec poteſtas pendebat ex poteſtate illorum. ℨ. ō procura. accedens. vnde ſubdiaconus debebat caſtra iſta epiſcopo reſtituere: qō ſi nō fecerit peccauit in modo: q; ſi dubitabat de poſſeſſiōe caſtroꝝ de pēſionibus ⁊ affectibus nō dubitabatur. ⁊ ita quod conſiſtebat in modo certificabat id qō reſpiciebat factū. ⁊ ita ſiue dubiteiur de poſ. ſiue non ex quo conſtabat ō penſiōibus ⁊ affictibus: plena ac libera debuit fieri reſtitutio caſtrorum in quibus habebat penſiones.

l ¶ Ea plene ac libere. No. q; qui reſtituit: plenam habet reſtitutionem in priſtinam cām. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. qui vi deiectus. §. nō ſolum. ſic ⁊ vacua poſſeſſio nō traditur emptori: ſi alius in ea ſit cauſa legatorū vel fideicō. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. ij. §. vacua. q̄ñq; fit reſtitutio: ſed nō plena ℨ. e. litteras. ſed propter periculū anime.

m ¶ Irritum. No. q; dicit irritum. Et ita patet q; iudex q nō ſeruat formam mandati ipſo iure irritum eſt quod facit. ſicut. ℨ. de reſcrip. cum dilecta. vbi de hoc.

Rubrica De dolo ⁊ ꝓtumacia. Eliſo de ſpoliatis ⁊ eiectis aduerſariorū potentia: videndum eſt nunc de fatigatis in iudicio aduerſarioꝝ dolo etiā

Rubrica De dolo ⁊ contumacia.

Alexander tertius berfordeñ. epiſcopo.

¶ Reus qui mittendum in poſſeſſionem ad mandatum iudicis non admiſit: nō mulctabit de canonica ętate ſi infra ānū caueat ſtare iuri.

cōtumacia fm.G. Vel ɔtinua sic fm hosti. Quia spoliatus qñq3 dolo vel ɔtumacia rei restitutionē ɔsequi nō pt id merito subiicit hec rubrica Et vtraq3 ɔtinuatio est satis bona: habet materia .iij.q.ix.et.iiij.q.v.et v.q.ij.et.iij.p totū.xi.q.iij.certū repetit in.vi.et de.ab.si.

terro.ac.de etate.§.q tacuit.et.§.nihil.qñq3 respectu nō iurātis. vt.ff.de iure iu.manifeste.qñq3 respectu recedētis infecto negocio.i.e.prout.et.xi.q.iij.certum.et.š.de pcur. cōstitutis.xviij.di.si qs aūt.et.š.ō iud.c.j.et qñq3 respectu ñ exhibētis.ff.de ap.creditor.§.iussus.

b ¶ Religionis.ar.q cū religiosis mitius agendū est.xij.q.ij.religiosam. et ff.ō relig.sunt psone in fi.

D hoc. Cōis diuisio. Scda ibi. ad quod.ab.si.

a ¶ Multotiēs non ergo semper: qr aliquādo ɔtumax excōicatur: ut š.vt lit.nō ɔte.tue: et.c. quoniam.

b ¶ Causa rei seruāde: in qua iudex eū tueri dz.ff. ne vis fi.ei q in pos.mit. l.i.§.i.arg.i. de re iudi. cum aliquibus.et.i.ō si mo.querelā.in fi.et.ff.de orig.iuris.l.ij.§.post originem.

c ¶ Custodiendam.q.n. in possessionē mittitur ex primo decreto: tantū custos efficitur et non possessor.i.titu.prori.c.vlti.de hoc plenius dicitur .i.e. contingit.ff.de acq.pos. possideri.§.vlti.b.

d ¶ Nancisci: licet impediatur ab aduersario: ne possessionez nanciscatur semper tñ intelligit possidere: ar.ff.ō bo.auc. iu di.pos.q̄uis: et est expressum.i.e.contingit.si vero impediatur per alium ille tenetur ei ad interesse.ff. ex qui. cau. in posea tur.si quis creditorem hoc itelligo si fuerit soluēdo.als obtinet qō dictum est argu.ff.de do.et elegāter.§.si dolo: et.ff.ō eo per quem factum est. l.vlti.et.rñ.

e ¶ Rigor.argu.q subtilitas iuris siue rigor fm canones nō est seruādus vt.š.ti.pri.sepe.vbi de hoc. et ita videt q rigor ille insti.vi bo. rap.§.ij. ver.sed ne talia.et.xvij. q.ij.priusquam: et.C. vn de vi.si quis in tātam. et xvj.q.i.placuit. non debeat fm canones seruari arg.š.ti.pri.sepe.et.š.ō iura.calū.litteras.et.i.ō rap.cum causam.c.vlti.

D hoc cum contingat actorem multotiens[a] mittendum esse in possessione causa rei[b] seruande propter absentiam partis aduerse: et per eius dolum siue potentiam nō possit rem custodiendi[c] nancisci[d]: ac imminente fine anni reus ne possessionem amittat: debitam offerat cautionē cuiusmodi pena sit mulctandus: qr iussioni non paruit iudicis: a nobis tua fraternitas requisiuit. Ad quod dicimus: q in ecclesiasticis personis et negocijs rigor[e] et districtio iuris non requiritur: sed cum iusticia propter hoc non periditatur[f]: patienter admitti debet: cum reus per cautionem standi iudicio se astringit.

I Dem abbati de ramese et archidiacono helieñ.

¶ Propter cōtumaciā rei potest iudex rem petitam sequestrare: et ipsum contumacez in expensis condemnare quas propter ipsius contumaciam vel dolosam exceptionem fecit.

E X litteris vestris accepimus q cum vobis causam que inter monachos de etoll. et canonicos lincon.super ecclesijs de.v. et .M. vertitur duximus cōmittendam: et canonici citati legitime se contumaciter[g] absentarint: vos licet monachi essent ob contumaciam aduerse partis in possessionem rerum petitarum mittendi: intuitu tamen religionis[h] mitius agere cum eis volentes: possessionem sequestrari[i] fecistis: vt sic saltē canonici affecti tedio stare iudicio cogerentur tandem monachis ecclesias sibi postulantibus restitui canonici responderunt auctoritatem vestraz penitus expirasse: eo q ad alios iudices litteras impetrarunt que preiudicare[k] prioribus videbantur. Verum quoniam in posterioribus litteris non fuit mentio facta priorum: nec in eis nomina continebantur ecclesiarum que in prioribus posita fuerant: sed indiffinite[l] dicebatur super quibusdam ecclesijs: Nos attēdētes maliciam et doluz nulli patrocinari debere: mandamus quatenus predictam causaz secunduz formā priorum litterarū non obstantibus posterioribus terminetis: expensas[m] quas propter hoc monachi fecisse noscuntur eis a canonicis restitui facientes.

I Dem exoneñ. et vintonieñ. episcopis et abbati herfordieñ.

¶ Actore contumace testes recipi et sententia ferri debet etiam lite non contestata reo instante.

C Ausam que inter .F. et .R. filiuz agathe de natiuitate ipsius.A. vertitur: vobis fratres episcopi et londoñ. episcopo commisimus terminandam: et infra. Ceterum si aduersarius[n] suus legitime citatus[o] ad presentiam vestraz accedere vel iudicio ecclesie parere contempserit: aut etiaz se absentauerit: cum de anglia recessisse dicatur: procuratorem eius si quem reliquerit conuocetis: qui siue venerit siue non: aut si procuratorem non dimisit: denunciationibus ad domum[p] eius missis: receptis testibus alteri[q] partis iuxta

i ¶ Sequestrari. hoc de iure fieri nō debet nisi in casib⁹.i.de seqstra.c.i.et vl. vbi de h.sz de gratia hoc fecerūt.cū debuisset monachos misisse in possessionē causa rei seruande.š.vt lite nō ɔte.tue.et.c.qm.§. in alijs. sed hic voluerunt seruare talez rigorem.

k ¶ Preiudicare priorib⁹ videbātur.quo ad opi.illorū canonicorum.sed nō est ita.

l ¶ Indiffinite.ppter talē mētionem generalē seu in diffinitiua pores lre nō reuocantur p posteriores sed expressaz debēt facere mētionē de priorib⁹ .š. de offi.dle.ex litteris.et.i.ō re iudi.inter monasteriū.et.i. de coha.de.et mu.sup eo.

m ¶ Expēsas.sic.š.ō rescrip. ceterū.in fi.et.c.ex pte.et.c.vlt. vbi de hoc.et.i.de ap.vt debitus.h.

C Ausaz que. Si actor est ɔtumax reo instāte diffinitiua snia ferri pōt.h.d. vel pinguius fm cōmunez intellectum vt in rubro. Prima ps ponit petitionem rei ɔtra quē actor ipetrauerat.secūda ipsaz petitionem exaudit ibi: ceterū Ab.si.

n ¶ Aduersarius .s.R. filius agathe qui fuerat actor: vt patet.i.qui fi.sint legiti. causam que.

o ¶ Citat⁹.legitime trinis edictis.vel vno pemptorio porbus.xxiiij.q.iij.de illicita.et.ff. de iudi.ad peremptoriuz. et.l. nonnunquam.

p ¶ Ad domū.not.q citādus est semp aligs si iuenit.iiij.q. v.qsqs.et.i.q ma.ac.pos.c.i.et i.eo. venerabilis: et.i.tit.pri. c.vlti.demū citari debet pcurator si quem dimisit quem tenetur dimittere quilibet et maxime postq est citādus. als pcederetur cōtra eū tanq cōtra cōtumacem denunciationib⁹ ad domū uel ad ecclesiā abñtis factis vt hic.et.i.e.venerabilis: et.i.ti.pri.c.vl.et ff.ex qui.cau.ma. Item ait.§.hoc aūt.et amici sunt regrendi.ff.e.l.ergo.ff.de dā.infec.l.iiij.§.pretor.xvi.q.iij.§.pōt.ver.si is aūt.et.ff.de li.ag.l.i.et.rñ.et. ff.ex qui.cau.in pos.ea.l.hoc autē. Preterea vr hic receptis testibus alterius ptis ad sniaz pcedatis.et id ɔdicit expresse.i.ti.pri.c.fi.vbi dicitur q citatus procuratorem non dimisit: denūciatione ad domū facta causa custodie in possessionem mittatur actor: vel excōmunicetur si missio fieri nō potest. et h dicit q testes rc.et.š. vt lite nō ɔte.quoniam.§.in alijs: et.c.tue.qualiter ergo intelligitur hec decre.dicas q hec nō ɔtradicit illis: qr in alio casu loquitur. ɔria locū habēt: quādo reus est ɔtumaciter absens.nec dimisit procuratorem.tunc lite nō ɔte.mittit actor in possessionē cā custodie.hec decre.loquitur qñ actor ē absens: et reus presens: tūc.n.cōtra actorē absentē recipiūtur testes lite nō contestata. et snia pōt ferri: vt dicit in fi.et sic loquitur etiam auc.C.quomō et qñ iudex. auc.qui semel: et in auc.de litig.§.oēm.col.viij.et.R.filius agathe cōtra quē pceditur erat actor: et.F.reus: ut patet.i.qui fi.sint.le.cām que. et ille .R.ipetrauit litteras illas qbus agebat ɔtra.F.sup hereditate aui sui.et.F.impetrauit lfas istas: et illas.š.de offi.dele.cām que.et iste.F.ipetrauit remotionem vnius iudicis.et fecit addi illud qō h dicit.s.in ver.ceterū.qdam dixerūt q lis fuit h ɔte.sed nō est verū.de hoc dicetur plenius.i.ti.pri.ratio est quare i absentia actoris recipiūt testes lite nō cōte.et nō in absentia rei cōtumaciter abñtis.qr maior est ɔtumacia actoris q rei.et si actor nō uenit q aliū ad iudiciū puocauit presumitur potius cōtra ipsum q ɔ reum absentem. vnde rei fugientes appellanntur: vt in.l.properandum.C.de iudi.et actor debet vti intentione ad iplēdā cām.reus debet extenuare cām.iiij.q.iiij.c.i.et in auc. de litig.§.

et.ij.q.vij.lator.et.xvi.q.i.frater noster.xij.q.ij.nulli. Rigor talis non seruātur in causis ecclesiaz et minoz.qbus cōsulitur bñficio restitutiōis sed in causis priuatoz hñ seruat: vt.C.vnde vi.meminerint.et.l.si qs.et qō dicitur in.c.placuit.cause sue detrimētū patiatur. hoc verū est quo ad iudiciū possessoriū fm quosdā sz a pprietate nō repellit: vt ibi i fi. dicitur: uel ipse nō stabit in cā p re illa.sed clerici illius ecclesie.vel pt itelligi detrimētū patiet in reb⁹ pprijs.xij.q.iiij.qcunq3.

f ¶ Periditat.cū enim nulluz fiet ei piudiciū ex hoc nō expedit q rigor seruetur.sed si iusticia periditaret ex hoc puniret ad interesse .ff. ne vis fi.ei qui in pos.mit.l.i.rñso.i.§.hec aūt verba.et.ff.vti pos.si duo.§.vlt. ad expēsas tñ punit.i.c.pri.et.š.vt lite nō ɔte.qm.§.in alijs.et.i.ō pe. calūniam.et.š.ō arbi.dilecti: sed hoc ideo dicit qr iudex ecclesiasticus nō imponit penā siue mulctā quā imponeret secularis.ff.si quis in ius vo. nō ierit.l.ij.§.si quis.ibi extraordinariā penā imponit.ad idem.ff.ō iudi.l.ij.§.vlti. Bernardus.

E X litteris. Sūmat Jo.an.tribus modis. Et demū tenet primum sūmariū: vz. Reus ɔdēnatur ad expēsas quas ppter eius ɔtumaciā vel dolosam exceptionē actorē fecisse ɔstabit.sed ego ɔiungēdo primuz et vltimū sūmariū: qr duo vr approbare ista lra sūmo sic vt in rubro.cōis diuisio secūda ibi: verū. Abbas siculus.

g ¶ Cōtumaciter.multis modis cōmittitur cōtumacia. qñq3 attēditur respectu nō veniētis.vt hic: et.i.e.cum dilecti.ad fi.qñq3 respectu non restituentis.ff.de rei ven.qui restituere.quādoq3 respectu non respondentis.vel obscure respōdentis.quod idem est ac si nō responderet.ff.de in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dem vbi reddit hec rō.col.viij.ꝛ ideo potius parcitur reo:qꝛ facit id a quo de nominat: actoꝛ vo ꝯriuꝫ eius qd debet:ꝛ eo abſēte pōt recipi teſtes:ꝛ ſnia fert:ꝛ qꝛ fauoꝛ ꝯſideraꝛ ex parte rei;qꝛ rei fauorabiliores ſunt ꝙ actores:ꝛ ideo iura voluerūt eis potius ſubuenire ꝙ actoribus.cū pma facie ſit pſumptio ꝓ eis.ĩ.de pba.ex litteris:ꝛ ne ſit ī ptāte actoris:cū voluerit reū vexare:ꝛ iō ne ceſſe hꝫ litē vſqꝫ ad finē pducere ſi reus voluerit: vt in autē. premiſſa qui ſemel.

a Formam.ĩ.qui fi.ſint legi.cauſam que.i.b.

Prout nobis. Cōis diuiſio.Sc̄a ibi:ideoqꝫ Ab.ſiculus.

b Cōtumaciter.cōtumax eſt q cū debet parere nō paret.ff.de re iudi.cōtumacia.alias latitare nō videtur.q ſi preſens eſſet nō cōpellitur reſpōdere.ff.de iudi.nō videt:ꝛ.ff.de peculio eo tpe.ff.ſi qs in ius vo.nō ie.l.ij.alios modos contumacie habes.ſ.vt lite nō conte.qm̄.§.i.ꝛ alios modos notaui.ſ.eo.ex litteris.

c Cautionē.no.ꝙ ſola pmiſſio ſufficit pro cautiōe iſta vbi nō fuit excōicatꝰ vel data poſſeſſio.ff.d iudi.l.ij.§.ſed ſi dubitetur.ꝛ nō obſtāte iuratoria cautione ex iuſta cā poterit appellare .ff.q ſatiſda.cog.l.vl ꝛ.ĩ.de appel.ad hec.nec etiaꝫ pena cōmitteret:ſi eſſet appoſita.ff.rē ra.ba.l.iij.§.falſus.ꝛ.ff.iudi.ſol.cū apud. ſꝫ h non appellauit ex iuſta cā. ꝛ iō vicit iuramento ꝯtēpto:vnde incidit in periurium.

d Aduocati.qn̄ inducie dāde ſunt ꝓtextu aduocati:dictuꝫ eſt.ſ.vt lite nō ꝯte.c.i.

e Inſtāte. perinde eſt ac ſi a iudice interrogaret.ff.d interro.ac.ſi ſine.§.i.ꝛ per talē interrogationē ꝛ rn̄ſionē fuit lit.ꝯte.facta:vt dꝛ in fi.nec diſtinguit per quē fiat interrogatio.ſ.de lit.ꝯte.c.vno in glo.ꝛ itelligo libellū ſup decimis illis porrectū:in quo decime petebant ꝛ hoc ſatis colligit ex ipſa lr̄a vbi dicit decimas de qbꝰ ꝯtētio erat.lꝫ qdā dixerūt ꝙ libellus n̄ fuerit hic porrectus.ꝛ ꝓ hoc volūt ꝓbare ꝙ ſine libello poſſit iudiciū exerceri.vel pt̄ intelligi inſtāte actore.i.ad inſtātiā actoris iudex ipm interrogauit ꝛ reus rn̄dit.ꝙ.xl.an.poſſedit.ſed vitas fuit:ꝙ actoꝛ iterrogauit vt pꝫ in antiqua.ꝛ ſatis pt̄ valere talis cōteſtatio.ſicut valet rn̄ſio ad iterrogatiōes aduerſarij facta.ff.de inter.ac. ſi ſine.

f Ad ꝯuincendā.No.dilationē dari ad ꝯuincendā maliciā.ſi.in auc. vt cuꝫ d ap.cog.§.ſed hoc.col.viij.ꝛ.C.de iudi.ac.iubemus.ꝛ.ĩ.e.cū olim.imo etiā iudex ei facere gratiam poteſt poſt peremptoriū edictū: vt iterū citet ipſuꝫ.ſ.de offi.dele.conſuluit.

g Utpote. expſſiuū vitatis eſt ſicut illud vidimus gloriam eius gloriā quaſi vnigeniti ꝛc̄.ꝛ patet hoc ex eo ꝙ pōt ferri ſnia: vt.ĩ.ſequitur.

h Terminetis.ſi liquet d cā aliqua vel liquere pōt:quia poſſunt recipi teſtes vel ſi nō liquet vel liquere nō pōt.adiudicabitur tm̄ ei poſſeſſio.Ideo no.cum aliqs ꝯuenitur actiōe reali ꝛ fuerit abſens p ꝯtumaciā:ita diſtingue.aut lis ē ꝯteſtata.aut nullo modo conteſtata.ſi lis eſt cōte. vt h.aut liquet de cā vel pt̄ liquere;aut nō.ſi liquet de cā vel poteſt liquere:qꝛ recepti ſunt teſtes ꝛ inſtr̄a ꝓducta ꝛ ꝯfeſſiones facte. vel poſſunt recipi.tūc procedatur ad ſniam diffinitiuā ſm merita cauſe abſoluēdo vel condēnando ſm tenorem illius.l.C.d iudi.ꝓperandū.§.finaūt.ꝛ h.ꝛ.iij.q.ix.decernimus.ſi aūt nō liquet nec liquere pōt:qꝛ actoꝛ nullos teſtes inducit vel inſtr̄a p que poſſit ꝓbare de iure ſuo tūc adiudicanda eſt poſſeſſio tm̄ actori ſalua qōne ꝓprietatis abſenti: vt hic dicit ꝛ.C.qño ꝛ qn̄ iudex ꝯſentaneū.ꝛ erit ſtatim verus poſſeſſoꝛ.ſi vero lis ē quaſi conte.ſaltē ad interrūpendā preſcriptionē.puta cū qs conuenit q poſſidet noīe alieno dño in iudicio noīato ꝛ facta denūciatiōe ꝛ ipſo legitime citato ſi nō uenerit tunc adiudicatur poſſeſſio ipſi actori ſalua queſtione ꝓprietatis abſenti.ſ. vt lite nō ꝯte.qm̄ frequēter.§.ſi ſuper rebus.ꝛ.C.vbi in rē ac.l.ij.ꝛ ita ideꝫ eſt qn̄ lis ē conte.ꝛ non liquet de cauſa.ſicut qn̄ ē quaſi ꝯte.ſi vero nullo modo lis ē conte.reo cōtumaciter abſente.tūc mittendus ē actoꝛ in poſſeſſionem rei petite cā cuſtodie.ſ.ut lit.nō ꝯte. qm̄.§.in alijs:ꝛ.C.de pſcrip.xxx. vel.xl.an.ſi qs emptionis.§.pe.v.ſed ſi qs vo per vim:ꝛ.ĩ.ti.pri.c.vlti.ꝛ tūc reus vſqꝫ ad annū poterit recuperare poſſeſſionē reſtitutis expēſis ꝛ pſtita cautiōe iudicio ſiſti anno elapſo nō audiet:niſi ſup ꝓprietate:ut in predictis ꝯcordantijs.qm̄ frequēter.§.ꝛ in alijs.ꝛ.l.ſi qs emptiōis.ꝛ hec vera ſunt reo abſente ꝛ actore pn̄te.ſi uero actoꝛ fuerit abſens ꝯtumaciter reo pn̄te ꝛ petente vt ī cā ꝓcedatur;tūc ſi lis ſit conteſt.locum habet quod dicitur.C.de iudi.properandū.§.ꝛ ſi qdem.Si vero lis nō ſit ꝯte.locū hēt.C.quō ꝛ qn̄ iudex auc.q ſemel.ꝛ.ſ.e.c.pri.qꝛ in caſu iſto poſſunt recipi teſtes lite nō cōte.ſi reus petierit ſm quod dicit predicta auc.q ſemel.ꝛ.ſ.eo.c.pri. Et hec vera ſunt in actiōe reali.In pſonali vero actiōe reo abſente locū habet quod dꝛ.ſ.vt lite nō cōte.qm̄.§.vlti.ꝛ.C.de bo.aut.iudi.poſ.auc.ꝛ qui iurat tūc enim mittitur actoꝛ in poſſeſſionem bonorū ipſius rei pro modo debiti d clarati in libello vt ibi dicitur.ſi vero eſt talis cauſa ꝙ actoꝛ nō poſſit mitti in poſſeſſionem dꝫ reꝰ excōicari.ſ.vt lit.nō cōte.auc.ꝛ ſiue ſit actio perſonalis:ſiue realis.iudex illā penaꝫ pōt imponere q magis timeat ad alteraꝫ poſtea ꝓceſſurus: vt in d cre.qm̄ in fi.qꝛ hoc ſoluꝫ bene agit ꝛc̄.xxiij.q.v.prodeſt.

dictam formam[a] ad proferendam ſententiam procedatis.

Urbanus tertius de nouo loco ꝛ de viger.prioribus.

Si reus poſt litē conteſtataꝫ eſt contumax:ſi alias liquet de cauſa fert diffinitiua ſnia.ſi non liquet actoꝛ in verā poſſeſſionē inducitur.

Prout nobis:ꝛ infra. Reum qꝛ contumaciter[b] a preſentia veſtra receſſerat iuratoriam coegiſtis exponere cautionem[c] ꝙ coram vobis iuri pareret. Cumqꝫ die prefixa veſtro ſe conſpectui preſentaſſet: pretextu aduocati[d] quem non habebat reſpondere ſolita malitia recuſauit. Tandem actore inſtante[e] reſpondit:ꝙ.xl. annis decimas de quibus erat contentio percepiſſet: varijſqꝫ poſtmodum excuſationibus vtens in vocem ap. prorupit: ꝛ contumaciter iuramento contempto receſſit. Ideoqꝫ mādamus quatenus ad conuincendam[f] eius malitiam ſemel eum ad.U.pre.conuocetis:ꝛ ſi venerit finem imponatis negocio competenteꝫ.ꝙ ſi venire contēpſerit cauſam vtpote[g] lite que ingeritur conteſtata diffinitiua ſententia terminetis[h].vel preſenti ſaltem adiudicetis poſſeſſionem ſeruata dumtaxat queſtione proprietatis abſenti.

Innocentius tertius.

Qui fundata intentione actoris exceptionem peremptoriā obijcit quam non probat incontinenti ſed accepit inducias:ſi defecerit in probando condemnatur incontinenti diffinitiua non expectata in expēſis:ac ſoluere cogit.ꝙ ſi nō poteſt:puniet in corpus ſm arbitriuꝫ iudicis.h.d.no.iſte tex.

Finem[i] litibus cupientes iponi: ne partes vltra modum grauent laboribus ꝛ expenſis preſertim cum de beneficijs eccleſiaſticis litigatur: que ſine diſpēdio[k] diu vacare[l] non poſſunt. Preſenti decreto ſtatuimus: vt poſtquam intentionem ſuam altera pars fundauerit[m]: ſi reliqua forte voluerit legitimam exceptionem[n] opponere quā nolit aut nequeat incontinē ti probare. Quia frequenter ad impediendum vel differendum ꝓceſſum exceptionem huiuſmodi per excogitatam maliciam opponuntur: ad ſoluendas alteri parti moderatas expenſas[o] extunc in iudi-

Finem litibus. Qui fundata intentione actoris peremptoriū obijcit ꝛ acceptis iducijs dficit ī ꝓbādo punit in expenſis qꝛ dolus preſumit.h.d.ſm Ioan.an. poſſet tn̄ latiꝰ ſūmari ſm eū ſic.q fundata itētione actoris exceptionē obijcit ꝛc̄. vt ſic icludat quaſi ꝑemptoria exceptio ꝛ dilatoria eo caſu quo probat ꝛ ꝓponit poſt lit.ꝯteſ. vt pꝫ de of.dele.c.īſinuāte. hec tn̄ idiſtincte mihi nō placet vt h decre. ꝑoīa hēat locū ī quaſi perēptoria vl' dilatoria:ut.ĩ.ſubijciā:ꝛ pmū ſūmarium Io.an.eſt nimis generale in fi. Itē nō facit mentionē de alio reqſito per tex. ad hoc ut fiat hec ꝯdēnatio.ſ.qn̄ icōtinēti nō vult vel nō pt̄ ꝓbaꝛ vn̄ ſcias ꝙ hoc.c.legit tripliciter quaꝝ due lec.ſunt magis cōes.ſꝫ ſm vnaꝫ q̄ placet mihi ſūmo ſic ut in rubro.ꝛ ē caſus ſingularis ꝛ nouꝰ ſꝫ ꝙ iſtra intelligo ꝓ hoc facit vbū ſtatuimus poſitū in tex.ꝙ ius nouū iducit iuxta no.in.c.decernimus.ſ.de iudicijs. Diuidit:nā primo pmittit cōſtitutiōis duas cauſas generales.ſcd̄o ꝯſtitutionē ſummittit ibi:preſenti: adijciendo alias duas cauſas cōſtitutionis ſpālis quaꝝ vnaꝫ interſerit in ipſa ꝯſtitutōe ibi.qꝛ frequēter. Ab.ſiculus.

i Finē litibus.ſic.ĩ.e.c.venerabilis.C.de agri.ꝛ cen.litibus.li.xi.ꝛ.C.de iudi.ꝓperandū.in pn̄.ꝛ.ĩ.de re iu.iurg antiū.

k Sine diſpendio.ſ.de elec.cum inter vniuerſas:ꝛ.ſ. vt lite nō cōte.quoniam.§.i.

l Diu vacare nō pn̄t.ĩ.de conceſ.preben.nulla:ꝛ.ſ.de elec.ne pro defectu:ꝛ.l.di.poſtꝙ.

m Fundauerit.vel ꝑ teſtes vel ꝑ inſtr̄a.vel per ꝯfeſſionē vel per euidentiā facti:ut.ſ.de reſti.ſpo.cū ad ſedē.in fi.ꝛ.C.de excep.ſi quidē. vel etiaꝫ pſumptiue.C.de ꝓba.ſiue. vel ipſo cōi iure.xvi.q.vij.oēs baſilice ꝛ.xviij.q.ij.monaſteria.

n Exceptionē.hic patet ꝙ exceptio perēptoria pt̄ obijci publicatis atteſtationibꝰ ex eo ꝙ dicit fundata intētiōe alteriꝰ partis:ſic.ĩ. de teſti.c.de teſtibus: vbi de hoc.ꝛ.ĩ.de cog.ſpirituali.c.vl.

o Expēſas.ſed nūqd habet locū qd hic dicitur in expenſis in exceptiōibus dilatorijs que proponūtur ante litem conte. vt deficiens in probatione puniat in expēſis.ſicut poſt litē ꝯte.qdā dicunt ꝙ ſic:arg.ſ.de reſcrip.ceterū.ſ.e.ex litteris.Ego credo ꝙ h diſtinguēdū ē.ꝙ ſi calūnioſe proponat aliquis exceptionem dilatoriā an̄ lit.ꝯte.ꝛ de hoc ꝯſtat euidenter:tūc debet condemnari.ſ.de reſcrip.ceterū.ꝛ.c.vlti.ꝛ.ſ.e.ex litteris:qꝛ ibi euidēter apparet de malicia ipſius.alias nō credo excipientē condemnandū in expenſis ante litē conte.niſi conſtet de malicia ipſius ꝛ precipue ſi ſuper hoc iuratū eſſet de calūnia:ar.huius littere a ꝯrio ſenſu ex eo ꝙ dicit poſtꝙ altera pars intentionē ſuā fundauerit.ergo ante litem conte.non videtur condēnanda pars excipiens.cū hoc habeat a iure.ꝙ poſſit proponere exceptionē.ĩ.de excep.paſtoralis.ꝛ ꝓcipue vbi hꝫ veriſimilē cām excipiendi.ſed expenſe que preſtantur propter contumaciam partis alterius:ille indiſtincte preſtant qualēcunqꝫ cām litigandi habuerit ille cui preſtatur.ĩ.e.cū dilecti;ꝛ.ĩ.de ſequeſtrat.ad hoc.ſ. vt li.nō ꝯte.quoniā.§.in alijs.C.de iudi.ſancimus.ꝛ.C.quō ꝛ quando iudex.auē.q ſemel.ꝛ.ff. de iudi.eum quem temere.ꝛ in concil. lugdunen.

ſ.e.ti.actor.q est Inno.iiij.ꝛ tales expense statiz sunt ꝑstãde añ̃ꝯ audiak
s.ut li.nõ ꝓte qm̃.§.ĩ alijs.ꝛ.C.õ iudi.sancim⁹. Itẽ illud regulare ꝓsue
uit eẽ: vt in fi.litis victus victori in expensis litis ꝓdẽnet.ſ.de pe.calũ-
niã.ꝛ.s.de ma.ꝛ obe.c.vlti.ꝛ ĩ auc.de iudi.§.oportet.col.vi.ꝛ.C.õ epi.
ꝛ cle.auc.generaliter.sed in casu isto differẽtia est a primo casu. vnde b
distinguit sicut in priori
vtrũ bũerat ꝓbabilẽ cãz
litigãdi: vel nõ ꝛ vtrũ sit
iuratum õ calũ. vel nõ.
si est iuratum de calũnia
puta: quia talis causa est
vbi iuratur: tunc non de
bet cõdemnari in expen-
sis: qꝛ nõ est verisimile ꝙ
aligs sit ĩmemor sue sa-
lutis: ut.i.q.vii.sancim⁹
qꝛ iuramẽtũ õ calumnia
ad oia q̃ emergũt ꝛ inci-
dũt in causa post litẽ con
te.extendit.C.de iura.ca
lũ.auc.hoc iuramẽtum.
et tũc nõ ꝺz condemnari
etiã si deficiat in exceptõ
ne opposita.ꝛ ita nõ de
bet ꝓdẽnari victus victo
ri in expẽsis: cũ probabi-
lẽ cãm hr̃e ꝑsumit litigã-
di: ar.ſ.de sen.ercõ.sacro
et.ff.õ leg.ti.qui solidũ.
§.etiã aliogn metu expẽ
sarũ dimitteret quis ius
suũ indefensuz.ff.de pet.
heredi.illud.et hoc intel
ligo nisi ꝓstet de calum.
seu malicia: quia tũc con
dẽnabit in expensis: qꝛ ꝓ
ma ꝑsumptio tollitur p
sequẽtẽ. Si vero nõ ẽ iu
ratũ de calũnia: puta qa
causa est spũalis tunc de-
bet condẽnari in expẽsis
qui deficit in ꝓbatiõe ex-
ceptiõis ꝓpositę funda-
ta intẽtiõe actoris vt hic
dicit: qꝛ eo ipso ꝙ nõ pro
bat: ꝑsumit maliciose ex-
cepisse. in qno casu ꝑt in
telligi hec decre. et h̃ pos
set requiri iuramẽtum ꝙ
malitiose nõ opponat ex
ceptionem. ar.s.õ elect.
cuz dilecti. et.s.õ restitu.
spo. litteras. cum iam sit
ꝓbata intẽtio et ꝑsũptio
ꝓ ipso ꝯ ercipientẽ: ꝛ sic ĩtelligo ẽt de expẽsis toti⁹ cause. alij dicunt ꝙ
nulla distinctio est faciẽda: ꝛ eo ipso ꝙ succũbit: malã cãm ꝑsumit bũisſ-
se. ar. C. de epis. ꝛ de. auc. generaliter. et eo ꝙ ibi dr̃. ꝛ si vict⁹ fuerit ꝑsu
mit iniuste mouisse litẽ. Dñs pla. ꝛ dñs Ja. dicebãt ꝙ eo ipso ꝙ succum
bit vict⁹ ꝑsumit iniuste mouisse litẽ. Benigni⁹ exponũt alii illõ v̊bũ vict⁹
s. ab aduersario: ut. C. õ epi. ꝛ de. oẽs ĩ fi. sz ĩ criminali cã eoipso ꝙ succũ
bit presumit calũniari. ij.q.iiij.q nõ ꝓbat. C. de aduo. diuer. iudi. l.i. sic
dicebant predicti dñi pla. ꝛ Ja. idez esse in ciuilibus. Sed in causa ap-
pellationis nulla distinctio est facienda: an iustã habuerit causaz appel
landi: an non: siue appelletur post sniam: siue a sententia. ſ. de ap. sepe
e. reprehensibilis. ꝛ. c. significauerunt; ꝛ. c. ut debitus. ꝛ. c. nicholao: ꝛ. ſ.
de eo qui mit. in pos. causa rei seruande cum venissent: ꝛ. ij. q. vi. oĩmo-
do: ꝛ. C. de ap. eos. §. ne temere: ꝛ. C. quoꝛ ap. nõ recl. ab executore. Et
no. ꝙ tm̃ necessarie expense ꝛ moderate restituende sunt ꝛ vtiles. ſ. e. c.
pri. ꝛ. ſ. ti. pri. cũ uenissent. in fi. ꝛ. ſ. de seq̃stra. c. i. in fi. ꝛ que propter h̃
facte sunt: vt dr̃ h̃: ꝛ. c. pri. in aduocatis ꝛ in alijs. C. de iudi. sancimus.
ꝛ si quas fecit casu vel facto: illas nõ peteret. ff. man. inter causas. §. non
oĩa: ꝛ erũt mediocres nõ delicate. ff. de dã. infec. inter quas. §. vl. ꝛ. l. se.
ar. ff. de pig. ac. si seruos in fi. nec obstat ꝙ minores facere potuissent. ff.
mã. si qs alicui. §. impendia. No. ꝙ expense q̃ facte sunt post lit. ꝓte. peti
debent officio iudicis. sed q̃ fiũt añ lit. ꝓte. petunt iure actiõis. ꝛ notarim
debẽt peti in libello. ff. de edil. edic. ediles. §. itẽ sciendũ: ꝛ. l. itẽ si serui.
§. i. ꝛ nisi tpe sñie iudex ꝓdẽnet ad illas expensas: q̃ ueniũt iudicis officio
postea peti nõ ꝑũt. C. de fruct. ꝛ lit. expen. terminato. nisi in cã appella-
tiõis. C. qñ ꝓuo. nõ est necess. l. vl. iudex aũt prius tarabit expẽsas postea
tarabit prout traditur. iij. q. iij. §. quod fieri nõ debet. ꝛ in auc. de iudi. §.
oportet. col. vi. ꝛ. s. qõ metus causa. c. vlti. ꝛ. ſ. de iniurijs ꝛ dam. da. c.
olim. ꝛ. s. de procur. constitutis.

a Cũ acceptis inducijs. i. postꝯ inducias receperit ad ꝓbandã exceptionem. et istud capitulum determinat illud tunc.

b Et si soluẽdo. b semp regulare est: vt qui nõ ẽ soluẽdo alio modo puniat. xiiij.q.vi.si res: et.ff.de pe.l.i.ad fi.ꝛ.ff.de iurisd.om.iu.si qs id.§.in seruos. ꝛ.ff.õ iu ius vo.l.ulti.ꝛ.C.õ sepul.vio.l.vlt.ĩ fi.et.ſ.õ de.male.c.vlt.ꝛ.C.

cto faciendas cum acceptis[a] inducijs si forsitan in ꝓbatiõe defece-
rit: condemnetur. ꝛ si soluendo[b] nõ fuerit: alias ſm arbitrium discreti
iudicis puniatur: vt hoc saltem ti
more perterritus non facile quis in
grauamen alterius falsas exceptio
nes opponat.

¶ Item prenestiñ. episcopo apo.
se. le. ꝛ decano brinciñ.

¶ Citatus ad totam causam cer
to termino ad comparendum assi
gnato tenet cõparere in termino et
dato impedimento in termino ꝺz
cõparere ꝙcit⁹ potest post termi
num: alias condemnabitur in expẽ
sis a tempore citationis emisse.

QUm dilecti filij nuncij leodi
ceñ. electi pro eo ad se. apo. ac
cessissent: archidia. ꝛ. h. canonicus
leodicen̄. ecclesie noie suo ꝛ quorũ
dam cõcanonicorũ[c] suoruz: quorũ
litteras exhibere de rato contra eũ
dem electum quedam crimina[d] ꝓ
ponebant: per que nitebantur euz
ab electione repellere vt indignuz
ꝛ infra. ¶ Quãuis autem ex eo ꝙ
idem electus a grauamine[e] aduer
se partis appellauerit: ꝛ appella
tionem non fuerit per sufficientes
procuratores: cum possit illis pro
sequentibus prosecutus[f]: nõ leuis
exorta esset suspitio contra euz.
¶ Volentes tamẽ iuris ordinẽ ob
seruare ipsi mandauimus: q̃tenus
vt vsqz ad dñicam: qua cantatur
ego sum pastor bonus: per se: vel
per procuratorẽ sufficientẽ[g] ad pre
sentiam nr̃am accederet sup predi
ctis oĩbus responsurus aliogn cuz
assignaremus ei pro peremptorio
terminum supradictũ sciret ꝙ quã
tum de iure[h] possemus procederemus et tũc in negocio memorato.
¶ Expectantibus igitur aduersa-
rijs ipsum diu vltra terminũ du
ximus expectandum: sed ipse dire
xit simplicem solũmodo nuncium[i]
excusationis litteras afferentẽ. scri
bebat enim ꝙ nuncium: cui cum a
nobis recederet: iniunximus viua
voce: vt citaret eundem: sero rece
perat: vnde non poterat[k] tũ ꝓpter
termini breuitatem: tum propter
viarũ discrimina nostro se conspe
ctui presentare. ¶ Sed contra boc
faciebat ꝙ sicut excusatorem dire-
xerat sic dirigere potuerat respon-
salem: cum ei non fuisset iniunctuz
vt ad causaz in propria ꝑsona dũ
taxat veniret: sed vel ipse accede-
ret vel procuratorem idoneum de
stinaret. ¶ Preterea cum mandatur
alicui: vt ad certum terminum se
iudici presentet duo sub hac[l] for-
ma mandãtur: vt ad iudicẽ veniat
ꝛ ad diem sibi prefixã accedat. vn-
de si venire non possit ad diem as-
signatum tenetur nihilominus se
iudici presentare. Si. n. mandatur
alicui: vt alij ad certum diem cer-
tam rem exoluat: nõ ideo erit a mã
dato solutus: si soluere nequiuerit
die data: imo ad solutionem cla-
pso etiam die solutioni prefixo te-
netur. ¶ Quapropter qꝛ dictus ele
ctus nec venerat: nec sufficientem
miserat responsalem[m] ad diem si-

habebant mandatum ab alijs: vt hic dicitur.

c Cõcanonicoꝝ suoꝝ: no. ꝙ in cã cõi eiusdẽ litis vn⁹ admit tit ꝓ alio post litẽ ꝓte. volens agere ꝓ ipso: ꝛ cõstet eũ ñ hr̃e mãdatũ ꝑstita cautiõe de rato C.õ ꝓsor. eiusdẽ litis. l. ij. arg. ſ. de cõsti. cũ .ĊH. vbi de hoc Itẽ aliud spãle: ꝙ post lit cõte. cauet de rato. vt in. l. ꝑdicta ꝯ illud. ff. de pcu. põponi⁹. §. ra ti. Itẽ aliud spãle ẽ hic: ꝙ ĩ cã criminali admittitur vnus ꝓ se ꝛ ꝓ alijs. ij. q. v. statuit. ver si. si duo. ꝛ. iij. q. vi. õ quippe. Sed nõ credo ꝙ in tali casu au diretur unus pro alio sine mã dato: qꝛ talis causa nõ proprie dicit cõmunis. imo vn⁹ solus posset agere insolidũ excipien do contra electum ꝛ tãtum fa cit vnus quantuz plures. ꝛ isti

d Crimia. s. vilapidationẽ ercõicationẽ: ꝛ piurũ: ꝛ ꝙ administrauerat con firmatione nõ habita. Itẽ ꝙ erat in minorib⁹ ordinib⁹ ꝓstitut⁹. hec oĩa obij ciebant in modũ exceptiõis. vt ꝑz in integra. de boc. ſ. de accu. sup bis.

e A grauamine. ꝙ inferebat ei altera pars ex̄ iudiciũ vt vr̃. uel etiã in iudi cio: qꝛ plures cõmissiones emanarũt super boc negocio.

f Prosecutus. si statuisset terminũ sue appellationi: debuit ꝓdẽnari ad oẽs expensas quas aduersarij fecerũt postꝯ uerũt ad curiã: qꝛ nõ misit sufficiẽtez ꝓcuratorẽ ad curiã. ſ. de appel. nicholao: ꝛ. c. reprehensibilis: ꝛ. c. sepe: ꝛ etiaz si terminũ nõ statuisset: ut in. d. c. reprehensibilis: ꝛ. c. sepe: ꝛ boc uerũ ẽ quãdo in iudicio appellatur.

g Sufficientẽ. legitime cõstitutũ ad agẽdũ ꝛ rñdẽdũ. s. de ꝓcu. c. i. ꝛ. c. acce dẽs. ꝛ. xviij. q. v. de liguria⁹: ꝛ. ff. de ꝓcu. mutus. §. pena.

h De iure. in perẽptorio iuder ꝺz sic cõminari. s. de in inte. resti. tũ ex litte ris: ꝛ. ff. de iudi. in perẽptorio.

i Nunciũ. no. per nunciũ fieri citationem.

k Poterat. sic. s. de elec. bone: ꝛ. ſ. de ap. ꝓstitutus.

l Sub hac. hoc fuit sumptũ de lege. ff. õ arbi. celsus. ꝛ est si. s. de resti. spol. c. ulti. ꝛ viij. di. quo iure: ꝛ. s. de offi. õle. cũ sup. ar. ꝓtra. ſ. õ spõ. sicut: ꝛ. ff. de ꝓdi. ꝛ demõ. ex scriptura. ꝛ. ff. de leg. iij. ca tñ adiectio. ꝛ insti. õ v̊bo. ob. §. oĩs stipulatio. ꝛ. ff. de ꝓdi. insti. si qs ita institutus.

m Respõsalẽ. Et hoc vr̃ ꝙ ꝛz aliqs iusto ĩpedimẽto sit detẽtus: vt uenire nõ possit: ꝙ teneat mittere ꝓcuratorẽ. v. q. iij. si egrotãs. vbi õ hoc. ꝛ viij. di. epi⁹ ꝛ. c. placuit. ꝛ. lxv. di. si qs metropolitan⁹. si. ſ. õ ap. cõstitutus. ꝛ. s. de cle. bo ne. In ꝓriũ vr̃ ꝙ nõ teneat mittere ꝓcuratorem: dũmodo mittat excusatorem s. de ꝓcu. querelã. vbi de hoc qꝛ reuocat snia: si ꝓbet iusta absentia: ut ibi: et ſ. de re iudi. cũ bertoldus. et. ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. et. vii. q. i. pre sentium. Nam egritudo ꝓgat diẽ. ꝛ si tũc iudicauerit: iudicatũ nõ vr̃. ff. de

re iudi. quesitum. ꝛ si ex causa probabili absens est: nō ꝓcedit contra eū diffinitiue. ℟. de offi. dele. ꝛsultationibus. Itē ſm hoc nō esset melioris ꝯditionis qui abest ex iusta causa: ꝙ qui ex iniusta. si nō vult interesse vel non pōt sufficit ei si mittat ꝓcuratorē. ff. de ꝓcu. l. i. ꝛ. delegatꝰ nō pōt cōpellere partes: vt ꝓsonaliter quis ad causaꝫ veniat. niſi i casibꝰ. i decre. Inno. iiij. de iudi. c. iuris cē. ꝛ generaliter ab initio ante libelli oblationē ꝙtiēs ꝙs abest ex necessitate subueniē ei. ff. ex qui. cau. ma. sed ꝛ si. ℣. i. ad hoc dicit vincē. ꝙ reꝰ ad cāꝫ citatus si ardua ē cā: ꝛ venire nō pōt: nō tenet mittere ꝓcuratorē: ſꝫ excusatorē, arg. illiꝰ decre. ℟. de ꝓcur. ꝯrelā. niſi ſpāliter. hoc in citatiōe dicatur: ſꝫ qō hic dictū fuit. ſꝫ actor semp tenet mittet. ff. ō diuer. ꝛ tēp. ꝓre. l. i. Dicas ꝙ actor ab initio añ libelli oblationez: aut etiā citationē non cōpellit agere: sed ne fiat ei ꝓiudiciū in ꝓscriptione circa rē suaꝫ ēt infirmus ꝛ impeditus cōpellit cōstituere ꝓcuratorē: qui saltez litem ꝓtestet. ꝛ sic ī terrūpat ꝓscriptionez ꝛ sic indirecte cōpellit. sed per iudicē nō cōpellitur. ꝛ sic intelligit ler prima. ff. ō. diuer. ꝛ temp. ꝓscrip. l. i. reꝰ nō cōpellitur venire iusta de causa ſpeditꝰ ꝛ ꝑcipue si causa est ardua: vt diri in decre. ꝯrelā. ℟. ō ꝓcu. sed sufficit mittere excusatorē ꝙ ō hoc fidē faciat: vt ibi. sed ī casu presenti iste electꝰ simpliciter misit nūciū cum litteris allegādo quasdā friuolas excusatiōes. ſ. calores estiuos: ꝛ ꝙ tarde receperat nticium ꝛ insidias allegabat: ſꝫ nō ꝓbabat ideo ꝯdēnabat in expēſis tanꝙ cōtumax. ꝛ secus ē in papa ꝙ in aliis iudicibꝰ: ꝛ tñ circa principale nō procedit papa. Si tñ aliquis est longo impedimento detentus: ita ꝙ nō ē spes ꝙ possit venire ad causaꝫ ꝛ negociū tale sit ꝙ nō possit aliquo modo expediri ꝑ procuratorez: tenet mittere saltē vt litez ꝓtestetur. ꝛ sic nō currat ꝓscriptio actori. sed si ꝑpetuo sit impeditus: tūc tenet omnino mittere ꝓcuratorē ad causam: alꝫ procedetur cōtra illum absentem.

a ¶ Expectatus. ꝛ sic videt ꝙ ī crimīe purgari possit mora. arg. ff. si ꝙs cau. ꝛ si post tres. ar. cōtra. ī. qui. ma. accu. posꝫ. cum in tua.

b ¶ Calores. iurta illud: nos genus ignauum tecto gaudemus ꝛ umbra ꝛ ita est argu, ꝙ si excuset augustꝰ ꝙn teneatur ꝙs prosequi appellationē ad curiam ar. contra. lxxiij. di. quorundam.

c ¶ Contumacem. vnde poterat ꝯtra eum procedi ad diffinitiuā sententiā cū ageretur de electione. ℟. vt li. non contestata quoniam. ℣. i. sed ꝙ appellauit amplius expectatur. ī. c. pri.

d ¶ Expensas. ar. ꝙ in cā criminali siue denunciatiōis vel ingsitiōis seu exceptionis locū hz petitio expensaꝝ. C. qui ac. nō posꝫ. qui crimen. ꝛ sic ler illa. C. de iudi. sancimus. ꝛ. ℟. e. c. pri. locū habent siue cā sit ciuilis siue criminalis de expensis dictū est satis. ℟. c. pri. ꝛ fit hoc cōdemnatio nō premissa taxatiōe. dic super hoc ꝓ̄t notatur. ℟. de ꝓcura. auditis.

Cum olim. Jo. an. nō sūmat dicens gratiosaꝫ ē: sed ꝙtenus ius ponit pōt sic sūmari. In cā electionis ꝓcedit ℟ ꝯtumacē etiā ad diffinitiuā: ꝛ cōtumax de misericordia citari pōt ꝛ audiri. Secūdo sūmo notabiliꝰ. ꝛ sic vt in rubro. Diuidit. nā ꝑmo ponit factū plura continens. Secundo cōmissio cum mandato ibi: volentes. Ab. si.

e ¶ Proponeret, nō ideo statim ꝏbuit ei credi: ꝙ sepe huiusmodi eulogia ex mala fide fiunt. ff. de custo. ꝛ exhi. re diuus. nemini. n. cito manus ponez. xxiij. di. ℣. i. ꝛ. lxxviij. di. quid est cito: ꝛ. ℟. de elec. cum nobis olim. sed ideo credit ei papa: ꝙ ei soli fiebat ꝓiudiciuꝫ sicut clerico qui celebrat in secreto. ℟. de cleri. peregri. ex tue.

f ¶ Alioquin. i. si fuisset electio cassanda ordie iudiciario. sed iudices nō intellexerūt quādo nimis festinanter ꝯfirmauerūt vnde dicit inferius non obstante: ꝙ eius electio sit confirmata.

g ¶ Citatus. ꝛ ideo contumax fuit. vnde potuit procedi contra ipsum ad sniam. ℟. vt lite nō cōte. quoniam. ℣. i. ꝛ ideo postea audiri non debuit: nec snia retractari cōtra cum lata. sed de gratia auditus est postea: vt sequitur inferius.

b ¶ Confirmare. nimis subito. vñ papa vult iterum inquirere de electione ipsa non obstante tali confirmatione.

i ¶ Misericorditer. sic ergo ex misericordia tñ vt eius malicia ꝯuincat auditur iste. ℣. vñ mādat papa inquiri de electione ipsius nō obstante ꝯfirmatione de predicto. ℣. ꝙ de iure non ꝺz retractari: cū ordine iuris facta fuerit: nec ab ea appellatū fuit: licet dicatur appellasse: ꝙ nō ꝑtrauit super facto electionis: sed super iniuria: ꝛ ideo nō pōit ius hec decre. sed est quedā ꝓuisio ex misericordia.

k ¶ Ut conuincat. si. v. .q. ij. ꝓsenti. C. de iudi. auc. iubemus. etiam sic iudex pōt parcere contumaci. ℟. de of. dele. consuluit: ꝛ. ℟. e. put: ꝛ. ī. titu. ꝓ. ꝛ. C. quomodo ꝛ qñ iudex. l. i. b.

l ¶ In hibernia. ar. citationes extra ꝓuinciā nō esse faciendas. ℟. de elec. cōſ: ꝛ. ℟. de ma. ꝛ obe. .c. vlti. sed si non pōt inueniri ad domum illius qui citat mitti ꝺz. ℟. ecām. ꝛ. ī. e. venerabilis ꝛ citandus est ꝙs edictis vel litteris. ff. de fideiō. liber. cū vo. ℣. vlti. vel si nō hz dom'cilium: vbi habitare ꝓsueuit. ff. ve dā. infec. l. iij. ℣. prior. ī. de de. non resi. ex tue. vel apud suam ecclesiam. ī. e. c. si.

m ¶ Anni. Sz ꝙre expectauit vltra ser mēses ꝓtra id. ℟. vt lite nō cōte. qm̄. ℣. i. sed hoc ideo: ꝙ appellauerat: vt segt. Sz ꝑ alia ēt iura non vī ꝙ fuerit expectandus. ℟. de elec. dudū: ꝛ. ī. de re iudi. cū olim. sed forte iō expectabat: ꝙ erat ꝓsecratus: ꝛ cū eo tractabat cā. ſꝫ ibi si tractabat nisi inter eligētes. Itez quare hic assignatur tps appellanti ℨ id qō legitur. ī. de ap. ex insinuatiōe. rñ. ꝙ prefigit ab eo ad quē appellat: ꝛ qui pōt. sed oīa ista ex misericordia intelliguntꝰ facta.

n ¶ Facto. sic. ī. de ap. dilecti: ꝛ. c. vt nostrum. b.

Veritatis est verbum. Legitur quo ad rōnez decidendi pluribꝰ modis. sed cōiter sūmat sic. Si agit de crimine in modū ōnūciationis ℨ reū contumacē possunt recipi testes: ꝛ ferri diffinitiua snia. b. .d. Ego generalius sūmo vt ī rubro. Diuidit. nā primo ponit denunciationē criminū epi curien. ꝛ tres delegatiōes sup ea successiue factas ꝛ delegatoꝝ proceſſus. Secundo euz deponit ꝛ per ipsum alienata reuocat. Secunda ibi; nos igitur. Ab. si.

Veritatis est verbum organo dominice vocis emissum

a Retulerunt.in modum denunciationis.ff.q.vij.qua propter.sicut patet in integra.

b Per ⁊tumaciã. No.q̃ per solã contumactã põt ẽt quis suspẽdi ab officio ⁊ beneficio cũ papa cũ ⁊firmat.qr coram pãmis non cõparuit.

c Judicibus.secundis scilicet.

d Experiri.i.defendere:sic.ꝫ.de iudi.c.i.

e Neglexit.⁊ sic nec coram primis nec coraꝫ secundis fuit lis cõte.⁊ tã lata fuit sñia diffinitiua vt.ꝫ.sequit.

f Malicia.ꝫ.c.pri. vbi de hoc:⁊.c.put.

g Excõicatiõis sñiaꝫ. cũ iam esset suspensus.⁊ ita crescẽte contumacia crescere debet ⁊ pena.ꝫ. vt lite nõ cõte.q̃m.in fi. .⁊.ff.de pe.l.relegati.

h Probatuꝫ. Hic ꝑ q̃ li.nõ ꝓte.recipiunt testes ⁊ ita nõ solũ recipiũtur: vbi agitur õ electõe ꝓlati vt.ꝫ.vt.lit.nõ ꝓte. q̃m.§.porro.sed etiã vbi agitur de restitutiõe.ad idẽ facit.ꝫ.de cle.ñ resi. ex tue:⁊.iij.q. ir. decernim⁹ ⁊ hoc ideo ẽ:qr piculosa est mora vtriqꝫ qr utilitas ecclesie vtroqꝫ casu impedit.ꝑm.l.de crimine nunq̃ ꝓceditur ꝛ absentẽ lite nõ ꝓte.nisi i casu ꝛ apparitorẽ.C.õ pe.ne diu.pro cõtumacia vero annotãt bona. ⁊ expectatur ꝑ annum ⁊ postea devoluunt ad fiscũ:nec sup bonis audit sed sup crimĩe: vt.C.de. requi.reis.l.ij.si aũt lis est cõtestata ⁊ liquet de causa in maiorib⁹ crimi nibus nunq̃ proceditur ꝓtra absentẽ.imo audit q̃cũqꝫ venerit.ff.de requi.reis ãnus.sed ibi de cõtestatiõe litis nil dicit sed ita intelligũt doctores. Sed in minorib⁹ q̃ penã relegati. vel dãnũ estimatiõis cõtinent.bene ꝓceditur cõtra absentem.ff. de pe. absentem sed accusator semp dz eẽ ꝑsens.fallit in hoc casu .C. de adul.q̃uis. vbi ꝓcedit ꝓtra reũ absente accusatore. H. distigue bat an liqueat de cã vel nõ.si liquet de crimĩe vl põt liquere:ꝓdẽnatur absens.⁊ sic itellerit.iiij.q.v.gsqs.⁊.xxiij.q.iij.de illicita.⁊ ꝑm hoc posses itelligere qõ b dc.⁊.ꝫ.q fi.sint le.platũ.b bñ liq̃bat de crĩe absentis p ⁊tumaciã.⁊ ita nõ eẽt aliqꝫ ꝛtrũ ꝑm canones.⁊ si nõ liq̃t de crimine tũc excõicat reus.⁊ sic itellerit.xi.q.iij.rursus ⁊ qcũqꝫ.nec distinguebat an sit lis ꝓtestata vel nõ. vñ nri moderni doctores dicũt q̃ nũq̃ ẽ procedendũ ꝛ absentẽ lite ñ ꝓte.⁊ itelligũt illud.c.decernimus.cuꝫ lis erat ꝓte.sed si lis nõ ẽ ꝓte. vel si ẽ ꝓtes.⁊ nõ liquet de cã:tũc locũ hz.xi.q.iij. rursus ⁊ qcũqꝫ.⁊ ita ꝛdicũt huic decre.qr b lis nõ fuit ꝓtestata:⁊ tũ ferẽt sñia ꝓtra absentẽ de crimine:nec expectat ꝑ ãnũ:⁊ testes recepti fuerũt Quar itelligit qõ b dicit:ita q̃ nõ ꝛdicant capitula ꝓdicta.põt dici q̃ recepti sũt testes spãli mandato dñi pape:q hz ptãtez etiam supra ius. .ꝫ.de ꝓcess.preben..ꝓposuit.⁊ ipe idẽ tulit sñiaꝫ depositionis: vñ factum suũ ad ꝓsequentiã trahi nõ dz:imo ꝑm q̃ ipse iudicat ⁊ alij debẽt iudicare.ꝫ.de re iudi.in causis. vl melius dicas q̃.c.decernim⁹.⁊.c.rursus ⁊.c.qcunqꝫ.loquũtur vbi directe agitur de crimine.⁊ ideo intelligũtur lite cõte.lz er littera nõ colligat.sed.c.illud loquitur in alio casu:cuꝫ b agitur de crimine:in modũ denunciationis seu inquisitionis.nã canonici curieñ.denũciauerũt hec crimina dño pape.õ qb⁹ publica ifamia laborabat epꝰ iste: vt dicit i prin. vt bene colligit er antiqua decre.⁊ ita bene põt testes recipi ⁊ ferri sñia ꝛ ꝓtumacẽ.ꝫ. vt lite nõ ꝓte.q̃m.§.sũt ⁊ alij:⁊.ꝫ.de accusa.q̃liter ⁊ quãdo.ij.§.dz.⁊ plus ẽ ẽt hic:qr deponitur in modũ inq̃sitionis propter homicidiũ;cuꝫ alias in modum inquisitionis nõ debeat quis deponi.ꝫ.de accu.inquisitionis.i.rñ.⁊ qr celebrauerat ex cõmunicatus:propter quod solũ potuit deponi.ri.q.iij.si quis ꝓsbyter.

i Defendẽdo.qlibet.n.admissus fuisset ad defensionẽ ipsius.ff.õ ꝓcu.fuũ quoqꝫ.§.publice:ſz hoc verꝫ est ad allegãdas cãs absentie sed nõ ad cãm:qr in crimĩb⁹ nõ ĩteruenit ꝓcurator si agat directe.ꝫ.de accu.vẽtẽs.i.q.vij.si q̃ñ. ⁊.ff.de pub.iudi.l.pe.§.ad crimẽ sed cũ h nõ ageret directe potuit ꝓcurator ĩteruenire.ꝫ. õ accu.sup bis.⁊.ꝫ.õ ꝓcuratue.ꝫ.eo.cum dilecti.

k Corpore:sic.ij.q.i.õ manifesta.

l Inhibitionez,sic.ꝫ. õ dispon.ipu.ad dissoluẽdũ:⁊.ꝫ.õ no.ope.nũ.cũ ex iniũcto:ſi.ꝫ. de of.õle. venerabilis:⁊.ꝫ.de accu.c.vlt.

Contingit. Primo ponit casuꝫ q̃ꝫ contingentez.Scõo pudet ibi ne igit. Abbas.ſi.

m Servãde.ſz legistas improprie dr cã rei fuãde:vbi qs cõuenit actiõe reali i quo cãu est statiꝫ ver⁹ possessor ſz eos C.de ꝑscrip.xxx.vl.xl.an.ſi qs ẽptionis.§.pe.ſz ꝛmutabit:qr re⁹ veniẽs.ſ.an.eã recuperat ſz formã iuris.ꝫ. vt li.ñ cõte. q̃m.§.l alijs.⁊ ibi ẽ ar.ꝑ hac opiniõe i vbo fuper.ſz illõ ponit ibi ſz iura canonũ.ꝓprie dr cã rei fuãde:qr ãte annũ ñ ẽ ver⁹ possessor ſz custos pot⁹.ꝫ.ti.pr.c. vlt.⁊.ꝫ.õ.of. or.pastoral.v. vez. In ꝑsonali vo actiõe ſz oẽs ꝓprie dr cã rei fuãde siue cã custodie talis eni custos ẽ ⁊ ñ possessor.ff.de acq.pos.possideri.§. vlt.⁊.l.ſi qs añ.nec tũc eicit possessor õ possessiõe.ff.õ dã.ĩfec.ſi finita §.ſi qs aũt:⁊.ff.vt i pos.le.ius cui.i.rñſo.ſz tñ mõ ſz õcretũ eicit ꝑmũ possessorẽ.ff.õ dã.i fec.ſi finita.§. vbi vo.⁊ i a vt qz erit i possessiõe: diuerso tñ respectu.possessor q̃ colet agrũ ⁊ colliget fruct⁹:ſz alt eos custodiet:ne dissipent ab isto.ff. vt i pos.le.ius cui.§.q legator In reali actõe sec⁹. vt dr i vl. notula hui⁹.c.tñ iuder ñ multũ festinabit ad missionẽ i possessionẽ:qr si re⁹ ꝓbauit iustã cãz absentie restituet.ff.õ dã. ĩfec.ſi finita.§.ſi forte. vel forte ipo iure.ff.õ ꝓuil.credi.imperatores.⁊.ꝫ.de re iudi.cum bertoldus. Sũmatiꝫ examinabit ergo iuder ne gociũ:anteq̃ mittat alteram partium in possessionem.ꝫ. vt lite non ꝓtes.quoniã frequenter.§.q̃ si.⁊.C.de bo.auc.iudi.pos.auẽ.⁊ qui iurat.

n Nõ põt ꝛ istũ q nõ admittit aliũ i possessionẽ plura remedia sũt ꝓdita:q̃ enumerant.ꝫ. vt lite nõ ꝓte.tue.⁊ dicit Jo.q̃ si ꝑ ãnũ steterit i excõicatiõe p dit possessionẽ.ar.xi.q.iij.rursus.⁊.c.qcũqꝫ.ſz hoc nõ credo:q̃ er vi excõicationis pdat possessionẽ.ſz er eo q̃ nõ admittit illũ ad possessionẽ bñficio hui⁹ ꝓstitutionis:⁊.c.illa nõ loquũtur in cã ciuili.sed.c.rursus loqtur i crimĩali.⁊.c.q cũqꝫ.logtur cũ de crimine agitur siue ciuiliter siue criminaliter:⁊ sic ñ tãgũt istum casum.sed ꝑm hoc ꝓtingeret q̃ efficeret possessor ille q nõ fuit missus in possessionẽ nec ꝓnũciatus mitti.due.n.sũt pene ꝓcedendi ꝛ ꝓtumaces: vna p missionẽ in possessionẽ: alia p excõicationẽ. vbi vna tñ ponit alia nõ iducitur:niſi exꝓsse ponat.imo cũ vna nõ timeat:tũc demũ alia ponatur: vt.ꝫ. vt lite nõ ꝓtesta.quoniam frequenter.in fi.

o Melioꝝ.nõ.n.melior dz eẽ ꝓditio illoꝝ q delinquũt:q̃ eoꝝ q obediũt. ff.de dona.ĩter vir⁹ ⁊ vroẽ.l.iij.§.i.⁊.ꝫ.de postul.ad hoc.ver.nos ⁊ẽ.⁊ stulti nõ debẽt eẽ melioris ꝓditionis q̃ periti.ff.qõ vi aut clã.l.seruus:⁊.ꝓvi.q.i.legi epistolam in prin.⁊.ff.de noua.l.non solum.

p Actor ver⁹.idẽ vl fuisse statutũ p leges i pdali actõe: vt si p aduersariũ. ipedior possidet q̃ nihilomin⁹ ꝑ possessore õbeo bẽri ac si possiderẽ.õ bo.auc. iudi.pos.q̃uis.sed si p aliũ ipedior.ille tenet mihi ad iter eẽ.ff.qui.er cansis i pos.eatur.l.pe.⁊ hoc si soluẽdo fuerit. als itelligor possidere.ff.de eo p quẽ factum erit.l. vlt.i.rñſo.⁊.ff.de dolo ⁊ eleganter.§.ſi dolo.

q Constituat.nõ determinatur b an ipso iure an ꝑ lapsum anni cõstituat

ver⁹ possessor an p sniam iudicis.ꝛ vł expressus ꝙ ipso iure anno elapso sit verus possessor.s. de of.or.pastoralis ver. vex:ꝛ.j.ti.pri.c.i.ꝛ est sile:qr transcursus ānī priuat aliquē stipēdio suo.si tāto tpe steterit excōicat⁹.ri.q.iij.rursus:ꝛ trāscursus ānī cōstituit aliquē bereticū.j. de bere.excōicam⁹.sed cōtra vł:qr post annū ipetrat scōz decretū.j.ti.pri.c.i.ꝛ ff. de dam.infec.si finita.§. iulia.sed illud loquitur in psonali actōe. Ad hoc dicas ꝙ in realib⁹ actiōibus nō habz locū scōz ōcretū nec ē necesse: sz solū trāscursus ānī facit aliquē possessorē: vt i decre.pastoralis nisi qs ad cautelā ipetret illō.si i psonalib⁹ actionibus necesse hz ipetrare sz decretū:qr als intelligit nō possidere.j.ō pba.er litteris.ꝛ sic nō pscriberet. Sz hoc nō obtineret vniformiter i oib⁹:qr in causa nora'i ꝛ i cā damni infecti scōz ōcretū cōstituit aliquē vsz si re⁹ erat dns.sz si fi erat dns ꝓstituit vex possessorez ꝛ dat ei cām pscribēdi siue vsucapiēdi.ff. de dā.infec.si finita §.iulia.ꝛ ff. de acq.pos.possideri.i fi.ꝛ ff. de nora.ꝛ generali.sz i alijs psonalib⁹ hz decretū ꝓstituit aliquē possessorē vt.s. vt lit.nō pte.qm̄.i fi.hz intellectū quē posuit ibi Joā.in hoc.s. vt exonerer ab onere p bādi debitū:sz nō pscribit:qr qñcūqz dns offert ōbitū restituetur ei res sua:nisi distracta sit auctoritate iudicis: vt.C.ō distrac.pig.si pus.aliū intellectū dicim⁹ ibi. Sed nunquid idez iuris est in spālibus causis. vt si petat ecclesia vł pbēda ab aliquo ꝛ reus.j.ānū nō cōpareat: vt post annū actor verus sit possessor vt sic prescribat ecclesiā vel pbēdā:cū actor nunqᵱ institui⁹ fuit forte i ecclesia. dico ꝙ si petatur ecclesia tanqᵱ pprietas vel aliud spāle:elapso āno verus est possessor ꝛ pscribere pōt.j.ti.pri.c.i.si vo petatur ecclesia tanqᵱ bñficiuz siue prebēda nō hz ibi locū pscriptio:qr titulus nō prescribit.sola.n. possessio nō facit aliquem decurionē.sed canonica electio.ff. de decu.berēnius:ar.j. de isti. er frequentib⁹. Qui enim dicit se prelatum ecclesie vel canonicū nō prodest p bare pscriptionē:nisi ostendat titulū siue libellum siue ordinationis.ij.q.i.legum ꝛ.j. de pben.dilecto.ꝛ.s. de pba.er insinuatiōe.nec obstat.j. de iurepa. cura.qr pscribitur ibi ecclesia tanqᵱ pprietas vt diri non tanqᵱ prelatura.nū qᵱ enī fm iura canonica p fm decretū datur ius prescribēdi:nisi assit bona fides:ꝛ.j. de pscrip. vigilanti.ꝛ.c.quoniam onme.sed cuz aliquis mittit in possessionē beneficij qui nullum titulū hz nunqᵱ pōt bre bonā fidē.ꝛ ideo non pscribit:qr i huiusmodi spiritualib⁹ bona fides ꝛ iustus titulus regrūtur.s. de pscrip.si diligenti. Quid ergo opatur scōz decretū i huiusmodi spiritualib⁹: forte vt possit vti fructib⁹:ꝛ vt possit pscribere cōtra oēm agentem:si haberet bonā fidē ꝛ aliquem titulū:non tñ pscribit ius prelature vel pbende:sed pscribit ꝓtra agentē tñ. Modie vo ille q agit contra aliū possessorem sup dignitate psonatu vel bñficio ecclesiastico obtinendo nō debet mitti in possessionē cā rei seruande ꝓpter cōtumaciā ptis aduerse:ne per hoc ad eā igressus pateat vitiosus.sed i eo casu lite cōte.liceat iudici negociū termināre: vt i concil.lug. de eo qui mit.in pos.causa rei seruande.c.eū qui.ꝛ illud scias:qr missus i possessionē er pmo decreto nō vtitur fructib⁹:imo eos ꝙseruare dz: vt ipse restituat eos cū ipsa re:si.j.annū re⁹ recuperat possessionez.j. de sequestra.c.ij.si nō recuperat rē suā.j.annum in actione realī habebit oēs fruct⁹ vsqz ad litē ꝓte.postea sup ꝓprietate audiet:si postea agere voluerit q possessionē amisit ꝛ ꝙ er pmo decreto nō vtatur fructib⁹ ꝓbatur.ff. qui.ex.cau.in pos.eatur fulcinius.in pn.sz post fm decretū vtetur fructibus.ff. vt in pos.le.is cui.§. qui legatoꝝ.in fi.secus tñ est i petitiōe hereditatis: vbi qs ꝓpter nimiā ꝓtumaciā cōsequitur fruct⁹.ff. qui.ex cau.in pos.eatur fulcini⁹.§. vlti. Similiter cū venter mittitur in possessionē vtitur fructib⁹.ff. de ven.i pos.mit.l.i.§.i.ꝛ.ff. si mulier ven.ꝓ.i pos.calū.cā esse vi.l.i.§. itereſſe. Similiter cum ipubes ex carb.edicto mittit in possessionē.ff. de car.edic.sz si is.§.ij. Item quid dices si missus in possessionē er pmo decreto eiiciatur: an possit petere restitutionē? videtur ꝙ nō ꝑcipue fm iura canonica:cum non possideat:sed tantum custodiā habeat: vt.s. dictū est:qr nō sufficit probare deiectionē:nisi ꝓbet possessionē vt.s. de of.dele.ꝓsultationib⁹?:ꝛ.s. de resti.spol.olim. vnde non posset agere vti possidetis.ff. vti pos.si duos.§. creditores.sz dicas ꝙ pōt petere restitutiōez conditionaliter er illa.l.C. de preto.pig.l. vlti. fm illos qui dicūt ꝙ statim est verus possessor saltem in actione reali:nō videatur questio cum habeat verā ꝓ possessionem:licet cōmutabilē.

Venerabilis. Diuidit.nā prīo pōit vuplicē citandi formam.pma quā facit iudex p litteras. Scōo quā cōmittit alteri faciēdā. Et de facto bu-

ius decreta.habetur in.c.fi. de malo.ꝛ obedien.ꝛ latius in.c.fi. de dilationibus. Abbas.si.

a ¶ Finē.sic.s. eo.finez.ꝛ.s. de pcu.ꝓstitutis:ꝛ.C. de agri.ꝛ cen.lib.xi. .ꝛ.C. de iudi. pperandum.i pn.ꝛ iō vsqz ad triennīū restringūtur lites fm leges. vt in pdi.l. pperandū ne īmortales existāt: vt ibi dicitur fm iura canonica nō finitur instantia iudicij elapso triēnio.s. de iudi. venerabilis.

b ¶ Proxime:ꝛ si hoc si fuisset appositum:de pxima intelligeretur.ff. de ver.obli.eum qui klendis.l. seruum quoqs.in pn. B.

c ¶ Sufficiēter instructū. sufficies dr qui ad agēdū ꝛ defendēdū ꝛ respondendum ꝓstitutus est legitime. de hoc dictū est.s. de procur.c.i. ꝛ.c. accedēs: ꝛ.c. mandato.

d ¶ Ecclesiaz. Sic ergo dz citari q psonaliter nō inuenitur.s. e. cām q. vbi satis dr de hac materia. sed qd fiet si reus veniat ꝛ iudices ipedin etiaz si veniſſet ꝓcedere non potuissent: nunqd tenebit saltem ad expēsas? videt ꝙ sic:qr ꝓtumax est vocati.n. nō est ꝓtēnere auctoritatē ptoris.ff. de iudi.si quis ex aliena:ꝛ.ff. ō re.iudi.ꝓtumacia.nec prodesse vł si casu ꝓcessus iudicis ipedit:sicuti si facto fecerit nō vł obtēpare volūtati.ff. ō ꝓdi.ꝛ demō.l.i.i fi.certꝰ.n. casus dz eē ad hoc vt ñ veniat.ar.ff. de bo.pos.fm tabu.l.i.§.i. ver. ciam tñ.ꝛ lz mea nō interſit:teneor tñ venire.ff. si qs cau.si cū i pñ.ar.s.ff. si qs cau.l.ij.§. si qs in iudicio.in fi.ꝛ.ff. si qs in ius vo.nō ierit.l.ij. in fi.qr mbil itereſt actoris reū ñ veniſſe: vt ibi.ff. de iudi.nō vł:ꝛ.ff. de pecul.eo tpe:ꝛ.ff. de arbi.si cum vies.§. si arbiter. versi. sed si in aliquē.ꝛ hoc vex ē ꝙ nō tenetur.j. de eo.qui mit.in pos.causa rei seruāde.c.i.

Rica De eo qui mit.in pos.cā rei seruāde. Quia p ꝓtumaciā sepe punitur ad missionē i possessionē:iō cōgrue post precedētē ista annectitur. Et ꝙuis i rubro fiat dūtarat mētio ō eo q mittit i possessionē causa rei seruāde tñ i nigro tractat ēt de iterpositiōe secūdi decreti p qō transfert ꝑa possessio vt i.c.i. er quo collige ꝙ nigrū qñqz est generali⁹ rubro.cōcordat de offi.dele.c.i.li. vi. referēdo rubrū. ad.c.fi. eo.ti. Ab.si.

Constitutis. Missus in possessionē ex primo decreto in reali per lapsum ānī verā ꝛ incōmutabilem illius rei possessionem acquirit hz passus missionē habuerit infra annum voluntatez cautionem prestandi quā tamen nō vedurit ad effectum suo ō fectu.b.d. fm verum intellectum. Primo narrat factum. Secundo interloquitur ibi ideoqz. Ab.si.

e ¶ Seruande.super possessione super qua agebatur tanqᵱ super ꝓprietate:secus si agatur super beneficio vel dignitate.j. in cōcilio lugdūn. eo.ti.eum qui.li. vi.

f ¶ Assertione.C.si per vim vel alio modo.l.ij.ꝛ ita per cōfessiōes partium cōstitit de meritis cause:ꝛ ideo ex confessione proceditur ad sententiam.s. de trāsac.preterea.ij.ꝛ.s. de resti.spo.cum ad sedez.ad fi.quia confessus in iure pro iudicato habetur.j. de confes.cuz super:ꝛ.c.sequē. ꝛ.C. de confes.l. vna.

g ¶ Voluntatē.nō tñ studiosaz seu cū effectu:qr per eū stetit ꝛ nō per iudicem vel per aduersariū:alias si stetisset p iudicē vel partē aduersaz'nō īputaretur ei.j. eo.c.priori.imo ꝛ si iudicē hre nō pōt coā publicis ꝛ honestis psonis dz cautionē offerre ac prestare vt postea nō currat annalis prescriptio: vt.s. de offi.or.pastoralis in fi.ꝛ.j.e.cū venissent. Itē est arg.ō ꝙ volūtas sola nō sufficit sine effectu.j.ō re iudi.cū aligb⁹:ꝛ.ff. de cōsti.pecu.pmissor.§. ꝓstō:ꝛ.ff. de re iudi.l.iij.§. ait ꝓtor.ꝛ.lxxviij. vi.nō satis:ꝛ.ff. qbus mo.pig.vel hypo.sol.l. sicut.§. si volūtate. arg.ꝝ xxij.q.v. nec solo.ꝛ.c.q viderit. de pe.di.i. si qs cū telo. xxiij.q.v. si quid inueniſti. So. vbi de necessitate opus est facto non sufficit volūtas si factum adipleri potest. als volūtas reputatur pro facto vt in.c. non satis. vel aliter vbi qs hz volūtatē faciendi bonū suffit sola volūtas si nō potest facere illud. sed si volūtatē hz malefaciendi ꝛ p eū nō stat. puta qr ꝑcedatur ad actum extortorem ei īputatur. ō pe.di.i. si qs cū telo. ꝛ i pluribus.ll. ibidez. alias sola voluntas nō īputatur: quia cogitationis penam nemo meretur. de pe.di.i.§. cogitatio.ꝛ.§. cogitationis.

a ¶Parati.si vo nō fuissent parati eā recipe nō noceret ꝓpōsito.ar.ff. de lege ꝛmissō.si fundꝰ in fi.§.ꝛmissoria: vel si eā ꝑstare ñ posset nō ꝑputaret ei.qꝛ inanis est actio ꝛt.ff.de dolo.nā is.ꝛ.§.de resti.spo.oliz.ij.ꝛ .ī.de so.odoardꝰ.ꝑstat ergo quā pōt.s.iuratoriā.ī.ó vo.post vlnor.re. p vfas.ꝛ.C.de epi.ꝛ de.auc.generalr.ꝛ ī auc.vt nulli iudi.§.si vo col. ix.sed illud ꝓtestet.ī. de ap.c.vl.Itez hēs b ꝙ p. ti prestāda ē cautio ista: qō ē vex:ꝛ iō si non pōt iudex hī ꝑstet pti:ꝛ iudici etiā pōt prestari pte absente.ī.c.c.ij.ꝛ.iij.ꝛ .§.de of.or.pastoralis. Si aūt neuter pōt inueni ri ꝑstatur alicui honoste ꝑsone q̄ recipiat cautionem noīe aduersarij.

b ¶Saluo iure.sup pro ꝓprietate:sic.§.vt lit.nō rēte.qm̄.§.qō si. in fi.ꝛ §.de vo.ꝛ ꝛtu.put in fi.

c ¶Hēatis. Hic sumitur arg.qꝛ scōm decretū necessariū sit ī reali actione.si iō datū fuit scōm decretum:qꝛ dubitabat sup cautiōe:an īfra ānū ꝑstita fuisset:ꝛ iō reuocabat ī dubiū iter ptes. de hoc satis dictū est.§. ei.ꝓri.contingit.

Cum sicut. Spāli⁹ ꝛ notabili⁹ summak sic ꝝ itellectū quē teneo. Tēs annale nō currit missionē passo si.ī.illō cautiōez iudicib⁹ vel alteri eoꝝ aliis absentib⁹ obtulit ls per eos seu p eū recepta nō fuerit. Et est casus notabilis.ꝛ ꝝ hūc itellectū diuidit. Nā ī ꝑma facti narratio. In scōa cāe cō missio ibi: Discretioni. Abbas siculus.

d ¶Rei petite:sic.§. de lit.nō ꝛte.qm̄.§.I aliꝰ. ꝛ.ī.e.c.vlt.C.ó bis qui ad eccle.confu.presenti. .§.cum autem.

e ¶Obtiere.si ñ debuit cū plures fuisset iudices ipse sol⁹ restitutionē dare nō poterat:qꝛ sol⁹ nō bēbat iurisditionē.§. de of.dele. cām mr̄imonij ꝛ.c.vno ōlegatoꝝ:ꝛ.ij. .q.vi.§.diffinitiua.ver.itē si plēs.ar.ꝫ:qꝛ cū res eēt tpe pitura archidi. poterit se ītromittere:sic apparet ī tutorib⁹.ff.de admi.tu. tutoꝛ §.i.si ñ est vex vt dcm̄ est cū hēret iurisditionem:poterat tm̄ cautionē recipe ab ipso noie aduersarij nō tanc̄ iuder si tāc̄ honesta ꝑsona.ꝛ sic nō curret tps.§.de of.or.pastoralis.de hac cautiōe dictū est in ꝓri.c.§.eo.

f ¶Recepta.ꝛ ita qō nō potuit facere ꝑmo modo facere debet vt possessionez recuperet:sic.ī.c.pri.sic etiā si ad terminū venire: aut etiā solue re non potuisti:nō tm̄ post terminū eris a solutiōe absolutus.§.de vo.ꝛ contu.cum dilecti.ff.de arbi.celsus.

g ¶Non steterit. No.ꝙ si p me nō stat quomin⁹ facā qō debeo:nō ē mi bi ꝑputādū.sic.§.de rescrip.si aūt.ꝛ.c.plerūqꝫ.ꝛ.§.vt.lit.nō ꝛte.qm̄ circa prin.ꝛ.ī.de ap.er insinuatione.ꝛ.ij.q.vi.anterioꝝ.§.ad hoc.ꝛ.ī. de appel.er rōne.ar.ꝛtra.§.c.pri.sed ibi voluit solūmodo ꝛ nō cū effectu ꝛ volūtas ibi stetit in suis terminis:ꝫ vo voluit ꝛ obtulit sed defuit qui reciperet:ꝛ absente illo qui fuit causa custodie in possessionez missus er cā necessaria possessio restitui nō debet.ī.de ver.sig.dilecto.

Cum uenisset. Summa subtili⁹ sic.si passus.missionez repetens possessionē allegat se ꝛtumacē nō fuisse r̄stituit ī ꝑstinū statū ꝑstita cautiōe ꝛ dilata ꝛdēnatiōe expensaꝝ quā euitat si postea ꝛstiterit eū nō fuisse ꝛtumacē. ¶Dño ponit factū corā papa narratū querele vel appellationis remedio. Scō dat iudices ibi:nos igitur. Abbas siculus.

b ¶Causa custodie.ar.ꝙ nō sit possessoꝛ sed tm̄ custos:sic.ī.e.c.pri.

i ¶Restitueret. Hic male,pnūciauerūt:qꝛ ꝑmo debuit ei ó erpēsis ꝛstare saltē ꝑ iuramētū.C.de iudi.sancim⁹.ꝑmissa tamatiōe.§.de ꝑcu.ꝛstu tutis.ꝛ ꝫ in fine dicit q̄s abbatē ꝛstiterit pp hoc fecisse. vñ ꝑperā ꝓcessit. qꝛ nō debuit ꝛdēnare eū ad volūtatē abbatis: vñ papa nō stat illi ꝛdēnationi:ꝛ pterea ꝛdēnatio erpensaꝝ debet fieri tpe ꝑstande cautiōis quo recuperat possessionē.§. vt lit.non ꝛtes.quoniā.§.in alijs.ꝛ.ī.de sequestra.c.i.ꝛ hic in fi.

k ¶Obtulit.ꝑ hāc oblationē cautiōis lterrūpit ꝑscriptionē annalē.§.ó of.or. pastoralis.in fi.ꝛ.§.c.pri. Et per hoc videt renūciasse appellationi ꝛ ratā būisse sniaz iudi cū illoꝝ er quo acqeuit illi.ar. §.de of.dele.gratū.ꝛ.ī.de testi.cū veniissent.ꝛ ar.ff.ó iudi. l.vex.ꝛ.ff.rē ra.ba.l.iij.§. falsus.sed ꝫ inuit.s.qꝛ papa mādat ingri de appellatiōe q̄re ꝑ hoc nō intelligit renūciasse.vi cas er quo aduersariꝰ noluit recipe cautionē ꝛ restituer⁹ possessionē:statim licuit ei,ꝑsequi appellationez.ꝛ ita cū ꝑ eū nō steterit qn dedisset cautionez ꝛ recepisset possessionē sed potiꝰ ꝑ aduersariū ꝛ ꝑ iudicē ei circa possessionē recupandā obesse nō ꝺz vt.§.c.pri.quid ergo ꝓfuit ei appellatio:multū ꝓ fuit:qꝛ si appellatio sua fuit legitima nō ꝛdēnabit in erpēsis si nō fuit legitima ꝛdēnabit ī expensis necessarijs q̄s ꝑ hoc ꝛstiterit abbatē fecisse vt dicit in fi.si enī nō appellasset simpliciter restituisset expensas.

l ¶Cautione sufficiēti.ī.de sequestra.c.i.in fi.

m ¶Rōnabilr.cū ꝫ papa iubeat ingri ó appellatiōe.ꝑz ꝙ nō recessit ab ea per oblationē cautiōis.si hoc fuit culpa aduersarij q eā noluit recipe: qō ꝓfuit huic appellanti ī hoc:qꝛ nō ꝛdēnat in erpēsis:si legitīe appellauit:ꝛ sic turꝰ fuisꝫ illi accepisse moderatas erpēsas.

n ¶Illaꝝ:ꝛ ēt ad eas q̄s fecit in rebꝰ q̄rū possessionē tenebat ꝛfuādis ēt si nō erpediebat sa cer illas dūtm̄ credebat erpedire.ff.de bo.auc.iudi.pos. ꝓtor ait.§.qō ait ꝓtor.al. generale ē vt ñ sufficiat credere erpedir nisi ī ꝛitate erpediat.ff.ó neg. ge.si an vltro.§.i.ī fi. vtiliter eniz ꝺz ceptū cē negociū:ls nō spectemus euentū: vt ꝫ dicit

o ¶Necessarias.necessarie erpēse dicit ipse sine qb⁹ deteri oꝛ eēt res si ñ fierēt: aut ēt pift ff.ó v.si.ipse.ꝛ.§. de pig. ac. si nec̄rias.ꝛ.ff.ó ipē.ī re.do.fa.ipse.ꝛ duab⁹.ll.se.ad ꝫ dcm̄ ē.§.ti.pri.finē.

Si aduersarius. Si reus citatus se absentat nec ꝑcurator nec alius eū defendit mittit actoꝛ in possessionē rei petite cā custodie.b.d.inb erēdo lse ꝙ reus fuit ꝓius ꝑsonaliter citat⁹.ꝛ postea se absentauit.scō mō legit supplendo ad litterā marime vt dicitur in glo. Et fin hunc vex ꝛ notabilē intellectū hoc intendit vt in rubro. ¶Primo ponitur tbema ex quo questio. Scō solutio ibi:iure petere. Abbas siculus.

p ¶Citationis.hoc ideo dicit:qꝛ si añ citationē ꝛ nō ī fraudē se absentaret:nō daret restitutio possessiōis ꝛtra ipsum.ls ꝑsens vellet ꝓbare spoliatiōez ꝛ possessionē.§.de of.dele.ꝛsultatiōib⁹.si missio in possessionē cā custodie nihilominus fieri ꝺz.ꝛ ita ꝙ dicit post citatiōis edcm̄.idē intelligo etiā ante citationē: qꝛ ꝺz dimittere ꝑcuratorē qui ad loca remota se transtulerit.de hoc dictū fuit .§.de of.dele.ꝛsultationibus.vnde supple hic marime.

q ¶Domi.sic.§. de do.ꝛ cōtu.cām q̄. vbi de hoc.ꝛ.c. venerabilis.ꝛ.ff.er qui. cau.ma. Item ait.§.hoc aūt.ꝛ.l.se.ꝛ.ī.de cle.nō resi.er tue.b.

r ¶Qui defendat.eundē.ergo si appareat q defendat eundē:audiēdus ē.ff.ó procu.fuū quoqz.§.publice.ꝛ.l.absens.ꝛ.C.e.erigēdi.ꝑstita satisdatiōe vt in .l.erigēdi.ꝛ.ff.de ī ius vo.negz.§.q in ius.ꝛ ille q defēdit id facere ꝺz.qō dūs in lite faceret.ꝛ cauere idonee.i.iudicatū solui.ff.de ꝑcu.si he ꝑsone.§. defendere.ꝛ appellare tenetur:si ꝛtra ipsuz ꝓnūciabit.§.de ꝑcu.nō iniuste.ꝛ.ī.de ap.si iustus.ff.de neg.ge.liberto.§. vlti.ꝛ ita quilibet tenet mittere ꝑcuratorem qualitercūqꝫ sit absens:als regstis amicis ꝛ facta denunciatione:si non defenditur ꝑceditur ꝛtra ipsum: vt hic dicit.ꝛ.ff.er qui.cau.ma. Item ait ꝓtor ,§. vlti.ꝛ.l.se.ꝛ.§.de vo.ꝛ contu.causam que.

Rũca Ut lite pẽdẽte. Uisuʒ ẽ.ꝫ.ꝺ q̃dã inouatiõe q̃ fit ꝯ abſ̃tes ꝯtumaces: qꝛ fit missio i possionẽ qñqꝫ ꝓcedit ad excõicationẽ vel ad snīaʒ diffinitiuã. ſʒ ne crederet aliqs ꝙ eodẽ mõ circa statũ cãe pẽdẽtis posset aliqd inouari: ut mutatio fiat circa statũ reoꝝ. iõ ãnectit̃ h̃ Rũca. τ no. ꝙ h̃ Rũca formaṫ negatiue ex quo īfert̃ ꝙ regul̃r lite pẽdẽte nihil ẽ inouãdũ. qñ ãt dicaṫ lis pẽdere quo ad materiã hui9 tituli. vide ter. no. in cle.ij.e.ti.τ ibi glo.τ.xi.q.i.c.vl.τ.xvi.q.iiij.volum9. Ab.

Emoria nostra. Sũma sic notabili9. Priuilegium etiaʒ a principe ĩpetratũ p qd ꝑuaṫ qs sine cãe cognitiõe lite pẽdẽte vsu possessiõis tãꝗ̃ surrepticiuʒ nõ vʒ seu tãꝗ̃ rõi obuiũ est reuocandũ. Primo decise põit q̃relã. scdõ ꝓuidet ibi: statuim9. Abbas siculus.

a ¶ Prohibitiõis. Eboraceñ. archieps ex ꝑuilegio ap.se. faciebat crucẽ portare añ se p totã angliã: papa ad petitiõeʒ cãtuarieñ. archiepi ꝓhibuit ei p lr̃as suas: ne hoc faceret donec cognosceret̃ an hoc facere ẽ de iure: ſʒ qꝛ papa ꝑuauerat illũ sine cãe cognitiõe. dicebat archieps eborac. ꝙ nõ debuit ꝓhiberi añ cãe cognitione: vñ papa statuit: ꝙ ñ obstãte illa vl̃ aliq̃ ꝓhibitiõe faciat añ se portare crucẽ p totã ãgliã: quousqꝫ cõstiterit: an de iur̃ hoc facẽ debeat.

b ¶ Preiudiciũ: τ ita qd illicite fcm̃ ẽ: pt licite reuocari. xxv.q.ix.qd qs ꝯmisit.τ.c.snīaʒ romãe sedis: τ sapiẽtis ẽ reuocare qd praue fecit. xxij.q.iiij. magne.τ.ff.de re iudi. ꝙ ius ẽ errorẽ suũ q̃libet emẽdare teneṫ.ꝭ.de ac.qualr̃ τ qñ.i.ꝭ.de sen.ex.sacro.τ de ap.cũ cessante: τ in auc.de nup.circa.pn.p vnã colũnã.col.iiij.ex quo papa reuocat qd iniuste fecit: multo forti9 τ alij h̃ facere dñt. imo τ qd bñ factũ ẽ si incipiat eẽ occasio mali destruẽdũ est.lxiij.di.§.ver.τ.xij.q.i.certe ego sum.

c ¶ Crucẽ deferre. no. ꝙ icorpalia possidenṫ vel q̃si possidẽṫ vt h̃.lxxxiiij.di. q̃s.τ.ꝭ.de cã pos.τ ꝓpe.cũ ecclia.τ.ꝭ.de pscrip. si diligẽti.ff. de vsuca.l.iiij.§. si viã.ff.de acq.re.do.huius.§.i. Itẽ pʒ ꝙ lite pẽdente nõ dʒ qs ꝑuari sua possessione.xvi.q.iiij.volum9.τ.ꝭ.de ꝑuil.dudũ.τ.C.de ꝓba.l.ij.C.de rei vẽ.l.vl.τ in auc. vt i medio litis sacras iussio. nõ fieri.§.illud quoqꝫ.col.viij.τ.ff. de pe.here.diuus pius.τ.viij.q.iiij.nõne.τ.ꝭ.ti.pr.c.ij.τ p totũ.nisi als̃ suspect9 esset de dilapidatione.iij.q.ij.q̃ ea.τ.ꝭ.de simo.lʒ heli.τ.ff.q satis.cog. si fideiussor.ꝭ.c.vlti.τ.ꝭ.ti.prori.c.ij.τ.iij.τ.ij.q.vi.quotiens.ij.

d ¶ De iure. no. ꝙ q̃ttuor p̃triarchales sedes vbiqꝫ pñt crucẽ añ se portaṫ p̃ter q̃ i vrbe romana vel i p̃ntia pape vel ipsi9.s.pape legati.ꝭ.de ꝑuil.antiq̃.alij do ñ nisi i ꝓuĩcia sua: τ nisi h̃ alicui p ꝑuilegiũ spãle sit ꝯcessuʒ. vt h̃ dr̃: τ ita qd dic̃ de iure.i.de ꝑuilegio spãli: τ h̃ iure cognoscit q̃liter fuerit ꝯcessuʒ vtꝝ p surreptionẽ τ i ꝑiudiciũ alteri9 vel ñ: qꝛ sic dʒ valeṫ.ar.ꝫ.de vsu palij.ex tuaꝝ τ.ꝫ.de offi.ord.licet.τ.ff.ne qd in lo.pub.l.ij.§.si qs a ꝑncipe. qꝛ in ꝑiudiciuʒ alterius dari nõ dʒ ꝑuilegiũ: vt in.§.prori.si qs.τ.ꝫ.de ꝯsue.cum olim.

L Audabilem Lite pendente sup ꝯiugio nõ iterdicit̃ ꝯiugibus carnale cõmertiũ.h.d. Uel sic ſm aliũ itellectum vt in rubro. Primo ponitur ꝯsultatio. Secũdo responsio ibi. ad quod. Abbas siculus.

e ¶ Probatã. ꝫ. de of. dele. cãm m̃rimonij. ꝭ. de diuor. porro.τ.ꝫ.de resti.spo. ex ꝯquestiõe.τ.viij.q.iiij.nõne.τ.xvi.di.§.hinc etiã.τ.xvi.q.iiij.volumus.τ xv.q.vl.c.vl.τ.ꝫ.de in iteg.resti.cũ venissent.τ.ꝫ.c.pri.τ.C.de rei ven.res alienas.τ.C.de ꝓba.l.ij.τ.C.de li.cã.nõ ideo.ar.ꝯ.ꝭ.de re iudi.tenor.sol.ibi.τ.ꝭ.de regul.veniẽs. Itẽ ar.ꝯ.ꝫ.de resti.spo.lr̃as ad fi. vñ nõ fuit plena restitutio sed id ideo est: qꝛ habebat incontinenti probationes: nec sunt ꝯria: qꝛ ibi agitur possessorio: h̃ nõ: vñ non dʒ alteruter ꝑuari τc. ille tñ qui conscius est inpedimenti. nõ debet exigere nec reddere: vt in decre. litteras.

E Cclesia. Hec decre. τ sequẽs de eodẽ fcõ loquũṫ τ aliq̃ ponũṫ ibi: q̃ p̃cesserũt tpe aliq̃ posita h̃. Et de hoc eodẽ fcõ loq̃ṫ. c. ecclia scẽ marie de ꝯst. τ male. põt itelligi vna sine alijs. Et iõ gl. h̃ ponit casuʒ τ seriẽ fci ad oẽs tres decr. Et si vis hr̃e seriẽ fci ꝓut ꝯtigit ordo ẽ vt p̃mo legaṫ ista decr. vsqꝫ ad §. ꝓhibem9. scdõ decre. sequẽs vsqꝫ ad finẽ. tertio illa. s. de ꝯst. q̃rto iste §. Prohibem9. Et hoc iõ: qꝛ ꝑncipiũ τ originẽ hui9 negocij vsqꝫ ad §. ꝓhibem9 τ sub illa dictiõe τ ĩfra q̃ p̃cedit. §. ꝓhibem9 decidiṫ q̃r̃ fcã alienatiõe rei litigiose i mõasteriũ fuit de fcõ spoliatũ p senatorẽ occasiõe statuti de quo i glo. τ tradita fuit possessio ecclie scẽ marie q̃ ẽt fuit postmodũ de fcõ spoliata p q̃ndã ꝯsiliariũ capitolij τ restituta fuit illa possessio de fcõ monasterio: qꝛ restõne fcã monasteriũ illã possessionẽ titulo locatiõis trãstulit i quendã potentẽ ita qd de fcõ hr̃i nõ poterat. Prĩo icepit iuridice corã papa ecclia scẽ marie petere restitutionẽ ꝯ fcm̃ illi9 ꝯsiliarij: ſʒ qꝛ illa possessio haberi nõ poterat de fcõ vt supra dixi: τ multa de fcõ fuerũt inouata: papa ꝓuidit ꝓut haheṫ i decre. seq. τ restituit ecclie sancte marie possessiões surrogatas i locũ illi9 seu illaꝝ q̃ hr̃i nõ poterãt. post petijt secũdo monasteriũ restitutionẽ illaꝝ possessionuʒ occasiõe spoliatiõis facte p senatorẽ τ papa mõasteriũ restituit vt dr̃ i decre. ecclia de ꝯsti. q̃ restitutiõe facta papa timẽs ne monasteriũ illas possessiões surrogatas alienaret sicut fecit de p̃ncipalib9 mandauit monasterio ꝓut dr̃ h̃ in §. ꝓhibem9. Et ex his iũcta glo. i. hẽs clarissime seriẽ τ ordinẽ negocij. Et hec decre. τ sequens hoc itẽdit i sũma vt i rubro. Et nõ põt hec decre. cõmode diuidi propter mixturam facti de qua supra. Abbas siculus.

earum terrarum de q̃bus questio vertitur causa custodie indicatis.

Rubrica vt lite pẽdẽte nihil inoueṫ.

A Lex.iij.ebore.archiepõ.

¶ Lite pendẽte reus commodo possessionis sue priuari non debʒ.

M Emoria nr̃a non excidit: τ ĩfra. Statuim9 vt lr̃e ꝓhibitionis[a] q̃s ad petitionem archiepi cãtuariẽ.t.f. direxim9 nullũ p̃iudiciũ[b] faciant quomin9 tibi τ successoribus tuis liberũ sit q̃uẽad modũ vobis est bñficio ꝑuilegiorum ap.se.idultũ: τ tu τ p̃decessores tui cõsueuistis facere: añ vos p totã angliã d̃ferre crucẽ[c]: quousqꝫ diffinitiua snīa decernaṫ an ecclia tua de iure[d] hoc debeat habere.

C Lemens.iij.

¶ Accusat9 de adulterio ad separationem thori non dʒ lite pendente priuari possessione coniugali.

L Audabilem: τ ĩfra. Queris qñ m̃rimonium accusari contingit an statim sit carnale cõmerciũ suspendendũ: τ ĩfra. Ad qd breuiter r̃ñdem9: q. cõiugũ alterũ ter accusatus añ ꝓbatã[e] accusationem iure qd hʒ in altero ꝑuari non possit.

I Nno. tertius abbati τ cõuentui sancti siluestri.

¶ Qui rem litigiosam alienauit: ita q. rehaberi non põt debet equiualentem substituere in locũ illius quam alienare non poterit.

E Cclesia[f] sancte marie i via lata ꝯtra Joãnẽ de ateia: q q̃sdã possessiões ipi9 dicebaṫ contra iusticiã detinere: mouit sub.l.iudice q̃õnẽ τ infra. Prohibemus ne possessiones q̃ successerũt[g] i locũ τ ius illaꝝ q̃s ab Jo. de ateia ecclesia sancte marie petierat in monasteriũ vestrũ ab eodẽ Jo. lite pẽdẽte translatas alienari interim p̃sumatis: vt si ecclesia sancte marie de vitio litigiosi[h] cõtract9 vel de ꝓp̃etate voluerit experiri: nec si obtinuerit i iudicio: in vanũ laboret[i] monasterio vestro minime possidẽte sit qd euincere valeat τ habere. I Dẽ.

¶ Idem dicit quod in precedẽti.

f ¶ Ecclesia sancte marie. Casus ad vtrãqꝫ decre. istã. s. τ sequentẽ ecclesia sancte marie i via lata mouit q̃õneʒ ꝯ Jo. de ateia sup q̃busdã possessionib9 corã iudice lite ꝯte. idẽ Jo. possessiones illas trãstulit i monasteriũ sci siluestri. Deinde. h. senator occasione cuiusdã statuti i quo ꝯtinebaṫ ꝙ si qs rẽ litigiosaʒ trãsferret i aliũ lite pen. possessio auferaṫ possessori: τ dareṫ petitori spoliauit monasterium possessionib9 illis: τ has restituit ecclesie scẽ marie postmodũ snīa senatoris fuit reuocata τ spoliata fuit ecclesia sancte marie τ monasteriũ restitutũ lite illa pẽdẽte. celestin9 cãm reuocauit ad p̃sentiã suã. nõ obstãte illa reuocatiõe: diuerse snīe late fuerũt p senatores: qñqꝫ ꝓ ecclesia: qñqꝫ ꝓ monasterio. vltimo corã Inno. petebat ecclia sancte marie restitutionẽ illaꝝ pssionũ. q̃b9 i iuste fuerat spoliata p quẽdã ꝯsiliariũ capitolij. dñs papa reuocauit i irritũ q̃cq̃d actũ fuerit ab alijs postꝗ̃ celestin9 reuocauit negociũ ad curiã suã: τ restituit ecclesiã sancte marie: τ qꝛ possessiões ille fuerũt obligate alij titulo locationis post restitutionẽ factã ab Jo. de ateia: nec monasteriũ poterat recupare eas vt ecclesiã restitueret: p̃cepit papa ꝙ monachi als̃ possessiões equalẽtes ꝑoribus substitueret loco p̃oꝝ: τ qd factuʒ fuit arbitrio bonoꝝ viroꝝ: τ ille substitute erãt pigñi obligate: τ papa fecit illas liberari a creditorib9: q̃ dño pape ĩstã pignora reddiderũt: demũ monasteriũ petijt restitutionẽ illaꝝ possessionũ ꝯ snīaʒ senatoris. τ Ino. ipsum restituit ꝯ snīam senatoris: p̃cipiẽs vt possessiões ille substitute non debeãt alienari. vt ecclesia si voluerit agere de proprietate vel de vitio litigiosi ꝯtctus: sit quod euincere valeat τ habere.

g ¶ Successerũt. h̃ ideo dicit ꝙ possessiões sup q̃b9 ꝯ Jo. de ateia mouit ecclia q̃õneʒ: monasteriũ sci siluestri locauerat alij locationis titulo: q̃s monasteriũ recepat a Jo. de ateia lite pẽ. vt. ꝭ. c. pr. τ h̃ dr̃ vñ monasteriũ: qꝛ ñ potuit illas possessiões reuocare: als̃ possessiões equalẽtes ꝑoribus substituit i locũ illaꝝ. τ ẽ h̃ ar. ꝙ res q̃ succedit i locũ alteri9 eodẽ iure censeṫ cũ illa. ar. ꝭ. de vsur. cũ tu. in fi. τ. xxij. di. c. vlti. τ. xxiiij. di. c. i. τ. ff. de leg. iij. l. fideicõ. §. si rẽ suã. τ. ff. de leg. ij. impator. in fi. τ. l. seq. τ. ff. de dona. inter vi. τ vro. marito. ar. contra. ff. de fur. qui vas. §. vlti.

h ¶ Litigiosi. Pena litigiosi ꝯtct9 est: ꝙ ẽptor sciẽs rẽ litigiosam preciũ amittat τ rẽ restituat: ñ vt cedat lucro alienatori: ſʒ p̃ciũ τ alia tãta q̃ntitas ab eo q alienauit dabiṫ fisco: ignorãs preciũ recupat a vẽditore τ tertiã pte p̃cij: qꝛ ei nõ manifestauit rẽ litigiosã fuisse. Et eodem mõ puniṫ donator τ donatari9 sciẽs vl̃ ignorãs ſm ꝙ tradiṫ. C. de litig. l. vlt. vitiũ litigij dr̃ cũ qs rẽ litigiosam i iudiciũ deductã: de cui9 dñio moueṫ qd inter actorẽ τ reũ trãsfert i aliũ lite pẽ. siue sit res siue actiões. C. de litig. l. vlt. in pn. τ in auc. ibi posita: tñ i aliq̃b9 casib9 q ponũtur i ipa lege: põt res litigiosa aliẽari. s. noĩe dotis donatiõis añ nup. trãsactiõis τ diuisionis reꝝ h̃ditariaꝝ scẽ vl̃ p legati vl̃ p fideicõmissi cãꝫ. Et h̃ locũ hñt in spãlib9 iudicijs. In vniuersalib9 do cũ agiṫ de h̃ditate: pretor p̃mittit q̃nqꝫ fieri alienationẽ. s. ꝓ ĩpẽsis funeris: ꝓ solutiõe debiti: ꝓ cibarijs familie. ff. de peti. here. diu9. τ ita ecclia sancte marie poterit agere de vitio litigiosi ꝯtctus ꝯ Jo. de ateia q trãstulit possessiões illas i monasteriũ lite pẽ. ad penã τ ad ipsã rẽ ꝯ monasteriũ: vt i. l. p̃dicta. C. de litig. l. vl.

i ¶ Laboret. Sʒ q̃r̃ põt eẽ: qꝛ si monasteriũ offerat se liti ꝯdẽnabiṫ in expẽsis ac si possideret. ff. de rei vẽ. is q se. τ. ff. de peti. here. qui se liti. τ cũ dolus ꝓ possessione habeatur. ff. de reg. iu. parẽ. dic ꝙ cessant ille leges in ecclesiasticis negocijs τ ne delictum persone τc. xvi. q. v. si epm̃. lau.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a Ecclesia.reuocauit.tāq̄ a fi suo iudice fcm̄ q: senatores ñ ōbuerūt postea se ītromittet.s.ō of.le.lz.t.ij.q.i..nomē.iij.q.vi.mltū studeo.ar.p̄.s.ō of.or.significauit.sz illud iō fuit: q: delegat⁹ ñ p̄cedebat t altera ps remanebat i manifesto delicto. b Assignastis.t sic mōasteriū icidit i vitiū litigiosi p̄ct⁹: vt.s.ti.pri. vt Jo.fec. vñ ne mōasteriū p̄uēirek de vitio litigiosi p̄ct⁹: papa equivalentes possessiōes fec illis substituit.t ita nō p̄iudicak ecclesie scē marie cū monasteriū patū sit suscipe iudiciū i re equalēti. si.ff. de alie.iu.mu.cā fac. q: etiā.i fi.t ex offō suo ītimit eis hāc penā t merito: q: volo ōtinuit possidek mōasteriū: vol⁹ eni facit eū bēri p possessore.ff.de rei vē.q i petitorio.t.ff. ad exhibē.iulia.i.rñso.

c Poteratis. q: forte p̄ductores potētes crāt.

d Assignari.a monasterio t cauē ēt vēant q: si eēnt alij obligate. ar. .ff.ō pig.ac. creditor.ff. ō rei vē.si post acceptū.

e Resignarūt.eo eniz ipo vt res libata. ar.s. de pac.cū pdē.ff.de leg. iij.q chirographuz.ff. q res pig.ob.pos.l.ij.ff.ō pac.l.ij.i fi.C.de sol.pecunie.C.ō vōa.l.i.C.de remiss.pig.credit cause: ar.p̄.s.de renūc.sane. t .c.veniēs.t.ff.de pac.l. .iij. vbi ot q: lz pignus restituak: ñ vt remitti ō bitū.sz sec⁹ē si restituak chirographū. vt i p̄mis p̄or.q: ille cui fit restitutio vtilitatez oz īde bre. er chirographo p̄sequerek nullā vtilitatē si debitū ñ itelligak remissū. sed ex pignore sic: q: pōt vti pignore. vñ pignus sepe restituit p̄cario pp vtilitatē. sed chirographū nūq̄. t ideo debituz quod ibi p̄tinetur intelligitur esse.

Dilectus filius. Sūma clarius.lis decidēda est p̄m iura existentia tpe cōtrouersie: nō aūt p̄m p̄uilegiū ipetratū lite pēdēte nisi ō litis pēdētia mētionē faciat. In p̄ma ponit ptis q̄relaz. In scōa p̄uidet: ibi: ideoq;.ab.si.

f Indulgēta. sic ergo pz q̄ lite pen.p̄uilegiū siue idulgētia sup re litigiosa vitate tacita ipetrata ñ tz nec vz.sic.s. ō testi.cām.ij.t.j. de priuil.oudū.t.s.e.memoria.ar.t i auc. vt i medio li.sacras iussiōes nō fieri.§.si vo.t.§.illō vo. col.viij.sic t p̄uilegiū ñ vz tacita p̄positōe obtētū.j.ō deci.ex multiplici. t p̄uilegiū post sñaz ipetratū sup re iudicata ñ tenet: vl' rescriptū ad ea retractāda. C. vt li.pē.l.i. Itē nec confirmatio de re litigiosa.j. de p̄scr. vti. vel īnuti.si qs rei.sic t res ipa litigiosa i nullā oz trāsferi p̄sonā.ri. .q.i.q: res.qō tñ fallit i casib⁹q notant.s.e.ecclesia.t.C.de litig.l. vlt.

Rubrica De sequestra.pos.t fruc. Also q̄ lite pēdēte nihil sit īnouādū: q: p hoc dubitari poterit nūqd p hoc seqstrationis act⁹ sit p̄hibit⁹: iō t̄c. Et de materia vide plene Jo.an.in regula locupletari ō reg.iu.li.vi. ab.

D hoc. Propter p̄tumaciā rei res ab eodē petita seqstrari ñ oz: sic sūmat io.an.t cōiter oēs q̄ sūmatio mihi ñ plz p ea q̄ plene viri ō dolo t p̄tumacia: iō sūmo sic: res i quā fcā ē missio nō oz seqstrari ēt si miss⁹ide fuerit violēter eiect⁹ vl' notabili⁹ sic vt i rubro.

Diuidit p̄ncipal'r i duas ptes. In p̄ma pōit p̄cessus narratōez. In 2a pnūciatione ibi: I eū. In q̄ duo facit. p̄mo reuocat seqstrationē. 2o iubet expēsas restitui t caueri ibi: ne aūt. ab. si. g Ostō. allegabat legē illā. ff. de re iudi. inder. t.s. de of. dele. in lfis t male. q: illud locū bz cū pnūciak sup p̄prietate t nō sup possessiōe. vl' si hoc tñ eēt ei p̄missū.

mōasterij qōez ō p̄petate postmodū itētare volēte archiep̄s iurisdictionē ep̄i opposuit expirasse: asserēs cām possessiōis tñ t ñ p̄petatis fuisse p̄missā. t q: sup possessione pnūciauerat: semel funct⁹ offō⁸ suo sup qōe p̄petatis deinceps cognoscere nō valebat: t ifra. Sz iudex actorē i possessionez q̄ fuerat p ipm archiepō adiudicata pp eiusdē p̄tumaciaz mitti decreuit a q̄ tñ archiep̄s violēter mōasteriū eiec⁹ t ifra. E. papa. p̄. n. sic suū īterpret⁹ fuit rescriptū: q: taz cā possessionis q̄ p̄petatis fuerat iudici delegata: cū absolute t idistincte¹ cōmissa fuerit: t ei⁹ p̄tinētia diuidi nō deberet: p̄libatā quoq; possessionē p suo arbitrio^k seqstrari^l p̄cepit iniūgēs regi. t mutiñ. epis: vt ō cā possessionis t p̄petatis pleni⁹ cognoscētes eā debito fine ōciderēt t possessionē ei pti postmodum resignarēt: q̄ obtineret ō p̄petate triūphū t ifra. F In eū statū p̄tinētiā cāe reducim⁹ i quo fuerat: cū p̄dict⁹ p̄. n. cāz p̄petatis t possessiōis regiñ. t mutiñ. cōmisit: t mādato seqstratiōis penit⁹ reuocato. t ifra. F Ne āt mōasterio videamur i suo iure ōesse moderatas expēsas^m ex quo eps veroñ. ipz i possessionē induci decreuit vsq; ad satisfactionis tps oblate^n pp hoc^o fcās sibi restituendas eē cēsem⁹ t a te sufficiētē^p p̄beri stādi iudicio cautiōez. H O. iij. p̄ori debeñ. t de cano caliñ.

C Si missus i possessionem cā custodie fructus dissipat dissipati reuocant: t cū alijs sequestrantur.

Dilect⁹. f. r. rector ecclesie ō betusia sua nobis petitione mōstrauit q: cū inter ip̄m ex p̄te vna t abbatē t p̄uētū ō cesteria ex altera sup eadē eccl'ia cora abbate de sibi toñ. t ei⁹ collegis qō verteret: iudices ipsi p̄dcōs abbatē t p̄uentū in possessionē ipsi⁹ eccl'ie cā custodie i durerūt: q fructus medio tpe peceptos p suę distrahūt^q libito voluntatis. F Quo circa mādamus q̄tenus si ē ita: faciētes fruct⁹ seqstrari^r p̄dcōs si qd ō ipsis p eos distractū

b Eiecit. sz nūqd āno elapso erit possessor' dcm̄ ē de b.s. de do.t p̄. p̄tigit. itē nūqd abbas posset petere restōnez tāq̄ spoliatus' t ibidē de hoc dicitur.

t Indistincte. no. q: si p̄mittit cā simpliter: puta p̄mittim⁹ tibi cāz q̄ iter tales ētik sī talib⁹ reb⁹ tūc tā cā possessiōis q̄ p̄petatis p̄missa itelligit vt b dī. t ar. C. de rei vē. ordiarij. t.s.ō cā pos. pastoralis. t. j.ō testi. significauerūt. sz si cā possessiōis tñ p̄missa ē: nō p̄sit cognoscek ō p̄petate: q: cui p̄missa ē cā violētie tñ ō p̄petate cognoscek si p̄t t vno t eodē tpe cā possessiōis t p̄petatis diuersis iudicib⁹ p̄mitti ñ oz q: p̄tinētia cāe diuidi ñ oz vt b dic̄. C.ō iudi. nulli. t.s.ō cā pos. c.i. sic cā p petatis t vsufruct⁹ apud eūdē iudicē sūt tractāde. ff.ō lib. cā si pariter. t. ff. de qui. re. ad eūdem iudicē eatur. l.i. t.ij.

k Arbitrio. i hoc ipm celestinus peccauit q: ñ debuit facek seqstratiōez: nisi i casib⁹ q notant. j. eo. c. pri. t vl. vñ reuocauit sequestrationē: vt. j. pz.

l Seqstrari. b iō fec: q: cū res apō seqstrū depōik neuter litigātiū possidet illā rē. ff. ōpositi l. lz. §. i. nisi b dcm̄ sit i seqstratiōe: vt tm̄ cā custodie ōponak apō seqstrū. ff. de acq. pos. iter esse' puto. t sic possessio postea restituik illi q obtiet i p̄petate vt seqk: q: p̄petas trahit ad se possessionē. s.ō cā pos. cū dilect⁹ t seqstratio ista fcā fuit apō vercellen. t nouarē. episcopos

m Expēsas. sic. s.ō eo q mi. in pos. cū venisset. t.s. ō dolo cū dilecti. t.c. finem litib⁹. vbi satis de hac materia.

n Oblate. cora regiñ. t mutiñ. epis. nā archiep̄s mediolan. obtulit cautiōez stādi iuri j. ānū sup possessiōib⁹ illis ō q b⁹ abbas fuit missus i possessione cā rei p̄uāde p ep̄m veroñ. sz archiep̄us abbatem expulit de possessione vt dictū est.

o Propter hoc. i. pp vitiuz p̄tumacie. C.ō iudi. sancim⁹.

p Sufficiētē. no. q: i cāu isto sufficiēs cautio est p̄stāda. s. pignora vel fideiussores. ff. mā. si mādato. §. vlt. t nō nudo. i. sola p̄missio: vt dixi. s. vt lite nō p̄te. q̄ñ. §. t in alijs. t. C.ō ver. si. sancimus.

Dilectus. Primo ponit q̄relā rei passi missionez. scō dat iudices. Abbas si.

q Distrahūt. no. q: ille q mittit i possessionē cā custodie siue agak reali actione siue etiā p̄sonali. j. ānū nō fac fruct⁹ suos sz custodire eos oz nō distrahere: si ifra ānū re⁹ recuperare voluerit possessionē: restituāt ei fruct⁹: expēse tñ necessarie p fructib⁹ papiēdis facte p̄mo debēt deduci: q: ille in illo casu p̄hibēt. ff. fami. herc. fūd⁹. i. rñso. i fi.. Si vo nō veniat ifra ānū: tūc p̄mo āno elapso lucrak oēs fruct⁹. de hoc dcm̄ est. s. de dolo. contingit. t hoc in reali.

r Seqstrari. no. q: possessor lite pē. ñ oz remoueri ō possessiōe: nec ab ea seqstrari: vt. s. c. pri. t. rvi. q. iiij. volum⁹. t. viij. q. iiij. nōne. t. C.ō p̄ba. ij. t. s. ti. p̄. p totū. t. C.ō p̄hi. seqstra. l. vna. Q̄ñq; tñ fit seqstratio i casib⁹ vt cū qs dilapidat fruct⁹ quos fuak oz: vt b. t i. c. se. Itē cū appellak ab executor mero tūc seqstratio fit rei īmobilis. t fruct⁹ ēt īmobiles seqstrāk apō possessorē remanēte iur possessiōis. C. quor ap. ñ reci. ab executor. Itē cū p̄sona a q̄ res mobilis petit suspecta ē. ff. q satisda. co. si fideiussor. §. vl. Itē si timek ō dilapidatōe

.ff. de ap. ſpatores. i fi. itē ſi qs ꝓclamat i lībtate ſeqſtrāt res ei⁹. C. ō aſſer. tol. l. ij. §. 1. ⁊. C. q. ad. li. ꝓclama. nō lz. l. ij. ⁊. iij. ⁊. C. ō or. cog. l. vl. itē ſi colon⁹ ve lit poſſeſſiōes ꝙductas deſerer. C. ō agri. ⁊ cēſi. l. vl. li. ri. itē ſi marit⁹ vgat ad lopiā ſeqſtrat dos. ff. ſo. ma. ſi cū dotē. §. ſinaūt. ⁊. C. ō iure do. i reb⁹ i fi. i auē. de eq̄. do. §. illud quoq; col. vj. itē ſi timet de ſeuitia viri. nec pōt ei cauet. ſ. ō

fſti. ſpo. lras aut ēt cū timet ſpō ſaz corrūpi. ĵ. ō ſpō. cū locū. itē cū aligd ē ablatū illi q ē ō familia iudicis. ff. de of. pſi. ſenatul cō. i fi. itē pp ꝙtumaciā. ſ. ō do. ⁊ ꝓ. er lfis. ⁊ h fit vt mari⁹ agatur cū cōtumace ut ibi dicitur.

a AB eo ſi diſſipenk. ſic. C. quoꝝ ap. nō reci. ab ere cutore. ⁊. ff. ō ap. ipatores in fi. vñ h ōcre. ſūpta ē ō h ſatis oſ ſ. c. pri. ⁊ fm hāc decre. intelli ge qō oſ. ij. q. vj. quotiēs. ij. ⁊ hoc iō qz ſi ꝓfirmabitur ſnīa oz fruct⁹ pceptos poſt lit. ꝙte. reſti tuē cū ipa re. C. ō rei uē. certū.

Rūbrica De ꝓfeſſis. Supra uiſuz ē de modis qb⁹ or. ſiaſt iudiciū reſtabat uidet de mōis qb⁹ cā inſtruit ⁊ ſic ō meritis cāe ut de probatōib⁹ ī genet ⁊ ī ſpecie: ⁊ qz p ꝓfeſſiōez aduerſe ptis releuat litigās ab onē litigādi cū ꝓfeſſio nō ſit ꝑpe. pbatio ſz pbatōis releuatio iō tractatur⁹ auctor ō p batōib⁹ p̄miſit ō ꝓfeſſis qz ubi adeſt ꝓfeſſio ñ ē neceſſaria pbatio. vel ꝓtinua magis ad pria ſic. ſupra uiſuz ē de modis pcedēdi ō ꝓtumacē uerūtñ qz qñqz ⁊ plurimū ptes ſunt ī iuditio ⁊ aliq̄ ꝓfitenť q̄ nō ſubiacēt pbationib⁹ iō auctor pri⁹ p̄miſit de ꝓfeſſis. ſcō de pbatiōib⁹ cū ad pbationes recurrat deficiente confeſſione. Abbas. ſi.

Am monaſteriū. Ei qui crīmē ꝑpriū ꝓfitet nō credit ō eos quos dicit fuiſſe crīs ſuggeſtores. h. d. ul ſic ut ī rubro. Duo ťt nā p̄mo inſtruit iudicē in abſoluēdo ſi ifamatos ⁊ ē ddit cāz ubi: qz. ſo inſtruit de purgatōe ī famie ibi: ſi tamen. Abbas ſi.

b Alijs modis. ſ. legitimis ⁊ euidētiſſimis pbatōib⁹ ⁊ luce clariorib⁹. C. ō pba. l. vl. ij. q. vl. ſciāt. ⁊. q. vi. epiphaniū. vl p ppā ꝓfeſſionē ī iuſ factā. ĵ. c. pri. ⁊. ij. q. i. nos ī quēq̄: vl p euidētiā fcī. ĵ. de coha. cle. ⁊ mu. c. vl. ⁊. §. ō teſti. ſpo. cū ad ſedē. c Cōfeſſi: nulli ḡ de ſe ꝓfeſſo ſup crimine alioꝝ credit. ſic. ĵ. ō teſti. ueniēs. ⁊. xv. q. iij. nemini. ⁊. iij. q. ri. negāda. ⁊. C. de accu. ⁊ inſcrip. l. fi. ⁊ h generale eſt ꝑterq̄ de crimine leſe maieſtatis vt h ⁊ ī pdicto. c. nemini: ⁊. c. ueniēs. Itē audit ꝓfeſſio unius latronis ꝓtra aliū. C. de feri. prouinciaꝝ. ⁊. C. de fal. mone. l. i. ⁊. ff. de cuſto. ⁊ erbi. reoꝝ. l. diuus. ⁊. ff. ō queſtio. l. i. §. ſi quis. iſtis qui de ſe ꝓfitenť credit non q̄tum ad ꝙuincendum: ſed q̄tum ad preſumptionem. vnde ſi aſſunt alie preſumptiones valent. als per ſe non ſufficerent.

d Infamia: de q̄ dīt ſe purgare cū tertia manu ſui ordinis q ſint hōeſti ⁊ cōuerſationē ipſi⁹ agnoſcāt. als ſi defecerit: tāq̄ ꝙicti puniant. ĵ. de pur. ca. cuz p. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊. ĵ. ō ſimo. īſinuatū. als ſi īfamati nō eēnt nō idicerēt eis purgatio pp talem ꝓfeſſionē. ij. q. v. ſi legitimi. vbi de hac materia pleni⁹ tractat vt. ĵ. de pur. ca. cum. p. ⁊. c. cum dilectus. ⁊. ij. q. v. preſbyteri ſi a plebe.

Am ſuper Qui in iure ꝓfeſſus eſt ſe ſimoniacū ab offō ⁊ bñficio deponi tur. ita ſūmat Jo. an. ſz h ſūmatio ē nimis generalis. vñ ſūmo ſpāli⁹ fm ītellectū glo. ſic: ſi ō crīe ꝓtigēte cāz p̄ncipalē ꝓſtat ĵ aliquē p ei⁹ ꝓfeſſionē pūit pena ordinaria ēt ſi directe ĵ cū nō agat. Et ē caſus no. ⁊ vus ī ſe. vl ſumma ſic fm aliū ītellectū nō min⁹ notabilē quē ēt ſentit glo. ſz nō pfecte explicet vt ī rubro. Diuidit. nā primo ponit depoſitiōis cā. ſcō deponit ibi nos. Ab. ſi.

e Cōfeſſus: ⁊ cora iudice ſuo. ſ. de iudi. at ſi cleri. als ḡ ꝓfeſſio non preiudicat q̄tū ad penā uel ꝙdēnationē. p̄iudicat tñ q̄tū ad ſuſpitionē. ĵ. ō erceſ. pla. q̄ ſit graue. ſz nōne iſte fuit teſtis: q̄liter ḡ punit pena ordinaria ĵ illud. ſ. de or. cog. cū dilect⁹. ĵ. de excep. deniqz. ī fi. ⁊ ꝑterea ſine accuſatore nō oz qs puniri. ĵ. ut ec. bene. ut nr̄m. ff. ō mu. ⁊ ho. reſcripto. §. ſi qs. pōt dici q̄ iſte vl fuit ōnūciat⁹ uel ingſitio ĵ eū fcā fuit. ſic. ſ. de elec. p ingſitionē. uel h er offō ſuo pceſſit vñs papa ⁊ ī odiū crīs. ar. iij. q. ir. nihilomin⁹. ⁊. C. de pba. iubem⁹. ⁊. C. de teſti. nullū. n. ⁊ crīa undecūqz claruerīt pumēda ſūt. xxiij. q. iij. ecce. uel iō punit: qz crīmē iſtud ꝓtigit p̄ncipale negociū. ſic. ĵ. ō excep. c. i. ī fi. ⁊ h vī vi⁹: qz dicebat ab aduerſario q̄ ſimoniace fcā fuit electio ⁊ q electionē eramīat ō oīb⁹ igrere oz de meritis pſone de mō electiōis de ſtudio eligēciū. ⁊ ſic crīmē illō ꝓtigit factū p̄ncipale. ſ. ō elec. cū terra. ⁊. c. ſup eo. ⁊. c. ſcriptū ē. ⁊. c. nihil ē. ō bis oīb⁹ igrit

iuder er offō ſuo ō meritis electi ⁊ eligēciū ⁊ iſte fuit vn⁹ ō electorib⁹ ⁊ iō merito puniri debuit: ſi cōmiſit ī ipſo negocio vitiū ſimonie: ſiue de h ac tū fuiſſet ſiue nō: cū er offō h ēt fieri dēat. ſ. de elec. cū nob olim. vbi de h ⁊ ſic punit aliqs ſup eo de quo nō agit ĵ eū directe in odiū crīs: vt inuit lra ſequēs. ſ. nos: qñ vitiū hmōi pſeq̄ tē. ⁊ ē ar. ĵ. de teſti. ta ñ lfis. ſic ⁊ marit⁹ punitur de lenocinio: licet ĵ eum directe non ſit actuz. ff. de adul. l. i. §. ſi publico.

f Sarracenorum. expo nūt gdaz vādoꝝ regi: vt electōi p̄ſtaret aſſenſum: vl poti⁹ ꝑ ſeipſo recepit illā obligationē. ut ipſe conſentiret: ſic ſola talis obligatio ſimoniā īducit lz non recepit id qō uenit in obligatōe: qz in talib⁹ nulla pactio nl ꝙctio oz interuenire. i. q. ij. q̄pio. ⁊. ſ. de pac. pactiones ⁊ ĵ. de ſimo. c. pe. ⁊ eſt mo. neta que ſic uocatur.

Ex parte. Spāliꝰ ſumma ſic Cōfeſſio facta ī iure p̄ co nomū eccīe nocet ipſi ec deſie. Potest tamen re uocari ſi ante finitū negociū uoceat p errorē facti emanaſſe. h. d. ꝓma pars narrat factū. ſcōa puidet iudicem inſtruendo ibi: cum igitur. Ab. ſi.

g Confeſſus. no. q̄ rubri. iſta ſiue titulus de cōfeſſis locū hz poſt li. ꝓte. ſed edictū de īterrogatoria actōe locū hz ⁊ ante li tem ꝓteſt. ⁊ poſt. qz iudex quotiēs ⁊ qñcūqz equitas mouet ipſuz oz īterroga re partes. ff. de inter. ac. vbicūqz. ⁊. xxx. q. v. iudicanť. et ī caſib⁹ q notati ſunt. ſ. de iura. calū. cum cām. et ēt poſtq̄ eſt ꝓcluſuz ſn cā. ĵ. de fi. inſtru. cū ioānes. Ad h enī ut confeſſio p̄iudicet alicui erigūť plura: q̄ ſit maioꝝ. xxv. an. qz mīoꝝ pōt reſtitui ĵ ꝓfeſſionē. ff. de mīo. nō oīa. et. ff. ō ꝓfeſ. certū. §. ī pupillo. itē q̄ ſpōte et nō coact⁹. xv. q. vj. c. i. et. xxxi. q. ij. lothari⁹. et. ff. ō q̄ſti. l. i. i. rūſo. et. §. diu⁹. ij. itē q̄ er certa ſcīa qz ſi errat ī ꝓfitēdo et pōt ꝓbare ſe erraſſe: ſi nocet: ut h. et. C. ō iuris et fac. igno. error fcī. et. ff. ō ꝓfeſ. ñ fateť. itē q̄ ĵ ſe ꝓfiteat: qz ꝓfeſſio ꝑ ſe nō ꝓdeſt xiiij. q. ij. §. i. ff. de īter. ac. ō etate. i. rūſo. itē ī iudicio et coram ſuo iudice: als nō p̄iudicat: ut. ſ. ō iudi. at ſi clerici. et. C. e. l. una. Q̄ñqz tñ ꝓfeſſio eꝰ ius fcā oz ut ſi qs ꝓfiteat dēre ſe er certa cā: puta ēptōis vl locatōis vl alia cā ſimili: ſi ꝓbet ꝓfeſſio ita p teſtes q fuerūt p̄ntes in ꝓfeſſione: ꝺēnabit er ea. C. ō nō nu. pe. l. generaliť. et. l. aduerſus. et. ff. ō ꝓba. cū ō īdebito. §. vl. et. ĵ. de fi. īſtr. ſi cautio. et. iij. q. ir. §. ſi debitū. itē ſi aduerſari⁹ ſit p̄ſns: als nō nocet. ff. ō īter. ac. l. vl. ff. e. certū. §. ſi qs. itē regrit q̄ nō ſit ĵ rerū natūrā: ut ſi ꝓfiteor me īterfeciſſe hoīez q viuit. ff. ad. l. aql. īde nerati⁹. §. vlti. et h ſi ꝓbo eū uiuere q mortu⁹ ē. ſ. ſi ꝓfiteor illū eē filiū meum q ē maioris etatis q̄ ego. uel ſi qs ꝓfiteat fēm: cui⁹ noīe actio cuz alio eē nō pōt ff. ō īter. ac. ſi is cui⁹. et. l. ꝓfeſſiōib⁹. itē q̄ nō ſit ĵ ius. ſ. ō libo hoīe als nō nocet. ff. de pac. iuriſgētiū. §. et ſi ſtipulatio. et. §. pcedēti. et. ſ. de pac. pactiōes. et. ĵ. de ꝙdi. appo. ſi ꝙditiōes. et. xxxij. q. ij. ſolet q̄ri. itē q̄ ō religioſa: ut. ff. de īter. ac. ꝓfeſſiōib⁹. itē ī ꝓfeſſo nulle ſūt ptes iudicis in cognoſcēdo ſz ſnīando ſic: qz oz ferre ſnīam er illa cōfeſſiōe. ff. ad. l. aql. p̄ide. et. ſ. de trāſac. ꝑterea. itē ſi qs ꝓfiteat ſe ſeruū: talis ꝓfeſſio nō nocet ei: ut. C. ō lib. cā. īterrogata: lz iſta fauore libtatis ītelligit de ꝓfeſſiōe fcā apud iudicē: ſed nō in iudicio libalis cāe: als ꝓria eēt lex illa iubem⁹. eo. ti. in fi. b.

b Error fcī. error fcī excuſat: ſi ꝓbet nōdū finito negocio: ut h et ī. l. pre dicta error. et. ĵ. de ſen. ex. ſacro. Error vō iuris nō excuſat. C. ō iu. et fac. igno. l. ij. et. l. cum quis. et ſic patet q̄ confeſſio ſindici pōt reuocari. itez et confeſſio aduocati reuocatur. ĵ. de cenſi. olim. vbi de hoc.

Rūbrica ō ꝓbatiōib⁹. Cōtinuata fuit. ſ. ī p̄cedēti ti. ſz magis ſpecifice dic. ſ. vi ſū ē ī pr. t. ō ꝓfeſſiōib⁹ p q̄s aduerſari⁹ releuat ab onere pbā. uerūtñ qz p te negāte hz aſſeuerās ꝓbat. vi. q. vl. actor. merito ſbijcit ō ꝓba. ⁊ p̄mittit p̄mo gen⁹ ut poſtea facili⁹ ōſcēdat ad ſpēs ſic ēt fcē cōpilator. ff. et. C.

Epiſtole Jn p̄ma pte pōit petitio. ī ſ. ipſi⁹ repulſio ibi: ſz ad h ⁊ cōit ſūmat ut ī rubro q̄uis mltipr limitet. ī Jn carthophilatio

Chartophilatiū dr loc⁹ seu armariū vbi charte nr̄iſtrā ponūt ⁊ ſeruāt.
a ¶ Dicēdū.reo.ſ.niſi ſit uſurus eis.ff.ō.edē.l.i.§.edēda.ul̄ niſi ſint cō-
munia.ī.de fi.iſtr.g.ppetuo.nā argētarius ⁊ public⁹ exactor rōnes ꝫ ſe
tenet edere.ff.de iure fiſ.i fraudē.§.er his bōis.⁊.§.ſequēt⁹ b.n.re⁹ ipa
tor erat ⁊ ī poſſeſſiōe obſeqox ꝓſtādox a rege.ar.ꝫ.xlv.di.g ſincera vbi
dr q ꝙincere debemus
iudeos ex codicib⁹ ſuis.⁊
illi uoſtri ſunt.qr ꝙtinent
vetus teſtamentum.
b ¶ Contra te.ſi.C.ō te-
ſti.nimis graue.⁊.C. de
edē.q accuſare.⁊.iiij.q.
iij.q intendit.ar.ꝫ.C.de
edē.ſi ē nouū:⁊.l.iuſtum
eſt.ſol.uex eſt illō q nul
lus ſua ꝓpa inſtrā tenet
dare aduerſario: ut ipſe
utaf eis:⁊ ꝑcipue q̄ faci-
unt ꝫ ipſū. Cōtraria ꝟ ſi
gnata nō ſūt ꝓria.leges.
ille:nō eſt nouū ⁊ iuſtū ē:
loquūf ō rōib⁹ cōib⁹ ler
illa de edē.q accuſaf ō in
ſtrīs ꝓpīs:ut ꝓbatur.C.
de eden.ea q̄ fm unū ca
ſum ītelligunt alij al'r le
ges illas ꝓout ibi conſue
uit notari.

Sicut. Non ualet cō
ſuetudo ultra probā-
tionem plenam erigens
iuramentū.b.d. ¶ Primo
narrat ꝙſuetudinem quā
ſo improbat ibi:nos cū.
abbas.ſic.

c ¶ Conſuetudo. cuz alie
legitime.C.de iureiur.ī
bonefidei.ff.ō iureiu.ad
monendi.ſ.de procu.ex
inſinuatione.⁊.C. de fi.
inſtr.l.vlt.habito tñ re-
ſpectu ad qualitatem ꝑſo
narum ⁊ q̄ntitatē cāe.C.
unde vi.ſi qñ ⁊.ī.ō iure
iur.c.ultimo ⁊.ff.ō legit.
tuto.legitimos.

d ¶ Conſuetudines:⁊ eſt
ar.q conſuetudo nō ꝑiu
dicat ſcripto iuri.ſ.de cō
ſue.cuz uenerabilis:⁊.c.
vlti.⁊.ri.di. ꝙſuetudinis
⁊ hoc eſt uex vbi ꝙſuetu-
do obuiat rationi: ut ꝟ ⁊
ī ꝑdcis.c.ꝟ.n. ꝙſuetudo ē
ꝫ ordiuē iudicioꝝ:ul̄ vbi
ꝙſuetudo introducta eſt
ꝑ erroꝝ.ff.de leg.q nō
rōe.alr ſi ꝙſuetudo rōna
bilis eēt:⁊ ꝓſcripta: bñ ꝑ
iudicaret iuri ſcripto ut
ſ.de ꝙſue.c.vl.ī fi.vbi ō
hoc.⁊.ff.de le. de gbus
⁊.ri.di.catholica.⁊.c.in
bis.⁊ talis ꝙſuetudo ꝓeci
pue reꝓbatur:q: ex quo
ſemel iuratum eſt de calū
nia a principio ſaltem in cauſa ciuili non fuit amplius iurandum.C.de
iura.calū.auē.hoc ſacramentum.⁊ in auten.de bis qui in gre.ad ap.§.ij.

Ex litteris. Cōis diuiſio. Scdā ibi. Ad quod. abbas ſiculus.

¶ Finiū regūdoꝝ.lz pdia eccle ꝓpa nō ſint clericoꝝ agere tñ pñt
finiū regūdoꝝ.cū hñt ius ī illis.ſ.uſufructū.ff.finiū reg.l.iiij.§. finiū.
f ¶ Duoꝝ.hoc iudiciū dupler eſt:qr uterq actor ⁊ uterq re⁹ ꝟ cēſeā. vñ
uterq dupler ſacramētū calūnie ꝓſtabit:ſic re⁹ ⁊ actor:ñ tñ iurabit niſi ſe
mel.ff.fa.ber.iter cohēdes.§.q familie.ille tñ ꝓncipaliter actor dr q ꝓio
ad iudiciū ꝓuocauerit.ff.de iudi.ī his trib⁹.ſi nō appet qs ꝓio ꝓuocaue
rit ſorte dirimāt qs actor dici debeat.ff.de iudi.ſi cū ābo.⁊ ꝑ tāto dr ac
tor:qr ꝓio iurat ⁊ poſtea iurāt ſui teſtes:ſic obſeruāt ī q̄ſtiōe ⁊ recōuēti
one. Itē argu.ē ꝟ:q una ꝑſōa nicē duaꝝ ſuſtinet.ff.q cuiuſq uni. itē eoꝝ
§.ſi decuriōes.xxi.q.i.relatio.de ꝙſe.di.ij.nec moyſes.ff.de adop.ſi con
ſul.xxx.q.i.ad limina.ff.de ſtip.ſer.l.i.§.ſu⁹ cōis.⁊.q.iij.unio.ff.ō act.
⁊ ob.actōis ꝟbo.§.mitte.ar.ꝫ.xv.q.i.ꝑbyteros.⁊.C.ō aſſeſ.nemo.lxxix.
di,ſingula.⁊.ff.de re iu.ī pari.ī.de pbē.qr ī tñ.⁊.c. ad multa.ff. de pac.
ſi plures:⁊.ff.ad treb.ille a quo.§.tēpeſtituum.⁊.lxxix.di.de ꝟ.ſo.prima
ter obſtitit:q: nulli dicēdū[a]ē:ea que
contra[b] te ſunt apud tenetipſum de
bes documenta requirere in medi-
umqz proferre. ¶ Lex.iij.
¶ Actor qui plene probauit nō de
bet compelli iurare.

Sicut cōſuetudo laudabilis:⁊
infra. Sane qñ apud vos cō-
ſuetū eē didicimus: vt cū aligs intē
tionē ſuā fundauerit inſtrīs aut teſti
bus:ei ſacm nihilominus deferaf:
qō ſi ſubire noluerit:fides ꝓbationi
bus nō habeā. ¶ Nos cū tūc demū
ad huiuſmodi ſit ſuffragium recur
rendū cū alie legitime probationes
deeſſe noſcunt:talē cōſuetudinez
reprobamus. ¶ Lucius.iij.
¶ In cōi iudicio ꝓbant actor ⁊ re⁹
⁊ ſi pariter probāt reus abſoluitur
niſi fauorabilem cām foueat actor.

Exiſtis tuis intellerim⁹ te ⁊ ar-
chidiaconū cōfines hr̄e ꝑbendas in villis q̄s ſinguli ſingulas poſ
ſidetis:⁊ ꝑtextu terminoꝝ iter vos
cōtrouerſiā agitari:eo q dicas euz
antiquos fines egreſſū:ꝓtēq tui fū
di occupaſſe:illo in ꝯtrariuz aſſerente
ꝓtē eandez fūdi poſſediſſe.xl. ānoꝝ
ſpacio incōcuſſe.tu aūt q ꝑ idē tps
q ete illaz poſſederis aſſeueras q̄re
vtrū incūbat petitori vel poſſeſſori
ꝓbatio queſiuiſti. ¶ Ad qō ſcire de
bes q iudiciū finium regūdoꝝ tale
eſt: vt i eo vtraq ꝑſona vices duo
rum[c] hēat videlz actoris ⁊ rei. Añ[d]
hinc ide teſtes produci pñt ad cogni
tionē indicis iſtruēdā qb⁹ examina
tis iuder quos ꝓcellere intellexerit:
ad fidē ſibi faciendā admittat. Qō
ſi ambaꝝ ptiū teſtes ſunt eq̄ idonei:
poſſeſſoris teſtes ꝓferent:cū promp-
tiora[b] ſint iura ad abſoluendū q̄ꝫ
ad ꝯdēnādū. ꝓterquā in liberali[e] cā
in q̄ ſi vtriuſq ptis teſtes eq̄les fue
rint,p libertate[k] ſnia ,pferet.nā poſ
ſeſſori[l] ,pbationem aliq̄ dari iuris
manifeſti eſt:cū iure cautū ſit q qui
obiecerit ꝓſcriptionē lōgiſſimi tem
poris:quam nemo recte obijcit niſi
qui poſſidet:⁊ eam ,pbauerit: in cā
debeat obtinere. ¶ Reg. viij.
ꝓpoſito ſancti cataldi.
¶ Nō credit marito aſſerenti etiā
cū iuramento vroꝝ cognouiſſe ſi
vroꝝ p matronas atteſtantes p ip-
ſius corpis aſpectū ,pbat ꝯrariuz.

Proposuiſti q cā mr̄imonij q̄
inter.o.de caſa noua.⁊.s. mu
lierē vertit tibi fuit de mādato apl̄i
co delegata.cūq ꝓtes cēnt in tua p
ſētia ꝙſtitute:mulier ,pposuit ſe nec
a viro cognitā nec potuiſſe[m] cogno
ſci:qō tā ,pprio iuramento q̄ꝫ teſti-
monio. vij. mulierū ,pbauit:que p
aſpectū[n] corpis eā eē virginem aſſe
uerant: viro p iuramentū ſuū ꝙtra
rium aſſerente:⁊ infra. ¶ Videt igit
nobis q iuramento puelle[o] ⁊ teſti-
monijs illarū.vij.mulierū fides eſt
potius adhibēda. ¶ Clemens.iij.
¶ Singulares de vniuerſitate pñt
ad cōmodū vniuerſitatis reꝓba
re inſtrumentum falſo confectum
nomine vniuerſitatis.

Tertio loco fuit a nobis ita q̄-
ſitū. Ecce qdā regularis ſigil-
lo capituli quoddā iſtrm cuidā ami
co ſuo ſignauit:i quo facta ei aliena
tio q̄rūdā rex eccleſie īmobiliū cōti
net. Quo exhibito in iudicio procu
rator vniuerſitatis illud aſſeruit de
aſſēſu ꝙētus nō fuiſſe cōfectum[p]
⁊ adulterinū uel furtiuū eē ſigillum
Cunqz ffres ad ꝓhibenduz teſtimo
nium ,pduciſſet: iurati[q] dixerunt: q
quotiēs ad hoc inter ffres aliq̄ erat
mentio: ꝙſilium totius cōuentus ⁊
vox fuit vnanimis q nolebant alie
nationem rerum illaz: ſed res do-
mus integras conſeruari volebant
¶ Sed quoniam contra hoc nihil
pars aduerſa,pbauit: reſpondem⁹
ſm aſſertionem teſtium[r] tantūmo-
do iudicandum. ¶ Idem.
¶ Ubi agit de matrimonio cōtra
hendo ,pbato impedimēto ⁊ publica
tis atteſtationib⁹ alij teſtes ſup defe
ctū impediēti admittendi non ſunt
pbādā admittunt ffres īdirecte: ,put ſeqt ī lr̄a: ſic.ī.de teſti.ex tenore.⁊.C.ō ꝫ
bē.ſtip.optimā: als negatiua directe nō poſſet ,pbari.ō hoc dr.ſ.ō elec.bōe.i.
⁊ qr ꝟ arguebat de falſo iſtrm: edēdus dies ē ⁊ ꝙſul.ar.C.ō ꝫbē.ſti. optimā.⁊.
ī.de fi.iſtru.iter dilectos. [q] ¶ Jurati.bñ dr̄ iurati.qr nulli credit niſi iura
to.ī.ō teſti.fr̄nitatis.⁊.c.nup.⁊.c.tuis.⁊.iiij.q.iij.§.turiſiurā.niſi a ptib⁹ fue
rit ei remiſſū:ut in.c.tuis.⁊ merito in tali caſu admittunt ffres illi⁹ mōdi aſſerij qr
ea q̄ i.c.agunt ꝑ alios ,pbari ñ pñt:q: exnei ad capitula ñ ꝙſueuerūt admitti.
ī.de teſti.ueniens.ij.in fi.C.de repu.ꝙſenſu.§.ſup plagijs:⁊.C.de queſti. in-
terrogari.ff.ad ſil.ſi quis in graui.§.ſi pupillus:⁊.§.ſe.⁊.l.ij.§.ſi uir.
r ¶ Teſtū.ſic q̄ teſtes ꝓferūtur inſtrō:⁊ merito:qr poti⁹ credēdū ē uiue uoci q̄ꝫ
mortue.i auē.ō fi.iſtr.§.ſi vo.itē teſtes ꝑualēt iſtrō.ī.ō fi.iſtr.cū Joā.§.porro
ſz ꝫ vr̄:q eq̄lē vi hñt in exercēdis cāis teſtes ⁊ iſtrā ⁊ ĩdicia cū iſtrīs.C. de fi.in
ſtru.ī exercēdis.C.ō rei vē.idicia.⁊.C.q po.ī pig.ba.ſcripturas.itē ꝫ qr fides in
ſtrox ꝑualet teſtiū⁹.ff. de ꝑba.celſus:⁊.l.cū de ĩdebito.§. vl.⁊.C.ſi mio:ſe ma.
direrit.ſi alterius ī fi.§.i.⁊.C.arbi.tu.l.vl.ſup hoc pōt dici:q ſi in modū exce
ptionis obijciat falſitas inſtrō:uel q ſub ꝙditione debuit fieri uel defect⁹ vel q
plus ꝙtineat ibi q̄ dcm̄ fuerit vr̄ ꝙſile vr̄ falſitas.bñ pōt hoc ꝓbari per teſtes

[a] exceptionē [b] exceptiones [c] hēat [d] Añ [e] ī cām [f] ſuffragia [g] ſententia [h] ſi [i] ī cām [k] ſnia [l] poſſeſſori
[m] cognoſci [n] corpis [o] puelle [p] cōfectum [q] Jurati [r] teſtium

ꝛ prevalebūt testes. ī. de testi. ex tenore. ꝛ. C. ō ꝑbē. stip. optimā. ī. ō fi. ist ru. cū Jo. ar. C. ō pba. cū ꝓcib⁹. ꝛ b. Et illō qō dr equalē vī bñt ī cāis testes ꝛ istra illud uex ē qñ ab eadē pte iducunt: qz tā p testes qp p istra pbat qs suā itētionē sz st er una pte iducunt testes: ꝛ ex alia pte istra ꝑ testes. tūc ꝓsiderabit iudex natā negocij ꝛ qlitatē. nā qdā sūt q̄ meliꝰ pbant p testes qp p istra: qdā ex rio meliꝰ p istra qp p testes: ut arbi traria snīa ꝛ pcessus aliqs. ar. ī. e. qñ ꝑ falsā. Itē ꝓsiderabit iudex vtz fcm sit ātiquū vl p- piquū. ī ātigs. n. magis credē dū ē istrīs: qz mēoria boīuz labil ē. ī. ut ec. bñ. ut nrz. si sit nouū potiꝰ testibꝰ credit ar. ad b ō, p ba. si arbit. ꝛ. l. celsus: ꝛ. ī. e. cū cāz. qz testes ꝓsueuerūt fidē suā variare ex tpis diuturnitate. ff. ad carbo. l. iij. §. due. ꝛ. ff. ō dā. īfec. q bōa. §. vl. als ē lex: ꝛ scipit ī cāe. ꝛ qō viri ꝑ istra testes recipiunt: illō itelligēdū ē qp p bonos testes ꝛ idoneos si- ne suspitiōe: nec vr qp tūc suffi ciāt duo vl tres testes: īmo plea ad minꝰ qttuor. tabellio. n. eq ualet vni testi ꝛ plꝰ. ꝛ istrz duo bus adminꝰ. ar. ī. ō fi. īstru. cū Jo. qz duo testes adminꝰ ī istro scripti eē dīt: qz ī ore duox uel triū nē. ī. ō testi. l ol. ꝛ. c. licz. ꝛ iiij. q. iij. §. ubi numerꝰ. ꝛ sic p plēs ꝛ honestiores dz fieri talis reprobatio. ar. ī. de testi. ī nra: qñqz tñ ꝑ istrz nō admittūtur testes: ut ꝑ iuētariū publice fcm ut in. l. pdicta. C. ar. tu. l. vl. ꝛ in alio casu fallit ī ꝓfessiōe q̄ fit a muliere in istro ī quo cōfitet se recepisse pecuniā p interces- sione. C. ad uelle. antique.

¶ Uarnit Cōis opinio ꝓbatur ibi. qz uero. ab. sic.

a ¶ Partibus. sic pz qp publi- catis attestatiōibꝰ sup eodē ar- ticulo nō sūt testes vlteriꝰ ī ꝺm um admittēdi. nec alij testes ad idē pbādū. ī. ō testi. fr̄nitatis. nā añ aptura testiū utraqz ps suos testes dz iducer sup eodē articlō. secꝰ sup alio uel sup noua pēdēte ex pori: tūc bñ admittūt: ut ī. d. c. fr̄nitatis. ꝛ. ī. de fi. īstru. cū Jo. itē signat ꝑ. ī. ō testi. series. ꝛ. c. cum ī tua ī fi. ꝛ. ī. e. cām mr̄imonij vbi publicatis attestatiōibꝰ recipiūtur testes ad reprobādū ꝓsanguitatē ꝛ b nō re- cipiunt. Audui vin. dicētē: qp illa nō tenebat. dicit. n. qp testibꝰ publicatis nū qp sūt sup eodē articulo siue ab eo q illos iduxit siue ab alia pte testes vlteriꝰ ī ducēdi. Et idē mihi vr. ¶ Pōt dici sup isto ꝺnio: qp illa ōcr. series logt ī mr̄imo nio iā ꝺcto. vñ admittūt ibi testes ī fauorē mr̄imonij ad oñdēdū qp nō sit ibi cō sanguinitas. vñ stricti⁹ ē ibi agēdū: qz tolerabiliꝰ ibi ē aliquos ꝑ statuta boīuz rē. ī. ō testi. lz er q̄dā. b ōcr. logt ī ꝑbēdo. vñ b nullū piculū ē sup ꝓhibitōe istoꝝ ne ꝓsūgāt. vñ añ aptura ꝓx ōbuit pbari ī ꝺnū. lz ī sepatōe mr̄imōij iam ꝺcti pt eē piculū: q̄re ibi admittūt ēt pꝰ snīaz. qz snīa ꝑ mr̄imoniū lata nō trāsit ī rē iudicatā: ꝛ reuocat falsitate pbata. ī. ō re iudi. lator: ꝛ. c. ꝓsangui. multo forti⁹ dz audiri añ snīaz. Assignat potes aliā rōez ut ñ sit ꝑ illō qō dcm ē: qp testibus publicatis nō sūt alij iducēdi. ī ōcr. series: ió admittūt testes post publicatiōez qz añ publicatōez ignorabat ps illa q̄ petit b. q̄ psone posite fuissent ī pmo gra du: ꝛ ió post publicationē admittunt: als nō deberēt admitti. lz certe adhuc ñ vr rō ista sufficiēs: qz ps illa q̄ accusabat mr̄imoniū: dixit illos ꝓsāguīeos: lz b potuit scīr altera ps: ꝛ sic cessat rō illa pp b dicūt qdā qp spāle ē ī cā mr̄imonij: ad b pstat optimū ar. ī. e. cām mr̄imonij. lz ꝺnū illi⁹ decre. series soluit ibi. Et dic qp unꝰ tm̄ b iurat uolebat ꝛ pbatō uniꝰ ī sufficiēs ē. ꝛ ió ñ audit ꝑ plēs marie ꝛ sic ñ ꝺcit illa ōcr. series. ꝛ b colligit apte ex ātiq̄ ōcr. lz ꝓpositores hmōi ꝓpila tōis noluerūt b mutat qō ó iuramto uniꝰ dicebat. qz illō nl lz dz dubitatōez.

¶ Ostaſſonez. ¶ Per lras ordīarij ꝓbat qs excōicatꝰ nisi ꝺnū doceatur ita sūmat Jo. an. uerūtñ b sūmatio nimis generalē ió sūmo sicut ī rubro ꝛ b sūmatio ꝓuenit tex. ꝛ ti. ꝛ nullā patit calūnia. nā. ☞. ant. sūmat alr ꝛ eiꝰ sū matio nec ꝓgruit ti. nec attigit ꝑncipalē materiā. c. dic. n. sic. ¶ Procurator ex cōicatꝰ tpe assūptōis mādati ab agēdo iudicialr r̄pellit. b sūmatio potiꝰ ꝓgruit ti. ó snīa ercō. ul ti. ó iudi. cū nullā mētionē faciat ó ꝓbatiōe marie q̄ fit p lras sup q̄rū effectu pēdet ꝑncipalr ꝓlira ꝛ subtil materia hui⁹. c. ió tene pcedētē. di uidit ꝓpēdiose ī duas ptes. ī pma pōit repulsiōis cām. ī ba r̄pulsionē ibi cām.

b ¶ Ordīarij. Er b vr qp lris epi credit tāq̄ publico istro. ꝛ qp sigillo epi credit lz ñ adsit sigillū capl. xix. q. iij. statuim⁹. ꝛ. xi. q. iij. cruce. xviij. di. ó ꝓcilijs. ī. ō fideius. puenit. ꝛ. ī. ō fi. īstr. c. ij. ꝛ. xx. q. i. uiduā. nā ꝛ credit lris epi sigillatis si gillo eccīe. lxxiij. di. in noīe pris ī fi. ꝛ signū alieni iudicis fidē fac. xcviij. di. c. i. ꝛ ij. ꝛ alieno ānulo signari pt testū īsti. de testi. §. pñt. ꝛ. C. ō testi. si unꝰ ꝛ ī stris regis siue ꝑncipis fides adhibet. ī. ō fi. īstr. cū dilectꝰ. Sz ꝺr qz uiua uox potiꝰ ē qp mortuā ī auc. de istr. cau. §. si vo. lz vbo epi nō credit. vi. q. ij. si tm̄. ꝛ. c. placuit. ꝛ. ī. e. qñ ꝑ. ḡ multo minꝰ lris eiꝰ nec papa ei credit si dixit se excōicasse aliū. ī. ō testi. cū tu. qñqz. n. eulogia ex mala fide scribā tur. ff. de custo. ꝛ erbi. re. diuꝰ. nec scripture tabelliōis credit: nisi habeat testiū subscriptionē. in auc. de here. ꝛ fal. §. sancim⁹. col. i. ꝛ. ī. de ꝓcu. c. i. ꝛ. ī. ō fi. īnstru. c. ij. ꝛ in auc. ó istru. cau. §. lz neqz ꝛ. §. si qs igit. col. vi. b. dicit. qp semp stat sigillo epi: qz uicē bz publici in- stri. p iura pdcā. alij di- cūt qp nō credit cuiuslibet scripture ut istro epi nisi sit redactum ī publicā formā. ī autē. ut nulli iudi. §. si qs vero ꝛ C. de dona. ī donatōibꝰ ī. de fi. īstr. inter dilectos uel saltē nō ē credēdū ni- si habeat subscriptionē testi um: si non sit ibi usus ta- bellionū. xvj. q. iij. §. pōt dicas qp hodie circa iudē cia nō credit vno epi siue alterius iudicis siue lris suis: nisi habeat testium subscriptionē: ul q̄tenus ꝓstat legitimis documen tis. ī. e. qñ ꝑ. ꝛ. ī. eo. de testi. cum a nobis. Circa alia vo q̄ ī figura iudicij ordinarij nō fac epūs: bñ credit lris eiꝰ ꝺm qp dicit b. ꝛ. xi. q. iij. cure. pcipue ī sniā excōicatiōis stādū ē lris epi. qz excōicationis snīa lata a iudice suo siue sit iusta siue iniusta tenet xi. q. iii. c. i. ꝛ. ij. ꝛ ió lris cuiuslibet plati creditur ꝛ alij tenent illū uitare: ut in. c. cure. qz in b consulit aīe cū sit medicinalis. ij. q. i. multi. ꝛ. ī. de sen. ex. medicinalis. li. vj.

c ¶ Excōicatus erat. ꝛ ita tps ꝓcuratiōis facte antē dēdū est sicut tps electiōis. ☞. de ele. dudū. ubi plura sunt ar. de tpe inspi- ciēdo. ꝛ est arg. qp excōicatus ad ipetrādū nō est admittendus: ꝛ si impe- traret non ualerent littere si postea probaretur excōicatus. B.

¶ In presentia Dubia pbatio nō releuat pbātē. sic summat cōiter ego sūmo pīgui⁹ euacuādo ꝛ enucleādo totū ter. sūmo sic ut in ru- bro itelligēdo qp substitutio fuit fideicōmissaria. Si vo fuit directa sūma sic. Substitutio fcā filio eo decedēte sine liberis euanescit p ingressū mōaste rij. ꝛ tūc adde id qō ē ī pmo sūmario ibi: ad ītualidatū ingressū rē. usqz ad fi. ꝛ uterqz itellect⁹ ē vus ī se. dico tñ qp pīm⁹ ē vtor qz b fuit substitutio fi deicōmissaria: lz. d. ant. b dicat qp fuit cōpēdiosa. Diuidit ꝑncipaliꝰ ī tres ptes. In pma ꝓcessus narratio. In ba ibi. Dilectꝰ. auditoris diffinitio. In tertia ibi: nos. diffinitōis ꝓfirmatio. ¶ Prima subdiuidit ī qttuor. nā pmo pōitur actoris petitio. scōa ibi uex: rei rñsio ꝛ reconuētio. tertia ibi. Ad b. actoris replicatio. Quarta ibi vex: rei replicatio. abb. siculus.

d ¶ Ablqz liberis. silis substitutio bētur. ī. de testi. rainuciꝰ. ꝛ. c. rainaldꝰ vñ no. qp cū talis ꝓditio appōitur si sine liberis decedat: uolo ut bīditas pueniat ad talē. etiā si naturales bēat filios euanescit substitutio. ff. ad treb. ex facto. §. si qs rogatꝰ. ꝛ. ff. de leg. ij. cuz pr̄. §. uolo. l. lucius. §. ult. itē si filiꝰ fuerit natꝰ ꝛ ille ꝑmoriatur: vr sine liberis decessisse. ī. de testa. rainu cius. ꝛ. ff. ad trebel. ex facto. §. pe. si aūt dicat: si sine bīde decesseris: sub- stituo talē noīe heredis: soli filij itelliguntur. ff. eo. ex fcō. §. vlti. itē si non bēat filiū: lz bēat nepotē ex filio substitutio euanescit. C. de condi. īser. l. i. ꝛ. C. de īsti. ꝛ substi. generaliter. Et hoc scias qp q rogat restituere bīdita tē alij nil pōt alienare. C. cōia delega. l. ul. nisi in casib⁹ q̄ notāt ī autē. ibi posita: q̄rtā tñ per trebel. pōt retinere sibi: ꝛ si filiꝰ sit rogatus etiā fal cidiā cū quarta pōt retinere. ī. de testa. rainuti⁹. ꝛ. c. rainaldus. vbi utra qz q̄rta retinetur. Si vo rogatus ē restituere qcqd supest de hereditate: tunc adminus quartam reseruabit substituto. C. ad trebel. autenti. si ro gatus. item licet pure quis rogatus sit alicui restituere hereditatē nulla facta mentiōe de filijs: si tamen postea habuerit filios uel nepotes substi tutio euanescit. C. de fideicōmiss. cum acutissimi. C. de insti. ꝛ substi. gene raliter. ff. de condi. ꝛ demon. cum auus. Jo.

e ¶ Sua. Ista duo requirebantur: qz sua sine seipso donare nō poterat: qz illa restituere tenebatur. ꝛ lz vñs sit tñ cōmode inde testari nō pōt. C. cōmunia de le. l. vlt. ff. ad trebel. quidam. §. si quis filium.

f ¶ Secunde. Not. qp ꝓsumitur maiꝰ: nisi pbet minꝰ. C. de in integ. resti. mino. si minor. ff. de iureiur. nam postea. §. si minor. B.

a ¶ Dubium. Sed nõne vbũ dubiuz ĩ iudicio interpretãdũ est ꝓtra reũ. ff. de verbo. obli. inter stipulantẽ. §. i. ff. de iudi. si quis intentione. ff. de reg. iur. ĩ ambiguis: ꝛ. ss. de rescrip. cũ adeo. sed istud est hodie pp religionem ꝓ quo multa contra rationẽ statuta sunt. ff. de religio. ꝛ sump. fu. sunt persone. sicut qñqz ꝓpter dotem. ff. de iure do. in ambiguis. vl istud non fuit vbũ actoris sed testiũ. Et est ar. qꝫ vbum testis ambiguũ pro reo sit ĩterpretandum: ut b: ꝛ ss. e. ex lr̃is. ꝛ. j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. Et est notabile: qꝫ dicuz testis dubiũ semper ꝓtra eum qui produxit ẽ interpretãdũ. ꝛ est rõ qz q ꝓbat: clare ꝛ apte dz ꝓbare: qõ si nõ faciat: nõ prodest talis obscura ꝓbatio j. de testi. cũ tu. unde reus absoluit: ut ibi ꝛ b. sz quare non queritur scõ d etate a teste: ut certificetur iudex saltẽ: sz certe iudex q testẽ ipsum examinauerat: debuit q̃rere ab ipso ꝛ ẽt pr̃ aptiorã testiũ ex officio suo potest q̃rere interpitationẽ a teste sui dicti: cum ipse debeat interrogare quotiẽscunqz necesse fuerit. ff. de interro. acti. vbicũqz. ꝛ cuncta rimari. xxx. q. v. iudicãtem ꝛ. j. de fi. instru. cum Jo. ꝛ est expressum qꝫ testis q cõfuse dixit testimonium iterũ sit examinandus. j. de testi. cũ clamor. sz ad petitionẽ ptis nõ debet d facere ꝛ hoc ꝓp periculuz subornationis.

b ¶ Firmata. vnde ꝛ ꝓprium iuramẽtũ ẽt nõ dz audiri. C. si aduer. uen. l. i. C. si aduer. dona. l. i. ꝛ in ꝓsti. imperatoris sacramenta puberum. B.

c ¶ Instituit. Ingressus monasterium fingit̃ hẽre heredẽ cũ rogat⁹ est restituere ꝓuato: vel cũ ei priuatus est substitutus. Si aũt rogatus est restituer̃ loco religioso uel ecclesie uel erpendere ĩ pias causas: non euanescit substitutio ꝓ ingressum monasterij. in autem. de sanc. epi. §. sed d presenti col. ir. vñ sumptuz fuit illud auc̃. C. ad trebe. auc̃. nisi rogati. Si vero ille q rogatus est restituere hereditatem vel legatum: fiat clericus: eriguntur duo. scilicet vt substitutio euanescat: vt perpetuo ẽt maneat ĩ ecclesia ꝛ relictũ erpẽdar̃ in pias cãs: vt ĩ ꝓdicta auc̃. dr̃: per ingressum monasterij substitutio euanescit: ita qꝫ teneat monachat⁹: alias nõ euanescit substitutio: nisi fiat monach⁹ sed qd si tradit se ꝛ sua alicui ecclesie seculari. nunqd euanescit substitutio? ar. ꝓdicte auc̃. uidetur qꝫ sic. ar. ꝓdicte auc̃. nec credo qꝫ euanescat nisi in casu ꝓdicte auc̃. nec extendo ad alium casum: licet quidam contra. B.

Licet. Interdicto uti possidetis obtinet q iustiorẽ titulũ. ꝓbat ita cõmuniter summatur: sed certe d summatio ẽ nimis generalis ꝛ vr̃ regrere ti. in hoc interdicto ꝓtra id qõ habetur isti. d iterdic. §. retinẽde. iõ sũmo sic ut in rubro. ꝛ ꝓbatur satis hoc sũmariũ ĩ vsi. ex premissis ponderato vsi. marie. Diuiditur decre. ista in qnqz partes. In prima ꝓcessus decisa narratio. In scõa ibi: porro. fauẽtinor̃ exceptio contra testes ecclesie ipsi⁹ respõsio: pape interlocutio ꝛ interlocutõis ratio. In tertia ibi: post hec corruptiõis ꝛ falsitatis noua exceptio ipsius probationis ꝛ reprobationis commissio. In quarta ibi: qꝫꝫ testes fauentinorum impugnat primo probatorios. secundo reprobatorios. In quinta ibi: ex p̃missis allegando concludit pro ecclesia. Ab. si.

d ¶ Licet causam sub isto. j. fuit lis cõte. corã dño papa: ut. ss. de iura. cal. cũ cãm. cui⁹ pars hec est ꝛ cõmissa fuit receptio testiũ iudicib⁹ ꝛ testib⁹ recep tis remiserunt ad papã depositiones eorum. j. de testi. cum causam. No. qꝫ iudex ex officio suo põt prefigere terminũ productioni testium. j. de testi. in nomine domini. Item ad exceptiones. j. de excep. pastoralis. Item ad accusationẽ matrimonij. j. de dã desti. despõ. cũ inhibitio. Item ad accusandũ. j. de accu. licet ꝛ C. qui accusa. non pos. si ea q̃. ꝛ j. de fi. instru. accepimus. Item vbi ipedit̃ status alicuius. C. d ingenuis. diffamari. Jo.

e ¶ Opponi. sic. ss. de procu. in nostra. ꝛ. C. d fal. querelã. Distinguitur tñ: qꝫ aut questio de falso mota fuit ĩ iudicio: aut nõ Si fuerit mota: nunqꝫ postea pretertu falsi retractat̃ sniã. C. si ex fal. instru. l. i. ꝛ. ij. in fi. nisi appellatũ sit. tũc. n. põt opponi in causa appellatiõis. C. de fi. instru. l. vlti. in fi. ꝛ testes possunt ꝓduci. C. d tẽpo. app. per hanc in fi. sed si nũqꝫ fuit q̃stio falsi mota: licet tunc nõ sit appellatum nõ tñ trãsit in rem iudicatã vsqz ad. xx. annos. C. de fal. querelã: ꝛ. j. de excep. cũ venerabil̃. Et no. qꝫ ẽm quosdã non sufficit ꝓbare testes esse falsos nisi ꝓbent corrupti. ar. ff. de re iudi. diuus. que loquit̃ in eodem casu cum hac decre. Alij ꝓbabilius dicũt ut Jo. ꝛ B. qꝫ sicut sufficit ꝓbare instrumentũ cẽ falsum. C. si ex fal. instru. l. pe. ꝛ vlti. sic ꝛ testes cum habeant bincinde parẽ vi. C. d fi. istru. in exercendis. facit hoc ff. de excep. qui agnitis. ꝛ. C. de transac. si ex falsis. sed nunqd sufficit ꝓbare testes esse corruptos: ar. qꝫ sic. ij. q. vj. §. diffinitiua. uer. uenales. ꝛ. C. quando prouo. nõ est necesse. uenales ꝛ. j. de testi. sicut. Ecõtra vr̃ qꝫ nõ: qꝛ nõ sufficit probare corruptionẽ nisi ꝛ iudex secur⁹ fuerit dicta corruptor̃ testium. j. de re iudi. caz. i. ꝛ. Al. C. si ex fal. instru. falsam. similiter nõ sufficit ꝓbare falsitatem: nisi ꝓbetur iudicẽ secutũ fuisse illam ut pz per ꝓdicta iura. Itẽ no. qꝫ sniã q̃ lata est per falsos testes uel per falsa instrumenta bene tenet. sed retractanda est. ff. de re iudi. diuus. ꝛ põt retractari per in integ. resti. usqz ad quadrieniũ: uel p actionẽ in factũ usqz ad. xx. an. uel si criminaliter agatur usqz ad. xx. an. C. d fal. querelam: ꝛ. j. de excep. cũ uenerabilis.

f ¶ Malitiam: si de hoc cõstaret: condẽnari deberent ad expensas. ss. de dolo ꝛ cõtu. ad finem vbi de hoc.

g ¶ Circũstãtijs: sic. j. d testi. cũ cãz. ꝛ. iij. q. ir. nihilomin⁹ ar. ꝛ. iiij. q. iij. testes.

h ¶ Reprobationẽ. No. qꝫ possuz reprobare testes aduersarij mei ꝛ tres reprobationes põt fieri ꝛ non vltra. j. de testibus. licet dilectus.

i ¶ Cõtradicant. vñ nõ ualẽt. iij. q. ir. nihilomin⁹. ꝛ. iiij. q. iij. §. q falsa: ꝛ. j. de appel. sollicitudinẽ. xxiij. q. viij. qõ aũt. ꝛ. C. de lib. cau. cum ꝓcuz.

k ¶ Singulares. sic. ss. de elec. bone. ꝛ. j. de accusa. dilectus.

l ¶ Expresse. criminibus expresse non probatis.

m ¶ Opinionis. qd̃ ꝓsistit attestatões ex parte archiepi exhibitas ꝛ illos ut. ss. dicti. ꝛ ille ẽt q examiat testes: dz significare iudici q̃ta fides sit testib⁹ adhibenda. ff. de testi. l. iij. ꝛ. j. de fide instro. ꝓstitutus.

n ¶ Modica. nõ tñ ex toto nulla. j. de simo. per tuas. tñ in alio casu loquitur.

o ¶ Testes. qui inducti sunt ad falsitatem probãdum.

p ¶ Se astrinxit. Sic vr̃ qꝫ si aliqs se astrĩgat ad duo ꝓbanda: quor̃ alter̃ p se sufficeret: qꝫ tũc nõ sufficit probare vnum nisi ipleuerit intẽtionẽ suã ad quã se obligauit. C. de rei uen. l. vlti. arg. ss. de causa pos. cum ecclesia. ꝛ. ff. de excusa.

tu. qui testȝ. arg. ℨ. ff. de ap. ſignificauit. in fi. ff. de prebē. cū iā dudū: ⁊ arg. ad hoc. ff. de cōdi. ⁊ de. falſa. ⁊ ex eo q̄ dicit aſtringit: vt exp̄ſium q̄ ſufficeret alterū p̄bare niſi ſp̄aliter ſe obligaſſet. qō ē ver̄ ut. ſ. dictū ē. ¶ Plu. fuit i ꝟ̄a opinione. Sed qūo pōt p̄bare teſtes falſum diriſſe. ¶ Rñdeo indirecte exp̄lū ꝟ. ff. de teſti. ex tenore. ⁊ c. ſeries. ⁊ C. ō ꝟbē. ſtipu. op̄timā uel pōt p̄bare p alios teſtes: q̄ corrupti fuerunt p̄ciū inde recip̄iendo. ſed ponamus q̄ p̄batū a pte fuit alterum iſtorum tm̄: nunquid iudex ſententiabit ad dcm̄ ipſorū q falſum teſtimoniū obtulerūt: nec alij teſtes adſunt quor̄ teſtimoniū ſequaē iudex: ſatis videē q̄ ſic ex eo q̄ dicit ⁊ ſibi imputet q̄ ad vtrūq; ſe obligauit: q; per hoc voluit fidē adhibere falſis vel corruptis obligando ſe ad vtrumq; ſecus crederē ſi alicui obiicerenē plura crimīa vt ab eccleſia repellaē ſub hac forma q; iudex ſibi ex offic̄io ſuo poſſet illū repellere: cui p̄batum eſſet furtū uel homicidiū l; aliō crimen nō p̄beē dūm̄ vtrūq; per ſe ſufficiat ad p̄uationē: q; crimina undecunq; clarnerint punienda ſunt. xxiij. q. iij. ecce. ō hoc viri. ſ. de reſcrip. ex parte.

a ¶ Eodē modo: bene dicit eo dē mō. ff. de acq. poſ. poſſideri ℨ. a ℨtio nā vnus pōt hr̄e ciuilem ⁊ alius naturalē poſſeſſionē. ff. de p̄ca. ⁊ hz. ℨ. cū qui. ſic ff. cōmodati ſi certo. ℨ. vl. Sed contra. ff. vti poſ. l. iij. in prin. vbi dr̄ q̄ vnus iuſtā hz poſſeſſionē ⁊ alius iniuſtā. ⁊. ff. q ſatiſda. cog. ſciendū. ℨ. ſi fūdus. ⁊. ff. de iure do. q̄uis: ⁊ C. de iure do. in reb⁹ ex q̄b⁹ colligit q̄ maritus ē dñs rer̄ dotaliū ⁊ vxor ſilr hoc uerbum eodem modo ſoluit contrarietatem.

b ¶ Titulū: ſed q̄re tenent iſti oſtēdere titulū cū p̄bēt ſe poſſe diſſe: ⁊ poſſeſſor nō cōpellit dicere titulū ſue poſſeſſiōis. ij. q. v. ℨ. i. ⁊. vj. q. vlt. actor. ꝓpter hoc dicunt qdā q̄ vbi poſſeſſor petit ſe nō ingetari: oz p̄bari titulū: ar. ff. ō p̄ſcrip. ſi diligēti. ⁊. ff. de deci. dudū: ⁊ C. de p̄ſcrip. lon. temp. diutina. ſz hoc nō ē ver̄. ad hoc enī valet aſſignare titulū cum agitur iterdicto vti poſ. vt p hoc videaē hr̄e potiora iura: q; q potiora iura hz obtinet in hoc iterdicto. cū. n. hēat titulū p̄z q̄ nec vi nec clā nec p̄cario poſſidet. uñ obtinebit. inſti. de iterdi. ℨ. retinēde. uerūtm̄ in hoc iterdicto nō ē neceſſe p̄bare q̄ qs iuſte poſſideat ſz ſufficit q̄ nec vi nec clā nec p̄cario ab aduerſario poſſideat. ff. vti poſ. ſi duo. in p̄n. ⁊. l. ij. hoc aūt q̄ nec vi nec clā nec p̄cario ⁊ c. ad tp̄s lit. ꝓte. referendū eſt inſti. de interdic. ℨ. hodie.

c ¶ Occupaſſe: ⁊ ideo preſcribere nō poterūt: q; in occupatis ⁊ inuaſis nō currit preſcriptio. xxij. di. illud. ⁊. xxvj. q. iij. lz. ⁊. ℨ. de preſcrip. quoniam.

d ¶ A vi turbatiua. Nō. q̄ multiplex eſt uis: de gb⁹ dr̄. ſ. qō me. cā. ad audiēdā: ⁊ ibi videas. Dicit tm̄ uis turbatiua: qñ turbaē poſſeſſio. ⁊ in dubiū reuocatur qs poſſideat: ⁊ illa ſpectat ad interdictū vti poſſidetis ⁊ in reb⁹ īmobilibus: vel ad interdictū utrobi in reb⁹ mobilibus tantum.

e ¶ Poſſidetis: qñq; tm̄ locus eſt huic iterdicto i caſu vbi vn⁹ poſſidet ⁊ aliter ingetat eū i poſſeſſiōe: nō tm̄ iudex oz p̄nūciare uti poſſidetis ita poſſideatis: ſz ne iquietet poſſeſſorē. ff. vti poſ. l. i. ℨ. vl. ⁊. C. e. ti. l. una. reddit. n. hoc iterdictū iter eū q̄ poſſidet: ⁊ iter eū q̄ nō poſſidet: ſz ingetat. ff. uti poſ. ſi duo. ℨ. ij. i caſib⁹ vō dicit utergz. ſ. ubi reddit iter duos poſſidētes: unū ciuiliter. alter naturaliter ut fructuari⁹ ⁊ p̄prietari⁹ ⁊ neuter poſſidet ab alio vi uel clā uł p̄cario: ⁊ tūc oz iudex p̄nūciaē uti poſſidetis ita poſſideatis. nō tm̄ ita ꝓfuse ſub illis v̄bis uti poſſideatis ⁊c. q; ſic daret gladiū utriq; p̄ti ſed oz examinare q̄litates poſſeſſionū ⁊ p̄bationū: ⁊ diſtiguere e is in ſnīa ſua ſic: p̄baſti te hr̄e poſſeſſionem p̄p̄rietatis ciuilē: ⁊ ego p̄nūcio te ipſa poſſidere uti poſſides. ⁊ tu p̄baſti te eē i poſſeſſ de vſufruct⁹ naturalis: ⁊ ego p̄nūcio te poſſidere uti uſufructuariū. i. uti poſſides ⁊ ita poſſideas. ar. inſti. de ac. ℨ. curare. ſi aūt nō liqat ei de q̄litatib⁹ poſſeſſionū non ferat ſnīaz. vñ ſi uterq; dicit ſe iſolidū poſſidere naturaliter ⁊ ciuiliter ⁊ uterq; p̄bat ſi ēt un⁹ p̄bat meli⁹: iudex p̄ferat p eo ſnīaz. ar. b. ſi vō p̄batōes pares ſint vł inuere lra iſta q̄ iudex ita debeat p̄nūciare uti poſſidetis ita poſſideatis vt dicūt qdā: ſz nō vł hic hr̄e rōnē. ⁊ q; ſic qō ipoſſibile ē p̄bauerūt. ſ. vtrūq; iſolidū poſſidere: ut hic. ⁊. ff. de p̄car. duo. ff. ō acq. poſ. poſſideri. ℨ. ecōtrario. ℨ cū non ſit maior rō q̄re vnus poſſideat magis q̄ alter nō ꝓſtat ei qs poſſideat: ſupſedeat itaq; q̄ de re incerta nō p̄ōt certa ſnīa ferri. xxxiij. di. habuiſſe. ⁊. xj. q. iij. graue: ⁊. ff. ō re iu. ſi vn⁹ ex pluribus: q; nō liquet ei de cā: ne eius ſnīa ꝓtineat ipoſſibilitatē. p ſnīam enīz oz ius declarari. ff. ſi ſeruus ven. l. ſicuti. ℨ. ſed ſi q̄rit. ſed per talem ſententiā nulla fit declaratio: ⁊ hoc verū eſt: niſi unus oſtēdat titulum ſicut hic dr̄: q; ſnīandū eſt p̄ eo qui hz titulum. Item ſi ꝓſtat qs primū ad iudicium ꝓuocauit: ꝓtra eū dz ſnīari vbi p̄batiōes oīno ſunt pares. ℨ. e. ex lr̄is: ⁊ ℨ. de fi. inſtru. c. inter dilectos. i fi. Tibi nullus oſtēdit titulum uel uterq; ⁊ oīno ſunt equales p̄bationes: nec appareat qs ad iudicium prouocauit ſorte virimaē. ff. de indi. ſed cū ambo. ff. fami. herciſ. ſi q̄. ℨ. i. C. cōmunia ō leg. ſi duob⁹ i p̄n. ⁊. xxvj. q. ij. ſors. Itē no. q̄ iterdictuz vti poſſidetis: poſſidenti daē ⁊ euz tueē: datur ēt ad ercipiendū: alīs actio nō daē poſſeſſori. ff. vti poſ. l. i. ℨ. reſtituēdū. ⁊ ℨ. interdictū. Item iterdictum hoc vti poſ. locū hz tm̄ de poſſeſſione ſoli retinenda. ff. vti. poſ. l. i. ℨ. i. ⁊ inſti. de interdic. ℨ. retinende. ⁊. ℨ. ſed in interdicto: ſed iterdictū vtrobi de reb⁹ mobilib⁹ tantū locū hz: ⁊ ꝓponitur p retinenda poſſeſſione rei mobilis cū poſſidens inquietaē. ff. vtrobi. l. vna iſti. de interdic. ℨ. retinēde. ⁊. ℨ. ſed iterdicto. ⁊ cō pōiē vtrobi ex vtr̄ ⁊ vbi: ubi pōiē pro apud. ⁊ utrū pro quem. q. d. apud quē eſt res mobilis. Itez licet dictū ſit q̄ poſſeſſori ſoli daē hoc interdictum vti poſ. daē ēt p iurib⁹ incorporalibus ⁊ vſufru. ff. vti poſ. l. vl. ff. ſi fui. uen. ſicuti. ℨ. ariſto. ff. de ſerui. quotiens via. ⁊ hoc lau.

f ¶ Debeam⁹. īmo debemus dicere: eccleſia rauēnas poſſideat ⁊ cōe fauen. non iquietet: put ſequitur. ⁊ v̄ba edicti pluralia uti poſſidetis ⁊c. hoc caſu reſoluuntur in ſingulari. B.

g ¶ Potiores. qui potiora iura habet obtinere dz. C. de edic. diui adri. tollen. l. vlti. Ber.

h ¶ Fauentie: hic ꝓcipit ſnīa noīe cōis fauentie: ⁊ nō p̄curatoris: vñ ſignatur ꝓtra. ℨ. de reli. do. cōſtitutis. ⁊. ℨ. de capel. mo. dilectus. C. ō ſen. ⁊ interlo. l. i. ⁊. ℨ. de elec. querelam. dic vt ibi dictuz eſt. uel poteſt dici q̄ eccleſia non multum curat de hac ſolēnitate: q; inuenio q̄ quādoq; condēnatur monaſteriū ⁊ non p̄curator ipſius. ℨ. de in integ. reſti. ſuſcitata. ℨ. de cenſi. ſopite. ⁊. ℨ. de ſepul. in noſtra.

Per tuas. Cōmunis diuiſio. Scōa ibi: q; vō. Abbas ſicu.

i ¶ Noīatus. bñ dicit noīatus ⁊ habit⁹. nā ſola noīatio nō facit eū filium. C. de p̄oba. nō epiſtolis: ⁊. C. de teſta. neq;. ⁊. C. de bere. inſti. ſi pater. ⁊. C. de p̄oba. non nudis. ⁊ argu. ℨ. de p̄ſumptio. illud.

k ¶ Infirmare: v̄ba iſta ſūpta fuerūt ex illa. l. C. ō nō nu. pe. generaliter cū. n. aſſertiōi ꝓiugū credaē: q̄ aliqs nō ſit eor̄ filius. ℨ. qui ſi. ſint legiti. trāſmiſſe. multo fortiꝰ creditē eis q̄ aliqs eor̄ ſit filiꝰ. ℨ. g. ſi. ſint legit. per tuas. ⁊. ff. de p̄ba. ēt. Sz nōne potiꝰ p̄ſumēdū eſt p p̄mo dicto p̄tis: qui p̄mo negauit illū eē filiū ſuū vt p̄z ītegra: q̄ p̄mo ſcōo cū nō ſit verīle q̄ in filiū ſuū tā graue qd diciſſet: ar. ℨ. de p̄ſump. lr̄as. vbi nō ſtaē ſecundo iuramēto: q̄ ſi fuiſſet filiꝰ illiꝰ nō potuiſſent viſcera eiꝰ nō fuiſſe mota ſuper eo. ℨ. de p̄ſum. afferte. ⁊. xxiij. q. iiij. ea uindicta. ſic ⁊ p̄mo dicto teſtis credi dz ⁊ nō ſcōo in ꝟ̄iū ꝓlato. ℨ. de teſti. cū in tua ar. ¶ Dcterca pfnꝰ affectꝰ oēm vincit affectū. C. de cura. fu. l. vlti. ſz vł q̄ potiꝰ ſcōo dicto matris ſtādū eſt q̄ p̄mo q; potiꝰ iuramēto q̄ ſimplici verbo creditē: maxime cū alia p̄ſumptio p̄ceſſit q̄ de alio ſit genitꝰ. ſz fauore filiationis potius ſtaē cōi opinioni ⁊ noīationi vtriuſq; parentis.

l ¶ Cōſobrinus: ſic patet q̄ conſanguinitas p̄ſumptiue probata diſſoluit mīmonū. Itē ꝓpter cōmeritatē cauſe ſnīa lata pro vno p̄iudicat aliis. xxiij. q. vj. hoc quippe. ⁊. ℨ. de accuſa. ad petitionez. ⁊. lxxxj. diſt. tantis. B.

QUoniam contra falsam Istud.c.est valde famosum.t.h.d.vt in rubro. Diuidit in tres partes. In prima ponit constitutionis cā. In secunda constitutio ibi:statuimus. In tertia pena ibi: iudex autem. Abbas siculus.

a ¶Probatio.directa ideo dicit:q; indirecte bene ꝓbat negatiua.ſ.de testi. et tenore. De hac tamen materia plene dictū est.ſ.e.de elec.bone. t que ibi dicta sūt hic possunt notari:t ideo h̄ non dicimus.

b ¶Extraordinario.i.de legato.iij.q̄stione.iij.§. spaciū.v.ei autē.t etiam extraordinarium vocat quando non pcedit in figura iudicij:sed iudex pcedit ex officio suo in modum inquisitionis vel denunciationis.ſ.de accusa.inquisitionis.t.c.sup bis.t.c.qualiter.t.c.qſi. t.c.olim.q; ex tunc oīa cōscribenda sunt.

c ¶Viros.sic ergo videtur q̄ tabellio equaleat duob⁹:ex quo loco tabellionis adhibentur duo idonei.alibi videt q̄ equaleat tribus.xvj.q.iij. §.pōt.versi.is autez. Et sic videt q̄ plus credatur scripture tabellionis: q̄ scripture epi. vel alteri⁹ iudicis:quia scripture iudicis nō creditur:nisi habeat testiuz subscriptionē ſ.de testi.cum a nobis.t hoc ideo est quia cū tabellio iuratus est:credendū est instrumēto suo.ſ.ō presenti.ad audientiā.t.ſ.de presum.illud.in fi.sic ēt cōsuetudo regionis habet q̄ credat instrumēto principis.ſ.de fi.instru. cum dilectus.t lz circa iudicia credat scripture tabellionis:tñ circa cōtractus nō credit ei:nisi b⁹ testiū subscriptionē.in auc.de here.t fal.§.sancim⁹.col.i.ex quo enim scriptura inuenit in actis publicis:lz nō habet testium subscriptionē creditur ei.ar.xxx.q.i.§.i.t.C.de fide instru.in auc.ad hoc.t in auc.de bis q ingre.ad ap.§.illud ēt.t hoc idem colligitur ex hac l̄a q; vī sufficere tabellio:vel si tabellio haberi nō pōt:duo idonei viri valēt: nec hic dicitur q̄ in pñtia testiū illud fiat:ſz rectius est vt adhibeant si adhiberi possunt.

d ¶Citationes.vt p hoc appareat:q̄ ꝓpetuata sit iurisditio si hoc negare tur vel reuocaretur in dubiū: vt.ſ.de offi.dele.gratū.t.c.lz.t sic reus p conuentionem solā nō posset postea declinare forū trāsferēdo se ad alium locū.ſ.de fo.cōper.ꝓpositi.t.ff.de iudi.si quis postea. Sed videtur q̄ de hoc credendū esset iudici: cū nūcio credat.ſ.de app.cum parati.ff. de re.eo.qui sub.tu.t cura.magis.§.illud.t.lxv.di.si forte.in fi. Sed forte hodie nō credit soli nuncio:nisi esset publicus nūcius t iuratus:t talibus nuncijs credit in foro ciuili ſm cōsuetudinē lombardorū. iure isto videt q̄ nō sit ei credēdum:nisi cōstet alias legitime.

e ¶Dilationes.que continere debēt quantū spacium cōtineat vnaquaq; dilatio cōsideratis circūstātijs viar⁹ t tēporū.ar.ſ.de ap.cū sit roma na.ff.de iudi.nōnunq̄.nec prima dilatio d⁹ peremptoria esse:nisi fieret hoc ex cā.ſ.de dila.dilecti.vt sciat q̄n:q; posset puniri vt cōtumax:q; ex cōtumacia.tamē si ad primā nō veniat citationē:condemnabitur alteri pti in expensis in secunda citatione cum venerit.C.de iudi.sancimus.t.ſ.de procur.querelam.vbi de hoc.

f ¶Recusationes.t sic patz q̄ iudicis recusatio redigenda est in scriptis. ar.ſ.de ap.secundo requiris.t.c.cum spāli.t recusatione iudicis ꝓposita nō d⁹ postea sup principali pcedere: donec de ipsa cōstiterit:t si iudex nō admittat instā recusationē cassabit q̄q̄d postea fecerit:si appellatū fuerit cōtra hoc.ſ.de offi.dele.sup q̄onum.in fi.qd iuris sit de recusatione:dicit.ſ.de offi.dele.suspitionis.t.ſ.de ap.cum spāli.

g ¶Exceptiones.Exceptio.n.danda est in scriptis t redigēda in actis: t hic ꝓprie appellat exceptiones:q̄ proponunt cōtra aduersariū vel ex rescriptū q; specialiter premisit de recusatione iudicis ꝓposita exceptione probabili:iudex nō d⁹ pcedere in q̄one principali:donec de ipso ꝓstiterit ſ.de offi.dele.prudētiā.§.serta.nec simul de exceptione t principali questione cognoscendum est:q; ordo iuris pueteret.ſ.de iud.exhibita.t ex ordine istor⁹ verborū notat q̄liter exceptiones ꝓponant. ¶Recusatio.n.iudicis naturaliter pcedit.t ideo ꝓmo ꝓponēda ē t expedienda: t si illa non ꝓbet:proponant exceptiones postea:t ille cora delegato probari debent: q̄ ipsum examinari.ſ.de rescrip.sup l'is.t.ſ.de fo.compe.ex parte.b.

Si vero iudex statu at terminū ad omnes exceptiones dilatorias proponendas:q̄ facere potest t debet.ſ.de excepti.pastoralis. ꝓponere debes oēs taz cōtra iudicē q̄ cōtra alios:t eis ꝓpositis pedit statim primo loco super iudicis recusatione:pendentibus alijs quousq; expedita sit questio recusationis: cum illa sit preiudicialis:q; ea probata alie postea locum nō habent.

b ¶Petitiones.ideo petitio siue libellus dari debet in scriptis:q; ſm formam petitionis formari d⁹ſnia.ſ. de ſimo.liczbeli.t si inepta fuerit succumbit.ſ.de iudi.examinata. t vt sciat reus an velit cedere vel cōtendere deliberatione habita. iij.q.iij.offerat.argu.ſ. de dilatio.preterea. Itez nisi certa sit petitio:nō citabit iudex reū vt.v.q.ij.si primates.t.iij.q. ir.indicas.t sic est opt.arg.q̄ oblatio libelli fit de substantia iudicij.ar.op.ſ.de libel.ob.c. i.vbi de hoc.

i ¶Responsiones.que debent fieri ad petitionē actoris: vt apparet lit.cōtesta.que fit tantuz per petitionē t directā responsionē ad eā.ſ. de lit.cōte.c.i.t ſ.de elect.dudum.ij.q̄ omissa licet positiones facte fuissent t responsiones nō tamē valebit iudicium:vt ibi.

k ¶Interrogationes.i.positiones q; acto: ponere d⁹ id sup quo intendit habere confessionē rei:t sic ponit talis sindicus hoc:dum tamen facit ad īstructionē cause:t reus d⁹ respōdere credo vī nō credo si iuratū ē de calūnia:si iuratū est solum modo de veritate dicenda:d⁹ simpliciter rñdere sic vel nō:cōcedo vel nego.t p positiones bas t responsiones nō fit litis cōte.vt dictum.t sic differentia est inter responsionē que fit per lit.ꝓte.t q̄ fit postea p petitionē actoris vt hic patet:vel ponunt ꝓpriē interrogationes que fiūt a iudice ex officio q; quoties eq tas ipsum mouet:pōt interrogare ptes.ff.de interro.ac.vbicūq;.t.xxx.q.vl. iudicantē.t ēt postq̄ ꝓclusum est in cā.ſ.de fi.īstru.cū Jo.t ēt pars pōt interrogare:t valet rñsio.ſ.de do.t cōtu.put.ff.de interro.ac.si sine.§.i.t aduocatus pōt interrogare.ff.de adul. si postulauerit. §.q̄ni.

l ¶Confessiones.Et taciturnitas ēt scribi d⁹:puta interrogat⁹ noluit rñdere talis taciturnitas pro confessione habetur.ff.de interro.act. de etate.§.nihil interest.t arg.l.xv.di.t si forte.t l.xv.di.si seru⁹.t hmōi cōfessiones facte ad petitionē actoris vel iudicis t ēt partis pñt reuocari que fiūt post lit.cōtest. si q̄s ꝓbauerit se errasse.ſ.de cōfes.c.vl. vbi de hoc.

m ¶Productiones instrumentoz.ſ.vt sciat⁹ vtrū exhibitū sit tpe competēti. nam postq̄ cōclusum fuerit in cā,pduci nō poterit.ſ.de fi.instru. cuz dilectus. Contrarium sentiunt dñi de rota decisione.v.Additio.

n ¶Interlocutione.lz sit scribēda sñia interlocutoria:nō tamē dicit q̄ ꝓferenda sit in scriptis:ſz sufficit q̄ scripta sit in actis. Aliud cōsueuit dici de sentētia diffinitiua que nisi sit lata in scriptis:nec nomē sententie habere meret.ij.q.i.in primis.ver.sed t de personis.An transeat interlocutoria in rem iudicatam:dicit.ſ.de appel.cum cessante.

o ¶Appellationes.vt sciat an infra.x.dies sit appellatū:q; postea non valeret appellatio.ij.q.vj.anteriorum.§.biduum.

p ¶Renūciationes.postq̄ renūciatū est:t cōclusum in cā.nulla admittit exceptio vel allegatio vel instrumentū.C.de cōpē.l.vl.ar.ad hoc.ſ.de test.c.ō testibus.t.ſ.de fi.instru.cum dilectus.t.ſ.de cā pos.pastoralis.nisi euidens ratio moueat iudicē:vt in decre.pastoralis.

¶Tempora:in quo loco facta sint t quo die t mēse: t quo anno domini oīa ista debeant scribi in oībus supradictis:t hmōi instrumēta siue pcessus cōmunia sunt t vtriq; parti cū die t cōsule integraliter sunt edenda: vt.ſ.dicitur. alioquin si nō edantur ea que cōmunia sunt licite appellat.ſ.de fi. instru.g. ppetuus.t.C.vt lit.pē.l.i.C. de edē.is apud quē.t rescriptū pape integrū d⁹ edi.ar.ſ.de dila.pterea.t.ſ.de rescrip.eā te.t.c.cōstitutus.t.ſ. de fi.īstru.extris. Idē est in oībus cōib⁹ instrumētis:secus in ꝓprijs ꝓuilegijs.ſ.de fi. īstr. cōtingit.ff.de eden.l.i.§.editiones.nisi aduersarius illud vellet ꝓbare falsuz

r ſ.de fide instru.inter dilectos.C.de ꝓben.t cōmi.sit.optimam.

¶Negligentiā.si culpa vel negligētia iudicis pars aliqua dānum incurrat iudex totū resartiet.ſ.de sen.ex.sacro.C.de testi.si q̄n in fi.C.de iudi. sancim⁹ in fi.t iudex qui negliget iusticiam facere:litē facit suam.xxij.q.ij.si te min⁹. Idem t si per iniuriā iudicis facta est.ſ.de emp.t vendi.c.vltimo.t de cric. emptor fundi.

s ¶Presumat.Sed nūquid correcta sunt iura que dicūt q̄ semp presumitur pro his q̄ a iudice facta sunt.ſ.de elec.bone.t.ſ.de renū.in ꝑ.nā.t.ſ.eo.post cessionē.t.ſ.de re iudi.sicut.t instit.de fide iusso.§.vlt.t.ij.q.vj.hoc etiaz pla-

cuit ar. Dicit Jo. sup hoc q semper credit sentetie iudicis vbi costat de pcessu cause. sed vbi reuocat in dubiu: de pcessu iudicis no est presumendu pro iusto ordine: nisi pbet p acta. na et victores no aliter potientur sentetijs nisi eas ondenderint recte latas: in auc. de his qui ingre. ad ap. §. si illud. si acta sunt pdita probetur pditio et sufficit: vel etiam processus probetur per testes. ar. s. o pui. cum olim. et. j. de testi. albericus. et. j. de re iud. sicut. et. C. de testa. public. tn si episcopus denunciet aliquem excoicatum: standum est sententie sue: licz non adsit subscriptio testiu. xi. q. iij. cure. et. s. e. post cessione. vbi de hoc. Si tamen dicat se inordinate vel iniuste excommunicatu. iudex aut et aduersarius dz ondere q debito modo excoicatus est. j. de sen. exc. sacro. in prin. Sed pone q psone ille que debent acta coscribere appareat subscripsisse oibus actis: nunquid presumitur in tantu pro eis: vt in contrariuz probari non possit: dico q admittitur probatio in contrariu s. eode post cessione. et. j. de testi. cum a nobis. qz etiam otra instrumentu qntucuqz publicu sit recipiuntur testes. C. de probatio. cum precibus. et. j. de fide instru. cum io. nam et partes possunt contradicere actis. C. de rela. l. i. et. ij. q. vj. §. biduu. v. verendum est etc. et bene contradicere possunt: qz quandoqz copertu est eulogia ex mala fide scribi: vt. ff. de custo. et exhi. re. l. diuus. ar. j. de accusa. cu dilectus. et hoc veru est: dummodo p plures et meliores probetur contrarium: de hoc dem est. s. e. Tertio ex ordie verborum istius decre. debes colligere qualiter iudex debeat procedere in negocio alicuius cause a principio vsqz ad finem: quia primo loco debet citare: et ita p ordine vt littera dicit pcedere dz. Inno. iiij. dicit q si snia lata est vtraqz parte presente vel purato: ibus partiu a qua no e appellatum et sententia in scriptis appareat: in tantu presumitur p ipa: q si aliqua ptiuz vellet ea impugnare rone pcessus no debet audiri. qz psumendu est q oia sint legitime acta: exquo tpe snie nihil dixit nec appellauit: tame credo si snia detur q taciturnitas partiu no possit facere sniam aliquam que nulla est: vt si lis co te. no sit. aut die feriata esset lis cote. b.

¶ Si probari potest reuz deliquisse eius purgatio q non deliquerit non est admittenda.

Ad nostram noueritis audientiam peruenisse: q sacerdos et clerici dacie legi regni: per quam negatiua probatur: temere innitentes a criminibus que probari testibus fide dignis possut legitime contra eos reputantur insontes: si se super his purgare valeant quoquo modo[a]: et infra. Volentes igitur ut hec pestis contraria omni iuri[b] penitus extirpetur a clero: mandamus quatenus in huiusmodi probatione negatiue: dum tamen possit affirmatiua[c] ex aduerso probari: neminem audiatis.

Idem aure. et lameten. epis.

¶ Fines dioc. probantur per libros antiquos adminicula testes et famam.

Cum causam que inter colubri. et egitan. epos super sua rum limitationem dioc. vertitur: nobis duximus omittenda. Mandamus quatenus secunduz diuisione que per libros atiquos[d] vel alio modo melius probatur: necnon et testes[e] fama et quecunqz alia adminicula[f] in negocio procedatis.

Idem epo et archi. senon.

¶ Possunt reprobari matrone per quas virginitas probatur.

Causam matrimonij que iter v. iuuenem et. g. puella senon. que se virginem et monacham profitet: noscit agitari: et ifra. Mandamus quatenus eandem puellaz ponatis[g] interim in illo monasterio quod intrauit: vt ibi secure valeat commorari: donec iudiciali sententia quid agi debeat decernatur: recepturi postmodum non solum probationes viri quas inducere voluerit contra mulieres[h] illas que ad inuestigandum signa virginitatis ex parte puelle fuerint introducte: verum etiam probationes alias hoc negociuz contingentes quas pars[i] vtralibet duxerit producendas. Et quia vt dicit canon: sepe maus fallitur et oculus obstetricum: uolum et mandamus ut adhuc honestas matronas prouidas ac prudetes deputare curetis ad inquirendum utruz dicta puella uirginitatis priuilegio[k] sit munita.

Grego. ix. preposito scte. M. magburgen. et decano missi.

¶ Acta etiam litis ordinatoria facta coram primis iudicibus fidem faciunt coram secundis.

Cum bo. me. et infra. Cuz acta originalia dicant apud priores iudices[l] remansisse: mandamus

Ad nostram. Primo ponit prauam cosuetudine qua secundo seruari prohibet ibi: volentes. Ab. si.

a ¶ Quoquomo. i. p viles et crimiosos et sibi similes. qd ee no dz: imo debent ee bone fame et opinionis. j. de pur. ca. costitutus.

b ¶ Omni iuri. et vere: qz accusatoribus et testibus et coparentibus audienda est accusatio. vt. j. de accusa. lz. et. c. venies. et quasi p totu: ergo cotrariu erat iuri: q purgatio admitteb at sup his que legitime probari poterant cotra illos: q tunc demum admitti debet cu aliquis ifamatus est: et nullus apparet accusator. j. de simo. de hoc. et. j. de pur. ca. nos inter alia. et. c. ex tuaru. et. c. cum dilectus. et. xv. q. v. c. j. et. ij. q. v. oibus. et. j. de accusa. accedes. et qz lex illa est cotraria oi iuri: est qcitius extirpanda. viij. di. mala cosuetudo. lex aut debet ee honesta. iiij. di. erit aut. Ite contraria erat iuri: qz negantis factu nulla est directa pbatio. s. e. p: ori. et. s. de ele. bone. et. C. de pbatio. actor. et. vj. q. vl. c. actor de hac negatiua dictu est. s. de elec. bone.

c ¶ Affirmatiua. illa. n. primo probari dz: qz ei qui dicit incumbit pbatio. ff. de proba. l. i. tame si postea probato crimine vellet reus pbare negatiua indirecte audiretur. j. de testi. ex tenore: sed contra probatione testium non admittitur purgatio: vt hic patet.

Cum causam. Communis diuisio. Secunda ibi: madamus. Ab. si.

d ¶ Antiquos. no. ergo q scriptura antiquorum libroru facit fidem. j. de prescrip. ad audientiam. Ite creditur istrumeto producto et archiuo publico etiam si subscriptione non habeat. xxx. q. j. puenit. et in auc. de his qui igre. ad ap. §. illud. et. C. de fi. istru. auc. ad hoc. et. s. de in ite. resti. tu ex litteris. et. ff. de proba. celsus. et. C. ar. tutele. l. vl. et. C. qui po. in pig. ha. scripturas. Item si reperiatur scriptura in aliqua coluna vel lapide ei statur. xxxiiij. q. ij. sane. Item scripture que olim fiebat in albo pretoris fides adhibeatur. ff. de iuris. om. iudi. si qs id. et. ff. de albo scri. l. i. et. ij.

e ¶ Testes. per testes enim antiquos vtriusqz parochie pbat huiusmodi diuisio. xvj. q. i. plures. et rusticis sensibus pcipue in antiquis credit. ff. de le. iij. si chorus: et fama in talibus precipue valet: quoru memoria non habetur. ff. de proba. si arbiter. ff. de aqua plu. arcen. in summa. §. item labeo per se tame nisi alia adminicula no adsint no pbat. iiij. q. iij. ite in criminali. §. sepe fit. et. ff. de testi. l. iij. §. que argumeta. et. j. de psumptio. illud. xxv. q. vj. si duo.

f ¶ Adminicula. adminicula ergo et si per se non probant tamen adiuuat j. de simo. p tuas. et. j. de succes. ab intest. cum dilectus. et. j. de testi. preterea et. j. presumpt. litteris. et. c. iij. et sic est argumen. q que non prosunt singula multa iuuat. C. de testa. sancimus. et. ff. ex quibus cau. ma. necnon. §. si qs sepius. et indicia etiam pbant. C. de rei vendica. indicia.

Causam matrimonij. Communis diuisio. Secunda ibi ma damus. Ab. si.

g ¶ Ponatis. Sed quare no restituit mulier viro suo: si habuit possessionem illius. s. de restitu. spo. ex conquestione. et. c. ex transmissa. et. c. lras. et. j. de rapto. cau que. hoc id fuit: quia illa dicebat se virginem esse: et super hoc induxit mulieres ad pbandam virginitatem quod si verum esset tenebat monachatus: vnde no debuit sibi restitui: ne ab eo corrumperetur. argu. j. de sponsa. cuz locum. et est casus iste qui impedit restitutionem. vnde ponenda est in eodem monasterio: quousqz plene constet de causa ne posset pati aliquaz violentia: qz iudex hoc puidere debz. xxxiij. q. ij. siue de coiugij federe. et. iij. q. ix. hortamur. ff. de re. du. vbi. et. s. de resti. spo. ex trasmissa. et. c. litteras. et. j. de ap. ex parte.

h ¶ Mulieres. vir volebat reprobare mulieres illas que illa inspexerat: q erat male fame et criminose: cum ille debeat esse puide et honeste ac perite in facto illo. j. de frigi. et male. fraternitatis: et de ven. inspi. l. i. hec. n. probatio confessioni viri pfertur. s. eo. proposuisti. alias enim statur confessioni viri dicentis se cognouisse vxorem. j. de despon. impu. continebatur. et. xxxiij. q. i. si qs acceperit. quandoqz tame oculus obstetricu fallitur vt hic dicit. et. xxij. q. i. nec aliqua.

i ¶ Pars. No. q omnia q contingut cam et per q possit melius instrui sut inquirenda: sic. s. de iudi. exhibita. et. s. de ele. scriptu. et. s. c. pr. et no. hic ar. q in causa matrimonij apertis attestationibus adhuc alij testes sunt inducendi: quia inducte hic fuerunt mulieres: et adhuc alie inducuntur: vt sequitur ad idem inducuntur. j. de spon. sicut. et. j. de consangui. et affini. ex litteris. et. j. de testi. series. quia sententia contra matrimoniuz lata non transit in rem iudicatam. j. de re iudic. lator. et. c. consanguinei. ar. s. s. eo. iurauit.

k ¶ Priuilegio. priuilegium virginitatis maximu est: qz replet paradisuz. xxxij. q. j. nuptie. que sola est potes deo animas hominum presentare in auc. de lenonibus. §. sancimus. col. iij. et est illa principium aliaruz virtutum: in auc. quomodo oporteat episcopos et alios prelatos et religiosos ad ordinem religionis adduci. §. neque autem sacris. et virgo sola que ad legem promotionis reputatur. et inter virgines corrupta inuita etiaz consecrari non potest. xxxij. q. v. de pudicitia. et sole virgines aureolaz habebunt. xxxij. q. v. si paulus. pauci tame habebunt hoc priuilegium: vt dicit greg. l. di. quia tua.

Cum bone me. Proprie non diuiditur. ponit enim cuiusda commissionis formam bimebrem. Et scdm membrum ibi: alioquin. Et adde vt faciat fide acta de eo. facto de arbi. cum tempore. Ab. si.

l ¶ Judices. Originalia acta semper apud iudice siue scriptorem remanere debent. s. eode quoniam. et si causa ad alios iudices manauerit: postea illis tradere tenetur: vt hic dicit. et. j. ti. pri. cam q. et sic patet: q attestationes in vno iudicio recepte valent in alio. in auc. de testi. §. quoniam multe. col. vij. et. C. de arbi. l. pe. in fi. et. C. de testi. l. vlt.

a ¶ Proponenda. nã si testes coꝝ pontibus iudicibus recepti ⁊ publicati fuerãt alij nõ recipient vlterius. ℣. ti. pri. ℣stitutus ad fi. instrumenta vel cõfessiões poterũt recipere: vel si aliqua fuissent capitula sup qb⁹ testes nõ fuissent recepti: sup illis poterũt testes recipe. ℣. ti. pri. causam que.

b ¶ Aliogn. i. si nõ potuerunt acta inueniri: tunc recipiant ꝓbationes de nouo super statu monasterij ⁊ spoliatione abbatis super quib⁹ de litis cõte. facta nõ reuocabãt in dubium. immo illud cõstebãtur partes. ⁊ si testes aliqui recepti fuissent: et clause attestationes eẽnt coꝝ primis iudicibus si voluerint partes computabuntur in numero aliorum. ℣. de testi. cũ causaz in fi.

c ¶ De compositione. ad quã iudices primo vare debent operam: sic. ℟. de mu. pe. c. i. vbi de hoc: ⁊ est arg. q̃ super re spirituali. s. sup statu monasterij põt cõpositio ĩteruenire. ℟. de arbit. cum tpe. ⁊ c. ꝓtingit: vbi de hoc: tñ hic cõpositionẽ pficere ñ possent: sicut nec causam diffinire: qꝝ papa vtrũqz sibi reseruat.

Rica De testibus.

Rubrice huius cõtinuatio patet ex continuatiõe facta in precedenti titulo vel magis specifice sic. ℟. visum est de ꝓba. in genere: merito vt materia magis daresceret subijcit de spẽbus: quia quãdoqz ꝓbaꝝ p testes qñqz per instrumenta p presumptiones ⁊ p iusiurandũ: ideo de his oĩbus tractat in sequentibus. ⁊ qꝝ probatio q̃ fit p testes est efficatioꝝ alijs cum fiat viua voce. ℣. de fide instru. cum Jo. cuz ibi no. ideo premittit tractatum de testibus: ⁊ postea subnectit de alijs ℘ciebus. Ab. si.

Lacuit. Continet tria dcã q̃ patẽt. ab.

d ¶ Placuit. hoc. c. habent quidam pro palea. iiij. q. iij. placuit.

e ¶ Precio. quoꝝ testimonũ non valet: qꝝ p̃cio sunt corrupti. iij. q. iij. ℣. item in criminali. et. ℟. de pba. lz. ⁊. ℣. e. sicut. xiiij. q. v. non sane. ⁊. ℣. eo. quotiens. ⁊. xxxv. q. vj. eps in synodo.

f ¶ Idonei. Idoneus reputabit exquo p aliquã exceptionẽ nõ repellit: qꝝ quilibet presumit idone⁹ nisi ꝓbetur ꝛtrarium. ℣. de presum. vuduz. ⁊ edictum de testib⁹ prohibitoꝝ est: vt quilibet admittatur qui nõ repellit. ff. de testi. l. i. i. rñ.

g ¶ Fideles. qꝝ ifideles nõ admittunt. ff. e. l. j. ⁊. ij. q. vij. nõ põt. ⁊. c. si hereticꝰ. sic nec ad accusandũ. e. cã. ⁊. e. q. alieni pagani. ⁊. c. querendũ. Excipe casum. c. ℣ xpianos. de hereticis. lib. vj. vbi bonꝰ tex. cũ glo. Additio

b ¶ Jeiunus. hoc de honestate dictũ est non de necessitate. sic. xxij. q. v. honeste. Ber.

In nomine domini. Diuidit in tres partes. Nã primo ponit dictum. Secundo ꝓbat legem. Tertio cõcludit. Secunda ibi: ne postea. Tertia ibi: ecce. Ab. si.

i ¶ In noĩe dñi. hec est pars illius. c. ij. q. i. in primis.

k ¶ Vilissimi. gb⁹ nõ est credendũ. ij. q. i. in primis. quedã ꝓsiderant in testibus: que his verbis notantur. Conditio sexus etas discretio forma. Et fortuna fides: in testib⁹ ista requiras.

l ¶ Ne postea. ista verba sunt in auc. de testi. ℣. ⁊ hec vero. col. vij.

m ¶ Audire. ⁊ nõ est ita intelligendũ vt audiant testes cum deponunt dictũ suũ cũ in secreto ⁊ sigillatim sint recipiendi. ℣. e. venerabili. C. de testi. nullũ. ⁊. ℣. de accu. inquisitionis. ℣. i. sed audire debẽt testes. i. videre ⁊ audire eos iurãtes ⁊ post publicationẽ videre ⁊ audire dicta ipsorũ poterũt: ⁊ hoc fuit crẽplo danielis: q secreto examinauit illos falsos testes sacerdotes q falsum testimoniũ tulerũt ℘ susannã: ⁊ hoc regulare est cũ agit in forma iudicij. sed autẽ. vñ verba ista sumpta dicunt: dicunt doctores loqui in cã publicatiõis. ℟. vt lit. nõ ꝓte. qñ. ℣. sũt ⁊ alij. ℣. e. si gnificauit. ⁊ tũc videt q̃ aduersarius possit interesse receptioni testiũ ⁊ ipsos testes audire p iurã ista sed tu erpõe testes. i. attestationes: vt in auẽ. ꝓdicta ℘ testi. ℣. ⁊ hoc vero. vbi dicit audire at testationes ⁊ depositiones.

n ¶ Venire. tũc. n. recipient ⁊ valebunt ac si pñs esset. C. de te. si qñ. ⁊ b̃ stellige li. nõ ꝓte. aliter nõ. ℟. vt li. nõ ꝓte. p totũ

o ¶ Jneuitabil. si. n. non põt venire iusta cã detẽt⁹ nõ reputat contumar: ⁊ si tunc recipiãtur: nõ valent: si causaz absentie ostenderit: qꝝ etiam sententia reuocaretur. ℣. de re iudi. cum bertoldus. ⁊. ff. de dã. infe. si finita. ℣. si for. e. ⁊. ff. de iudi. si ꝓtor iusserit. in fi.

p ¶ Admonẽdus est. alias. n. nõ valet nisi admonitꝰ pñs fuerit. iij. q. ix. charte. ⁊. ij. q. i. in primis. C. de fi. instru. iudices. idẽ est in accusatione. iij. e. ix. c. i. ⁊ in sententia eadẽ causa ⁊ questione caueat. ⁊ pluribus. c. seq. ⁊ generaliter oĩa que aduersus absentes nõ p cõtumaciã statuuntur nõ valent. iij. q. ix. omnia.

q ¶ Legez. predictam que dicit q̃ aduersario pñte recipi debẽt C. de fi. instru. l. iudices. ĩ auẽ. eo. ℣. hoc vero. C. de legi. non dubium. ⁊. r. di. vides. ⁊. xxv. q. ij. imperiali.

r ¶ Quoniã mulieres. sic mulier admittit in testimoniũ ℘ ecclesiasticã psonã: vt. ℣. eo. tã lr̃is. ⁊ mulier bñ admitti tur ĩ testimoniũ. xv. q. iij. et eo ar. ℟. xxxiij. q. v. mulierẽ. Jllõ sic intelligi dz vbi agit criminaliter nõ recipitur mulier ad testimoniũ ℘ aliquẽ: cũ vero agitur ciuiliter: aut in modũ inquisitionis seu exceptionis tũc admittit mulier. in quo casu lcq tur hoc. c. ⁊. ℣. e. tam litteris.

s ¶ Peregisse. ⁊ sic vt q̃ socij criminis admittunt. sic. lxxv. di. si quis papa. ⁊. vj. q. i. ℣. si qs cũ militib⁹. ⁊. ℣. e. venies. ⁊ ℟. de ꝓbat. c. i. ⁊. xxj. q. iij. nemini. b̃ nõ recipiunt socij ad plenã ꝓbationẽ: lz ad ꝓsumptionẽ tñ: sicut seruus qñqz ad presumptionẽ recipiunt. iij. q. iij. ℣. itẽ fui.

In omni negocio. Jta qui denũciat p dictũ suũ ⁊ alterius ꝓbat se premonuisse. ita sũmat Joã. an. ⁊ cõiter docto. sed certe b̃ sũmatio nimis restringit lr̃am cum id qõ b̃ dr̃ de denũciatione b̃ sit positũ cã exẽpli: ⁊ exẽpla nõ restringũt dicta: vt in. c. i. n e cle. vel mo. facit. l. cũ pr̃. in. ℣. dulcissimis. ff. de le. ⁊ marie: qꝝ in secũda auctoritate b̃ posita nulla fit de monitiõe mẽtio: iõ sũmo sicut in rubro. Diuidit. nã primo ponit dictũ. scõo illud ꝓbat duabus auctoritatib⁹. Secũdo ibi: qõ patenter. Ab. si.

t ¶ In omni negocio. qõ dicit in oĩ negocio generalitas ista restringit ĩ cã denũciationis: vbi dz p̃cedere fraterna monitio ad hoc vt admittant ad denũciandũ. ℟. de iudi. nouit. ⁊. ℣. de accu. c. ij. ⁊. c. cũ dilect⁹. j. ⁊. ℣. de simo. lz beli. ⁊ ar. ad b̃. ij. q. vij. accusatio. ⁊. c. si qs ergo. i eodẽ casu lcqtur b̃. c. ⁊ b̃ ꝓ exẽpla r̃a ⁊ b̃ idẽ dr̃. ii. q. i. si peccauerit. alꝰ ĩ cã sua nõ idone⁹ testis itelligit. iij. q. iij. ℣. itẽ nullus. ⁊. ff. e. null⁹. ⁊. ℣. e. ꝺcetero. Jtẽ ꝓsueuit dubitari vtrũ crĩosi ⁊ ĩfames admittant ad denũciandũ alioꝝ crĩa. ⁊ ẽ dicẽdũ q̃ nõ. iij. q. vij. g fine. ⁊. c. postulatus. ℣. porro. in fi. ⁊. i. q. i. multi. ĩ pn. qꝝ tales debẽt eẽ bone fame. xxxv. q. vj. eps in synodo. ⁊. ℣. de test. co. ꝑterea. ℣. j. ⁊. ℣. ꝺ spõ. cũ ĩ tua. vbi de b.

u ¶ Si peccauerit. ℟. dixit q̃ b̃ auctoritas extẽdit ad oĩs sine distinctiõe psonarũ. ar. ꝑ eo. ij. q. vij. q̃pp. ⁊. xxiij. q. iij. tam sacerdotes. Alij dicũt q̃ tñ ad platos. ar. xxij. q. iij. ita plane. alij dicũt ⁊ vr̃ melio⁹: q̃ extẽdit ad eos tñ q̃ aliquã b̃nt administrationẽ sup aliqbus. xxij. q. iij. duo ista notã: de hoc dr̃. ij. q. i. si peccauerit. ⁊. ℣. de here. cum ex iniuncto.

v ¶ Vel triũ. i. non paucorũ. tamen quedam cause requirunt plures. sed nulla

causa contenta est vno.ī.e.lȝ.

Q Uotiens. Duo sunt dicta. Secundū ibi: pbatio aūt. Ab.si.

a ¶ Propinquitatis. i. intransitiue est hoc. i. ppter cognationem q̄ ē p ingras. xxv. q. iij. c. j. ⁊ ij.

b ¶ De eadem ꝯsanguinitate. xxxv. q. vj. c. j. ⁊ ij. ⁊ ī. qui ma. accu. pos. videt. ar. ꝫ. ī. eo. super eo. sol. vt ibi.

c ¶ Duplici iuramēto. in iuramento illo duo articuli ꝯtinēt vt. ī. sequitur.

d ¶ Amicitia. testes. n. iurare debēt remoto odio amore cōmodo amicitia. iiij. q. iij. item testium. ⁊ xj. q. iij. quattuor. ⁊ xxxv. q. vj. de parētela.

e ¶ Credere. ita esse. hodie nō vr̄ locū hēre ex toto qđ h dr̄ qꝛ nō valet testimoniū de auditu siue de credulitate: immo necesse hn̄t dicere qꝛ viderint personas oēs in ꝯsanguinitate designādo gradus ab vtroqȝ latere vel saltē aliquas psonas ī gradibus: aliter nō valet. ī. e. lȝ. ⁊ ita parū valȝ testimoniuȝ de auditu. vnde adhuc debent addere quātū ad hoc: ⁊ ita credere a suis maioribus audiuisse: vt ibi dicit. T.

I Nsuper. Diuiditur: qꝛ ponit dictū qđ postea determinat ibi dūmodo. ab. sic.

f ¶ Ecclesie. ⁊ ita clerici pn̄t ferre testimoniū in cā ecclesie sue xiiij. q. ij. sup prudētia. ⁊. ī. eo. cū nūcius. ⁊. c. tuis. ⁊. ī. de iure iu. ⁊. si xps. in fi. B.

g ¶ Uel duo. ⁊ sic pȝ qꝛ duo pn̄t cōstitui pcuratores: h tn̄ aget q prius litem occupauit. ff. de pcura. plurib⁹. ⁊. ŝ. de pcu. nō iuste. vbi de hoc.

h ¶ Admitti. qꝛ nemo dȝ hēre duplex officiū in cā. iiij. q. iiij. c. i. ⁊ ij. ⁊ singula officia singulis psonis sunt committenda. lxxxix. di. singula. ⁊. xvj. q. i. p̄sbyteros. ⁊. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuū. ⁊. ff. de pactis. si plures. C. de assesso. l. nemo. Ber.

quod duorum hominuȝ testimonium veruȝ est. Ex Ugenius. iij.

¶ Dicit quales esse ⁊ qualiter iurare debeant qui super consanguinitate deponunt.

Q Uotiens aliqui pp cognationem propinquitatis[a] separari petuntur: duobus uel tribus testibus adhibitis qui de eadeȝ consanguinitate[b] supersint: uel totideȝ senioribus ⁊ melioribus loci eiusdeȝ id debet legitime cōprobari. ¶ Probatio autem testium dȝ fieri duplici iuramēto[c] ut iurēt se nō puato odio neque amicitia[d] necȝ pro aliquo cōmodo quod habuerint uel qđ habent vel habituri sint: ad hoc iurandū inductos: ⁊ sicut ipsi dicunt rei veritatem accepisse a maiorib⁹ suis ⁊ credere[e] ita esse.

I Dem priori ⁊ fratribus sancte trinitatis.

¶ Prelatus ⁊ clerici qui cāȝ ecclesie non pcurant testificari psit in ea.

I Nsuper statuimus: vt liceat vobis i causis ecclesie[f] vr̄e ferre testimoniuȝ. ¶ Dūmodo unus ex uobis uel duo[g] ad agendū uel respondendum instituantur: quoruȝ testimonium in causis in quibus actores uel responsales sunt instituti: nō debēt admitti[h].

I Dem. r. herfordeñ. episcopo. et abbati sard.

¶ Si probatio exceptionis opposita ꝯtra testeȝ pductū nō admittit anteq̄ dictū testis recipiatur in casu i quo admitti debuit licite appellat.

E X parte. a. presbyteri ad nos est q̄rela perlata: qꝛ cuȝ ecclīaȝ de dunod. canonice fuisset adeptus ⁊ xxx. an. ⁊ ampli⁹ pacifice possedisset: Miles quidā. h. noīe tacito[i] qđ laicus esset: ad iudices litteras impetrauit[k]: qꝛ si dictus presbyter filius esset illius qui[l] proximo in eadeȝ ecclesia ministraret: vel publice fornicariam haberet: ipsuȝ a predicta ecclesia amouerent. Tandem cuȝ miles per interpositam personaȝ[m] cuȝ coram prefatis iudicibus traxisset in cāȝ: quosdā laicos infames ⁊ notabiles[n] ad testimonium dicitur pduxisse. Licet autem presbyter assereret illos non esse recipiendos: pro eo qꝛ quidam eoruȝ latrones ⁊ raptores manifesti essent: quidā vero in alia cā fuissent cōuicti de piurio[o] ⁊ se hoc diceret probaturuȝ: Nihilominus iudices testibus talib⁹ receptis eidē abn̄ti post appellationem p̄scriptā abiudicauerunt ecclesiam quam nunc militis dapiferi filius ꝯtinet occupatā: ⁊ infra. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ si vobis cōstiterit[p] qꝛ p̄dict⁹ presbyter nō fuerit legitime per testes[q] idoneos p̄dicta ecclesia spoliatus: eorūdeȝ iudicuȝ cassata sen-

impetrauit. vnde nō valebant si hoc ab initio fuisset oppositū: hn̄ fuisset auditus. ŝ. de rescript. sup litis. ⁊ qꝛ hanc exceptionē dilatoriā omisit valuerūt lr̄e p cōsensum illius p̄sbyteri: quare iudicio cepto illaȝ opponere nō valebat. ī. de re iudi. inter monasteriū. C. de excep. l. pe. ⁊ vl. si enim interfuisset illius puta si esset patronus vel parochianus hn̄ admitteret: saltem ad denunciandū: licet ipsum accusare non posset. xvj. q. vij. filijs ac nepotibus.

k ¶ Impetrauit. supple sub hac forma. qꝛ si ⁊c.

l ¶ Qui proximo. ⁊ ideo ecclesia nō potuit retinere sine dispēsatione apo. se. ŝ. de fi. pres. presentiuȝ ⁊. c. penulti. ⁊ vlti. viij. q. i. apostolica.

m ¶ Personā. s. p procuratorem: ⁊ sic patet qꝛ ciuiliter agebat vt remoueretur solūmodo ab ecclesia. ī. de simo. cum essent alias si criminaliter ageret non admitteret: etiaȝ si per seipsum: nisi suam vel suorū iniuriam prosequeretur. ī. e. decetero. ⁊. iiij. q. vl. omnibus. sed nec tunc p procuratorē. quia in criminali non interuenit procurator. ī. de accu. veniēs. ⁊. iij. q. vj. si quando. ⁊. §. precedenti. vbi de hoc. ⁊ melius. iij. qđ. v. in criminalibus causis.

n ¶ Notabiles. huiusmodi exceptiones in tēpus disputationis debent reseruare: nec expedit testes reprobari tali mō donec constet an contra eum deposuerint cum possint reprobari testes post aperturas testium protestatōne premissa ante aperturam. ī. e. presentium. ⁊. ī. de excepti. deniqȝ. ⁊. ī. de simo. lȝ heli. ⁊. c. p tuas. sed hoc nō seruauit sacerdos iste: vn̄ valuit receptio testiū ⁊ lata sn̄ia quousqȝ testes fuerint reprobati: nō obstāte appellatione: qn̄qȝ tn̄ statiȝ admittit exceptio anq̄ deponat: si cām criminalem hȝ cum ipso. in auc. de testi. §. si vo. col. vij. quādoqȝ recipiunt an̄ aperturā aliorum ne prorogetur negociū. ŝ. de proba. lȝ. als dȝ recipi statim: vt in tps disputationis questio reseruet. C. e. auc. si testis odiosus. Sed ex hoc qꝛ hic appellauit ⁊ admittatur appellatio: videtur qꝛ audiri debeat volens statim hoc probare: tamē quod prius dixi ordinarium est: lȝ de facto hic aliter contingat: vel dicas qꝛ hec exceptio fuit opposita post receptionē testium: vel ānullaretur dictum eorum. sed non fuit admissa: vnde recte appellauit.

o ¶ De periurio vnde vlterius ad testimoniū nō deberet admitti: si de hoc constaret. vj. q. i. qn̄icunqȝ. xxij. q. v. paruuli. ⁊. c. si quis conuictus. ⁊ ī. e. testimonium.

p ¶ Cōstiterit. ar. ꝫ. ī. de iureiu. veniētes. ibi reuocat executio sn̄e anq̄ cognoscatur de appellatione. hic non. ſȝ ibi fuit appellatum a diffinitiua sententia hic nō fuit: ⁊ sic super certo articulo appellatum fuit hic: ibi simpliciter a sn̄ia.

q ¶ Testes idoneos. ad hāc probationē admittit post sentētiā quia ante sententiā hoc facere voluit ⁊ nō fuit admissus: ⁊ ēt appellauit propter h sic. ī. de sen. ⁊ re iudi. cum. i. ⁊. A. Si vero nō dixisset hoc ante sn̄iam p⁹ sn̄iam non videtur audiēdus. ī. ꝺ excep. deniqȝ. vbi de hoc: nisi de falso agere vellet qꝛ posset vsqȝ ad. xx. an. ī. de excep. cum venerabilis. ⁊. C. ꝺ fal. q̄rela. ⁊. ŝ. ꝺ proba. licȝ. Preterea ex hoc videtur qꝛ appellans tenetur probare cām appellationis eē verā. sic. ī. ꝺ excep. olim. Sȝ cōtra videtur qꝛ sufficit illud probare qꝛ appellās proposuit probabilē exceptōeȝ corā iudice a quo appellauit illā se offerēs pbaturū ⁊ qꝛ nō fuisset admissus vt pbat. ī. de app. interposita. i. rn̄so. ⁊. c. dilecto. ⁊. c. vt debitus. ⁊ ŝ. de offi. deleg. cum cā. ⁊ idē fecit sacerdos iste qui legitimā opposuit exceptionē quā se obtulit probaturum. Solu. illa contraria loquuntur in exceptionibus dilatorijs: p quas non eliditur principale propositū. vn̄ cū iudex nollet admittere pbationē sup exceptione probabili grauauit ipm ⁊ reddidit se suspectū: ⁊ ideo sufficit hoc solū probare corā iudice appella-

E X parte. Hec decre. reputat difficilis ⁊ est ſm Jo. an. ⁊ dicit qꝛ quidaȝ glosa. eā transiuerunt q̄si eius dubia nō viderēt: alij nō glosauerūt in ea vt bona guida aretin⁹. Do. an. dicit. qꝛ nec ipse Jo. an. intellectū decre. penitus dilucidauit. qcqd sit decr. hȝ aliquos no. articulos. Jo. an. sūmat sic. Probatio exceptionis, pposite cōtra testes differri pōt post publicationē attestationū. Ego multū miror de hac sūmatiōe Jo. an. q̄ lȝ sit vera in se ī nullo sūmat lrām cū in sūmario de ꝯtētis in ter. nulla fiat mentio adeo vt cōiter doctores sequētes soleāt cū suis sūmarijs trāsire: sed nemo pōt eē Job: vt non erret in dictis suis vt pemet Jo. an. dicit in pemio nouelle in. vj. D. anto. ſm intellectū qui sibi ī videt verus summat sic. Appellatio quo ad finē exceptiōis ꝯsequētis nō iustificat solo exceptōis obiectu vel pbationis oblatione: quo ad finē aūt deuoluēdi sic. hec sūmatio vera est ⁊ melius pbat ex his q̄ no. in. c. ī. iterposita. ī. de ap. cui melius ꝯgruit q̄ hic. nā nil attingit de materia huius ti. nec discutitur principaliter hic virtus appellationis: sed exceptiōis contra testes ppositē: ideo summo sic breuiter. Si exceptio legitima opposita contra psonas testiū nō admittit licite appellat. h. d. ſm lec. Jo. an. que hodie cōmuniter approbatur. Uel aliter ſm lectu. quam pono: vt in rubro. Diuiditur decre. pn̄cipaliter in duas partes. In pma ponitur q̄rela. In secunda mandatum ibi mādamus. Prima facit quinqȝ. prima nanqȝ cām iustificat. Secunda ibi: miles. ponit formā impetrati rescripti vicia notāter exprimendo. Tertia ibi: tandem. ponit processum postea ex eo secutum. Quarta ibi: Nihilominus narrat sentētiā. Quinta ibi: quā nunc. ponit euētum post sentētiam. Secunda principalis subdiuiditur in tres. Primo instruit iudices si narrata p p̄sbyterum sunt vera. Secūda si non sunt vera ibi: si vero. Tertia ponit clausulā consuetā contra psonas testium ibi: testes. Ab. si.

i ¶ Tacito. ex eo qꝛ dicit tacito ⁊c. vr̄ qꝛ lr̄e iste nō valebāt. ar. ī. eo. decetero. ⁊ ŝ. de trāsac. ex lr̄is. Sȝ cōtrariū vr̄: qꝛ de publica fornicatiōe agebat quo casu lȝ laico vitare vel accusare tales clericos. xxxij. di. §. verum. ⁊. c. nullus. ⁊. c. preter hoc: ⁊ sic dȝ admitti miles ad agendū contra sacerdotē fornicariuȝ: qꝛ qdā ꝯcedūt: ⁊ iō dicit tacito: qꝛ de facto sic accidit: qꝛ ⁊ si dixisset se laicū nihilomin⁹ lr̄as huisset. vel dicas qꝛ ideo dicit tacito: qꝛ de facto sic accidit: qꝛ nō itererat eius qꝛ nō erat parochianus vel patronus illi⁹ ecclesie: ⁊ ideo tatita veritate

tionis:qui procedat postea sup principali.alioqn cā remitterek ad priorē iudicē: vt dicit.c.vt debitus.sed hec exceptio quasi pemptoria est:ꝛ si non directe saltē p obliquū: vt si vult releuare cām suā: necesse hz eam pbare esse veram:alioquin staret sententie late auctoritate illorū testiū:qz presumitur pro sententia iudicis q̄diu nō pbetur cōtrariū:qz p hoc apparet eū frustatorie appellasse .ſ. de re iudi.cum.i.ꝛ.a.ꝛ b idem probare debeat coram primis iudicibus:ne sententiarent contra ipz si fuisset admissus:ꝛ sic cōtraria non se tangunt: vnde non sunt contraria ¶Preterea licet probet se causam probabilem allegasse:ac eam se probaturum obtulisse: non tamē hz ppter hoc sententia reuocari:nisi probet testes fuisse tales: vt ille allegabat:quia si cassaretur eiꝰ snīa ꝛ postea nō probaret testes fuisse tales prout dicebat ꝛ offerebat se probaturum:iterum condēnaretur.ꝛ sic rediret in pristinum statum quare non debet cassari sententia nisi probet primo qō ante sententiam probare tenebatur: si enim iudices isti non tulissent sentētiam: tunc sufficeret probare q causam probabilem allegauit.ꝛ q etiam obtulit se probaturum: quo facto postea probabit testes fuisse tales si poterit.B.

a ¶ Molestari. ex hoc videtur q iudex delegatus non tantuz hz mittere in possessionem:sed missum tueri.ſ. de simo.querelā. in fi.Dicit Lauren. q b potest facere delegatus: vbi hoc exprimit in litteris:cum snīa functus sit officio suo.ſ. de offic. de lega.in litteris.quia hoc videtur spectare ad ordinarium.ff.ne vis fi.ei qui in possessionem.l.i.§.i.T. dicit q pōt hoc delegatꝰ vsq; ad annū.ſ. de offi. deleg.querēti.sed ante snīam:qz semper durat iurisditio:q semp possit defendere eū in possessione quā assignauerit:cum ſ.fuerit contumax ante litis conte.

b ¶ Res aliter.i.si falsum suggessit:qz nō fuit priuatus ecclesia sua p testes tales nec iudices pcesserunt cōtra illū. Sed videtur eē ꝯ ius:qz falsū h debuit remitti ad priores iudices:ꝛ ꝺdēnari in expēsis.ſ. de ap.vt debitus.ꝛ.c.cū in eccl̄ia. vl̄ dicas q fecit ei in hoc gr̄az dñs papa:qz nō remissit illū ad priores iudices:si vis exponе aliter.i.si nō potuit,pbare testes tales fuisse vt dicebat p quos lata fuit snīa hz tūc rata manere snīa:ꝫ quod sequitur cōtrariū vl̄:ꝛ ideo exponе vt prius.

c ¶ Monere.ar.q in crimine nō sunt cogēdi testes ēt in excipiēdo.

d ¶ Si qui valitudinarij.ad istos impeditos tali infirmitate vl̄ senectute ꝛ egregias psonas hz mittere iudex.ff. de iureiur.ad egregias. vel ad iudicē loci: vt eos recipiat:ꝛ dicta eorū sigillata sibi remittat:in auc. e.§.ꝛ qñ sancimus.ꝟ.multe.col. vij.C.de fi. instru.auc. apō eloquēntissimū.ꝛ.ff.e.l.iij.§.itē diuus.ſ. de fid eius.ꝓstitutꝰ.ꝛ isti possunt recipi lite nō contesta.ſ. vt lite nō cōte.qm̄.i.rn̄.ꝛ.ſ.e. cum olim. Sed nunquid senes sunt compellēdi ferre testimoniū inuiti. vl̄ q nō.iiij.q.iij.item inuiti ꝛ.ff.eo.titu.inuiti.ꝛ.ff.de excu.mu.l.ij.§.numerus.ꝛ.ff.de iurre immu. l.maiores.dic q compelluntur sm canones,ppter peccatū.xj.q.iij. quis quis.ꝛ.ſ. de fal.c.i.ꝛ.ſ. de iudi.nouit.ꝛ opti.ar.ad boc.ff.de vac.mu.l. ij.§.corporis debilitas.

e ¶ Paupertate. Sed quare remittit ad istos qz hz sint pauperes hñ pōt venire:pōt dici q ideo:qz tales sunt q non decet eos venire ad iudicem forsitan qz nobilis ꝛ ita verecundaꝁ venire pp nimiam pauptatē:hz tñ iste pauper alꝰ honesta psona est:nec est suspectus pp suā paupertatē:ꝛ sic nō est cōtra.ij.q.i.in pmis.ꝟ.qz hgiꝁ.ꝛ.iiij.q.iij.§.si testes.ꝟ.itē testium.cuz ibi loquiꝁ de suspectis.

¶ Sicut nobis. Corrupti ꝛ periuri ad testimonium nō debent admitti.ita communiter sūmant doctꝛ.sed hec summatio nil noui affert cum totū corpꝰ iuris ō hoc plenū sit ꝛ marime in.c.testimoniū.ſ.e.ꝛ.rrij.q.v. paruuli. vbi,pbaꝁ q semel periurus nō hz amplius ad iuramentum admitti nisi veniat in suū piudicium vt in.c.cum in ecclesia. de maio.ꝛ obe. Ego vero sūmo ter.vt ponat casum singularē sm lec.quā.ſ.teneo.ꝛ sic vt in rubro. ¶Primo ponit cōsultatio. Secūdo distinguēs responsio ibi:sup quo. Et sm membrum distinctionis ibi:Si vero. Ab.si.

f ¶ De periurio. de periurio quod statim fuit cōmissum hz agere penitentiam. vij.an. vj.q.i.q.cunq;.

g ¶ De adulterio. ar.q si aliquid imputaꝁ alicui vel puniatur de aliquo:oīa que sequunꝁ ex illo imputanꝁ eidem. ar.ſ. de cōsti.nā cōcupiscētiā: ꝛ aliquo pbibito oīa que sequunꝁ ex isto prohibentur. Itez ar.q malum precedens aggrauaꝁ p consequens ex illo. argu.i.q.i. placuit.iij.ꝛ.l.dis.si qua femina.ꝛ.c.si qs voluntate.ar.contra.xv.q.i.inebriauerūt. So. ibi primum nō aggrauatur p consequens ex illo:sed de vtro q̄ punitur.

b ¶ Dederūt.arg. q qui occasionē dāni dat dānū dedisse videtur:ꝛ iō tenetur.arg.lxxvij. vi. pasce.ꝛ.lxxvij. vi.si expositus.ff.ad.l.cor. de sic.nihil interest.ff. de offi. presi.illicitas. §.sicuti.ꝛ.i.q.i. placuit.iij. ff. ad.l.aquil.q occidit.§. pe.l.v. bi qui arborem.ſ. de iniuri.c. vlti.in fi.Arg.ꝫ.xxiij.q. v. de occidēdis.ff. de fur. verū.xxij. q.iiij. nabuchodonosor. circa prin. Sol.qui dat occasionem dāni si dat operam rei licite et adhibet diligentiam quam potest:nō tenetur de his que ide sequuntur:vt in.c. de occidendis:si nō adhibet tenetur.l.v. sepe.ꝛ in.l.qui occidit.§. pe.si dat operam illicite rei semp imputaꝁ ei quod inde sequitur.l. dis. quantum dicit.ꝛ.ff.ad.l. aquil.itē mella.ſ. de vsuris.c. vltimo.

i ¶ Digrauerint. argu. q si isti vel alter eorū ad secūda vota trāsierint:q nō possit separari :nec debet inquiri de corruptione tali:ꝛ hoc q̄dā ꝓcedūt. Sed hoc falsissimū est: ꝛ ideo supple marime qñcūq; legitime ꝓstuerit de falsitate: separabunꝁ secunda ꝓiugia ꝛ prima restaurabunꝁ.ſ. de re iudi. lator.ꝛ.c.ꝓsanguinei.ꝛ.ſ. de frigi.ꝛ male. laudabilē.ꝛ.c.fraternitatis.ꝛ.xxv.q.ii.§.q: vō.ꝛ.c.sequētibus.T.

k ¶ Periuri.eis aūt credi nō debet tanq̄ periuris:qz ad testimoniū vlteriꝰ admitti nō debēt.ſ.e.testimoniū.vj.q.i.qcūq;.ꝛ.xxij.q. v.si qs conuictus.ꝛ.c. paruuli.ꝛ.ij.q.vij.nō pōt.in pnīa.n.credik: vt iniungaꝁ eis penitētia.in iudicio.n.eis credi nō hz cōtrariū in eundem casum.ſ. de probati.p tuas.ꝛ.C. de nō nu.pe.l.generaliter.

¶ Veniens ad nos. ¶Primo ponit petitionē p̄sbyteri. Secundo illā exaudit ibi:nos. Ab.si.

l ¶ Remittere.qui debitū remittit dare intelligiꝁ.viij.q.iij.talia.ꝛ.ff.de calū.quinēt.ꝛ.ff. de cōdi.cā data.si mulier.

m ¶ Illoꝝ. Sz cū crimē simonie sit crimē exceptū:q̄re nō admittiꝁ qlibet etiā particeps criminis:sm qō fit.lxxx.vi.si quis papa.xv.q.iij.nemini.ſ. de ꝓfes. c.i. Dicas q tales pone viles nullo modo sunt admittēde in accusationē clericorum aut in testimoniū:nisi accusatus male fame ꝛ opinionis antea extitisset: vt.ij.q.i.i pmis.in fi.ꝛ.ſ. de simo.p tuas. ¶Preterea hꝫ erat vnus testis idoneus nungd p cum:ꝛ p famā posset ꝺdēnari de tali crimine? vl̄ q sic:qz fama cū alijs,pbat.iiij.q.iij.itē sepe. Sed nō est verū:qz in crimine apertissime debēt eē,pbationes.C. de,pba.l.vl.ꝛ.v.q.vlti.epiphanū:qz vbi ꝯ salutē hoīs agitur strictius ꝛ cautius,procedik.C. de app. addictos.secus in ciuili in qua sufficit presumptio vnius testis cū iuramēto.ar.C. de re.cre.in bone fidei.ꝛ.ſ. de,pba.sicut cōsuetudo:pensatis negocijs cū circūstantijs personarū ꝛ cause.ſ. de iureiu.c.vlti.in fi.ꝛ.ff. de legi.tu.legitimos.

n ¶ Judicasti. absoluendo illum.

¶ Confesso. Sic ergo pz: q socius criminis nō admittiꝁ in testimoniū in eodem crimine.iiij.q.iij.§.itē liberi.sic.ſ. de ꝓfes.c.i.vbi de hoc:ꝛ testis q nō solū in eodē crīe fuit:ꝫ si ꝓsimili morbo laboret nō est admittēdus.ſ. e. psonas. fallit tñ qz quandoq; admittiꝁ socius:vt.vj.q.i.§. verum.ver.si quis.ꝛ.lxxix.

vl.si qs papa. Solui ꝓsueuit q̄ socij criminis ꝛ muneris nō admittunt: vt hic sed crīs tñ admittit in exceptis crībus: vt ibi. sic ꝛ qñq; ad detegendā ꝯspirationē socij ꝛ iurati ad testimoniū admittunt. ī. de testi. cogen. c. vl.

a ¶ Testimoniū. sic ꝓz q̄ vni⁹ testimoniū nō valet. ī. e. lz. ꝛ. iiij. q. iij. §. itē vnius. xxxij. q. ij. admonere. ff. de q̄stio. maritus. ar. contra. viij. q. iij. talia. ff. de

vote prelega. theopō pus. lxxvj. di. tanta. xxviij. di. de syracusane. ꝛ. xcvij. di. nobilissim⁹ Sol. sepe adhibetur fides vni extra iudiciū. xxiij. qō. iij. innocens. dictū vnius in iudicio p̄ suptionē īducat. lex illa thepō pus intelligitur cuz testato: volunt ei fidem adhiberi.

b ¶ Causam. iudicib⁹: sic. ē. de proba. c. vlti. sic attestationes ꝛ acta in vno iudicio recepta valent in alio: ī auten. de testi. quoniam multe. colla. viij. ꝛ attestationes coram arbitris recepte valent coram alijs iudicib⁹. ī. eo. p̄sentata. ꝛ. C. de testi. l. vlt. ꝛ. C. de arbi. l. penul. ī fi. index ad quē causa defertur ꝺz habere acta oīa prioris iudicij. ē. ti. pri. quoniam. ꝛ. c. vlt. ꝛ si testes apud p̄mum iudicem non sunt publicati: ad huc alij possunt īduci. ī. eo. cuz causam.

c ¶ Cum nuncius. repellendi ſmo sunt admittēdi. xliij. q. ij. super prudentiam. ꝛ. ē. eo. īsuper. vbi de hoc. ꝛ īstitut. de re. di. §. vniuersitas. ꝛ. §. nullius aūt. ff. de re. di. l. ī tantuz. §. i. argu. contra īstitu. de testa. §. lz. ꝛ. C. de test. omnibus. ꝛ. iiij. q. iij. §. nullus. q; cā ecclesie satis videtur sua. Sol. in causa ecclesie vel vniuersitatis q dic̄ testimonium pro nullo de vniuersitate hoc facit. ergo nec p se. ar. xij. q. ij. q manumittitur sed pone q̄ aduersarius petat clericos ī testimoniū ꝺ ecclesia pro se īduci contra ipsam ecclesiam nunqd debēt compelli: videtur q̄ nō. ē. de postu. c. vlt. ī fi. ꝛ filius contra patrem non cōpellitur: q; nō cōpellit ꝯtra alios iferiores sibi coniunctos iiij. q. iij. §. item. l. iulia. ij. Sz iste est filius ecclesie q̄ ipsuz domino sociauit. ī. de peñ. presbyteri. ergo nō cōpellit ferre testimonium cōtra ip̄am. Itē nemo ꝺz petere ab aduersario suo īstrumēta p̄pa. ē. de pba. c. j. ꝛ. C. de test. nimis. ꝛ. iiij. q. iij. §. q̄ itendit. Sed ꝫ vt q̄ possit: q; ecclesia pōt ip̄m īducere p se. ergo tenetur illū recipere ꝫ se. iiij. q. iij. §. si qs testibus. xix. di. si romanorū. ꝛ actoris ꝛ rei equa ꝺz ee conditio. ē. de mu. pe. c. ij. et restis pro vtraq; pte ꝺz ferre testimoniū. xliij. q. v. nō sane. ꝛ nihil ꝺz licere actori qō reo nō liceat. ff. de reg. iur. nō ꝺz. Quidam dicūt q̄ nō ꝺz compelli clericus ferre testimoniū ꝫ ecclesiā suā: tñ si ecclesia ip̄m īducit p se. tūc tenet ꝛ compellit dicere p aduersario. ff. de eden. l. j. §. de edēda. ꝛ sic itelligit qō ꝺr testis p vtraq; parte ꝺz ferre testimoniū. Alij dicūt qō verius videt q̄ bñ debeat cōpelli ad hoc nō obstantib⁹ contrarijs signatis: q; non tangunt hunc casum: q; cā ecclesie nō est p̄pe clerici: ꝛ tacere veritatē peccatū est. xj. q. iij. q̄s. nec obar. ī. c. veniens. ī fi. vbi de hoc.

d ¶ Super eo. Cōis diuisio. Scōa ibi rñdemus. ab. si.

¶ Cōfessi. si aū accusationē īstitutā ꝫ eos ꝙicti vel ꝯfessi fuerunt si ad huc ī crīe pseuerant repelluntur. ī. e. testimoniū. vbi hec materia plenius expedit. Contrariū signat. iiij. q. iij. §. itē. l. iul. i. ꝛ. ff. de bis q no. ifa. athletas. §. calūniator. ſm leges dānatus tñ repellit a testimonio: sed ſm canones repellit: siue tā ꝺdēnatus sit: siue ei p̄bari possit ꝛ p̄betur.

e ¶ Decetero. Primo ponit regulā: a qua secūdo excipit ibi: nisi. exceptōez determinat. ibi: nec. Ab. si.

¶ Canonū. quos habes. ij. q. vj. c. i. ij. ꝛ. iij. ꝛ. vj. q. i. beatus. ꝛ. xj. q. i. c. ij. ꝛ ī. de accu. cū. p. manconella.

f ¶ Suā. ꝛ in exceptis criminib⁹ vbi admittunt laici cōtra clericos et viles qñq; ī. de si. tanta. Qñ ꝛ qualiter laici admittantur in accusationē vel testificationem clericorum: ꝺr. ī. de accu. cum. p.

¶ In causis. Legitur p̄ncipaliter quob⁹ modis. ꝛ secūdū lec. cōez ꝛ vbis

ꝯaduersus aliū in eodem crimine fit ꝯcredenduz: nec vnius testimoniuz[a] ad condēnationē sufficiat alicuius.

¶ Dez abbati. s. l. ꝛ priori. s. c.

¶ Attestationes in vno iudicio recepte fidē faciūt in eadē causa inter easdez personas corā alio iudice.

¶ Causam que: ꝛ infra. Discrepantiis admādamus: quatenus susceptis attestationib⁹ vtriusq; partis que ab alijs iudicibus[b] sunt recepte cām ipsaz fine debito terminetis.

¶ Dē cāt. archiepo. ꝛ vigor. epo.

¶ Clerici non sunt a ferendo testimōio in causa ecclesie sue sine ratiobili causa repellendi.

¶ Uz nuncius ꝛ infra. Non latet at prudentiā vestrā: quod clerici non sunt a ferendo testimonio sup negocio ecclesie sue nisi alia rō nabilis cā impediat repellendi[c].

¶ Dē cantu. archiepo.

¶ Crimen nūc probatum repellit testē alias de illo crimie nō dānatū.

¶ Super eo q̄ quesiuisti: vtrum testes sint reprobandi in cā criminali uel ciuili: quib⁹ ab aduersa pte crimina opponuntur, ¶ Rñdemus qō si ēt añ non sunt cōuicti vel ꝯfessi⁹ de crib⁹ illis: dūmō ide cōuicanť: ī testimoniū ñ debent admitti.

¶ Dē salernitano archiepo.

¶ Laicus in criminali non testificatur contra clericū: accusat tamen ꝓ sua vel suorum iniuria.

¶ Decetero laicos in accusationem uel testimoniū cōtra clericū in criminali cā nō esse alt q̄ten⁹ admittendos censura sacroz canonū[e] manifestius edocet. ¶ Nisi forte suam[f] vel suorū iniuriam prose

quanť. ¶ Nec tūc etiā ad testimoniuz ſz ad accusationez possunt admitti.

¶ Dem.

¶ In causis ecclesiasticis ꝛ ciuilibus p̄ñt fieri tres productiones testiū quarta aūt non admittit absq; solennitate legali. hoc p̄mo. Et sup dictis testiū post ip̄oz publicationē pōt publice disputari. hoc secundo.

¶ In causis ecclesiasticis vel ciuilib⁹ vltra tertiā ꝓductionē[g] nō debent testes ꝓduci nisi adhibita q̄dā solennitate que in legibus inuenit expressa. ¶ Et sup dictis testiū cuz fuerint publicata publice potest disputari.

¶ Dem p̄posito ꝛ canonicis embrudeñ. ecclesie.

¶ Si fieri potest: concordāda sūt dicta testiū q̄ videntur ꝯtraria.

¶ Um tu fili p̄posite cuz q̄busdam canonicis tuis ꝛ archiepiscopus vester essetis in nostra p̄. constituti: ꝛ infra. ¶ Cuz constet testes vros iurasse q̄ post apellationem excōicationis sniam tulerit: ꝛ archiepi testes similiter iurasse: q̄ ante ap. nos dicta testium benigne[h] interpretari volentes: ne periurij reatu notentur: quia vtrunq; ee potuit: ꝛ q̄ post primam ap. ꝛ ante secundaz sententia lata fuerit: eādē sententiā decernimus non tenere.

¶ Dem epo placen.

¶ In causa appellationis sup nouis capitulis tantum testes noui et veteres producuntur: iuramento secundū morem prius recepto.

¶ Raternitatis tue lr̄is nos cō sulere voluisti: vtrū recipiēdi sint noui testes super q̄stione iudicata in qua testibus renūciatū[i] ꝯstet

iuris solemnitate: prout tradit. ī. eo. vltra tertiaz ꝛ ī auten. eo. tit. §. q; vo. col. vij. vñ. si vere. ꝛ hoc ītellige anteq̄ renunciauerit productioni testiuz quia non possent postea audiri. ī. eo. de test. ī fine nec danda est semper q̄rta productio si iudex viderit eam denegandam: vt effrenatā multitudinē testiū compescat. ī. eo. significauerunt: imo ex eadem causa posset denegare tertiam ꝛ scōam dummodo in p̄ma dilatione sufficiētes testes produxerit. ī. e. de testibus. Et nisi quarta productio. i. dilatio detur cessante causa p̄dicta. s. effrenata multitudine appellatio ꝓpter hoc emissa tenet: vt ī p̄ed. decre. significauerunt vl' dic q̄ tertia productio fieri debet sub vna dilatione: tamen quod prius viri seruatur de facto et ita consuetudo īterpretatur p̄mam expositionem que est optima legum interpres. ē. de consuetu. cū dilectus. ꝛ hoc notat dominus azo. secundū Jac. b. C. eo. ti. l. vl.

¶ Um tu fili. Summa specialius sic. Si qs probat actum gestum post appellationem: ꝛ aduersarius ꝓbat q̄ ante prefertur p̄ma probatio ꝛ actus iudicatur non tenere: nisi secundus probet q̄ ante omnem appellatōem. Primo deci se narrat factum. Secundo diffinit ibi cum cōstet Ab. sic.

b ¶ Benigne. Nota q̄ testes si pōt fieri ad concordiā sunt reducendi: ne ꝺ periurij reatu notentur. ꝛ si non ad lām saltez quo ad spūalem ītellectū. xj. q. iij. añcessor. ꝛ. c. q̄ predecessor. ꝛ. xiij. q. j. ī scripturis. ꝛ sic euangeliste reducūtur ad concordiam. de pe. di. j. periculose. xxxij. q. vij. c. q̄ aūt. ꝛ oīa testimonia sequēda sunt si pōt fieri. iij. q. iij. si testes. Item est hic ar. q̄ dubia probatio non prodest ei qui eam induxit. sic. ē. de proba. ī p̄ncia. Item argu. q̄ in dubijs p̄o reo iudicari nō cōsueuit. ī. de fide īstru. īter dilectos ī fi. ꝛ. ē. de proba. ex lr̄is. ꝛ. ff. de re. iu. semper ī dubijs. Sed ꝺr q̄ ī tali dubio potius debuit papa ītepretari q̄ essent excōicati. qa hoc eēt securius ꝓpter piculum aīe. nam excōmunicatio est medicinalis. ij. q. j. multi. ꝛ ideo traditur qs sathane: vt spirit⁹ ei⁹ saluus fiat ī die dñi. xj. q. j. audi deniq;. ꝛ ad cautelam saltem absoluatur alias debuisset saltē mandasse illos absolui. ī. de appel. ad p̄ncipiam. ꝛ. ī. ō sen. ex. per tuas. sed hoc dcm fuit propter testes: ne de periurio notarentur saltem de facto q: lz testimonium reprobetur testes tamē īter īfames quasi ex falso testimonio non habentur. ē. de or. cog. cum dilectus. ꝛ. ff. ō bis q no. ifa. lucius. sed tamē ī re ipsa ꝛ opinione hominum non fugiunt īfamie notā. ff. de ob. a libe. ꝛ libertinis pa. prestan. l. ij. ꝛ. ī. eo. testimonium. ꝛ sic prouidet tam in testibus quam in canonicis: cum ipse potuit postea ad cautelam facere se absolui. si. ī. de ap. ad presentiā. Et q: potuit eē quod pluries fuerit appellatum: vt sequitur: ꝛ hec sententia fuit potior et benignior.

¶ Raternitatis. In prima parte ponitur consultatio. In secūda rñsio ibi: ducimus. Consultatio est bimembris. Et scōm mēbrum ibi Et an. Ab. si.

i ¶ Renunciatum. maxime: q: si non esset renūciatum erpsse exquo publicate fuerunt attestationes: nō possunt postea alij testes super eisdē capitu

lis induci. ℨ. e. de testi. ꝛ. c. intimauit.

a ¶ Receptos. ꝛ sic patet q̄ idem testis pluries p̄t recipi ꝓtra aliquē. Sz cōtra vſ. iiij. q. iij. itē in criminali. ꝛ. ff. e. pduci. Cōtraria loquunt ī criali: ꝛ ibi: q semel tulerit testimoniū cōtra aliquē p̄sumit inimicus eius si iterū velit cōtra ip̄z testificari. ℨ. de accusa. meminimus.

b ¶ Nouis. pendentibus ꝛ q er illis oriant. ℨ. ō fi. ī stru. cum ioannes. ꝛ. C. ō temp. ap. per hāc. ꝛ in p̄n cipali cā apertis attestationibus super nouo capitulo orienti er primis recipiunt testes. ℨ. eo. series ꝛ. c. er tenore. Sed cōtrarium videntur dicere leges q: etiā super eisdē capitulis in causa appellationis noui testes ſcipi possunt. C. de ap. eos. §. i. et ij. C. de temp. ap. per hāc ꝛ sic etiam obseruatur in iudicio seculari. sed autē dicit contrarium ꝛ concordat huic ca. q̄ postq̄ aliquis didicit testificata. non potest vlterius testes p̄ducere super his super quibus introduci sunt ī auc. eo. §. q̄ vero. colla. vij. sed dñi legum satis friuolam adhibent solutionem. Intelligunt enim ī auc. ī eadē cā ante sentētiā diffinitiuam. ll. istas ī causa appellationis sed ratio ꝓhibitionis remanet ī eadem cā appellationis q̄ fuit in p̄ncipali. sez periculum subornationis ꝛ ideo quia causa remanet eadem vtrobiq; eadē debet esse ꝓhibito vtrobiq;: ꝛ vbi est eadem ratio idē iudicium habēdū est. ℨ. de transla. iter corporalia. ff. ad. l. agl. illud ꝛ alibi quotiens viciū ex vna radice nascitur cōsequens est vt eadem. l. tollat. C. de nup. si liberam Unde vicendū est q̄ appertis attestationibus vlterius non recipiant sup eisdem articulis alij testes. ꝛ leges p̄dicte recte p̄nt itelligi vt habeant locum super nouis articulis pendentibus ex p̄oribus ꝛ sic concordabunt iuri canonico. ꝛ auten. predicto. §. quia vero. in quo non distinguitur vtrum in causa p̄ncipali vel in cā appellationis.

vtriq;. Et an testib⁹ in prima causa receptis, ꝓpter causam appel. liceat super questionib⁹ iudicatis aliquid noui p̄oponere: ꝛ infra. ¶ Duximus tibi respondendū: quod in appellationis causa si noua contigerit emergere capitula: super q̄b⁹ in aliqua partiū uoluerit nouos testes ducere vel per iam receptos[a] aliqd ꝓbare: eos credimus posse recipi super nouis[b] dūtaxat capitulis: receptis p̄ius ab ipsis secundū formā recipiendorū testiuz iuramētis[c]

I Dem exoñ. epo.

¶ Qui iurauit testimoniū non dicere testificari compellit̄ si testificationes publicate non sunt.

I Ntimauit. r. q̄. v. clericus capellanuz eius ꝛ alios quāplures de testibus suis iuramēto ꝓstrixit q̄ testimoniū consiliuz ꝛ auxiliū contra ipsum non preberent eidez. ¶ Ideoq; iniungimus: vt si testimoniū corū⁹ publicatū non est: nec est abrenunciatuz testibus: eos qui sunt iuramento[c] astricti ꝛ alios si necesse fuerit idoneos in testimoniuz ſcipere nō postponas.

I Dez abbati ꝛ fratribus de martura.

¶ Publicatio vel renunciatio testiū in certis capitulis non p̄iudicat volēti testes producer in aliis.

Causaz que vertitur inter nos ꝛ plebanum ꝛ clericos sancte .DD. de martu. cōmisim⁹ iudicib⁹ examinādā: cūq; vtraq; pars i eorū cēt p̄sentia constituta: ꝛ testes eēnt hincinde recepti: ꝛ eis ab vtraq; parte renūciatū: ꝛ attestationes etiā publicate: quoddā priuilegiuz nuper a nobis impetratū in mediū ꝓtulistis: ꝛ infra. ¶ Judicib⁹ ipsis mandauimus vt super alijs capitulis[f]: si qua alia fuerunt ab his sup q̄bus testes recepti sunt ꝛ eorū attestationes publicate: testes si qui idonei ꝓducti fuerint recipiant ꝛ nul

lis capitulis nouiter[g] a nobis per vestros nūcios impetratis q̄ ꝓtineant in priuilegio vestro vel in alijs litteris quas vobis indulsimus post q̄z cām ipsam ꝓmisim⁹[h] eisdem predicte plebi in hac cā ipedimentuz p̄stantibus concordia vel iusticia mediante decidant. ¶ Quia vero florentinus eps intimauit quedā capitula eidem priuilegio esse inserta: que obuiq; ratiōi videtur: illō ad nostraz p̄sentiam cuz vestro nuncio transmittatis.

I Dem noruicen. epo.

¶ A testimonio repellitur simili morbo laborans.

Personas ecclesiaruz: ꝛ infra Uerū si coram te vel alio quolibet negocia ventilentur: nolumus vt aliqui morbo cosimili[k] laborantes: si certum sit aut legitime super hoc possint cōuinci: si ab alterutra parte testes adducti fuerint: in testimonium admittantur.

I Dem in concilio late.

¶ Christianus contra iudeum in testem admittitur.

I Udei siue sarraceni: ꝛ infra. Testimonium quoq; christianorum aduersus iudeos in omnib⁹ causis: cuz illi aduersus christianos testib⁹ suis vti p̄sumant[l]: recipiē dū esse censemus. ¶ Et anathemate decernim⁹ feriendos quicūq; iudeos christianis voluerint preferre in hac parte. ¶ Luz eos christianis subiacere[m] oporteat: ꝛ ab eis ꝓ sola humanitate foueri[n].

I Dem mattheo card.

¶ Testimonium matris est suspectum vbi filia petit in viruz aliquē se maiorē. hoc primo. ꝛ ad dictum solius matris de impedimento ponentis impeditur matrimoniū sed contractum nō disoluitur.

Super eo⁹ qō a nobis tua ꝺuotio postulauit: vtrum viro negante mulierem affidasse: ipsius

nō posset: cū celare veritatē sit peccatū mortale. ir. q. iij. qs. ℨ. de fal. c. i. ꝛ denū ciādi sunt illo iuramēto nō teneri. ℨ. e. cōstitutis. ꝛ est expssum. ℨ. de accu. oli. Temerarium enim iuramētuz nō repellit a promotione. ℨ. de iureiur. sicut. ℨ. ergo nec a testimonio: vt hic dicit. Aliter tamē alij intelligūt q̄ isti nō debēt iurare sup̄ principali: sed solūmodo ad detegendū tāte calliditatis cōmentum. ℨ. ti. proxi. peruent. i. sed illud ibi ponit. Credo ei standum q̄ ꝓmo dixi.

Ausam aue. Quo ad titulum summat vt ī rubro hz. n. dcā que non faciunt ad titulum ideo illa nō sūmant Cōmunis diuisio. Secūda ibi iudicibus. Ab. si.

f ¶ Capitulis. nouis. ſ. pendentib⁹ tū er antiquis. Et est ar. q̄ pariter in cā consultationis sicut ī cā appellatiōis p̄nt testes induci sup̄ nouis capitulis q̄ꝝ attestationes sint publicate vt intellige sup̄ capitulis antiquis sup̄ quibus nondū fuerāt aliq̄ testes recepti ꝛ hoc verius videt. Cū. n. plura capitula sine negocia peniꝰ diuersa ꝓmittunt bñ p̄nt testes recipi ꝛ publicari sup̄ vno ꝛ non super alio ꝛ postea possunt recipi sup̄ alio possunt etiam tractari diuersis tēporibus. ff. de arbi. q̄ tamē. i. fino.

g ¶ Nouiter. no. q̄ lite pendē te priuilegiū seu indulgentia impetrata sup̄ re litigiosa in p̄e iudiciū alteri⁹ p̄tis nō valet: vt ℨ. patz. ꝛ. ℨ. vt lit. pē. c. vlt. vbi de hoc. ꝛ in auc. vt ī me. lit. sa. iur. nō fieri. §. si vo. coll. viij. ꝛ ℨ. de p̄ui. dudū.

b ¶ Cōmisim⁹. ar. q̄ postq̄ cā cōmissa ē indicib⁹ res p̄sumitur esse litigiosa ita vt indulgētia siue priuilegium sup̄ ea ipetratū nō valeat. ff. de excu. tu. tutor petitus. i p̄n.

i ¶ Rationi. Sed q̄re dicit obuia rōni cū priuilegia idulgeantur cōtra ius cōe. ꝛ ita cōtra rationē. iij. di. priuilegia. ꝛ. vij. q. i. petisti. ꝛ. xxxv. q. ij. non stati. ꝛ. c. nō erēplo. xvj. q. j. hinc est ꝛ. c. dicti. ℨ. morē. ꝛ. C. de leg. l. iij. l fi. ff. ad mūici. l. j. C. ō thesau. l. vna. lib. x. vnde sic dz exponi obuia rōni. i. cōsuetudini ꝛ rationabili cursui priuilegiox obuiare videbantur quod esse non debet: nec valent priuilegia que nimium ledunt. ar. ℨ. de deci. suggestum. ꝛ. ℨ. de v. sig. quid per nouale. ꝛ ar. C. ō p̄. iper. of. quotiēs. ꝛ. l. nec dā nosa. Ber.

k Personas. consimili sic. iiij. q. iij. §. liberi testes. ꝛ. ℨ. e. veniēs. ꝛ. ℨ. de cōsec. c. i. vbi de hoc. sic ꝛ iudex q̄ bz ꝓsimilē cām p̄t recusari. ℨ. de iudi. cām q̄. ij. sic ꝛ q̄ in crīe detinet nō p̄t alium denūciaꝛ vel accusaꝛ: vt. iij. q. vij. qui sine. ꝛ. c. postulatus. §. porro. ī fi. i. q. i. multi. circa p̄n. ꝛ. ℨ. de spō. cū in tua. nec p̄t aliū corripe q̄ in sīle delictum corruerit. xv. di. c. vl. ꝛ. xvj. di. vna tm̄ si. xlij. di. §. i. ꝛ. lxj. di. in sacerdotibus.

I Udei. Primo ponit dictū. Secūdo addit penam ibi: Et anathemate. Tertio addit cām ib: cū eos. Ab. si.

l ¶ Presumant. de facto: q̄m̄ de iure nullus infidelis cōtra fidelē dz admūti ī testimoniū. ij. q. vij. si hereticus. ꝛ. c. nō p̄t. ꝛ. xxiij. q. iiij. ipsa pietas.

m ¶ Subiacere. xxiij. q. vi. dispar. ꝛ melius. ℨ. de iudi. cū sit. ꝛ. liij. di. nulla. ꝛ. xvij. q. iiij. cōstituit.

n ¶ Foueri. lxxxvj. di. pasce.

Super eo. Duo sunt dicta ꝛ quodlibet subdiuidit vt p̄ se pz. Ab. si.

o ¶ Super eo. q: m̄. Et ita vſ q̄ p̄ ꝛ m̄ nō p̄nt ferre testimoniū in cā filij. iiij. q. iij. §. itē testis idoneꝰ. Et q: cā filij cā p̄tis eē vſ: q: dānū ꝛ emolumētū ad eū ptinere vſ. ar. ij. q. vj. §. bidnū. ℨ. palā. ꝛ in causa sua nullꝰ idoneꝰ testis est. iiij. q. iij. §. nullus. ꝛ ar. ij. q. v. c. i. ꝛ p̄ ꝛ filiꝰ p vna p̄sona reputantur xxxv. q. iij. §. hac auctoritate. ꝛ. C. de impu. ꝛ alijs substit. l. vl. in fi. institu. de

innti.sti.§.ei q.ar.ꝫ.xxv.q.vj.ꝙsanguineos.t.j.q ma.acc. poſ.vꝫ.So.pꝫ t mꝫ t ceteri ꝙsanguinei bñ admittunt ad ꝓcurandū mꝫimoniū siue ēt ad diuiū gendū pp ꝙsanguinitatē fauore mꝫimonij vt dicūt duo vltia ꝺria:illi ēt sūt ce teris pferēdi: vt ibi vꝫ. Sz qđ b vꝫ intelligit de bis parētibꝰ q suſpecti sūt vt lꝫa dicit: vt si alter supior ē potētia diuitijs vl bonore.pꝫ vl mꝫ alteriꝰ nō ē admit tēdus alꝫs vbi eq̄litas ē vel mo dica ēt excellētia:admittunt.ut dicūt vltima ꝺria.t hoc i matrimonali cā.in alijs vo cāis pꝫ.p filio vel econuerso nō recipitur: vt dicūt iura pdicta.t ſl la dec. vꝫ i fi.q̄ tñ logt i ꝓcurādo vel diſiuādo pp ꝙsanguinitatē: vt ibi dicit.

a ¶ Firmatū.i. ꝺctū p ꝙsensuꝫ mutuum de pñti: tūc.n.separi non posset ad dictū vniꝰ testis q: i nulla cā dictū vniꝰ sufficit. j.c.pr.t.ꝫ.e. veniēs. t.ii.j.q. iij.§.item vniꝰ vero.alꝫs ꝫbere nō debēt.q: ad dcm vniꝰ impedi tur mꝫimoniū ꝫbendum.j.de spō.ꝓterea.ij. Itē t sola fama impedit.j. de ꝙsan.sup eo mul ta.n.impediūt ꝫbendū q̄ nō diri mūt iā ꝺctū.j.de iureiu.quem admodū.t sic nō oīa q̄ impediūt ordinandū deijciūt tā pmotū. xv.q.i.§.vlti.t.j.de regu.ad aplicā.t.j.de accusa. sup bis.

Licet universis.

Iudeus nil pōt probare minus q̄ per duos testes fideles t bonestos. vel summa sic vt i rubro. Et fac quattuor. pmittit cām dicti. ponit dcm ibi mandamus.qđ ꝓbat auctori tate ibi iurta.soluit obstaculuꝫ ibi: q: lꝫ. Ab.si.

b ¶ Multomn⁹.ar.a maiori sic.xliij.d.dispensatō.t.xj.q.i. magnū.sic.xxxj.q.v.si paul⁹.

c ¶ Cōuersatōis.t ita iude⁹ de iure nō admittit ꝫ rpianuꝫ ad testimoniū.ar.ij.q.vij.si hīti cus.t.c.nō pōt.t.c. pagani.t xxiij.q.iiij.ipsa pietas.argu.ꝫ s.e.iudei.nō ē ꝫ.q: ibi factū re citat.s.q illi vti presumūt sed illud de iure fieri nō deb et.

d ¶ Duoꝝ vel triū.i.nō pau coꝝ.put legt:t sic affirmatiua exponit p negatiuam. xxxv.q. iij.equaliter.ff. de manumiſ. l.iiij. i pnc.ff.de dolo. non de bet i fi.ff.de le.ij.cū pr.§.rogo t.l.cū quidaz.ij.t ecōtrario ne gatiua exponit p affirmatiuaz nō suū.i.alienū.C. vñ vi. ꝙ rebat.sic exponūt qdā di.i oēs leges.naturale ē trāsire p agrū alienū.i.ñ suū

e ¶ Quedā.qdā sūt cāe q̄ plures testes regrūt: sic testamētū vbi regrūt.vij.testes.C.q testa.fa.poſ.hac ꝙsultiſſima.t.C.de test.si vn⁹.t puberes debēt esse testes.C.de testa.hac ꝙsultiſſima. In codicillis.v.regrunt.C.de codicil.l.vl. itē i do.cā mor.v.testes regrunt.C.de do.cā mor.l.vl.t in casu quē bēs.ij.q. iiij.pſul.t.c.nullā.itē.v.testes regrunt cū qs debitū in scriptis vult probare se soluisse.C.c.ti.l.testium.

f ¶ Uniꝰ.hoc vex ē i alteriꝰ ꝓiudiciū.t sic nō ob.ō ꝙse.vi.iiij.cū itaqz.t.§.par uuloꝝ.vl vbi qs nō bz ius petēdi.ꝫ.c.pri.t.j.de spō.ꝓterea.ij.tñ vnus testis pſumptionē iducit sz nō facit,pbationē.xx.q.iij.pñs.ff.quēadmodū.testa.api. l.i.i fi.t.ff.de do.ple.theopōpus.sz ibi testator boc voluit.Tan.

In litteris. Cōis diuisio. Scda ibi. rñdemus. Ab.si.

g ¶ Cōsobrinā.alleg abat pmū genus affinitatis i tertio gradu q̄ bz p- vibitionē vsqz ad q̄rtū.olim vsqz ad septimū.xxv.q.iiij.c.i.

b ¶ De familia.testes quos accusator ō familia sua pducit nō valēt.ff.e.l.pe. t domestic⁹ siue familiaris nō ē admittēdus.C.e.ti.l.ij. Dicunt familiares de gb⁹ legit.C.de bis q ad ec.ꝙsu.l.vl.§.sane.t.iij.q.v.c.i.t.iij.t.c.accusator.t iiij.q.iij.§.itē in crīali.v.itē ēt i iure ciuili.t i alio v.itē testes.ar.ꝫ.xiij.q.ij.su per prudentia.t.ꝫ.e.ſsuper.t.c.cum nuncius cum suis ꝙsimilib⁹.So. dome stici appellantur,ppe qbus iperari pōt rōne pſie vel oñice ptātis. vt i.l.pīti q̄ les credo b fuisse.Contraria ñ obstāt q: i alio casu loquunt t illō ē a iur pmissū fauore eccīe:t q: nō ferūt testimoniū p aliquo singnlari. Familiares appellā tur consanguinei:colonus:ascriptituꝫ:mercēnarius.filiꝰ in ptāte.libertus t seruus:t oēs habitantes in domo. Sed illi qbus iperari pōt nullo mō admittunt: alij cū distinctione affectiōis: vt ppter hoc contra eos pſumatur vel nō vt dicit Aug.i ij.q.v.in summa.t.c.i.

i ¶ Uite.no.in matrimonio separādo pcipue testes ē admittēdos q sint pbate vite t opinionis.j.de ꝙsan.ex lr̄is.q: tollerabiliꝰ ē aliquos ꝫ statu ta holum dimittere copu latos quā coniūctos legi time cōtra statuta vñi se parare.j.e.olim.i fi.

Amuenisset.

Summatur vt i ru bro quo ad tituluꝫ bz en: aliud dictum i pncipio quod non facit ad mate riā t potuisset ō omitti.t sunt due partes. In pri ma partis cōquestio. In secunda dat iudices ibi: mādamus.Quibus tria mādat. Secūda ibi: que stiones. Tertia ibi: si q̄ vero. Ab.si.

k ¶ Cōfirmetis.hec cōfir matio habet perīde ac si per papaz facta fuisset.ar. C.de ve.iu.enu.l.i.§.sed neqz.in fi.

l ¶ Egerit.ꝫ.de offi. dele.gratū.ff.de pactis.ta le.§.j.ff.ad macedo.si fi- lius.C.de re iudi.l. que stiones.t.j.de re iudi.qđ ad cōsultationem.t.ff.de mio.si filiꝰ: ar.ex hoc lo co q mortuo ēt mādato re re integra pōt procede re iudices de consensu p- tium:t hoc concedunt q- dā. Cōtra vico q partes non pōt ammō eis dare iurisditionem ex lr̄is illis cū iurisditio i am sit finī ta p morē mādantis.ar. op.ꝫ.de offi.dele.significantibꝰ.q: actō semel ex- tincta amplius nō reuiui- scit.de conse.di.iij.q̄ris.t ff.de solu.q res.§. ream C.de remi.pigno. ex cau sa t puatorū ꝙsensus eoꝝ nō facit iudicē q n'li pest iudicio.C. de iurisd.om. iud.puatoruꝫ.t hoc ꝓba tur.ff.si cer.pe.l.eius q̄ prouīcia.§.nam t si tibi. i hoc nūmos xē.t qō di cit postea egerit.scilz post appellationem.ꝫ.de off. deleg.gratū.t itelligeq citatio facta fuit ante morē delegātis: vt dicit illa decre. gratū.t sic ppe tuata fuit iurisditio: vt ibi vꝫ.hec ōcre.logt de eodē fcō cū illa. Dicit ma gister.ꝫ.q ipso iure nō expirat mādatū morte mādatoris sed p exceptio nē vñi q̄ p exceptionē expirāt pñt a ptibus relarari:nō pōt iudex procedere t valet si nihil opponat.ar.ff.de bo.poſ.l.vj.t.l.pe.j.de re iudi.iter.ar.ō hoc plura inuenies.ꝫ.de rescrip.in.c.ad audientiam.i vlt.glo.

m ¶ Justicia.que tribuit vnicuiqz qō suū est.insti.de iusti.t iu.i.tñ.t.xij. q.ij.cū deuotissimā.

n ¶ Si que. Cū dicat pmo q̄ snīa ꝙfirmet:q̄re dicit boc. Dicas q̄ plura capitula t penitus diuersa erāt:t sup qbusdā fuit lata snīa: sup qbusdam nō.sic.ꝫ.e.causam que.

o ¶ Renūciatū. Si renūciatū fuisset lz nullos testes,pdurerit pars illa q̄ renūciauit nō ē vlteriꝰ ad hoc admittēda:q: licitū ē cuilibet renūciare iu ri suo.vij.q.i.q̄ piculosum.t C.de pac.si qs i ꝙscribēdo.ar.ad boc q̄ nō est licitū redire ad ꝺ qō semel renūciauerit.C.de re.credi.si qs iusiurādū t remittēt ꝺ actiōes suas nō ē amplius recursus vādus ad eas.ff.ō edil. edic.q̄rit.§.si vēditor.vel ēt si alig recepti fuerint t renūciāt,pductioni alios postea īducere non possunt.j.e.de testibꝰ.

Series. Legit variis modis:sz duobꝰ modis sūmari pōt per doctoꝝ res ꝓm duos intellectus cōiores. Et pmo sic.publicatis attestationibus pōt falsitas pmorum testiū cōprobari.ꝺ tñ lectu. simpliciter non est ꝺa vt patebit ex infra dicēdis.scōz sūmariū ē. In cā mꝫimoniali publicatis attestatiōibꝰ pōt falsitas pmoꝝ testiū ēt directe ꝓbari si sup directa vel in

directa pbatione nō potuit ps ante publicationē instrui. Ego summo & tertio modo non ponendo aliquā specialitatem ī cā matrimoniali tēperā do primū summariū sic. ℙ Publicatis attestationibus pōt falsitas primox testiū ēt directe pbari si sup directa vl̄ idirecta pbatione nō potuit ps añ publicationē instrui. Vel quarto sūmo sic & notabili⁹. Et in rubro. Communis diuisio. Scōa ibi presenti. ab. si.

a ¶ Br adu. Sufficit. n. ī cōparatōe consanguinitatis icipe a primo gradu lz de stipite nihil dicāt. ī. de consan. tua. & ttv. q. v. c. j. & ī. de diuor. porro. & ī. e. lz.

b ¶ Instrm. Sed qr̄ per instrm poterat probari q. b. & i. non fuissent frater & soror: qa de consanguinitate non pōt instrm fieri vt vf: credo q instrm illud nō ducebatur directe sup ℘sanguinitate: sz idirecte forte ī instrō continebatur sic sup alio contractu. b. & i. ei⁹ filia primi serunt aliqd facere: & sic ducebantur pr̄ & filia: vel appellabantur in instrō patruus & neptis: & sic inducebantur: & instrm bñ poterat produci post aperturā testiū super antequā renunciatum sit vel conclusum ī cā. ī. de fi. istru. cum dilectus. Ber.

c ¶ Juri ꝓria. bene dicit iuri cōtraria: qr huic obijciebatur q testes alteri⁹ partis falsum direrāt: vt ff. dirit. & ad falsū probādum non solum post publicationez testiū: imo ēt post sñiam testes sunt admittendi. ff. de pba. lz ēt vsqz ad. rr. an. ī. de excepti. cuz venerabilis. ī. e. & tenore. & ff. eo. sicut. et ī. de re iudi. lator. & ca. ℘sanguinei: sic ēt instrm pōt pbari falsum. C. de ℘bē. sti. optimā. Clinc̄. & alij dicūt q ℘suetudo cōsonat iuri qr post publicationē testiū nō sūt alij testes ī ꝓriū vl̄ ad idem īducēdi: ar. ff. e. frnitatis. Et vir. cē. dirit: q ℘ nō erat ōcre. sz salua pace ipsius ī hoc nō bñ dirit: qr ī alio casu logtur ℘ qr agitur ō falso: vt dcm̄ ē nec pp̄ hāc decre. offendit regula illa q̄ ipse dicit q post publicationez testiū nō sūt vlteri⁹ testes admittēdi qr illud locū bz qñ sup eodē capitulo in dubitunt sup quo alij īducti fuerūt qr illud nō lz nec ei q eos īduxit nec aduersario. ff. co. frnitatis: & in auc̄. de testi. §. qr vero. col. vij. & illa regula generaliter ꝺa ē. Quidā tñ dicūt q nō obseruatur ī cā mrimoniali: & ibi nō ꝓnt recipi ēt sup eodē capitulo: & dicunt illud ee spāle ī fauorē mrimonij: ar. ad ℞. ī. de spō. sic: ī fi. ī. de ℘sang. & affi. er lr̄is: sz ibi testes nondū fuerāt recepti. ff. de pba. cām mrimōij: & qr post sñiaz audirēt ergo multo fortius añ sñiam: sñia. n. ꝓ mrimoniū nō trāsit ī rē iudicatā. ō hoc dr ēt. ff. ō pba. iur auit: ℞ nō poterat omitti sine periculo aīe: ibi poterat omitti sine periculo: qr nullū pcm̄ in nō ꝓbēdo: sed ī separando piculū ē si non sunt cōsanguinei.

d ¶ Preterea. Cōis diuisio. Scōa ibi: rñdemus. Ab. si.

¶ Cōscios. Sz quomō sūt cōscij nisi viderint: qr forte ab eo audierunt qr illud dicim⁹ scire qō ab alijs audiuim⁹. rrij. q. v. hoc vf. vl̄ qr viderūt solū cū sola ī lecto: vl̄ nudū cū nuda: sz nō viderūt eos carnal̄r commiseri. ī. ō ꝓsump. tertio. & iō dic̄: & de visu nihil affirmāt.

e De visu. hoc ē si vidissent illos carnal̄r cōmiscri.

f ¶ Auditu. qr forsitā testes distabāt tenui pariete a cōmiscētib⁹ audiēdo eos simul cōmiscri sed non videbāt. Sed nūqd fama ī tali testimonio de auditu sufficit vt debeāt separari: nō vf. qr testimoniū de auditu non bz locū in hoc casu: qr fama p se nihil vat lz ꝓsumptionē inducat. ar. ī. de eo q cogno. ℘san. vro. sue sup eo. ad fi. nec dr firmare sz potiꝰ ifirmare. iiij. q. iij. §. item sepe. Cōtra vf qr violēta ꝓsumptio loco pbatiōis habet precipue in hoc casu. rrrij. q. i. dixit dñs. & ar. ad hoc. ī. de accusa. repellant. So. intellugunt qdā hāc ōcre. cū agit ad matrimoniū ipediendū: puta aliqs volebat ꝓtrahere obijciebat q nō poterat qr ille cognouerat cōsanguineam illi⁹ cum qua ℘here volebat: & i tali casu leuis probatio sufficit vnius testis. vel etiā sola fama ipedit. ī. de spon. ꝓterea. & ī. de consang.

mrimoniuz accusabat: testes produxit legitimos q ℘sanguinitatē inter ꝓdictos esse firmiter asserebant: in primo gradu⁹ ponendo duas ps̄as .b. vz. & i. dicentes illos cē fratrē et sororē: pars aūt opposita id falsuz dicebat. ſ. esse sororē. i. ad corroborandam assertionē suā tā testes offerens q̄z publicū instrumētū[b]. ℙ Añ qr pars accusantiū testes illos nō cē recipiendos proponit: & tu nō esse ℘suetudinē ecclesie affirmas ut post receptos testes qui cōsanguinitatē secūdū formā canonū cōputāt: alij ex opposito admittāt. ℙ ℙ ñti pagina rñdemus q si nō est aliō canonicū qō obsistat: nō obstante illa cōsuetudie vt potest iuri[c] ꝓtraria testes recipe nō omittas. ¶ Elesti. iij. ¶ Carnalis copula probatur per conuenientes testimonium de visu idem in testimonio auditus quod adminicula & fama coadiuuant.

Preterea cū quis accusatur alti quā cognouisse an sint testes interrogandi de visu: aut sola vicinie fama sufficiat: vel si iuratis testibus sit credendū qui se carnalis copule cōscios[b] cē fatent: sed de visu[c] nihil affirmāt. ℙ Rñdemus q si testimoniū ℘ueniens de visu reddat vel etiā de auditu[f]: & ℘sumptionez violentā fama consentiēs submini stret: ac alia legitia adminicula suffragent: standum est testimonio iuratoꝝ: etenim circunspect⁹ iudex atq̄z discret⁹ motū animi sui ex argumentis & testimonijs que rei aptiora esse compererit confirmabit.

ℙ Anno .iij. consulibus et populo beneuentano.

¶ Unus iudicis verbo nō creditur: scripture vero eius per testes reprobari pñt: fallit hoc in papa.

Cum a nobis: & infra. Et canonica[g] & ciuilla[b] iura sequentes district⁹ inhibemus: ne uni⁹ iudicis quantecunq̄z fuerit auctoritatis verbo credatur ī causis siue sup testamentis siue qbuslibet alijs contractibus questio agitet. ℙ Nec scriptū[k] eoꝝ nisi testiū adminiculo fulciatur: cā obtineat firmitatez qn ei possint: & debeant duoꝝ vel triū testiuz bonoꝝ testimonia[l] ꝓualere. ℙ Salua in oībus se. ap. auctoritate[m].

ℙ Dem tirēn. cpo.

¶ Testi sup dilatoria inducto non creditur super principali nec cogit deponere. secus si super peremptoria: tunc enim cogi potest vt iuret deponere super toto.

De testibus[n]: & infra. Consult. & ff. rñ. q si testes sint inducti ad exceptionē dilatoriā solūmō ꝓ bādaz: cū sup ea tm̄ iurauerint dicere veritatem: sup principali nec debent audiri nec cogi testimoniū perhibere ut potest sup quo deponerent ñ iurati[o]. ℙ Si vero cū ad ꝓbādaz mentis. ff. de pba. qm̄. in cā vero appellatōis in defectum pbatiōis si sup his q̄ coram eis acta sunt īducerentur tanq̄ testes & iurati: vt si dubitaret ō ꝓcessu satis possent admitti. ar. ꝓdictarū ōcre. cū dilecti: & cum dilectus ibi credit eis. sup ꝓncipali nō. ij. q. vj. statuendum.

[k] ¶ Scriptū. ℞ vf q nō statur scripture epi vel iudicis: qn possit ꝓbari ꝓriū nisi bēat testiū subscriptōem: ꝓria signātur. ff. de pba. post cessionē. & rj. q. iij. cum re. & ī. ō fi. istru. c. ij. sup ℞ dicas vt dcm̄ ē. ff. ō pba. post cessionē. b.

[k] ¶ Scriptū. scm̄ nō p manū tabelliōis qr pōt reprobari p duos vl̄ p tres testes q̄uis adminiculo testiū fulciat: vt ℞ pz: sec⁹ ēt de istrō p manum publicā scō ibi ad min⁹ q̄tuor essent necessarii put no. ff. de pba. tertio in glo. que icipit sic ergo. vel dic nisi testiū adminiculo &c. qr si testium adminiculo fulciat tūc nō poterit p duos vl̄ p tres testes reprobari sz p q̄tuor vel plures: & sic egparat istrō tabelliōis manu publica facto. ar. ī. de fi. istru. c. j.

[l] ¶ Testimonia. sic scriptura iudicis pōt reprobari p testes: sz si publica ē eqlē vīz bz cū testib⁹. C. de fi. istru. ī exercēdis: & sic vf ex eo qō dicit: nisi testium adminiculo fulciatur: q si scriptum iudicis bz testium subscriptōem: qō nō valz reprobari p testes: sed nō est verū qr quātūcūq̄z autēticū sit istrm pōt reprobari. vt. ī. de fi. istru. cum ioānes. & C. de pba. cum precibus. & ff. de pba. tertio: vbi plene de hoc no. ar. contra. ī. de pscrip. ad audientiā. vbi potius statur p̄ uilegio q̄ testibus: sed ibi ab eadem pte introducuntur priuilegia & testes: & ex. pone: nisi. i. q̄uis.

[m] ¶ Auctoritate. Et ita vf q nō regrat subscriptō in lr̄is dñi pape: & q ꝓ eas nō admittat pbatio. ar. C. ō test. oīum. nisi essent false. Sz ꝓ vf q ī lr̄is dñi pape subscribūt cardīales. rij. q. ij. cū redēptor. & rrrv. q. ix. q̄ qs: ī ꝓuilegio subscribūt cardīales: ī alijs lr̄is nō subscribūt.

De testibus ℑn prima decisa ponit consultatio. ℑn secunda rñsio ibi: consultatōi. Et rñsio ē bimembris: secundum membrū psegtur ibi. Si vero Ab. siculus.

[n] ¶ De testibus. īducti & iurati.

[o] ¶ Nō iurati. hoc iō dicit: qr cū ꝓducebātur ad pbādā dilatoriā iurauerūt sup illa tm̄. vñ si postea petat q ꝓponāt sup ꝓncipali nō ōbēt cogi ad idē: nec ēt spōte si vellēt qr ñ iurauerūt sup ℞ vñ nō valēt dcā coꝝ sup illo. ff. ō pe. be. sigs libertatē. §. vlt. C. q le. pso. l. vlt. & facit ad hoc. ff. de iureiur. si duo pfoni

.§.idē iulianus.i fi.vñ si testes inducti sup possessione ꝺponāt sup ꝓpetate nō ꝓdest ꝓ iura ꝓdicta ꝛ ē ar.ad boc.s̄.ó cā pos.pastoralis. Sz si peteret vt ꝺponerēt sup ꝓncipali cū inducebant ad ꝓbādū dilatoriā nū qd sint ēpellēdi. Ad hoc dicas ꝙ si īducunt sup exceptiōe dilatoria q̄ ꝓponit añ lit.ꝙte.tūc non debēt astringi iurare sup ꝓncipali.q: lit.non cōtest.testes recipi nō ꝺbēt.s̄.vt li. nō ꝙte.qm̄:ꝛ p totū.

a ¶ Logēdi.q: er quo pars aduersa approbat illos pro se.ꝛ ꝺ se tenet recipe illos.iiij.q.iij. §.sigs testib⁹:ꝛ pp cōueritatez cause.ī.ve do.post diuor. resti.ó prudētia.

b ¶ Sufficiēs. er quo sufficiēs ꝓductio testiuz facta ē non sūt alij admittēdi: vt ℔ p: vnde ꝛ q̄rta dilatō tūc ōnegaret.ī.ó testi.significauerūt.

c ¶ Publicate. sic pz ꝙ attestatiōib⁹ publicatis pōt obijci exceptio pemptoria ꝛ ꝓbari. C.ó excep.siquidem.ꝛ.C.ó ꝓba.exceptionē:nou⁹.n. articulus ē exceptio pemptoria iō ꝓbari potest apertis attestatiōi. b⁹ ꝓncipalis cause ꝛ ēt I cā appellatiōis.ī.e.ex tenore.ꝛ.s̄. ó do.ꝛ ꝙtu.finē.s̄.e. fraternitatis.ī.ó fi.īstru.cū Joānes. ꝛ.C.ó tēp.appel.ꝓ hanc.vt si obijciatur ꝓscriptio vl̄ pactuz ó nō petēdo vl̄ res iudicata: ꝛ pōt ēt ꝓbari añ aptas attestatiōes: vt ℔ pz. Istud tñ stultuz reputo ꝙ aliqs ꝓbet pemptoriā exceptionē añq̄ sciat si aduersari⁹ non ꝓbauit ītētionē suā q: si aduersari⁹ ñ ꝓbauit ñ iudiget aliq̄ exceptiōe: si ꝓbat tunc ōmū pōt ꝛ ꝺz vti sua exceptiōe cū sit alius articulus.C. ó excep.siqdē:sic̄ vides i teste q reprobari ꝺz ꝛ pōt p⁹ publicationē ꝛ illa ē exceptō pēptoria.ī.e.ꝓbatiū.ꝛ.s̄.e.er pte.a. Idē ē ꝛ si volo ꝓbare testes falsum vīsse q: ℔ possum post apturam testiū.ī.ó ꝓba.lz.ꝛ.s̄.e.series.ꝛ.ī.e. er tenore.Et no.℔ tres casus in qb⁹ testes publicatis attestatiōib⁹ nō recipiūt sup eodē capitulo: si renūciatū ē: si sufficiēs ꝓductio facta ē: si publicatio sit fcā ꝛ hoc intellige cū idē ē modus agēdi q: sec⁹ ē si alio mō agat.ī.e.ti.veniēs.ꝛ.ī. e.cū tua.itē i alio si iter alias psonas agat.ī.c.pr. In trib⁹ tñ casib⁹ exceptio pemptoria lit.ꝙte.ipedit sigs eā opponere voluerit ꝛ ꝓbare: vz si ó ipso negocio sit iudicatū trāsactum vel sit finitū: vt in cōcil.lug.ó lit.ꝙte.c.exceptiōis.

Constitutus. Attestationū publicatio ñ fit ad petitionē tertij: ꝛ ps apō quā ꝺposite sunt attestatōes nō pōt vlteri⁹ ꝓducere. Vel summa sic ſm alim intellectum vt i rubro. ¶ Prima pars ꝓcessum narrat. Scōa iterloqt ꝛ iterloquēdo cōmittit. Scōa ibi: nos aūt. Et q: lra ē multum inoluta pone casum i terminis sic.ab.si.

d ¶ Cōstitutus.ōcre. ista logtur ó materia illa ó q̄ logt ó cōcef.pbē.p⁹ electō nē:ꝛ er illa pōt colligi casus. Archiep⁹ eboracen̄.abūs cōcesserat archidiaconatū richimundie magistro honorio: capitulū eboracen̄.magistro Rogerio.

e ¶ Priuilegij.de ꝙcef.pbē.post electionē.

f ¶ Reuocatorias.nō tñ recessit ó curia.

g ¶ Predictus.b.q litigabat cum procuratore magistri rogerij i curia: vt sequitur statim in lra.

b ¶ Archiepm. Inter archiepm ꝛ magistrum.r.cā sup ℔ eodē negocio agitata erat corā aliis iudicib⁹ ꝛ testes fuerūt ibi recepti: archiep⁹ dicebat ad se ptinere collationē archidiacōat⁹.r. dicebat ꝙ ptinebat ad capitulū a quo fuerat īstitutus: attestatiōes istas petebat ho.aperiri.ꝛ iō papa noluit eas apire: vt sequtur ꝛ.nos eas aperire. Et sic pz ꝙ hoc ꝙ testes recepti in vno iudicio nō faciūt fidē i alio nisi iter easdē psonas: q̄q tñ testes recepti corā arbitro valent corā iudice.ar.C.de arbi.l.pe.lz illud iter easdē partes ſm distinctionē illi⁹.l. C.ó testi.l.vlt.

i ¶ Delegatis.a legato ap.se.qui causam illius cōmisit.

k ¶ Produxisse sup cā q̄ inter ipsum ho.ꝛ archiepm ꝛ magistrū.r. ꝛtebatur. Er hoc ꝓbat ꝙ si duo litigāt sup aliquo ꝛ terti⁹ veniat dicēs se bñe ius in illa re:ꝛ petat se admitti audiēdus ē:cū sua īterſit.

l ¶ Depositis.eo ipso ꝙ attestatiōes fuerūt apud ipsum ꝺposite nō pōt vlteri⁹ alios ꝓducere q: ꝓsumit dicisse testificata. Si ꝺo apud iudices remāsissent tūc posset alios testes ꝓducere:cū illoꝝ attestatiōes ñ fuerūt publicate.ī.c. cū cām.§.vl.nec renūciauerat ꝓductiōi testiū:quidā supplēt ℔ apō eū ꝺpositis ꝛ publicatis:ꝛ sic planū ē qꝺ veri⁹ videtur.

m ¶ Aliogn.i.si nō fuerit ab ipso ꝓducti ꝛ ꝺpositu apō ipsum ꝛ publicati.

n ¶ Producti.nō ab honorio in hac cā lz archiepō quoꝝ supra petiit honori⁹ publicationē lz non obtinuit. Et ar.ē hic ꝙ res inter alios acta nō nocet alijs.ī.ó fi.īstru.iter.ꝛ.ī.ó re iudi.c.pe.

Presentium Tres casus excipit a regula ꝛ ad secūdū determinationem subdit.secūdus ibi: nisi forsan. Tertius ibi: vt ostēdere. De Determinatio ibi. Ceterum. Ab.si.

curator ꝓdict⁹ aperiēdas eas nō ēē dicebat: cū nō in hac cā fuissent iducti: sed in ea q̄ inter ebor̄. archiep̄z⁹ ꝛ cundē.r. vertebat: ꝛ ifra. ¶ Nos eas apire noluim⁹: lz cām duxim⁹ vō erāini cōmittendā: ita ꝙ si vobis cōstiterit ꝓfatū.ℏ.testes pro se corā epō ꝛ decano lincoñ.ꝛ te fili archi.delegatis iudicibus,ꝓdurisse⁹ ꝛ attestationib⁹ apō eū ꝺpositis sit cōtent⁹.aliogn^m eo non obstante ꝙ testes illi corā iudicibus ipsis ꝛ te fili archidi.fuē,ꝓducti^n:,p dcō.ℏ.si,ꝓducti fuerit ad testioniū admittāt

Idem.

¶ Publicatis attestationib⁹ non opponitur in personas testiuz: tres casus excipit: ꝛ ad secundum determinationem subdit.

o ¶ Sigs.s̄.ꝺ quē. producuntur testes: qui enim ꝓducit testes ꝓ ꝛa psonas eoꝝ dicere nō pōt: nec i sua cā nec in alia nisi er noua cā: sed ī dicta eoꝝ bene potest dicere quia si ipsis in serie sui testimonij ꝺdicūt: siue pro se inducti sint in causa siue ꝺ se l alia. iiij.qō.iij.§. si quis testibus. Et est rō: q: cū ꝓduco testē psonam eius approbo ꝛ iō ꝓ ꝛa psonaz eius dicere nō posſuz ꝛ iō si approbo illū ꝓ me ꝛ teneor recipe cōtra me.rir.vi.si romanoruz ſz qd sit dict⁹ ignoro:ꝛ ideo in dicta dicere possū si video ꝙ contradicit si ipsi vel etiaz alijs testibus meis: vel si facit pro aduersario meo ē tamen ar.contra hoc.in fi. Sed quid si ꝓdurit istā: non pōt aliquid dicere ꝺ illa q: diligenter debuit pui dere īstrumētum an facere ꝓ se vel ꝺ se añq̄ ꝓduceret illud sed ī teste illud ꝓuideri nō pōt q: frequēter mutant se eo ꝙ dicunt se scire quod nesciūt ꝛ quandoq̄ dicunt se nescire qō sciunt: ꝛ econuerso ꝛ ℔ est cā quare diuerse scripture ab eadem parte ꝓlate inuicē sibi ꝺrogāt. C.ó fi.īnstru.scripture:ꝛ hoc bēs.ī.ó fi.instru.imputari.pōt tñ quis dicere se nolle vti instrumēto producto si arguitur falsitatis.C.ó fi.instru.l.iij.

p ¶ In psona.obijcere pōt qs ī psonā testis ꝙ sit piurus infamis cōspirator: inimicus: ꝙ sit corruptus ꝙ sit furiosus:ꝛ multa alia posses sup hoc inuenire exempla ó hoc melius dī.ī.e.testimonium.

q ¶ Juramēto.iuramētum ē ℔ legitima ꝓbatio: q: qlibet ꝓsumitur bon⁹ nisi ꝓbetur malus.s̄.ó scru.c.vno.ꝛ.ī.ó ꝓsump.vrdum.ꝛ.C.q mili. ñ ꝓnt:sup fuis.li.riij.sic ēt conscientia vl̄ fides probatur p iuramentum.ī.ó sen.er.si ꝺo aliquis.sic.ī.ó excep.pastoralis. Item p solum iuramentuz probat amissio rei.s̄.qō me.cā.c.vlt.ꝛ qō ℔ dicit de iuramēto isto prestādo locū hz in causis vbi ó calūnia non iuratur ſz de veritate dicēda q̄ in his causis ꝓstari ꝺz: bēs.s̄.de elec.vrdū.ꝛ.ī.ó iureiur.er lr̄is.ꝛ ita iuramētū ó veritate dicēda nō excludit sacr̄m ó calū.super emergēti exceptiōe vt ℔ pz:ꝛ.s̄.ó elec.cum dilectus.ꝛ.s̄.ó resti.spo.lr̄as:si ꝺo iuratum esset ó calūnia non est istud iramētum postea ꝓstanduz.C.ó iura.calū. auē. in hoc sacro.ꝛ in auē.ó bis qui ingre.ad ap.§.vlt.vbi ℔ expōssum ē ad fi. col.v. vnde sumpta fuit auē. Quidā dicūt ꝙ in qualibet cā hoc iuramētum ē ꝓstandum siue iuramētū sit de calūnia siue ó veritate dicenda:ꝛ ē spāle:ꝛ surgit hoc er quadam ꝓsumptiōe q: cū nihil dixerit ꝺ testes cuz ꝓducebant ꝛ postea cuz publicant quodāmō videbat approbare testes: vñ postea ꝙ sacr̄m tollit illa ꝓsumptio si.ī.e.c.vl.ꝛ.ī.ó excep.pastoralis sed ibi nō credo ꝙ sufficeret ꝓmittere ꝓtestationē lz sufficiebat ℔: lz quod prius dixi verius credo: vt dixerūt. T.ꝛ.B.ꝛ Vinc. olim lz mō mutat vt dī:ꝛ ꝙ locum bēat tñ ℔ ōcre. vbi ó calumnia non iuratur. arg. o ꝓ. probat. ff. ó pe.sanctio legū. vbi dī: cū noua lex statuitur ad eas spēs ptinere nō vī quibus ipsa lege pene spāliter addita ē nec vīsimile est ōlictum vnū eadē lege varijs estimationibus coherceri:ꝛ ex ꝓsumptiōe dicta statutū fuit vt post publicationē iurek ꝙ ex malitia nō ꝓcedat cū ꝓtestatō nō ꝓcesserit ꝛ ℔ vbi ó calūnia non fuit iuratum.

r ¶ Didicerit: ℔ difficile ē ꝓbare nisi p iuramētum sic.ī.ó excep.pastoralis.ꝛ sufficit hic iuramētū sicut ī primo casu.

s ¶ Protestatus.p hāc ꝓtestationē vī q̄ noluit fidē adhibere dictis illorum testium ꝺ se.nō ergo ꝺz bñe p se.rir.vi.romanorū.ꝛ.iiij.q.viij.cui⁹ ī agēdo.ꝛ.ī.ó cēſi.cū olim.C.ó solu.l.pe.sic.C.ad.l.cor.ó fal.q falsas ꝛ ff.ó inoffi.testa.papinianus.§.meminisse.ꝛ.C.ó bis qui.vt indi.alia: ꝛ est absurdum redire ad hoc cui renunciatum est.C. de re.credi. si quis

tusiurandum. Sic ecōuerso semel probatū reprobare nō possum. viij.q. ij. dilectissimi. ff. de ne. gest. pompo. ff. de adul. si vxor. ſ. de iureiurando quēadmodū: ſz hoc nō vr̄ q̄ intellect⁹ talis ꝓbabilis sit q: Iz reprobē ꝑsonā nō ideo videor reprobare dictū: sicut ecōuerso Iz approbē ꝑsonā nō tñ approbo dicta. iiij.q.iij. sigs testib⁹: ⁊ ꝓpterea sola ꝓtestatio si ap̄li⁹ non sit ꝓcessum nō obest qa licitum ē desistere q̄libz ante sn̄iam: vt dicunt iura p̄dicta. ſ. l. quia falsas: ⁊. §. meminisse. ⁊. l. alia. Et ita sola ꝓtestatio non nocet si nō processus fuit ad actū quin credatur si pro ipso virerint: ⁊ si processum fuit ad reprobationē ⁊ non obtinuit: si virit p̄ ipso non prodest. ⁊ expone de facili non credatur si. ij.q.vij. biduum. ver. si aduersarius: vbi habes difficile est vt b audiatur i. nullo modo audiatur. C. ad. l. cor. de fal. imperator. ⁊. clvij. di. quantū libet. ⁊. i.q.i. principat⁹. vr̄ intellige quod dicit ō facili nō credatur quādo ab initio añ̄ deponeret ꝓtestat⁹ fuit q̄ licitū eēt in personas obijcere: tūc enim presumptio est ꝯ testem q̄ criminuz timore aliquid dixerit ꝓ ipso ne postea obijceret ei crimē ⁊ tūc si dicit aliqd ꝓ ipso de facili nō credat nisi habito respectu ad qualitatez ꝑsone ipsius testis. vt puta si est talis ⁊ ita honest⁹ q̄ pp hoc nulla suspitio ē ꝯ ipsum q̄ aliquid diceret timore alicuⁱ⁹ criminis tunc creditur ei: si vero sit suspecta ꝑsona vt timore illo p̄sumptio sit ꝯ illū tūc nō credat ei: vr̄ de facili nō credat sine alijs adminiculis ſz cū illis bñ credit: ⁊ sic dupliciter pōt itelligi qō dicit ō facili nō credat. Ber.

Ad nostra. Si testes a diuersis producti deponētes ꝯria sint equalis honestatis statur maiori parti numero al̄s p̄ualere poterit paucorum auctoritas. vel sūma sic vt in rubro. ¶Premittit factū ⁊ diffinitionis causam. Secunda ibi: mandamus. dat mādatum bimembre. Secūdum ibi: si vo. Ab. si.

a Sed aduersa. sup ꝯrietate testiū ita distingue. Si vn⁹ testis ꝯdicit sibi crp̄sse nō valet. iij.q.ir. pura. xxij.q.vij. q̄ aūt. ſ. de ap. solicitudinem C. ō libe. causa. l. preciū. ⁊. §. de ꝓba. Iz. nisi incōtinēti hoc fecerit corrigēdo dictū suū. ſ. ti. pr. ꝓterea. Idem vr̄ si testis pro parte dicit falsū: vt in nullo valeat dictuz suum. ir. di. si ad sacras. ⁊. iiij.q.iij. §. q falso: vel variet. ⁊. §. ō cā pos. cū ecclesia. ⁊. iij.q.ir. pura. Si vo vn⁹ testis ꝯdicit pluribus talis ꝯrietas nō obstat: q: dem̄ vni⁹ testis nō ꝓbat aliqd. xxxiij.q.ij. admonere. ⁊. §. e. veniens. ⁊. c. Iz. nisi forte ꝯdicat plurib⁹ testib⁹ cū qb⁹ est scriptus in aliquo instr̄o. ff. quēadmo. test. aper. l. j. in fi. Si vo plures testes ꝯdicāt pluribus si sūt oēs ex eadē parte dicūt qdā q̄ nō valent. arg. §. de ꝓba. Iz. sicut cōtingit in diuersis scripturis. ſ. de fi. instru. inputari. C. de fi. istru. diuerse scripture. Si aūt ꝯdicāt testib⁹ alteri⁹ ptis valet testimonium pluriū: ſz hoc nō placet: Iz. n. testes inducti ex eadē pte ꝯdicāt sibi: nō tñ succūbūt talia testimonia Iz ita sit i istrumētis: q: testes nō potuerūt p̄uidere: vt dici. §. e. p̄ntiū. Dicas q̄ si testes ꝯdicāt testib⁹ siue ex eadem parte siue ex aduersa: primo ꝓcedabit iudex ꝯrietatē illā si pōt. ar. §. c. cū tu. ⁊ de pe. di. j. piculose. ſ. de vbo. sig. nihil obstat. ⁊. xj.q.iij. accessor. §. de cōsue. cū dilect⁹. nisi manifesta sit ꝯrietas. iij.q.ir. nihil. xxxv q.vj. de parētela. ⁊ si manifesta sit ꝯrietas valet testimoniū plurium ni si ex altera pte tāta sit dignitas vt merito debeat p̄iudicare numero vt Binferi⁹ dr̄: vel nisi verisimiliora loquantur ⁊ plura probent. iiij.q.iij. si testes. ⁊. §. de proba. Iz. v. fi. Si vero testes ex vtraq; pte omnino sint pares pro reo fertur sn̄ia. §. de ꝓba. ex lr̄is. ⁊. ſ. de fi. istru. iter dilectos: i fi. nisi in quattuor casib⁹: in cā matrimoniali: liberali: ⁊ vote: ⁊ testamēto. ff. de re iudi. inter pares. ⁊. ſ. de re iudi. c. vlt. vbi habes illos quatuor casus. §. de ꝓba. ex lr̄is. ⁊. xxxiij.q.j. sigs acceperit. ⁊. ff. de inoffi. te. si pars. Si aūt neuter posset ſz vterq; perit rē ab alio. ſ. a tertio si ꝓbatiōes sint hinc inde omnino pares: res diuidatur si pōt. argu. ſ. de p̄sumpti. afferte. si res est indiuisibilis iudex pōt gratificare cui vult. arg. ſ. de parochijs si episcop⁹. ⁊. ſ. de iurepa. cuz aūt. ⁊. lxiij. di. si forte. vl̄ diuidatur res sorte. xx vj.qō. ij. sors. ⁊. ff. de iudi. sed cum ambo. si vo testes ꝯdicunt instrumēto: aut cōtradicunt instrumēto in quo scripti sūt. aut alij i quo scripti nō sūt si ꝯdicūt instrumēto in quo scripti sūt p̄ualēt testes istrumēto. §. ō ꝓba. tertio: ⁊ ar. ad hoc. ff. quēadmo. te. ap. l. i. i fi. ⁊ i auē. de fi. istru. §. si vo aliquid Si vero cōtradicāt istrumēto in quo non sūt scripti dic vt. §. de proba. tertio. Sed quid vbi duo petunt eandem vxorem ⁊ equaliter probant videtur q̄ debeat ei cui cōsentit. C. ō nup. vidue ⁊. j.q. vl. sancimus: si autē nō vult cōsentire in aliquem debet dignior ⁊ melior: si eque sint ꝓba pares forte alteri detur per iura predicta. xxj. di. clerosi Si vero testes inducti sunt iam ad probādū aliquez articulum ⁊ alij postmodum inducūtur in contrarium indirecte stat secūdis. ſ. e. ex tenore. ⁊. §. e. series ⁊ arg. C. de cōtraben. stipul. optimaz. sed hoc intelligo verum quando secundi sunt plures ⁊ meliores ⁊ si equales numero recurratur ad dignitatē vt hic: alias staretur potius p̄mis q: potiꝰ p̄sumit subornatio i secūdis q̄ in p̄mis.

Ad probanda impedimenta electi laici etiam femine admittuntur. adde ⁊ testes de auditu ⁊ fama sufficienter non probant.

Iam lr̄is nr̄is q̄ depositionibus testiuz intellexerimus nihil esse ꝓtra lucanū electuz sufficiēter oñsuz: nisi de auditu[c] tantum ⁊ fama: cū super aliis si q̄ forte videantur esse probata[f]: testes sint vel soli[g] vel tales[b] q̄ non potuerint illa legitime ꝓbare. Quia vero super mr̄imonio q̄dā clerico dr̄ contraxisse cū vidua testes non fuere recepti, ꝓpter ap. ob. ne laici vel femine in tali reciperentur articulo ꝓtra ipsum: nos vt tante irregularitatis obiectio non remaneat indiscussa: mandamꝰ q̄tenꝰ testes siue laicos siue feminas[k] dūtaxat idoneos q̄ ad hoc fuerint, p̄bandū inducti recipiatis legaliter ⁊ examinetis prudenter: excōicantes[i] soleniter si qs eos impedire presumpserit quominus testimoniuz p̄hibeant veritati. Demum attestationibus publicatis: si forte constiterit irregularitatem huiusmodi non esse p̄batā: indicatis eidē electo purgationē[m] canonicaz de obiectis per septem canonicos

c ¶Pro archidiacono. §. eo. cū tu. arg. cōtra: ibi p̄sumi. ur q̄ vtraq; ps verum dixit: q: ille dicta simul poterāt eē vera hic vero non. ideoq; recte statur maiori parti.

d ¶Preferēda. vel saltē coequāda: qa tunc iudicabit pro reo: vt dictū est in prima notula. Quod hic dicitur recurrēdum est ad dignitatem ꝑsonarum auctoritas ꝑerat multitudini ex altera parte itelligit quādo numerus in modicum excedit. §. de elec. ecclesia vxa: si enim multū excederet tūc ꝓfertur numerus. ar. cōtra. §. de elec. duōum. si. xix. di. i canonicis. Sz i qua q̄ titate preferemus auctoritatem vel numerum: istud erit in arbitrio iudicis discreti egritate inspecta: q: declarari vel regula ō facili dari nō posset. ff. ō diuer. ⁊ tēpo. p̄scrip. ō, accessionibus.

Tam literis. ¶Primo ponit qō ꝓbauerunt testes cōtra electum scḋo p̄ segtur articulū bigamie ibi: q: vo. Tertio ponit penam archipresbyteri ⁊ sacriste ibi: archipsbyterum. Ab. si.

e Auditu. sic ergo testimoniū ō auditu tñ cū fama non facit fidē. ſ. ō accuisitiōis. §. quesiuisti. ⁊. ſ. ō eo q̄cogno. cōsan. vro. sue. sup eo. ar. §. §. e. ptea. vbi credit testimonio de auditu cū fama. ⁊. xxxij.q.j. viri. ſz logt ibi ō presumptōe violēta. ⁊ ibi speciale ē i eo casu al̄s nō sufficit. ſz hec fama purgatōez iducit: vt i ōcre. isquisitōis. ⁊ hic vt paret iferius.

f ¶Probata. No. q̄ i causa criminali etiam ciuiliter mota licet actor bēat presumptōem pro se non tamen defertur ei iuramētum. imo locum hz regula actore non probāte reus absoluitur. C. ō edē. q accusare. tñ si ifamatus ē ex hoc dz ide se purgare. i ciuili aliud: q: si actor habet bonā presumptōem pro se habito respectu ad qualitatem persone ⁊ cause ōfertur ei iuramētum. ſ. ō iureiur. c. vlt. ⁊. C. e. i bone.

g Soli. i. singulares ⁊ iō nō valēt. §. ō ꝓba. Iz. ⁊. §. ō ele. bōe. ⁊. c. cū dilecti.

b Tales. forte crinosi. vl̄ male optionis. vñ ei nō credit. ij.q.vij. testes.

i Cum vidua. corrupta al̄s ñ obeēt. xxxiij. di. valentio. ⁊ q̄ cognouisset ēt si corrupta eēt. §. ō biga. ōbitū.

k Feminas. nota q̄ cum opponitur crimen siue irregularitas i modum exceptiōis cōtra clericum ciuiliter indifferenter admittuntur laici ⁊ femine vt h ꝓz: sicut i denunciatōe. §. e. ti. quoniam. q: Iz agatur de crimīe non agitur criminaliter vt. i. c. quoniam. §. e. vñ procurator potest iteruenire. ſ. ō accu. sup his i fi. al̄s mulier non admittitur in crīe. xxxiij.q.v. mulierem. ⁊. ſ. ō v̄. sig. forms. §. vlt. xv. qō. j. ex eo. nec i testamēto admittitur. isti. ō testa. or. §. testes. v̄. Iz nec q: mulier. Item aliud contra. §. e. ōcetero. ſ. ō acusa. meminimus. ⁊. c. cum. p. māconella. ij.q.vij. laicos. ⁊. c. ipsi apostoli. ⁊. c. testes. ⁊ h oīa ꝯria loquuntur cum crialiter agitur.

l Excōicātes. videtur q̄ testes cōpelli possunt vbi odiosa ꝓponitur exceptō. ar. §. ō ele. cū dilecti. vbi electo es cōpellūt ōtegere fraudē. ſz h nihil dr̄ ō testib⁹ Iz de impedientibus testes. ⁊ iō dicas q̄ non ōbent compelli sup hoc dicere no. ſ. ti. pr. dilectorem vbi de hoc i fi. notule. ⁊ viri. ſ. de accu. sup his i q̄dam notula: que incipit ⁊ tñ. vbi de hoc.

m ¶Purgationem. ar. pro illis qui dicunt semper accusato indicendam purgationem quod non est verum nisi ex hoc infamatus fuisset. vj.q.vlt. qō aū ⁊. ij.q.v. p̄sbyter.

a ¶ Fuisse. Sed qualiter hoc potuit cõstare cũ singuli eẽnt in suis testimonijs singulares. ſ. de elec. cũ dilecti. t. c. bone. i. j. de accuſa. cũ dilectus: i fi. Solu. bñ potuit cõſtare, pbãdo abſentiã fratrũ tempore cõtẽto ī lr̃is. j. de bis q̃ fi. a p̃ la. quãto. t. j. e. ti. er tenore: vel quotiẽs fiebat mẽtio ī capitulo de h facto nulla fuit habita mentio de talib⁹ lr̃is. ſ. de pba. tertio. argu. C. ad. l. cor. ó fal. q̃ veluti. ¶ No. ergo q̃liter puniẽdi ſunt qui preter conſciẽtiã capituli huiuſmodi litteras nomine capituli ſcribunt q: tanquã falſarij puniũtur. j. ó his que fi. a pla. c. quãto.

maioris eccleſie vel priores eccleſiarũ ciuitatis lucañ. preſbyteros ſeu diaconos bone fame preſtandam. qua recepta prefigatis ei terminum quo conſecrand⁹ nr̃o ſe ꝓſpectui repreſentet. Si uero irregularitatis impedimentũ fuerit probatũ: uel infra terminũ ꝓſtitutũ nõ p̃ſtiterit purgationẽz indictaz: uos euz a prelatione lucañ. eccleſie amouentes mãdetis ex parte noſtra capitulo ut electionẽ de alio non differat canonice celebrare. ¶ Archipreſbyteruz autem lucañ. t. g. ſacriſtam: qui cõtra predictũ electum lr̃as nobis ſub nomine maioris p̃tis capituli deſtinauerũt cũ ꝓſtet p attеſtatiões p̃dictaſ lõge maiorẽ partẽ capituli non fuiſſe⁸ conſciã huiuſmodi lr̃aruz ab officio t beneficio denũcietis eſſe ſuſpẽſos donec mereantur noſtraz indulgentiã obtinere.

¶ Publicatis atteſtationibus admittat aduerſarius ad probãdũ cõtrariũ ſi añ publicationez ſuper hac ꝓbatione cõtraria ſtrui nõ potuit.

¶ Dẽ dulmeñ. epõ t õcano t priori ſcẽ trinitatis ebora.

¶ In cã liberali contra contumacez etiã lite non conteſtata teſtes recipi poſſunt:

¶ Dẽ priori de bolonic. t. j. rectori eccleſie de borell.

.ſ. vt lit. nõ cõteſt. qñ t ſm hoc dixit maxime. i. nñ vr̃oc vt dixit Tan. t hoc põt ītelligi ex eo qõ dixit maxime. quod verbum nõ fuit ī antiqua cõpilatiõe: t qr nõ recipiuntur teſtes lit. non cõteſta. cum fit miſſio in poſſeſſiõem pp cõtumaciã: ſz ſummati examinato negocio fit miſſio. ſ. vt lit. nõ cõteſt. qm̃ frequenter. §. ī alijs. t. §. ſe. b.

¶ Ex tenore vr̃arũ accepim⁹ lr̃arũ: q⁹ cũ vobis cãm que vertitur inter. r. militẽ. t. m. mulierẽ cõmiſerim⁹ ſine debito termiandaz: t infra. ¶ Pars mlieris ꝓpoſuit q⁹ dictus miles pr̃i⁹ corpale p̃ſtitit iuramẽtũ: q⁹ ipſã ducerz in vxorez: poſt modũ carnaliter cognitaz⁹ traduxit in domum. ¶ Miles vero hoc inficiebatur[e] oĩo: adijciens[b] q⁹ t ſi hec vã eſſent eã tñ de iure hr̃e no potuit eo q⁹ aliã tunc' uiuentẽ prius duxerat i vxorẽ. ¶ Luz per teſtes militis videreꝯ eẽ ꝓbatũ: q⁹ ipſe añ feſtũ purificationis beate virginis. b. mulierez ſolẽniter accepit uxorez: t teſtes. m. mulieris dicerent q⁹ in ſeptimana paſchali ſequente feſtũ predictũ de ea ducẽda p̃ſtiterit iuramẽtũ: p̃dictus miles ab ipetitiõe ipſi⁹ abſolui cũ inſtãtia poſtulabat. Uerũ ex p̃te ſepedicte mulieris extitit replicatũ q⁹ eo tpe necnõ t añcz teſtes dicti militis dixerãt eũ cũ alia mr̃imonium ꝓtraxiſſe fuerat ſemp ī ebor̃. ꝓuincia cõmoratus: cum teſtes ipſi dicerent hoc longe extra dictaz ꝓuinciã actũ eſſe determinantes tps t locũ: quod p teſtes idoneos erat ꝓbare para. Sz econtra fuit ex aduerſo rñſum q⁹ cũ atteſtationes iaz cẽnt hincinde ſolenniter publicate locus productioni teſtiuz iã nõ erat [f] Quia igitur dubitatis vtz poſt publicationez atteſtationuz ſup illo articulo deberent teſtes admitti: Nos inqſitioni vr̃e aũcitate p̃ſtiũ rñdemus teſtes mlieris ad ꝓbãdũ illũ articulũ admittendos[k].

¶ Dem pori. ſ. vi.

¶ Indulgenda eſt in cauſa quarta ꝓductio teſtiũ petita cũ ſolennitate legali cã legitima nõ refragante alias legitime appellatur.

Significauerunt nobis: t ifra Cũ cã que vertit iter abbatẽ t monachos ſancti dionyſij ex vna parte ac abbatiſſaz t moniales de

¶ Ex tenore. ¶ Publicatis atteſtationibus falſitas priorũ teſtium põt indirecte probari: ſic cõiter ſumatur ſz ꝑ ſummatio non contineꝫ vſqzquaqz veritatez vt ex ifra dicendis apparebit: ideo ſummo ſic ut ī rubro. t eſt caſus ſingularis ſm quez parum refert an velit probare contrarium directe vel indirecte. vt. j. patebit. Communis diuiſio. Scõa ibi qr igit. Ab. ſi.

f ¶ Cognitam. t ſic inductum fuit mr̃imonũ preſumptum. j. de condi. appo. ó illis. ꝯ quã p̃ſumptionẽ non admittit ꝓbatio in contrariũ. j. ó ſpõ. is qui fidem.

g ¶ Inficiebatur. t ita p narrationem t rñſionez facta eſt conte. litis. ſ. de elec. dudum. t. ſ. ó li. cõteſta. c. vno. t. C. de lit. conte. l. vna.

b ¶ Adijciens. in modũ exceptionis. ſic. ſ. de ordi. cog. c. j. t ex iſtis verbis ꝏbes inſtrui qualiter debeas rñdere t ſub qua forma: quia ſic excipiendo non confiteris. j. ó exceptio. cum venerabilis: vbi de hoc. t. ff. de excep. non vtiqz. t. j. de excep. venerabilis.

i ¶ Tũc viuẽtem. ille allegabat turpitudinẽ ſuaz: vñ nõ debuit audiri. j. ó dona. inter dilectos. t. j. de conceſſi. preben. cum ſuper queſtione. t. de cõfeſ. cum ſuper: ſed in caſu iſto t in quolibet vbi vertit periculum anime auditur allegãs turpitudinez ſuã. ſ. e. ſicut. t. j. de re iudica. lator. t. c. conſanguinei: t in cauſa liberali audit aliquis confitens turpitudinẽ ſuaz. ſ. ſe vendidiſſe filium ingenuum. C. de libe. cã. l. i. Alin. Item ex eo qõ dicit tunc viuentez: patet q⁹ h nõ poterat eẽ vxor: ſed ſi ꝑma eſſet defuncta t hec ſciebat illum aliã hr̃e añ q̃ cõtraxit cũ eo eam poſtea habere nõ poſſet. j. ó eo qui dux. in matri. ſup hoc. t. c. ex tuarũ. t. c. cũ hẽret: ſi vo credebat eũ eẽ ſolutũ qñ ꝓcit cũ eo bñ poſſet eũ hẽre. j. ó eo q dux. in matri. c. i. t. c. veniẽs. b.

k ¶ Admittẽdos. h habes expreſſe q⁹ poſt publicationẽ teſtium ẽt ī eadẽ inſtantia iudicij teſtes recipiunt ſup nouo articulo vel exceptione. ſ. ó teſti. vbi ó hoc. t. ſ. e. ſeries. t. C. ó excep. ſiquidem. C. ó proba. exceptõez. t. j. ó excep. õniqz: ſup veteri vo nõ ſũt recipiendi. j. e. fraternitatis. vbi ó h Sz certe licitũ ẽ mulieri ꝓbare abñtiã viri. ſ t eodẽ mõ licitũ ẽ viro ꝓbare p̃tiã qr mos vtriqz gerẽdus ẽ. ff. ó ꝓba. circa eũ. qr nõ dz actor licere qõ reo nõ liceat. ff. ó reg. iur. nõ dz. Et ita ẽ ar. q⁹ poſtq̃ dicti teſtificata nõ poſſum ĩducere teſtes ſup eodẽ articulo. ſz alius ẽ modus ĩducẽdi t ad aliud nũc q̃ ꝓmo. ſ. e. veniẽs. t. c. cũ ī tua.

Significauerunt. Si ſine cã negeꝫ q̃rta dilatio petita cũ ſolẽnitate legali poteſt appellari. vel ſũma ſic vt in rubro. In prima appel-

d ¶ Valitudinarios. ſic. ſ. vt li. nõ cõte. qm̃. j. rñ.

e ¶ Recepture. ſic vr̃ q⁹ ꝯ ꝓtumacẽ poſſit ꝓcedi vſqz ad ſentẽtiã etiaz lit. nõ ꝓte. Si h eſt vera lr̃a: t loquitur de diffinitiua: ſic nõ ſolũ ſenes ſed oẽs indifferenter ſunt recipiendi t h vr̃ dicere ſatis lr̃a teſtes maxime ſenes: t ſic illud maxime propriе ponit. t ſic ẽ iſte vnus caſus ī quo fauore libertatis recipiunt teſtes lit. nõ cõte. t ſnia ꝑfert ſicut ꝓtinet in electione plati vel mr̃imonio carnali. ſ. vt lit. nõ ꝓte. qm̃. §. porro. t ẽ ar. ad hoc. C. de ingenu. ma. l. diffamari: t ſic ītelligebat tã. Alij exponũt iſtã lr̃am ſniam. i. interlocutoriã. ſ. de miſſiõe in poſſeſſionẽ ſi altera pars nõ venerit vel ſi ptes venerint litẽ ꝑmo ꝓteſtabũt. Sed ꝑma lectura ex ipa pz lr̃a: ná ſi papa vellet ītelleriſſe de interlocutoria de ea mẽtionẽ feciſſet. j. ó deci. ad audiẽtiã. t. ſ. de trãſla. inter corporalia. ſz multum videtur obſtare huic cũ dicit: ſenes t valitudinarij cũ illi ꝓſueuerũt recipi lite non conte. vt ī. c. qm̃ vñ ſi papa ītelligebat q⁹ in caſu iſto poſſint recipi lit. non cõteſt. ex p̃te actoris ſimpliciter dicere debuit recipiatis teſtes quos archidiaconus vxerit ꝓducẽdos ſm q⁹ recepit in caſu cõſimili cũ actor abſens ẽ contumaciter t reus pñs. ſ. de vo. t cõtu. cãm q̃. idqz vr̃ q⁹ loquat hic ó ſnia interlocutoria t teſtes ſenes t valitudinarij recipiant ne copia ſubtrahat probationum ex eoz defectu: vt

lātis decisa narratio. In scēa appellatōis cōmissio ibi: mādam⁹. ab. si.
a ¶ Intētarūt. qō eis licuit. ī. de cā pos. pastoralis. ī. ff. ō vi ī vi ar. cum fundum. §. vlt. ī. ff. ō acq. pos. naturaliṫr. §. nihil.
b ¶ Ratōe. hec rō bona erat qꝫ iterdictū vñ vi. dat heredi ī bonorū possessori. ff. ō vi ī vi ar. l. j. §. hoc iterdictum: ī datur i heredez i id quia ad eum puenit. ff. de vi ī vi ar. l. j. §. pe. ī. l. sequen. ī xvj. q. vj. si enim. Et itelige qñ dat ir ꝑ heredem iuris. C. si ex delic. ī fun. l. vna. non autem ꝑ heredem rei: qa non omis ad quē res puenit tenetur iterdicto vñ vi. ī. de resti. spo. cum ad sedem. ī. ff. ō vi ī vi ar. cuz ad te. si tñ sciēter rem illā recepit a ō iectore tenet. ī. de resti. spo. sepe cōtingit.
c ¶ Deberet. monachis petentib⁹ quartā ꝓducti onē testiū cū solēnitate legali sup iudicio possessorio quā cū iudices denegarunt monachi appellauerūt ab iterlocutoria ꝑ eos lata. vt. j. pz.
d ¶ Solēnitate. quaz habes. j. e. c. pe. ī auc. e. ti. §. qꝫ vero.
e ¶ Dies. idez tps datur ad appellandū a diffinitiua. ij. q. vj. anteriorū: ī sic pz qꝫ. j. r. dies debet appellari ab interlocutoria. ī. de elec. cum dilecti als transit in rem iudicatam vt ibi ōf. idē etiā tps datur ad supplicandum. C. de ꝓci. ipe. offe. auc. q̄ supplicatio. Elin.
f ¶ Effrenatam. No. nouitatē iuris. sed rō est antiqua: sic. j. c. pr. ī. ff. ō testi. l. j. i fi. ī er eadē cā posset iudex ōnegare tertiā ī ēt secūdā. si. ff. ō iud. nōnūqꝫ. xxiij. q. iij. de illicita. ī. ī. de dolo ī cōtu. cū dilecti: er quo eadē subest cā i secūda siue i tertia vt i quarta idē seruandū ē hīcinde. ī. de trāsla. iter corporalia: vl si ifra certū tempus cā ō beret ōtermiari. ī. de of. deleg. de causis. Elin.
g ¶ In ꝓbatōe. j. qꝫ nō ꝓbent se appellasse ifra. x. dies er cā ꝑmissa.
h ¶ Cōdēnantes. ī sic pz qꝫ appellās iniuste ꝯdēnādus ē in erpēsis alteri pti. ī istud generale ē. ij. q. vij. omnimodo. ī. j. de appel. vt ōbit⁹: ī qꝫ remitti oz ad eūdē iudicē a quo appellauit vt dicit illa ōcre. vt debit⁹. ī. j. e. cū i ecclesia. Sz q̄re ſm iura predicta nō remittunt ptes ad ꝓres iudices si apparuerit monachos frustratorie appellasse. hoc ideo cōtingit qꝫ ꝓres iudices retulerūt negociū vño pape ī ita uestierūt eē iudices p relatōem. vt. ī. ō of. deleg. lz i ꝑn. ī. C. de rela. l. j. ī. ij. ī vt pz er ꝑn. c. qd iuris sit ō hmōi erpēsis: deñ ē plene. ī. de do. ī ꝯtu. finem. Ber.
i ¶ Liquere. ñ vī qꝫ plene liqueat nisi postq̄ renūciatū fuerit ī cōclusū cū aī renunciatōem possint ptes adhuc ꝓducere testes sup nouo articulo ī istrumēta. ar. ī. ō elec. dubū. ī. j. ō fi. istru. cū dilect⁹.
k ¶ Recursum. sz esto qꝫ moniales obtineāt i possessiōe ergo habebūt rē cū fructib⁹ a tpe diectōis. ī. ō rest. spo. grauis. ī. ff. ō vi ī vi ar. l. j. §. q vi diectus ē. Sz ꝓpone qꝫ monachi obtieant postea i petitorio ergo habebūt rē cū fructib⁹ a tpe lit. cōtest. sup ꝓprietate: ī iputēt sibi moniales qꝫ primo itentarūt iudiciū ꝓprietatis qꝫ lit. contest. exequat omnes possessores ī p lit. contest. fiunt malefidei possessores ī nō fructus post lit. contest. oēs restituēdi sunt cum ipsa re. C. de rei ven. certuz ē. ī. ff. ō pe. here. sz ī si lege. §. si añ litē. sz forte ispicit lit. cōte. ō nouo facta sup ꝓprietate: ī qꝫ moniales ꝑmo cōueniebant mō cōueniunt. Et hoc verū ē ſm legistas q dicunt qꝫ er toto renunciat iudicio ꝓprietatis añq̄ admittant ad possessorium. Secūdū iura canonica nō renunciat iudicio ꝓpetatis. vt ꝫ dicit. qꝫ postea ōbēt ꝓcedere i iudicio ꝓpetatis. Sed secūdū hoc vī qꝫ fecerūt sibi preiudiciū circa fructus ꝓceptos ī post lit. contest. sup ꝓpetate si mōachi postea obtieant i iudicio ꝓpetatis. Jo.

Quam causam. Habet tria dicta vt pz er sūmatōe. Scōm ibi: qō si tertium ibi. volētes. ab. si.

l ¶ In personas. Sz cū exceptio que opponit i psonas testiū debeat reseruari i tempus disputatōis post publicatōem testium. vt. ī. ō. e. ꝑsentium: q̄ re papa dicit qꝫ statim hoc faciāt: ideo fecit ne differat negociū qꝫ ꝑsūptō erat ꝯtra fauētū. ne cā ꝓtrahēdi negociū obijcerēt i psonas testiū post publicatōem. vñ papa voluit sup hoc prouidere: ī ideo non fuerūt admissi ad hoc. ī. ō ꝓba. lz: i casu tñ statī admittitur ad ꝓbandum. vnde cuz dī qꝫ ille sit odiosus ex crīali causa statim oz hoc probare. C. ō test. aūt. si dicat. si ex leui causa vel pecuniaria odiosus oī recipiatur eius dictū: ī i tps disputatōis reseruetur huiusmodi q̄stio: vt ibidem oī. ī i auc. eo. titu. §. si vo. colla. vij. ī i alio casu cū obijcit testi qꝫ sit seruus si dicat se libez nō oz admitti nisi ꝑus ostē dat chartā siue māumissiōis. C. e. ti. auc. si testis fuit. ar. h. qꝫ statī ō beat audiri q obijcit crimen testi. ī. e. ex pte ade.

cio abbatissa: ī moniales habuere recursuz[k]: primitus terminetis: in cā ꝓpetatis postmodū processuri: alioquin q̄stionez terminetis simul vtrancz. ¶ Dez epō placētio.

Diligenter examinandi sunt testes ī puniendi qui eos impediunt ī ipsorum testiuz multitudo est per iudicez refrenanda.

Quam cām que inter archiepm raueñ. ac cōe faueñ. ī infra.

Quia vero vtricz parti nimis existeret onerosum vt testes ꝓducerēt corā nobis: mandam⁹ q̄tenus recipias testes quos vtracz pars tam sup principali negocio q̄z in personas[b] testium durerit, ꝓducendos: ac eos diligēter examinaī procures[m] ī de singulis circunstātijs[n] prudenter inquirens de causis[o] videlicet personis[p] loco[q] tpe[r] vsu auditu sciētia credulitate fama ī certitudine cuncta plene cōscribas: ī infra. Testes[s] aūt cē. ¶ Quod si forte fauentini vel alij eos quos dictus archiepūs ad perhibendū testimoniuz veritati durerit, ꝓducendos ꝓsumpserint impedire: tu ipsos ab hmōi ꝓsumptione cessare ꝯpellas[t]. ¶ Volētes autē effrenatā[v] multitudinez testiū

m ¶ Procures. sigillatim p se: als non valerēt eoz dcā. j. c. venerabilis. ī. j. de accu. iq sitōis. §. j. ī. ō. ō ele. q ꝓp. ar. C. ō testi. nullū. B.
n ¶ Circūstātijs: als non pueniē ad vitatem. xxiij. q. viij. occidit. an. s. lucri gra vel inimicitiarum testificent: ī de alijs circūstātijs ō gb⁹ tradit. ff. e. l. iij. ī. iiij. q. iij. §. si testes. b.
o ¶ De causis. cāz. n. sciētie oz querere iudex quā si nō reddi derit non valebit dictū testis. iiij. q. iij. §. sola. ī. xxiij. q. iij. si habes. ī in auc. de testi. §. ī lz duduz. col. vij. Si vero iudex nō quesierit ī testes simplr dixerīt se scire valebit. j. ō re iusticut. vbi de hoc. ī. ff. de nouī ope. nū. de pupillo. §. q nunciat. i. fi.
p ¶ Personis. ipsoruz testiū an etiā sint honesti. iij. q. iiij. §. ij. Sed nūqd testis tenetur rñdere an sit crīosus periurus vel talq nō possit testificari: ī vī qꝫ sic: qꝫ iste sunt circcūstātie de quib⁹ querit. ff. e. l. iij. ī iiij. q. iij. §. si testes. ī qꝫ testis in causa criminali ī ordinandus egparantur. ij. q. vij. ipsi apostoli. ī. c. testes. sed ordinādus tenetur dicere crimē suuz l. di. er penitētib⁹. ī. xxiij. di. c. vlt. op. argu. j. de exceptio.

veniqz. Sz ꝑiū nō iuenit ergo stabim⁹ legib⁹ ꝑdictis: qō. n. nō mutatur qua re stare ꝓhibetur. C. de testa. sancim⁹. Sz ō vī: qꝫ ñ teneat rñdere: qꝫ nemo tenetur prodere se. de pe. di. j. nō tibi dico. Hec auctoritas logtur de eo q i iudicio animē cōfitet: ī ille nō tenet crimē suū occultū publice cōfiteri. qd ergo dicem⁹. satis pōt dici qꝫ oz rñdere saltē ad ea ō quibus tradit. iiij. q. iij. §. si testes. ī. ff. eo. ti. l. iij. ī op. ar. j. de accu. īgsitiōis. §. j. si de alijs ītrogent nō tenent rñdere: sz de cōsuetudie ñ ītrogantur. Et satis vī honestū qꝫ nō ītrogent: nisi de bis ō quibus fit mētio i. ll. predictis: qꝫ talia non sunt amplianda. sz strigenda. Preterea testes debēt cognoscere litigātium psonas a quibus ī contra quos īducuntur quando agitur de contractibus alr non vī qꝫ possint cōgrue testificari. ar. i auc. eo. ti. §. j. col. viij. ī i auc. de instru. cau. circa ꝑn. §. si quis igitur. C. de iur. deli. sancimus. §. sin aūt dubius: in fi. Et si dubitetur: an testes cognoscāt contrahentes vel litigātes: exhibēdi sunt ipsis testibus vt eos cognoscant: ī i eadē forma i qua esse consueuerūt: qꝫ mutata forma ī substantia quasi mutata vī. ff. ad exhi. Julian⁹. §. sed ī siquis Istud frequēter fit: ꝑcipue vbi factū suspectum presumitur.

q ¶ De loco. exemplo danielis.
r ¶ Tempore. qꝫ si diuersi sūt siue i loco siue i tempore: non valet eoruz dcīa. iij. q. ir. nihilominus: nec itellige de tempore. i. de qualitate tēporis nisi esset suspectus testis vī er tēpore. i. er mora: ī er hoc ēt reddit testimoniū suspectum. iiij. q. iij. §. item i testibus cōsiderādū ē. Cū enī testis ꝓsumit suspectus qbuscūqz modis pōt īgrenda ē veritas. ar. xxx. q. v. iudicātem. ī. xxx. q. ir. graue. ī. C. de eden. is apud qnem i fi. Juder ergo discretus i oīb⁹ istis ī alijs p que possit veritas melius pscrutari oz ītrog are alr. n. ad veritatē non possum⁹ puenire. xxiij. q. viij. occidit. ī.
s ¶ Testes aūt cē. Clausula nō respicit oīa supiora: qꝫ testes illi q īducunt super cribus nō cōpellunt. j. ti. pr. dilectoz: vbi de hoc.
t ¶ Cōpellas. p excōicationē. ī. e. ī. lr is: ī hoc bene potest: qꝫ prestat impedimētum cause: ī qꝫ iurisditio ad oīa extenditur: sine quibus cā expediri nō pōt. ī. de offi. ōle. ꝓterea. ī. c. prudētiā. §. serta. ad fi. ī. c. i. ī. c. suspitōis. ī. ī. e. tam lr is. ī. ff. de iurisdi. om. iud. l. ij. Et si nullo mō pōt cōpelli ī ita testes nō pūt īde dicere veritatē: quid erit: videt qꝫ oz haberi p ꝓducto ac si deposuisset contra illum q facit illum impediri: vī consentit: qꝫ si vellet ꝓhibere ne talr impediretur bene posset. j. e. constitutus. ī ar. iij. q. vij. §. tria. ver. siqs aūt. ar. cōtra. i. qō. iiij. qꝫ presulatus.
u ¶ Effrenatam. sic. ī. ē. c. pr. ī. ff. de testi. l. j. ī fin. Et sic vltra. x. dicitur esse effrenata multitudo: sic. j. ō cleri. ercom. mini. latoz. Sed hoc potius cōsidera tur ſm magnitudinē cause ī psonarum qualitatem. nā qñqz. xxiij. milia dicūtur pauci. xlv. di. disciplina.

a ¶ Voluerit: h lr̃a põt itelligi ƀm distinctionē illi⁹.l.C.e.ti.l.vl.j.e.pñtata. vel dic vt dicebat Jo.ꝛ lau.ꝙ ꝙdiu attestatiões sũt clause pñt adhuc ijdē testes iterato iduci vt addãt q: forte e tũc nõ habebãt oĩa in memoria: i auc.e.ti.§.q: vero multi.ꝛ ar.ff.de questi.repeti.vel vt corrigãt errorē suũ. Sed illud nõ credo q: h debēt facere incõtinēti ꝛ nõ ex interuallo.j.ti.proxi.preterea. in fi.ꝛ arg.ad hoc.xxxv.q.vi.de parētela: i ṽ.discordasse. Sed si qs testis scdo inductus dicat ɔ̃riũ ei⁹ qd pmo dixit: tunc dictũ suũ nõ valet nec credit̃ ei. ar.j.eo.cuz in tua.j.d appel. sollicitudinē: in fi. nisi forte ita esset ꝙ prime attestatiões non valuissent puta ab eo recepte: q nullã habebat iuriditionem vel poti⁹ q: pro nõ scriptis debēt hri nec debuit publicari: s3 potius incidi. Ber.

Veniens ad apo.se. Summa sic aliter ꝙ i rubro. attestationes recepte i sũmario fidē nõ faciũt in plenario iudicio. Et illarũ publicatiõe nõ obstãte ijdem vl' alij testes sup eisdez capitulis recipi pñt. Et tres sũt ptes. pma ponit ordinē pcessuum ꝛ disputatiões ptiũ sup receptiõe testiũ. In scda a papa iterloqtur ibi: nos igit̃. In tertia cãm cõmittit ibi: quocirca. Ab.sic.

b ¶ Ventēs. de hac materia loqtur.j.d appel.ɔstitutus.

c ¶ Appellationē. hñ allegabãt isti pcuratores. si hoc pbare possent.s.ꝙ ɔ̃ iusticiã q: executio p hoc suspēdit̃. sic si obijciat̃ questio falsi.C.si ex fal.instru.l.vl.Lau.

d ¶ Noluerit. quia dicebat ꝙ erãt ɔstituti pcuratores ab excõicatis. vt p3 i itegra. i fi.

e ¶ Audiēdus. snĩa lata inter me ꝛ te nõ ē executiõi mãdanda si ius alteri⁹ ptis ledit̃.j.d re iud.cũ sup.ꝛ.s.de offi.dele.ga.sup eo.ꝛ.ff.d appel.a snĩa Lau.

f ¶ Incõtinēti.no. snĩaz executioni mãdandã nisi statĩ ꝓbetur exceptio.s.de resti.spo.literas.C.d cõpēsa.l.ult.in fin.ꝛ.C.de ordi.cog.l.fi.§.vlt.si.j.de re iudi.cũ sup.

g ¶ Fundaret. qd d3 audiri cõtra illã snĩam que lata erat p archidia.

h ¶ In articulo: ad quem probãdum fuit admissus.s.ꝙ sua intererat.

i ¶ Vellet. q: ad hoc cogi ñ poterat cũ ob aliud ꝓbandũ fuissent iducti.j.e.cũ cãm q̃.ꝛ ar.s.eo.cõstitut⁹.j.e.cũ i tua. ex cõsensu tñ valuissent.ar.C.e.ti.l.vlt.

k ¶ Pars. s3 q̃re necesse h3 iste.p.ɔ̃ snĩaz illã iducere testes cũ illa snĩa ei ñ obeat obeē: q: res iter alios acta alijs obeē nõ d3.j.d fi.istr.iter dilectos.ꝛ.j.de re iudi.c.pe.i pn. Rñde q: de hoc agebat̃ an snĩa ei piudicasset q sciebat rē ad se ptinētē tractari: q: si pmo sibi actio ei⁹ rei cõpetebat ꝛ pmisit sequētē agere piudiciũ sibi fecit.j.d re iudi.c.pe.ff.de re iudi.sepe: q: hoc ipso tacite renũciare vr̃ iuri suo.j.d bis q̃ fi.a ma.par.c.ex ore: q: ꝙcito sciuit cãm illam tractari stati obuit ɔ̃dicere ꝛ se opponere: ꝙ cũ nõ fecerit psumit̃ ɔsentire ar.s.de of.dleg.cũ oli.ꝛ.liiij.di.si suus.j.q ma.accu.pos.insup: secus si nesciuisset cãm agi.ar.ff.de accu.si cui.§.idē. Preterea ad hoc ijdē vel alij testes sup hoc sũt admittēdi: ꝛ ita sup eodē articulo ꝛ iter easdem psonas testibus publicatis ijdē vel alij testes iterũ recipiunt̃. Vñ ɔ̃.s.e.fr̃nitatis: cũ suis ɔcor. S3 iã solutuz ē q: illud cõtingit ꝓpter diuersuz modũ agēdi.j.e.cũ i tua.ꝛ.c.cũ cãm q̃. Sed si illi ēt q pmo inducti fuerũt cõtrariũ dicũt in secũdo iudicio: qd erit: non credo valere dictũ eox: l3 aliud sit iudiciũ ꝛ alius modus agēdi.j.eodē cũ in tua.ꝛ.j.de psump.lr̃as.s.de ꝓba.p tuas.

¶ Canonicos. que eni in capitulo fiunt p alios ꝓbari nõ pñt cũ alij ad capitulum n d vocent̃: sic ꝛ que domi fiunt p alios nõ de facili explorant̃.C.de repu.ɔsensu.§.sup plagis.C.de questi.interrogari.ff.ad silla.siqs i graui.§.si pupillus.ꝛ.§.se.ꝛ.l.iij.§.si iurauit vxor. l3 al's apud domesticos facile qd confingatur.C.de dona.datã.ar.ɔ̃.s.e.in lr̃is. Itē ē hic ar.ꝙ excõicat⁹ p⁹ absolutionē suã restituit̃ pristino statui.iiij.q.i.c.i. Item ea que i capitulo agunt̃ per alios ꝓbari debēt. vt hic dicit. Et h ē cã q̃re cõpellit̃ cãonicus ferre testimoniũ ɔ̃ ecclesiã suã sup ɔ̃ctu inito cuz capitulo suo: nec debeat iõ pdere beneficiũ suũ: q: hoc facit cõpulsus.ff.d bo.lib.qui cũ maior.§.pe. secus esset si assumeretur ad officiuz vt i aduocatõe vel pcuratione: q: tunc perdere d3 bñficium suũ.s.de postu.c.vlt. hic ideo absoluũtur ad cautelam vt possint testificari: q: dicebatur ꝙ erant excõmunicati post appellationem. alias nullus absoluitur ad cautelaz. nec intelligas ꝙ quilibet excõicatus vocatus ad testimoniũ debeat absolui: ꝛ h ideo absoluuntur ad cautelã q: nõ poterat probari p alios ꝙ p illos de capitulo vt lr̃a dicit.

refrenare volum⁹ vt hincide quadragenariũ numerũ testiũ excedere nõ pmittas: ita videlicet vt si fauēt testium depositiones ratas habere voluerint[a]: que a ferrari.epõ ꝛ abbate pompoñ. recepte fuerint testes ipsi computentur in numero prelibato: alioquin cũ attestationes ipse sint clause: ijdez testes si necesse fuerit iterato producantur.

I Dem de nouo fonte et casedei abba.

¶ Ubi variat̃ modus agendi publicatis attestationibus super eodē capitulo testes producere licet.

Veniens[b] ad ap.se.c.archidi. remoñ. hũiliter supplicauit vt sententiaz super decanatu claremoñ. ecclesie pro eo latam que iam fuerat in parte executioni mandata faceremus in totũ executioni mãdari. Cuz aũt procuratores capituli claremoñ. in nostra pñtia ꝓposuerint snĩam illã contra iusticiã ꝛ post ap[c]. ad nos interpositaz ꝓmulgatã ꝛ infra. Et idem archi. ipsos tãquã procuratores admittere noluerit[d]: vel dictis eoruz aliquatenus rñdere.p.subdi.nr̃ se ipsi opposuit ex aduerso asserens canonice se in decanatu claremoñ. electũ: pp qd dictus archi. in sua petitione non erat aliq̃tenus audiendus[e]: q: decanat⁹ ipse non ad illũ sed ad se potius pertinebat: ꝛ ifra. Cũ igit̃ super his aliquã diu disceptassent iterlocuti fuim⁹ ut dict⁹.p.si posset incontinenti[f] suam intentionē fundaret[g]: q cuz sup hoc testes ꝛ instrumēta ꝓduxerit: interloquēdo pronũciauimus ꝙ sua intererat vt se posset oppone archi. memorato. Lite igitur inter eos tã super electione quã super sententia cõtestata q̃situz fuit ab ipso archidi. vtrũ attestationes prius exhibitas in articulo[h] supradicto in hoc iudicio vellet[i] admittere: qui respondit ꝙ vellet dũmodo poss3 obijcere tã i psõas testiũ ꝙ3 in dicta. Quo audito ps[k] aduersa rñdit ꝙ attestatõnibus illis in hoc iudicio vti nolebat: cuz nõ super pncipali negocio s3 sup articulo incidēti fuissēt lite ñ cõtestata recepte: vñ super toto negocio alios volebat testes ꝓducere vel eosdē. Pars autem rñdit aduersa ꝙ cũ testes illi tã sup snĩa quã sup electione dixissent ꝛ eorum attestationes fuissent in iudicio publicate: nõ licebat eidem postꝙ3 testificata didicerat super eisdem articulis alios testes ꝓducere presertim cũ in hoc iudicio attestationib⁹ illis usus fuisset subdiacon⁹ prelibatus. ¶ Nos igitur iusticia pronũciam⁹ exigente: ꝙ testes essent recipiendi sup toto negocio: quos vtraq3 ps duceret ꝓducendos. ¶ Quocirca mandamus quatenus receptis testibus ꝛ rationibus partiũ itellectis cãm ipsam tam sup pcipali ꝙ3 etiam incidenti fine canonico terminetis. Quia vero q̃ in capitulo aguntur: nõ facile possunt: nisi p canonicos[l] ipsos probari: volumus vt ad cautelam absoluatis eosdez vt vocati ad testimoniũ libere valeant ꝓ vtraq3 pte testari.

I Dem bisuntino archiepõ.

¶ Religiosi etiam ad testificandũ non admittuntur absq3 iuramento nisi a partibus remittatur.

Tuis questionib⁹: ꝛ ifra. Monachi vero de suis fratribus ac cõuersis testes in causis proprijs producere absq3 iuramēti[m] exhibitione non possunt. ¶ Nisi forte a pte remittatur[n] aduersa.

I Dez attrebateñ.epõ ꝛ dedim.ꝛ vsurcampi.abbatibus.

Tuis questiõibus. Ponit dictũ a quo casum excipit ibi: nisi. abbas si.

m ¶ Iuramēti: sed cũ iuramento hñ: al's quantũcũq3 religiosus sit aliqs i piudicium alteri⁹ non est ei credēduz.j.e.nuper.ꝛ sic tã monachi ꝙ alij clerici debent ferre pro ecclesia sua testimonium.s.e.insuper.ꝛ.c.cum nunci⁹.ꝛ.j.de iureiuran.ꝛ si xps in fi.ꝛ.xxij.q.ij.sup prudentiam.

n ¶ Remittat̃. ꝛ sic patet ꝙ iuramentum testis pt remitti ꝛ hoc ideo q: ꝙo aduersarij possum totuz ius meum relinquere vt C.de fideicõ.l.vlt. sed vr̃ ꝙ nõ possit remitti. q: introductũ est vt veritas d tegatur: ꝛ vt religio iudicantis nõ conueniatur: ꝛ sic vr̃ ꝙ in fauorē iudicãtis. ergo ptes nõ possunt illud sibi remittere. So. iuramentum illud iudicis auctoritate remittit̃ ꝛ istud iuramentum pncipaliter in fauorez partis prestatur vñ possunt illõ sibi remittere partes. S3 nunquid iuramentum istud potest remitti i causa criminali de consensu partiũ: dico ꝙ nõ q: nec eox confessioni statur in cã matrimoniali etiaz si fama consentiat siue rumor: ꝛ hoc ideo ne colluderent adinuicem ɔ̃ mr̃imoniũ.j.de eo qui cogno.consang.vxo.sue.sup eo. sed i cõiungendo vr̃ ꝙ possit remitti q: ibi credit̃ cõfitenti: dũmodo nõ sit i alteri⁹ mr̃imonij preiudiciũ.j.de clãde.despon.c.ij. Sed qd dices de iuramēto calumnie an possit remitti a parte parti: vr̃ ꝙ nõ: q: nec consuetudo valet d ipso ñ pstãdo.s.de iura.calũ.ceterũ: ꝛ vr̃ expressum.C.d iura.calũ.l.ij.§.s3 qa veremur: sed eadē rõne q̃ iuramētũ testi remittit̃: q: i fauorē partiũ pstat̃ vt veritas eliciat̃ ꝛ nõ occultet̃.xxij.q.ij.ꝙꝙ. põt iuramētum calũnie remitti q: illud pstat̃ in fauorē ptiũ ne calũniose aliqd fiat ꝛ vt veritatem vel saltem ƀm ꝙ estiat cõfiteat̃.C.de iur.calũ.l.ij.§.sin autem.ad fi. Dicunt quidã vt io.ꝛ.b.ꝛ alij sequaces ꝙ iuramentũ istud de calũnia expsse remitti nõ põt: s3 tacite bñ remitti põt: ne snĩa ꝓpter hoc cassaret̃.ar.ff.d pcu.filiusfa.§.veterani.ꝛ.C.e.ti.ita demũ. vbi exceptio pcuratoria cõtra militē expsse remitti nõ põt: tacite ṽo bñ põt.ff.d iureiur.l.iusiurãdũ §.q iusiurã. sicut aliqñ tacita ꝓhibitio plus opat̃ ꝙ expressa.ar.ff.de so.ṽo procuratori.§.alia.ꝛ.l.siquis stipulatus in melle.§.i. alij dicunt vt. M.ꝛ eius sequaces ꝙ nõ põt nec tacite nec expsse cũ nõ tñ in fauorē partiũ: s3 p cõi vtilitate introductũ ē: vt dicit lex ꝙ ex dissimulatiõe remitti nõ põt.C.de iura.calũ.l.ij.§.s3 q: veremur. Ber. Tu. dic vt hodie habetur i.c.i.d iu.cal.li.vj. vbi decidit̃ ꝙ tacite põt remitti s3 ñ expsse. additõ

a D Ilecto filio. litis cōtestationē. ptestādo ꝙ p illa vba nō itēdebat li tē cōtestari. s. de ordi. cogni. cū dilectus.
b Unicū. Sed nūqd esset idē si hēret duos preter istū: vr ꝙ nō. q: duo testes sufficiūt. s. e. lz. ꝛ. j. de testa. relatum. ꝛ. iiij. q. iij. §. itē vbi numer⁹: ꝛ. ij. q. iiij. §. i. adhuc credo ꝙ remoueri debeat a iudicio ꝛ precipue si illi duo sint viles: ꝛ quia testes non habent oīa ī memoria semper ꝛ sic vitas occultaretur ꝛ probatōis copia totaliter deperiret ar. op. s. vt lit. non contesta. qm̄. j. rn̄. ꝛ curare debent magistratus vt etiā salua sit rerum probatio ff. e. ti. curent. ꝛ ar. ī auc. e. ti. vt. colū. col. vij. ꝛ. ff. ad. l. aql. i lege. Si autez plures haberet non deberent remoueri: quia vbi aliquis habet sufficientes testes alij non compelluntur. s. eo. ti. c. de testibus: ī fi. Sed nūqd eēt idem ī cā criminali: vr ꝙ nō. q: ī criminali non cōpelluntur testes. j. ti. pro xi. dilectorum. adhuc credo ꝙ sit rmouēdus: n̄ ob. eo ꝙ non pōt cōpelli qa pcibus induci posset vt testificaretur: sz si omnino nollet testificari non deberet remoueri etiā in cā ciuili. si iudex vellet iurare ꝙ nil scit de cā illa non dēbet reuoueri. Idem credo tenendum si aliquis ī fraudem procuret vt causa talib⁹ cōmittatur lz haberet alios ples: q: fra⁹ ei pdesse n̄ dz ar. op. j. de si mo. nobis. ꝛ. c. sic. ꝛ. s. ō rescrip. sup lr̄is.
c Excluso. hoc hz locuz quādo clausula illa ꝙ si nō oēs ꝛc̄. ponit.

Delegatus necessarius in testez remouetur a iudicando ꝛ alius surrogatur.

D Ilecto filio arien̄. preposito nobis innotuit exponente: ꝙ cū cām que inter ipsuz ꝛ comitissaz flandren̄. super donatione. vj. prebendaruz sacerdotaliū agitatur uobis episcope ac abbas dedimenen̄. ꝛ attrebaten̄. decano duximus cōmittendā: idē prepositus citra litis contesta[a]. proposuit: ꝙ testimoniuz decani necessariū erat sibi in cā pdicta: cuz de iure suo nō nisi p ipsuz ꝛ aliū vnicū[b] tm̄ testē facere fidez posset. vn̄ postulauit ut in causa ipsa eo pcederetur excluso[c]: vel supersederetur in negocio quousq3 substitueremus aliū loco eius: vos autem petitionem eius admittere recusastis[d]: qnimo post ap. a prebendarū ipsarū donatione suspendistis eundem. Ne igitur ob testis[e] defectū eius iusticia valeat deperire: te abbas vrsicāpi: loco ipsius duximus surrogandū[f]: mandantes quaten⁹ si ē ita suspensione ꝓpositi relarata[g] in cā iuxta pōris mādati tenorē rōe preuia procedatis.

I Dez iudici sabin̄.

Ne probatiōis copia pereat citato aduersario recipiūtur ꝛ publicātur testes quos reus idurit.

S Ignificauit nobis presbyter sancti. n. sabin̄. dio. ꝙ fundatores eiusdem ecclesie liberam eam cē uolētes fundationis tempore se in ea nihil iuris retinere dixerūt: vn̄ timēs ne pcessu tpis pbationis copia valeat depire[h] prouideri super hoc idē psbyter postulauit. Quocirca mandam⁹ quaten⁹ testes idoneos[i] quos ipse super hoc duxerit pducendos: examines diligenter: ꝛ eorum dicta in publica redigi facias monumenta[k]: denunciādo[l] fūdatoribus antedictis vel eoruz heredibus: vt receptioni testium si uelint interfint: ꝛ super denunciatione sic facta cōfici facias publicuz instrumentuz.

I Dem epō ꝛ archidi. vrbenen.

Si materia antiqui capituli repetit aliq̄ addito qō subijcit necessitati pbandi: pn̄t testes ēt ātiqui publicatis atestationibus produci.

C Um cā que iter economū monasterij sancti. m. de monte: ꝛ infra. Cū igitur abbas ꝛ fratres eiusdē loci probare intendāt quanti precij venditionis tpe[m] possessiones pdicte fuere: mādam⁹ quaten⁹ recipiatis testes quos alterutra pars sup hoc duxerit pducendos: et

d Recusastis. ꝛ male: q: ēt pretor testimoniū dicere dz. iiij. q. iij. §. item ī criminali. v. si reo exigit: nec. n. artanda ē copia pbationum. ff. ō icen. rui. naufr. l. ne qd. §. de his: sed qd si ipetres illū ī iudicē q volebat eē aduocat⁹ me⁹ ī illa cā: ob hoc nō remouek cū aliū possim hr̄e aduocatū: nisi hoc dolo feceris: vt mihi subtraheres copiā aduocati piti. ar. j. e. cōstitutus. iij. q. vij. siqs aūt. Sed si et reuelaui secreta cause mee nō sufficit ad remouēdū eū: q: nō dz iudicare fm cōsciētiā. sz fm allegata. iij. q. vij. iudicet. Sed quid erit si iudex iste de quo querik cōmittat statim vices suas alij nihil sibi retinēdo: nūqd tenet talis cōmissio: ꝛ si tenet: nūqd pōt iste eē testis corā illo: dixit ioānes ꝙ nō pōt corā eo ferre testimoniū q: fungitur vice ei⁹ q delegauit: ꝛ idē ē iudicare p aliū qō per se. ar. s. ō offi. delega. corā. ꝛ lz mō nō sit iudex: sufficit ꝙ fuit vt non possit eē testis. ij. q. vij. statuēduz ē. Satis honestū putarē ꝛ ꝙ possit cōmittere ꝛ ꝙ possit eē testis corā illo. ꝛ. c. illud statuēdū loqtur de iudice q cognouit ō cā. ꝛ hoc potest dici p decre. istā q: iste iudex fuit: ꝛ tn̄ admittik ad testimoniū imo pp h remouek. Et si ordinari⁹ peterek ī testē corā officiali suo nūqd ōberet testificari: credo ꝙ sic si necessitas imineret.
e Testis defectū: ꝛ sic eo remoto poterit ferre testimoniū ī cā. Sed nunqd aduersarius poterit obijcere ī psonā isti⁹ decani vt a testimonio ipm repellat: nō: cū ipsum approbauerit in iudicez eum eligendo: sz ī dicta bn̄ poterit hoc obijcere. iiij. q. iij. §. siqs testibus. iij. q. iij. §. offerak. ꝛ. xx. q. v. horrendus. Her.
f Surrogādū. Cū vn⁹ iudex alij surrogatur totum tempus habet qō alij concessum fuerat. ff. de iudi. si iudex. ꝛ hoc cū res ē itegra. Si vo non est integra: tūc si est delegatus hz residuū tps: si ordinari⁹ nō min⁹ āno ff. de iudi. edictū. C. de iudi. pperādū. §. sin aūt ī medio. Io.
g Relarata. de facto quaten⁹ de facto processit. ij. q. vi. arguta. arg. j. de appel. ad presentiam. ꝛ. s. de offi. ordi. c. pe. q: excōicatio vel appellatio fuit legitima ꝛ suspensio nulla. j. de senten. ex. per tuas. s. ō offi. ordi. ca. penultimo.

S Ignificauit. In pr̄a parte petitio. ī secūda iudicis datio ibi. Quocirca. ab. si.
h Deperire. ar. ꝙ futuris casibus prudenter debemus occurrere. sic. s. vt lite nō cōte. qm̄. i. rn̄so. ꝛ. s. eo. si qui testiū. ꝛ. j. e. albericus. ꝛ. j. de cōfir. vti. vel iuti. cū dilecti. ꝛ. ff. loca. siqs domū. ad fi. ff. ad. l. aquil. in. l. aquilia. ff. de vsufruc. l. i. in fine. ꝛ. C. de vsuris. pupil. l. vl. ff. de fur. qui tabulas. ꝛ. l. qui vas. ꝛ. xxiij. di. in nomine dn̄i. ꝛ. s. de elec. lz. ꝛ instrumenta oīa pp hoc fiunt. i. q. vij. saluberrimum.
i Idoneos. inter hanc receptionē testiū ꝛ illā que fit cū timetur de morte testiū vel absentia diuturna. s. vt lit. n̄ cōtest. qm̄. i. rn̄so. multiplex ē differētia. Hic. n. recipiunk oēs testes indifferenter tā iuuenes ꝙ senes: sz in casu illo n̄ recipiuntur: nisi illi tantū ō quorum morte timek: puta q: sunt senes vel infirmi de quorū absētia diuturna timek: vt ibi dicitur. item hic statim publicātur ad perpetuā rei memoriā ibi nō publicātur: sed cōsignātur: illi nō valent post annum nisi infra annuz vel agat vl̄ denunciet illi psone cōtra quam iducti sunt vt ibi dicik: isti ppetuo valebūt: tāq3 autēticū instrumētum: quoruz dicta sunt redacta in publica monumēta C. de re iudi. gesta. Item ꝯ illos pōt obijci in psonas: sed cōtra istos nō: si appareat istrumentum denūciationis: vt dicit vin. sed hoc non est verum. Itē h pducunk vbi nō mouek nec timetur lis in presenti: ibi sec⁹. Et not. ꝙ hec publicatio vr̄ hr̄e locum etiaz tantū ī defensione siue exceptōe: nō aūt in actione: nec est cōtrariū. ff. ad. l. aquil. l. l. aquil. quia isti testes consignantur: sic itelligit dn̄s azo. legē illam imo dico idē ī actiōe quādoq3 p eādē l. ff. ad. l. aql. l. l. aql. ibi publicantur ꝛ sententia fertur: sz cōdemnationis exactio competit tantū: cum extiterit cōditio: vt ibi dicik. s. vt li. nō ꝯte. qm̄ i. rn̄. ī auc. eo. titu. §. ꝛ hoc verum est col. vij. sz ī his duab⁹ cōcor. consignank ꝛ ī auc. predicta vbi dicit publicank. i. publica manu transcribuntur vt loquatur ante lit. cōte. cū illa ōcre. qm̄. sz vnum modum legendi. Si vis itelligere aut loq ī casu decre. hmōi. tūc pprie sedet: publicank. i. ī publica monumēta reducunk: vt ibi: dr̄ Vin.
k Monumēta. hec est bona puisio ad cautelā futuroꝝ: vt sic redigantur testes in publicā formā ꝛ aliud consilium poterat habere ecclesia ista contra patronos vt faciant ei chartaz libertatis sicut agitur pro apocha facienda. C. ō fide instru. plures. Apocha sit dantis: antipocha recipientis: sic ꝛ libert⁹ agit cōtra patronū vt faciat ei chartam manumissionis. C. de lib. cā sicut datam. aget ergo ecclesia offō iudicis. sz leges ageret cōditōe ex illa lege sicut datā: ꝛ. ff. de ꝯdi. ex lege. l. vna Vin.
l Denunciando. ar. ꝙ nō valet receptō testiū nisi denūciatio de hoc etiam fcā sit parti aduerse. s. e. in noīe dn̄i. j. de fideius. cōstitut⁹. ꝛ. s. vt lit. nō cōtes. qm̄. ꝛ. iij. q. ix. charte. qō est verū. Itē arg. ꝙ facta denunciatione siue veniat ad vidēdū testes siue nō valet receptio testiū. s. e. ti. ī noīe dn̄i. ꝛ de hac denunciatione fieri dz publicū istrumētum: vt si dubitarek ō denūciatiōe forsitan ga si negarek ab aduersario: pbatur p istrumētū.

C Um cā. Post publicatas attestatōes nouū capitulū pbari pōt p testes antiquos. ita cōiter sūmak ꝛ fm hoc nihil iduceret ō nouo h. c. cum hec habeank ī. c. fraternitatis ꝛ ī. c. cum venisset. cum multis similib⁹. s. e. iō sum mo notabili⁹ sic vt ī rubro. In pma parte ponik decisa petitio. In secūda commissio ibi: cum igik. ꝛ pone casum lr̄alem: vt colligik ex glo. ij. Monasteriuz sancti martini de mōte vendidit quedam casamēta ciuib⁹ viterbien̄. postmodū sentiēs se lesuz vltra dimidiā iusti precij egit ꝯ dictos ciues ēptores ꝯditīc e. c. cū dilecti ō emp. ꝛ vētiōe seu. l. ij. C. de rescin. ven. vt resciderek vēditio vl̄ supplerent iustū pciū: pbauit monasteriū ī hoc iudicio se fuisse ōceptum vltra dimidiā iusti pcij. Sed nō determiauerūt testes q̄ta fuerit illa lesio. Et h probatō sufficiebat si ēmptores voluissent emptōez rescidere sz q: dicebāt se velle iustū pcium supplere fuit dubitatū nūqd monasterium posset de nouo pbare quātitatem excessus cū dicta testium fuissent publicata sup ōceptōe: ꝛ rn̄dek ꝙ sic: q: ista est noua materia. lz hēat partē iclusam de antiqua nō oportebit iterum pbare monasterium iterum fuisse deceptū: sz ō nouo nūc ōtermiabik q̄titas deceptōis. ꝛ sic cessat timor subornatōis cū rōne adiūcti videak nouum capitulū: sicut ī simili vides cū addik ꝙ testes subornati falsum dixerūt iuxta no. ī. c. lz ō pbatiōib⁹ ꝛ p glo. ī cle. ij. ō testi. h colligunk ex hoc. c. ꝛc̄. cū cā ō emp. ꝛ ven. que ī eodem facto loquunk.
m Tempore. tps. n. ꝯct⁹ ispiciēdū ē. j. ō emp. ꝛ ven. cū dilecti. C. ō resci. vē. si volūtate. ī fi. ꝛ ō euic. ex mille. §. j. ꝛ. ff. ō mīo. ōniq3. §. socio. ꝛ. s. ō ele. dudū

a ¶ Ad.aliū. aliū articulū habes. ff. de emp. ⁊ vē. cū cām q. ⁊ ē ps isti⁹. oli erat tota integra: ⁊ ibi pbatū fuit q monasteriū deceptū fuit vltra dimidiā iusti p̄cij nō determinādo quantū vltra. vñ pbari mō oz quātum valebat res vltra dimidiā iusti precij. Sed q̄liter debuit pbari excessus deceptiōis sine quantitate valent ie. rñdeo hoc modo potu. t eē: q cū res esset vendita pro. r. testes dicebāt q res valebat multo plus ō. rr. ſz nō extabāt q̄to plus ó rr. ⁊ illud plus oz pbari. Sed illi testes q fuerūt inducti ad pbādū p̄mū articulum: quo admittuntur ad pbandū scōz: q si tūc fuit interrogat⁹ quātū valebat res vltra. rr. ⁊ ipe rñdit q nesciebat nō videtur vlteri⁹ admittēdus. Sz intellige q simplr dixerūt nec fuerunt interrogati de quātitate excessus vt̄ nō nocet q postea potuit scire qđ tūc ēt nesciebat ⁊ informare suā sn̄iam et aliis argumētis rec. ppter hoc ē p̄ius sibi: nec dicuntur testes pduci super eo. articulo q ad aliud inducūtur mō q̄ p̄ius sic. ſ. e. veniēs ⁊. ī. e. cū in tua. p̄mo enī dixerūt testes q res valebat vltra rr. mō dicunt p̄cise q res valet vltra. rriiij. vl. rrv. vl aliā certā quātitatē declarāt vltra. rr. Sz qualiter hoc pbat: dico q ex qualitate rei ⁊ q̄ntitate reddit tuū pbat p̄ciū rei. C. de rescin. uē. si quos. ff. de re. eo. qui sub tu. vel cura sūt. si fūdus. i p̄n. q̄q̄z res estimāt quantuz pōt colligi. in. l. ānis. vt i auē. de alie. ⁊ emphi. contracti. §. sanctissimas. col. ir. q̄q̄z ēt considerat quātū in. rr. ānis possit colligi. in auē. de re. eccle. ñ alie. §. q vero leōis. col. ij. vl etiā estimāt ſm q vendi poterat tunc: q res tantum valet q̄tū vendi pōt. ff. ad trebe. l. i. §. si heres. nec ex affectu oz estimari. ff. ad l. fal. p̄cia. in p̄n.

b ¶ Deceptiōis. Licitū est cōtrahentibus ad iuicē se decipere ff. de mino. in cause. ij. §. ī precio. verū est vsq ad dimidiaz. sed nō vltra vt hic. ⁊. C. de rescin. ven. l. ij. ⁊. ī. ō emp. ⁊ uē. cum dilecti.

ifra. Si vō ps monasterij ad hunc articulū eosdē testes pduxerit quos ad aliū[a] pbandū pduxit: vos nihil omin⁹ eos recipere pcuretis: quoniā aliō ē pbasse deceptionis[b] excessuz: ⁊ aliō pbar quātitatē valoris. ¶ dē ¶ Recipiunt ⁊ publicant testes q iterfuerūt sentētie vbi per scripturā de sententia nō apparet.

Albericus miles nobis insinuare curauit: q cū olim inter ipz ⁊. c. mulierē rauēnat. coram capitulo rauēnatēsi. matrimonij questio verteret: tādē lata fuit diuortij sn̄ia inter eos: postea vero dict⁹ miles timens sibi ⁊ filijs quos de legitima vxore suscepit: ex eo posse preiudiciuz generari q in scriptis[c] redacta nō fuit sn̄ia memorata: supplicauit vt testes q sn̄ie interfuere p̄dicte recipi facerem⁹. ℣ Ideoq̄ mādam⁹ quatenus testes curetis recipere an tedictos: depositiones ipsoz i scripturā publicā[o] redigi facientes.

I Dem beluac. epō.

¶ Publicatis attestationib⁹ p̄t pduci testes sup eo articulo vel directe ꝓtrario q pri⁹ fuerūt, pduci in iudicio sūmario seu extra iudicium

Cam in tua dioces: ⁊ infra.

Utrū autem si accusatore idoneo ꝓparēte p tres vl q̄ttuor testes iter iā ꝓiunctos parētela, pbaret: p depositiones corūdē posterioz testiū deroget fidei. rj. vel. rij. propi quoz q antigoꝛes tpe ac p̄stātiores meritis añ ꝓtractū mr̄imoniū in contrariū iurauerāt distinguendo psonas ⁊ grad⁹ a qb⁹ directe bi de quo rū culpa agit descenderunt: an primi posterioꝛib⁹ p̄ferant: nō immerito q̄ri posset. ℣ Quāquam aūt ad aliud[c] ⁊ ob aliud iurauerint tam illi q̄z isti: tñ si in secundo iudicio prioꝛes psone iurate deponerent illa eadem q primo dixerūt: absq̄ dubio eorū testimonia prevalerent: nec eo possent p̄textu repelli qđ pres testificata dicerant: cuz talis exceptio locū bēat i hoc casu[d]. I Dez. ¶ Excōicari p̄t q parte ipediut i testib⁹, pducēdis: ⁊ denūciandi sūt testes nō teneri iuramēto de veritate nō dicenda. Et si cōsanguinei impediūt testes actoris de veritate nō dicenda punitur reus de cui⁹ volūtate hoc fieri p̄sumit.

Quōstitutis i p̄ntia nr̄a archiepō. ⁊. m. canōico surrētin. dū ipe illū ō crimie simonie ōferret ⁊ infra. Letez q̄ñ a p̄ncipio, prestat⁹ ē p fat⁹. m. ipsius archiepi ꝓsāguineos multa ipedimēta p suā potētiā p̄stitisse q̄m⁹, pbationū copiā i nr̄a p̄ntia secū hr̄et. cū q̄sdā induxerint ad iurādū ne aduersus archiepz aliqd dicēnt: ⁊ alios minis ⁊ terroꝛib⁹ a testimōio phibēdo arcer nitāt: nos ex offō nr̄o sup hoc, puidē uolētes mādam⁹ vt gñalē feras excōicationis sn̄iaz in oēs q ipedimētū aliqō ipsi. M. p̄stat p̄supserit in testibus, pducēdis. ℣ Illos aūt quos vt dicū ē iurasse p̄stiterit: q ꝓtra archiepz nihil dicerēt denūcies iuramēto hmōi nō teneri[e] ℣ Si qs autē de ꝓsanguineis dicti archiepi aliquez de testib⁹ presumpserit impedire: q

¶ Publicā. ad hanc publicationē faciendam vocandi sunt quos negocium tangit ⁊ etiam heredes eoz. ſ. e. significauit. sic etiā recipiunt testes ad cautelā futuroz. q: timeē de testib⁹ q p̄nt nō eē tpe litis. ſ. vt lit. nō ꝓte. q̄m. tñ differentia ē inter istos testes ⁊ illos. vt dictū ē. ſ. e. significauit sic ēt recipiunt. ff. ad. l. agl. in. l. aquilia. Jo.

Cam in tua. ¶ Pōt dupliciter sūmari. p̄mo q cōtineat id qō. c. veniēs. ſ. e. Et ſm hunc intellectū. h. d. Variato fine agēdi ⁊ publicatis attestatiōib⁹ ſz pducere testes. Aduerte hec lec. p̄cedit si habeē respect⁹ ad secūdaz pductionē vel ad tertiā respectu p̄me q p̄ma pductio fuit facta ex iudiciū duz p̄cederet ſm formā. c. fi. ō clā. depō. vt mr̄imoniū posset ꝓbi nō obstāte forte infamia in ꝓriū. ſz scōa ⁊ tertia fūt in iudicio dū directe agit ad mr̄imōiū separādū pp ꝓsanguinitatē. Sz quo ad tertiā pductionē nouissime fiēdā respectu secūde iā i iudicio facte nō p̄cedit h intellect⁹: q ī eodē iudicio agit ⁊ tertia pbatio ē directe ꝓria scōe ⁊ sic nō ōberet admitti publicatis attestatiōib⁹ cle. ij. eo. ti. Jō legit alr ⁊ cōius sic. ¶ Publicatis attestatiōib⁹ ī cā mr̄imōiali sup eodē articulo vl directe ꝓrio testes pduci p̄nt. Et hāc spālitatē ī cā mr̄imōiali pbat h littera meli⁹ quolibet alio iure. Ego sūmo sic ſm aliū intellectū notabiliorē si ponēdo aliquā spālitatē ī cā mr̄imōiali vt ī rubro. Et tūc exp̄ōe ter. i fi. ibi i h casu. f. cū testes alr pduci reproducant. Cōis diuisio: scōa ibi: q̄q̄. Ab. sic.

e ¶ Ad aliud. Cū enī i modū denunciatiōis pbatū ēt q fama erat illos eē cōsanguineos: qō ēt scādalū si ꝓberent; inducti fuerūt ad iprobandaz ꝓsanguinitatē testes de illa ꝓsanguinitate vt oīs suspitio tolleret ⁊ sic ꝓcessum. vt. ſ. de spon. cum in tua. q̄ est ps isti⁹. ¶ Postea vero ꝓcto mr̄imonio accusatore idoneo cōparēte. iij. vel. iiij. alij testes idonei iurarūt illos eē ꝓsanguineos cū directe accusabat mr̄imoniū: ⁊ ita pp diuersuz modū agēdi p̄t ijdē ⁊ alij testes publicatis attestatiōibus īduci sup eodē articulo. sic. ō. e. veniēs. ⁊ ar. ō. e. cuz cām q̄ iter economū. Sed hic nō vr̄ papa rūdere ad q̄stionem ꝓpositā. sed dic q eo ipso q dicit: si in secundo iudicio non introducunt ille eedem psone iurare dicāt id qō direxerūt in p̄ma: valet dictum eoruz. dat intelligi q valet dictum istorū q secundo sunt recepti si p̄mi iteruz in secūdo iudicio non introducunt aut alij: ⁊ ita fm hoc sepentur. Sed si vr̄ q isti tres vl quatuor preferant prioꝛib⁹. rj. vel rij. licet ad aliud sint illi inducti: ⁊ ab aliud isti: ni si in secūdo iudicio tales inducerent vel tot q merito p̄ferantur prioꝛibus. ō. e. titu. c. de testibus. ⁊ ca. in nostra. Sed dicas q stabitur istis secundis si alij in contrarium non inducantur cum sit alia causa ⁊ alius modus agēdi. B.

f ¶ Casu. i. in causa mr̄imoniali sic exposuit Jo. ⁊ fm hoc pz q si aliqua pars probauit cōsanguinitatem: pars alia publicatis attestatiōibus pōt iprobare consanguinitatem vt hic videt. ⁊. ō. e. series. nā in cā mr̄imoniali etiam post sn̄iam illud pōt fieri cum sn̄ia lata cōtra mr̄imoniū non transeat in rē iudicata. ō. eo. sicut. ⁊. ī. de sen. ⁊ re iudi. latoꝛ ⁊. c. consanguinei. ⁊. rj. rv. qō. ir. §. bis ita rñdetur in fi. Sed to. dicit q tales testes tunc demum sunt recipiendi cuz pars aduersa p̄testatur se velle incōtinēti pbare cōsanguinitatē nec postea fit p̄sumptio cōtra ipsam q velit subornare testes. Sed hoc nō credo q: siue p̄testet siue nō bene possunt pbare cōtrariū cū sit ali⁹ articulus ī quo agit de falsitate p̄oz victoz testiū. de hoc dictū ē. ō. e. series. ⁊. c. ex tenore. ⁊ verbū istō qō dicit in hoc casu nō simpliciter sic expono. i. in cā mr̄imoniali indirecte q: nec ibi publicatis attestationib⁹ ab eadē parte ō iuris rigore ōbēt testes sup eodē articulo ⁊ eodem modo induci: nec etiam in cā appellationis. ō. eo. fraternitatis. ⁊. ō. de proba. iurauit. vbi de hoc. sed sic debet exponi: in hoc casu. i. cū probata est cōsanguinitas ꝑ matrimoniū pōt altera pars publicatis attestatiōib⁹ improbare cōsanguinitatem: vt ī casu huius. c. cum agitur de falsitate priorum testiū vt dictū ē. idē ēt ī alio impedimēto. ō. e. ex tenore. vel sic potest exponi in hoc casu. i. cum aliter agitur in vno iudicio ⁊ aliter in alio. ō. e. veniens. ⁊. c. cum causaz que inter economum. Tamen si testis dicat contrarium in secundo iudicio ei quod dixit in principio non valet dictum eius: vt hic colligitur. ⁊. ō. ꝑ ba. per tuas. Argumentum ad hoc. ī. de p̄sump. litteras. alia tamen expositio melioꝛ est.

Quibusdam. Tria sunt dicta vt pz in sūmario. secundum ibi illos. tertium: ibi sigs. Ab. sic.

g ¶ Non teneri ⁊ ita iuramentum tale etiā nullū est ipso iure quāuis videatur posse seruari sine interitu salutis eterne: ⁊ iō seruādū videtur ſz in veritate nō ē seruādū: q: expedit peccata nocentū nota esse. ff. ō iniur. eum qui: qa ⁊ in iudicio veritatem occultare mortale peccatum est preterquā in criminibus. vndecima questione tertia. q̄quis. infra de fal. capi. p̄mo. ⁊ iō tale iuramentum illicitum est. sic habes supra eodem intimauit vbi de hoc. Et sic patet hic. ⁊ capitulo itimauit. q temerariū iuramentum non repellit aliquem a testimonio sicut si repellit ab electione. ī. de iureiur. sicut. Jo.

a ¶ Verisimile. Iz presumak q̄ istud fiat de volūtate archiepi: nō tñ hāc presumptionē pōt archieps elidere. prima q̄one. ij. q̄ prelatus ⁊ infra de homici. petrus. Jo.

b ¶ Scrupulo. octuagesima serta distinctiōe culpā: ⁊ octuagesima tertia distinctione error: ⁊ vigesima tertia. q. iij. qui pōt.

c ¶ Sāctiones. vt. C. de postula. prouidenduz in fi. ⁊. j. ti. pri. peruenit: ⁊ iij. q. vij. §. tria. versi. si quis aūt. Ber.

Constitutis.

¶ Prima pars ponit formam processus ⁊ gravamen appellātis. scōa dat iudicem ibi mandamus. ab. si.

d ¶ Actiōes. i. petitiōes q̄ non est inquirendum cuiusmodi actio intentetur. ℨ. de iudi. dilecti. ubi de hoc: ⁊. c. examinata: vel defensiones: q̄ō melius est.

e ¶ Didicerint. ⁊ ita si didicissent testificata vlterius non reciperentur testes sup̄ isto processu cause matrimonialis: sec⁹ videretur si ageret de consanguinitate p̄bāda vel īprobāda uel alio īpedimēto: vt. ℨ. de proba. cāz matrimonij: ⁊. ℨ. eo. series: vbi de hoc.

f ¶ Indurit. ſz nūqd ijdez testes p̄nt sepius induci quousq̄z fuerint publicate attestationes: ita videtur ut hic: ⁊. ℨ. e. cum cāz vbi de hoc in glo. que incipit hec lr̄a. ⁊ hoc sc̄ōm tenorem illius. l. C. de testi. l. vlt. etiā post publicationem: ⁊ tñ antequaz didicerit quis testificata pōt producere testes nisi renunciauerit productioni. in auc. eo. ti. §. q̄ vero. coll. vij. quāuis altera pars viderit attestationes: vt ibi dicitur.

Licet ex quadam

¶ Propter multa dicta non recipit congruā summationem sed generaliter summatur sic vt in rubro. diuiditur: nam primo ponit ser que respiciunt personas: secundo alia ser que respiciūt dicta. secunda ibi testes aūt. Ab. si.

g ¶ Jnstitutum. xxxv. q. vi. de parentela.

h ¶ Valerēt: vt. ff. ō gradi. nō facile.

i ¶ De auditu. nisi sint graues pſone ⁊ aliquos vidissent in aliquo gradu pro consanguineis se hr̄i: vt. j. e. sequitur.

k ¶ Persone. non intelligas graues appellari illos q̄ in dignitate sunt cōstituti: q̄ aliud est dignitas q̄ grauitas: vt. iiij. q. iij. §. Item in criminali. uersi. in scōa lege: sed graues sunt illi q̄ nō sunt leues puta homo bone fame: ⁊ opinionis ⁊ antiquus homo: sicut benemeritus dicit qui nōdū demeruit. ff. de leg. ij. cum pater. §. rogo. ⁊. l. cum quidā: ⁊. ℨ. de seru. c. vno. uel seniores h appellantur graues ad quos recurritur deficientibus testibus de parentela. xxxv. questiōe. vi. c. i. ⁊ senib⁹ ī dubijs ⁊ antiquis factis maior fides adhibetur. ff. de fide instru. l. vlt. ⁊. ff. fami. hercis. si que sunt: ⁊. ff. ō lega. iij. si chorus. §. i.

l ¶ Notam. secus esset si post motā: tunc. n. nō admitterentur.

m ¶ Suis. qui etiā alijs preferuntur in cōsanguinitate cōputanda: q̄ ipi melius sciūt suā genealogiā. j. q ma. accu. pos. videtur: ⁊. xxxv. q. vi. ca. i. ⁊. ij. et nō ab extraneis sciūt: q̄ illi nō sunt ita.

verisimile[a] nō videtur vt eo īuito talia fierent: ⁊ ob hoc nō caret scrupulo[b] societatis occulte eo q̄ si voluerit potuerit p̄hibere cum ſm legitimas sanctiōes[c] iniquam ostēdant se causaz fouere: ⁊ experiri debeat iudicis auctoritatem elusam equi defensionis copiam subtrahit aduersario: eundem archiepiscopum ab officio pontificali suspēdas ⁊ facias manere suspensum donec illuz fecerit a tali p̄sumptione cessare.

Idem magdebur. ar. ⁊ preposito suburg.

Qui testificata nō didicit nec renunciauit testibus producēdis sup̄ antiqs articulis seu capitulis testes etiā alīs productos ꝓducere potest.

Constitutus in presentia nostra, pcuratore. A. sororis nobilis viri marchionis misiñ. ⁊ nuncio illustris principis bohemoruz: ⁊ infra. Pragen̄. episcopus ad petitionez eiusdem principis ipsa volente ad ipsum accedere: vt suas coram eo proponeret actiones[d] sed a satellitibus eiusdem probibita q̄ei bis vel tertio p̄hibuerunt ingressum post appel. ad nos interpositam diuortij sententiam, pmulgauit: a qua ipsa fecit ad nostram presentiam prouocari: ⁊ infra.

Mandamus quatenus partibus ad locum idoneum conuocatis: recipiatis testes quos vel nobilis ipsa pro se vel princeps, p parte sua cum nondum testificata didicerint[e] super processu pragen̄. episcopi vel posteriorum iudicum dixerint, pducendos: ⁊ nobilis ipsa pro se vel testes quos induxit[f] pius vel alios si voluerit inducere nō vetetur: cuz non renunciauerit testibus producendis.

Idem in concilio generali.

Ponit conciliuz. xij. sine quib⁹ ad probandam consanguinitatem in causa matrimoniali: non valet testimonium de auditu.

Licet ex quadam necessitate p̄ter communem formam oliz fuerit institutum[g] in consanguinitatis ⁊ affinitatis gradibus cōputandis valere testimonium de auditu cum propter breuez hominuz vitā testes de visu deponere non valerent[h] vsq̄z ad gradum septimum computando: quia tamen pluribus exemplis ⁊ certis experimentis didicimus ex hoc multa pericula cōtra legitima prouenisse cōiugia: statuimus ne super hoc recipiātur de cetero testes de auditu[i]: cū iaz quartum gradum p̄hibitio nō excedat nisi forte pſone[k] graues extiterint q̄ bus fides sit merito adhibenda: ⁊ ante litem motam[l] testificata didicerint ab antiquioribus quidē suis[m] non vtiq̄z ab vno[n] cum non sufficeret ille si viueret sed duob⁹ ad minus[o]. nec ab infamibus ⁊ suspectis sed a fide dignis ⁊ omni exceptione maioribus cum satis videretur absurdum illos admitti quorum repellerent auctores[p]. Nec tamen si unus a pluribus vel infames ab hominibus bone fame acceperunt quod testantur tanquam plures: ⁊ idonei testes debent admitti: cum ſm ordinem solitum iudiciorum non sufficiat vnius testis assertio: etiam si p̄sidiali refulgeat dignitate: ⁊ actus legitimi[q] sint ifamibus interdicti. Testes autem huiusmodi, p̄prio iuramento firmantes q̄ ad ferendum testimonium in cā ipsa odio amore timore vl̄ cōmodo non procedant pſonas expressis nominibus vel demōstratione[r] vl̄ circūlocutione sufficienti designēt ⁊ ab vtroq̄z latere singulos gradus[s] clara cōputatione distingunt ⁊ in suo nihilominus iuramento concludant se accepisse a suis maioribus quod deponunt ⁊ credere ita esse. Sed nec tales sufficiant nisi iurati deponant se uidisse pſonas vel saltē in vno[t] predictorum graduuz cōstitutas p̄ cōsanguineis se habere: tolerabilius est enim aliquos contra statuta hominū dimittere copulatos cū coniunctos legitime ꝓtra statuta domini separare.

Nono[r] tertius p̄posito molisij firmane. dico.

Post publicationez ad petitionē producentis interrogari non debent testes nisi qñ dolo vel negligētia examinatoruz sup̄ oībus capitulis interrogati non fuerunt.

n ¶ Vb vno. q̄ ille nō sufficeret ⁊ omnes illi qui cām habēt ab uno pro uno solo reputant arg. i. q. i. cito. ff. de cōdi. ⁊ de mon. cui fundus. in fi.

o ¶ Ad minus. debēt audiuisse: ſz qd si illi duo audiuissent ab uno nō vt q̄ ualeat: ⁊ secūdū hoc iudex ascenderet in infinitum: hec questio nō procederet sufficit ergo q̄ audiuerit a senioribus suis de illa ꝓsanguinitate ⁊ si vellent testificari ō eo quod audiuerunt a quibuscunq̄z alijs locū haberet obiectio. item ⁊ si plures essent testes ⁊ quilibet eoruz audiuisset ab alio quā alter: non ualebit testimoniū: nisi quilibet illoruz audiuisset a pluribus a duob⁹ ad minus vel nisi omnes ipsi cōiunctim audiuissent a duobus: ⁊ ita est hic arg. q̄ ille nō debet admitti cuius auctor repellitur: sicut scripta illa nō debent recipi: cuius auctor reprobatur infra de hereti. fraternitatis argu. contra. j. qui ma. ac. pos. cum in tua: sed illud locum habet in accusatore. hoc l teste. Jo.

p ¶ Auctores. arg. q̄ infamia nō inducit purgationē que ab inimico auctore vel a leuibus personis processit. xi. q. i. in cūctis: ⁊. j. de accusa. qualiter ⁊ q̄si. ij. Jo.

q ¶ Legitimi. q̄ personis vilibus ⁊ indignis porte dignitatis nō debent patere. j. de excess. prela. iter dilectos. ⁊. C. de digni. neq̄z famosi. li. xij. ⁊. C. de infa. l. vna lib. x. ⁊ ar. xxij. q. v. preceptum. b.

r ¶ Demonstratione. sic. ℨ. e. quotiēs: ⁊ infra de consangui. ⁊ affini. tua nos: ⁊. ℨ. eo. cum in tua.

s ¶ Gradus. sed nūquid tenetur probare de stipite. nō quia de illo nō reperitur cautū sed tantū de lateribus: vt. j. eo. series. ⁊ canō ponit fratres p̄ stipite. xxxv. q. vi. c. i. ⁊. c. parētele. sufficit ergo ic̄ipere a fratribus. j. de cōsangui. ⁊ affi. tua sed qd dices si quidā testes p̄bant de vno latere ⁊ alij p̄bāt de alio latere tantum: nunqd probata est hec consanguinitas. Joan. dixit q̄ talis probatio sufficit: ⁊ hoc probat taliter si probat de martino q̄ sit filius Jo. p cōsequēs probatur q̄ Joānes est p̄ martini. item si alij testes, p̄bāt q̄ bertha est filia Joānis p cōsequēs probat q̄ Joānes est pater berthe: cū ergo iudici constet q̄ Joānes est pater martini. Item cōstat ei q̄ est pater berthe: ergo constat ei q̄ martinus ⁊ bertha sunt frater ⁊ soror: ⁊ sic, pbata est ꝓsanguinitas illoruz: hoc ꝓcedebat Jo. ⁊ ita ñ sp regrit q̄ testes ab vtroq̄z latere notā hēant ꝓsanguinitatē. itē si gs vult improbare ꝓsanguinitatē sufficit q̄ iterrūpat p̄mū gradū. ℨ. e. series. sed hoc nō credo: nec discedo ab hac lr̄a: ⁊ ab illis iuribus que dicūt q̄ ab vtroq̄z latere testes debēt ꝓputare ꝓsanguinitatē. ar. xxxv. q. vi. de parentela ⁊. ℨ. e. quotiens: ⁊. j. de cōsanguinitate. tua: ⁊. ℨ. e. cū in tua.

q ¶ Vno. siue propinquo siue remoto.

a PEr tuas [Cōis diuisio. scōa ibi nos igitur. ab. si.
CAudiendū. cū attestatiōes sunt publicate: nō sunt testes āpli⁹ interrogandi: q; timeret subornatio testiū. in auc. eo. ti. §. q; vero. coll. vij. t. 3. eo. fraternitatis: t iō cū nō possint testes noui induci: nec interrogatiōes aliq; sunt faciēde: vt. 3. e. c. iij. §. ꝓstitutis. aute apertura testiū bene potest testis itez dicere. t ēt corrigere dictum suū
dū tñ incōtinēti. j. ti. pri. preterea. t iudex ex offō suo ēt post aptura testiuz: si testis obscure ptulit testimonium suū pōt interrogare iterū testem. j. e. cū clamor: t. ff. de interro. ac. vbicūq;: sed hic logt̄ cū pars plura capitula dedit sup quib⁹ petijt ab initio testes interrogari: t si negligēter vl malitiose iudex omisit nō dz illi obesse malicia vel negligētia iudicis: vñ iterū debēt deponi super illo articulo.

b CEt interrogari. immo vq; de iure mero iterū sunt examinādi non obstante publicatiōe cū sit aliud caplm ab illis sup qb⁹ publicatio facta est. 3. eo. cām que: t. c. cū veniss̄et sup illo vero articulo sup quo testes recepti sunt nulle interrogatiōes eis publicatis sūt faciē de: nisi iudex ex offō suo vt dixi illas viderit faciēdas: qdaz hoc faciunt de consuetudine ēt ad petitionem partium sed illa cōsuetudo 3ius est. B.

LIcet dilectus. Notum est quod inducit hec decretalis prius nullo iure apte ꝓuisū t. b. d. in summa Testes sup ꝑncipali productos reprobare lz t reprobatorios itez reprobare: t vlterius non est reprobationi locus: vel sūma clarius sic cōprehendēdo vtrūq; intellectū: vt in rubro. diuidit in ꝑma ꝓcessus narratio in se cūda causę missio. scōa ibi mādamus quatenus. ab. si.

c C Dilectus. proponebat. qō ei licebat ꝑm tenorē illi⁹ decre. §. e. pñtium: t ꝑm ea que ibi dicuntur nisi ei terminus statutus fuisset infra quem hoc facere debuit. 3. de ꝓba. lz.

d CQuos. s. illos q inducti fuerunt ab vtraq; parte ad reprobandos testes sup ꝑncipali productos ista lra sic itelligit vtraq; pars ꝓdurerat testes sup ꝑncipali dr si vtraq; pars vult ī probar testes ĩductos 3 se sup ꝑncipali illud facere ꝑt t b e scōa ꝓductio testiū facta 3 ꝑncipales ab vtraq; pte. itē si ps altera vl vtraq; vult reprobare testes istos scōo ĩductos ad reprobationē ꝑncipaliū. illud potest. t sic est tertia productio ad reprobationē testiū secūdo loco inductoꝝ: vltra vero ad quartā reprobationē aspirare nō lz pp infinitatē vitandā: sicut vltra tertiam productionē quarta dilatio nō est dāda. j. e. vltra: infinitas. n. est vitanda: vt. C. de sacrosanc. eccle. vt inter diuinū: t ut sit litiū finis. ff. ꝑ socio. l. vlt. ff. de arbi. nō distinguemus. §. quesitū: t. 3. de dofinē. ff. de leg. iij. fideicōmissa. §. si qs decē: t. C. de iudi. aptissimi: alꝰ non vq; ꝓssit intelligi qn alteri videret fieri iniuria. puta si actor trā iduxit testes t reꝰ velut eos reprobare 3 reū dz audiri: t ita est scōa ꝓductio. item t si actor vult reprobare testes rei audiri dz: t b ē tertia ꝓductio: sic nō lz reo vlterius ꝓducere t sic remanet reus inferior in reprobandō: t b bene colligit t ĩputet si sibi q; nō ꝓdurit testes in ꝑncipali ꝑ quādā decre. eꝝ ꝓlationē missaz archiepō rothomagen. sup qdā cā que vertebat inter abbatē t quētū sancti nicholai andegauen. ex vna parte: t priorē t quētū de spleldig. lincon. dioc. ex altera: abbas q fuit actor ꝓdurit testes sup ꝑncipali negocio: prior t quentus admittunt ad reprobādos testes abbatis ꝓductos sup ꝑncipali negocio: t abbas admittit ad reprobādos testes partis aduerse inductos ad reprobationē test iū abbatis. t vltra nō ꝓcedit ad aliquam ꝓductionē q̄ decre. incipit: ꝓsentiū t ponitur in isto titulo: vterq;. n. actor t reus duas trā dz habere reprobationes: t hoc cum vterq; ꝓduxit testes super ꝑncipali negocio in quo casu loquitur hec decre. B.

PEr tuas nobis lras intimasti q; cum causa que super q̄dam terris vertitur inter canōicos sancti petri ex parte vna. t. g. sācti simōis ex altera: tibi fuisset ab apostolica sede commissa: dictus. g. tribus mensibus post testiuz publicationem elapsis testes suos interrogari postulat iterato: t infra ℣ Nos igitur respondemus illuz non esse super boc decetero audiendu3ª nisi forsan a principio illos interrogari[b] super certis capitulis postulasset tdq; maliciose vl negligēter fuerit ꝓtermissum.

LDez uall. olecti t sacramenie abbatibus palēt̄ine t segobien. dioc.
CTestes probatorios t reprobatorios probatoriorum reprobare licet: sed reprobatorios reprobatoriorum non.

LIcet dil. f. N. L. tituli sancte crucis ꝑsbyter cardinalis quē procuratoribus burgien. episcopi t clericorum sancte marie d castro foret. dedimus auditorem: ut ea q̄ procuratores ipsi proponere voluerunt audiret diligenter: q; tamē procurator dicti episcopi cōtra ꝓsonas testium productorum in principali adhuc se velle deponere proponebat[c]: t infra. ℣ Mandamus quatenus recipiatis testes quos[d] 3 ꝓsonas predictorum super ꝑncipali negocio partes duxerint producendos: quos si rursus pars altera vel vtraq; noluerit reprobare: cōtra ꝓllos probationes admittere ꝓcuretis: ita q; vltra nō liceat partibus ad reprobationem testiū aspirare: ne si producendi quartos contra tertios t sic deinceps partibus licentia tribuatur negocium diuri⁹ protelari contingat.

LDez prepositi t magistro. B. t. R. lodon. canonico.
CAttestationes recepte per arbitrum fidem faciunt in iudicio si testes mortui sunt: si viuunt est in optione illius cōtra quez testes producti sunt an velit attestatiōes recipere an testes de nouo deponere.

PResentata nobis suession. archi. petitio cōtinebat q; cum inter quondā. R. predecessorez suum ex vna parte t capitulum sancti. P. suession. ex altera super iurisditione quam idem archid. se in dicta ecclesia ratione archidiacōatus proponebat habeꝝ questio verteretur: tandē cancellariū parisien. t magistros. R. remen. t. p. britō. canonicos super boc arbitros elegerunt: qui cum suscepto arbitrio adeo in negocio ꝓcessissent quod productis testibus t depositionibus publicatis receptisq; allegationibus vtrorunq; t actis omnibus redactis in scriptis sigillorum suorum impressione signatis arbitriū proferre deberent: vnus ipsorum viaz fuit vniuerse carnis ingressus t alius in archiepiscopū[e] ebredun. assumptus qui distat per. xij. dietas t amplius ab eisdem. Unde cum predicto. R. solo[f] minime arbitrari valente videatur arbitrium[g] expirasse. ℣ D. v. mandamus quatenus causam iurta huiusmodi acta[h] fine debito terminetis optione capitulo reseruata vt uel recipiant depositiones eorum qui supsint ꝑductorum testium contra eos: vel eas respuētes consentiant: vt ijdez testes admittantur iteruz: saluo iure quod in vtroq; casu[i] eidem capitulo competit tā in personas testiū q̄ in dicta.

LDem pen̄ī. episcopo.
CNō creditur testi ēt religioso q sine iuramēto deponit.

DUper nobis .A. presbytero supplicante innotuit vt cū ipse ordinem fratrum minorum cā probationis intrasset: custos ad ꝓbandum q; idem presbyter fecisset professionē quosdā ordinis[k] sui testes induxit: qui deposuerūt super boc cōtradicente[l] dicto presbytero non iurati t infra. ℣ Rñdemus q; nullius testimonio quantūcūq; religiosus existat: nisi iuratus[m] depo

PResentata. Summa vt in rubro: t adde etiam si attestationes publicate sint t boc vltimū nō est in. l. fi. C. eo. vbi ponit casus huius decre. Diuiditur nā in ꝑma ponitur partis petitio. i scōa cause cōmissio ibi: discretioni. ab bas siculus.

e CIn archiepm. vnde non debeat cōpelli sniaz dicere. ff. de arbi. non distinguemus. §. sacerdotio. t. l. liz. t. ff. de vacamu. l. prētor. t. rñ. in fi.

f CSolo. nec etiam cum altero nisi ex forma commissi hoc facere possent: nam cū in tres committitur nō ꝑñt duo tertio mortuo vel absente iudicare nisi hoc incōtinēti ī ꝓmisso sit actum. ff. de arb. pedius in fi. t. l. item si vnus. §. itē si plures: t. §. vlti. t. l. sicuti: t. l. non distinguemus. §. cum in plures t 3. de offi. dele. vno delegato: t. j. de test. rainutius t. c. rainaldus. sic ēt in delegatis. 3. de offi. dele. causam matrimonij: t. c. vno. t. ff. de re iudi. duo. B.

g CArbitrium. i. compromissum. n. per mortez alterutrius arbitroꝝ expirat. 3. d of. dele. vno. arbitriū nō posset expirare q; nō latū erat.

b CActa. sic patet q; testes recepti coraz arbitro valent in iudicio. boc est simpliciter vez de bis q̄ iam sunt mortui: de aliis qui viuūt est in optiōe illi⁹ 3 quē inducūtur: vt depositiones eoꝝ admittat vel eis repulsis ijdez testes iterū producantur vt hic dicit: t. C. de testi. l. vlti. saluo iure obijciēdi tam in personas testiū q̄ in dicta vel in vtroq; casu: vt in. d. l. vñ sumptum est quod hic dicit t idem. C. de arbi. l. pe. in fi. t. §. eo. cām que inter archiepm. argu. sed ibi alius articulus est. B.

i CCasu. s. cum vult attestationes illoꝝ qui supersunt ratas habeꝝ vel si vult q; iteruz producantur vtroq; istorum casuum pōt obijcere in personas eoꝝ vel dicta: sed nūqd in personas eoꝝ qui mortui sunt: credo q; possit obijcere vt dixi. 3. vt lite nō cōte. qñ. t est verū sicut t in dicta eorum. C. eo. ti. l. vlti. B.

PUper nobis Communis diuisio. secunda ibi respondemus. abbas siculus.

k COrdinis sui. quod facere potuit. 3. eo. cum nūcius: t. c. insup: t. j. de iureiur. t si ꝓs in fi. t. xiiij. q. ij. super prudentia: t illi precipue sunt admittendi cum talis professio in eoꝝ pñtia fiat que etiā ꝑ alios nō posset ita bene ꝓbari q; ad talia nō vocant. 3. e. veniens in fi.

l CContradicente. secus si volente t consentiēte q: tunc bene valet testimonium. 3. eo. tuis.

m CNisi iuratus. sic. iiij. q. iij. §. item iusiurandi: t. C. e. tit. iusiurandi:

⁊.iij.q.ix.hortamur.⁊ vni testi nō credit.§.e.veniens ⁊.c.lʒ vniuersis. siue sit iuratus siue nō in alteri⁹ piudiciū: vt hic in fi.xxxiij.q.ij.admonere: ar.ꝯ.ꝙ vni credit ēt nō iurato.xxiij.di.de syracusane.lxxxvi.di. tāta.viij.q.iij.⁊.xlvij.di.nobilissimus.⁊.xxiij.q.iiij.inter querelas: ⁊.xx. q.iij.presens clericus: sed in his nō creditur nisi quo ad presumptionem sed ad plenam probationem non: qñqʒ tamē bene creditur vni qñ nō fit preiudicium alicui: puta vtrum aliquis sit baptizatus vel vtrum esset ecclesia cōsecrata.ō conse. dist.iiij.paruulos: ⁊ ca. cum itaqʒ.⁊ vbi qs vult probare se egisse pniam per confessorem suum.ꝭ. de simo.nemo. ⁊ argu. ꝭ. de pe. ⁊ remis. omnis vtriusqʒ.

Venerabili. In p̄ma parte ponitur petitio. in secunda testium recipiendorum cōmissio ibi: discretiōi. abbas siculus.

a ℂ Miraculis: non solum de miraculis. sʒ etiā de vita est ingrēdum: qꝛ etiā miracula fiūt qñqʒ p malos: nam petrus faciebat miracula ⁊ simon magus faciebat multa ⁊ magis similia moysi: vt .i.q.i. teneamus. ⁊ ante necesse est vt sciam⁹ illa ipetrasse ō deo que martyres mādant.l.di. si qs prepostera: ⁊.ꝭ. de her. cum ex iniūcto. ⁊ ad hoc vt aliquis pro sancto habeat prius ab ecclesia debet approbari.ꝭ. de venera.sancto.ca.i.ne aliqs vanis figmentis decipi valeat: vt eo.tit.c.ii.

fuerit: in alterius preiudicium debet credi.

Idez corisopiteñ. ⁊ trecoreñ. episcopis.

ℂ Diligenter ⁊ sigillatim examinandi sunt testes supple ēt si agitur de vita ⁊ miraculis alicuius canonizandi.ab.si.

Venerabili. F. N. epō: ⁊ capitulo corisopiteñ. ac vniuersis abbatib⁹ apud cister. in generali capitulo congregatis: ⁊ infra. Di. v. mandamus quaten⁹ testes quos abbas ⁊ monachi sancti martini cister. ordis sup vita ⁊ miraculis[a] pie memorie. M. abbatis monasterij supradicti duxerint producendos examinari sigillatim[b] curetis, cū ea diligentia[c] que solet ⁊ debet in receptione testium adhiberi.

Gregorius nonus.

ℂ Iterum examinandus est testis qui obscure deposuit supple tu ex iudicis officio.

Cum clamor validus contra acherontiñ.[d] epis. super simonia ⁊ alijs criminibus ascendisset: mesiteñ. ⁊ rubeñ. epis dedimus in mandatis vt sup his vitatē ingrerent: ⁊ ifra. Vex qꝛ aptis attestationibus.l.⁊.G. sup simonia ita ōposuere confuse[e]: ꝙ ex dictis eorum nō pōt veritas declarari: Mandamus quatenus examinetis eos iterum diligenter: ⁊ tam eorum ꝙ aliorum quos receperitis testificata sub sigillis vestris nobis fideliter referatis.

Idem.

ℂ Perseuerās in crimine etiā i ciuili repellit a testimonio emēdat⁹ vero nō infamis admittit in ciuili ⁊ etiā crimiali mota ciuiliter: fallit in periuro q in criminali repellitur.

Testimonium eius cui ab aduersa parte opponitur crimē merito reprobatur in criminali causa siue ciuili si in ipso crimine perseueret[f]. Si vero sit de crimine emēdatus[g] ⁊ eū nō comitet infamia: si est in cā ciuili vel etiaʒ cū de crimie ciuiliter agitur preterquam pro reatu piurij[h] repellēdus. In crimiali aūt si in alio iudicio instituta accusatiōe cōtra ipm de crimine conuictus extitit vel cōfessus[i]: vel si nūc p exceptionē exinde conuincat: aut grauata sit eius opio[k], p eo ꝙ qñqʒ fuit tali mō repulsus: quāuis hoc casu[l] non excludetur in causa ciuili.

b ℂ Sigillatim. secreto. n. siue sigillatim testes examinādi sunt arg. C. de testi. nullum: ⁊.ꝭ. de accu. inqsitionis. sic etiā vota canonicoꝝ in electionibus faciendis ingrēda sunt secrete.§. de elec. qꝛ pp. sicut daniel secreto ⁊ separatim examinauit illos sacerdotes q accusabant susanā: ⁊ iō examinādi sunt secreto ⁊ separatiʒ q a vnus instrueret aliū. ⁊ sequeret dictū alteri⁹: ⁊ ita nō posset falsitas illorū facile deprehēdi: sic etiā in pnīa quis dʒ solus suo sacerdoti confiteri peccata. ꝭ. de pe. ⁊ re. oīs vtriusqʒ.

c ℂ Diligētia. que solet adhiberi imo etiā cū maiori qꝛ circa maiora maius periculū vertit: ⁊ ideo cauti⁹ est agēdū. xlij. di. quiescamus: ⁊. lxi. di. miramur: ⁊. vij. q. ij. c. vl. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ij. ne aliq vanis ⁊ falsis ōcipiant figmētis. ⁊. ꝭ. ō reli. ⁊ vene. sancto. c. ij.

Cum clamor. Diuiditur qꝛ in p̄ma ponit querela. in secūda mādatum ibi: mandamus. ab. si.

d ℂ Acherontiñ. de isto archiepō hēs. ꝭ. de collu. c. ulti.

e ℂ Cōfuse. sed quare h pcepit papa aptis attestationib⁹ illos itex examinari cū deberet fieri interpretatio ꝯ illū q testes ipsos pduxit. §. de pba. in pñtia. ⁊ obscuritas ei obesse potius dʒ q potuit eā aptius declarare. ff. de ꝯhē. emp. labeo. ⁊. l. cū in lege. ff. de pac. veteribus: ⁊ uerba interpretanda sunt ꝯ stipulatorē. ff. de uer. ob. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ⁊ preterea timeri pōt subornatio testiū: ⁊ aptis attestationibus nō sunt ulterius testes ijdem vel alii recipiendi super codē capitulo: vt. §. e. fraternitatis. in ter. ⁊ in glo. ⁊ in. c. cōstitutis. ij. ar. ꝯ ꝙ obscuritas nō nocet ei imo ꝙ vtile est ei accipiēdum est. ff. de iudi. si qs intētiōe: dicas ꝙ iudex ex officio suo hoc facere dʒ ⁊ precipue hic vbi agebatur ex officio iudicis per inqsitionem nō ad petitionem alicuius sed ad clamorem ⁊ famā. ꝭ. de collu. c. ulti. qō est pars istius: ⁊ maxime in crimine simonie de quo fiebat h inqsitio. Et iō si obscure dixit: iterū examinet testis ⁊ declaret siue iterpretet dictū suū: qꝛ in ambigua oratiōe spectat snīa eius q eā ptulit. ff. de re iudi. in ambiguis oratiōibus: ⁊ qualitercūqʒ pōt iudex igret veritatē: ingrere dʒ. xxx. q. v. iudicantē: ⁊ ante publicationem ⁊ post qñcūqʒ visum fuerit iudici pōt interrogare. ff. de interro. ac. vbicūqʒ. ⁊. ꝭ. de fi. instru. cū Ioānes. ꝟ. fi. ⁊ qꝛ publice vtilitatis interest ne crimina maneant ipunita. ꝭ. de sen. excō. ut fame. circa fi. ne ad maliciam quisquā pfiliat. C. de pe. si operis. ⁊ magna rō suadet ob maleficia penas solui. ff. ō fideiuss. si a reo. §. id qō. vnde talis confusio debet declarari. ff. ō testa. heredes palam. §. qui uero.

Testimonium. Sunt due partes. p̄ma tractat ō crimīoso pseuerāte ꝭa ꝟo de emēdato ibi: si ꝟo: ꝭa subdiuidit: in p̄ma tractat ō emēdato q pducit i ciuili vł criali mota ciuilr. i ꝭa ō illo q pducit i criali mota criālr ibi: i criali.

f ℂ Perseueret. no. ꝙ testis q in crimine ōtinet siue in ciuili cā siue i criali repellitur: vt hic pʒ qꝛ nō est credēdum ꝯ alios eis q criminib⁹ iplicant. iij. q. ix. negāda: ⁊. c. nō est: ⁊. q. vij. q sine peccato: ⁊. c. postulat⁹: ⁊ quādiu i culpa fuerit testimonium ferrē non pōt xxij. q. v. preceptum: nec criminosus criminosum accusare potest vt in predictis iurib⁹ quia de quo minus videtur ⁊c. iij. q. vij. §. porro. in fi. ⁊. i. qsti. i. multi. circa prin.

g ℂ Emēdatus. vnde admitti dʒ qꝛ iaʒ incipit esse qō nō fuit l. di. ferrū: ⁊ dr in canone age pniam: ⁊ prima opa fac. l. dis. qꝛ tua ⁊. c. dño sancto: ⁊. ꝭ. ō simo. per tuas: ⁊. ff. de edil. edi. qō ita. ⁊ hoc in cā ciuili ⁊ criminali cū ciuiliter agit: vt hic et c. p tuas: ⁊ ita ꝙ ex illo non remāserit sub no. ifamie acta penitētia: qꝛ repellit tūc pp infamiā. ꝭ. ti. pxi. preterea: puta si esset cōdemnatus de furto suo noīe: qꝛ nō pōt facere iudex qn ꝯdēnatus de furto suo noīe nō sequat ifamia. ff. de fur. nō pōt ⁊ alijs modis potest notari: ut iij. q. vii. §. porro. in fi. qꝛ lʒ p pnīas aīas saluare possum⁹ infamiam tñ abolere non possumus. ij. q. iij. §. hinc colligit: ⁊ sic pnīa nō pdest eis quantum ad hoc ꝙ actus legitimi sunt i famibus iterdicti. §. eo. lʒ ex q dam: nisi prius fuerint in integrum restituti. iiij. q. iij. §. itē lege iulia. ij. q. iij. puaricator. in fi. ⁊ infamib⁹ porte dignitatis nō ōbēt patere. ꝭ. de exces. pla. inter dilectos. C. ō infa. l. vna. lib. x. ⁊. C. ō dig. neqʒ famosis. li. xij. ⁊ fert testimoniū dignitas est. xxij. q. v. pceptū. Itē pōt assignari ꝯriū. ꝭ. de simo. p tuas. ibi dicit ꝙ in crimine cū ciuiliter agitur viles testes ⁊ nō emēdati recipiūtur: hic vr a ꝯrio sensu ꝙ nō recipiantur. solue vt ibi dicitur.

h ℂ Periurij. piurus. n. post quātācunqʒ pniam ad testimoniū amplius non recipitur vt hic patet: ⁊. vi. q. i. quicūqʒ. ⁊. xxij. q. v. paruuli: ⁊ ca. si qs: ⁊ argu. ij. q. vij. nō pōt. ⁊. ꝭ. de presum. lr̄as ⁊ q scienter uenit ꝯ iuratā trāsactionem infamis est. C. de transa. si quis maior fratre.

i ℂ Confessus. qui. n. in iudicio cōdemnatus fuit de crimine: sufficit vt ad hoc a testimonio repellat in criminali: lʒ egerit pniam: nec necesse est vt amplius ꝯuineat: ut hic patet: nec talis admittit ad purgationē alicui⁹. ꝭ. ō purga. cano. cōstitutus: sic ⁊. ꝭ. de excep. deniqʒ. §. i. vbi repellit a testimonio: qui cōuictus fuerit de crimine uel confessus: intellige. §. illū secūdū istam decre. ut repellatur in criminali cā: si egit pniam: si nō egit: repellatur etiam in ciuili: si in crimine perseuerat. ut. §. diximus. B.

k ℂ Opinio. sic patet ꝙ si opinio alicuius grauata est. ad testimoniū admitti nō dʒ in cā criminali: cū sine omni infamia debeat esse testis. ꝭ. de excep. deniqʒ ⁊. ij. q. vij. testes. ⁊ precipue in cā criminali ut hic: nec etiā tales admittēdi sunt ad honores. lxxxi. di. tātis: ⁊. ꝭ. de accu. oipotens: ⁊. ꝭ. e. c. vlti. in nullo eniʒ dʒ uacillare opinio ordinādi. xxxiij. di. laici. ⁊ ar. ad hoc. C. de pcu. reū criminis. ⁊. ff. de decu. eos. ⁊ est ar. ex hac lr̄a: ꝙ res siue snīa iter alios acta facit fidē in alio iudicio sic. xxiij. q. i. subdiaconus: sed hoc solū ꝙ in alio iudicio repulsus fuit: nō sufficit vt in alio repellatur: sed infamia inde orta ipm repellit alius iterū oportet crimē pbari ad hoc vt repelleretur.

l ℂ In hoc casu. s. qñ est grauata ei⁹ opio: tūc. n. pp hoc nō repellit in cā ciuili ⁊ idē in duob⁹ casib⁹ premissis: ⁊ idē est si de crimine ciuiliter agit dūmō emēdatus sit de crimine: vt superius patet: sed querit pbabitur: ꝙ sit emendatus de crimine: satis pōt pbari per sacerdotē suū q de ipso dʒ testimoniū phibere l. di. i capite: ⁊. ij. q. i. si peccauerit i fi. ⁊. ꝭ. de simo. nemo. sed nūqd testis cui obijcit crimē pt obijcere ꝙ obijciēs sit criminosus: ar. ꝙ sic. ij. q. vij. si heretici: quia tales litigatores digni sunt talib⁹ testibus. C. de her. l. pe. dico ꝙ si pōt: qꝛ iste cām suā prosequitur. ⁊ nemo phibet a prosecutiōe iuris sui lʒ sit criminosus: ut. iiij. q. vi. oībus: nisi esset excōicatus. uel talis cui esset forū iterdictū. vel infamis cui act⁹ legitimi sunt iterdicti. §. e. lʒ: imo excōicat⁹ vel infamis nō repellit: cū sit reus: qꝛ quelibet sibi legitima defensio reseruatur. ꝭ. de excep. cū inter. ⁊ qꝛ ꝯ testem directe nō agit: sed poti⁹ ꝯ aduersarium: quia in testem actio nō dirigit. §. de or. cog. cū dilectus in fi. pari rōne nec aduersari⁹ meus pōt mihi obijcere crimē pp hoc. vñ si seruus vult probare se ꝯtraxisse cū aliqua libera sciente eum seruum esse: cum in hoc casu hēat personam standi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

in iudicio: pôt excipere ꝯ testes aduersarij ꝙ ipsi sunt serui: lꝫ ipse laboret sibi i pedimēto: ar. ꝯ. s. e. psonas. ⁊. iij. q. vij. iudicet: ⁊. xv. di. primū. nā si seru⁹ ac cusaſ: eadē sibi ꝯpetit defensio que ⁊ libero. ff. de accu. hos accusari. §. si seru⁹. qn̄ crimina obijciēda sunt testibus vꝭ. s. e. pn̄tium. B.

a Ciuili. idē est si de crimine ciuiliter agatur.

Ultra tertiam. Primo ponitur regula. scḋo exceptio ibi: nisi. ab. si.

b Productionem. i. dilationē. de hoc dictū est. s. e. in causis. ⁊ ibi recurre.

c Iuramēto. hoc quod h dꝭ sumptū est de autē. ḋ test. §. qꝫ vero colla. vij. sed quare iuraſ iterū: maxime vbi iuratum est de calūnia: cū iuramētū illud extēdaſ ad oīa ꝙ postea occurrunt in cā. C. de iura. calū. auten. hoc sacrꝫ. ⁊ in autē. de his q ingredi. ad ap. §. vlt. coll. v. qꝫ sepius nō est iurandū vt ibi dicitur: dicas ꝙ illud iuramētū est aliud iuramētū ꝙ sit iuramētū de calūnia: ⁊ iō vnum aliud nō excludit. Istud iuramentū est de veritate dicēda: qḋ pꝫ ex ipsa lr̄a. s. ꝙ dꝫ iurare ꝙ neqꝫ p se neqꝫ p alios didicit testificatura: nec per aliquē dolum hoc facit. iuramētū de calūnia est de eo ꝙ credit ⁊ extimat. C. de iuramento calū. l. ij. §. i. ⁊ iō istud iuramentum pstaſ. idē etiā est ac si causa talis sit vbi iuraſ tm̄ ḋ veritate dicēda. qꝫ istud iuramētū ḋ veritate dicēda non extēditur ad hoc sed ad pncipale negocium tm̄ vnde quarta dilatio dari nō dꝫ sine isto iuramēto qualiscūqꝫ sit etiā cā: ⁊ psumptio ē ꝯ eum: ex eo ꝙ tertio pduxit. ⁊ ppterea spāle ē vt exigatur hoc iuramētum in hoc casu.

li⁹ pôt a testimonio lꝫ egerit pniam remoueri. I Dem.

Quarta pductio nō est dāda si ne solēnitate legali de qua hic.

Ultra tertiā pductionē[b] nō debēt testes vlterius produci in causa. Nisi prestito ab eo q hoc postulat iuramento[c] ꝙ neqꝫ per se neqꝫ per aliū testificata subtraxerit vel fuerit pcūctatus: nec p dolū aut artem aliquam quartaꝫ productionem exposcat: sed quia quos desiderat de nouo producere prius habere nequiuit[d]. I Dem.

Accusatus criminaliter non admittitur in testem contra aliuꝫ in cā criminali sua accusatione pendēte nisi in exceptis criminibus.

Non debet quis in criminib⁹ nisi forsan in exceptis ad testificandum admitti pendente accusatione[e] de crimine contra ipm̄: cum etiā accusati. Nisi prius se probauerint innocētes: ab accusatione ⁊ susceptione ordinū repellātur.

Rica de testibus cogendis vel non.

Alex. iij. papien̄. epo.

In causa ciuili monendi ⁊ inducendi sunt testes ad testificandum ⁊ si se subtrabāt odio gratia ⁊c. cōpelluntur.

d Requiuit. sile. j. de excep. pastoralis: ⁊. s. e. pn̄tiuꝫ: sed si hꝭ nequerit illos: ei obesse nō dꝫ: si p eū n̄ steterit: ar. s. ḋ rescrip. si aūt: ⁊. c. plerūqꝫ ⁊. s. ut lit. n̄ ꝯte. qm̄. i. rn̄. ⁊. ij. q. vi. anterior. §. ad hoc. ⁊ ita vꝭ ꝙ ēt sine iuramēto ḋberet admitti: qḋ nō est vex: qꝫ sine iuramēto hoc ei credi nō dꝫ: maxime cū ante tertiā pductionem hoc non fuerit ptestatus. vn̄ iurare teneſ put h cōtineſ. Preterea hec quarta pductio dari nō dꝫ ubi sufficiens pductio testiū facta fuisset. s. e. significauerunt. imo nec scḋa dilatio: nec tertia dilatio danda esset: si sufficiens pductio facta sit: nam in pecuniariis causis ultra unam dilationem dari nō debet scḋa dilatio ff. de fer. l. vlti. nisi causa cognita: ut ibi.

Non debet. Primo ponſ regula. scḋo exceptio ibi: nisi. ab. si.

e Accusatiōe. no. ergo ꝙ si aliquis accusatus est ḋ crimie statiꝫ grauata est eius opinio. vnde nō potest in criminibus ad testimoniū admitti: vt hic patet ⁊. s. e. testimoniū: qꝫ testes sine omni suspitiōe esse debēt ⁊ īfamia. ii. q. vii. testes. ⁊. j. ḋ excep. deniqꝫ: nec ēt pôt pmoueri ad ordies. ut hic vꝭ in fi. ⁊. lxxxi. di. tātis daniel. ⁊. j. de accu. oīpotens: ⁊. xxiii. di. laici. ⁊. ff. de decur. eos. item nec pôt aliū accusare: qꝫ nō relatiōe criminis: sed innocētia reus purgaſ. ff. ḋ publi. iudi. is q. ⁊ hic in fi. itē nec pôt ꝯstitui pcurator. C. de pcura. l. reū. item nec accusare. ex hac decre. patet quia testimonium in criminali actione accusatio ⁊ ordinuꝫ susceptio pari passu incedunt ex eo ꝙ accusatus pendente sua accusatione repellitur a testimonio ab accusatiōe ⁊ ordinū susceptiōe. preterea ex eo quod dicit in prin. in criminalibus patet ꝙ secus est in ciuili quia tūc nō obstāte accusatiōe vꝭ ꝙ interim possit admitti in testem in cā ciuili. s. e. testimoniū. ⁊ est uerum si sit emendatus de crimine. ⁊ eū nō comitetur īfamia: ut ibi ar. j. de simo. per tuas qꝫ lꝫ accusetur nō statim reus est. xv. q. ult. c. ulti. qꝫ pēdēte accusatione remanet in offō suo: ⁊ interim subditi ei⁹ ei obedire tenentur j. ḋ accu. olim: ⁊. viii. q. iiii. nōne. Itē patet h ꝙ minus idonei testes quorum opinio uacillare vꝭ admittuntur in exceptis criminibus ex eo ꝙ dicit: nisi forsitā in exceptis criminibus. sed hoc forte est intelligēdum fm distinctionē illi⁹ c. ii. q. i. in primis. utrū. s. male fame uel male opinionis: ⁊ tunc cuꝫ est male opiniōis admittaſ: lꝫ. c. illud loquaſ in accusatiōe aliter admitti nō debēt cuꝫ etiā si ciuiliter ageretur nō eēnt admittēdi nisi essent emēdati: ⁊ cū aliis admiᴉ niculis. j. ḋ simo. p tuas. sed lꝫ accuseſ nō tn̄ statim reus est: ut. s. vꝭ. ⁊ iō pôt admitti in crimīne excepto: cum adhuc remaneat in statu suo. itē ex hoc. c. ⁊. s. e. testimoniū. patet solutio questiōis que fieri consueuit si aliqs cōdēnatus sit ḋ crimine: ⁊ appellet. utrū recipiēdus sit in testem si pendēte appellatiōe inducaſ. ⁊ satis pꝫ ex his duob⁹. c. qd iuris sit ꝙ in criminali nequaquā: in ciuili vo bene pôt admitti qꝫ pendēte appellatiōe nō vꝭ cōdēnatus. ff. ḋ pe. l. ii. §. ulti. ⁊ integer est status eius vt lteriꝫ fungaſ honorib⁹. ff. de ap. īterpo. nihil inouari. ⁊. l. vna. §. iteger. ⁊ meli⁹ in. §. si qs deportatus: qꝫ lꝫ nō sit dānatus adhuc nō habeſ infamis: ex quo appellationē suā prosequitur. ff. de his qui no. infa. furti.

Rica de testibus cogendis. Quia offīn testiū quasi publicū est ⁊ ad illud interdū inuiti cogunſ iō post tractatum de testibus ⁊c. sic cōtinuat Io. an. ego ꝯtinuo sic. visuꝫ est. s. ḋ testibus sed quia posset dubitari vtruꝫ ad testificandum possint cōpelli merito subditur ista Abbas siculus.

Causam matrimonij que inter. M. mulierē ⁊ filiū R. vertiſ: cōmisimus iudicib⁹ terminandā. Iō qꝫ mandamus quatenus testes ab alterutra partium in sue assertiōis testimonium inuocatos ne veritatem occultent[f] diligētius moneas ⁊ inducas. Si autem odio vel gr̄a vel timore[g] se subtrahant: eos ad ferendum testimonium coram prefatis iudicibus vel eorum nuncio[h] quem ad hoc miserint ecclesiastica districtione compellas.

I Dem presbyteris pontie.

Ubi testimoniū est necessarium cōpellendi sunt testes ad illud ferēduꝫ etiā p suspensionis excōicationis ⁊ depositionis sniam.

Cum sup causa que vertitur inter prenestin̄. epm̄ ⁊ subl. abbatem sit testimonium vestrum necessarium: mandamus quatenus perhibituri testimonium veritati apostolico vos conspectui presentetis. Si vero n̄ veneritis[i] sciatis vos ab officio[k] ⁊ beneficio ecclesiastico apostolica auctoritate suspensos. Et si nec sic veneritis[l] excōicationis sniam ⁊ depositionis[m] poteritis formidare.

Causam matrimo. In cā matrimōiali cogendi sunt testes: ita cōiter summatur. sed si placet inquantum ponit spālitatem in matrimonio: qꝫ sic loqui videntur iura in alia materia ciuili iō generali⁹ summo sic vt in rubro. in pma parte ponit cause cōmissionē in secunda prouidet partibus ibi: ideoqꝫ. Abbas siculus.

f Occultent. sic. xiiij. q. ij. quāquam. hec eniꝫ est cā quare testes compellūtur ne veritas occulteſ: ⁊ ne malus vt bonus extimeſ: vt in. c. quāquam ⁊ q veritatē occultat peccatum committit. mortale. xi. q. iij. qsqs. ideoqꝫ compellitur.

g Timore. tunc enim testes sunt compellendi alias nō videtur ꝙ ꝯpelli debeant. j. e. sup eo. ex eo. n. ꝙ nō vult ferre testimonium presumitur ꝯ ipsum: vnde dico illum statim compellendum nisi cōstaret per alios ꝙ bene possit veritas comprobari.

h Uel nūcio. puta si fuerint debiles vel infirmi vꝭ egregia persona. s. ti. pri. si qui testium. ⁊. ff. de iureiurā. ad personas: ar. ꝯ. iij. q. ix. testes. ibi dicit ꝙ pn̄tes debent esse testes: illud intellige de illis psonis que ad iudicium venire possunt: vel ītellige illud in criminali vbi testes debēt esse in presentia iudicis: hoc in ciuili: ⁊ hoc bene distinguitur. C. de fi. instru. apud eloquentissimū. exigitur enim vt in criminali sint coram iudice: ⁊ non solū ex dictis sed etiam ex gestis iudex format motuꝫ animi sui ff. de testi. l. iij. §. item diuus.

Cum super. Per excōicationis suspēsionis ⁊ depositionis sniaꝫ cogedi sunt testes: vel summa generalius sic vt in rubro. tria facit primo precipit. scḋo punit cōtēnentem: tertio aggrauat. scḋa ibi: si vero tertia ibi: ⁊ si. ab. si.

i Ueneritis. in termino cōstituto supple: ⁊ tūc sufficit vt veniāt eā hora qua possunt expedire officiū suū. s. de offi. dele. consuluit ⁊ arg. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. iiij. in fi.

k Ab offō. is est ordo cū culpa incipit a ꝯtumacia: tūc debet excōicari. xxiij. q. iiij. forte. secus si a crimine tūc debet deponi. lxxxi. dis. dictū: ⁊ s. de iudi. cū nō ab hoīe. ubi de hoc.

l Et si nec veneritis. no. ar. ꝙ in una citatiōe pn̄t fieri plures citationes sicut etiā fit de ꝯsuetudine ppter difficultatē citationū: ut. s. de do. ⁊ ꝯtu. ueritatis: ⁊. c. cū dilecti: ⁊. ꝫ. de in inte. resti. tum ex lr̄is.

m Depositionis. ⁊ sic crescente cōtumacia crescere debet ⁊ pena. s. ut lit. non contesta. qm̄ in fi. ⁊. ff. de pe. relegati. nisi necessitas sit īpedimēto: arg. ff. de ar. celsus. §. idem ait. non enim in omni casu excommunire eum intelligitur: argu. ff. de solu. si seru⁹. x. in fi. quid si excōmunicauisset eum nisi uenisset in termino nulla exceptione facta nunquid erit excommunicatus si non potuit venire: in casu tali saltem quo ad deū nō est excommunicatus: qꝫ impossibile preceptum non ligat. ff. que sent. sine appellatio. rescin. l. paulus: sed quia ecclesia illud ignorat: doceat de impedimento ⁊ absoluetur sine difficultate a grauamine. argumen. infra de sententi. excomunicatio. ca. sacro. sic ex eadeꝫ causa reuocatur sententia diffinitiua: nec mandanda est executioni. ff. de iudi. si pretor: ⁊. j. de re iudi. cum bertoldus: ⁊. c. cum olim. multo fortius excōmunicationis sententia tenet: sed probato impedimento sine grauamine vt dixi: debent absolui.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Super eo. Summatur vt in rubro. ⁊ addē ēt in criminali fz cōem intellectū. ⁊ sic aliqd addit ad. c. i. §. eo. ⁊. c. dilectoꝛū. ℑ. e. in ꝑma ponit decisa ꝙsultatio. in scōa rñsio ibi. ꝙsultatiōi. in qua distinguūt ⁊ scōz mēbꝛū ꝓsequit ibi: uerū. cuius rñsio moderatur ibi: nisi. ab. si.

a Sup eo. qō fuit talis: aliqs ꝙuenit ō aliquo facto manifesto: qꝛitur an illi qui facto interfuerunt sint ad ferendum testimonium compellēdi.

b Nō regrant. quantū ad examinationē vl̄ probationē: sicut nec in confitēte necessarie sunt partes iudicis. ff. ad. l. aquil. ꝓ. inde si occisus. sententia tamen necessaria. ℑ. ō diuoꝛ. porro.

c Non cogēdi. hoc intelligē a principio ꝑmo. n. sunt monendi: ⁊ postea si noluerint sunt cogendi: vt. §. eo. c. proꝛi. clerici vero in causa laicoꝛum cogi nō ōbēt nisi cū alie ꝓbatiōes dēficiūt nō possunt xiiij. q. ii. quāquam.

d Timore. sed qs ꝓbabit hoc certe eo ipso quod monit⁹ est: ⁊ nō vult testificari ꝓsumit ꝫ ipz q̄ non bono ālo hoc faciat: ⁊ ex hac ꝓsumptione cōpellitur: ar. C. q mili. nō pos. sup fuis. li. xij. ⁊ testes iuriti cogēdi sunt. C. de testi. si qñ. autē. §z hodie. ⁊ sic hodie seruat ⁊ si cōstaret q̄ pars aduersa ꝑ faceret ꝙz excōicari. §. ti. pri. cū cāz. i. §. q̄ si forte. ⁊. c. constitutis. i.

Peruenit. Cōpellitur testis illius fraudem detegere qui aduersario probationis copiaz subtrahit. sic cōiter sum mat: sed ego summo notabilius ꝑm vnū ⁊ cōem intellectum: vt in rubro cōmunis diuisio secūda ibi nos. ab. si.

e Juramento astrinxit qō fuit temerarium ⁊ illicitū: ⁊ iō nō seruandum vī nō obstante tali iuramento cōpelli ꝙz ferre testimonium sup negocio p̄ncipali. §. ti. proꝛi. intimauit: ⁊. ca. constitutis: ⁊ debet denūciari nō teneri illo iuramēto: vt in c. constitutis: ⁊. ℑ. de accusa. olim. vbi de hoc.

Idem genuen. archiepo.

Testis q timore aduerse partis se subtrahit testificari compellitur.

Sup eo[a]: ⁊ infra. ℣ Consul. T. T. respondemus q̄ si factuz est notoriū non eget testium depositionibus declarari: cum talia probationē vel ordinē iudiciarium nō exegrāt[b]. ℣ Uerū si nō est notorium ⁊ is qui conuenit factū negauerit: testes q̄ interfuerūt facto monendi sunt nō cogendi[c] ad ferendum testimonium veritati. ℣ Nisi forte timore[d] aduerse ꝑtis constituerit iudici eos a ferendo testimonio reuocari licet ad hoc passiz possunt ō iuris humani rigore cōpelli.

Idem.

Cōpellūtur testes ēt in criminali quos accusatus malicioſe accusatoꝛi subtraxit.

Peruenit ad audiētiam nr̄am q̄ cum. J. proꝛ sancti laurentij cor̄ā te fuisset de simonie ⁊ adulterij crimine accusatus: quēdā qui contra eum ducendus erat intestimoniū iuramento[e] astrinxit: vt nō deponeret contra ipsum: ⁊ infra. ℣ Nos igit attendentes: q̄ nemo ꝙz aduersario instrumenta[g] quorū appellatiōe testes continentur subtrahere: q̄ tam ille qui surripuit instrumenta quā qui aduersario parem aduocationis seu defensionis copiam subtrahit: iniquam ostendit[h] a se litē foueri: ⁊ experiri ꝙz i se iudicis auctoꝛitatē elusam[i]: respōdemus ad detegendum tante fraudis ⁊ calliditatis cōmentū[k] ꝑm testem merito esse ꝙpellendū.

Lemēs. iij. segobien. epo.

Si res aliter probari nō potest etiaz in causa criminali cōpellendi sunt testes.

Peruenit ad nos: q̄ cū a laicis cōis diuisio. Secūda ibi ꝙsultationi. Ab. si.

l Recusant. attēde cōsultationē ⁊ rñsionē ⁊ sic videbis q̄ nō directe rñdet ad interrogata. si. §. ō testi. cū in tua. vbi ita indirecte rñdet. Sed dicas q̄ eoipso q̄ rñdet vt sup reb⁹ ecclesiasticis ꝙpellēdi sunt: a ꝓrio sensu rñdet q̄ sup illa iniuria nō sunt cōpellēdi ferre testimoniū: qō. n. de vno ꝙfitet de altero negat vī. ℑ. de presum. nōne. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊ hoc iō q̄ in criminalib⁹ testes nō ꝙpelluntur. ℑ. e. dilectoꝛ: q̄ iniuria crimen est vnde q̄ de iniuria cōdēnat infamis efficitur. ℑ. de re iudi. cūte. ff. de his q̄ no. infa. athletas §. vlt. ar. ℑ. ℑ. e. sup bis. ⁊. c. se. soluit hec ꝓrietas. ℑ. e. dilectoꝛū. vel dic q̄ prosecutio iurie appellat bis res ecclesiastica ⁊ intelligē q̄ ciuiliter ꝫ ageba-tur ꝑ suo itereſſe de iniuria alis ñ ꝙpellūtur testes qō itelligo ō iuria fcā ordini clericali. b.

Cæterum Sūmatur cōiter vt in rubro: ꝫ mihi ñ placz hoc sūmariū q̄ si bñ pōderetur finis. c. nullū spāle ponit in ꝙsanguinitate ꝓbāda cū exigat q̄ odio gratia ⁊c. iō ꝑt summari prout summauit. c. i. §. e. ab. si. cultus.

m Scriptum. tam canonicā q̄ cīuile. xiiij. q. ij. q̄q̄. ⁊. §. e. per totum. ⁊. C. de testi. si qñ.

n Actibus. est āt ut hic satis apparet ꝙsuetudo ius quoddā moribus vtentiū approbatum qō ꝑ lege suscipit cū deficit lex d. i. consuetudo. ⁊ ꝙsuetudo est optima legū interpres. §. ō cōsue. cū dilectus. ⁊ sic cōpellēdi sunt testes tam iure scripto q̄ nō scripto. s. ꝙsuetudine. §. de ꝙsue. cū dilectus. ut hic patet.

o Ipsum constiterit. ⁊ qs ꝑbabit iam dictum est q̄ eoipso q̄ monitus nō vult testificari ꝓsumit ꝫ ipsum vt statim cōpellat nec est alia necessaria ꝑbatio ⁊ hec leuis ꝓsumptio sufficit. ar. ff. ō pe. bere. si quis libertate. §. plane. b.

p Timore. timor pōt referri ad multa siue odio persone vī timore hoc cōtingat cōpelli ō bēt. §. ti. pri. cōstitutis. ⁊. c. iti mauit. ⁊. §. e. peruenit. siue ēt odio ipsius sacramēti qō qdem tenui religiōe abhorrēt. C. de fide instru. l. vlt. ⁊. ℑ. ō simo. ⁊ si qōnes. ⁊ tūc fortis⁹ debent cōpelli. alias si nollēt iurare vānando iuramentuz tanq̄ hereticī debent cōdemnari. ℑ. ō bere. excōicamus. §. fi.

Preterea. Cōiter sūmatur: vt in rubro: sed q̄ variis modis ītelligitur posset aliter sūmari. Et q̄ hec sūmatio generalis pōt cōuenire cuilibet ītellectui trāseo ꝑ nūc cū cōi sūmario. nā ex infra vicendis patebit clare intellectus. Tres sunt partes que per se patent. Ab. si.

q Synodales. de quibus habes. xxv. q. vi. episcopus in synodo. ℑ. ō accu. sicut olim.

r Iterato. iuramētū. n. istoꝛ testiū ad totū tps deberet extēdi vū durāt in officio illo postq̄ iuramētū illud in synodo pstiterūt: siue cor̄ā ordinario siue cor̄ā delegato cā illa tractet: vt hic innuit. sicut iuramētū calūnie ad oīa que in cā ꝙtingūt extendit. C. de iura. calū. auc. in hoc iuramēto.

s Aliter. ⁊ si aliter nō fiat fides īnuit hec lr̄a q̄ iterū iurare debeāt cor̄ā delegato ēt ꝑ eadē cā: sed nō vī q̄ iterū iurare debeāt: vī satis pōt suppleri maxime. sicut ⁊ testis ex quo semel iurauit ferre testimoniū in aliqua cā nō ꝺz amplius iurare: sup illa: nisi emerserit aliquid de nouo.

t Qōnis. tūc. n. ꝺz iurare sup articulo illo noue qōnis q̄: ꝑmū iuramētū nō extendit ad illū articulū noue qōnis q̄ cū pstitit illud in synodo vel cor̄ā epo nō cogitabat de illo: ⁊ qō iterū iurare debeat ꝓbat. §. titu. pri. fraternitatis. vbi nou⁹ articul⁹ ꝓbat tā p ātiquos q̄ p nouos testes pri⁹ pstito ab oībus iuramēto: vt. §. ti. pri. c. de testi. ⁊. C. de tēpo. appel. p hanc.

u Ad ꝓhibēdo. no. ergo q̄ testes hmōdi synodales ꝓp infamiā supernenientes

remouent̃ a teſtimonio phibẽdo: nõ aũt a phibito: qz infamia vel delictũ ſup ueniẽs nõ vitiat qõ legitime factũ c. j. ó eo q cogno. ꝙſang. vro. ſue. diſcretõ nẽ: ⁊ c. tue: ⁊ c. iordane. arg. C. ó teſti. l. i. ⁊. iij. q. vij. §. vez. ff. ó of. or. pretor. barbari⁹. ſic reſcriptũ pape ñ caſſat ea q̃ legitime fcã ſũt. ℨ. ó reſt. ſpo. audita.

a ¶ Remoueri: dẽs ꝺ qz infamis repellit a denũciatiõe: vt. j. ó ſpõ. cũ in tua. ⁊. j. de accu. cũ dilect⁹ filius. ⁊ ca. ſicut olim: ⁊. ff. ó popul. ac. popularis actio. hug. ℨ. b.

b ¶ In cõi. i. in ſynodo vel auditorio cõi. xxv. q. vi. epiſcopus ſynodo.

c ¶ Incõtinẽti. i. in eadẽ inſtãtia iudicii anteq̃ loquat ptib⁹ vtl anteq̃ recedat a pñtia iudicij: qz poſtea ſubornatus preſumit: ſed hoc poſſet intelligi habito reſpectu ad q̃litatez pſone vt ſic poſſit corrigere vl̃ addere ẽt ex interuallo. Qualr itelligat icõtinẽti. pbat. ff. de ỽ. ob. ꝙtinu⁹ act⁹. ff. ó adulte. qñ ait lex. §. ul. i fi. C. ó erro. adu. l. vl. ⁊. xxxj. q. vl. apud miſeri cordẽ. ⁊ meli⁹. ℨ. de ele. qz propter. ibi inuenies multas expoſitiões huiꝰ vbi icontinẽti ſiue mor. ℨ. ar. xxxv. q. ir. qõ qs cõmiſit ſz illa ꝓria nõ tãgũt hoc.

Super bis Jo. an. ſummat vt i rubro: ſz nimis reſtringit iudicio meo. non enim apparet quare bis caſib⁹ ⁊ nõ in alijs cogant teſtes: ideo lege tu ⁊ ſumma vt ex. j. vicẽdis apparebit. ab. ſi.

d ¶ Sup bis. hec decr. ẽ pars illius quã hẽs. j. de accu. ſuper bis. de fine illi⁹ deciſa eſt. ⁊ de hac materia loquitur. ℨ. tit. p xi. tã lr̃is ingſitionum.

e ¶ Articulis. ex hoc loco potel ſumere caſum tã illi⁹ decre. tã lr̃is. ℨ. ti. pri. quã illi⁹ ſup bis. j. de accu. gdã electꝰ fuit i epm lucan. gdã ſe opponebant electioni illi⁹ dicẽtes q̃ erat male fame ⁊ q̃ matrimoniũ ꝓterat cũ vidua. itẽ iſti q̃ oppone bant ſe: lr̃as ꝓ electũ noie capituli. vño pape miſerunt quas tã electꝰ quã capitulũ falſas dicebãt ⁊ capitulũ neſciuiſſe de lr̃is illis ⁊ de iſtis articulis mãdat papa inquiri: ⁊ ad hec pbanda teſtes ſunt ꝙpellendi.

f ¶ Cogatis. hic ꝙpellunt teſtes in criminib⁹ ⁊ etiaz irregularitate. j. e. e. pri. ⁊ ſic eſt J. ℨ. e. peruenit: ⁊. j. e. dilectoꝝ. vbi ſoluitur.

Am cõtra Sup crie falſi cogẽdi ſũt teſtes. ſic ſũmat Jo. an. ſz certe nõ elicit hoc ſimplr er ter. qz mãdat ſub cõditione ſi ſe gr̃a odio. Et ſic ñ ponit ſpãle in crimine falſi. qz ſic loquit in alijs cauſis criminalibus. ℨ. eo. ſuper eo. cõis diuiſio. ſcõa ibi: nos igitur. ab. ſi.

g ¶ Cõpellere. dubitationis cã fuit: qz videbat q̃ in criminib⁹ non ſunt ꝙpellẽdi teſtes. i auc. de teſti. §. qñ. colla. vij. ar. C. e. ſi qñ in pn. er eo q̃ dicit ibi i pecuniarijs cauſis teſtes cogẽdos. vt̃ q̃ nõ in criminibus. ſed ꝑ hoc mãdat papa. ſ. q̃ ꝙpellant: ⁊. ℨ. c. pri. ⁊ in ſe. c. dicit q̃ in criminib⁹ non ꝙpellant: ſz ibi habet ꝓrioꝝ ſolutio ⁊ qñ ꝙpellant ⁊ qñ non.

b Dilectoꝝ. ſup criminib⁹. circa ꝙpulſionẽ teſtiũ no. q̃ in cã ciuili vbi alr veritas hr̃i nõ ꝑt ꝺiſtincte ſunt ꝙpellẽdi tã clerici quã laici ne vꝛitas occultet. xiiij. q. ij. quãquã. ⁊ qz mortaliter peccãt q veritatẽ occultãt ri. q. iij. qs: vñ monitione ꝓmiſſa ꝺiſtincte ꝙpelli debẽt teſtes. ℨ. eo. ſup eo: ⁊ eoipſo q̃ monitus nõ vult teſtificari ꝓſumit q̃ etiã malicioſe hoc faciat vt ſepi⁹ dictũ ẽ ℨ. e. cãm. qñqz tñ in pecuniarijs cauſis nõ ꝙpellũtur vt i mediatorib⁹ q nõ cõpellunt ferre teſtimoniũ in ꝛctibus in qbus mediatores fuerunt niſi de ꝙſenſu ptiũ. in auc. e. §. qñ. col. vi. itẽ in alijs caſibus qui quaſi ꝓuilegiati ſunt. iiij. q. iij. §. itẽ in criminali. ỽ. itẽ ſuiti. ⁊ tribus. c. ſe. in criminib⁹ ỽo pz hic q̃ compellẽdi nõ ſunt: ⁊ ar. ad hoc. C. e. ſi qñ. in pn. ⁊. ℨ. e. puenit. in ꝓriũ vt̃ q̃ bene ſunt cõpellẽdi. ℨ. e. ſup bis: ⁊. c. cũ ꝺ in quib⁹ erꝛaſſe ꝙpellit: ⁊ ar. ℨ. tit. pri. cum cãm. ỽ. teſtes aũt ⁊c. ſed ibi ỽſus ille ſoluit: ⁊ ad ꝓncipales tc. des illud reſtringit. ⁊. iiij. q. iij. §. itẽ in criminali. ỽ. itẽ lege iulia. pu. iudicioꝝ. ex eo. n. q̃ certe perſone ibi nõ ꝙpelluntur: dak intelligi q̃ alie ꝙpellant: qz qõ de vno negatur: de alio ⁊c. xxv. di. qualr. ff. eo. l. vlti. ille. n. perſone ꝓuilegiate ſunt pp cõ neritatẽ vñ alie oẽs cõpelluntur. ſup hoc dicũt quidã q̃ ſi agatur directe i modũ accuſatiõis nõ ſunt teſtes cõpellẽdi. ſi ỽo ciuilr agit de crimĩe i modũ exceptiõis vel denũciatiõis aut ẽt ingſitiõis tũc ꝙpellunt: vt. ℨ. e. ti. ſup bis: ⁊. j. de ſimo. lz beli. ſed huic diſtinctioni ꝺicit expreſſe hec decr. qz ñ poterat agi criminalr in hac decr. ſed ciuilr tñ vna ab⁹ rõnib⁹. Primo qz hic agebat cã quentionis ⁊ recõuẽtiõis inter epm ⁊ capitulũ vt pz in antiq̃ ⁊ qz p procuratorẽ vt lr̃a iſta dicit procuratoribus ꝓſtitutis: ſed procurator nõ interuenit in cã criminali. j. de atcu. venẽs: ⁊. ff. de pub. iudi. l. pen. §. fi. ⁊ v. q. iij. in criminalib⁹. ⁊ in crimine nõ fit mutua accuſatio vel denũciatione: qz nõ relatione criminũ ſed innocentia reꝰ purgat. ff. de publi. iudi. is q: ⁊. iij. q. ir. negãda. ⁊ ſic neceſſe ẽ vt dicam⁹ q̃ ꝺ obijciebant crimina teſtib⁹ vt a teſtimonio repellerent: ⁊ iõ dicit cogatis teſtes. ſ. q nominati fuerint preterquã ſup criminib⁹ iõqz dicendũ ẽ q̃ ſup criminib⁹ teſtes ꝙpelli nõ ſunt: ſiue directe agatur ꝺ crimine ſiue ciuiliter vt ꝺ pz ⁊. ℨ. eo. peruenit. ⁊ ꝺ ẽ rõ qz i infamiã alteri⁹ nemo dz facile pſilire: qz tales detractores dñr. vi. q. i. ex merito: ⁊ cap. trib⁹ ſe. ergo multo forti⁹ nec ꝙpelli. q̃liter rñ debis capitul. ℨ. pri. ad illud ſup bis. dicas q̃ ibi cõpelluntur teſtes ad pbandũ infamiã ſiue irregularitatẽ ꝺ electum ne indigna pſona ad apicez dignitatis ꝓmoueat per ſurreptionẽ: qz vilis pſona ad tantã dignitatem p ſurreptionẽ promoueri ñ dz: ⁊ iudex ex officio ſuo hoc facere dz pp publicã vtilitatẽ qz ille oĩbus de ſua plebe pficit: ⁊ ſic ẽ q̃ſi ſpãle in cã ingſitionis ⁊. j. de ſimo. lz beli. ⁊ inquiſitio nõ fit: niſi vbi infamia p̃ceſſit. vñ ibi non ꝙpellunt teſtes in infamiam alicuius ſed ex tali cõpulſiõe ſi probentur crimina orit infamia. ℨ. ti. p xi. teſtimoniuz. ⁊ quia ibi agebat de falſo p inquiſitionẽ iõ ꝙpellunt teſtes ne talis falſitas remaneat ipunita ex defectu teſtiũ in quo caſu intelligit. pri. c. cũ ꝺ. qz dico illud ſpãle in crimine falſi: ⁊ p̃cipue in lr̃is pape: i qb⁹ multa ſpãlia ſũt. j. ó fal. ad falſarioꝝ: ⁊ idez in caſu ſequẽtis. c. dico ḡ q̃ vbicũqz agit actiõe odioſa vel exceptiõe per quã ad infamiã alicui⁹ p̃cedat: nõ ſunt ꝙpellẽdi teſtes: vt dictũ ẽ niſi i caſib⁹ p̃dictis ꝑm leges ꝙpellant: niſi in caſib⁹ vbi ſpãliter nõ debẽt ꝙpelli vt dictũ eſt. ⁊ hoc dicũt tã. ⁊ vin. ⁊ alij ꝓriũ dicũt put dictũ eſt. Sed ſu p̃dictis oĩb⁹ rõnib⁹ p̃t de facili rñderi ꝑm illos q dicũt q̃ ſemp ꝙpellendi ſunt teſtes: niſi criminalr tñ. dic q̃ nulla criminalis erat qõ iter epz ⁊ capitulũ ſed ciuilis tñ vt pz in integra in qnta ꝙpilatiõe. ſ. cõuentio ⁊ recõuentio. ⁊ q̃ dicit teſtes q noiati fuerint cogatis veritati teſtimoniuz perhibere: ſi gr̃a odio vel timore ſe ſubtraxerint preterquã ſuper criminib⁹: ſic dz intelligi qõ teſtes in ciuilib⁹ qõnibus ſunt ꝙpellẽdi: ſed in criminalibus nõ debẽt ꝙpelli. ⁊ ſic papa ꝓuidit ꝺ nouũ ius: ⁊ ſic ꝓriũ nullũ ꝺ iſtos: ⁊ ſic nõ dz vt dicũt q̃ ꝺ erat cõtrouerſia inter epm ⁊ capitulũ ſup plurib⁹ articulis ciuilib⁹ ⁊ ſup criminalib⁹. ⁊ q̃ iſti erãt procuratores ad excuſatiões tñ allegãdas: vel qõ dati erãt lit. ꝙte. iſta ſtare ñ pñt: vt pz in antiqua decr. ⁊ p iura p̃dcã. ciuilis. n. ⁊ criminalis qõ nõ concurrũt ſimul imo criminalis p̃iudicat ciuili. iii. q. vl. §. aliqñ. ſz magis equũ videret q̃ ſp ꝙpellerent q̃litercũqz agat: ne crimĩa remaneãt impunita dũ tñ nõ criminaliter directe ne p vules pſonas gs ꝙdẽnet: ar. ℨ. j. ó fen. ercõ. vt fame. cũ ſuis ꝛcoꝝ. ibi poſitis. ⁊ ar. j. ó collu. c. i. ⁊. ij. ⁊ vlt. ⁊. ℨ. ti tu. pri. cũ cãm. ỽ. teſtes aũt ⁊c. ⁊. ℨ. e. ſup bis: ⁊. c. cũ ꝺ: ⁊. j. c. pri. inno. iiij. dicit q̃ vbi nõ eſt peccatũ tacere id ſup quo teſtes iducunt nõ ſũt cõpellendi. ſed ſi peccatũ eſt tacere cõpellũtur.

Venerabilis Diuiditur. nã in pma parte ponitur iuſta petitio. in ſecũda ipſi⁹ erauditio ibi: ideoqz. ab. ſi.

i ¶ Cõiurationẽ: clerici. n. q ꝺ epm ſuũ faciũt cõiurationẽ vel inſidias ei parauerint deponẽdi ſunt ⁊ tradẽdi curie ſeculari: vt puniant. xi. q. i. ſi qs ſacerdotũ: ⁊. c. cõiurationũ. ⁊ trib⁹. c. ſe. laici ỽo q ꝺ epm ſuũ ꝙſpirationẽ faciũt ſiue ercõdicãdi ⁊ cõdone p̃uãdi. xi. q. i. cõſpirationũ.

h ¶ Juramẽto abſoluãt: ſed videret q̃ nõ debeãt abſolui cum iuramẽto magiſtro. B. cano. ſene.

¶ Nõ ſũmatur nec diuiditur propter varietatem lecturarũ.

Dilectoꝝ filioꝝ vulterani capituli ex parte vna ⁊ epi vulterani ex altera procuratoribꝰ infra pñtia ꝙſtitutis: ⁊ infra. Teſtes q̃ fuerint noiati: p̃terq̃ ſuper criminibus[b] ſi ſe gr̃a vel timore ſubtraxerint vel odio: p cẽſuraz eccle. cogatis veritati teſtimoniũ pbibere.

Dez epo bonoñ. ⁊ magiſtro. b. epiſcopo.

¶ Ad detegendaz veritatẽ coniurationis cogũtur ſocij etiã iurati.

Venerabilis. F. N. archiepꝰ rauennateñ. propoſuit: q̃ ciues ceruiceñ. cũ. m. ⁊. L. quondam clericis eccleſie rauennatẽ. quãdaz preſumpſerunt coniurationẽ facer̃ contra eum nihilominus in detrimentuz eius dãtes eis quãdam pecunie quãtitatẽ ⁊ ad hec celanda ſe aſtringẽtes vinculo iuramenti: vñ humiliter ſupplicauit: vt cum cãm ſup bis ⁊ quibuſdam articulis vobis duxerimus cõmittẽdam: ⁊ ipe intẽtionẽ ſuã, pbare nõ poſſit niſi teſtimonio ciuium predictorũ prouidere ei ne pro defectu teſtiũ pereat ſua iuſticia dignaremur. Ideoqz mãdamus quatenus mo. ꝓmiſſis per cen. ec. ap. rc. cogatis illos quos videritis cõpellendos vt ab huiuſmodi iuramento[h] abſoluãt:

tū nō tenuerit. vñ poti⁹ denūciādi sunt nō teneri hmōdi iuramēto liga ti. s. ti. pri. c. cōstitutis: ꝛ. c. intimauit: ꝛ. j. de accu. olim. ꝛ ita h absolutio poti⁹ dꝫ fieri ad cautelā siue de fcō. sic q̄nq₃ absoluūt aliq ut possint testificari. s. ti. pri. veniēs. in fi. pterea ꝛ alia rōe iuramētū hmōi nō tenuit: q₂ cōiurationes hmōi illicite sunt. xi. q. i. si qs sacerdotū: ꝛ. c. cōiurationū: ꝛ. c. se. ergo tale iuramētū nō seruādū cum vergat in dispēdiū salutis eterne. j. de iureiurā. si vō. ꝛ. xxij. q. iiij. si aliqd. ꝛ in multis. c. eiusdē q. ꝛ q₂ nō habuit tres comites. vt ea cā. q. ij. animaduertēdū: vel lꝫ sit illicitū auctoritate ppria nō dꝫ qs venire ꝯ ar. ꝯ. s. ō ele. venerabilē. itē hēs h q̄ soci⁹ criminis admittitur ad detegendā cōspirationē immo certe tenetur illā ꝯspirationē manifestare ꝛ denūciare. vi. q. i. §. si qs cū militib⁹ in fi. ꝛ. lxxix. dist. si quis papa. itē in defectū pbationis minus idonei testes admittūtur q alās nō admitterēt. C. ō her. l. p. ꝛ. iiij. q. iij. §. itē hui respōsio. ꝛ pp dfectū testiū admittūtur q alās admitti nō dbēt s. de ele. cū dilecti.

Rica de fide instrōꝝ. Cōtinuata est hec Rica fm Jo. an. s. in Rica de testib⁹. vel dic tu sic. s. visum est ō vna spē pbationis. q. s. fit p testes nunc subijcit de alia q̄ fit p instrumēta. ab. sic.

quos idem archiepūs ad testimonium duxerit, pducendos: eos nihilominus si se grā vel odio vel timore subtraxerint: districtione simili compellentes ad perhibendum testimonium veritati.

Rubrica de fide instrumentorum.

Gregorius.

¶ Instrumenti exemplum non solemniter sumptum fidem non facit absq₃ originali.

Si scripturam autēticā[a] nō videm⁹ ad exēplaria[b] nihil facere possumus.

Alex. iij.

¶ Corruit instrumentū si testes inscripti decesserint nisi sigillū habeat autēticū vel a notario sit ꝯfectū.

Scripta vero autentica[c]: si testes inscripti decesserint: nisi p manum publicā[d] facta fuerint: ita q̄ appareant[e] publica: aut autenticum sigillū[f] habuerint: per qd possint pbari nō videt̄ nobis alicuius firmitatis robur hr̄e. Idem.

¶ Rescriptum apostolicum propter rasurā in loco nō suspecto nō censetur vitiosum.

Ex lrīs vestris accepim⁹ q̄ cū cāꝫ q̄ iter magistrū. A. ꝛ. R. super capella de ambitoria vertitur ō mādato nr̄o susceperitis terminādā: prefatus. R. lr̄arum sibi copiā fieri postulauit[g]. Qui cū eas argueret falsitatis: q₂ in narratione facti abrase[h] sunt: vbi scriptū est: iura parochialia: ꝛ infra. Dicim⁹ q̄ pp abrasionem illam iudicari false nō pn̄t: nec etiā hr̄i suspecte pōsertim ꝛ cū pūilegia in possessionibus[i] abradant: ꝛ lr̄e in narratione facti si eraū est: possint icunctāter abradi.

Idem eboracen̄. epō.

¶ Redargueīti pūilegiū de falso iudex faciet illud exhiberi coram iudice ꝛ paucis ꝛ in loco cōgruo ꝛ securo ꝛ iterū stabit snīe late p illud.

Accepimus lr̄as q̄s abbas sci augustini cōtra cātuarien̄. archiepm̄ trāsmisit: ꝛ infra. Cū pūilegia nō īspecta nō valeant[k] argui falsitatis: ꝛ difficile sit ꝛ piculosum ea apud se. ap. exhiberi: precipim⁹ vt vel exhibeant̄ eidē archiepo in claustro pdicōꝝ fratrū vel in alio loco cōgruo ꝛ securo[l] vsq₃ ad natiuitatē proximā sancti ioānis baptiste. Si vero nec venerit nec sufficientem rn̄salem miserit: ei ppetuū silentiū iponatis ipa vlteri⁹ arguēdi[m]. Interim autem nolumus illa pūilegia vacillare[n] sed precipimus snīam que eorum obtentu[o] sup statu monasterij lata est inuiolabiliter obseruari: ꝛ infra. Jubemus etiā vt archiepm̄ in inspectione priuilegiorū[p]. xij. hoīum numero faciatis esse contentū. Celestinus tertius abbati sancti scōi.

¶ Instrm̄ vel pūilegiū quo qs utitur corā iudice aduersario integraliter legi nō dꝫ sed solū illud capitulū de quo agitur edi debet.

Contingit[q] interdū ut dicitis q̄ q̄ncūq₃ cū aliquo litem habetis priuilegiū vestrum aduersario ... [the left column runs on below]

d ¶ Publicā manū. i. p notariū q seruus publicus dꝫ. ff. rē pu. sal. fo. l. i.
e ¶ Appareāt. rōnes subscriptiōis. in auc̄. de fi. instru. §. ij. col. vi. viij.
f ¶ Sigillū: sꝫ qd dicim⁹ autēticū sigillū. sigillū autenticū dꝫ sigillū epi ꝛ ei credit̄ q̄du ꝯriū nō oñdat̄. s. ō pba. post cessionē ꝛ. xi. q. iij. cure. itē sigillū capituli. s. ō pba. c. iij. lxxiij. di. in noīe pr̄is in fi. itē sigillū alicui⁹ pncipis secularis cui credit̄ ō ꝯsuetudīe. j. e. cū dilect⁹. itē ar. xix. q. iij. statuim⁹: ꝛ. ff. ō custo. ꝛ exhi. reo. diuus. in auc̄. de instru. cau. l. fi. §. sed ꝛ siquis.

Ex litteris. Summatur vt in rubro fm mentē. c. cōis diuisio. scōa ibi: dicimus ab. siculus.

g ¶ Postulauit: qd ō iure petere potuit cū sit cōe istrū imo iudex tenet̄ illud ptib⁹ exhibere s. de dila. pterea. qd si nō fecerit appellari potuit. j. e. Cū. ppetuus. nā ppria instr̄a tenet̄ qs alteri pti exhibere ex quo utitur illis in iudicio. j. e. c. pri. ꝛ c. contingit: ꝛ. C. eodē. l. vlti. cum ea vult arguere falsitatis vt ibi dicitur.

h ¶ Abrase sunt: vñ videbat̄ dubitādū qm̄ rescriptū dꝫ apparere nō uitiatū nō cācellatū C. ō edi. diui adri. tol. l. ulti. ꝛ sine rephēsione bulle ꝛ carthe vl lr̄e. j. ō pui. cū oll. ꝛ hoc itelligo veꝝ vbi ē ius q̄dis ꝛ ubi papa rn̄det ō iure: sꝫ in narratiōe facti pn̄t abradi q₂ hoc ad ius nō ptinet sꝫ ad qōnē fidei. i. facti. C. ō testa. si unus: q₂ nō stat̄ tali narratiōi nisi illud pbet̄. nec dꝫ ppterea uitiosum rescriptū si ō eadē manu rasura reposita ē i loco nō suspecto. si vō lr̄e eēnt clause: tūc nō nocet: ar. C. de fi. instru. ꝯparatiōnes ꝛ. C. ō testa. si unus. lau.

i ¶ In possessiōib⁹. i. i noībus possessionū: sed in noībus actoris uel rei uel iudicis ibi oīno rasura esset suspecta. itē si esset ibi falsū latinū suspecte sūt lr̄e s. de rescript. ad audientiam.

Accepimus. In prima ponit̄ pris decisa petitio in scōa pape pūsio ibi cū pri-

Si scripturam. Breue ē ꝛ summatur sic vt ī rubro fm ipsi⁹ mentē. ab. si.

a ¶ Autēticā. xx v. q. ii. sancim⁹. auten. scriptura est q̄ p manū publicā vel per iudicē cū triū testiū vel duoꝝ ad minus subscriptiōe vel testimonio facta est. in auc̄. ō instru. cau. §. sed instrumēta colla. vi. vel duoꝝ uiroꝝ. s. de pba. qm̄ ꝯ. vel que hꝫ sigillū autēticū j. c. pri. ꝛ. s. de proba. post cessionē. ꝛ etiā scriptura quā facit priuatus ī pn̄tia triū testiū videtur autētica. in auc̄. de instru. cau. §. si tn̄ quisq̄ col. vi. ꝛ. C. qui po. in pig. ha. scripturas.

b ¶ Exēplaria. C. de edē. au. si qs in aliquo. nisi ipsa exēplaria sumpta ꝛ publicata sint iudicis auctoritate. C. de testa. pub. ꝛ. j. e. c. ult. ar. C. de iure emphi. l. vl. §. ꝛ si qdē dñs. circa fi. C. de re iudi. gesta. sed pone q̄ ita papa mādat: pcedatis fm tenorē prioꝝ lr̄aꝝ: ꝛ pme lr̄e nō ꝯstarent: nunqd poterūt pcedere? dicas q̄ nō: nisi prima forma pri⁹ appareat p iura pdicta: vel nisi pbet̄ tenor prioris rescripti nō cācellati nō vitiati. j. de pui. cū oliꝫ: nā p lr̄as vltimas nō dat̄ iurisditio: vel si dat̄ nō cōstat p eas de priori forma: ꝛ id nō pōt pcedi p ipsas: sic nō tenetur quis exeq snīam nisi ei fiat fides de iurisditiōe. s. de offi. dele. cū in iure.

Scripta uero Jo. an. nō summat q₂ breue. d. ant. summat sic ꝛ publicū dꝫ si manu publica est cōfectū vel sigillo autētico est sigillatū cū subscriptiōe testiū: hec sūmatio mihi nō plꝫ. tū q₂ ex lr̄a nō colligit̄: tū q₂ nō puto ueritatē in se ꝯtinere p eaq̄ dixi in. c. pcedēti. ꝛ. j. statim aliqd sūmittā id sūmo sic vt in rubro ꝛ nō diuidit̄ quo ad lr̄aꝫ sed quo ad intellectū diuido sic. primo ponit dictū ꝛ duos casus excipit. ab. si.

c ¶ Autētica. Instr̄a publica ppetua firmitate nitūtur ad dānū ꝛ cōmodū utriusq₃ ptis. ar. liiij. di. c. ij. xij. q. ij. si qs de clericis. ꝛ. s. de pac. cum pdē: ꝛ. iij. q. iij. §. itē sepe fit. C. ō fi. instru. in exercēdis. puata vō ab aduersario scripta ita q̄ cōstet vel a quocūq₃ dūmodo ptiū vl testiū subscriptione fulcita sint: in actiōe psonali robur obtinēt firmitatis. in auc. de instru. cau. §. sed ꝛ si quis. ꝛ talis scriptura dicitur autēci. ut hic patet. in reali vō actiōe instr̄m manu publica cōfectū pponit̄ tali instr̄o puato nisi priuatū instrumētū hēat triū vel ampli⁹ subscriptionē testium. C. qui po. in pi. ha. scripturas. priuata vero instr̄a valent in preiudicium illorū qui ea scribūt. C. de nō nu. pe. generaliter: ꝛ. ff. depo. publia. §. vl. ad cōmodū uero eorū minime. C. de proba. instrumēta. rōnes. exēplo Lau.

uilegia. k ¶ Ualeāt. alās. n. nec redargui pn̄t nec ēt sciri qd deberet suari p ipsa q̄ totū ex ipaꝝ īspectiōe dphēdit̄. j. de pui. dilecti: ꝛ. c. porro: ꝛ. j. c. pri. ꝛ. xx v. di. hñ qdē nec possumus iudicare de lege nisi ea pspecta. ff. ō leg. in ciuile. ꝛ q priuilegiū vel instr̄m uult arguere falsitatis pmo iurabit q̄ calumniose hoc nō dicat alās nō audiret̄ nec daret̄ ad īspiciēdū. C. de fi. īstru. l. vlt. q̄ itelligit̄ cū agit̄ de falso criminalr̄ tūc inscribit accusator: vt ibi dꝫ. qdā itelligūt legē istā cū agit̄ ciuilr̄ de falso fm q̄ hec dcre. itelligit̄: ꝛ fm hoc hn̄ pbat id ad qd iducit̄ cū qs ciuilr̄ vult arguere istrꝫ ō falso: ꝛ hoc itelligo veꝝ ubi ō calūnia nō ē iuratū. ꝛ est ad hoc ar. s. de testi. pn̄tiū: ꝛ. j. de except. pastoralis.

l ¶ Securo: hoc iudex puidere dꝫ vtriq₃ pti. iij. q. ix. hortamur. xxxij. q. ij. sine. ꝛ j. de ap. ex parte: ꝛ. s. vt lite nō cōte. accedēs. ij.

m ¶ Arguendi: no. tps pfigēdū accusare volēti ultra qd nō audit̄: ut. iiij. q. v. c. i. ꝛ. j. q si. sint le. lator. j. de accu. lꝫ. j. de clāde. despō. cū inhibitio: ꝛ. j. q ma. ac. pos. cū in tua. ꝛ. C. de inge. ma. diffamari. ꝛ. C. q accu. no pos. si ea. sic ꝛ ad exceptiones pponendas. j. de excep. pastoralis.

n ¶ Uacillare. ar. q̄ pēdente accusatiōe ꝯ aliquē interim remanet in statu ꝛ officio suo pstino. viij. q. iiij. nōne ar. ꝯ. s. de testi. nō oportet. vbi de hoc.

o ¶ Obtētu. auctoritate. n. pūilegioꝝ snīa lata fuit sup statu monasterij absoluedo monasteriū a subiectiōe archiepi. ꝛ ita pꝫ q̄ lꝫ dicat̄ snīa lata p falsa istr̄a siue testes quousq₃ de hoc ꝯstet in sua firmitate pdurat ꝛ ei stat̄. ff. de re iu. diuus. falsitate vero pbata nullus erit momēti ipsa snīa. s. de pcu. in nr̄a. in fi. ꝛ. C. de procur. licet.

p ¶ Priuilegioꝝ: uel ēt in parte ipsoꝝ. j. c. pri. ꝛ. ff. de edē. l. i. §. ij. b.

q Contingit Cōis diuisio. scōa ibi: cōsultationi. ab. si.

¶ Cōtingit exhibere: ꝛ nōne isti erāt rei: q̄re ergo cogunt̄ sua instr̄a pti alteri exhibere ꝯ illud. s. de pba. c. i. ꝛ. iij. q. iij. §. itē in criminali ver. q intēdit ꝛ. C. de edē. q accusare. sed nō ꝯdicūt illa. q₂ isti usuri erant in iudicio illis priuilegijs: ꝛ ideo aduersario illa edere tenebat̄. ff. ō edē. l. i. §. edenda. nam ꝛ actor reo: ꝛ reus actori tenetur edere omnia quibus usurus est. C. de eden. l. vl. de hoc dicit̄. j. eo. Cū. perpetuus. b.

a ¶ Suscitauit: qō cē nō dz: īmo poti⁹ iudex ꝓspicere dz ne lites est litib⁹ oriāt ff. ō arbi. nō distinguem⁹. §. q̄stū. ff. si certū pe. qdā: ⁊. ff. ō le. ii j. fideicōmissa §. si qs. ⁊. ⁊. ff. ō dā. īfec. q bona. §. vlt. ⁊. C. ō iudi. aptissimi: ⁊. C. ō sacrosanc. ec. l. vlt. vñ ⁊ ille q petit sibi fieri editionē instr̄ox iurare dz q̄ p calūniā hoc ñ faciat. ff. ō edē. si qs ex argētar ijs. §. exigit. C. quēad. test. ape. l. iij. b.

b ¶ Judice: alīs nō tenet. nā co rā iudice ⁊ pūte alia pte b̄ sunt facienda: ar. ff. ō iterro. ac. vo luit. §. quod ait: ⁊. l. vlt.

c ¶ Illud solūmō. ff. ō edē. argētarius. §. edi autē. alia vero capitula nō debēt edi. sic ⁊ q̄ reticet clausula testamēti q̄ ali cui ingerit ignominiā. C. quē ad. te. ape. l. iij. ⁊. ff. eo. tit. l. ij. §. ij. ber.

Inter dilectos: Re⁹ absoluitur cum iura actoris sunt obscura vt q̄ ipsi⁹ instr̄a fūt obfuscata vel lr̄e vl̄ sculptu re sigilli sunt ōlete. b. d. ego sū mo sic ut faciat magis ad titu lū vt in rubro: ⁊ ē casus quoti dianus ⁊ notabilis p istis sigil lis antiq⁹ diuidit in tres ptes ī ꝑma pte petitio ⁊ iura ⁊ allegatiōes actoris. in scōa rīsio nes rei ibi sed ℨ. in tertia sentē tia ibi cū aūt. ab. si.

d ¶ Petebat abbas bīs mādatū a capitulo suo alīs nō audirēt. ℨ. ō trāsac. c. cōtingit. ni si cauisset ō rato. ℨ. ō of. ōle. co rā. ō b dīri. ℨ. ō resc̄r. edoceri.

e ¶ Procuratore tuo: ⁊ ita est ꝯcipiēdus libellus ī psonā ꝓcu ratoris nōie eccl̄ie: ar. C. ō epi. ⁊ cler. oēs. §. hoc nihilomin⁹ ō hoc dictū ē. ℨ. ō ele. q̄relā.

f ¶ Cū honore: ⁊ sic ꝓz q̄ libell⁹ generalis pōt offerri. ℨ. de resti. spo. cū ad sedē. vbi de hoc pleni⁹ dr. ℨ. de li. ob. c. ij.

g ¶ Obtinuerat in iudicio pos sessorio. ſz si obtinuit ī possesso rio q̄liter mō petit cū habuerit possessionē: dicas q̄ obtinuit ī possessorio cā rei fuāde. ℨ. ō iu di. examinata. ſz archiep⁹ recu perauit possessionē infra ānū offerēdo cautionē coā epis re giīs. ⁊ mutuū. ⁊ ꝑterea mōaste riū nō stetit ī possessiōe sed ar chiep⁹. ℨ. ō seq̄stra. ad hoc.

h ¶ Addēdi: oñt qdā ar. huiꝰ lr̄e: q̄ vōa ista sp̄ sūt ponēda ī libello. ar. īsti. ō ac. §. si min⁹: ſz ñ ē necesse q̄ ponant nisi qs velit pōere ad cautelā: q̄ vsq; ad lit. ꝯte. pōt mutari vl̄ addi vel diminui libellus. C. ō edē. edita actio. ō b dictū est. ℨ. ō li bel. obla. c. ij.

i ¶ Pertinere. ꝟbū istō ꝑtine re latissime ꝓz. ff. ō v̄. si. ꝟbum istō ꝑtinet. vñ p b ōdurit ī iu diciū q̄qd iuris bēbat in reb⁹ ill̄er quo nullā cām adiecit. ff. de exce. rei iu. ⁊ an candē. §. ac tiōes. ⁊ de hoc dīri. ℨ. de libel. ob. c. ij. ⁊. ij. q. viij. libellorum

k ¶ Vel ꝯferebat: tāq̄ dñs p̄e dicti comitis q̄ feudū alienare ſi posset sine lr̄a dñi: ut ī ꝯstō ne federici de feudis: ⁊. C. ō iu re ēpi. l. ul. ⁊ ar. j. ō do. post diuor. resti. nup: sed b collatio ad alia ⁊ cōfirmatio ad alia re ferr̄: vt seqtur. e. c. vin.

l ¶ Et supra: hoc vult dicere littera ista: qdā testes dicebāt q̄ mon asteriū pos sederat. xl. ānis citra: alij dicebāt q̄ qnq̄ginta ānos: ⁊. ℨ. sed vere non probāt q̄ si hoc fuisset probatū obtinuisset monasterium. ⁊ iō dr: nitebatur probare.

m ¶ Consumptum: ꝯsumptio vel ratio obest in noīb⁹ iudicū in data ī re motiōe appellatiōis: vt dictū est. ō. eo. ex lr̄is.

n ¶ Inditiōis. iditio. n. ꝓueniunt poni in pūlegijs ⁊ īstr̄is: vt b: ⁊. xviij. di. ī noīe dñi. ⁊. lxviij. di. ī noīe p̄r̄is ī ſi. ⁊ ānī dñi sunt ꝯponēdi ⁊ nomē ipa. mēsis ⁊ dies: hoc totū legit ī auc. vt nomē ipa. docu. ꝓpo. col. v.

pti cogimini plenius exhibere. Añ accidit q̄ occasiōe vn⁹ capituli su per quo conuenimini plurima liti gia suscitant⁸ ⁊ infra. ¶ Consult. A. T. respōdem⁹ vt q̄cūq; sup exhi bēdo pūlegio vl̄ idulgētia seu in strō fueritis req̄siti: pūte iudice^b aut aliqb⁹ p̄udētib⁹ viris ꝑputatis ab ipso audiēte ꝑte ℨria tm̄m recite tur: ita q̄ si tm̄ super vno capitulo qō fuerit illud^c solūmodo rescriba tur: ⁊ aduerse ꝑti copia eius fiat.

¶ Anno. iij. medoilanē. archiepō. ¶ Instr̄m publica manu non cōfe ctū bīs sigillū cui⁹ lr̄e nō sunt legi biles: vel scripture delete vel enor mē pauī fractura nō approbatur.

Pater dilectos. B. filios abba tez sancti donati de scozula et B., ꝓcuratorem tuū sup subiectis articulis diu fuit ī nr̄o auditorio li tigatū. Petebat^a sīgdē abbas mo nasterij sui a ꝑfato ꝓcuratore^c tuo nomie mediolanen̄. ecclesie restitui monasterio memorato porruz sco zule siue sexti cum bonore^d districtu ⁊ iurisditione loci ꝑfati: dicens ad monasteriū hec oia ꝑtiere: boc ipz dicēs de hoīb⁹ q̄ habitant in curte bi nien̄. ⁊ tenēt res mōasterij ī gratia de qb⁹ monasteriū obtinuerat^e ī iu dicio possessorio ꝑ sniam epi vero nen̄. Hec oia petebat cū oibus fru ctib⁹ ide ꝓceptis: saluo ī oibus iure addēdi^b vel diminuēdi satagēs cō probare oia q̄ ꝑmissa sunt ad suuz monasteriuz ꝑtinere^f. Primo ꝑ ꝑ uilegium luitardi comitis quondā epi lucani q̄ monasteriū ipz funda uerat: ⁊ ei q̄ ꝑmissa sunt donauerat vniuersa. Scōo ꝑ instr̄m sñie aspti quondaz mediolanensis archiepi quā ex ōlegatiōe lodouici ipatoris tulit sup his ꝑ mōasterio cōtra. a. prefati luitardi nepotē qui sup eis mōasteriū molestabat. Tertio per ꝑuilegia romanoꝝ iperatoꝝ ⁊ pre sertiz hēnici q̄ ꝑmissa oia monaste rio cōfirmabat vel etiā cōferebat^k. Quarto per instr̄a locationum q̄s fecerāt diuersis personis abbates monasterij mēorati. Testes quoq; ꝓduxerat ꝑ quos nitebat ꝓbar̄ q̄ monasteriuz a. xl. ānis ⁊ citra. ⁊. a. l. ānis ⁊ sup^l possederat sup: adcā ⁊ q̄ fama publica erat ea oia prefa to monasterio ⁊ iā dcō luitardo fu isse donata. ¶ Sz cōtra priuilegiuz donatiōis a ꝓcuratore tuo multa fuerunt obiecta. Prio q̄ ibi mari me apparebat ꝯsūptū^m videlz ī an

notatiōe iditionis^n: vbi potuisset falsitas facilius deꝑhēdi. Scōo q̄ cū charta vetustissima videret^o re cētior appebat scriptura: tāq̄ nō il lo tpe fcā fuisset. Tertio q̄ falsuz si gillū vitiose videbat appositū: eo q̄ a media pte sigilli appebat q̄dā imago nō cuz mitra in capite sz cuz pileo: nec idura pontificalibus sed regalib⁹ idumētis tenēs ī manu nō baculū pastoralez: sed q̄si sceptr̄ re gale cuius facies ñ appebat integra sz dimidia^p tāq̄ ī illa medietate re spiceret aliā mediā: q̄ tū tota uacua remanebat. sz q̄dā imago videbat ex ea fuisse ōlecta. q̄ cera in ea parte nec in colore nec in planitie reliquę parti silis appebat. vñ nō epi: sed ipatoris videbat fuisse sigillū: qō ī vna medietate cesaris imaginē ex primebat: ⁊ in altera medietate p̄e sumebat vel filij vel ꝯiugis imagi nez habuisse. nā ī ipso sigillo nulle alie lr̄e appebāt nisi q̄ nomē ꝓpriū cū hac adiectiōe dei gr̄a ō signabāt Sz cū, ꝓpriū nomē ipsi⁹ epi fuerit luitardus ī noīe proprio qō exꝑme bat sigillū delete^q fuerāt due lr̄e. se cūda q̄ erat inter. l. ⁊. T. ⁊ sexta que fuerat iter. r. ⁊. U. ita q̄ si scōa. O. ⁊ sexta fuisset. J., ꝓcul dubio nō lui tard⁹ sz lotari⁹ legeret qō etiā ide conuinci poterat q̄ fm dispōnem alia⁹ lr̄a⁹ iter. l. ⁊. T. ñ erat spaciū nisi qō potuisset vnā lr̄az ꝯtinere cū fm integritatē hui⁹ nois luitardus inter. l. ⁊. T. due litter^r sint diuerse. Preterea inter. R. ⁊. U. tā modi cū erat spaciuz vt in eo nec bec lr̄a. D. q̄ maius occupat spaciū: sz bec lr̄a. J. q̄ minimū occupat: videret formata fuisse. Rursus cuz cera si gilli ab interiori pte vetustissima es set: cera que posita erat ab exteriori pte q̄si ad ꝯseruationē sigilli recēs erat ⁊ mollis. Quod cuz diligēter inuestigatum fuisset: certo certi⁹ est cōpertū q̄ sub vetusto sigillo char ta fuerat perforata: ⁊ per glutinuz noue cere q̄ fuerat posita exteri⁹ q̄ si ad ꝯseruationē sigilli vitiose fuit ipsi charte subiunctum. Eadē falsi tatis spē per vitiosaz videlicet ap positionē sigilli cetera fere priuile gia romanoꝝ imperatoꝝ ꝑter pri uilegia hēnici vel falsa repta sūt vl̄ falsata. Sz ⁊ ipm hēnici priuilegiū ad fidem instruendā non videbat sufficere quia nec erat publica^s ma nu ꝯfectū: nec sigillū habebat aute ticuz eo q̄ erat ex media fere parte

editio tñ instr̄oꝝ dz fieri aduersario sine die ⁊ ꝯsu le ⁊ idictiōe: ⁊ annis dñi q̄ īstructio instr̄oꝝ ꝑstat materiam fabricandi fal sum. ff. quemad. te. ape. l. ij. §. diez autem. nisi qs vellet agere ō falso: ut b ⁊. C. de ꝯbē. ⁊ cōmit. stip. optimā. no. ergo quid sit iditio ad hoc vt scias an instr̄m falsum ex inditio ne discernat. est. n. iditio qdā numerus annoꝝ cō stans ex tribus lustris. i. xv. an. ⁊ dz poni in princi pio cuiuslibet instr̄i: ut vi ctū ē ꝯcipiēs a ꝑma indi tiōe p totū ānū dicit idi tione ꝑma. in scōo ano dicit: inditiōe scōa. ⁊ sic vsq; ad. xv. ⁊. xv. āno fini to iterū incipit a ꝑma in ditione: ⁊ sic fiet ꝑpetuo si ergo vis scire falsitatē instr̄i vl̄ ꝑuilegij p iditio nem vide quotus annus dñi ponat in instr̄o ⁊ quo ta inditio ibi ponat ⁊. il los annos dñi diuidas p xv. ⁊ quicquid superest a xv. ita q̄ ꝯpleat. xv. addi tis ibi trib⁹: talis dz esse indictio in instr̄o: ⁊ si nō ē ibi talis idictio falsuz est instr̄m. ⁊ bec est regula ad inueniēdū iditionē. tres annos dñi appone ꝑ idi tionib⁹ regulariter ⁊ p tire p q̄ndenū numeꝝ et quotus numerus rema net. ī. xv. tāta ē iditio ⁊ si facta diuisiōe remaneāt xv. tm̄ .xv. est iditio. vñ vsus. Si p q̄ndenos dñi diuiseris ānos. bis trib⁹ adiūctis inditio certa ꝓ debit. si nihil excedit quin dena inditio erit.

o ¶ Videret: no. q̄ ex qua litate charte falsitas de hendit. ī. ō fal. eo. lz. §. eos. ⁊ fit ꝯparatio char re ad lr̄az sicut alibi fit cō paratio scripture ad scri ptūrā. C. de fi. instru. cō parationes. vin.

p ¶ Dimidia: ad b enim vt sit autēticū debēt ap pare caracteres ⁊ orbita. ff. q test. fa. pos. ad testiuz §. signū ⁊ de pe. disti. ij. ꝓncipiū inqd. versi. quid nāq; boni ⁊c.

q ¶ Delete. nō. n. dicūt lr̄e signate vbi nomē de est. ff. q testa. fa. pos. §. si qs ex testib⁹. ⁊ si quis nō bz ꝓpriū sigillū cū alie no signare pōt. C. de te. si vnus. sed exꝑmendū est hoc. vel forsitā nō tenet b in ꝯtib⁹ precipue ma gnarū rer⁹ ⁊ ēt ꝓncipū. ī.

r ¶ Due lr̄e. s. v. ⁊. i.

s ¶ Publica manu: sed nōne sufficeret priuata habens subscriptionē trium testiuz. C. q̄ po. in pig. scripturas. ⁊

de ap. significauit. ⁊ lr̄e ille delete fuerāt de ipsa cera sigilli.

ɼvj.q.iij.§.potest.ꝛ.is aũt.rñdẽt qdã q̃ nõ nisi testes viuãt: ar.s̃.e.c.ij.

a ¶ Magis.poterat tñ alio mõ ꝓbari: vtrũ fuerit henrici vel lodouici videlicet ꝑ cronicam imperatoꝝ ex annis vñi ꝛ indictione.b.

b ¶ Liture.i.cancellature siue rasure.alibi vñr ĩclita.C.de test.si vn⁹.

c ¶ Profiteret.i.ꝓfitebat ꝑ se fecisse cõpletionẽ ĩstr̃i.in auc.ō tabel.§.i. ꝛ.j.de ꝑuil.cum olim.

d ¶ Mẽtio.no.i ꝑuilegijs mentionẽ faciendã sñie ut b vf.ꝛ ẽt compositionis.j.ō dec.ex multiplici.sic etiã in rescriptis facienda ẽ mẽtio ō ꝑuilegijs.s̃.de rescrip.cuꝫ ordinẽ ꝛ unũ rescriptuꝫ ꝺz facere expressaꝫ mentiõez de alio rescripto ad b ut ipsuꝫ tollat.s̃.ō do.ꝛ contu.ex lr̃is.item unũ ꝑuilegium de alio.s̃.de rescrip.veniens.

e ¶ Acta.sic.s̃.de testi. veniẽs.ii.q.v.iterogatũ hec regula ponit.j.ō re iudi.c.pe.vbi de hoc.

f ¶ Nocumẽtuꝫ: illas.n. posset approbare: sed cogi nõ poterat.ar.s̃.de testi.cum causam: ꝛ.c.constituꝫ.ꝛ.c. veniẽs.ij.cũ iter alias ꝑsonas recepte fuissent: ꝯ si in alio iudicio tñ ꝛ iter easdem ꝑsonas recepte fuissent tunc tenetur illas ratas bꝫe si sint publicate.arg.C. de li.causa iubem⁹.ꝛ.s̃.de proba.c.vlt.ꝛ.s̃.de testi. cãm q̃.ꝛ idem est si coꝝ arbitro recepti sunt cum distinctione tñ illi⁹ legis .C.de testi.l.vlt.ꝛ.s̃.de testi.c.presentata.b.

g ¶ Petitõis. argu. q̃ rñsum ꝓfirmãdũ est petitioni.ff.de iter.ac.de etate.item arg.q̃ ex forma petitiõis formãda ẽ sñia. q̃ ex petitõe appet qualr̃ ꝛ de quo sit actũ.j.de accus.q̃liter ꝛ qñ.ꝛ.j.de fimo.lꝫ beli.ꝛ ẽ argu.q̃ li bellus sit dãdus.als ō ꝑ dictis ꝓstare non posset.

b ¶ Quo magis posset ualere: sic ergo faciẽda ẽ ĩterpretatio ut res de qua agit magis valeat quaꝫ pereat.j.de v̄.si.abbate .j.de ꝑuileg.ĩ bis.rij.q. ii.si quis deseruis.ꝛ.ff.ō re.du. quotiens.ꝛ.ff.de v̄b.ob.quotiens in stip. ar.contra.s̃.de of.dele. cuꝫ super.ꝛ.ff.de iur.codicil.l.i.ꝛ.ff.de re.dub.ĩ ambiguo.ꝛ.ff.de bere.ĩsti.quotiens.

i ¶ Neguissent.ꝛ ita talia debent esse subiecta qualia permittunt predicata.lau.

k ¶ Cõfirmari.vf q̃ idem nõ possit dare ꝛ confirmare.ff.de iur.om.iudi.ꝛ qꝛ.sed ℈ vf.l.rij.di.in synodo:ꝛ.xvij.di.in nomine dñi:ꝛ.s̃.de elect. inter canonicos.

l ¶ Qõ meũ ẽ.sic ĩsti.de ac.§.sic itaqꝫ.ff.de acq.pos.possideri.§.ex plib⁹ ꝛ ĩsti.de leg.§.lꝫ si.C.de ꝓbẽ.emp.cũ res.ꝛ.l.si mater.ff.de ꝓben. emp. sue rei.C.de iure do.auia.ar.vbi vf q̃ cũ patri tã ꝑuisuꝫ sit p legẽ ut habeat actionẽ ad repetẽdã dotẽ si pactũ faciat: nõ nascit ex b actio cum taꝫ eã bẽat a lege.ea tñ possessio pluribus ex causis habeꝫ.ff.de acq.pos.possideri.§.ex pluribus.lꝫ.n.unũ sit genus possessiõis multe sũt ei⁹ spẽs.ut ea.l.possideri.§.vl.lꝫ ergo plurib⁹ causis possit fieri traditio rei.ar.ff.ō sol.cũ qs.§.de peculio.ex una tñ dñium acqrit.ar.ff.ad le.fal.fũdo.ꝛ.l. si a me:ꝛ.C.loca.ad ꝓbationẽ.ꝑterea ex hoc videꝫ q̃ si aliqs plures titulos sui dñij assignet.cũ b esse nõ possit succũbat.ar.j.de ꝓcess.pbẽ.post electionẽ ꝛ.C.de ꝓbẽ.emp.l.iij.ꝛ.l.si ancillã.tñ lꝫ rõne vni⁹ tituli sit effect⁹ dñs.ꝛ nõ ne alteri⁹ tituli ꝓpetit ei exceptio lꝫ iste titulus nutl⁹ uideaꝫ.ff.ō excep.l.nemo.

m ¶ Nec accessoriũ.istud regl̃ vez ẽ.ut si p̃cipale nõ tꝫ nec accessoriũ. C. de le.nõ dubiũ.ꝛ.j.de dote post diuoꝝ.rel.ꝛ si necesse.ꝛ.s̃.de fo.cõpe.si diligẽti. ꝛ.s̃.de elec.qualr̃:ꝛ.ff.ad macedo.creditorẽ.ar.j.ō iureciu. ōbitores.ꝛ.C.si aduer.vẽ.l.i. ꝛ.ff.q.mo.vsufru.amitta.q̃d tñ.i p̃n.ꝛ.l.p̃cedẽti ꝛ illa spãlia sunt.itẽ ꝑ.C.de epi.au.autẽ.liberi furiosi.vbi tenet legatum:ꝛ non tenet testamentuꝫ: sed illud fit in odium filioruꝫ q̃ negligunt patrem.

n ¶ Locatio:ſꝫ hoc falsuꝫ videret:qꝛ si ego locauꝫ tibi domuꝫ tu nõ potes mihi referre qõez dñij.ff.de pig.ac.si pignore.ꝛ melius.C.loca.si quis ꝓductõnis.ff.ꝓmodam.ita ut: ſꝫ uerũ ẽ q̃ ñ referaꝫ qõ dñij si agaꝫ ex la actõe q̃ oriꝫ er pignoraticia. vl̃ cõmodati uel locati.sed secꝰ si agaꝫ realꝰ actione:qꝛ illa nõ ꝓponit tãquã ℈ cõmodatarij uel inglinũ.sed q̃si ℈ quẽlibet possessorẽ.ff.ad exhibẽdũ de eo .§.i.ꝛ v̄ba ista sũt sũpra.C.locati ad ꝓbatiõez.ꝛ ar. ad b.C. de ꝑscrip.xxx.uel.xl.ãno. male agiꝫ.C.de dona.cẽsualis.ꝛ cõductor rẽ ꝓductã locare põt.ff. loca.q̃ ĩ ĩsulã.ꝛ.C.e.ti. nemo.

o ¶ Procuratorẽ:hic ĝ forma tur sñia in ꝑsonaꝫ ꝓcuratoris ℈.s̃.de ꝓba.lꝫ.de hoc notatur. .s̃.de elec.querelam.

p ¶ Petitor.qꝛ cũ obscura sũt iura ꝑtiũ iudicãdũ ẽ ꝑ reo ut b dicit.s̃.de ꝓba.ex lr̃is.c.i psentia.ꝛ.iii.q.ix.ĩdicas.ꝛ.ff.ō ac.ꝛ ob.arrian⁹.ff.ō pe.respiciẽdũ ĩsti.ō interdic.§.cõmodũ ni si in liberali cã.ff.ō manumiss. .l.añpe.ꝛ.ff.de re iudi.iter pares.itẽ si agaꝫ de inofficioso testõ potius ꝑ testõ iudicaꝫ.ff.de inof.tes.si pars iudicãtũ.itẽ ꝑ matrimonio.xxxiij.q.i.si quis accepit.ꝛ.xxx.q.iij.c.fi.ꝛ istos tres casus ꝛ quartũ habes.j.ō re iudi.c.vl.

Quod super his.

Cõis diuisio.secũda ibi: ad quod.ab.si.

q ¶ Qõ sup his.hec decr.ẽ ps illi⁹.j.de not.qõ sup his.

r ¶ Absolutione.a voto peregrinationis.

s ¶ Ignota.cũ v̄o sigilla ignota sũt tũc eis nõ ẽ standum nisi sint.v. aut eo ampli⁹ .xcviij. di.c.i.ꝛ.ij.si v̄o obfuscata sũt: sunt suspecta:ut.s̃.c. pn.ff. q te.facere poss.ad testiũ.§.si signa.tũc.n.remittũꝫ ad ꝯsignatores ut agnoscant sigilla sua.ff.quẽad.te.ape.si qs ex cõ signatoribꝰ.ꝛ si qs nõ agnoscit sũũ sigillũ nõ iõ uiciaꝫ ſꝫ suspectũ habeaꝫ isi ſꝫ .ff.e.l.i.ĩ fi.cũ v̄o sigillũ notũ ẽ tũc creditꝫ talib⁹ lr̃is ẽt ĩ ꝓiudiciũ alteri⁹.s̃.de proba.post cessionem:ꝛ.c.ij.quãdiu in ℈rium non probetur vt ibi.

t ¶ Impedimentis.cur uotum nequeant adimplere.

v ¶ Carere uolumus:qꝛ ueritatẽ debent lr̃e continere qꝛ uotũ reuocant sicut ille que reuocãt alias litteras: vt.s̃.de offi.dele.ex lr̃is.ꝛ.s̃.de dona.ex lr̃is.ꝛ .s̃.de rescri.cetez.ꝛ.j.de re iudi.inter monasterium.ꝛ ita ſerẽ rei littere cõtinere debent.j.de coba.cle.ꝛ multi.super eo:ꝛ ita patet hic q̃ lr̃e generales ñ absoluunt aliquem a uoto nec a sententia excõmunicationis.j.de sen.excom. cum ꝑ causa.ꝛ ar.s̃.de of.or.ex parte.Jo.

x ¶ Obstãtibus.denegabit.n.delegatus suam cognitionẽ ubi delegans denegaret cõmissionem.s̃.de rescrip.super litteris.

Postoralis. Duo sunt dicta scõm ibi: verum.ab.si.

a Dissona.no.q̄ si aliq̄ rescriptū sit ꝯ ius statiz ē obiiciēdū.xxv.q.ij. rescripta.nō.n.rōe rescripti recedēdū ē a iure cōi: vt.s.de rescrip.cām q̄.ꝛ.s.ó eta.ꝛ q̄li.cā te.īmo auferēdū ē de manib⁹ tenētis ꝛ dādū ē p̄cipi.C.ó paga.ꝛ fiscri.eoꝝ.l.sacer.siz si nō ē ex toto ꝯ ius.siz alꝫ sit iniquū tūc expectādū ē scōz mandatū.s.de offi.deleg.si q̄ ꝛ in auc.vt nulli iudi.§.si vo.sinaūt aliqua ōcre.

est p̄ter ius non statiz ejicit: siz ꝓsulit supior.ꝛ hic dicit ꝛ bō q: cū iter alias ōcretales allegat p̄sumit q̄ sit decretalis.ar.xx.q.i.quē pgenitores.si āt decretalis obuiat ꝓsuetudini p̄ualet cōsuetudo dūmō ꝓsuetudo sit pbabilis ꝛ legitime sit p̄scripta.s.ó ꝓsue.c.vl.s.ó consti.cū oēs.ꝛ.s.de eo q mitti.in pos.cū venissent: nisi p̄ceps p suū statutū ītēdat tollere ꝓsuetudinē.ff.de sepul. viola.l.iij. diu⁹.alꝫ succūbit ꝓsuetudo.ſ. de re iu.cū cām que.

b Cōsulat:ꝛ interiz pendēte relatione iudex supsedeat cāe. ar.s.ó of.óleg.lz.ꝛ.C.ó rela. .l.i.ꝛ.ij.q.i.nomē p̄sbyteri.

Cum dilectus. Duo sunt dicta vt pz i rubro. scōm ibi.super tertio. Ab.si.

c Post publicatiōez: dubitatio forte fuit illa: q: forte bona diu tacuit cū p̄testari vel edere ōbuisset.ff.ó ed.l.i.§. edere ꝛ.§.edēda. vel illa erat dubitatio: q: post publicationē testiū si ꝫ pducere alios testes vñ ui debaſ q̄ nō liceret pducere ī. strā: q: noīe istrox ꝓtinēt ꝛ teste.s.ó testi.co.puenit .ff. de fi.īstru.l.i.sed nō ē ita: q: ī īstris nō timeſ subornatio sicut in testib⁹: q: ex multis cāis facilius dep̄hēdit falsitas instro rū q̄ testiū: vt.s.e.inter dilectos.ꝛ.s.de pba.ꝫ.vin.

d Cōclusuz.i.renūciatū alle gatiōib⁹ ꝛ oīb⁹ alijs pbationibus.s.de cā po.pastoralis: et .s.de pcura.auditis.

e Approbata.no.q̄ ꝓsuetudo facit aliq̄s instm̄ autēticū q̄ alꝫ nō eēt ꝛ cōsuetudo dat alicui iurisdictionē q̄ alꝫ hīe nō pōt.s.ó arbi.dilecti.ꝛ.s.ó fo. ꝓpe.cū ꝓtingat.sic ꝛ ꝓsuetudo facit aliquē illegitimū q̄ alias est legitimus ad pmotionē.ſ. de cleri.ꝓiug.cū oliz.ꝛ pſonas legitimas ad matrimoniū facit illegitimas.ſ.ó cogna.ſpiri.super eo.b.

f Honestatis.no.q̄ ex qualitate pſone approbaſ ꝛ reprobaſ instm̄.ff.de edē.si quis ex argentarijs.§.i.ꝛ.ſ. de p̄scrip.ad audientiaz:ꝛ.ſ.de presump.illud.

Cum ioannes. In prima parte ponit processus cause principalis. in secunda ꝓcessus cause appellatōis ibi: cū igit.in tertia diffinitio ipsi⁹ cause appellationis:ibi de consilio. Eb.sicu.

g Cōpensāre: que cōpēsatio admittēda fuit si cā ex q̄ postulabaſ liqda erat alꝫ nō admittit cōpensatio.ſ.de deposi.ca. bona fides.in fi.vbi de boc:ꝛ.C.de compen.l.vlti.

h Dacuā traderes.q̄ fieri debuit si pura fuit vēditio.ff.de act.emp.ꝛ ven. .l.ii.§.i.ꝛ.l.se.ꝛ ar.ff.de vsur.si stipulatus.sic ꝛ restitutio possessionis plene ac libere facienda est.s.de resti.spo.pisanis.b.

i Ad nraz audiētiā:b iō appellaſ ad papaz q̄ ciuitas viterbien.subest dño pape et quo ad tpalez iurisdictionē. alꝫ nō appellaſ ad ipm.ſ.de app.si duob⁹

metuat iudicare: cū nō tā ipsi⁹ quā iuris cōis auctoritate ꝓcedere videaſ. r Uez si iuri cōi sit dissona[a] scōm ipsam nō iudicet: sed superiorem consulat[b] super ea.

I Dem episcopo sancti Andree ꝛ ab.de broch.

T Post publicatas attestationes vsqz ad conclusionem possunt instrumenta ꝓduci hoc p̄nū. Cōsuetudo loci facit instrumentum autēticuz. hoc secundo.

Quz dilectus: ꝛ infra. Ad secundam questionē dubitaſ⁹ respōdendum q̄ vtraqz pars pōt instrz ēt post publicationez[c] attestationū vsqz ad diffinitiue snie calculum exhibere antequā sit in cā cōclusum[o].

r Super tertio vo articulo rūdemus.q̄ si cōsuetudo illi⁹ patrie obtinet approbata[e]: vt instris illi⁹ regis fides adhibeaſ: vos ea secure poteritis admittere p̄sertim cuz supradictus rex tāte fuerit honestatis[f] q̄ ipsius instrumenta maxime auctoritatis sint in p̄tibz scoticanis

I Dem petro viterbien.

T Falsitas instrūm vel qō deest instro ꝓbari potest per testes.

Cum Joannes beremita a te cxxx.libras senen.ex cā mutui corā donadeo: ꝛ Jo.iudicibus viterbien.petijsset:ꝛ tu ex aduerso ꝓponeres: q̄ cum idē i.c.lxxx. libris tibi ꝓ p̄cio domus quā eidem vēdideras tenereſ.cxxx.libras ex illis nō īmerito debebat compensare[g]. Tādē cū sup boc ꝛ quibusdā alijs articulis inter vos fuisset aliquandiu litigatum iudices attestationibus publicatis te snialiter ꝓdēnauerūt vt eidē p̄dicte dom⁹ possessionē vacuā[h] traderes:ꝛ a creditoribus liberatā:ꝛ infra.r Cū igitur ab hac snia ad nraz audiētiā[i] dureris appellādū:ꝛ nos tā tibi quā predicto.J.T.subdi.ꝛ capellanū nostrū dedimus auditorē: ex parte tua fuit ꝓpositū supradicte domus venditionē non puram sed conditionalem potius extitisse: ac nullatenus te teneri ad traditionē ipsius: q̄ttuor nihilominus testib⁹ ad boc,pbā dū iductis:q̄ ꝛ si nouū eēt capitulū pēdebat[k] tū ex veteri: q iurati de posuerūt sē interfuisse ꝓtractui īter te ꝛ p̄dictū.J.sup eadē domo celebrato,p qua.dxxx.libraz p̄ciuz tibi fuerat ꝓstitutū: tali videlicz adiecta ꝓditione: vt tu domū ipsam inhabitares libere ī vita tua:ꝛ post obitum.M.ꝛ.R.natis tuis eiusdem Jo.nepotibus[l] remaneret: cui⁹ cō ditiōis ituitu domū ipaz eidē.J.p minori p̄cio vendidisti: cum a.B. morādi,p ipsa.cc.libras potuisses habere.āni vo mēsis ꝛ diei quo vēditio facta fuit ijdem testes se dixerunt minime recordari. Dict⁹ vero.J.vēditionē non ꝓditionalē sz purā ,ppositi extitisse: ad hoc ,pbā dū publicū exhibēs instm̄:ꝛ infra. Tabellionē quoqz q̄ ꝓfecerat istrumētū ꝛ vnū ex testib⁹ in instro subscriptis ad id ,pbandū īduxit:ꝛ infra. Porro cū dubitatio fuisset exorta: vtrius deberet,pbatio p̄ualere: p̄o tua fuit p̄te ,ppositum: q: ꝛ si eandē vim obtineat instroz fides ꝛ depositiones testiū ī litib⁹ exercēdis:nō tū qōlibet[m] instm̄ tāti dz esse moměti: vt triū vel pluriū idoneoz testiū depositionib⁹ p̄ferat ꝛ infra.Ad boc aūt idē Joā.ex aduerso rūdit: q̄ cū intētione suā periam dictū fundauerit instrumentuz ac tu ī modū exceptionis[n] venditionē ipsam nō pure: sed cōditionaliter celebratā esse ,pponas: nec p testes ad boc a te iductos de certo[o] fuerit tpe facta fides:ꝛ iō nō appareat q̄ sup illa vēditione deponāt qm̄ ꝓstat p dictū instm̄ determinato tpe fuisse contractuz: huiusmodi ,pbatio videbaſ inefficax ad intentionem ꝓtrariā elidendā. Ueruz respōsionē istam esse proponebas ī ualidā: qm̄ cum vtraqz pars a nobis interrogata fuisset in iure ꝓfessa: q̄ vnica tm̄ vēditio sup domo ꝓtracta fuerit ꝛ ex depositionib⁹ testiū liqueat venditionem ꝓditionalem fuisse ex vtriusqz ꝓfessione colligi eiusdē domus venditionē cōditionalē extitisse nō purā: non obstante q̄ ipsa interrogatio facta fuerit postquaz[p] a partibus extitit in cā conclusuz: cū iudex q̄ vsqz ad ,plationē snie dz vniuersa rimari possit interrogare de facto quotiēs dubitationis aliquid occurrit: ꝛ infra.

r De cō.ſ.n.p̄nūciamus[q] venditionē predicte dom⁹ fuisse cōditionaliter celebratam: ꝛ te ob boc nullatenus obligatū ad traditionē ipsius super boc memorato Jo.si-

k Pēdebat.si.n.capꝝ ex toto eēt nouū:nec pēderet ex veteri iudex appellatiōis ñ cognosceret nec testes reciper.s.de testi.fraternitatis.ꝛ.C. de tē.app.p hāc.ꝛ sic pz q̄ ī cā appellatiōis noue ꝓbatiōes p̄ni ſducī sup noua exceptiōe.C.sen.rescin.nō po.l.ii.nec aliā cām possum ꝓseq in cā appellatiōis quā exp:esserim coram iudice a quo appellau.ff.de app. scio.§.q̄stitū.ad fi.Jo.

l Nepotib⁹.sed q̄re iste Jo.emebat domum illā p filijs ipsi⁹ petri nepotib⁹ eiusdē Jo.cū ipsi filij debebāt illi petro succedere.in auc.de her.q̄ ab intest.dese.circa p̄n. col.ir.ꝛ isti.de her.q̄li.ꝛ dif.circa prin.ꝛ.§.siz sui. forte ō fecit:q: petrus p digus erat ꝛ cōsumebat bona sua.vñ ne domus illa peruenire ad alios voluit Jo.prouidere nepotibus suis.

m Quodlibet instz:ꝛ ita pz q̄ ꝯ instm̄ quantū cūqz publicum[a] admittuntur testes vt hic:q: siz testes productos ꝯ instm̄ snīaſ.ad idē īducit.ſ. de p̄scri.ad audiētiā.ꝛ.C.ó ꝓba.cuz precib⁹.si q̄ris quot testes p̄iudicēt istro pōt dici q̄.iiij.vel.v. ad minus.q: auctoritas tabellionis vī equipollere duob⁹ testib⁹.s.de pba. qm̄ ꝯ:ꝛ ipm instm̄ valet duos testes: q: parez vim obtinet ꝓbatio testium vel instroz.C.ó fi. īstru.l.in exercēdis vt ꝺ decidit.ꝛ sic pz q̄ ad minus p q̄tuor meliores: vel.v.testes instz reprobeſ.de ꝺ dcm̄ est.s.de ꝓba.tertio. siz ī casu isto testes nō reprobāt instm̄. sed addūt instro q̄ notarius omiserat forte p oblationem.b.

n In modū exceptiōis vnō non videbatur pro ipso sententiandum.s.ó ordi.cog.cū dilectus.ſ. de exce.deniqz.

o De certo fuerit tēpore ꝓ q̄ ꝓbatio īsufficiēs videbaſ.s.de pba.in p̄sentia:ar.s.e.inter dilectos:ꝛ.ff. de edēn.l.i.§. editiones. Jo.

p Postquā a partibus. ꝛ sic pz q̄ iudex pōt interrogare ptes q̄cūqz visū fuerit.ff.de inter.ac. vbi cūqz.ꝛ.xxx.q.vlt.c. vlti. sic ēt pōt interrogare testes post publicationez si obscure dixerint: q̄cūqz visū fuerit.s.de testi. cū clamor: q: veritas sepi⁹ examinata magis splendescit in lucē.xxxvj.q.ix. graue.q: offm̄ iudicis ē latissimū.ff.ó iurīs. omnīud.l.i.sed ad petitionez partis nō debet testis interrogare.ar.s.de proba.in presentia.de boc dr.xxx.q.v. iudicantem.

q Pronunciamus.ar.q̄ sup exceptōe lcidenti sit pronunciandū.ar. ſ. .s.de or.cog.c.i. vbi de b:siz rō q̄re ꝓnūciaſ ꝺ sup hac ꝛ nō ibi pōt assignari:ꝺ opposita fuit exceptio post snīam.vñ sup exceptiōe nōdū fuerat directe vel īdirecte ꝓnūciatū:q̄re in cā appellationis debuit de ea ꝓnūciari:q: de ea cognitū fuit:ꝛ ad boc vt scireſ q̄re snīa revocēſ;siz cū opꝛo

ntur ante sniam sup ea ꝓnunciat indirecte dum sntiat sup ꝑncipali.b.

a ¶ Huiusmodi exceptio ꝑ hoc ꝓz ꝙ exceptio peremptoria omissa ante sniam ꝑt opponi post sniam in cā appellatiōis.C.sen. rescin. nō pos.l. ij.alias nō nisi per beneficiū restitutiōis:ut in.l.predicta.ꝛ.ꝑ.de ꝓmule. ciū olim.ij.ē.de in inte.resti.suscitata.sic ēt in cōpēsatiōe omissa añ sniaz nihilominus actio rema net salua post sniam citra aliquam appellationem nō ob.re iudicata in pri ma petitiōe.ff.de cōpen. qō in diem.§.i.ar. tñ ꝑ. ꝑ.de re iudi.inter mona sterium:sol.ut ibi.

¶ Ex parte.Commu nis diuisio.secunda ibi:qz.Ab.si.

b ¶ D.decerat:ex hoc vi detur satis ꝙ nō debuit va lere:qz in litteris vñi pa pe nihil ꝺz diminutū ēē argu.ē.de rescript. cum adeo.ꝛ cū multa maturi tate ac deliberatione tra dunt.xxv.q.ij. apostoli ce.vñ nō ē verisimile ꝙ aliqō viciuz possit ibi re manere.sed ꝓp tā modi cū defectū nō viciat ma xime si rescriptū in alijs appareat oīno legitimū cū fuerit vicium scriptoris siue nimia occupatio qō nocere nō ꝺz.ar.C. ō te.errore.ꝛ.l.ambiguita tes:ꝛ.l.qñ indignuz. et .C.de leg.in legatis.se cus si ēt ibi falsum lati nuz.ē.de rescrip.ad au dictiā:ꝛ sic ē notabile ꝙ ꝓp defectū syllabe vel lte nō niciat rescriptū sicut nec testes viciat nec liber tas minus debetur ꝺz er ratum sit ī syllaba.ff. de manu.te.g babebat.

¶ Perpetuus. .In ꝑma parte pōi tur appellātis narratio. in scōa cāe cōmissio ibi: ideoqz.ab.

c ¶ Decimis:sed nonne iste vicarius si conuenie batur ꝓ decimis vicarie sue debebat dñm in iudicium notare ita videt qz ipse dñs nō est.ē.vt lit.non ꝓtest.qñ.§.pe.ꝛ.C.vbi in rē.act.l.ii. et ipse dñs debuit cōueniri:ar.ꝑ.de prescrip.auditis.ꝛ.xvi.q.iii.inter me moratos.ar.ꝙ teneat respōdere cū ipe bēat ius in re.ꝑ.de appel.ad au dientiā sicut usufructuarius tenet ad refectionē domus ꝛ ad tributū.ff.ō usufruc.l.usufructu legato.§.fi.ꝛ.l.seq.alias.§.hactenus.ꝛ.C.eo.ti.cū. de hoc dictū est.ē.ut lit.non contesta.qñ.§.pe.Sed intelligo ꝙ iste vi carius habebat mandatum generale:uel speciale ad agendum ꝛ defen dendum a rectore legitime factum.alias non fuisset admissus eo ipo ꝙ esset uicarius cum non habeat administrationem nec titulū sicut prela tus nec preiudicaretur ecclesie per factum ipsius.b.

d ¶ Sup similibus.ꝛ ēt super dissimilibus poterat eos reconuenire ꝛ ei tenebatur respondere.ē.de mu.pe.c.i. vbi de hoc.

e ¶ Instrumētorum cōium:no.circa exhibitionem instrumentoꝝ.Et ꝓ mo scire debes ꝙ rescriptū ꝛ oīa acta cāe ꝓfessionis:ꝛ respōsionis:ꝛ atte stationis quecūqz acta sunt in iudicio peti possunt exhiberi uel condictōe ex lege uel iudicis officio.C.de eden.l.ij.uel conditione ex illa decret.ē. de proba.qñ.ꝛ itegraliter sunt exhibēda:quia cōmunia sunt.C.de cdē. nō est nouū. ꝛ.l.vl.ꝛ.ff.e.ti.prētor.§.i.ꝛ.l.si qs.§.rōne.ꝛ.l.argentarij .i.rñso.ꝛ ō est expressum:sz si instra ꝓpria sunt:ꝛ actor petat a reo istrumenta per que intentionē suam probare vult non est audiendus.qz apō seipsuz debet habere probationes suas.ē.de proba.c.i.ꝛ.C.de eden.qui accusare.ꝛ actore nō ꝓbante reus ꝺz absolui:ut ī.l.qui accusare.ꝛ.ꝑ. ut ec.benef.ut nostrū.ꝛ ita nec reus actori nec actor reo teneat exhibere istru mēta ad fundandā intentionē aduersarii.si uero actor uel reus unū ali quo instrumēto proprio illud aduersario edi ꝺz sine die ꝛ ꝓsule ne preste tur materia fabricandi falsum.ē.e.contingit.ꝛ.c.accepimus.ꝛ.ff.quem admo.test.ape.l.ii.§.diem aūt.ꝛ.ff.de edē.l.i.§.editiones:nisi uellet al terutra partium arguere instrumentum de falso tunc integrū instrumē tum debet ei edi:ut.ē.e.inter dilectos.ꝛ.C.de contrabē.ꝛ committē.sti pu.optimam.Ber.

¶ Imputari.Imputatur producenti scripturas contrarias in hoc qz inuicē sibi derogant.b.d.uel clarius sic ut in rubro. ponit primo dictum.secūdo ipsius rōnem ibi:cum in ipsius.Ab.si.

f ¶ Imputari.b decre.sumpta est ex illa.l.C.de fi.instru.scripture.

¶ Idem.

¶ Scripture contrarie ad eodem producte fidem non faciunt.

¶ Imputari[f] ei pōt qꝺ ꝯtrarias iter se scripturas in iudicio,pro tulit fidē sibi adinuicē derogantes. ꝑ Cum in ipsius fuerit ptāte quaz voluerat non preferre.

¶ Idem.

¶ Si in instrō debiti exprimit cā cō dēnat debitor nisi probet indebitū si nō exprimit necesse est ut creditor probet id esse debitum.

Si cautio[b] quam a te indebite[i] ꝓponis exposita ideterminate[k] loquatur: aduersari[ꝰ] tuus tenetur ostendere debitum quod ꝓtinetur in ea. ꝑ Sed si cām[l] ꝓp quā huiusmodi scriptura processerit exprsserit in eadem: confessioni[m] tue stat tur nisi probaueris id indebite[n] pro misisse.

¶ Idem.J.tabellioni.

¶ Auctoritate ordinaria pōt notarius tabellionis mortui notas in publicam formam redigere.

¶ Am. ¶ D.tabellio morte preuēt[ꝰ] qdā non ꝓfecerit instrūmenta: que in nota redacta fuerāt ab eo dez. ꝑ Ad petitionē eoꝝ ad quos pertinent auctoritate[ꝰ] ordinarij iudicis poteris ea fideliꝫ in publicam formam redigere habitura ꝓ hoc ꝓpetuaz[ꝰ] firmitatem. ¶ Idez.

¶ Instrm exemplatū per tabellionem auctoritate ordinarij eandem olim habet cum originali.

g ¶ Qui ꝓtas inter se.hoc uerum est siue directe ꝓprie sunt siue indirecte.Directe ut si īduco ist̄z in quo promisisti mihi soluere tali die.ꝛ.ꝛ aliud exhibeā in quo continet ꝙ ego feci tibi pactum de non petendo: ī directe puta si induco instrm in quo ꝓtinet ꝙ promisisti mihi soluere.x.bononie tali die.itez produco aliud in quo ꝓtinetur ꝙ eadez die ꝓmisisti mihi soluere.x.rome sic scripture lz nō ꝺicant directe tñ īdirecte siue per obliquū cōrarie sunt.ꝛ iō una derogat alij.sic qñqz scri ptura ꝛ factū sibi adinuicē derogare uident.uel saltē alterū alteri.ē.de elec.cuz inter. R. sic ergo patet ꝙ qui ꝓpria allegat nō est audiendus.ꝑ.ō ap. sollicitudinem.circa fi.xxiij.q. vij.quod aūt.ꝛ.viij.distī.quo iure:ꝛ hoc locum �says qñ ab eadez parte ꝓducunt.sec⁹ si a diuersis.qz tunc ei stat q̄ magis est sine suspitione:ꝛ que digniōr est.C.de ꝺben.stipula. optimam.in fi.sed nunqd est idez in testibus ab eadē parte ꝓducetis.dico ꝙ nō:qz in testib⁹ nō possum ꝓuidere qd dicturi sūt. ꝛ ideo stabitur digniorib⁹: sed ꝓ instrumenta bene potuit ꝓuidere:qō magis expediret ꝓducere:vt ō dicit in fi.ꝛ sibi imputet ꝙ min⁹ diligēs fuit.naz vigilantibus nō negligentib⁹ iura sūbueniūt.ff.g.ex ca.ma.nō enim:ꝛ.ff.de edē.ueluti.

Si cautio. ¶ Ponit dictuz quod diuidit ī duo mēbra scōm ibi:sed si cām.ab.si.

b ¶ Si cautio.hec decre.sumpta est de.l.illa.ff. de proba. cum de indebito.§.vlti.ꝛ dic cautio.i.scriptura.siue sit pri uata siue publica.Ber.

i ¶ Indebite:qz dicis ꝙ nō teneris ad id sup quo cautio exposita fuit.

k ¶ Indeterminate.i.non exprimens ex qua cā debeat.

l ¶ Sz si cām:puta qz ꝓfessus fuisti mutuo recepisse pecuniā ꝓmissaz:vl ex alio quo alio cōtractu añcedenti:tunc.n.stat tue confessioni q̄ ꝓtinet in illa cautiōe alioquin si cā nō sit inserta nō poteris conueniri ex illa cautione.C.de nō nume.pecu.generaliter cū satis sit indignum:ut quod qsqz sua uoce dilucide ꝓtestatus sit in eundē casum ꝓpria infringere ualeat testimonio.ē.de ꝓba. per tuas.ꝛ in.l.ꝑdicta generaliter.ī fi.ꝛ ar.i.q.vij.saluberrimū : ꝛ.xxvij.q.i.oēs femine . quod si nō promittat sed ꝓfiteat se debere mihi ex aliqua iusta cā ꝑcedente.idē est ac ꝓmittat ut teneat ex illa ꝓfessione:ut ī.l.ꝑdicta generaliter: in fi.ꝛ ita patet ex hoc ꝙ ꝓfessio extra iudicium facta cā adiecta bñ ꝓiudicat ad ꝓbandum.de hac materia dictum est.ē.de ꝓfe.c. vlt.itē qd si me absente cōfiteat se mihi debere.talis ꝓfessio non nocet ad instar stipulationis:ut instī. ō inuti.stipula.§.item verborum.

m ¶ Confessioni:sic ergo statur confessioni contra se.fallit tamē quādoqz vt ī pecunia confessata:quia tunc potest opponi exceptio non numerate pecunie .ꝑ.bienniuz.C.de non nu.pe.in contractibus.in prin.ꝛ in dote.C.de do.cau. non nu.l.ul.ꝛ auc.ibi posita.item fallit ubi statur scēde confessioni ꝛ nō ꝓme .C.ad uelle.auc.siue a me.

n ¶ Indebite promisisse.ꝛ ita admittitur probatio ꝺ talē cautionē lz cā subiecta fuerit.s.ꝙ talis ꝓmissio īdebita fuit:puta qz iā satisfecit ei.sicut q̄ dixit pecuniam indebitam se soluisse.istud probare tenetur.ꝑ.de solu.c.ulti.ꝛ.ff.de ꝓba.cum de indebito.i.rñso.

Am. ¶ D. tabellio. ¶ Primo narrat factum ex quo qō. secundo ponit decisio ibi ad petitionem.Ab.si.

a ¶ Auctoritate.ordinarij:ordinarius ergo prestabit auctoritatē suā huic tabellioni ad petitionē illoꝝ quoꝝ sunt instrumēta ut ea redigat ī publicā formā sic ꝛ si essent ꝓsumpta ꝓp uetustatē aut altā iustā cām.ꝑ.c.pri.

p ¶ Perpetuā.firmitatē habitura ut hic dicit.sic ꝛ testiū auctoritate ordinari

in publicā formam redigik. C. de test. l. ij. ꝛ. l. cōsulta. ꝛ talis publicatio equi ualet testō. C. e. publicati. hoc tñ scire debes qꝫ tabellio dū viuit nō pōt alteri ꝓmittere cōpletionē instrī sz ipsemet dz cōplere instrm̄ ꝓut in ꝓtbocollo repe rik nihil addendo vel diminuendo q̄ in ꝓtbocollo ꝓtinek: ut in auc. de tabel. col. iiij. post mortē vero fiat ꝓout dī b. ꝛ. C. e. ti. l. certus. b.

S Ī instrumenta. ¶Primo ponik qō. scō solutio ibi: coram. Ab. si.

a ¶ Vetustatē: pp vetustatē īstka ꝛ pulegia renouāda sūt: vt ō: ꝛ. j. de ꝓbr. vti. vel inuti. cum dileeta. alꝫ si vetustate cō sumarek nulla fides eis adhibe rek. ō. e. inter dilectos. sic ꝛ te stes ne probatio pereat in publicam formaz redigunk. ō. de testi. significauit. ꝛ. ō. vt lit. nō ꝓte. qm̄. i. rūso. ꝛ. §. sunt ꝛ alij ꝛ. ff. ad. l. aquil. in lege. C. de vsur. pupil. l. vl. ar. b.

b ¶ Justam cām: puta q: lka īcipit deleri ex vicio charte vel lcausti. quāuis instrm̄ ō novo sit fcm̄ vel alio mō quod possit contingere de fcō. ita tñ faciēda est ō knouatio si adhuc sint ita īntegra q̄ nō sit dubitatio ō ipsoꝝ tenore: vt hic dicit: vl si essent p parte iā ꝓsumpta vt ex lspectione nō possit deprehēdi de fide ipsoꝝ nō sunt renouāda nisi pus p testes ꝓbarek de ītegritate instroꝝ. j. ō pūl. cū olim. ꝛ hec inouatio dz fieri au ctoritate ordinarij: ut ō dī: sic ō. e. c. pri. B.

c ¶ Publicā psonā: sic. ō. c. pri. ꝛ. c. cū dilectus. quid si publica psona nō possit hī satis credo q̄ p aliquā psonā honestaz auctoritate iudicis rescribi pōt arg. ō. de ꝓba. qm̄ ꝓtra. ita tñ q̄ sigillum autenticum apponatur quod īponat fidē īstro. ō. e. c. i. ꝛ. c. cū dilectus. alias posset deperire ius illius qō eē nō dz. imo curare debet iudex vt salua sit rerum probatio. ff. de testi. curent. Ber.

Rubrica de presumptionibus. Qz ꝓsumptiōes qñqz plene ꝓbant qñqz semi plenā probat ionē faciunt qñqz alias ꝓsumptiones coadiuuāt: vt pz. j. in ꝓcess̄u n. iō post tractatū de ꝓbationiꝫ de testiꝫ ꝛ de fide instroꝝ annectit banc rubricā in qua tractak de quadā spē probationis ꝛ vide ad materiā quod dixi l. c. tertio loco. ō. de proba. ꝛ no. in. c. ferruz. l. vi. Ab. si.

Jcut norius. Ludus norius inducit ꝓsumptionē fraudis vel sic. in dubio ī delictis ꝓsumik volus. vel tertio ꝛ melius: vt ī rubro. ꝛ aduer te qz ꝛba ter. nō sunt pape sed salomonis in parabolis vt pz ex suprascriptione ꝛ habenk origin aliter in parabolis. in. c. xxvj. sed qz ter. ē hic canonizatus facit fidē ꝛ inducit necessitatez sicut si editus fuisset a papa: qz omnia facimus qbus auctoritatē nr̄am ipartimur. l. i. C. de vet. iu. enu. ꝛ in. c. si apostolice de ꝓbē. li. vj. ꝛ pz. ō. in ꝓmio huius cōpillatiōis. ꝛ vide glo. no. ii. q. i. ī ꝓmis ī ꝛ. ler. ¶Pone ergo casum lr̄alem referendo cōsultationē ad papā auctoritē huius cōpillatiōis ꝛ idē debes obseruare in oībus capitulis quoꝝ auctores nō habeāt potestatē legis ꝓdende ꝛ dicas sic. Quidā accessit ad gregoriuz. ix. querens ab eo. ¶Pater scē qdam intrauit domū cuiusdā q reputabak amicus suus ꝛ clandestine quedā iacula subtrahit ꝛ reclusit sub mantello suo. cuz aūt. d. domus hoc deteriss̄et ille ad excusationem sūā dixit q̄ iocose fecisset: vel lem scire an ex cōfessione sua ille sit absoluendus. dñs papa rūdet q̄ huius solutio questionis ex dictis salomonis in parabolis colligik euidenter q inter cetera dicit: q̄ sicut norius. i. nocēs est is q manifeste nititur nocere lz forte nō fuerit secutus effectus: ita is q nocet occulte lz in deprehensionis actu dicat q̄ iocose fecit quasi dicat q̄ sibi nō ē credendū ex quo actus ī se ē nociuus. Ab. si.

d ¶ In mortē. i. vt mortē īferat. lz res si habuerit effectū ex quo ꝓcessit ad actū li. vi. si quis post acceptum. ꝛ de pe. di. i. si quis cum telo.

e ¶ Deprehensus. in opere nociuo.

f ¶ Ludens: lz hoc asserat nō excusak: qz norius ludus est ī culpa. ff. ad le. aql. nā ludus. cū dabat operā illicite rei. l. vi. clerico. ꝛ. c. si qs volūtate. nā oē maleficiū praue ꝓsumik actū. C. ad le. iul. de sicca. l. i. C. de iniur. si nō cōuict⁹.

S Ī instrumenta pp vetustatez[a] vel pp aliam iustam[b] cām ex̄ē plari petank. ▽ Coram ordinario iudice vel ōlegato ab eo spāliter p̄sentenk: q si ea diligenter inspecta in nulla sui parte viciata repererit p publicam[c] psonā illa precipiat ex̄ēplari: eandem auctoritatē per hoc cum originalibus habitura.

Rubrica de presumptionibus.

S Alomon in parabolis.

¶ Sicut manifeste nocens est pene obnorius ita ꝛ occultus licet postea dicat se ioco fecisse.

Jcut norius est qui mittit lanceas ꝛ sagittas in mortem[o]: ita vir qui fraudulenter nocet amico suo: ꝛ cū fuerit deprehēsus[e] dicit ludens[f] feci. I Dem.

¶ Ex violēta presumptiōe fertur diffinitiua: ꝛ est casus notabilis.

A Fferte mihi gladium. Cumqz attulissent: ait[g]: dividite infantem viuum: ꝛ date dimidiam ptez vni: ꝛ dimidiam ptem alteri. Dixit aūt mulier: cui[o] filius erat viuus ad regem: cōmota[p] sunt quippe viscera eius super filio suo: obsecro dñe date illi infantem viuum: ꝛ nō occidatur. econtrario alia dicebat: nec[i] mihi nec tibi sed dividatur.

▽ Respōdit rex ꝛ ait: date[k] huic infantem viuum ꝛ nō occidatur: hec[l] est enim mater eius.

S Alomon in parabolis.

¶ Conuersatio in adolescētia facit presumptionem in senectute.

E X studijs suis intelligitur[m] puer. ▽ Quēcūqz. n. virtutibus studere cum modestia continentie auditioni sapientū: obseruātie mādatoruz dei: maxime simplicitati ꝛ humilitati uideris: huius mūda ꝛ recta opera intelligē[n].

B Onifacius papa epis gallie.

¶ Presumitur contra illum q dilationibus subterfugit iudicium.

N Ullus dubitat: q̄ ita iudiciuz nocens subterfugit[o]: quēad modum ut absoluatur qui est innocens querit: confitetur[p]. n. de omnibus quisquis se subterfugere iudicium dilationibus putat.

G Regorius inomelia.

¶ Qui ex duobus illatis alterum negat reliquū affirmare presumik.

N Onne benedicim[q]: quia samaritanus es tu: ꝛ demoniū habes. Respōdit iesus: ego demonium non habeo. ▽ Duo[r] quippe illata fuerunt ei: vnum negauit: alterum tacendo[r] concessit.

I Dem maximo episcopo.

iudicate. C. de sent. ꝛ interlo. om. iudi. ex stipulatione. ꝛ. iij. q. vj. hoc q̄ppe. in prin.

b ¶ Commota: interpositio est.

i ¶ Hec mihi. ō non fuit audiēda q̄ nocere tñ voluit ꝛ nō ꝓdesse. vñ malicijs eius nō ē idulgēdū. ff. de rei vē. i fundo. ꝛ. ō. de rescrip. sedes apostolica. ꝛ. j. ō pruile. ex parte tua. ꝛ. j. q ma. ac. pos. significante.

k ¶ Date huic: hec enim fuit sīa diffinitiua lata p solā presumptionem sic xxxii. q. iii. dixit dominus ō locum hōt cum violenta est presumptio.

l ¶ Hec est. n. mater. i. ꝓsumik ex dilectiōe vni⁹ ꝛ odio alterius: argu. xxiij. q. iiij. ea vindicta circa ꝑn. sed si vtraqz diuisset filiū nolle īterfici tunc illi q erat in possessione adiudicaretur. nisi alia p batio interuenisset. sz pone q̄ vtraqz moriatur lite pēdēte cui succedit iste videtur q̄ vtriqz. arg. ff. de re. du. qui duos. ff. de inof. test. papinianus. §. sed nec impuberis. ar. ꝫ q̄ neutri succedat. ff. de re. du. si fuerit. qm̄ ponit impossibile quod ē ꝫ naturam. i. se habere duas matres vnde non est audiendus. ff. de inter. ac. confessionibus. §. i. ff. que sen. sine ap. rescin. l. vlt. item altera erat ī possessione ergo alteri incumbit probatio. ff. de proba. ei qui dicit. pro hac parte standum est. Si vero de confes. neutrius constaret. dic vt not. ō. de testi. in nostra. vin.

E X studijs. ¶Primo ponuntur verba salomonis ī parabolis. c. xx. scō ponunk verba hieronymi illa exponētis ibi: quēcūqz: ꝛ pone casum vt in. c. precedentibus referendo consultationem ad papā: an autez dicta salomonis citra canonizationem sint approbata ab ecclesia cū sint incorporata in biblia dic vt dicit glo. no. in. c. i. xxj. di. ꝛ idem tenet hieronymus in prefatione super libro prouerbiorum ꝛ videntur concludere q̄ sint apocripha quod est no. Ab. si.

m ¶ Intelligik. i. presumitur. ꝛ est ar. per exteriora presumi de interioribus. xxxii. q. v. qui viderit. ꝛ. l. di. si quis diaconus.

n ¶ Intellige. i. ꝓsume. nā ꝑ certo nō possumus scire q̄ post illa tria q̄ salomon asserit difficilia. s. viā colubri sup petrā. viā agle sup celū. viam nauis sup aquas quartū quasi reputat impossibile: viā viri in adolescētia sua tanquā inuestigari nō possit. tñ ex his argumentis bonam colligimus opinionem quousqz appareat in cōtrariū. j. eo. c. vi. b.

N Ullus. Ab. antiquus dicit casum ponendum p decre. veritatis ō dolo ꝛ contu. ab. si.

o ¶ Subterfugit: q. n. iudiciū refugit apparet eū de iusticia diffisum. xi. q. i. q̄iana. ꝛ. iij. q. ix. decernimus. ꝛ. lxxiij. di. honoratus. b.

p ¶ Cōfitetur: interpretatiue. xi. q. iii. rursus. tripliciter dī quis confiteri. ore. xv. q. vj. c. i. ꝛ. ii. rei euidentia. xxviii. di. priusquā. cōtumacia: vt ō. ꝛ. iii. q. ix. decernimus. Ber.

N Onne benedicimus. Qui tacet ꝓsentire presumitur. ita sūmat Jo. an. sed hec summatio ē nimis generalis ꝛ ꝫ regulā is q tacet ō re. iu. li. vj. iō sūmo sic vt ī rubro. primo ponūk ꝛba euāgelij. scōo ꝛba gregorij exponētis seu īferētis ad dcisionē qōnis. scōa ibi: duo qppe. ab. si.

q ¶ Nonne benedicimus: verba sunt iudeorum.

r ¶ Duo quippe: verba sunt gregorij.

s ¶ Tacēdo. no. q̄ q tacet ꝓsentire videk. lxiij. di. si fu⁹ ꝛ. xxvii. di. diaconus. ꝛ. xxviij. di. diaconi. ff. de ꝓdi. ꝛ dem̄. cū ita legatū. v. q̄ cōtra. fallit hec regula in casibus. ff. de ser. vr. predi. inuitū. ff. de fur. qui vas. §. necaī. ff. qui. mo. pi. vel hypo. sol. sicut. §. nō videtur. ff. de procu. filiuſ-

familias.§.intritus.alium casum habes.lv. vi.c.vi.lxxiiii. vi.c.i.argu. ℨ.ff.de reg.iur.q tacet.Dicas q̄ q tacet nō ꝓsentit vbi agit de vñio rep amittēdo:nisi affinitas aliud inducat.ff.de vo.īter vir.ꝛ vr.si fuꝰ cōis vin.vel melius dicas q̄ vbi p̄ ꝓhibitionē meā possum ꝓhibere qō fit ꝛ taceo tunc taciturnitas p̄ ꝓsensu habetur.liiii.vist.si servus.si vo p̄hibitionē meaz nō possum ꝓhibere qō fit tunc non obest mihi taciturnitas. puta me invito potes vēdere rē mēā.ff. de ℨben. emp.rem alienā.sic etiā vī vistinguere lex.ff. de re iudica.sepe.ꝛ.xi.q.iii. qsi:ꝛ.ī.de re iudic.c.pe. tī fallit hoc in casib? predictis.Item argu. quod de vno negat de alio cōcedit.xxv.vi.q̄lis.xv. q. iii.et eo.ꝛ.ff.de iudi.cuz pretor:ꝛ.xxiii.q.ii.latoz .ff.de pac. vot.alibus obres.§.ii.ꝛ ecōverso:ꝛ qō de vno affirmat de alio negatur.ff.de condict.ꝛ demō.cū ita legatum:ꝛ .ff.de legi.ꝛ senatusconsul.cū lex:ꝛ.C.de ꝓcu.l. maritus.vbi.

¶ Ex preteritis presumitur circa futura.

MAndata celestia[a] efficati[o] gerimus:si nostra cū fratribus onera ptiamur[b]. ℣ Proinde sup cunctas ecclesias sicilie te vices[c] ap. fe.ministrare decernim[o]. ℣ Quas non loco tribuimus:sed persone[o] ℣ Ex transacta in te vita didicimus qd de subsequenti cōversatiōe tua presumamus. I Dez.

¶ Ex vicinitate presumitur noticia facti loci vicini.

QUosdam:ꝛ infra:Aphrica uero q̄liter mortalitate ꝛ languoribus vastet quāto vinciores[e] estis credo[f] q̄ subtili[o] cognouistis. I Dem victori epō.

¶ Presumit fām notum in vicio loco quod est notum in remoto.

QUanto:ꝛ infra. Latere te in vicino non potuit[g]: quod ad nos in longinquo peruenit. H Jeronymus super osee.

¶ Ex preteritis presumitur circa futura.

SCribā eis[p] multiplices leges meas:ex prius datis ꝛ neglectis[i] apparet q̄ bas negligent. A Lex.iij.decano castiē.

¶ Efficatio: probando requiritur ab eo qui probare vult illud qō nō est verisimile.

QUia verisimile nō est:q̄.M. presbyter personatum ecclesie.R.capellano cōcesserit[h] ꝛ ab eo eiusdem ecclesie acceperit vicariā: pronideas ne super hoc phationez recipias nisi cōis loci fama[i] id bēat: vel tales persone appareant de quibus verisimile nō sit q̄ debeant deierare:qm̄ sepe cōtingit q̄ testes facile corrupti inducantur ad falsuz testimonium proferendum. I Dem genuen.archiepō.

¶ Per cohabitationē diutinā et famā de matrimonio ꝛ contractibus matrimonialib[o] ac alia adminicula probatur matrimonium.

ILud quoqz nobis inotuit q̄ cum libera mulier per decem annos ꝛ vltra cuidā seruo sciēter[m] cohabitauerit:ꝛ ab eo fuerit carnaliter cognita:nūc ipm asserit suum non esse maritum.Verum vir eaz vendicans[n] in vxorez ostendit publicum instrumentum quo sese ꝓiuges noiant[o]:ꝛ ꝙ qō ipm ei donatio nē[p] ꝓp nuptias fecisse apparet. mulier vero instāz illud asserens vitiosum vt seruo dominus fraudere[t][q] plures testes ꝓdurit q̄ ille ab amicis eius sepe rogatus vt eaz despōsaret nec desponsasse nec desponsaturum[r] se ipsam firmiter asserebat. vir autez nō nisi p̄dicto instrūmēto ꝛ quibusdam testibus q̄ viderāt cā annulos[s] deferentem ipsaz probauit vxorē:sed mulier de more illaz que panes vendunt se annulos detulisse dicebat. ℣ Verum qa in hui⁹mōi dubietate fama vicinie magis debet attendi:si fama[t] loci hz quod vir ipsam in lecto ꝛ in mense[u] ad ipsum papam peruenerat:ꝛ quia eps allegabat in hoc ignorantiam papa sibi scripsit ut hic habetur:ab.sic.

g ¶ Nō potuit.i.ꝓsumi nō potuisse.īmo ℨ ꝓsumptionē iuris hn admittit ꝓbatio in ℨriuz.ff.qō me.cau.nō est uerisimile:ꝛ.lxxxii.di.ꝓposuisti.ꝛ.ī.q ma. accu.pos.cū in tua.ff.de ꝓba.q testiū.ar.ℨ.xi.q.i.si q clericorum. Circa hmōi ꝓsumptionē vicendū ē q̄ temeraria repellat.xvi.q.i.oues ꝓ babilis ꝓsumptio inducit qñqz expurgationez.ī.de pur.ca.p totū:violēta presumptio qñqz sufficit ad cōdēnationē.ℨ.e.afferte.ꝛ.xxxii.q.i.dixit dñs.

SCribam. Breue est ꝛ in effectu intendit q̄ viri ī sūmario:ꝛ pone casum lꝛales vt viri in precedentibus.c. Ab.

b ¶ Scribā eis.ironice.q.d. ñ scribā:vel pōt legi plane:ꝛ est ar.inducias ēē ꝓcedēdas maliciose petēti ad cōvincendā malicia.de pe.di.i.ꝑdixerat.ff.de ver.ob.si insulam:ꝛ.l. insulaz .ℨ.de vol.ꝛ conu.c.put:ꝛ ca. cum olim.ꝛ.c.veritatis.

i ¶ Neglectis.qñqz ex pñti presumit circa pñs.vi.q.i.q crimñ qñqz ex pñti circa ꝑteritum.xxxiii.q.ij.cū p bellicā.qñqz ex p̄senti circa futurū.l.dist.si quis diaconus.v.cū vo ꝛc.qñqz ex ꝑterito circa ꝑteritū.xxviij.di. q:sunt culpe.qñqz ex preterito circa pñs quotiēs de fama q̄rit alicui⁹.xxvij.di.quicūqz.ꝛ.c. monachus notiti⁹.qñqz ex ꝑterito circa futuruz:vt h.ꝛ.xxiij.q.v.si apō.ꝛ.ℨ.e. mādata.

QUia verisimile.

QUiditur.nā primo ponit cām finalem.secundo prouisionem.tertio ꝓuisiōis cām impulsiuā.scōa ibi:ꝓuideas. tertia ibi:qñ.ab.si.

k ¶ Concesserit.qñ de nemine ꝓsumēdū ē q̄ bona sua iactet. ℨ.de renū.super eo.ꝛ.ℨ.de restī.spo.sollicite.ꝛ.ff.de probacum de indebito.

l ¶ Cōis fama.que coadiuuat ad fidem faciendam.iiij.q.iij. .§.item sepe:ꝛ.ff.ō testi.testiū .§.ciusdez quoqz ꝛ.C.ne ō sta. defunc.si mater.ꝛ.ī.c.p:ori.

TLud. Per noiationē cohabitationē ꝛ famā ꝓbat cōiugiū maxime si appareāt instra dotalia ita sūmat Jo.an.q̄ summatio iudicio meo oīno ñ colligit ex isto ter.iō q:in isto ter.nulla fit mentio de cohabitatiōe nec noiatione ultra instra dotalia:tñ q:ꝓmaxime sentit Jo.an.qō absqz istro dotali fuisset hic ꝑ alia posita ex ter.probatum matrimoniū:ideo magis inherendo lre summo hic ut in rubro.cōis diuisio.secunda ibi:uerū.ab.si.

m ¶ Sciētrr.ex quo scienter cohabitauit ei nō pōt opponere notā fuitutis.ī. de ℨiug.suo.ꝓposuit.ſz si b igrasset:tē sufficē bñ:ut ī cadē ōcre.ꝛ.xix.q.ii.p to.

n ¶ Vendicans.i.eam petit in suam uxorem.

o ¶ Noiant.ista noiatio ꝓsumptionē inducit.xxxi.q.iiii.dicat aliqs.ff.de ꝓba.l.vlti.nō tñ sufficientē ꝓbationē iducit.C.de proba.naz epistol.ꝛ.C.de li. cau.l.pe.preter quā in casu.C.de la.libe.tol.una.§.simili⁹quoqz.

p ¶ Donationē.dos.n.ℨstitui ñ pōt nisi liberis pſonis.C.de lati.li.tol.l.una .§.ſz ꝛ qs bonum.sic cadē rōne donatio nō pōt ℨstitui nisi in liberā mulierē.ꝛ a libero uiro vñ presumptionē inducebat tale instrm.ff.de iur.do.si mulier.§. eius noīe.sed nō plene hoc probat:q:nō fuit factū instrz super matrimonio. C.de nup.neqz sine nuptijs.ꝛ ita nō probat hoc esse qō ab hoc contingit abesse.ℨ.de transla.inter corporalia.ꝛ.C.unde cognati.non ab hoc.

q ¶ Fraudaret.no.casus in qb⁹ vñs fraudat suo.ī.de ℨiug.suo.lꝛ ꝛ.ī.ō natis ex libero uentre.c.uno.Itē alius casus est.C.de lati.liber.tol.una.§.ſz ꝛ ſqs bonum.tertius est in auc.de nup.§.si vo ab initio.col.iiii.alius casus est ī auc.que dignitas liberat filium a patria potestate.in ꝓin.col.vj.

r ¶ Desponsaturum.hec assertio presumptionem tantum faciebat:quia potuit postea mutare uoluntatem.

s ¶ Annulos.no.q̄ si annulus datur ēt mulieri in ecclesia uel in domo presumptio est pro matrimonio.xxx.q.v.femine.si corā parentibus presumuntur sponsalia.xxx.q.v.nostrates.hoc faciebat ad presumptionem.

t ¶ Fama loci.no.q̄ in talibus fama plurium ꝓsideraī.argu.ii.q.v. presbyter si a plebe.ff.de testi.l.iii.§.eiusdem.ꝛ.iiii.q.iii.§.Itez in criminali.uerū.

item sepe:ꝛ.xxxv.q.vj.si duo.C.ne de testa.defunc.si mater.ꝛ.j.ō eo q. cog. ꝓsang. vr.sue super eo.itē est ō ar.ꝙ fama sufficit ad probationē si alie ꝓsumptiones coadiuuant:ita ꝙ cum fama faciunt probationem:ꝛ ita que nō ꝓsunt singula multa iuuant.j.c.ꝓori.ꝛ.c.iii.ꝛ.s.de testa.preterea.

a ℂ Matrem tenuerit.sed quare requiritur alia probatio cū cohabitatio sufficiat ad matrimoniū.ff.ō ri.nu. in libere.rū.illa ē ꝓsumptio legis:sed canon ꝓsumit eē matrimoniū nisi probetur ꝓp periculum aīe.xxx.q.v.c.i.

b ℂ Matrimoniū.ℬ diffinitio ponitur.xxvii.q.ii.§.i.ꝛ insti. de pa.po.in prin.

c ℂ Preserti.i.marime:q; idē esset sine vllo instrumēto si sola fama cum aliis probatur.

d ℂ Offm̄ suum fideliter. quod semp presumitur.j.de ꝓsump. ad audientiam.nisi cōtra presumat vel ꝓbet:nā tunc in crimine falsi utriq; incūbit ꝓbatio.C.de fal.vbi.ℬ.

L Iteris. Cōmunis diuisio.secunda ibi consultationi.ab.si.

e ℂ Separari.quantū ad thorū:ꝛ mutuā coabitationem.

f ℂ Credebāt.non dicit vt sciebant cū opus illud non plene pareat visui sufficit ergo ferre testimoniū de eo quod inducit violentā presumptionem que sufficit in hoc casu ut ℬ patet:ꝛ xxxii.q.i.dicit dns.

g ℂ Secretis ꝛ latebris. q̄ suspectis psonis interdicunt.xxx. q.vj.ab isto die. Eōdo ut si pr̄ trinā admonitionem inueniā tur comfabulari excōicētur.j. de coha.de.ꝛ mu. si gsquam: ꝛ in auc.ut li.ma.ꝛ auie.§.bis quoq;.col.viij.

h ℂ Diuortij.quo ad mutuā; seruitutem.

i ℂ Spe cōiugij.pp̄ icestū que cōmisit.xxvii.q.ii.si qs sponsam:nisi timeretur de sua incontinentia.tunc.n. daret sibi luā cōtrahendi.xxxii.q.ii. l adolescentia.ℬ.

Ertio loco. Casum summarium ponit ut in precedenti.c.primo ꝓsultatio.scōo rñsio ibi cōsultationi.ab.si.

k ℂ Impediendū.i.sepandū.

l ℂ Precognitaꝫ.ꝛ ita affinitas ꝓcessit matrimoniū:ꝛ spōsalia:q̄ si uerus est cosanguineā illi⁹ postea bñe nō poterat xxxv.q.iii.de incestis:ꝛ ca.nec eaꝫ quā:ꝛ.j.de eo qui cogno. consan.vro.sue de illa.ꝛ ī pluribus.c.eiusdez ti.ꝓterea ℬ audiur allegās turpitudinē suā .j.de spon.ꝓterea. xxxv. q.iii. extraordinaria.arg.ꝓtra.s. ō testi.sicut.ꝛ.s.de cōfessis.c.i.ꝛ xv.q.iii.nemini:ꝛ.j.de ꝓcess.pben.cum super q̄one:ꝛ.j. de do.inter dilectos illud uerum est ꝙ allegans turpitudinem suam non est audiendus: tamē ꝓp periculum anime sue auditur.j.de re iudi..lator.ꝛ.c.consanguinei:ꝛ in fauorem libertatis pater auditur qui filium uendidit.C.de li. cau.l.i.ꝛ.ff.eo.l.i.ꝛ .ij. secns ē ℌ libertatem.ff.de ado.l.post mortem.

m ℂ Cerritudinem.ad supplementū ꝓbatiōis.C.de re.cre.ī bonefidei.j.ō iureur.c.vlt.in fi.ꝛ.s.de ꝓba.sicut ꝓsuetudo.sic.j.de despō.īpu.attestationes.

n ℂ Nollet ab ea.vñ ꝓsumebat ꝙ nō ꝓsiteret falso se neptē illi⁹ ꝓcognouisse.

o ℂ Dicta sunt.s.ꝙ testes dixerunt ꝙ uiderant illos ꝑ plana ꝛ nemora.ꝛ ꝙ inrauerūt ꝛ de fama uicinie.ꝛ alie presumptiones que in lr̄a exprimunt:ꝛ sic est ar.ꝙ que non ꝓsunt singula multa simul ꝓsiderata iuuant.ar.s.c.pr.ꝛ.s. de testi.ꝓterea.ꝛ.s.de ꝓba.cū cām.ubi de hoc.ff.q.ex cau.ma.necnō.§. si qs sepius.xxxv.q.vi.si duo.ff.de test.ob carmē.§.si testes.

p ℂ Solutis spōsalib⁹.de fcō qñ de iure nō tenuerūt:cū eēnt illegitime ꝓsone ad ℌbendum ꝓp affinitatem prius ℌctaꝫ.j.de eo qui cogno.ꝓsangui.uro.sue disceptionem:ꝛ quasi per totum.

L Iteras. In prima iudicum consultatio.in secunda rāsio ibi:nos vero. que subdiuidit.in prima ponit motiuū mandati.in secunda mandatum:ibi:quo circa.ꝛ pone casuꝫ lr̄alez ut pz ex littera iuncta glo. in ver.purgando que ponit partem casus.ab.si.

q ℂ Arbitros.ꝛ sic pz ꝙ delegat⁹ pōt esse arbiter retenta ēt delegata iurisdictione:sic.j.de preben. nisi:ꝛ.s.de arbi.cū olim ꝛ.c.īnotuit.sic ēt ordinari⁹ pōt eē arbiter.ar.s.ō elec.cām q̄.ꝛ.s.de arbi. cū tpe:sed ℘ vt.iii.q.vii. .§.tria in fi.ff.de arbi.sz ꝛ si seruum.§.ii.nō sunt ꝓtraria:ꝛ iuder non pōt iubere:ut in eum cōpro mittatur sicut ibi dicit sz si ptes uolūt ī ipm ꝓpromittere bene pñt.ar.ff.ō tu.da.ab bis:ꝓter ait.ꝛ ī auten.ut diffe.iudi.§. si uero cōtingit.col.ir. itez est arg.ℬ ꝙ in arbitrum possit de crimine compromitti.unde signatur contra.ff.de arbi.non distinguemus.§.iuli.ꝛ.s.de ī inte.resti.c.pe.in fi. vbi de hoc.item argu.ꝙ possit.v.q.ii.si primates.

r ℂ Confessus. penitēdo de ea ꝛ redeundo ad ecclesiam.

s ℂ De fratre.bene poterat testificari in hoc casu ꝓtra fratrē.si.n.frater tuus uel amicus tuus: uel uxor tua que in sinu tuo dormit depranari voluerit ueritatē sit nan⁹ tua sup eos.xxxiii.q.iii.legi. ꝛ.qō.v.si audieris.ꝛ dicere debes patri:ꝛ matri nō noui uos.xciii.distin. diacōi.ꝛ.j.e.ti.pri.quē admodū.als in magnis criminibus nō audit cōtra eū.C.q accu.nō pos. si magnū.in leuibus bū .C.eo.ti.si sororeꝫ:ꝛ.iiii. q.iii.§.parentes.

t ℂ Recognouerat.i. cōfessus fuerat.

u ℂ Suspectum.nā sola suspitōe suspectus babet nisi se purget ad arbitrium sui epi:qō si nō fecerit excōicari dz.j.de ber. excōmunicamus. §.i.ℬ.

x ℂ Purgādo illū.s.fratrem coram archiepo turicēsi cora quo cōuenie bat frater ille ō hereſi:ꝛ ei fuit idcā purgatio vt p ipz gu.deberet se purgare.ꝛ ipse fratrem suū cōpurgauit ꝓp qō eps bz ipsum piurū ꝛ hereticū:q; primo dixit illū hereticū:ꝛ postea eū ꝓpurgauit:sz ipse gu. dicebat ꝙ lz de se ꝓfessus fuisset:de fratre tñ nihil dixerat.sz ℑriū ꝓbauit eps vñ isti iudices habētes suspectū ipm cū litteris suis remiserūt ad papam .ℬ.

y ℂ Verisimilius.de nemine presumitur ꝙ sit immemor sue salutis.i.q. vij.sancimus

z ℂ Graue.imo in ultimo articulo non semp presumit ꝙ uex dicat aliquis.C.de proba.rationes.ff.de proba.qui testium.ff.leg.ij.lucius.§.quisqs mihi.ii.ꝛ.ff.de lega.iii.cū qs.§.ticia.sol.lz presumat ꝙ uex dicat nō tñ fit sufficiens probatio iudici.ar.ff.ō pig.ac. grauis:ꝛ lz hered̄es necesse habeant stare religioni defuncti:nō tñ creditores.C.de proba.auc.qō obtinet.Jo.

a ℂ Presertim i fratrē.psumit aliqd rōne ꝓsanguinitatis ul' affinitatis .s.e.afferte.j.de testa.requisti.j.de simo.sicut.ꝛ.s.de eta.ꝛ quali.tuā. ff.de ri.nup.nō soiū.§.i.C.de rei vro.ac.l.una.§.fileat.ar.iii.q.v. accusatores uel testes.

? ℂ Purgauit.hoc ē notabile ꝙ semp ē stan

dum primo dicto alicuius si postea ꝑ:iū dicat ēt in alio iudicio.ſ.ó testi. cū in tua:ꝛ ēt eꝝ iudicium.ſ.de ꝓba.p tuas ꝛ sic piurus reputaꝯ q vnuz in vno iudicio vel eodē dicit:ꝛ postea aliud.item hic una ꝓsumptio ꝓpō derat alteri.ff.de in integ.resti.diuus.ar.ꝑ.ſ.de electio.cū inter.r.

a Plebemētez:imo ex leui cā ꝓbaꝯ qs hereticus.arg.C.de bere.l.ii.ſ. quantū ad hoc:ut suspectus de heresi hēaꝯ:ꝛ ut ꝓcedaꝯ q̄si ꝑ suspectum sed nō ut ꝓdēneꝯ de heresi. Itē uehemēs presumptio ꝑ ꝓbatione accipiꝯ .xxxii.q.i.dicit dns.ꝛ.ſ. .c.afferte.liii.di.fraternitatez.ſ.de iude.c.ulti. mā.q̄ non uehemens sed uiolenta tm̄ de q̄ ꝓdicta. c.loquūꝯ.ꝛ.ff.ó re. du.si mulier:ꝛ.l.ꝑce.nec ēt oīs uiolētia si ꝓbeꝯ ꝑ:iū. xxvii.q.i.nec aliq̄.ſ.de ꝓba . ꝓpoſuiſti.ꝛ.xxxv.q. .iii.extraordinaria.

b Preter iuratoriam. boc ꝏ dicit q: postquam qs semel piurus est: amplius ad iuramētum nō debet admitti.xxii.q.v. paruuli.ꝛ.c.si qs cōuictꝰ ꝛ.ii.q.vii.nō pōt:ꝛ.vi. q.i.quicunq:ꝛ.ſ.de tes. testimonium: q: timor ē ne ĩcidat itez in piuriū. ar.ſ.ó coba.cleri.ꝛ mu. clericos.Ber.

Quam in. Diuidit ĩ quinq; partes.ĩ pi ma premittit exordiū circa excusationem epi.in se cunda ibi lz.ponit delationē ipsi⁹.ĩ tertia ibi:q: tū. ponit delatiōis repul sionē ꝛ cām.ĩ q̄rta ibi sed ut. ponit inq̄sitionis cō missionē.in quta ibi qui nobis ĩq̄sitoꝛ relatiōez.

c Honestuz.ex quo.n. adeptus est tantaz dignitatez presumitur q: rōne sue ętatis adeptꝰ sit.lxi. di.c.i.ꝛ.c.miramur.ꝛ is gradus ceteros antecellat quē labor prolixior:ꝛ stipendia meliora fecerit anteire.C.de offi. magistri officioꝝ nemo.

d Ad senilē.arg. q: ex quo qs honestus fuit q: ꝛ postea fuerit honestꝰ.ſ. .e.mandata:ꝛ.ii.q.i. in pmis in fi.ff.de re mili.nō omnes.§.a barbaris.itē ꝑsumiꝯ ꝑ senili etate po tiusq̄ ꝑ iuuenili:ar.xxxvii.dist. fraternitatis.xx. di.de qbus:ꝛ iurisperitꝰ

dam⁹ cū ꝓꝓ solā suspitionē quāuis uehemētē[a] nolumus illū de tā graui crimine cōdēnari:talē ꝛ tantam securitatē recipiatis ab ipō ꝑter[b] iuratoriam cautionem:q: timore pene corporalis debeat coerceri: discretā ei penitētiā iniūgētes ex qua ualeat apparere: vtruz in tenebris ambulet an in luce: utrūue sit uere penitens an ficte conuersus:ꝛ si cuz boc modo uerum catholicū cognoueritis nō finatis ipz idebite molestari:aliogn cū tanq̄ hereticū ꝓdē netis. Dē ēadē. epō ꝛ abbati de aquo.

Nō ꝑsumiꝯ incontinēs in senectute qui in iuuentute continuit maxime si est litteratus.

Quam in iuuentute sua quincquesieñ.eps adeo se maturū honestuz[c] ꝛ prouidum exhibuerit ut ab ecclesia romana meruerit pallio ꝏnari nō est de leui credendū q: postq̄ ad senilē[d] puenit etatē turpiter abierit iugū dñi feroꝛes libidinis amplerando:cum labes huiusmodi q̄ nōnūquam in iuuentute ꝓtrabitur in senectute frequentius[e] erpietur: Quis ꝑterea de facili crederet: q: vir ꝓditus scia lr̄aruz ꝓprie salutis oblitus ad eā passionis ignominiā se cōuerteret:ut cū ꝓpria nepte abhominabilē ꝓpetraret incestū:cum ēt fm snias etbnicoꝝ naturale[f] fedus iter tales psonas nibil pmittat seui criminis suspicari:ꝛ Licet igitur rex ungarie eundē episcopū nobis p nuncios ꝛ lr̄as ó tali crimine detulisset[g] postulās ut malū hmōi pnicioſum exēplo de ungaria ecclesia tolleremus. ꝛ Quia tñ eiꝰ suggestio nō de charitatis[h] radice ꝓcedere uidebaꝯ:noluimus aures nostras quasi malignis[i] detractiōibꝰ i clinare. ꝛ Sed ut ꝓbaremus si spiritus esset ex deo:auriēsi epō dedimus in mandatis: ut prudenter et caute a coepis indagaret utrū p̄fatū epm crederent tali labe respsuz.

Qui nobis postmodū rescripserunt[k] q: cū viz honeste cōuersationis credebant. personaz illius multipliciter cōmendantes.

Idem archidiacono. ꝛ ꝓposito mediolanensi.

Ps ꝑ quo bñficiando scribiꝯ cū clausula si idoneꝰ fuerit nō teneꝯ ꝑbare se idoneū cū idoneꝰ ꝑsumaꝯ.

Duz archidiacono mediolan̄.decimꝰ in mādatis vt.c. scholarē a ꝑsbytero sci victoris in clericū eiusdē ecclesie fcipi faceret: ꝛ i fratrē:ꝛ infra.Sz ꝑsbyter memoratus archi.dedinans examē asseruit q: nequaq̄ sufficiebāt[l] duobꝰ clericis facultates ecclesie memorate:adijciens q: ꝓdictus.c.non erat idoneus ad illius bñficiū obtinēdū ꝛ infra..ꝛ Cām vobis durimꝰ cōmittēdā ita vt ex illa clausula[m].ſ. si ꝑsona fuerit idōea:q̄ nr̄o rescripto reperiꝯ inserta:eidē scholari ꝓbandi se idoneū nulla necessitas iponaꝯ: cū prima facie presumaꝯ[n] idoneus nisi aliud in cōtrariū ostendaꝯ.

Rubrica de iureiurando.

Gregorius.iij.

Agi pōt ad relationē iuramenti cuius implementuz turpitudinez continet ex parte suscipientis.

Xadministrationis:ꝛ infra.Mandamus: quatenus creditores ad iuramenta[o] sup vsuris sibi soluendis prestita relaxanda ecclesiastica districtione[p] cogatis[q].

Ex registro gregorij.

A iuramento meticuloso fit absolutio per iudicem ecclesiasticuz.

Peruenit ad nos laudicenen. epm ab ar.comite rebus[r] suis spoliatū ꝛ iurare cōpulsuz q: nō repeteret sic ablata. ꝛ Cognita igiꝯ cōtumelia valde doluimus: asserētes ipz epz nullius iuramēti uinculis sup hoc posse[s] ꝓstrigi:quē tñ absoluimus[t]:q: nefādissima coactōe iurauit. Idem regi francoꝝ.

l Sufficiebāt.hec exceptio legitima est:q: tot sunt ponendi ĩ ecclīa quot ex facultatibꝰ ipsi⁹ pñt cōmode sustentari.ſ.de isti.c.i.ꝛ.c.auctoritate:ꝛ.ſ.de ꝓce. ꝓbē.ex parte.sed qs ꝓbabit eccl'iam eē soluēdo uel nō eē:rñdeo ille q dicit nō esse soluēdo ostēdendo facultates ꝛ redditus ecclesie:ut bic ĩnuiꝯ:ꝛ ar.C.ó iok. testa.oīum.ꝛ.ff.de le.ii.cū pater.§.rogo.ar.ꝑ.C.de ꝓba.ex persona.

m Ex illa clausula.q̄ ꝛ si nō fuisset apposita subintelligitur .ſ.de rescrip.cuz adeo. ꝛ.ſ. de elec.cāz.ꝛ.ff.de serui.si cui.ff. de ri.nu.quanquā.

n Presumaꝯ idoneꝰ.sic. ſ. de seru.c.uno:ꝛ.lxxxvj.distī. si qd.sic presumiꝯ qs bonefidei. nisi probeꝯ ꝓriuz.C.q mil.non pos.sup huis lib.xii.ꝛ.C. de ñ nu.pe.auc.ꝑ qui ꝓpriam vin. ꝛ sic videꝯ q: negatiua probari debeat ex eo q: dicit:nisi aliud ꝓrium ostēdatur.sed negatiua ꝓbari nō pōt.ſ.de elec. bone. vbi de hac negatiua satis dr̄: sed qualr̄ ꝓbabit illum nō esse idoneū.si dicaꝯ nō idoneus rō ne sciētie tunc iudex illū examinabit an sit q̄tum ad hoc idoneus.ſ.de eta.ꝛ q̄li. accepim⁹ si rōne delicti uel irregularitatis ille q'boc obijcit illud ꝓbet fm illaz regulam: ei q dicit incūbit ꝓbatio.ff.de ꝓba.l.ii.

Rica de iureiurādo. Q: in ōfectū ꝓbationū recurriꝯ ad iuramēta.ĩ.e.c.fi.ꝛ.ſ.de ꝓcu.ex insinuatione ideo post tractatuz de ꝓbationibꝰ tā in spē q̄ ĩ genere merito subdiꝯ hec Rica:ꝛ .n.iuramētū est maximū litiū expediēdarū remediū.l.i.ff.e. ꝛ alibi dr̄ q: oīs cōtrouersie finis est iuramentū.ĩ.e.ꝛ si ꝛps uide ad materiā glo. not.xxii. q.i.ī sūma q̄ ponit qd sit iuramētū:qd iurare:q̄ fuit cā istitutiōis iuramēti.itē formā iurādi ꝛ penā piurij. ab.si.

Xadministratiōis.

Creditores cōpellūtur relaxare iuramētū de usuris sibi soluēdis.h.d.quo ad lr̄az sz quo ad intellectū generaliꝰ sic ut ĩ rubro.ꝛ ē casus no.ab.sic.

o Juramēta.recepta a debitoribus ꝑ soluēdis usuris creditoribus q̄ ĩ ꝓiudiciū aīarū quo ad creditoꝛes fuari nō pñt:ꝛ iō rōne peccati ꝓpellūꝯ creditoꝛes relaxare hmōi iuramēta.ſ. ó iudi.nouit.sed quātū ad iurātes ñ ē petm̄.ĩ.e.ꝏbitores.vñ soluere tenenꝯ:sed si iurauit ñ repetere pōt illō denūciare ecclesie.ꝛ sic ꝓpelleret creditoꝛ restituere usuraſ q̄si ĩdirecte offō iudicis.ĩ.e.ad nr̄az.ii. arg .ĩ. de cog.spi.tua:ꝛ.ii.q.i.si peccauerit.uel cōpellīꝯ relaxare iuramentū.ut b:uel si nondū sunt solute cōpellūꝯ desistere ab exactione.ĩ.de usur.tuas.

p Districtiōe.ſ.suspēsione uel excōmunicatiōe.ĩ.de.v.si.quer̄ēti.b.

q Logatis.tāq̄ delegati auctoritate dui⁹ canonis:ut.ſ.de offi.ordi.irrefragibili.§.cetez.ꝛ.ĩ.de ber. ad abolendā in fi.uel ēt tanq̄ ordinarij.ar.ĩ.de usur.post miserabilem.B.

Peruenit. Legiꝯ duob⁹ modis.pmo q: iuramētū fuit ꝑstitū sup reb⁹ ecclesie ꝛ fm būc ĩtellectū.b.d.nō valet iuramētū ꝑstitū a plato de nō repetendis reb⁹ ecclesie.sēdo mō intelligiꝯ q: fuit prestitū sup rebus ꝓprijs ꝛ tunc summa sic ut in rubro.cōis diuisio.sēda ibi:cognita.ab.si.

r Rebus suis.i.ecclie sue. nā si de reb⁹ ꝓprijs iurasset teneretꝯ iuramētū fuare.ĩ.eo.si vō.ſ.qō me.cau.ad audiētiā.

s Posse ꝓstringi.ar.ē b q: iuramētū metu extortū ipso iure nō teneat:ut quidā dicunt ut bazianus.ꝛ.T. alij dicūt ꝛ melius q: iuramētū metu extortū est obligatoriū dūmō sine piculo aīe possit fuari ꝛ b ꝑstituū fuit iuramētū de rebus ecclesie:ꝛ ideo nullū fuit b iuramentū de rebus ecclesie prestitū qō seruari nō posset sine salutis eterne interitu:de boc plene dirī.ſ.qō me.cau.abbas.ꝛ tene qō ibi dicitꝯ ꝛ qō dr̄ bic ĩ fi.

t Absoluim⁹.Itellige de fcō ad cautelā:sic.xxxiij.q.i.audiuim⁹.ꝛ.xi.q.iij.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

rcellentissimus.⁊.J.de ap.ad presentiam vel expone absoluimus.i.absolutū eē ondimus:⁊ sic ꝯcordat lr̄e p̄cedenti.s.nullis vinculis posse ꝯstringi.

P Eruenit. Duo sunt dicta vt in rubro.scdm ibi:nec tu.Ab.sic.

a ¶ Infringit.sic nō dr̄ deierare q ex iusta cā iuramētū deserit.ff.q satisdare cog.l.vlt.⁊.xxij.q.iiij.mulier:⁊.q.ij.beat⁹:⁊.J.de voto.scripture.⁊.c.lȝ.

b ¶ Paruisse.ar.expssum h fidē si fuari:⁊ q ꝯ fidē versaꝛ.ff.p socio.si ꝯuenerit.⁊.xxviij.q.ij.si infidel.ff.ꝺ iof.test.si isti tuta.C.de pac.cū pponas.ar.ꝯ.xxiij.q.i.noli estimare.xxiij.q.v.qꝺ deo.xxij.q.iiij.Inocēs sol.pria rubrica ꝺa ē generalr̄ illud ꝯ.noli:vbi dr̄ hosti fides fuāda est:itelligiꝛ si pmittaꝛ ⁊ eidē fueꝛ:⁊ sic ꝯcordat pori:ȝ aliud est in.c.qꝺ deo:qꝛ loqtur de voto cōiter a viro:⁊ vxore fcō vbi nulli ꝯuenire lȝ qꝺ post quā pmissum est oino ē seruādum:vt.xxxij.q.vi.c.vl.ad fi.

E Go.n. Pro summario ⁊ diuisione dic vt i rubro vnde ēt abbates prestāt hoc iuramētū in benedictōe sicut epi in ꝯsecratiōe. de iuramēto ꝺo qꝺ pstat ipator dic vt i de.romani.J.e.ti.ꝺ iuramēto qꝺ pstant inferiores clerici hēs i.c.ꝙꝙ.xxiij.di.lati⁹ p host.⁊ Jo.an.J.e.ti.tua.de iuramēto qꝺ pstat vasallus dn̄o feudi ē tex.in.c.ꝺ forma.xxij.qōne.v.⁊ ꝺ multiplici iuramēto vid i spe.eo.ti.§.i.ꝺ.illud aūt.ab.si.

c ¶ Successoribus.qui sic iurauit non tenetur successori iurare.J.eo.veritatis.

d ¶ Canonice.xij.q.ij.alienationes.de conse.di.i.h ergo.

e ¶ Uitam pdat.hoc nō sufficit imo oȝ vbicūqȝ senserit dn̄ȝ periditātes ad phibēdas īsidias occurrere dȝ.C.ꝺ his q.ut idi.l.vl.xxij.q.v.ꝺ forma q h min⁹ dn̄r ibi supplēꝛ:⁊ ecōuerso.

f ¶ Nulli pādā.hoc itelligo ꝺ honesto ꝯsilio:qm̄ ꝯsiliū mali teneꝛ reuelare illi q posset pdesse:⁊ nō obesse.xxij.q.v.h vr̄.

g ¶ Saluo ordie.i.fm q ptiet ad meū honorē:qꝛ si cū armis

h ¶ Canonica.vt.xvii.distin.si episcopus.

i ¶ Tractabo.si cōstiterit mihi p lr̄as sue legatiōis.C.de mā.pn.l.vna.⁊.xlij.dist.qescam⁹ ar.vel qꝛ est honesta persona xcij.dist.nobilissimus.

k ¶ Singulis annis.vel rari⁹ iuxta cyrographū suū.xciij.distin.iuxta:⁊ hoc intellige ꝺ archiepis:⁊ epis q subsūt domino pape nullo medio.S.ꝺ maio.⁊ obe.dilecti.h.

¶ Nō deierat q iuramēti iplemētum in melius commutat.

P Euenit ad nos.⁊ infra. Non .n.ppositū aut pmissuȝ ifrigit[a] q i melius illud cōmutat. Nec tu ei et si pmissuȝ tuū iuramēto uel fidei obligatiōe interposita cōditione armasses:aliquaten⁹ teneris si cōstat eum conditioni minime paruisse[b].

I Dem petro subdiacono.

¶ Ponitur forma iuramēti septē.c.ꝯtinens fm quā iurant pape episcopi sed hodie omnes recipientes dignitatē a papa sibi iurant.

E Go epī.N.Ab hac hora i antea fidelis ero scō petro scēqȝ romane ecclesie dn̄oqȝ meo pape.c.eiusqȝ successorib⁹[c] canonice[d] intrātib⁹. Nō ero neqȝ in cōsilio neqȝ i fcō vt vitā[e] pdat aut mēbrū vel capiaꝛ mala captiōe. Cōsiliū qꝺ mihi p se aut p lr̄as aut per nūciū māifestabit ad eoꝝ dānum nulli[f] pandam. Papatū romāe ecclesie ⁊ regulas scōꝛuȝ patrū adiutor ero ad dēfēdēduȝ ⁊ retinēdū saluo[g] ordie meo ꝯ oēs hoies. Uocat⁹ ad synodū veniā nisi prepeditus fuero canonica[h] prepeditiōe. Legatuȝ ap.se.quem certū esse cognouero:in eundo ⁊ redeūdo honorifice tractabo[i]:⁊ in suis necessitatibus adiuuabo. Limina apostoloꝝ singulis[k] annis aut p me aut p certū nūciū visitabo:nisi eoꝛuȝ absoluar lnia. Sic de⁹ hec me adiuuet ⁊ scā euāgelia.

U Rbanus papa.

¶ Nō teneꝛ clericus epō suo obediētie iuramētū pstare nisi rōne administrationis sibi ꝯcesse.

N Ullus epūs[l] clericos suos nisi forte qb⁹ ecclesiasticaꝝ reꝝ cōmissa fuerit dispēsatio:sibi iurare[m] cōpellat. Alex.iij.epō.vigilen̄.

¶ Qui se obligauit ad vsuras soluendas soluere nō cogitur nisi iurauerit:quo casu cogitur sed repetit.

D Ebitores ad soluendas vsuras i qb⁹ se obligauerāt cogi nō debēt[n]. Si vero de ipsarū solutiōe iurauerint cogēdi[o] sūt domino reddere[p] iuramētū. Et cū vsure solute fuerint creditores ad eas restituēdas sunt ecclesiastica seueritate si necesse fuerit compellendi.

I Dem rothomagē.archiepo et eius suffraganeis.

¶ Debitor q iurauit creditori nullum grauamen super re pignorata iferre donec soluerit debitū:nō audiꝛ repetēs pign⁹ volēdo compensare fruct⁹ i sortē.sed dȝ p̄us debitū integraliter soluere ⁊ demū rē cuȝ fructibus ide perceptis exposcere.

A D nostrā noueritis audiē.puenisse q cū.p.qbusdam hoibus certam summam pecunie mutuasset:quasdā ab eis possessiones ⁊ reddit⁹ recepit in pignore:ipsos iuramēti religiōe astringens q sup illis donec soluerent sibi pecuniam nullum ei grauamē iferrēt. Lȝ āt ꝺ possessionib⁹ illis ⁊ redditib⁹ nondum sortem deductis expensis[q] receperit:tu tamē frater archiepe eū pp hoc excōicationis vinculo astrixisti:⁊ ifra. Ideoqȝ mandamus qtenus recepta a prefato. P.sufficienti[r] cautiōe q vestro debeat parere mandato:absoluatis eundeȝ. deinde debitores eius qui p̄dictas possessiones ⁊ redditus contra iuramētū subtraxisse dn̄r si ita ē eos eccle.cen.cogatis ut hec restituant:nec sibi molestias inferant donec ei pecunia persoluaꝛ[s]. Cū aūt ei pecuniā sicut iurauerūt psoluerint: vos ipm ad restituēdum[t] quicqd deductis expensis vltra sortem recepisse cōstiterit iducere studeatis:⁊ si cōmonitus non fecerit in eandē excōmunicationis sententiam reducatis eundem.

I Dem senonen̄.archiepo.

¶ Si iuramentū p metū extortum seruari pōt sine interitu salutis eterne seruādū ē:ecclesia tn̄ romana cōsueuit a tali iuramento absoluere.

l N Ullus episcopus.hoc.c.ponitur pro palea.xxij.q.v.c.vlti.

m ¶ Iurare ꝯpellat.xxiij.di.ꝙꝙ.ar.ꝯ sed illud itelligiꝛ ȝ istud vt illi tn̄ qb⁹ cōmittiꝛ administratio ecclie iurēt.alij ꝺo nō.S.ꝺ ma.⁊ obe.legebaꝛ.ar.S.c.pri.sunt ⁊ alij casus i qb⁹ iuraꝛ p pace.xxij.q.i.oē itē p fide.ꝺ ꝯse.di.ij.ego berēgari⁹.⁊.i.q.vi.quotiēs.p fama.J.ꝺ pur.ca.quotiēs.⁊ i alijs plurib⁹.c.ibi positis p obediētia ut h.⁊.c.pr.⁊.S.ꝺ ele.significasti.p cautela dilapidatōis xxviij.di.ꝺ syracusane.p ꝺitate i defectū alioꝝ testiū.xiiij.q.ij.ꝙꝙ vn̄ ꝺsus. Pax ⁊ fama fides reuerētia cautō dāni.ōfect⁹ueri sibi qrūt magna caueri.⁊.

D Ebitores. Tria sunt dcā.scōȝ ibi:si ꝺo.tertiū ibi:⁊ cum.ab.si.

n ¶ Cogi nō debent.qꝛ nulla fuit obligatio de iure diuino siue canonico tn̄ iuramētū sup hoc fcm̄ est seruādū.⁊ sic pȝ q lȝ nō teneat principale tenet tn̄ accessoriū contra illud.S.de fo.cōpe.si diligenti.⁊.C.de legi.non dubiuȝ.

o ¶ Cogēdi sunt.ȝ vr̄ q nō sūt cogēdi.nā debitor hȝ actionē ad repetēdū usuras iā solutas:ergo multo forti⁹ hȝ exceptionē ꝯ agetē.ff.de reg.iu.īuit⁹.§.i.⁊.ff.ꝺ supfi.l.i.§.plane.itē dolo petit qꝺ stati restituere dȝ.ff.de do.exce.dolo:⁊.ff.de reg.iur.in ꝯdēnatione.§.dolo facit.itē si soluiꝛ debitum nō repetiꝛ.ff.ꝺ ꝯdi.īde.iulian⁹.⁊.l.pcurator.⁊.l.iudex.⁊ si īdebitū sciēter soluiꝛ si repetiꝛ:qꝛ donari vr̄.ff.de reg.iur.cui⁹ p errorē.⁊.ff.de ꝯdi.īde.l.i.⁊.C.eo.ti.īdebitū.itē a iuramēto nō vr̄ liberat⁹ q sic soluit:vt postmodū repetat.ff.de sol.q sic soluit:⁊.l.q hoiem.§.vlti.ad hoc dicas q vsure idebite sunt iure canonico:⁊ in nullo casu ꝯceduꝛ ēt vt captiui redimantur.J.de vsur.super eo.⁊ iō solute peti pn̄t tanquam idebite nō ob.eo qꝺ dr̄ i debitū sciēter solutū nō repetitur:qꝛ hoc fit metu iuramēti vn̄ sibi nō piudicat qꝺ p metū facit.vl' sic vno iure soluere tenetur pp iuramentum.sed alio iure repetit qꝛ īdebite solute sunt:⁊ sicut habet ꝺbitor actionē ad petēdū solutū ita hȝ actionē aduersus creditorem.vt eū liberet a iuramento.S.eo.c.i.⁊.J.de vsur.tuas.⁊ qꝺ dicit cogendi sunt intellige cū non petunt absolui a iuramto.

p ¶ Reddere iuramētū.ar.q soluere vsuras nō ē peccatū als nō cōpelleręt.ut.xiij.q.i.si peccati.sed ille q recipit peccat:⁊ ita in eodē fcō alter peccat:⁊ alter non.sic etiā i alio casu vnus cōmittit adulteriū alter nō.xxxij.q.v.proposito.

A D nostram. Si debitor creditori iurauit rem pignoratā non repetere nisi prius ꝺbitum soluat iuramentū seruare compellitur:sic sūmat Jo.an.ȝ hec summatio nullā dubitatiōeȝ ꝯtinet:sed forte pp varietateȝ lec.summauit Jo.an.ita generaliter:ideo summo vt in rubro ⁊ est no.casus.cōis diuisio.secūda ibi ideoqȝ.ab.si.

q ¶ Expensis.nullus casus est qui hoc genus deductionis ipediat.ff.famil.hercis.fundus q nisi in decimis.J.de deci.cū hoies:⁊.c.tua nobis.qm̄ in decimis expense sunt deducēde:legiꝛ.J.de deci.pastoralis:hoc solum cōputaꝛ in fructu qꝺ supest deductis expēsis:vt i.l.p̄dicta fūdus.de istis dr̄.S.de re.spo.grauis.

r ¶ Sufficiēti.noie cautionis simplex promissio intelligiꝛ.C.de ꝺbo.sig.sancimus de cōse.di.iiij.prima.si aūt dicatur idonea uel sufficiens:ut hic:intelligitur de pignoraticia vel fideiussoria.ff.mā.si mandato ticij.§.ulti.⁊.ff.de fideicōmis.lib.l.iiij.§.adiici.

s ¶ Persoluaꝛ.s.sors sua quā dedit.uel donec de ipsis fructib⁹ fuerit satisfactū:qꝛ in sortem sunt cōputādi.J.de usur.c.i.⁊.ij.⁊.C.de pig.ac.l.i.⁊.ii.sed in casu isto ppterea qꝺ iurauerant nullū sup possessionibus illis grauamē inferre:donec creditori fuerit satisfactū teneꝛ timore iuramēti pecuniā restituere creditori:ut.S.c.p:ori.⁊ postea repetere possunt qcquid percepit creditor ultra sortem tanquam indebitum.

t ¶ Ad restituendū.sed vr̄ q isti debitores deberent cadere a iure suo qꝛ dixerunt sibi ius.ff.qꝺ me.cau.extat edictū.ar.C.vn̄ vi:si qs in stantaȝ xvi.q.vj.placuit.dicunt qdā q i cāis ecclesiasticis rigor iuris nō seruaꝛ.S.de do.⁊ ꝯtu.c.i.⁊.S.de iudi.dilecti.ar.uel nō fuit actuȝ ad hoc.ff.si qs cau.l.i.i.rn̄.in fi.S.de or.cog.cum dilec.⁊.J.de excep.c.i.⁊ qꝛ auctoritate iudicis hoc fecerunt uel aliter nihil pertinet ad papam de possessione nisi quantum ad prohibitionem usurarum:⁊ periurij:⁊ iō pp iuramētū percipit possessiones restituendas rōne peccati.S.de iudi.nouit.

Sjucro. Cõis diuisio. Secũda ibi. Durimus tibi. Ab. sicu.

a Juramenti. s. de nõ repetẽdo vlteri⁹ ipsum beneficium: ⁊ sic plana est responsio domini pape.

b Salutis eterne. idẽ ẽ ẽt si tpalis. xxij. q. iiij. §. vlt. ò qsquis ergo. ĩ fi. hoc intellige si directe vergat in interitũ. qñ si occasionaliter seruãdũ est: puta si aliqs vltramontan⁹ siue gallic⁹ iurat se moraturum rome in augusto occasione talis iuramẽti posset vita tpalis adimi si tũc rome moraret: idẽ est si i deteriorẽ exitus vergat. xxij. q. iiij. si aliquid. j. e. cũ quidam. ala.

c Proprium iuramẽtum. ar. ex b loco: qꝫ iuramẽtum metu extortus seruãdũ est ⁊ obligat: ⁊ q illud nõ seruat piur⁹ est: dũmõ seruari possit sine periculo aĩe. §. quod me. cau. ad audientiã: ⁊ xxij. q. iiij. si aliqd: arg. p. §. qó me. cã. platum: ⁊ .c. abbates. xv. q. vj. auctoritatẽ. Bazian⁹ ⁊ tã. dñt qꝫ iuramẽtum metu extortus neminẽ obligat ex eo qꝫ vicit lex qó me. cã factũ est ratus nõ babebo. ff. qó me. cau. l. i. ala. ⁊ alij qdaꝫ dñt b qꝫ si is q iurat bz aliꝫ obligãdi se siue adimplendi obligatur: si nõ bz: non obligat. ar. ſ. de bap. et eius effectu maiores. §. Jtẽ q̃rit. Cõmunior est opinio ⁊ verior qꝫ iuramentũ metu extortus est obligatoriũ: qz non voluntariuꝫ. xv. q. i. merito. dũmõ sit tale iuramẽtũ qó sine interitu salutis eterne seruari possit: vt hic dicit expresse: qó si ẽt nullus pp quẽcunqꝫ metuꝫ iurare bz qz potiꝰ bz quelibꝫ mala pati qꝫ malo consentire. xxxij. q. v. ita ne. ⁊. §. qó met⁹ cã sacris: ⁊ tale iuramẽtũ qdã appellant assertoriũ. alia dñr promissoria q̃ ẽt nõ obligãt: vt dñt: si talis sit met⁹ q possit cadere ĩ ꝯstãtẽ vi⁊. ò b pleni⁹ dcñi ẽ. §. de his q̃ vi metusue cau. fi. Ab.

d Periurij. sile dicit iperator. C. si aduer. vẽ. l. j. imo ⁊ si generaliter ea que male vsurpãtur omittimus excessus viã aliis aperim⁹. xciij. di. puenit: ⁊. xxv. q. ir. loci. ff. de pac. dotalib⁹. cõuenire: ⁊. ff. ò pac. si vnus §. pacta. ⁊ ar. C. de indi. vidui. tol. l. ij. in. fi. Elin.

e Meruerunt. de facto ad maiorẽ cautelã ꝫ illos qui dicũt qꝫ tale iuramentũ nõ obligat ꝑm nostrã opinionẽ. Dicas meruerũt ĩ veritate cũ essent obligati: ⁊ possent sine piculo aĩe seruare.

f Permissi. arg. est b ĩ alteri⁹ odiũ cũ altero dispẽsandũ. ar. iij. q. v. de accusatorib⁹. ⁊. vj. q. iij. deniqꝫ. ⁊. xxxi. di. si quis papa. ⁊. xvj. q. j. si qs cũ militibus: in fi. ⁊ hoc facit expresse pro nostra opinione. b.

Ex rescripto. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: ideoqꝫ. Et pone casum in terminis. Quidam abbas pro vtilitate monasterij certam q̃titatem pecunie accepit mutuo a quodã. p. ⁊ quentũ fuit inter eos vt certis loco ⁊ tempore solueretur dicta pecunia per abbatẽ dicto. p. ⁊. p hac cõuentione obseruãda quosdam ex suis monachis obsides ódit: q de obseruanda cõuentione iurauerunt. Jtez promisit dict⁹ abbas qꝫ si illi monachi dati ꝑ obsidibus aliquo casu deficerẽt alios ĩ eoꝝ loco surrogaret: insuper si fidẽ mõachi nõ obseruarẽt abbas dedit fideiussores quẽdã nobilem virum ⁊ eius vxorem qui sub iureiurando ẽt se obligauerunt: deniqꝫ ofbus deficientibus ĩ dicta cõuentiõe obseruãda iste. p. creditor conquestus est pape qui mandauit vt haberur ĩ littera ĩ versi. ideoqꝫ mandamus. Abbas siculus.

g Obsides dedit: volũtate illoꝝ: alias detineri nõ pñt: ꝫ aliter liberi boles obsides erunt: ꝯ illa iura. C. q res pig. ob. pos. q filios. ⁊. j. ò pig. c. ij. C. ò ac. ⁊. obl. ob es alienũ: ⁊ ĩ auc. vt nulli. iudi. §. qꝫ vo. col. ic. vbi dicit qꝫ creditores q filios debitorũ in pignore recipiũt cadũt a credito. ⁊ aliã tam q̃titatem debitori psoluere debẽt: ⁊ verberib⁹ subijci. sed cõtra: cãon docet, obsides dandos. xxiij. q. viij. vt pridẽ. ff. q testa. fa. pos. obsides. ⁊. ff. ò iure fisci. diuus. rñ. nõ tenet obligatio ĩ libero boĩe vt ius cõstituatur in eo tãquã in pignore: nec tenet alienatio nisi ĩ casu. C. de pa. qui. fi. di. l. ij. naz cum teneat ibi venditio: multofortiꝫ pignoris obligatio: sed ò tinetur liber homo qualitercũqꝫ: vt fiat quod cõuenit: ⁊ ò factuꝫ narratur. vel nõ potest obligari ꝑ pecunia sed pro pacto ineunde pacis: vel cõsimili. §. de arbi. c. exposita: dic vt ibi ĩ glo. lau.

h Abbatẽ: ⁊ monachos nomine monasterij cuiꝰ nomie contracta fuit obligatio: ⁊ ꝫ compelli debent: vt eã seruẽt sicut iurauerunt. §. e. ad nostrã. cũ ĩ ipsius vtilitatẽ pecunia processerit

i Et vxorẽ. sed quare mandat papa mulierez istam puniri cũ iuuetur auxilio velleiani. ff. ad velle. l. i. ⁊. ij. ⁊. C. ad. l. velleianam. l. i. ⁊. l. quãuis. potest dici qꝫ nõ punietur si excipiat qꝫ nõ potuit fideiubere: vl ipsa fortitan si renunciauit beneficio victarũ legũ. vel potest aliter dici ẽt si non renũciauit qꝫ punitur ꝓpter iuramentuꝫ qó seruari potest sine periculo anime. §. c. primo. ⁊. ſ. eo. titulo. c. cum contingat. Ber.

k Jnhibeatis. cuꝫ ipsi iurauerunt eandem conuentionẽ facere obseruari compellendi sunt ad hoc si per eos steterit quominus obseruetur. aliogn si darent operam quã possent ad ipsam obseruandam non ĩ ciderent in periuriũ. quia hoc solum vident iurasse se facturos ⁊ curaturos quia simpliciter factum alterius iurare nõ poterant nec promittere. ff. de verbo. obligari. stipulatio ista in princi. ⁊ isti. de inuti. stipu. §. si quis alium: ⁊ argu. xxi. q. vlti. c. vlti.

Querelam. Prima ps ponit impetrantis q̃relam. Secũda dat iudices ibi: quoniam ⁊c. Abbas siculus.

l Per biẽnũ. pp hoc solũ priuari ò buit ẽt si nõ iurasset. x. q. ij. c. hoc ius: ⁊ .§. qui rẽ: ⁊. ſ. de loca. c. pe. ⁊. vlt. ⁊. ff. loca. q̃ro. §. inter locatorem.

m Periurij irretiti. sũt enĩ infames. vi. q. i. ifames. ⁊. c. qcunqꝫ. ⁊. xxij. q. v. si quis cõuictus. ⁊ arg. C. ò transac. si quis maior. ⁊ infamibus porte dignitatis patere nõ debẽt. C. de dign. l. ij. li. xij. ⁊. C. ò ifa. l. vna. li. x. ⁊. ſ. ò excel. prela. iter dilectos. nec amplius ad testimonium admittũtur. vi. q. i. qcunqꝫ. ⁊ xxij. q. v. paruuli. ⁊. §. de testi. testimonium.

n Nõ necessitate: no. qꝫ necessitas excusat a periurio. xxiij. q. viij. si nulla. ſ. c. breui. ⁊. l. di. psbyteros: qz necessitas legẽ ñ bz. ò ꝯse. di. j. sic. ⁊. §. ò ꝯsue. q̃to. .ſ. ò pig. significãte. ⁊ de ꝯse. di. v. discipulos. ⁊. ſ. de fur. si qs p necessitatez. ⁊ iura subueniũt necessitate ipeditis. ff. ex qui. cau. ma. nõ ẽ. ff. loca. cũ ĩ plures. §. vestimẽta. ⁊. ff. si qs cau. l. ij. §. ij. ⁊ nõ dẽ veierare q ex iusta cã ò scriꝫ iuramẽtũ. ff. qui satisda. cog. l. vlt. ergo si iste sola volũtate cessauit merito priuari ò bet cũ sit ifamis ꝑm canones: vt dẽ ĩ ꝓri. notula.

o Remouẽtes. ꝫ vt qꝫ iste nõ deberet remoueri qz ciuiliter agebat ò pensiõe videlicet. vñ etiã ꝑbato crimĩe ciuiliter deponi nõ debet. ſ. ò accusa. sup bis. ⁊. c. inquisitiõis. i. rñ. nec amittere ecclesiã: ar. ꝯ. §. de or. cog. c. ij. sed hec forte haberẽt locũ si iste prelatus esset: ⁊ ageret ꝯ eũ ciuiliter: ꝫ ipe erat ꝯductor siue vicarius qui certã debebat, vñio reddere pensionẽ vnde probato qualitercũqꝫ eũ fraudem cõmisisse res est ei auferẽda. ff. de lege cõmis. l. lege. ⁊ in modum quasi denunciationis fuit hec querela: ⁊ ò hoc agebatur vt ecclesia ꝑuarek. ⁊ q debitum non soluit ad qó iuramẽto est astrictus bñficio suo ꝑuatur. ſ. de fideiuſ. peruenit. sic ⁊ iste priuari debet ecclesia: tum quia p biẽnium canonem non soluit: tum quia periurus est voluntate non necessitate.

a ¶ Ta nos. Cõmunis diuisio. secũda ibi: tue igitur. Ab. sicu. ¶ Pño iudicat: neutrũ tñ obseruabit. qz ecclesia remouet ꝛ lz fz si fecisset pinũ suari nõ dz ꝓiũ iuri. ſ. cõsi. phibem⁹. ꝛ. c. graui. ꝛ. c. cũ clerici.

b ¶ Pro piurio. i. temerario iuramẽto. si. n. habuit iusticiã secũ ꝛ alia q̃ obẽt in iuramẽto ſ̃ teruenire. xxij. q. ij. aĩaduertendũ. ꝛ. q. iiij. ĩ. mal. sicut. n. ĩ iuramento exceptũ dz eẽ ius supioris. ſ. eo. venies. ꝛ. c. ad nr̃az ij. ꝛ. ff. ad mu. ipatores: ꝛ ĩ cõsti. federici de feu. c. vlt. multo fortius ius canonicũ ĩtelligiẽ eẽ saluũ ĩ ipso iuramẽto. ſ. c. venies. ar. ꝛ. c. ad nr̃az. ij. ar. ꝫ. de cõsti. q̃ in eccl̃ia ꝓ. ꝛ. ff. de pac iurisgẽtiũ. §. generaliter. si ẽo qs falsum iurat ignorãter credẽs vez eẽ qõ iurat nullum est peccatũ. xxj. q. ij. hoies falsum iurant. ĩ pño exẽplo p iuriũ est trãsgressio iuramẽti qõ si licitũ ẽ peccat mortaliter transgrediẽdo. ꝫ. e. si ẽo. ꝛ. c. querelã. si est illicitũ ita vt eiꝰ obseruatio vergat ĩ dispẽdiuꝫ salutis eterne: nõ peccat cõtra uenieẽdo: sed peccauit iurãdo xxij. q. iiij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. itez p iuriũ q̃qz dr̃ indiscretũ iuramẽtũ. istud er deliberatiõe vl̃ ꝓposito factũ mortale peccatũ ẽ. ſ. e. sic̃ er litteris. xxxij. q. ij. q̃ sacro. si ẽo qs iurat iocosa lenitate vl̃icaute: veniale est peccatum. xxv. di. §. criminis alias ea demum.

C Am quidam. Sũt duo dicta que per se patent vt ĩ rubro. Secũdũ ibi: illi ẽo. Ab. si.

c ¶ Dignitate. sic ꝑz q̃ dignitas õliquẽtis aggrauat petñ lr. di. bõ rp̃ianus. ꝛ. xj. q. iij. ꝓcipue. ꝛ. l. di. qz tua. ꝛ. xix. dis. nulli fas. xxxij. q. v. q viderit xv. q. i. nulli fas. ꝛ. ſ. de here. excõicam⁹. §. credẽtes. ꝛ. ſ. de homi. sicut dignũ. i. rñso. ar. ꝑ. C. vt nemo pri. l. ij. ꝛ. xxiij. q. i. q ꝑ pacẽ. ꝛ. xvi. q. iiij. nullus clericoꝝ. ꝛ. xxv. di. añ oĩa ꝛ. xl v. di. cũ beat⁹. ꝛ. ff. õ pen. aut fcã. §. ꝓona. So. ꝑietas ista ita dz ĩtelligi: nã in quãtitate cõtempt⁹ metiẽ deus quãtitatẽ reatus. q̃tum. n. frãgiẽ alias afligiẽ iustus tñ amat. vij. q. j. cũ vo. ergo a simili q̃tum cõtẽnit tñ peccat. argu. xj. q. iij. §. cũ ergo in fi. q̃tum vo qs maior est siue ĩ maiori dignitate tãto magis ꝓsumit peccare ꝛ ꝓtẽnet. vñ qõ dr̃ dignitas õlinquẽtis aggrauat peccatũ meliꝰ diceret aggrauat peecãtẽ: qz ꝓsumit q̃ plꝰ ꝓtẽnat vñ rõne ꝓsuꝫptionis tñ maior pnã illi ꝓponit: qz ecclesia nescit cõsciẽtiã illius: tñ põt eẽ q̃ plus ꝓtẽneret aliquis rusticus q̃ magnus ꝓlatus. vñ Ouidi⁹. Deiꝰ adulterio turpis adulter obest: ꝛ sic ĩtellige pmã rubricã. Jn pecuniaria pena plꝰ puniunt maiores q̃ mĩores: nobiles q̃ ignobiles. Jn pẽa corporali sepe puniũtur mĩores ꝛ pcitur maioribꝰ. xxxv di. ãte oĩa: ꝛ sic ĩtelliguñt ꝓtraria.

d ¶ Absoluẽdi. ad cautelã. sic. xxij. q. iiij. ĩter cetera. cũ iuramẽtũ ñ sit vĩculũ iniquitatis vt ibi: ꝛ. ſ. eo quãto. ꝛ. c. quintauallis.

e ¶ Penitentia. vnius ãni. xxij. q. iiij. qui sacra.

f ¶ Sicut er litteris. Cõis diuisio. Secunda ibi: respondemus. Ab. si. ¶ Moraturus. vbi vero se deuouit semp debet manere. xvi. q. j. q vero. ꝛ ideo male iurauit.

g ¶ Temerariũ. ĩmo nec licitũ sine licẽtia supioris. xij. q. i. ñ dicatis. xx. q. iiij. mõachis. ꝛ. ſ. de iura. calũ. c. i. ĩ fi. ꝛ. ſ. õ postul. ex parte. ꝛ. xvi. q. i. monachi. lau. Et clericus nõ debet abiurare ecclesiaꝫ sine licentia supioris. ſ. de renunciatione admonet: ꝛ. ſ. de regu. licet.

b ¶ Frangeret. seruando iuramẽtum.

t ¶ Pertimescat. qz pena vniꝰ debet esse metꝰ alteriꝰ. ij. q. vij. q̃ pp. C. ad. l. iu. re. l. i. ff. de pe. l. capitaliũ. §. famosos. ꝛ. ſ. de transac. c. i. in fi.

k ¶ Penitẽtiã. de illicito ꝛ temerario iuramẽto pnã õbet ponj. ſ. c. prt. ꝛ ꝑ

¶ Ta nos durit fraternitas cõsulendos: cui stãdum sit iuramento: quũ clericos religiosi iurisꝰ iurãdi religione cõstringũ ad maiorẽ solito pensionẽ soluendã: vel pstãdũ aliqd beneficij preter solitã pensionem: quũ aũt instituũtur ab episcopis: iurant q̃ antiquã pẽsionez ꝛ solitã non augebunt, ꝙ Tue igiẽ cõsul. breuiter respondemus: q̃ cum posterius iuramentũ rõne: ꝛ lat. conci. auctoritate iuuetur: primo ꝓiudicat[a] quod de cupiditate ꝓcessit. Leterũ iustuz est: vt clerici ꝓiurioᵇ qõ vitare nõ possunt ab ecclesijs perpetuo excludantur.

C Rba. iij. archiepo. pisa.

¶ Episcopi de periurio grauius sunt puniendi hoc primo. Et illicitum est iuramentũ de nõ prebẽdo subsidium cõtumelio hoc secundo.

C Am quidã: ꝛ infra. Consul. T. T. R. q̃ in epos qui suuz transgressi sunt iuramentũ: est tanto grauius vindicandũ quãto maiori preeminẽt dignitate[c]: ꝛ eoruz exemplo facilius alij poterãt ad similia ꝓuocari. ꝙ Jlli vero qui iurant nõ loqui patri vel matri sorori vel fratri: aut eis humãitatis subsidium non exhibere: absoluendi[d] sunt ab illius obseruantia iuramẽti: cum illicitũ sit ꝛ contrariũ rõni: iniuncta tamen eis de hoc q̃ male iurauerãt penitentia[e] competenti.

I Dem.

¶ Non valet iuramentũ monachi claustrum abiurantis: ꝛ sibi de hoc grauius penitẽtia imponitur.

S Jcut ex lr̃is tue discretiõis cognouim⁹. R. prior monasterij iracundie calore succensus iuramẽto firmauit: q̃ claustro eiusdẽ monasterij quo se vinculo ꝓfessionis astrinxit: nõ esset cũ. B. monacho vlterius moraturus[f]: ꝛ infra.

¶ Rsidem⁹ q̃ nõ licuit monacho supradicto temerariũ[g] iuramentũ facere marie cũ fidẽ ꝓfessionis frãgeret[b] ꝛ stabilitatis sue ꝓpositum euacuaret. Jõqz circa euz tua sollicitudo ꝓuideat: q̃ talis ei pnia in iungat̃: vt aliꝰ qlibet exẽplo eiꝰ deterritꝰ sic̃ aliqd facere ꝓmescat[i]: ipse vero in claustro qõ licite abiurare ñ potuit cũ stabilitate ꝑpetua suã pniaz[k] exeq̃tur. C Lemẽs. iij.

¶ Vasallus qui iurauit plato successoribus iurare non cogitur.

C Eritatis amica simplicitas[m] ꝛ infra. ꝙ Rsidem⁹: ut hr̃des tui qui nobis vel alicui successoruz nr̃oꝝ iurauerunt: aliis iurare minime ꝓpellant[n]. catholicis tñ successoribꝰ nr̃is q̃ ꝓ tpe fuerint: ꝛ homagij ꝛ fidelitatis puritatẽ nihilominus ac si iurassent oĩ tpe teneant absq̃ tergiuersatiõe aliq̃ fideliter obseruare. C Elestinus. iij.

¶ A iuramẽto per metum extorto ecclesia solet absoluere: ꝛ eius transgressores vt peccantes mortaliter non puniuntur.

C Erũ ĩ ea q̃stione q̃ quinto loco ponit̃ an a sacramẽti vinculo absoluant̃ᵒ q̃ istud inuitiᵖ ꝓ vita ꝛ rebꝰ suãdis fecerũt: nihil aliõ arbitramur: q̃z quod ãtecessores[q] nr̃i ro. ponti. arbitrati fuisse noscũtur: q̃ tales a iuramenti nexibꝰ absoluerunt[r]. ꝙ Leterũ vt agat̃ consultius ꝛ auferat̃ materia deierandi: nõ eis ita expresse dicatur vt iuramenta non seruent[s]: sed si nõ ea attenderit: nõ ob hoc sunt tanquã ꝓ mortali crimine puniendi.

I Vno. tertius. B. S. ꝛ. D. ciuibus venetis.

¶ Si is cuius mandato stare iurauí: aliquid mihi precipit contra iuramentum per me prius licite factum: illud seruare nõ teneor.

erum in ea. Prima ps ponit q̃nem ꝛ ipsius rñsionem. Secũda rñsionis illationem ibi. ceterum. Ab. si.

o ¶ Absoluant̃. i. absolutione indigeant an ipso iure sint absoluti.

p ¶ Jnuiti: ꝑ talẽ. ſ. metũ q̃ possit cadere in cõstantẽ virũ. ꝫ. qõ me. cau. ad audictiã. ꝛ. ff. qõ metus cau. metus aũt alias si sponte iurassent vel per vanũ metũ nõ absoluerent̃ a iuramẽto ĩmo illõ necesse haberẽt seruare. ꝫ. de resti. spo. accepta. ꝛ sollicite. ꝛ. ff. qõ me. cau. metus aũt. q̃ cõtra vanũ metũ nõ audit̃ aliquis.

q ¶ Antecessores. ſ. zacharias Gregorius ꝛ Urbanꝰ. xv. q. vj. alius. ꝛ in. c. nos sanctoꝝ iuratos: ꝛ Aler. ꝫ. eo. si ẽo.

r ¶ Absoluerũt. Quidã exposuerũt de facto: qz ipo iure nõ tenebantur si iusto metu iurauerũt. Nos ẽo ꝓprie intelligimus vt dictũ est. ꝫ. e. si ẽo. ꝛ. ꝫ. qõ me. cau. abbas.

s ¶ Non seruẽt. ita q̃ ad ea obseruãda ñ sint astricti qz tenẽtur illa fuare dũmodo sine interitu salutis eterne seruari possunt. ꝫ. eo. si ẽo. verũ tamen si illa nõ fuant nõ sunt pũiendi tanq̃ ꝓ directo piurio: ꝛ ita metus culpam attenuat si iuramẽtũ nõ seruat. Ber.

t ¶ Morali. arg. est ꝟ q̃ iuramẽtũ metu extortum parũ obligat. ꝫ. qõ

tale iuramẽtũ salubriter veniẽdũ est. xxxij. di. c. i. ꝛ. ij. xxij. q. iiij. ꝓ totũ.

C Eritatis amica. Jn prima decisa cõsultatio. Jn scõa rñsio ibi. respondemus. Ab. si.

l ¶ Veritatis: casus. clemẽs papa. iij. ĩdulsit Guilielmo regi sicilie vt ipse nõ teneret sibi pstare iuramẽtũ ꝓ regno sicilie: ita tñ q̃ ex hoc ñ fieret sibi vel successoribus suis preiudiciũ quominus hr̃des sui sibi ꝛ successoribus suis fidelitatẽ facere tenerent: sup ista indulgentia q̃stio mota fuit in pñtia regis vtrũ singuli hr̃des regis singulis successoribꝰ clemẽtis pstare deberẽt fidelitatẽ: tũc duo cardinales qui erãt ibi legati aplice sedis illam ĩdulgentiam sic fuerũt intrerpretati q̃ hr̃des ipsius regis tenebant iurare fidelitatem dño pape clemẽti ꝛ successoribus suis. quo pñsito alijs postmodũ iurare minime cõpelluntur: postmodñ ꝙsulꝰ fuit pape sup illa ĩterpretatione ꝛ ipse respondit q̃ nõ vult recedere ab illa ĩterpretatione vt hr̃des sui postq̃ iurauerãt successoribus iurare nõ cõpellantur tñ ita tenent eis fuare fidelitaiez ac si iurassent. Hãc formã iurandi habuistis. ꝫ. e. ego epõs: ꝛ colligitur er antiqua decre. Ber.

m ¶ Simplicitas. fides enĩ vitatis vboꝝ adminicula non regrit. C. vt se ab hr̃di. ab. l. j. sic ergo cõmẽdat simplicitas ꝫ. de sum. tri. c. i. in pn. ꝛ. iiij. q. ir. pura. ꝛ. ꝫ. de iudi. pastoralis.

n ¶ Cõpellant̃. Sz ꝑ vt q̃ libertꝰ ecclie cuilz successori tenet̃ ꝓfessionẽ facere infra ãnũ. xxij. q. ij. sepe. ꝛ. c. longingtate: ꝛ feudatariꝰ iuestituram petere dz a dño infra ãnuz vt in ꝙsti. federi. õ feu. §. preterea. põt dici q̃ fuit spãlis indulgentia: vl̃ dicas veriꝰ q̃ iurare successoribꝰ põt si vult: ꝫ non dz cõpelli si iurauit sub hac forma. Ego iuro tibi fidelitatẽ ꝛ successoribꝰ tuis catholicis ex quo semel iuratũ ẽ sub hac forma ñ dz ãpliꝰ iurare: qz illõ iuramẽtũ ꝑpetuũ ẽ quo ad illũ q̃ iurauit ꝛ ita tenet̃ successoribꝰ sic̃ illi cui iurauit.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

met⁹ cau. perlatum. ꝛ. c. abbas vbi plene ỏ hoc. ꝛ. s. de resti. spo. sollicite. ꝛ de hoc dicitur. s. e. si vero.

VEniens. Summatur vt in rubro inherendo verbis littere. Sz potest aliter intelligi vt patebit ex infra dicẽdis. In prima parte ponitur querela impetrantis. In secũda prouisio ibi: verũ. Ab. si.

a ¶ Mandato: idoneo scz sic fuit exaudiẽduz. s. de elec. cãm q. ꝛ. s. ỏ rescrip. cũ adeo ꝛ. ff. ỏ op. liber. si libert⁹. j. eo. gn tauallis. Inique tñ inter arbitri standũ ẽ. ff. de arbi. l. iij. ꝛ. l. diez. §. stari. dum tamen dolus absit C. de arbi. l. iij. ff. de arbi. nỏ distinguemus. §. cũ qdã: ꝛ instit. mandati. §. illud. Quare ergo nỏ statur huic mãdato. Respondeo isti nỏ fuerunt arbitri: sed fuerunt arbitratores siue amicabiles cõpositores vt boni viri. vnde si male arbitrẽtur siue inique cõponãt eox dictũ reducendũ est ad arbitrium boni viri. ff. p so. si societatẽ. T.

b ¶ Presciuisset. ar. iuramenta fm intentionẽ iurantis fore interpretãda. xxij. q. v. humãe aures. ꝛ arg. j. xxij. q. v. q̃cũqz arte. ꝛ. c. ecce. de vỏ. j. de spõsali. ex lris: sed nũquid potuit ei pcipere vt cederet bonis. Vel vt ei daret bõa sua. non: qz iuramentum nỏ extẽditur ad illa ỏ qbus nỏ est cogitatũ. j. eo. gn tauallis. j. de. deci. ex mltiplici. ar. s. ỏ resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne quis arbitre. ff. de trãsactio. cũ aquiliana. ff. de pig. obligatiõe. ff. de pecu. q peculij. ꝛ. C. que res pigno. obli. pos. l. i. ꝛ ciuili modo intelligendum fuit iuramẽtũ vt dictum est in pma notula. ff. de seruitu. si cui. ff. de ritu nup. postq̃. sic ꝛ liberta si iurauit nỏ nubere de illicitis nuptijs intelligẽdum ẽ. ff. de iurepatro. adigere. §. vlti.

c ¶ Repugnet: ꝛ sic vꝫ qꝫ si mãdatuz nỏ repugnet prion iuramẽto iuramentũ sit seruanduin cum possit seruari sine ĩ teritu salutis eterne. s. eo. si vỏ. qỏ veruz esset: tamẽ si enormẽ lesionez in reb⁹ tẽporalib⁹ patere tur obtinebit relatiõnẽ iuramenti. s. qỏ me. cã. abbas. ꝛ. xxij. q. iiij. §. illicitũ. vltra mediuz. versi. quisquis ergo ꝛc.

DEniens ad presentiã nostraz .A. nobis exposuit qꝫ oliz cũ .B. mauricien. alternati conuitia inferendo certauit: propter quod cuz graues inimicitias incurrisset: quidã qui partis vtriusqz amatores exiterant suggesserunt predicto .A. vt in satisfactione iniuriarũ vestro iuraret obedire mandato[a]. Cunqz idem non crederet se tale quid commisisse propter quod ei aliquod graue deberet imponi: iuramentũqz illud sub tali confidentia prestitisset: ipsi sub iuramenti debito precepistis vt nunquam curiã ducis intraret: nisi quũ omnes per edictum ipsius generaliter ad curiã vocarentur: ꝛ infra. ℣ Verũ quia idẽ .A. qui dicti ducis est consiliarius ꝛ in iure suo multis ecclesijs quarum est aduocatus ex promisso tenetur adesse: nequaquam taliter iurasset si mandatum illud sibi contrariuz presciuisset[b]. Nouerit is nos patriarche grandeñ. mãdasse: vt si mandatum priori iuramento licite facto repugnet[c]: ipsiz auctoritate nostra denunciet non seruandum.

I Dem magro apolinari.

¶ Qui iurauit ecclesiam defendere: ꝛ requisit⁹ sine iusta causa recusat periturus est nec cum defendit appellatio.

BReui scisciatus es questione vtrum ille qui iura alicuius ecclesie seruare ac pro posse defendere iuramento tenetur si necessitate imminente super hoc sub iuramẽti debito requisitus duxerit appellandum periurij reatum incurrat. ℣ Rñdem⁹ qꝫ in hoc articulo appellantẽ a periurio talis ap. non excusat. imo nisi difficultas[d] existat propter quã requisitus[e] non possit ecclesie subuenire culpa periurij potius irretitur.

I Dem illustri regi aragonie.

¶ Jurans scienter illicitum non indiget absolutione: sed tenetur illud non obseruare. Si vero iurauit ignoranter debet illud obseruare si aliquo licito modo est obser-

tia qꝫ habeat malaz causam. xi. q. iij. vel qui vicitis. nã ꝛ tunc aduocat⁹ nỏ tenetur iuuare clientulum suũ. C. de iudi. rem nỏ nouam. §. patroni causaruz: sed ipse licet teneatur sequi conscientiã suam ecclesia tamen habebit eũ pro p iuro. s. de resti. spo. litteras. ꝛ. j. de sen. excõi. inquisitioni.

Q**V**anto. Princeps qui iurauit certã puare monetã si sciebat illã legitimo põdere fraudatã penitere dz de iuramẽto qỏ fuit illicitũ ꝛ ideo nỏ fuãdũ. Si vỏ ignorabat tunc iuramẽtum seruat si illã fecit rstaurari. sic cõiter summat. sz ego summo genealius cõprehẽdẽdo etiã vltimũ victũ. c. vt in rubro. Primo ponit ꝛsultatio. Secũdo rnsio ibi sup quo. In qua tria mẽbra distiguit. scỏz ibi: si vỏ Tertiũ ibi: verũm. Ab. si.

f ¶ Defraudata q eniz falsat monetã principis exuritur. C. de fal. mo. l. ij. Qui aũt falsat monetã ciuitatis punit capite C. eo. l. i. Sz ille q nũmos radit vel tigit: si liber est dat ad bestias. si seruus vltimo supplicio punit. ff. ad. l. corne. ỏ fal. quicũqz. Et sunt hec tria spãlia: qꝫ quilibet tenet ad accusationẽ huius crimis. Itẽ quia cõdẽnatus nỏ appellat. Itẽ qꝫ punit ille in cuius domo falsa moneta cuditur. lz illud ignoret. C. de fal. mone. l. i.

g ¶ Absolui. absoluere potest papa quẽlibet a sacro ex iusta cã. puta pp scãdalũ itolerabile vt si maluz crẽplũ progeret ĩ multos clauẽ tñ discretiõis pcedente. Nã. tamẽ hoc negabat ꝛ oia iura que vicũt vel ĩnuunt papã posse absoluere a iuramẽto: intelligebat ỏ illicito: qꝫ ĩ his q̃ sunt de iure naturali vt ĩ voto ꝛ iuramẽto papa nỏ dispẽsat. ar. ad hãc opinionẽ. j. e. c. ꝛ si rps. vbi vicit redde vño iuramenta tua. q̃si silez interpretationẽ: habes. j. eo petitio. ꝛ. j. de vot. magne vbi dꝫ vouete ꝛ reddite. ꝛ. j. ỏ sta reg. cũ ad mỏasteriũ. in fi. Lau. ꝛ vicebat. T. dicit qꝫ ex cã iusta pt quẽlibet absoluere xv. q. v. auctoritatẽ. ꝛ dispẽsare põt in voto ꝛ illud cõmutare ĩ aliud qỏ magis sit deo acceptũ. j. ỏ voto magne. ꝛ. c. i. ꝛ. c. qꝫ super his. ꝛ. c. ex multa ꝛ ĩ iuramẽto ẽt ex eisdẽ causis põt dispẽsare. Vbi vỏ. aliqs vouet vel iurat ꝛ illa licite vꝫ honeste puari possunt. nec sub est causa papa illa imutare ñ potest: ꝛ sic itelligebat. Nã. ꝛ in hoc alij nỏ discordãt. Et sic etiã intelligunt illa verba vouete ꝛ fddite dño iuramẽta vestra. ꝛ ẽ ar. ad pdicta. xxv. q. i. §. vlti. versi. ipi nãqz soli ꝛc. ꝛ ff. de vulga. ꝛ pupil. substi. ex facto. hic vỏ nỏ fuit necessaria absolutio: sed interpretatio fz quod sequitur in littera. ꝛ secũ dum interpretationẽ debet seruari: quia fuit legitimum iuramẽtũ.

BReui. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: Rñdemus. Ab. si.

d ¶ Difficultas. ꝛ ita difficultas excusat a periurio: vt. s. e. ego. A. sic ꝛ necessitas. s. eo. q̃relã. ff. g satisda. cogunt. l. vlt. ar. ꝛ. ff. ỏ op. liber. si libert⁹. ff. qua. rerũ actio nỏ dat. l. i. §. q̃ bonorãde. lz nỏ excusat a pena cõuentiõali. ff. de ver. obli. l. cõtinus actus. §. illud quoqz. Ber.

e ¶ Regsit⁹. Sed nunqd tenet ecclesiã iuuare nỏ regsit⁹. vꝫ qꝫ sic. xciij. dist. si inimicus. ar. s. ff. quox lega. l. i. §. i. ꝛ argu. huiusmodi. lre. si vỏ ecclesia nỏ fuauit ei fidẽ in suis necessitatib⁹ nec ipse tenet ipsam iuuare. xxij. q. v. de forma. s. eo. puenit. ij. vel si ecclesia subtrahit ei salariuz suũ consuetũ. ff. loca. quero. §. inter locatorẽ: vel si remordet eũ cõscien-

b ¶ Iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera.

i ¶ Partis. hoc iõ qꝫ ĩ forma iuramẽti fuit hoc expressuz. Sz nõne tũc mentiret inscriptio monete imo videtur qꝫ res ipse falsarius esset. ff. ad. l. cor. ỏ falsi. falsi nois. ꝛ. j. ỏ bis q̃ si. a prela. sine cõsen. capi. cpto. In moneta enĩ tria cogũtur quãtitas põderis materia ꝛ publica forma. ff. de cõtrahẽ. emp. l. i. Rñdeo qꝫ nỏ semp inscriptioni monete fides adhibet: sicut nec inscriptiõi sepulchri. C. de reli. ꝛ sump. fu. l. monumẽtox. imo pictura est q̃ large bz sniam. semp enĩ fas fuit pictorib⁹ ꝛ poetis nouitates inuenir. lz sit ar. s. xxiij. q. ij. sane ĩ pn. Jo. Itẽ si fur ex auro ꝛ argento monetam publicam falsaz faciat: illo punito

pecunia in thesauro publico conseruatur.i.q.i.quod quidã circa mediũ. ver si enim aliquid furtim ꝛc.

a ¶ Satisfactionẽ ꝑ temerario iuramẽto iponit pnã vnĩ anni.xxij.q.iiij.q sacramẽto.ſz ꝑ directo piurio iponit pnã. vij.ãnoꝝ. v.q.i.qcũqz.ꝛ.xxij.q.i. c. vit.ĩmo q sciẽter ꝺierat fz cãones ifamis ĉ. vt. vi.q.i.ifames.ꝛ q ꝓ transactio ne iuratã venerit sciẽter ĩ famis ĉ.C.ó trãſ.ſi qs maior satisfactionẽ iniunctã tibi ꝓ illicito iuramẽto studeas adiplere.

¶ Ad testimonium. No. testimoniuz ferri lite non ꝓte.ſz ꝺ iõ ꝓtingit qꝛ ꝺ ꝓcedebat in moduz ingsitionis siue denũciationis vt pz ꝑ pĩnaz. vel papa ꝺ voluit ex ordinẽ ꝓcedi ꝛ sine accusatore ꝑ denũciationez. Item qꝛ ad eccliã vel epz spectat ereq voluntates defunctoꝝ.ſ.de test. ſi hr̃des ꝛ.c.pe.ꝛ.C.ó epiſ.ꝛ cleri.nulli.l.ſi qs ad venũciãdũ.ꝛ.ff.de peti. here. ſi hereditas.ſ.vlti.ꝛ sic seruant isti iuramẽtum suum hac via. Jo.

o ¶ Cõstiterit.p ingsitionẽ.ſ.de test.cog.ꝓterea

Ad nostram. Judex qui iurauit in oĩ cã iudiciarium ordinẽ obseruare in notoriis subtilitatẽ ordis iudiciarij nõ ſuabit.ꝺ.ꝺ. vl generaliꝰ sũmo sic vt in rubro. Diuidit.nã in pnã pte recitat tenorem iuramenti.in secũda ibi nos:illud dupliciter iterpretat. Et secunda iterpretatio ibi quãꝝ.ꝛ vt clarius habeas ĩtellectũ pone sic casum. Archiepus Neapolitanꝰ qsi ꝑ errorsionẽ forte ad instãtiã sui capli vel ppli pstitit generale iuramẽtum vt in oĩ cã obseruaret ordinẽ iudiciariuz: ꝓcessu tpis cuz occurreret facta notoria dubitauit an ꝺeberet in eis iudiciariũ ordinẽ obseruare:papa su ꝑ hoc ꝙsultꝰ iterptatꝰ est hoc iuramẽtũ dupliciter primo vt ertẽdat ad cãs notorias sed intelligat sm subiectã materiã.ſ. vt in causis non notoriis obseruet ordo iudiciariꝰ.ĩ notoriis ꝺo nõ ſuet per oĩa qꝛ ordo in notoriis ẽ vt ꝑ oĩa nõ ſuet iurta illud vulgatũ:ĩ exordinariis ordo ẽ ordinẽ nõ seruare.sc̃a dicit posse intelligi vt referat ad cãs in qbus ordo iudiciariꝰ ẽ ſuandꝰ.vi.c.n.qꝛ si iste archiepus bũit in aſo vt ordinẽ iudiciariũ in oĩ cã piter ſuaret ꝛ sic cesset ꝓdcã iterptatio tale iuramẽtũ cũ sit ꝓ cãonicas sanctiões potiꝰ ẽ dicẽdũ piuriũ nec aliq̃ rõne seruãdũ. Ab.ſi.

p ¶ Per ertorsionẽ: vñ videbatur non teneri.

q ¶ Obseruãdꝰ.er toto als citari ꝺz.ij.q.i.deꝰ oĩpotẽs:ꝛ sñia ferri.ſ.ó dinor.ponꝺo.ꝛ.ſ.ó appel.cũ sit romana.ĩ fi.ꝛ ꝺ va sũt ĩ ꝓuincia ĩ q̃ sunt notoria ꝛ iudici ꝛ aliis.si ꝺo nõ sũt notoria ĩ hac ꝓuincia sũt tñ notoria ĩ alia vel sũt ꝺ notoria ꝛ iuder nescit tũc ꝑt duobꝰ modis ꝓcedere.ſ.ordine iudiciario ac si eẽt occultũ.ar.s̃.ó elec.bõe.ꝛ.xxiij.q.i.puẽda.ꝛ.ij. q.i.deꝰ. vl cognoscẽ an sit notoriũ ꝛ fcã sibi fide sup ꝺ ꝓcẽdẽ ꝺ reuz q̃si crimẽ eẽt notoriũ. Et ĩ silibꝰ duas vias ꝺz iuder.ꝑt.n.sustẽdere ifamatũ vsq̃ ad purgatõez.ij.q.i.ꝓbr̃i vl ĩgsitiõez facek ex offõ suo.ij.q.i. deꝰ oĩpotẽs.

r ¶ Jn mẽte.ar.iuramẽta ꝛ pmissa ñ ertẽdi:nisi ad ea ó qbꝰ cogitatũ ĉ.ar.xxij.q.ij.ne qs.ff.ó trãſ.cũ aglia.ꝛ.ff.ó pac.tres ffes.

s ¶ Sed piuriũ.s̃.e.tua.ꝛ.ſ.de his q̃ ſi.a ma.par.ca.c.i.ꝛ.ſ.eo.sicut.i.

t ¶ Benignius.sic.s̃.ó testi.cũ tu.nã promptũ est leges legibus con-

¶ Entientes. Judices q iurant.ſ.certũ tẽs sñias ereq hoc ſi obstãte appellationibꝰ ab eis interiectis õferre tenenk.ꝺ.ꝺ. vl aliter ꝛ generalius vt in rubro. Diuidit in q̃ttuor ptes. Jn pña repbẽsio ꝙsuluz. Jn scꝺa ibi. verũ:ipo ruz excusatio. Jn rertia ibi:qꝛ ꝺo:ipsoꝝ excusatiõis reprobatio ꝛ generale mãdatũ. Jn q̃rta ibi:cũ ergo:mãdatũ spãle ꝛ cõminatio nõ pentis. Ab.ſi.

b ¶ Leges.ij.q.vij.ãterioruz ꝛ.c.non ita.

c ¶ Plagiarijs.i.fideiussoribus vulgare est illius terre.

d ¶ Jurarũt.in auc.ó iudi.§. qꝛ ꝺo col.vi.C.ó iudi.rẽ non nouã.ꝛ.iij.q.vij.iudicet.

e ¶ Cõsuetudinẽ.licite q̃ iudicat fz ꝙsuetudinem loci.s̃.de eo q mit.ĩ pos.cã rei fuan.cũ venissent:qꝛ ꝙsuetudo ꝓiudicat iuri.s̃.de ꝙsue.c.pe.

f ¶ Interpositis:tudertia sub ẽ dñõ pape quo ad iurisditione tpalẽ:ꝛ iõ tenerẽt appellatiões ad papã facte alias nõ .ſ.de ap.ſi duobꝰ.

g ¶ Jus supioris:no.qꝛ in iuramẽto ercipit auctoritas maiois:ꝛ ꝺ pz.ꝛ.ſ.e.eã te.ꝛ.s̃. de rescrip.cõstitutus.ar.a cõtrario sensu.ff.ad muni.ĩperatores:ꝛ in cõsti. Federici ó seu dis.§. vlti.ꝛ est ius canonicũ. .ſ.eo.ad nostram.ij. Jo.

h ¶ Mãdandã.qõ fieri nõ ó buit tũ qꝛ beneficio appellationis ertinguik ꝓnũciatũ.ff.ad turpi.l.i.§. vlt.tũ qꝛ iterposita appellatione nihil ĩnouari ꝺz.ij.q.vi. appellatione.ꝛ.ff. nil inno.appel.pẽ.l.vna.B.

i ¶ Restituatis.ar.ſ.ff.ó appel.cũ er cã vbi erpectak talis restitutio vsq̃ ad euentũ cõfirmationis vl cassationis sñie. So.nõ est ꝑriũ qꝛ nõ ꝺr ibi q nõ ꝺbeat erpectari:sed ibi recitatur factũ ꝓut cõtigit. vñ pz q pendẽte appellatione erecutio nõ ꝺz fieri ꝛ si fiat iuuto possessore restitui ꝺz in pstinũ statũ añq̃ appellatiõis cã eraĩek ar.s̃.de of.ꝺele.pastoralis.§. preterea.ꝛ est boc notabile.

Ad nostram. Per iudicis officium subueniꝝ illi q pp iuramẽtũ vsuras repetere nõ põt.ita summat Jo.an. Et qdẽ ꝓcedit boc summariũ fz vnũ intellectũ satis clarꝝ. Sed fz aliũ notabiliorẽ sũmo sic vt in rubro.ꝑmo narrat factũ. Scꝺo ꝓuidet ibi:mandamus. Ab.ſi.

k ¶ Peruenisse:nõ dicit per quẽ vel a quo.

l ¶ Repeterent: Si iurauit nõ repetere denũciet illud ecclesie.qꝺ si iurauit ñ denunciare. Rñdeo:iuramẽtũ fuit illicitum:ꝛ ideo nõ seruandũ cũ quilibet ad ꝺ teneak.ſ.de cog.spirl.tua nos.ꝛ.ſ.de here.cũ er iniuncto.ꝛ.ſ.eo.quẽad modũ in fi.ꝛ.ij.q.i.si peccauerit:sed si iurauerit soluere nec recipere illud denunciet ecclesie vt dictũ est. Jn.

m ¶ Probarẽt. vñ iuramẽtũ illud remissuz esse er testamẽto.nisi velis ita interpretari hec ꝺba vt si illi de iure repetere ñ possint q iurauerũt nõ repetere. Sed tñ largius interpretabimur vltimas volũtates.ſ.ó dõatio.cũ dilectꝰ.ff. de triti.vi.ꝛ oleo leg.l.iij.sic ergo iure legati pñt isti petere vsuras q̃si er noua cã supueniẽte.s̃.de renũ.cũ inter.

Dem pisano archiepiscopo.

¶ Jurãs vsuras nõ repetere põt iuramẽto nõ obstante ex noua causa repetere.

Adnfaz noueritis audientiã pueniſſe q cũ. J.ꝛ.B. Petro vsuras nõ modicas psoluisset iuramento firmauerunt q nec ꝑ se nec per aliũ predictas vsuras repeterent: vel apud ecclesiasticuz iudicem seu etiaz secularẽ super his deponerent q̃stionẽ. Cunqz creditor condiderit testamẽtũ suis precepit heredibus vt oibꝰ q ꝓbarẽtur sibi se dedisse vsuras: eisdez ipsas ijdẽ restituere ꝓcurarent. vñ cuz predicti .J.ꝛ.B. vsuras repetere non attẽtent ꝓpter huiusmodi iuramentũ ꝛ heredes ꝑdicti. Ad. eis negligãt satisfacere de vsuris. Mandamus quatenus sub pena ercõicationis publice in ecclesia ꝓponi facias vel ꝓponas: vt q sup boc noueritveritatẽ procedãt ad testimoniuz proferenduz:ꝛ si ꝑ dicta testiũ vel alia documenta tibi cõstiterit de pmissis:heredes illiꝰ vt vsuras q̃s a predictis pater eorũ accepit restituant vniuersas eccle.cẽ.cõpellas.

Dem neapol.archiepo.

¶ Juramentũ generale ꝺz intelligi si fieri põt vt nõ obuiet iuri alstãquã temerariuz non obligat contra iuris obseruantiam.

Adnostrã noueris audientiã pueniſſe q ꝛ te quasi ꝑ ertorsionẽ tale fuit pstitũ iuramentũ q in oĩ cã ꝺeberes ordinẽ iudiciariũ obseruare. Ueruz qñ sm traditiones canonicas manifesta accusatione nõ indigent: nec in eis est ordo iudiciarꝰ obseruãdus q ꝺz ĩ aliis obseruari.nec tu qñ sub pmisso tenore iurasti hẽbas ĩ mẽte vt ꝓpter ea venires ꝓtra canõicas sanctiones alioquin nõ iuramẽtũ sed piurium potius extitisset:nec esset aliq̃ rõne ſuadũ. Nos iuramẽtuz tuũ benignius interpretari volentes ita q cõsonet canonicis institutis:fra. Tauctoritate pñtiũ intimamus:q ĩ manifestis ꝛ notoriis rõne iuramẽti pmissi nõ credimus

cordar:. C. de inoffi. dona. l. vna.

a ¶ Non seruare. iurta illud. Est in amore modus nō habuisse moduz.

b ¶ Postulat. ſ. de verbo. signi. cū olim. ꝛ. ſ. de vſur. cum in tua. ſ. de cohabi. cleri. ꝛ. mul. vestra.

c ¶ Regrit. ſz nōne ordo iudiciarius pōt ſuari ſine pcō in notoriſo. ar. ꝙ sic. ꝑ. de elec. bone. ꝛ aug. pbat id qō notoriuz est. ſ. ecclesiā nō esse nullā. xxiiij. q. i. pudenda in fi. ꝛ ita vſ licitū sacramentuz vt ī notoriſo ſuek. Sz certe hoc iurare ꝙ in oī notorio ſuetur ordo iuris ē illicitū ꝛ mlt̄ū lederek ius actoris cū ei icūberet on⁹ pbādi: ꝛ disciplina iudicialis ledetur ſi iudex non posset punire niſi pri⁹ pbarek ſed b fieri nō dz qz nulle ſunt validiores ꝓbationes q̄ ꝙ euidentiā facti ī illa decre. bone. factum fuit ob scādalū ad cautelā vt ibi dr vel forsitā ñ erat notoriū iudici. Lau.

d ¶ In illis vz. argu. ꝙ verbum generale nō est generalr intelligenduz: vt. i. q. i. iudices. v. oīa bona damasci. ꝛ. ff. de ſuitu. ſi cui. ꝛ. ff. de ptg. ſi obligatione. ꝛ de ꝓſe. vi. ij. reuera. v. de opibus toti⁹ mundi circa fi. nē. ar. ꝑ. xix. dis. ſi roma nor. xxi. q. i. ꝙ ſi dormieris. ꝛ. i. q. i. ſunt non nulli. ꝛ. ſ. de ꝓuil. qz circa. ꝛ. ē. de ma. ꝛ obedi. c. ſolite.

Ate. Quia iurauit cui non debuit cui deberet iurare cōpellik. vel ſumma generalius sic vt ī rubro. ¶ Primo ponit exordium. ſcō narratiōez ibi ſane. Tertio conclusionem ibi: cū igitur. Ab. ſi.

e ¶ Auget. qñ grauio ſolui pōt vero creditori qō alteri est ſolutuz: ꝛ tñ non liberatur a debito. ff. de ſolu. vo ꝓcuratori. §. i. ꝛ. ſ. de homi. ſicut dignū. §. eos in. fi.

f ¶ Quod alij. ſic. ff. de ꝓdi. īdebi. in ſūma. in fi. vñ ſi alij ſolueris quod alij debes non liberaberis ꝛ ille furtuz cōmittit. ff. de fur. falſus. §. i. niſi ille ratū bēat. ff. eo. ſi vendidero. §. ſi tici⁹. vñ ꝑz ꝙ pei⁹ ē latroni q̄ pti tur ſpolia cum ſocio q̄ ſi nō ptik. xxij. q. iiij. ſi ad pctm̄. Jo. Et exp̄e qō dic alij tm̄. ſ. ꝛ sic nō obstat ꝙ ſoluik vni ex plurib⁹ quox glibet ſolidū qd debebat. ff. ō duo. re. ꝓſti. l. iij. g ¶ Archiepo. ō hac materia tractak. ſ. ō pscrip. ſi diligēti

b ¶ Prestitum. pisano archiepiſcopo.

i ¶ Contrariū: qz ſi vnum contrariorum est bonum reliquum est malum. viij. q. i. sciendum. ꝛ. xxij. di. boſpiciolum. Lau.

k ¶ Illud. ſ. quod prestitisti archiepiſcopo.

Quintauallis. Istud est valde famosum. c. pp materiā arbitrorū que b tractatur. cōmunis diuisio. Secunda ibi: quo circa. Ab.

l ¶ Iuramentū. quod ciuili modo fuit intelligendum. ff. de ſeruī. ſi cui ꝛ. ē. eo. veniens. vbi de hoc.

m ¶ Erberedaret. Ad būc casuz iuramētū nō ertēdebak nec ō̄buit ertēdi. ar. ē. e q̄to. ꝛ melius ī. c. veniēs. xxij. q. iiij. vnuſqſqz. ꝛ. ff. ō op. liber. ſi libert⁹. ff. ō fideicō. libe. tbais ancilla. §. ſorore. ꝛ. ff. ō manumiſ. l. iiij. ſñ. niſi ī ceteris casib⁹ q ꝓtinet ī auc; vt cum ō ap. cog. §. cās. col. viij.

te teneri ſuare[a] ſubtilitatē ordinis iudiciarij quā in bis nō ſeruari per oīa ipa iuris ratio postulat[b] ꝛ regrit[c]. vnde videbiť ſubtiliter intuēti de ordine iudiciorū procedeť: ut in p̄miſſis nō p oīa ordo iudiciarius obſerueť. ¶ Quāquā ꝛ ſm approbatū intellectū recte possit intelligi qō iuraſti: vt in oībus causis ordines iudiciariū obſeruares ī illis videlicet[o] in qb⁹ē ordo iudiciari⁹ obſeruādus. Sic ergo faciens ꝛ iuramenti tenorē ſeruabis ꝛ iſtituta canonica non omittes.

I Dem iudici karolitano.

¶ Si vnū iuramentū vni debituz alteri prestatur: illicitū est: ꝛ eo non obstante cui debetur prestādū est.

Ate credimus discretione vigere vt intelligas per teipſū ꝙ onus non remittiť ſed augetur[c] cuz cuiqz improuide ſoluiť qō alij[r] ex debito est prestādū. ¶ Sane cū archiepūs turitan⁹ a te noie nr̄o iuramentum fidelitatis ſicut a nobis mādatū accepat exegisset: illud exhibere in eius manib⁹ diſtulisti: aſſerens ꝙ piſano archiepō[s] ſaluo ap. ſe. honore huiusmodi prestiteras iuramētum. ¶ Cū igiť nobis ꝛ ecclesie romane fidelitatez facere tenearis: ſi prestitum[t] iuramentuz ei qō a te nobis tāquā debitū est p̄standuz contrariuz[i] reputes: illud[k] illicitū iudicabis ꝛ illicito nō obstā te qō licite īmo ex debito petiť exhibebis. vel ſi p̄ſtitū p̄ſtādo cōtrariū nō exiſtit: illud ſine difficultate prestabis.

I Dē alatrino epō.

¶ Qui iurauit ſtare mandato alicuius nō tenetur parere ſi p̄cipit illicita vt ꝙ filiū exheredet vel vxorem abiuret.

Quintauallis noſtris auribus intimauit q⁹ ꝙ offensa quam filie ipſius alijs mulieribus irrogarant ꝙ earuz mādato pareret prestitit iuramētū[l]: que tale illi sub debito iuramenti dedere mandatū: ꝙ ſi quādo filij aut vxor illi⁹ aliqō ſra turpe ſuiſt mādatū. Jtē ꝺ p̄ceptū vñi fait b mādatū vt vxor ſeparek a viro. xxviij. q. i. idolatria. ꝛ. xxiiij. q. ij. quos de⁹. Cauſe vo īgratitudīs pp q̄s pr̄ pt exheredare filiū ſūt be. ¶ Pria ſi fili⁹ parētib⁹ man⁹ ītulerit. Jtē ſi grauē iniuriā eis fecerit. Si criminalr eos accuſauerit ō cā q̄ nō ſit aduersus p̄ncipē vl rē publicā. ſi cū maleficis vlak. ſi malefic⁹ efficiak. Si vite parētū fuerit īſidiatus. ſi vxor vel cōcubine eius ſe īmiſcuerit. ſi er vilapidatio ne filij graue diſpēdiuz parētes ſuſtulerint. Si ꝙ pſona vl debito ei⁹ inqtū pt fideiubek noluerit hoc tñ ꝙ de fideiuſſione vl ad filios maſculos tantuz ptīet. Jtē ſi ꝙbibuit eos facere teſtm̄ ſi ꝺ volūtatē parētū iter arenarios ꝛ mimos pſeuerauerit: ſi pater nō fuerit illi⁹ pfeſſionis. ſi filia vitā luxurio ſaz egerit cū parētes vellēt eā ꝙ posſe dotare. niſi neglexerit eā maritak vſqz ad. xv. ānos ſi parētib⁹ furioſis debitā curā ñ īpēderit. Si parentez captū de carcere deducere neglexerit. ḃ totū bēs ī p̄miſſa autē.

Ta nos. Cōiuges abiurak ſe ñ possunt ita ſummat Jo. an. ego ſūmo sic ex cā vt ī rubro. diuidik ī pria conſultatio. I secunda rñſio. ſecunda ibi: nos igik. Ab. ſi.

n ¶ Petituros. Temerariuz fuit huiuſmōi iuramētuz ꝛ iō ñ fuit obligatoriū. xxij. q. iiij. īter cetera. ꝛ. C. de nup. autē. qō eis p̄mittik. ꝛ dicunt qdaz pnīaz īponendā tanq̄ ꝙ vēia li. ar. ē. e. vex. ꝛ. xv. di. §. criminis. īmo ad min⁹ vni⁹ ānī penitētia īponik ꝙ temerario iuramento. xxij. q. iiij. g sacramento. Tā.

o ¶ Cōmorari. nō tñ ī ſeculo vt qdā dicunt. ar. ſ. de ꝙuerſi. ꝓiug. ad apoſtolicā. ſz vr ꝙ in ſeculo. xxiiij. q. v. qō deo patri ſz ſi alter vellet ītrare monaſteriuz bēret locuz qō ipi vñt. Sz qd ſi iurauerunt ꝙ nūq̄ viuerterent abinuicē: nunqd ē ſeruāduz iuramētuz tale cuz possit ſeruari ſine ītcritu ſalutis eterne. ſi vr qz nec penalis ſtipulatio teneret: vt ſi culpa alteri⁹ viuortiū fcm̄ fuerit va bis cētū. ff. ō v. ob. ſi ſtipulatō fcā fuerit. ſicut. n. libera ōbēt ē mr̄imonia ī ꝺbēdo ita ī diſſoluēdo. C. de iuri. ſtipu. libera. ꝛ. C. de nup. neqz. ar. ff. de vōati. inter vir. ꝛ vxo. ea q̄. ꝛ. ff. de v. ob. ticia. ꝛ. ſ. de ſponſa. Jo. hoc nō determinat ſed credo ſi vellent ītrare religionē possent: qz nō dr ifringere iuramētuz qui in meli⁹ illud cōmutat. ē. eo. c. iij. ꝛ. ſ. ō vo. ꝛ. vo. re. c. ſcripture. ꝛ iuramentum illud benignius est interpretandum. ē. eo. ad noſtram. ꝛ. c. quāto.

p ¶ Reuertatur. hic dicerem qz ꝓpria auctoritate debet redire ad virū nec expectare ſuperioris auctoritatem.

q ¶ Utrinqz. ſic. ſ. de reg. veniēs. ſ. ō diuor. ſignificaſti. ſ. de adul. c. pe. ꝛ vlt. ſ. de excep. cum eccleſiaſtice. ꝛ. xxij. q. vi. nihil. ꝛ. ff. de cōpen. ſi ambo.

Uemadmodum. Summak vt ī rubro. ſz vltimū victuz non est ſine dubio vt ifra patebit. diuiditur in tres partes p̄ncipales. ſcōa ibi: illud aūt. tertia ibi: q⁹ ſi. pria ſubdiuidik. nā p̄mo īducit ſike ꝙſultatiōi fiēde. ſecundo ſoluit ibi: ita ſi qs. tertio ꝓbat ſolutionē p euitationē abſurditatis ꝛ p rōnē ibi aliqn. q̄rto rñdet oppoſitiōi iuramēti ibi nō obstāte: qō rñſuz ꝓbat p euitatiōez abſurditatis ibi: quidē ſi post. Scōa ps p̄ncipalis non ſubdiuidik: ſed tertia ps sic: qz p̄mo ponit casum. ſcōo allegat ꝙ negatiua ibi: cuz ſcriptura. tertio ꝙ affirmatiua ibi: nunqd. q̄rto ſoluit ibi: tutius. Ab. ſi.

r ¶ Dimittere. nec etiā accuſare. ff. de adul. ſi vxor. §. ſi quis vxorez. ꝛ. §. vlt. ꝛ. C. ad. l. iul. de adulteriis propter violatam.

a ¶ Cōditio. Nota q̄ plerūqz itelligunt ꝯditiões ī iuramētis vt si placet pa-
pe: vt. s. e. veniētes. Itē si deo placuerit. xxij. q. ij. beatus. §. i. Itē hec si res ī
eodē statu pmāserit. xxij. q. ij. ne qs. ⁊ ff. d solu cū qs. Itē si mihi fuabit fides.
s. eo. puenit. ⁊ ff. loca. q̄rto. §. iter. Itē honeste ⁊ possibiles vt h d. ⁊. j. e. sicut
Item hec si mihi numeraueris pecuniā. C. de non nu. pe. indubitari. Item
hec si nuptie fuerint secute. ff.
de iu. do stipulationē. Itē hec
si non moderatum quid preci
piat. s. eo. veniens. ⁊. c. quita
uallis. ⁊ ff. de ope. liber. si li-
bert⁹. itez facultas subintelli-
git. s. e. breui. Itē cōmoditas
ff. quarū re. ac. nō. da. l. i. §. q
honorāde. Spāles aūt ꝯditio
nes nō subintelligunt si nō ex
pmant. lz mēte ꝯcipiāt. xxij.
q. vlt. c. vlt. in. fi. C. de ꝯdi ob
cau. si repetēdi. nisi vbi lex exp
mit aliqd tacite agi inter ꝯtrahē
tes: q2 tūc illō ꝓ expsso habet
ff. si cer. pe. cū qd. ⁊ ff. de vb.
ob. tritticū. ⁊ h ꝟa sunt ī ꝓmis
sorijs iuramētis: sz ī assertorijs
nulla ꝯditio subintelligit. ⁊ d
tali loqtur. xxij. q. vlt. c. vlt. ⁊
C. d iure do. si mulier a viro.
Sz nunqd dicem⁹ oē iuramē
tum cōditionale si oēs pmisse
ꝯditiōes subītellgunt. certe n
ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ꝯditiones
b ¶ Precedētē. q2 ex quo se-
mel ꝓbauit mores ipsi⁹ nō pt
postea reprobare. xxij. q. ij. hor
rend⁹. nisi ex superueniēti cā:
vt. s. de eta. ⁊ qli. accepim⁹.
⁊. s. d of. dele. isinuāte. ⁊. iiij.
q. iij. §. si qs testibus Joan.
c ¶ Forti⁹. nā cui dam⁹ actio
nē multoforti⁹ exceptionē. ff. d
reg. iu. cui⁹. §. cui damus. ⁊
ff. de suph. l. i. §. plane. ⁊. s. e.
debitores. qn̄qz tn̄ ꝯsequimur
excipiēdo qd agendo petere n
possum⁹. ff. de neg. ge. l. iij. §.
pupillus. ⁊ ff. de cōpē. si cū fi-
liofa. qn̄qz q̄dā ꝯsequimur agē-
do q nō ꝯsequimur excipiēdo. s.
eo. dbitores. ⁊. s. qd me. cā ad
audiētiā. itē pōt ōpositū repeti
sz nō cōpēsari. C. de cōpe. l. vi.
⁊. j. de depo. bona fides. §. ij.
d ¶ Spōsam. Naz ⁊ sponsus
pōt sponsam accusare de adul
terio q̄si matrimōio iā inicia
to. ar. C. de adul. ꝓpter. nisi ī
casu. ff. d adul. miles. §. conq
rebant: q2 ⁊ iniuria ei facta ē
ff. de iniur. itē apud. §. spōsuz
q2 nec mr̄imōiū nec spē matri
monij violare pmissuz est. ff.
de adulte. si vxor. §. diuus.
e ¶ Eijcitur. deterior nāqz do
lus ei⁹ cognoscit q interruptā
iterum litem deserit q̄ qui semel ceptā dereliquit. in auten. de litig. §. omnez
in fi. col. viij. ⁊ minus malum est viā domini nō agnoscere q̄ post agnitam
retroire. j. de aposta. quidam.
f ¶ In alterutro. i. in vxore dimissa ⁊ sponsa nō admissa.
g ¶ Ad vtrūqz. s. vt eam recipiat vel nō recipiat.
h ¶ Oculos. sic pz q̄ iuramētū qn̄qz pōt fuari sine īteritu salutis eterne ⁊ tn̄
nō tenet illud fuare. sz hoc id est: q2 onestas ītelligit in hoc iuramēto vt si res
in eodē statu pmanet. id. n. tacite agit. xxij. q. ij. ne quis. ⁊ ff. d solu. cū qs. sz si
iuramētū n posset fuari sine īteritu salutis eterne vel si eēt ꝯ leges vel bonos
mores fuari nō dz. s. c. ꝓxi. ⁊. c. quintauallis. ⁊ ff. de leg. i. si quis inqlinos. §.
vlti. ff. de leg. iij. si qs in pn. ⁊ ff. de iurepa. adigere. secus eēt si mulier labe-
ret in facultatib⁹. Sed qd si per violentiam opprimat sponsa de futuro. vt
q̄ nihilomin⁹ teneat eum ea cōtrahere. ar. xxxij. q. v. reuera. ff. de adulte. si
vxor. §. si quis plane. sed nō est verū. xxvij. q. ij. raptor. ⁊. c. sequē. ⁊. xxxij. q. v.
finge. ⁊. c. ille. ⁊ ita punitur sine culpa sed non sine causa.
i ¶ Teneretur. q̄si dicat non. qd verum est in sponsa de futuro. j. de coniug.
lepro. c. vlti. sponsaz vero de presenti ducere tenetur q2 nō reperit casus nisi
vnus in quo possit eam dimittere. j. de cōuer. coniug. ex publico.
k ¶ Teneretur. quasi dic at non tenetur eam admittere.

l ¶ Quāuis. istud q̄uis nō ē aduersatiuū sz cōtinuū ⁊ ponit q̄uis ꝓ qz.
m ¶ Impedit. vt votū simplex. xxvij. di. si vir. sic. xv. q. i. §. vlti. vbi dr
nō omnia que impediunt ordinandum. deijciunt ordinatum.
n ¶ Crimine. nā pactū illud nō valet si qs pacificatur ne aliū accuset d
crimine nōdū ꝑpetrato. ff. de pac. si vnus. §. pacta. ⁊. §. illud. tn̄ d crimi
ne iam commisso pacisci
pōt ne de eo agatur. ff. d
pac. si vn⁹. §. pacta. ⁊. j.
e. c. ꝟ. non soluz septies
⁊c. Nec illud pactū tz ne
dolus pstetur. ff. de re.
iu. ꝯctus. Talia. n. pacta
ꝯ publicā vtilitatez eē vi
dentur: q2 p ea inuitant
hoīes ad peccādū ipune
si. ff. de pac. dota. cōue-
nire. ⁊. s. de cōsue. c. pe.
⁊ q2 publice vtilitatis est
ne crimina remaneāt ī
punita. j. de sentē. excō.
vt fame. ⁊ ff. de solu. sti-
chum. §. i. ⁊ ff. ad. l. aql.
ita vulnerat⁹ in fi.

mēto: q̄si in eo talis erat subintelli
gēda ꝯditio[a]: si videlicet illa ī legē
ꝯiugij non peccaret. Ita si qs iu
rauerit se ducturum aliquā in vxo
rem: nō pōt ei fornicationē oppo-
nere precedētez[b]: sed subsequentē:
vt illā nō ducat in ꝯiugem: q2 in il-
lo iuramēto talis debet ꝯditio sub
intelligi: si vz illa contra regulā de
sponsationis non venerit. Alio
quin si post huiusmodi iuramentū
publica meretrix fieret teneret eaz
ducere in vxorem: quod est pror-
sus absurdum. Nam si post cōtra
ctum coniugiuz vir propter forni-
cationez licite potest vxorem a sua
cohabitatiōe dimittere: longe for
tius[c] ante ꝯiugiū celebratū propter
eandem cām sponsus licite pōt in
suā cohabitationez non admittere
sponsam[d]: q2 turpius eijcit[e] q̄ non
admittitur hospes. Non obstā
te in alterutro[f] casu vinculo iuramē
ti quod quidem propter subintelli
gendam conditionem est tale vt is
qui iurauit ad vtrunqz[g] sine trans-
gressione se possit hēre. Quod si
post huiusmodi iuramentum mu-
lier fieret nō solū leprosa: sed etiaz
paralitica: vel oculos[h] vel nasum
amitteret: seu quicquaz ei turpius
eueniret: nūquid vir teneretur[i] eaz
ducere in vxorē: ꝑfecto ductā non
posset dimittere. Sed nunquid nō
ductā admittere teneret[k]: quāuis[l]
interdū ꝯtractū nō dirimāt qd im
pedit[m] ꝯtrahendum. Illud autē
iuramētū ē ꝓculdubio temerariuz
si vir iuret vxori: q̄ eam super nul-
lo crimie[n] accusabit: quia si mulier
fieret infidelis: ⁊ nolet cohabitare
viro absqz contumelia creatoris:
vel vt illum pertraheret ad infide
litatis errorem: tūc incunctāter de
beret illam impetere apud iudicez
suum: vt eaz nisi penitus resipisce
ret omnino dimitteret[o] secundum
canonicas sanctiones. Quod si
expresse iurasset q̄ eā super adulte-
rio nō impeteret: esset ne seruāduz
huiusmodi iuramentū: cū scriptu-
ra testet q̄ patronus[p] ē turpitudi-
nis qui celat crimen vxoris: ⁊ secū
dum regulaz euangelij si primo ⁊
secundo correcta resipiscere nollet
dicendum esset ecclesie: vt tanquā
ethnica[q] ⁊ publicana deīde vitare
tur: ne per hoc libera preberetur ei
peccandi facultas propter impuni
tatem peccati. Sed nūquid vir
nō potest dimittere vxori pecanti
nō solū septies sz etiā vsqz septua-
gies septies secundum euangelicā
veritatē. Tutius ergo in hoc[r] ca
su videtur: ut ꝓpter iurisiurādi reli
gionē vir accusare desistat[s] vxorez
ad diuortiū celebrandū: quāquam
denunciare[t] eam possit ad peniten
tiam peragendam.

I Dez abbati ⁊ caplo castelliōis.

¶ Licite ex causa necessaria etiam
per religiosos iuratur.

Et si xp̄s preceperit sm euan
gelicaz veritatē: sit sermo[u] ve
ster est ē: nō[x] nō: vt affirmatio[y] vel
negatio sicut ꝓcedit ex ore ita ꝓce-
dat ex corde: quia tamen hominū
excrescēte malitia simplici assertio
ni vel negationi vix creditur: iccir-
co prudenter adiunxit: qd ampli⁹
est: a malo est: a malo quidē nō tā
culpe q̄ pene: nec exhibentiū sz exi
gentiū iuramentū: nā incredulitas
huiusmodi magis est pena q̄ cul-
pa. vnde non dixit malū: sz dixit a
malo. Licet enim iuramentum
ꝓhibuisse dn̄s videatur: nusquaz
tamen per creatorem sed per crea
turaz[z] iurare prohibuit: ne per hu-
iusmodi iuramentū transferretur
ad creaturā honorificentia creato
ris. Quare cū ī euāgelio ꝓmisisset

o ¶ Dimitteret. q2 frater
aut soror nō est seruituti
subiect⁹ in hmōi. xxviij.
q. i. si infidelis. ⁊. j. de
diuor. quāto. iuxta illud
spernas spnētē vel blas-
phemare volentez. vt te
credētem scelus ad mor-
tale trahentem. Nā sūt
absqz mora sic vincula
rupta priora. Vincen.
p ¶ Pron⁹. xxxij. q. i.
c. i. ⁊ ff. ad. l. iul. de ad-
ulte. l. ij. §. ij. ⁊ ff. d fur.
qui. vas. §. i. argu. ⁊. j.
de adulte. si vir.
q ¶ Ethnica. ethnos. i.
gēs īde ethnica. i. gētil.
r ¶ In hoc casu vltio. s.
vbi iurauit nō accusare
eā de adulterio ⁊ ita pōt
qs se obligare pacto ad
nō accusandum. j. de ac
cu. veniens. arg. ꝯ. ff. de
pac. si vn⁹. §. illud. ⁊. §.
pacta. ⁊ ff. de pact. do.
ꝯuenire. hoc solutū ē. s.
in notula. nam illud.
s ¶ Desistat: ⁊ ita pac-
tuz ⁊ iuramētū valet q̄
tenus tāgit rē familiarē
nō ī eo q̄ publicā vt di-
xi in notula. nam illud.
t ¶ Denunciare. sed qd
si nollet corrigi nec cura
ret de excōicatione. dicit
Jo. q̄ tunc licite pōt eaz
deserere q2 iā est ꝯtume-
liosa creatori suo. xxviij.
q. i. si infidelis. ⁊ sic qn̄
qz cui precludit vna via alia via ad idez admittit: vt. iiij. q. iij. fui neqz
⁊ hic: q2 lz nō posset eā accusare: poterit tn̄ eā dnūciare. ar. ꝯ. ff. d tuto. ⁊
curato. scire. ⁊ ff. de ꝯdi. isti. q sub ꝯditiōe. §. si qs. ⁊ ff. de bo. liber. q̄ri-
tur. C. si māci. ita vene. l. vlti. ⁊. s. de ꝓcur. tue. Tancre. dicit q̄ n dz eā
deserere: lz se nō corrigat et si vite ei⁹ īsidiaret. xxxij. q. vi. qcqd mulier
sz dz eā tenere ī vinculis ⁊ castigare cū hoc ei pmissuz sit. xxxij. q. ij. pla-
cuit. ⁊. q. v. h imago. ⁊. xxiij. q. iiij. duo ista noīa. ⁊. vij. q. i. sicut alteri⁹.

Et si. Monachi ⁊ cōuersi iurare pn̄t ꝓ testimonio ferēdo ī cā mo
nasterij sui. ita cōiter sūmat. sz h sūmatio nimis restringit lrāz. id
sūmo sic vt ī rubro: diuidit in. v. ꝑtes. ī pma r̄ndet auctoritati euāgelice
q̄ videbat ꝓhibitū iuramētuz. scōa ibi iacob⁹ quoqz auctoritati aplice.
tertia ibi āgel⁹: ꝓbat multis auctoritatib⁹ noui ⁊ veteris testamēti q̄
licitū ē iurar. q̄rta ibi q̄dā. n. q̄re simplr ꝓhibet iuramētū. q̄nta ibi: licet
dat petētib⁹ licētiā iurādi. Ab. si. u ¶ Sermo. xxxij. q. i. ita ergo.
x ¶ Non nō. iste due negatiōes non faciunt h vnam affirmatione sm
q̄ alibi faciunt. ff. de verbo. signi. duobus verbis.
y ¶ Affirmatio. ecce declaratio geminatiōis. i. vt qd os affirmat: ⁊ cor
affirmet. ⁊ quod os negat. ⁊ cor neget. sic. xxiij. di. psalmista.
z ¶ Creaturā. sic. xij. q. i. clericum. ⁊. ī autē. vt nō luxurientur ꝯ naturā

colſ. vi. §. ꝛ q̄m. Per creaturā licitū eſt iurare vbi exprimit̄ i iure vt ꝑ crucē. xij. q. v. q iurat. ꝑ euāgeliū. xxij. q. i. ſi aliq̄. ꝑ ordinē: vt. i. q. i. quotiēs. ꝑ ſalutē ꝑncipis. ff. ð iureiu. qui ꝑ ſalutē. l. iij. §. vlt. ꝑ altare. xxij. q. i. hēmus. aliter. n. iurare nō dʒ. vn̄ nō lʒ iurare mēbra dei in auc. vt nō luxurientur ꝯ naturā colſ. vi. §. ꝛ q̄m. ꝛ. xxij. q. i. ſi quis per capillū. vbi pena ponitur.

a Omnino. i. ex leui cā vel per oīa. Siē oīno habet̄ in lege vt ſi fideiuſſor itercedat ꝑ maiori ſūma q̄ pricipalis debitor oīo non obligat̄. ff. ð fide. grece. §. illud. vſ.

b Seruandū qualiter cūq̄ȝ iuratur ſi licitū eſt qð iuratur ſeruādū ē iuramentū. xxij. q. i. monet te. ꝛ. ff. de iureiu. §. i. qa multa fieri nō debēt ſcā tn̄ tenēt. xxvij. diſ. ſi vir. ꝛ. xxvij. q. ii. nos noui⸗mꝰ. ſicē iudex vltima die ſue iuriſdictiōis indicare nō dʒ. ff. de iuriſdi. om. iu. cū q: ſi tn̄ ſn̄iam dixerit tenet. ff. de offi. ꝓcō. meminiſſe in fi. T.

c Nolite. i. nō habeatis voluntatē iurādi.

d Neceſſitas. ꝛ ita nū⸗q̄ iurādum eſt niſi in neceſſitate: ſed hec neceſſitas includit etiam ſub ſe vtilitatē. xxij. q. i. tu malum. ꝛ. c. ita ergo. Lau.

e Comites: de qbꝰ habes. xxij. q. ij. aīaduertēdū. ꝛ. q. i. ꝛ iurabunt.

f Propheta. ſ. hieremias.

g Iurabūt. hec habes. xxij. q. i. ꝛ iurabūt.

h In veritate: cōſcie.

i In iudicio. i. diſcretione vel deliberatione.

k Iuſticia. i. vt qð iuratur ſit iuſtū ꝛ licitū: ꝛ iſti ſunt tres comites qui debēt iteruenire i quolʒ iuramēto. ſi iſta defuerint nō iuramentū: ſed ꝑiuriū eſt dicēdū vt in. c. aīaduertendū. xxij. q. ij.

l Controuerſie: quia poſt iuramentū delatū ꝛ preſtitū nihil amplius q̄rēdū ē. ff. de iureiurā. nō erit. §. deleto. ꝛ parē hʒ auctoritatē cum tranſactione ꝛ maiorē q̄ res iudicata. ff. de iureiurā. l. ij. qð verum eſt ſi eſt delatū a pte parti. iſtud enī tractari non pōt. ff. eo. admonendi. i.

m Amē. i. ſine defectu. ꝛ eſt no. aſſertionis.

n Teſtis eſt. in veteri teſtamēto iurabatur ſic viuit deus: viuit anima mea. ſic iurauit vidua q̄ erat in ſarepta ſidonioꝝ Helie prophete. Tempore gratie in primitiua eccleſia iurabatur teſtis eſt mihi deus: deū īuoco teſtē. xxij. q. i. ſi peccatū. ꝛ. xxij. di. ſacroſan. Hodie iuratur per deum per euāgelia. lxiij. di. tibi domino. ꝛ. i. q. vlti. T.

o Morior: hoc habes. xxij. q. i. nō eſt.

p Quedā: poſſet aliquis querere ex quo licite iurat̄ quare prohibuit dominus iuramētū. reſpondet papa quedā ꝛc.

q Mala ſunt: q̄dā. n. illicita ſūt in ſui natura q̄dā ciuilr̄. i. iure poſitiuo vl̄ ꝯſuetudinario. ff. de ꝟ. ſi. ꝓhrū. ar. ff. ð adul. ſi adulteriū. ſic q̄daȝ ſūt ſimoniaca ipō iure. ſ. q̄ i veteri teſtō erāt ꝓhibita vt vēdere ſpiritualia. i. q. i. qui ſtudet. q̄daȝ ſunt ꝓhibita ꝑ ꝯſtitutionem eccleſie: vt dare aliquid ꝓ bn̄dictionibus nubētiū ꝓ baptiſimo ꝓ ponēdis prelatis in ſede. de his habes plura exempla. ī. ð ſimo. cū i eccleſie corpore. ꝛ. c. ſicut ꝓ certo. ꝛ. c. ad apoſtolicā. ꝛ hoc eſt qð dici cōſueuit. q̄dā ſunt ſimoniaca: q: ꝓhibita: q̄dā ſūt ꝓhibita: q: ſimoniaca ꝛ de hoc dicit̄. ſ. de offi. dele. ex parte.

r Ex cā. xxij. q. i. ita ergo. C. ſi manci. ita vene. ne proſti. l. i. ꝛ vlti.

dico vobis nolite iurare omnino[a] ſtatim ſubiunxit neq̄ȝ per celū quia tronus dei eſt: neq̄ȝ ꝑ terrā quia ſcabellum pedū ipſius eſt: neq̄ȝ ꝑ hieroſolymaȝ q: ciuitas eſt regis magni: neq̄ȝ ꝑ caput tuū q: non potes vnum capillum facere album aut nigrū. Et quāuis nō ſit per creaturam iurandū ſi tn̄ iuret̄ ꝑ creaturā ſeruandū[b] eſt qdem dūmō ſit licitū qð iurat̄: q: teſte veritate: qui iurat in celo iurat in trono dei ꝛ i eo qui ſedet ſuꝑ eū. Iacobꝰ quoq̄ȝ nō ſimpl̄r prohibet iuramentum: ſed voluntatē iurādi: cū ait: Ante oīa fr̄es mei nolite[c] iurare q̄m ad iuramētū nō dʒ quēquā ſpontanea voluntas īducere: ſʒ neceſſitas[d] trahere iportuna: ꝛ tūc pōt ſine culpa iurare dūmō illos tres comites[e] habeat iuramētū de qbꝰ ꝓpheta[f] ait. Et iurabūt[g]: viuit dn̄s in veritate[h] ꝛ iudicio[i] ꝛ iuſticia[k]. qð autē Iacobus ſubdit: neq̄ȝ ꝑ celū neq̄ȝ ꝑ terrā neq̄ȝ per quodcūq̄ȝ aliud iuramentum iurare vetat ꝑquālibet creaturā quodcunq̄ȝ ſit illud: alioq̄n non dixiſſet apoſtolus hoīes ꝑ maiorē ſuū iurāt ꝛ oīs cōtrouerſie[l] eoꝝ ad cōfirmationē finis eſt iuramētū. in quo patenter oñdit ꝑ quē ſit iurandū: cū ait hoīes ꝑ maiorē ſuum iurant. i. per deū: ꝛ cur ſit iurandū vt videlicet omnis cōtrouerſie finis ſit iuramentū. Angelus quoq̄ȝ quē vidit in apoc. Io. ſtantē ſuper mare ꝛ ſuꝑ terrā: leuauit manum ſuā ad celū ꝛ iurauit per viuentem in ſecula ſeculoꝝ. Xp̄s etiā plus legit̄ dixiſſe in euāgelio q̄ȝ eſt eſt: nō non: cū ſepiſſime dixerit: amen[m] dico vobis. qð ipſe ſecundū Lucā exponens cū premiſiſſet amē dico vobis q: nemo ꝓpheta acceptꝰ eſt in p̄ria ſua: cōſequēter adiunxit: in veritate dico vobis quia multe vidue erāt in diebꝰ Helye in Iſrael. Ap̄ls quoq̄ȝ iurabat cū diceret teſtis[n] eſt mihi deꝰ: ꝛ iterū: quotidie morior[o] ꝑ gloriā noſtrā fr̄es: q̄ greca exēplaria manifeſtiſſimam iurationē eſſe oſtenderunt. Si. n. per ſe malum eſſet iurare ꝓfecto dn̄s nō iuraſſet: cū tn̄ in veteri teſtamento legat̄: q: iurauit dn̄s ꝛ non penitebit eū: ꝛ rurſus: iurauit dominus Dauid veritatem ꝛ non fruſtrabitur eum. imo ꝛ precepit i veteri teſtamēto redde deo iuramēta tua. Quedam[p]. n. ꝓhibent̄ q: per ſe mala[q] ſunt vt furtum adulterium ꝛ huiuſmodi: que non ſunt aliqua tenus facienda. Quedā vero ꝓhibentur ex cā[r] non quia per ſe mala ſunt: ſed q: ſi fiāt frequēter ꝛ multū ex his mala ſequūtur[ſ]: vt vinū per ſe malū nō eſt: ꝛ tamen ꝓhibet apoſtolus dicēs: nolite iebriari vino in quo eſt luxuria: quoniam ex frequenti ꝛ immoderata potatiōe vini luxuria generatur. Sic ꝛ iuramentum per ſe quidē malum non eſt cū ſit cōfirmatio[t] veritatis: ſʒ tn̄ prohibetur ex cauſa[u]: quoniam ex frequenti ꝛ incauta iuratiōe periurium ſepe cōtingit: ſicut in eccleſiaſtico legitur: vir multum iurās replebitur iniquitate ꝛ nō diſcedet a domo eiꝰ plaga. Queadmodū ergo Paulus indulſit propter neceſſitatem diſcipulo ſuo Timotheo vt vtatur modico[x] vino propter ſtomachum: ꝛ frequētes infirmitates: ſic profecto cum neceſſitas exigit ꝓ re vera licita ꝛ honeſta pōt ſecure iurari: q: ceſſante[y] cauſa ceſſet effectus. Licet ergo debeatis eſſe viri perfecti: vt quantum poteſtis iuramēti vinculū euitetis: volens tamē indēnitati veſtri monaſterij prouidere: ne propter defectum teſtium ſui iuris ſuſtineat leſionem preſenti vobis pagina indulgemus[z]: quatēus vos ꝛ monaſterij veſtri conuerſi poſſitis in cauſis eiuſdē deficientibus alijs teſtibus pro ipō perhibere teſtimoniū veritati.

Idem epō amelieñ.

Iuramentū contra vtilitatem eccleſiaſticam preſtitum non tenet.

Sicut[&] noſtris eſt auribꝰ itimatum eccleſia tudertina vacante ipſius canonici ꝛ epiſcopus cū eis dum eſſet in minoribus ordinibus conſtitutus iuramenta quedā

ſ Sequuntur. Nota q̄ aliquid ꝓhibetur nō q̄ ipſū ſit malū ſʒ q: inde pōt ſeq malū. ar. xxi. di. deniq̄ȝ. ꝛ. xxvij. diſ. iō xi. q. iij. nolite. xij. di. q̄ſq̄s ij. q. vij. p̄ſumūt. xxiiij. q. iij. deꝰ q maledicit. īſti. ui bo. rap. §. ſʒ nedū. ar. ꝯ. ff. q ꝛ a qbus manu. li. nō ſi. l. vlti. ꝛ. ff. de pac. ſi vnꝰ. §. illō. Itē arg. q̄ vno ꝓhibito ꝓhibent̄ oīa ꝑ q̄ ꝑuenit̄ ad illud ar. ī. de cleri. cōiu. diuerſis fallacijs. ꝛ. ff. ð cōdi. iſti. l. q̄ ſub ꝯditione. §. ſi qs eo. ꝛ. ff. de ſpōſa. oſo. arg. ff. ð tu. ꝛ cur. da. ab his ſcire. ꝛ. ff. de bo. liber. q̄rit̄. ꝛ. ſ. ð ꝓcu. tue. Itē ar. q̄ aliquo ꝓhibito oīa ꝓhibent̄ q̄ ſequūt̄ ex illo. ſ. ð cōſti. nā ꝯcupiſcētia.

t Cōfirmatio. ſic falſitas eſt īmutatio ꝟitatis in auc. ð inſtru. cau. ꝛ. ſi. circa ꝑn. col. vi.

u Ex cā. ar. q̄ potiꝰ cōſideranda eſt cā facti q̄ ipſum factū. xv. q. vi. c. i. ī ſi. ꝛ. xxiij. q. viij. occidit. ī. ð accu. cū dilectus. ꝛ. ff. de fur. l. verū. Vin.

x Modico vino. ð cōſe. di. q̄nta ſūt tibi arg. q̄ lʒ h̄re curaȝ corporis moderatā ad exercitiū ꝟtutum. ar. xliij. diſ. multis alias icipit conuiuia: de pe. di. ij. c. charitas. ꝟ. itē. corpus noſtrū.

y Ceſſante cā: ꝑꝑ quā exclu dēdā. ſ. ꝑiuriū itroductū ē ne iuret̄. Si. n. cā eēt ꝑꝑ quā habēdā aliq̄d fieret lʒ ceſſaret cā illa ſi iō ceſſaret id qð factū ē ꝑꝑ illā cām. xxij. q. vij. tantū. ꝛ. q. i. dixit dn̄s. vl̄ ceſſante cā odioſa ꝛ ꝯ ius ceſſat ꝛ eiꝰ effectus. dixit. Vin. verū eſt circa alias perſonas: ſed circa eādē perſonam non ceſſat niſi ꝑuilegiū vl̄ ꝯceſſio tēdat ad norā ꝛ tunc expone ꝟba illa verū ē ab initio: ſed ſi ex poſt facto icipit odiū nō ceſſat effectꝰ. i. prohibitio. ar. ī. ð deci. ſuggeſtū. ꝛ. lxiij. diſt. §. ver. ꝛ. ff. de vul. ſubſti. ex facto. ſic plane ē glo. alias verū eſt ꝛ ita non rn̄det expoſitiōi. dic verū eſt circa alias perſonas que n̄ habēt priuilegia: ſed circa eādē perſonaȝ q̄ habet ꝑuilegiū n̄ ceſſat priuilegiū. i. n̄ ꝑditur ſi priuilegiū ipſū vel ꝯceſſio tēderet ad norā vt dicūt tres ꝑdicte cōcordā. ar. ī. de elec. c. ſuggeſtū. lxiij. di. §. verū. ð h̄ q̄liter ītelligat̄ dictū ē. ſ. ð renū. poſt trāſlationē. ꝛ. lxi. diſ. §. his auctoritatibꝰ. vl̄ dic ceſſāte cā. i. ceſſante ꝑiurio ceſſat ꝓhibitio: ꝛ iſtāte neceſſitate ꝓ re ꝟa licita ꝛ honeſta licite iurat̄ ꝛ hic eſt ſenſus huius l̄re quātū ad hunc caſum.

z Indulgemꝰ. ſ. indultū eē oſtendimꝰ iā olim. xxiiij. q. ij. ſuꝑ prudētia. ꝛ. ſ. de teſti. tuis. ꝛ. c. cū nuncius. ꝛ. c. cum inſuper.

Sicut noſtris. Diuidit̄ in tres partes. In prima ponit iuramentū temerariū. In ſcd̄a ponit iurantē ibi: pro iuratione. In tertia cōmittitur inquirenda ꝛ retractāda ibi: q:. Ab. ſi.

& Sicut noſtris. incauta: ſic pʒ q̄ aliq̄s i mortali pctō exiſtēs ſi ꝓmotꝰ fuerit nō remouet̄. ſ. ð tēpo. or. ex pte. ꝛ. l. di. q̄cūq̄ȝ. ꝛ epūs q committit mortale pcm̄ nō remouet̄: vt q ſine cā vult renunciare. ſ. de renun. niſi. ꝛ eſt contra illud lxxi. di. quādocūq̄ȝ. ꝛ. c. prece. ꝛ. xxiiij. di. c. vlti. ꝛ. l. diſt. ex penitentibus: ꝛ ſic

buiusmodi temeraria iuramenta non repellūt a ꝓmotiõe nec a testimõio. s. de testi. intimauit: ꝛ. c. constitutis: ꝛ. s. de testi. co. c. vlt. vel dic poti⁹ cõsulit ecclesie q̄ ꝑsone. s. de or. cog. cū vilect⁹. Itē in mortali peccato exist̄s admittit ad accusandū. v. q. i. quidā. ꝛ h fuit ad declarandā innocentiā illi⁹ ifamati ꝑ libellu⁹ occulte proiectū. sed isti sic ꝓmoti nõ remouent q; huiusmodi crimina leuia sūt q̄ nõ deiciunt ordinatos. lx viij. di. c. i. ꝑ quib⁹ ponit solūmodo pna saltem vni⁹ anni: vt. xxij. q. iiij. q sacramẽto. q̄ antea crimina inducant depositionez ꝛ que non: notatur iuenies. s. ó tẽpo. or. ex tenore: ꝛ. c. vlt. ꝛ. xv. qõne vlt. in summa.

a ¶ In dānum epalis. ꝛ sic p; q̄ vacante ecclesia canonici nihil possint disponere de reb⁹ epat⁹ i ipsi⁹ ꝓiudiciū. xij. q. ij. si q̄ ó reb⁹. ꝛ. ſ. ne se. va. ꝑ to. nec reddit⁹ epales pñt diminuere. ſ. ó re. eccle. nõ alie. vt sup. imo nec epus ipe vt ibi of vñ q̄quid factum fuerit i ꝓiudiciū epat⁹ totum v; in statū pristinum reuocari.

b ¶ Reducas: imo ꝛ ipse idez tudertin⁹ epus posset reuocare. xij. q. ij. non liceat: ꝛ. xxv. q. ir. q̄ quis cõmisit: ꝛ si ꝓsẽsit tanq̄ canonic⁹ p̄t postea tãq̄ epus reuocare: q; q̄si ãte aditã hereditatẽ ꝓsensit. ar. ff. quor leg. l. i. §. q̄ ait ꝓtor. nã quedã facit aliqs tãq̄ ali⁹. s. de ele. qõ sicut: ꝛ. c. cū iter cãonicos. ꝛ. ff. de adop. si pr. §. q duos. ff. eo. si consul.

¶ Um contingat. Summatur cõiter vt in rubro. Sz ego generalr sic sũmo. Iuramẽtū prestitū super actu a lege ifirmato p̄ncipalr fauore iurantis: lz secũdario i fauorẽ publicuz necessario est obseruandū si nõ vi nec dolo fuit p̄stitū ꝛ i alteri⁹ ꝓiudiciū p̄ncipalr nõ redũdat. h. d. multũ singulariter cõsiderata medulla capituli. In pna pte ponitur cõsultatio. In secũda responsio ibi: nos aũt. Ab.

c ¶ Sanctiones: vt. ff. ó fun. dota. l. iulianus: que prohibet alienationez fundi dotalis: ꝛ. C. ad velle. auc. siue a me.

d ¶ Debẽt: ꝛ id q̄ h dicit signanr multa ꝛria. q; regula vtriusq; iuris dicit q̄ ꝛ leges sit ꝑ ifecto habẽdũ ẽ. r. di. vides. nec iuramẽtũ valet ꝛ hoc fcm. s. de so. cõpe. si diligẽti: ꝛ. C. de legi. nõ dubiũ. ꝛ vbi p̄ncipale nõ tz nec accessoriũ. s. ó fi. istru. inter dilectos cũ suis cõcor. Itẽ cũ talis ꝛct⁹ sit a iure dānatus. ff. de fun. do. l. ler iulia. ꝛ. C. ad velle autẽ. siue a me. qualiter iuramẽtũ prestet robur ꝛctui cũ iuramẽtũ nõ sit vinculũ iniquitatis. xxij. q. iiij. ister cetera: ꝛ s. eo quãto. nec. n. illõ sufficit q̄ sine ĩteritu salutis eterne possit seruari: q; illõ fallit in temerariis iuramẽtis. s. eo. ex lris. ꝛ fallit q̄liqz lz nõ sit temerariuz. s. eo. quẽadmodũ. ꝛ. c. quintauallis. Itẽ vbi quis iurat se solucurũ pecuniaz spe future munerariõis põt venire ꝛ iuramẽtũ si ei nõ soluat ꝛ tũ potest fuari sine ĩteritu aĩe. C. ó nõ nu. pe. ĩdubitati: sed illud bz tacitã cõditiõez si pecunia fuerit ei numerata. Itẽ si iurat illud qõ sit turpe vl ꝛriũ legi iuramẽtũ ẽ nulli⁹ momẽti. ff. ó leg. l. si quis inglinos. in fi. Itẽ vbi per iuramẽtum inducitur alicui ꝑpetua viduitas istõ nõ tenet fuare. ff. ó iurepa. adigere. ad hoc dicas q; ler ꝓsiderauit qd sit vtile corpori: ꝛ honestũ. nam expedit mulieribus saluas hre votes suas vt ĩueniãt aliquos q⁹ nubere possint. ff. so. ma. l. i. sz canon ꝓsiderat vtilitatẽ aĩe. Vel dic q; tũc ꝓiudicat ei mulieri iuramentũ q̄ñ aliunde põt cõsuli mulieri vt vl in auc. siue a me. Jo. ita soluit has ꝛrietates. Aliter põt dici q; siue mulier possit cõsulere aliunde sibi siue nõ: nõ põt venire ꝛ iuramẽtũ sponte prestitũ ꝛ sine dolo vel metu. ꝛ lz ꝛctus talis nõ videatur obligatori⁹ q̄tũ est de sui natura: tñ sine aliqua turpitudine põt fuari iuramentũ super eo prestitũ. vnde h considerauim⁹ potius accessoriũ q̄ principale propter periculũ anime: vt h dicitur. sicut alias obligatio nõ tenet tamen iuramẽtũ super hoc prestitũ debet seruari. s. eo. debitores. ¶ Preterea ꝓhibitio huiusmodi alienationis fundi dotalis nõ ẽ ꝑpetua. q; si secũdo post bienniũ ꝓsentiat mulier bene tenet in autẽ. predicta: siue a me. vnde multo fortius iuramẽtũ potest confirmare q̄ prius nõ valebat ꝛ quasi ꝑ ꝓsensu se

in dānuz episcopalis iuris fecerũt priusquã de põtificis electione tractat⁹ aliquis hꝛet ꝛ infra. ¶ Pro iuratione incauta iponi fecim⁹ episcopo penitẽtiã ꝓgruentẽ: ꝛ infra. ¶ Quia non iuramenta sed periuria pot⁹ sunt dicenda q̄ cõtra vtilitem ecclesiasticam attentantur.

Mandamus quaten⁹ ab ipsis canonicis inquiratis super premissis diligentius veritatez: ꝛ si ea ĩueneris esse vera: q̄ in dānũ[a] episcopalis iuris repereris taliter attentatũ in statum debitum appellatione remota reducas[b]. ¶ Dem. ¶ Non auditur mulier cõtra alienationẽ rei dotalis cui sponte consensit ꝛ non contrauenire iurauit.

Cum contingat interdum: q; constãte matrimonio mulieres alienatiõibus super reb⁹ dotalibus ꝛ donationibus propter nuptias ꝓsentiãt: ne vlteri⁹ cõtrauenient, ꝑprio sacramẽto firmando: ac soluto processu tpis mrimonio ꝓtrauenire nitãtur: vtrũ hoc eis liceat: a nobis tua frater. requisiuit. ¶ Nos autem. ſ. T. T. R. q; ꝛ si mulierũ ꝓsensus in talibus non videatur obligatorius secunduz legitimas sanctiões[c]: ne tali tñ ꝑtexu viam ꝓtingat periurijs apiri: mulieres ipse fuare debent⁹ huiusmodi iuramẽta sine vi[c] ꝛ dolo sponte prestita: cũ i alteri⁹[d] ꝓiudiciũ nõ redũdẽt: nec obseruata vergãt in dispendiũ salutis eterne. ¶ Dẽ. ¶ Mouens bellũ iniustũ cõpellit restituere q̄ ꝑ violẽtiã occupauit ꝛ eos absoluere a q⁹ indebite iura-

menta extorsit. hoc primo vsq; ad ver. iuramẽtũ. ab ide vsq; ad finẽ fm verum intellectum. h. d. Non astringit qs iuramẽto ad iplendum q̄ iurauit si ab alia pte nõ iplet cuius respectu p̄stitũ est iuramentum.

Sicut ꝛ infra. Si cõstiterit: q; p̄dictus. H. iniuste[e] bellũ mouerit ꝓtra. J. ipsum. h. studeatis inducere vt vniuersa ꝑ huiusmodi violẽtiã occupata restituat[f] cõque rẽti: ꝛ eũ a p̄stito sibi iuramento, prius absoluens. Nõ si acqescere noluerit ipsum ad hoc si p̄missa veritate nitunt cogatis ꝑ sniam excõicationis ꝛ terrã eius interdicti sentẽtie supponẽtes. ¶ Iuramentũ aũt q̄. J. se asserit p̄stitisse si de assensu factũ ẽ vtriusq; cũ nõ ligat⁹ q̄ p̄stitit: dũ ille cui p̄stituz fuerit seruare negligit quod promisit. ¶ Dem in concilio generali. ¶ Clerici nõ hñtes tpalia a laicis non tenẽtur eis prestare iuramentum fidelitatis.

Dmis de iure diuio qdã laici vsurpare nitunt cũ viros ecclesiasticos nihil tpale[h] obtinentes ab eis ad p̄standũ sibi fidelitatis[i] iuramẽta cõpellũt. ¶ Quia fm apostolũ fu⁹ suo[m] dño stat aut cadit: sacri auctate ꝓcilij, phibem⁹ ne tales clerici pſõis secularib⁹ p̄stare cogãtur hmõi iuramẽta. ¶ Ono. iij. A. ꝛ. L. canonicis antiochenis. ¶ Qui iurat nõ eẽ ꝓtra aliquẽ p̄t i cãis, pp̃is ꝛ ecclie sue eẽ ꝓtra euz.

Petitio vestra nobis exhibita continebat: q; ecclesia antiochena vacãte pnceps antiochenus

cundo habetnr. ꝛ illa contraria supius inducta intelliguntur de illis q̄ perpetuam habent cãm ꝓhibitionis ꝛ in sua natura turpia sunt vt p; ex ꝓtrariis. vnde si iuramentũ ibi interueniat non tenet cum nõ possit seruari sine ĩteritu aĩe. simile huic loco habes. ſ. de pig. significãte. ibi dicitur q̄ pactũ legis cõmissorie i pignoub⁹ nõ tenet. qõ est verum. C. de pac pig. l. i. ꝛ. iij. ꝛ tamen si iuramentum interueniat super pacto tenet nec auditur volens venire contra vt colligitur in decre. predicta significante: argu. a contrario sensu. ꝛ sic intelligas istam ꝛ illam.

e ¶ Sine vi. ar. q̄ iuramentuz metu vel vi prestitũ nõ est seruandũ. qd iuris sit viri. s. qõ met⁹ cã abbas: ꝛ de hoc dicit. xv. q. vi. auctoritatez. ꝛ. s. eo. peruenit.

f ¶ In alteri⁹ ꝓiudiciuz. scz creditorum vel filior. ar. a contrario sensu. s. eo. venientes.

Sicut ꝛ infra. Fides etiam iurata seruanda non est ei qui fidez frangit. h. d. Ego comprehendendo totum ter. summo sic vt in rubro. Et vt p; ex p̄dictis sunt due partes. Scõa ibi: iuramẽtum autẽ. Et pone sic casum lr̃alem. Quidã Henricus iniuste mouit belluz ꝛ ioannẽ in quo multa ei⁹ bõa ꝑ violentiam occupauit ac eũ captuz forte ad iuraduz ĩdurit vt bona sic occupata non repeteret vel fm aliũ ĩtellectũ relarauit cũ iuramẽto vt redeundo ad vincula ꝛ hoc fuit primũ iuramentũ de quo in fi. lre. ꝛ non apparet super quo. Sed forte fm Host. iste Jo. annes p̄misit Henrico cẽtũ lib. si ipsuz nõ offenderet ꝛ ille lz p̄miserit ꝛ iurauerit forte nõ offendere dictũ Jo. nihilominus eũ offendit quibus

g ¶ Iniuste. ꝛ iõ saltẽ ind: recte ratione peccati spectat h ad iudiciũ eccle sie. s. de iudi. nouit. qd sit iustũ bellũ habes. xxij. q. ij. in sũma.

b ¶ Restituat. q; iniustũ erat bellũ: sz si iustũ fuisset bellum statiz res sic occupate essent sue. xxij. q. v. dicat.

i ¶ Ligat. quia nõ seruãti fidem fides nõ est seruanda. sic. s. eo. peruenit: ꝛ quemadmodũ: quia illa conditio subintelligenda est in hoc iuramento: vt notatur in. c. quemadmodũ. arg. cõtra. xxiij. q. v. quod deo. sed illud nõ tangit hic.

Inis. Primo ponit factum reprehensibile cui secũdo preuidet ibi: Quia. Ab. si.

k ¶ Temporale: si tẽporalia possiderenr a laicis i bis sũt minores illis. s. de ma. ꝛ obe. solite. xviij. di. si epus. Ber.

l ¶ Fidelitatis: imo nec clericis h iuramẽtũ prestãdum est. ſ. de simo. ex diligẽti. ꝛ. ſ. de re iu. c. vlt. ꝛ. s. eo. ti. nullus. nisi i casibus notatis ibi.

m ¶ Seruus suo: vt. ij. q. i. multi. ad fi. si seru⁹ stat suo dño remunerãdus est ab ipso: si cadit puniend⁹. quasi dicat si steterit remunerabit. si ceciderit iudicabit a dño suo. Et sic est ar. q̄ laici nullã habent iurisditionem in clericos. nec etiam per consensum clericorum. s. de so. cõpe. si diligenti. ꝛ. c. significasti. vbi de hoc.

Petitio Cõiter sũmatur vt rubro ꝛ ꝓcedit h summatio fm intellectũ glo. sed habito respectu ad glo. inno. summo sic. Qui timenti cõspiratiõẽ iurat de nõ essendo cõtra eũ põt tali iuramento nõ obstante in ꝓpriis ꝛ ecclesie sue causis stare cõtra eũ. Sz limita hec duo

summaria: vt. ī. dicā. cōis diuisio. Secūda ibi: interpretatione. Ab. si.
a ¶ Extorsit. iuramentū p dolum siue metū extortū cum de hoc constiterit nō est seruandū. s. eo. cū ɔtingat. ī fi. ꝛ sic ɔfessio ex metu. xv. q. vi. c. i. ꝛ xxi. q. ij. lotharius. sic ꝛ ɔsensus taliter extorꝰ nō valet. ī. de puil. cū olī. Sꝫ vr̄ ꝙ iuramētū in eo ꝙ nō tāgit negocia ecclesie vel etiā ꝓpria sit refuādū lꝫ sit extortum cum possit fuari sine interitu aīe. s. eo. si vo. ꝛ. c. ad nr̄am. ij. ꝛ. c. cum cōtingat. ꝛ. xxij. q. iiij. si aliqđ. ꝛ ita p tale iuramētuꝫ tenet ꝙ nullā ɔspirationē vel aliqđ aliud qđ sit ɔ̄ statuꝫ pn̄cipis ꝓcurabunt. ꝛ ad h̄ alias de honestate tenerent ēt sine iuramēto. ꝛ ita fuare tenent iuramētū illud quātum ad hāc ptē iuramēti lꝫ fuisset extortum. ꝛ sic est ar. ꝙ ꝓ pte tꝫ iuramētū ꝛ ꝓ pte nō. ꝛ. sic. s. de ma. ꝛ ob. dilecti: ꝛ. xxij. q. iiij. īter cetera. sic ꝛ factū alicuiꝰ pro pte valet ꝓ pte non. ī. de pbē. dilectꝰ. similē declarationeꝫ. habes. s. eo. quanto.
b ¶ Declaramꝰ. declaratio iuramenti siue interp̄tatio cū de ipso dubitat ptinet ad papā. s. e. quāto. sic. ī. de eccle. edi. c. vlti. s. de elec. venerabilē. ad fi. Sic ꝛ in oī sacramēto ītelligit excepta auctoritas pape. s. e. venientes. ꝛ. s. de rescrip. ɔstitutus. similiter ꝛ īpatoris. ff. ad munici. īpatores. ꝛ in consti. de feu. §. vlti. ꝛ idem cū dubitatur vtrum sit licitū vel illicitum. s. de elect. venerabilem.
c ¶ Specialibus vr̄is: ꝛ no. ꝙ lꝫ aliqs teneat alicui p sacramentum: tn̄ ɔtra se nō tenet vel ɔ̄ ecclesiā suā vel ēt ɔ̄ cōitatē suā: vt h̄ apte. arg. s. ō postu. c. vlt. ī fi. nā ꝛ in generali ꝑmone ꝑsona loquens ītelligit excepta vt h̄. ꝛ. ff. de sena. l. i. §. i. ꝛ. ff. loca. l. q insulā. §. vlti. ꝛ. C. de solu. īquisitio. C. de ɔsti. pe. autē. sed ita. ꝛ. ff. de ɔdi. ꝛ demō. q heredi. §. plautiꝰ: ꝛ est ar. ꝙ si ꝓmisi tibi dare turrē meā vel castrū ɔ̄ oēm hoīem: non tn̄ teneor dare ɔ̄ me. nā nemo tenet aliū plus diligere ꝙ seipsuꝫ: qꝛ ordinata charitas a seipso īcipit. xxiij. q. v. si nō lꝫ. ꝛ p̄mo dꝫ facere ibi elemosynā deinde ꝓximo. de pe. di. iij. sane cauendum. ar. ɔ̄. ff. de pac. cū in eo eēt ꝛ. ff. si fui. vē. altius. ꝛ. ff. de neg. ge. si pupillus. §. vlti. in autē. vt diffe. iudi. §. si do refutauerit. col. ix. ff. ō pigno. Paulus. §. vlti. ꝛ. ī. de nat. ex libe. ven. c. vno. ɔ̄ria ista specialia sunt.

timens ɔspirationes aliquas fieri ɔtra eum: a vobis iuramētū extorsitᵃ ꝙ ɔtra ipsum nō essetis decetero ꝛ ifra. Interp̄tatiōe ɔgrua declaramusᵇ vos iuramēto hmōi nō teneri qn pro iuribus ꝛ honoribus ipsiꝰ ecclesie ac ēt spālibᶜ vr̄is legitime defendēdis ɔtra ipsum principē stare libere valeatis: cohercēdo vos a machinatione dūtaxat p quā idē p̄nceps deberet lesioneꝫ ꝑsone vel sui amissionē icurrere p̄ncipatus. Idem archidia. ꝛ magistro. G. catuleñ.

¶ Cū agit de vsuris pōt iudex in qualibet pte litis ex officio suo deficientibꝰ probationibꝰ exigere a ptibus iuramētū de veritate dicēda.

Ex lr̄is vr̄is accepimꝰ ꝙ super cā vsurar̄ vobis pro. G. contra. E. ab ap. se. cōmissa nō potuit per testes ab ipsius. G. parte ꝓductos de sortis quātitate liquere: lꝫ de obligatione pignoris ɔstitisset. vn̄ si expedire videtis ꝙ exigatur de dicēda veritateᵈ a partibus iuramentū: cum ex famaᵉ q̄si notoriuꝫ habeat prefatū. E. ex q̄dā terra ipsius. G. sibi titulo pignoris obligata sortem ꝛ ampliusᶠ percepisse. Ne igit ex huiusmodi iuramenti defectu iusticia occultata veritateᵍ succūbat: Mādamus quatenꝰ partes ad prestandum huiusmodi iuramētū per cē. ec. ap. re. cogatis.

Ex litteris. Si iudex in p̄n. cause iuramentū de veritate a ptibus nō exigit in ꝓcessu illud exigere poterit. sic cōiter summat. Sꝫ h̄ sūmariū lꝫ sit ver̄ ī se nō tn̄ colligit ex lr̄a in q̄ nō pōderat ꝙ a p̄ncipio nō fuerat exactū. Secūdo mō ꝑm aliū intellectū summat sic. Cum agitur de vsuris ꝛ ꝓbatiōes deficiūt si fama est pro petēte in supplemētū ꝓbationis exigit iuramētū. h̄ lec. ē no. ꝛ pōt eē va ī se sꝫ nō ɔgruit huic lr̄e q̄ nō loqt de iuramēto litis decisiuo: sꝫ de vitate dicēda q̄ ī se multū differunt: vt. ī. patebit. Ego inherendo v̄bis lr̄e sūmo sic vt ī rubro. Et ideꝫ puto eadē rōne ī q̄libet cā ī q̄ īminet peccatū. vt. ī. dicā. In p̄ma pte ponit ɔsultatio. In secūda r̄nsio mādatum ɔtinēs ibi: ne igit. Ab. si.
d ¶ Veritate. iuramētū istud de dicēda vitate p̄stat solūmō in spiritualibus causis. s. de elec. dudum. ij. iuramentū. n. de calumnia in talibus non prestat. s. de iura. calum. lr̄as. requirit ē a p̄lato ecclesie de consuetudine p̄cipue cū de facto suo agitur. alias nō vr̄ ꝙ p̄latus sit īterrogādus. de hoc diri. s. de elec. dudum. ij. ꝛ p istud iuramentū r̄ndet tantuꝫ de eo qđ scit: vnde dꝫ simpliciter r̄ndere scio vel nescio: sed per iuramē de calumnia respondetur de eo qđ credit vel existimat. C. ō iura. calū. l. ij. hoc iuramentū de veritate dicenda prestat hodie prelatus in cā ecclesie in animam suam ꝛ capituli sui in spiritualibus causis: vt habet ī quadam decre. extra cōpilationem que incipit. presentium ꝛc.
e ¶ Ex fama: ꝛ ita pꝫ ꝙ qualitercunqꝫ aliqđ sit diuulgatum per famam seu quasi notorium nō sufficit ad probationē. iiij. q. iij. §. item sepe fit. sꝫ cū alijs adminiculis sufficit. s. de testi. p̄terea. tamē sola fama sufficit ad matrimoniū īpediendū. ī. de ɔsan. ꝛ affi. sup eo. ꝛ. ī. de spon. cum in tua.
f ¶ Amplius: omne qđ ꝑcipitur de rebus titulo pignoribꝰ obligatis totū dꝫ computari in sortē ꝛ qđ superest dꝫ restitui. ī. de pig. cū ɔ̄. ꝛ. ī. de vsur. c. i. ꝛ. ij. deductis p̄mo expensis vt ibi dr̄: qꝛ fructꝰ tm̄ ītelligunt deductis expensis. C. de fruc. ꝛ lit. expen. l. i. ꝛ. ff. so. ma. fructꝰ. qꝛ nullꝰ casus pōt īteruenire q hoc genꝰ deductionis impediat. ff. famil. herci. fundus. qnīmo fructus precepti ipo iure pignꝰ liberant. C. de distrac. pig. l. i. ꝛ. qcqd ꝑcipitur ex pignore cōputat ī sortē. C. de pig. ac. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ī. de pig. significante.
g ¶ Veritate. Nec ē cā quare h̄ iuramētū exigit: vt. s. vitas reueletur timore iuramēti. sic ex eadē cā testes qui cōpellunt alias nō cōpellerent. iiij. q. ij. ꝙꝙ. ꝛ. s. de testi. co. c. vlti. ꝛ p totum. ꝛ qꝛ mortale peccatum est occultare veritatem. xi. q. iij. quisqs. ꝛ. ī. de cri. fal. c. i. ꝛ qꝛ cā vsurarū est quasi spiritualis cuꝫ sit ecclesiastica: iuramentū de veritate dicēda exigitur: ꝛ non ō calumnia. Nec colligit h̄ ꝙ iuramētuꝫ de calumnia h̄ p̄stitū fuisset vt qdā dicunt. si tn̄ de calūnia ꝛ vitate simul iuraretur nō crederem esse peccātū tā in ciuili ꝙ in spirituali. nec offenderetur ordo iuris īmo vtile esset. ꝛ si iuratuꝫ fuisset de calumnia superfluū non esset iuramentum postea de veritate prestitum: qꝛ ad diuersa refertur: qꝛ eque preiudicat ɔfessio de credulitate sicē de veritate. dubitatio huiꝰ iuramenti forte fuit: qꝛ nō fuit p̄stitum debito tpe. s. statiꝫ post litis ɔtes. sicut iuramentum ō calumnia prestatur. vnde questituꝫ fuit an postea debeat prestari. ꝛ sic pꝫ ꝙ tunc pōt p̄stari iuramentū de veritate siue de calumnia anteꝙ sit ī causa cōclusum nec est de substātia ordinis iudiciarij ꝙ statim lite ɔtesta. prestatur. h.

Idem colloceñ. archiepo ꝛ eiꝰ suffraganeis.

¶ Si positus in dignitate alienat bona dignitatis nō valet alienatio ꝛ ipsemet reuocare debet nō obstāte iuramēto de nō reuocādo mari me si prius iurat non alienare.

Intellecto iādudū ꝙ charissimus in xp̄o filiꝰ noster vngarie rex illustris alienationes q̄sdaꝫ fecerit ī p̄iudiciū regniᵇ sui ꝛ contra regis honorē. Nos eideꝫ regi dirigimus scripta nostra vt alienationes p̄dictas non obstāte iuramento si qđ fecit de nō reuocandis eisdē studeat reuocar̄. Quia cū teneat ꝛ in sua coronatione iuraueritiura regni sui ꝛ honorem corōe illibata seruare: illicitum profecto fuit si prestitit de nō reuocādis alienationibus huiusmodi iuramētuꝫ ꝛ propterea penitus non seruādūⁱ. G. Re. ix. epo. cenomā.

¶ Si mulier iurauit aliquē eē suū maritum: ꝛ succubuit: qꝛ aliter non probauit: nō datur nec denegatur ei licentia cum alio contrahendi.

Mulieri que in iure p̄stito iuramento asseruit virum talem in ipsam per verba depresenti matrimonialiter consensisse probationes alias nō habenti viro ab eius impetitione p sententiā absolutoᵏ: Nec ōbes īniaꝫ dar̄ cū alio mr̄imoniū ɔtrahendi ne auctor piurijˡ

Intellecto. Si is q preest iurauit nō alienare non valet alienatio quā postea fecit ēt si iurat nō ɔ̄uenire. sic cōiter summat. Sed sūmatio nimis restringit lr̄am q̄ fundat se nō solum sup iuramēto: sꝫ ēt sup iure debito: ut. ī. latiꝰ dicet. iō summo sic vt in rubro ꝑm ver̄ intellectū. Ponit p̄mo factū corrigendū. Scđo corrigi mādat ibi nos. summittēs cām mādati ibi: qꝛ. Ab. si.
h ¶ Regni. sic ꝛ epi iurant in sua ɔsecratiōe ꝙ iura sui ep̄atus nō alienabūt ī. de ec. edi. c. vlti. ꝛ. ī. de re. eccle. nō alie. vt sup. ꝛ qđ de nouo nō infeudabūt ī. de feu. c. ij. īmo ꝛ si suspectꝰ esset ō dilapidatione dꝫ cautionē p̄stare. xxviij. dist. de syracusane. Sic ergo pꝫ ꝙ iuramētū istius regis in coronatione sua licitum ꝛ honestū fuit: ergo secundū in contrarium prestitum fuit illicitum. s. e. tua. i. qꝛ cōtra canonica instituta fuit prestituꝫ ꝛ ideo nō seruandum. si. s. de fo. cōpe. si diligenti. ꝛ. s. e. cam te. qꝛ si vnū ɔtrarior̄ est bonū reliquū est malum. viij. q. i. sciendū. ꝛ. xxxij. di. hospiciolum. qn̄qꝫ tamē vtrunqꝫ ɔ̄riorꝫ bonum est vt nubere ꝛ nō nubere. xxviij. q. i. sic enī neqꝫ. vltra vnam columnā. huiusmodi enim iuramenta que fiunt in dānuꝫ sue dignitatis nō iuramēta: sed periuria siue temeraria sunt censeuda. s. e. sicut nostris. ij. vnde ille q prestitit sua auctoritate pōt venire cōtra ꝛ reuocare mala alienata vt ibi dem̄ est īmo tenetur ad hoc ex iuramento prius prestito ꝛ ex officio sibi cōmisso. xxv. q. ix. qđ qs cōmisit: ꝛ sic est ar. ꝙ iuramentum factum per metū sup rebus ecclesie nō repetendis non obligat. s. e. ꝑuenit. i.
i ¶ Non seruandū. qꝛ ī malis ꝓmissis rescinde fidem. xxij. q. iiij. in malis. ꝛ per totam illam questionem.
Mulieri que. Diuidit quo ad intellectū qꝛ p̄mo ponit q̄stio. Secundo solutio ꝛ ratio ibi: nec. Ab.
k ¶ Absoluto. qꝛ actore nō probāte reus dꝫ absolui. ī. vt ec. benefi. vt nostruꝫ. ꝛ. s. de cau. pos. cū eccl̄ia. ꝛ. C. de eden. qui accusare: ꝛ. ī. eo. c. vlti. §. i. Quid si mulier ista habuisset vnū bonum testē nunqđ defert ei iuramentum? vr̄ ꝙ sic. s. de ꝓba. sicut ɔsuetudo. ꝛ. C. de re. cre. ī bone. ꝛ. ī. e. c. vlti. ī tali casu nō dico iuramentū deferendū quātūcunqꝫ honesta sit ꝑsona: qꝛ h̄ agit q̄si de statu hominis cū p hoc seruitꝰ ɔstituat in ipso nec causa dicit modica qꝛ iuramētū defert inspectis circūstantijs cause: ꝛ ꝑsonarū. ī. e. ti.
l ¶ Periurij. sic. s. e. si vo. ꝛ. C. si aduer. ven. l. i. nec dꝫ ecclesia viā periurijs

aperire que periuria vetat. C. de indi. vi. l. ii. in fi. S. eo. ti. cū ꝓtingat. ne ide iuriaꝝ nascatur occasio vnde iura nascunt. ſ. de accu. qualiter ꝛ qñ. i. ꝛ. C. vñ vi. meminerint: ꝛ ecclesia nō debet alicui laqueū inijcere. xxij. q. i. de viduis ij. qō faceret si daret ei licentiā ꝯbēdi ꝯ id qō iurauit imo ecclesia dz ei suadek vt ꝯtra propriū nō veniat iuramētū. ar. p̄dicti. c. ō viduis. rōne huiꝰ presumptionis: qꝛ de nemine p̄sumēdū est q̄ sit immemor sue salutis. i. q. vij. sancimꝰ. sed nō dz ei expīsse p̄hibere ꝓpter aliā p̄sumptionē q̄ posset esse i ꝯtriz qꝛ potuisset eē q̄ falsuz iurauit cū legitime possit ꝯbere si falsum fuit qō iurauit: qꝛ periuri ꝛ criminosi ꝛ iudei qui sūt ecclesiā possunt ꝯbere mꝫimoniū. xxvi. di. deinde opponit. ꝛ. ſ. de diuoꝝ. gaudemꝰ. ꝛ. ſ. de ꝯsang. ꝛ affi. de infidelibus. ꝛ sic due p̄sumptiōes ꝯtrie b cō currunt ꝛ neutra ꝓpōderat alteri. simile. S. ō cle. cā iter. R. q̄ñq; tñ vna p̄sumptio elidit aliaz. S. de p̄scrip. lras. ꝛ. ff. de in inte. resti. diuus. Quid ergo faciet eccl̄ia taceat. sic infra de cog. spi. sup eo. in fi. sic̄ spiritualis bō tacet qꝛ mētiri timet: timet ēt ne ille q ad mortē ḡrit occidat. xxij. q. ij. ne gs arbiter. Relinquat ergo ꝯscientie sue. ipa enim scit an ꝯbere possit si verū est qō iurauit nullū pōt ꝯbere mꝫimonium quo ad veū: sed si falsum ē bñ pōt ꝯbere vt est ꝓbatū. Lau. dicebat in hac q̄stione: q̄ bene poterat ꝯbere ꝛ dari licētia cō trahēdi ex hoc tali iuramēto. nā q vēdicat rē. dicit p ꝯsequē tiā illam possidere. S. de iudi. examinata. tñ pōt redire ad interdictū vti possidetis. ff. de acqui. pos. naturaliter. ¶. nihil. sed errabat. q enīz rē vendicat hoc facit rōne vñij qō habet vel credit se hꝫe: sic ꝛ mulier q̄ petit aliquē hoc facit rōne seruitutis quā in eo acq̄siuit p ꝯsenſuz mutuū ō p̄senti: ꝛ hoc notauit Lau. de clandesti. matri. in antiqua cōpilatione. c. i. b.

videaris: nec hoc ei dicimꝰ p̄hibendum ne forte si falsum iurauerit matrimonium contingat legitimum impediri: sed sue conscientie est potius relinquenda.

I Dem.

¶ Qui iurauit seruare statuta edita ꝛ postea p illud iuramentum aliter non iurando promisit seruare edenda seu postea edita non tenet ex iuramento ad nouiter edita.

QClericus qui iurauit statuta i ecclesia sua edita ſuaturꝫ: promittens per idez iuramentū[a] statutum quod postmodū subsecutū est fideliter obſuare: ☞ Lz trāſgredi non debuerat quod promisit[b] non tenetur ad illius obseruantiam ex debito prestiti iuramenti.

I Dem. D. iudi.

¶ Juramentum litis decisorium a iudice delatū sine iusta causa recusari non potest: delatuz vero a parte licite recusatur ꝛ referetur: i actione tamen famosa nō licet reo referre. h. d. vsqz ad. ¶. sane.

ITuramentū a te parti[c] delatū nisi iusta de causa[d] non potuit recusari. ☞ Quāuis qō in iudicio a parte parti deferꝝ recusari possit licite ac referri. ☞ Nec liceat ꝓuento famosa[e] actiōe referre huiusmodi iusiurandum. ¶ Sane si actor omnino[f] inprobatione defecerit: reus debet etsi nihil prestiterit obtinere. ☞ Jpresumptione vero faciente pro[g] illo: reo deferri potest ad ostendendam suam innocentiam iuramētuz: nisi iudex inspectis personarum ꝛ cause circumstantijs illō actori videat deferendum.

Rubrica De exceptionibus.

QClestinus tertius.

¶ Si testis de crimine contra enz excepto cōuincitur vel alias conuictus apparet repellitur a testimonio: sed de crimine non punitur si non tangit negociuz principale.

Eniqz q̄ in dicta ꝛ psonas testiū: ꝛ infra. Si crimina testib⁹ obijciunt[h] de quib⁹ nō fuerant hactenus accusati[i]: sed tantū per exceptionem opponunt: probatio illorum criminum exhibenda[k] est antequā causa per sententiaz[l] termine

recusari. ☞ Quāuis qō in iudicio a parte parti deferꝝ recusari possit licite ac referri. ☞ Nec liceat ꝓuento famosa[e] actiōe referre huiusmodi iusiurandum. ¶ Sane si actor omnino[f] inprobatione defecerit: reus debet etsi nihil prestiterit obtinere. ☞ Jpresumptione vero faciente pro[g] illo: reo deferri potest ad ostendendam suam innocentiam iuramētuz: nisi iudex inspectis personarum ꝛ cause circumstantijs illō actori videat deferendum.

Rubrica De exceptionibus.

QClestinus tertius.

¶ Si testis de crimine contra enz excepto cōuincitur vel alias conuictus apparet repellitur a testimonio: sed de crimine non punitur si non tangit negociuz principale.

Eniqz q̄ in dicta ꝛ psonas testiū: ꝛ infra. Si crimina testib⁹ obijciunt[h] de quib⁹ nō fuerant hactenus accusati[i]: sed tantū per exceptionem opponunt: probatio illorum criminum exhibenda[k] est antequā causa per sententiaz[l] termine

propter nouas ꝓbationes. sed post iuramentum delatum a parte parti ꝛ prestitū ab eo non pōt recedi. ff. eo. admonendi. Jtē procurator nisi sit vniuersoꝝ bonoꝝ vel nisi specialiter mādatum sit iusiurādum deferre non pōt. ff. e. iusiurandū quod. ¶. procurator.

d ¶ Nisi iusta de cā. puta qꝛ dubitat q̄ hoc iuramentum est de veritate .ff. e. ti. iusiurandum. ꝛ ad pecunias. i. rñso. ff. re. amo. marcellus. ꝛ sic preter iuramentum de calūnia iurat de ꝛitate ab altera pte in isto casu si. S. e. de testi. vltra. b.

e ¶ Famosa actione: vt in actiōe furti ꝛ alijs famosis actionib⁹ ꝛ actione rerū amotarū non referꝝ iuramētū: vt. ff. re. amo. l. marcellus. ¶. vl. ꝛ. ll. sequētib⁹. ꝛ idem ē vbicūqz lex defert iusiurandum. C. de fideicō. l. vlti. ꝛ. C. de iure delibe. sancimꝰ. ¶. licētia. ꝛ. C. de iure do. ipe. l. vlt. C. de his qui ad eccle. ꝯfu. p̄senti. ¶. sicubi. ꝛ. C. de bo. au. iu. pos. l. fi. ¶. vlt. nisi eadem. l. permittat referēdi ptās. Jtez ꝛ illō scias q̄ qui iusiurādum defert primo iurabit q̄ p calumniam nō defert vt in. l. p̄dicta marcellꝰ ꝛ. C. de fideicō. l. vlti. ꝛ. ff. e. iusiuranduz. ¶. qui iusiurandum.

¶ Sane. Quia. S. dixerat de iuramento deferendo a iudice ꝛ a parte ne aliqs crederet hoc iuramentum indistincte posse deferri subijcit hunc. ¶. Jn quo ponit notabilē ꝛ solēnē limitationē. Et hoc intendit. actore nihil ꝓbante reus ē absqz oi onere absoluendus. si vō p̄sumptio est ꝓ eo deferꝝ reo iuramentū vel ipsi actori consideratis psonaꝝ ꝛ cause circūstātijs. ꝛ pōt diuidi i duas partes. in pma ponit regulā. in scōa ipsiꝰ determinationē ibi: p̄sumptiōe vō. ab. si.

f ¶ Omnino. in ꝓbatione. nota q̄ si actor omnino nihil ꝓbat nec hz p̄sumptionē reus ꝛ si nihil p̄stiterit absoluit. sic. S. de cā pos. cū ecclesia. ꝛ. ſ. vt ecclē. bene. vt nostrū. ꝛ. S. e. mulieri. ꝛ. C. ō edē. qui accusare. Si vō actor hz p̄sumptionē ꝓ se: ꝛ ꝯ reum tunc ꝯtra talē p̄sumptionē deferꝝ a iudice reo iuramētū ad purgādā innocentiā suā vt hic dicit exp̄sse. ꝛ. C. de his q ad ec. ꝯfu. p̄senti. ¶. sicubi. ꝛ. C. eo. in bone. que intelligit hm istum. ¶. vt qñqz referat reo qñqz actori: qꝛ nō distīguit ibi. ꝛ actori qñqz deferatur iuramentū in defectū ꝓbationis puta cū hz vnā bonā p̄sumptionē siue vnū bonum ꝛ honestuz testem tunc habito respectu ad quālitatē cause ꝛ qualitatē persone vt nō sit p̄sumptio q̄ pro tāto debeat deierare deferꝝ iuramentū ipsi actori. ad hoc p̄stat optimū ar. ff. ō legiti. tuto. legitimos. ꝛ. S. de renun. sup hoc. in fi. ꝛ. S. de ꝓcu. ex īsinuatione ꝛ sic intelligitur. S. de proba. sicut ꝯsuetudo.

g ¶ Pro illo. s. actore.

Rubrica De exceptionibus. Supra visum de probationibus in genere ꝛ in specie: sed quia vt plurimū fundata intentiōe actoris reus opponit peremptoria vel contra probationē actionis: ꝯgrue igit ex ordine subijcitur tractatus de exceptionibus

Eniqz. Tria sunt dicta. Secūdum ibi: q̄ si. Tertium ibi: ceterum. Ab. si.

b ¶ Obijciunt. hanc decre. intellige hm tenoreꝝ illiꝰ decre. S. de testi. testimoniū ꝛ hm tenorē illiꝰ decre. presentiū. S. de testi.

i ¶ Accusati. si enim accusati ꝛ cōfessi vel ꝯuicti fuissent indistincte repellerentur etiā sine alia ꝓbatione si hoc ꝯstaret: vt. S. de testi. testimoniū. ꝛ. c. sup eo. Jtē ar. ꝯ. iiij. q. iij. ¶. itē. l. iulia. So. aliud hm leges vbi non repellitur ab obiectu criminis. nisi cōdēnatus fuisset ꝛ infamis effectus hm canones sufficit si probet criminosus.

k ¶ Exhibēda: statim vel infra terminū cōpetentē a iudice statuendum. S. de ꝓba. lz. ꝛ. S. de offi. deleg. prudentiā. ¶. serta. ar. seruata di. illius. autē. C. de testi. autē. si vocatur. b.

l ¶ Per sniam. Quidā dicunt vt. T. q̄ hoc est verū de illa exceptiōe q̄ obijcit in psonā testis: que ante sniam dz probari. illa vero que in dicta testium opponit. s. cum testis arguitur de falso vel actor vsus fuerit falsis testib⁹: vel instrumētis vsqz ad. xx. annū pōt opponi. C. de fal. quere lam. ꝛ. ſ. eo. cū venerabilis. sed in causa matrimoniali in infinitū posset agi de falso: qꝛ sniā lata ꝯ matrimoniū non transit in rem iudicatā per

tractum temporis.ſ.de re iudi.lator.ꝛ.c.ꝛsanguinei.ſ.de eo qui vxor.i ma.cuz haberet.ꝛ.xxv.q.ir.§.his ita reſpondetur. Sed ſi de falſo ante ſniam fuerit obiectuz ꝛ nō ꝓbatum poſt ſniam opponi non pōt: niſi appellatū fuerit.C.de fi.inſtru.l.vlti.ꝛ idē videt dicēdum: vt alij dicūt de hac exceptione q̄ opponit i ꝓſonas teſtiū.ſ.q̄ in cā appellationis iteruz poſſet opponi.naz in cā appellationis pōt opponi exceptio peremptoria q̄ debuit ꝓponi ante ſniaz .C.ſen.reſci. non poſ.l. .ij.ſed h̄ eſt exceptio peremptoria ſaltē per obliquū ſiue indirecte q̄ ꝓbato q̄ teſtes ſint ꝓiuri vel alias criminoſi non debēt admitti.alias videret q̄ hec exceptio eēt dilatoria qō nō ē veruz. ꝛ ꝓterea potuit eē q̄ iſta ignorabat in priori iudicio:ꝛ poſt appellationez didicit q̄ mō obijcit: vñ ſaltem cū iuramēto:ſi h̄ ante aptūrā nō fuit protestatus oz admitti.ſ. ō teſti.ꝓſentium. ꝛ qō dr̄ hic anteq̄ cā per ſniam terminet.ſupple niſi fuerit appellatū alias verꝫ eſt quod h̄ dicitur:q̄ citra appellationem non audiretur.

a ¶ Cum ſicut. ſupple. q̄.ſ.crimina obiecta ſi ꝓbata fuerint teſtes:repelluntur ꝛ ſubdit cāz cū.i. q̄ teſtes abſq; vlla ꝛc.

b ¶ Sicut canonica.ꝛc. ꝛ ſic lege hanc lſam.

c ¶ Abſq; vlla infamia vel ſuſpitione: vt .ij.q. vij.teſtes.ꝛ.q.iiij.preſul.ꝛ illa ſunt canonica iſtituta: de qb⁹ h̄ loquit.

d ¶ Confeſſi. vnde repellunt: ſi hec oſtendatur ſine aliqua probatione .ſ.de teſti.teſtimoniū.idē erit ꝛ ſi modo ꝓuincant: vt in ꝓdicto.c. teſtimonium.ꝛ intellige iſtū.§.ſm tenorem iſtius.c.teſtimoniū: vt ibi viri: vt.ſ.ſi in crimīe pſeuerāt repellant in ciuili ꝛ in criminali ſi ſunt emēdati admittant in ciuili ꝛ criminali cum ciuiliter agitur dūmodo ipſos nō cōmittetur infamia:ꝛ hoc ē quod ſequit in fi.§.niſi prius ꝛc. In criminali vero nullo mō quātūcūq; egerint penitentiam: vt ibi.

e ¶ Stephanus.iij.q.vi.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.iij.

f ¶ Innocētes.ſi fuerit ꝓuicti p teſtes nō vt q̄ poſſint ꝓbare ſe nō eē tales: q̄ talis negatiua nō admittit ꝑ teſtes.ſ.de ꝓb.ad noſtrā.ꝛ fuerint ꝓfeſſi nō poſſunt ꝓbare ꝑriuz.qō.n.q̄q; ſua voce villucide ꝓteſtat⁹ ē i eundē caſum ꝓpꝛio teſtimonio infirmare non pōt.ſ.de ꝓbati.p tuas.ꝛ .C.de nō nu.pecu.generaliter.q̄ confeſſioni prime ſtandū eſt.ſ.de preſump.lſas.ꝛ expone inocētes.ſ.per ſniam.ſ.de teſti.teſtimoniū. Littera iſta niſi prius ſe probauerint inocentes ſic oz intelligi.i. niſi ꝓbauerint ſe emēdatos de crimine ꝛ egiſſe ſniam ꝛ hoc ſi fuerint innocētes reputantur:ꝛ ita demum admittunt vt dictū eſt in notula.pri.vnde non obſtāte eo qō ꝓfeſſi vel ꝓuicti fuerint.ꝛ hoc ꝓbare pñt per ſacerdotē ſuū .l.di.in capite.ꝛ.ij.q.i.ſi peccauerit in fi.ꝛ.ſ.de ſimo.nemo.

g ¶ Ceterum.reſponſio tacite queſtionis.poſſet aliqs querere an teſtes quibus crimina probant in modū exceptionis ſint propter hoc puniendi.reſpondetur q̄ non.

b ¶ Siue cōfeſſi.er eo q̄ dicit confeſſi:eſt opti.ar.q̄ teſtes tenent reſpōdere an ſint criminoſi:q̄ ſi tenentur ꝓiteri'cum opponit exceptio cōtra eos vt inuit hec lſa:multofortius quādo examinant.de hoc viri.ſ.de teſti.cum cauſaz.ꝛ qō dicit ꝓfeſſi:ꝛ hoc itellige quādo examinabant ꝛ interrogati fuerūt a iudice ſup crimīe ꝛ ipſi ſunt ꝓfeſſi.lz reſpōdere nō tenerent:ꝛ ideo non credit eis cum iaceant in crimine. vel dic q̄ debent interrogari quādo crimina in modum exceptionis teſtibus opponunt: vt dictuz eſt cum lſa ipſa hoc dicat:ſed illud nūquā vidi fieri. Et ē ar. q̄ ſi iudex recuſetur coꝝ arbitris poteſt ab eo queri ꝛ oz ide dicere veritatem.ꝛ hoc vidi fieri ſepe.

i ¶ Pena ordinaria. vt.ſ.de or.cog.cum dilectus. vbi de hoc.ff.de bis qui no.infa.lucius.

k ¶ Contingere:ſi enim crimē qō obijcit teſti ꝓtingit cām de qua agit non ſolum repellitur:ſed etiā punit.ſicut cū vir accuſat vxorē de adulterio ꝛ ipſa excipit de lenocinio quod ipſe tradidit eam adulterādā.ff.ō adul.l.ij.§.ſi publico.ſic ꝛ teſtis qui in teſtificando vacillauerit ſiue falſum dixerit punit.C.de teſti.nullum.ꝛ.iiij.q.iij.§.itē qui falſo. ſi.ſ. de ꝓbē.cum ſup.ꝛ.ſ.de elec.ſuper eo.ꝛ.c.per inquiſitionē.ar.alias puniri nō oz:q̄ nō agit de hoc vt h̄ dicit:ſz in eo i quo agit.ſ.q̄ repellit a teſtimonio.

l ¶ Nobis. Obis diuiſio.ſecunda ibi:nos. Ab.ſi.

¶ Accuſatione. Dubitatio fuit in hoc cū enim prius cōtigerit ei nō videbat poſtea ei obijcere poſſe excōmunicationē cū approbauerit mores illi⁹ .ſ. de accuſa.nulli.ſ.de iureiur.quēadmodū.ꝛ.ff.ō adul.ſi vxor.in fi.ꝛ.ff.ō neg.geſt.pomponi⁹.i. viij.q. .ij.dilectiſſimi.xxxij.q.v. horrendus.ꝛ.iiij.q.iij.§. itē ſi qs teſtib⁹.ꝛ.ſ.de his q̄ fiūt a mag. par.ca.er ore. Itē non oz alij obijcere qō ipſe noluit ſeruare .ſ.de ꝓbē.pro illoꝝ.ꝛ.ſ.c.pri. ꝛ.ſ.de appel.an ſit.ꝛ.ſ.de electio.bone.i. Sed his oīb⁹ pōt rñderi cuz Auguſtino.nōnullos ſuſtinemus quos inuiti toleramus .xxxiij.q.iiij. quiſqs. ¶Preterea alia eſt ſolutio: ꝑdicta locū habēt in accuſationibus: vt.ſ.de ſen.excōi.i pñtia vt ſi aliqs ꝑticipauerit excōicato:nō pōt ei poſtea opponere excōicationez: vel ipſum denunciare:cū ipſum nō direxit eccliē ſuē.ſic loquit illa decre. i pñtia:ſecus i exceptionib⁹: vt h̄:q̄ lz reus ſit excōicat⁹ minori excōicatiōe ſiue etiā maiori pōt excipe ꝛ actorē.cū q̄libz legitima defenſio ſit ei refuſata .ſ.eo.cum inter.ꝛ.c. dilecti. ꝛ .c. vlti.innuit h̄ vbi dicit ſecūdus vo ꝛc.q̄ ſi accuſatus eſſet maiori excōicatione notat⁹ nō poſſet ſuū accuſatorē repellere a ſua accuſatiōe.qō nō ē verū vt dicūt iura priorime dicta ꝛ alia plura vt pz.ſ.e.dilecte. ꝛ c.ſignificauerūt.q̄ nec i famoſ famē.nec criminoſus crimiſum pōt accuſare.xxxij.q. vi. nihil iniqui⁹.ꝛ.iij.q.vij.iudicet.ꝛ.ſ.de adul.c.pe.ꝛ vl.ꝛ.C.ō adul.qñ alerā dr̄ū. vñ ſupple ibi marime. Secūdus vo a ſacramētoꝝ cōione marime q̄ idez eſſet ſi eſſet remot⁹ a cōione fideliū.lz Gratianus eſſet in ꝑria opinione p id quod legitur.ij.q.vi.alieni:qō patet in hoc.§.q ē ꝓtra. ſed illud eſt ſpeciale. fallit tamē vbi proſequitur quis iniuriā ſuā.iiij.q.vi.omnib⁹. Itē fallit i epo vt.ſ.de accu.nulli.ꝛ illud fuit ſtatutū in odium epoꝝ:q̄ non debent hmōi paruos homines ꝛ viles in familia ſua.ij.q.vij.circa paſtoris.

m ¶ Al ſacramentoꝝ.ſ.de ſen.excō.ſignificauit.ꝓtra.ſz illud videtur eſſe ſpeciale in excōicatis a papa. vel pōt habere locū quādo cōicat ei ꝑ quo excōicatus eſt.ſ.de ſentē.excōmu.nuper.ꝛ.c.ſi concubine. vel ibi fuit excōmunicatus cum omnibus fautoribus ſuis.ri.q.iij.excellentiſſimus.

¶ Ab ecclēaſtice. Ita ſummat Jo.an. vt i rubro.ſed h̄ ſūmatio ē multuz generalis ꝓuenit nō lſe i genere. Alij ſummāt ſic. Reus nō neceſſarius ab exceptiōe repellit ꝑ replicationē paris crimīs vel obiecti.poſſet aliter ſūmari ꝛ itelligi: vt.ſ.patebit. Eſt.n. h̄ decretalis difficilis quo ad itellectuz ꝛ adhuc reddit magis difficilis pp dicta doc. Diuiuidit i duas partes.in prima ponit deciſum exordium.in ſcḋa m ādatum ibi:madamus. Ab.ſi.

n ¶ Non poſſint opponere. Hin. dicit i hoc loco q̄ nomine collegij: vel eccleſie poterāt opponere hāc exceptionē:ꝛ illi qui nō habebāt plura beneficia nomine ſuo ꝛ eccl'ie:ſz hoc nō profuit:q̄ papa Celeſtinus ſcīēter ꝓtulerat illi Ja. beneficiū:ꝛ ideo nō poterāt opponere.ar.ſ.de offi.dele.paſtoralis.§. pterea. ꝛ.ſ.de reli.do.ꝓſtitut⁹.ꝛ dic q̄ bñ admitteret exceptio:niſi iā fuiſſet miſſus i poſſeſſionē ꝛ ꝓfirmat⁹ ꝓut h̄ fuit vt pz in antiqua ꝛ hoc vbi dicit pacifica poſſeſſione gaudere. T.ꝛ J. dicebāt q̄ nomīe eccleſie nō poterāt illuz opponere. q̄ō enim in ſuis perſonis equū putabāt in aliis nō poterāt reprobare.ſ.de cōſti.cum oēs.ir.di.ſi romanoꝝ.xxxij.q.vi.nihil iniquius.ſiij.q.iij.ſi quis teſtibus.ff.de re.iur.cū par.ꝛ.ſ.de adulte.c.pe.ꝛ vl.Sed videt q̄ nomīe eccleſie poterāt obijcere q̄ delictū pſone ꝛc.xvi.q.vi.ſi epm.ꝛ.ſ.eo.cuz venerabilis. ſed nō debent ꝓpter hoc admitti:q̄ ſic alia via ꝓſequerent id q̄ō volebāt.q̄ō eſſe nō oz.ſ.de ꝑcu.tue.ꝛ q̄ nō expedit eccleſie hāc exceptionē opponi imo expedit eccleſie plures hmōi diuites clericos vt eā poſſint meli⁹ defēdere:ꝛ ſpiritū ꝛ fiſc⁹ abundabit vtens ſubiectis locupletib⁹: i aut. vt iudi.ſine quo.ſuffra.§. .i.col.ij.ſz pone q̄ aliqui ſint qui nō habēt plura beneficia nunqd poſſunt opponere. Dicunt ꝓdicti.T.ꝛ Jo.q̄ non ſint admittēdi: q̄ ſic alij eſſent conſecuti per iſtos q̄ō per ſe nō poterāt q̄ō eſſe nō debet.ff.de bo.lib.queritur.arg. .xl vi.di.ſicut nō ſuo.ff.de admini.re.ad ciui.p.l.ij.in pnc.itē iſti nō habētes plura bñficia qui obijciūt hāc exceptionē aut elegerūt alios aut electi ſunt ab illis:ſi alios elegerūt tali exceptioni renūciaſſe vident: vt.ſ.de ꝓſti. cū acceſſiſſent.ꝛ.ſ.de ꝓbē.ꝑ illoꝝ. Si vo electi ſunt a talibus nō poſſunt hoc obijcere cū habeāt cauſaz ab illis qui hoc opponere nō poſſunt. arg.xvi.q.iij. ſacerdotes.in fi.ꝛ.ff.de iure do.cuz in fundo. ꝛ indignū eſt vt illi admittantur ad re-

pulsionem illorum quorum repellerent actores.s.de testi.l3 et quadã. Et ex hoc sequit q si aliqs nõ facit mentionẽ in rescripto de beneficio suo q capitulũ nõ põt ei obijcere ẽ falsitate rescripti cũ eis nõ ↄpetat talis exceptio.ᷓ tñ rescriptũ nõ valet:s3 tñ valet quãtũ ad hoc.ĩ.ẽ pbẽ.p illor. Plerũq3 enĩ dat actio ei qui nõ põt agere:ideo q3 reo nõ cõpetit exceptio.ff.si fui.ven.loci.§.pe.ᷓ.s.qõ me.cau.ad audientiã.ᷓ.ĩ.de iureiurã.debitores Mihi vr q Vin.melius dixit nõ obstãtib⁹ rõnib⁹ assignatis ᷓ iõ illi saltẽ q nõ hñt alia bñficia bene pñt hanc exceptionẽ opponere ᷓ defendere ecclesiã.ĩ.de cõces.pbẽ.ex pte.ᷓ.ĩ.eo.dilec.immo vnus solus põt se opponere:vt.xij.q.ij.nõ liceat:quia vtilitas ecclesie ĩ hoc procuratur.ᷓ ideo audiẽdus ẽ ĩ.de his q fi.a ma.par.ca.cu3 in cũctis.ᷓ.xxi.di.nicena.qn isti q se opponunt ↄcurẽt vtilitatẽ ecc͞lie nõ dubitat:q3 si iste q plura beneficia h3 reciperet lederet ecclesia cũ nõ possit cõtinuã residẽtiã facere ad quã ẽ iure cõi tenet ᷓ ita nõ possit ecclesie deseruire. fauore eni3 ecclesie ᷓ pp vtilitatem ipsius ecclesie statutu3 fuit vt clerici debeãt ĩ ecc͞lia resideᷓ.nec ob.qõ dr q isti ↄceperũt alios habẽtes plura beneficia.ergo nõ pñt ampli⁹ hãc exceptionẽ opponere.hoc nõ est vex.si eni3 semel male fecerunt nõ sequit q postea idẽ facere debeant l3 renunciauerint exceptioni sue ↄ vnum nõ renunciant cõtra alios q3 res iter alios acta nõ prodest alijs nec nocet.ĩ. de re iudi.c.pe.cum suis cõcor. ar. ad hoc.ĩ.de priui.l.si de terra.ᷓ.c.accedentibus.

Pastoralis. Diuiditur. nam primo ponitur decretalis ↄsultatio in scõa responsio in q duo facit.pmo ponit decretum ᷓ ipsi⁹ casu3.scõo penã ᷓ tres casus exceptos ibi:ita q Abbas siculus.

ᷓ nisi in tribus casibus hic exceptis

Pastoralis: ᷓ infra Quonia3 per dilatorias exceptiões maliciose nõnunquam causaru3 terminatio prorogatur: inquisitioni. T. respondẽdo decernimus vt infra certum tempus a iudice assignandum oẽs dilatorie[a] proponantur. Ita q si partes extũc[b] voluerint aliquas opponere quas nõ fuerint protestate[c]: nullatenus audiãtur[d]: nisi forte aliqua de nouo[e] sibi competens exorta fuerit: vel is qui voluerit ea3 opponere fide3 faciat iuramento se postmodum[f] ad illius noticiam peruenisse.

I. Dem monachis farseñ.

Excõicatus excipere appellare ᷓ omnẽ defensionẽ facere potest. sed reconuenire non potest.

Cum inter priorem ᷓ conuentu3 de argentolio ex pte vna: ᷓ nobilem virum. S. de malileone dioce.pictauieñ.ex altera super dãnis ᷓ alijs coram vobis ex delegatione nostra questio verteretur: procuratore ipsius nobilis vestrũ volente declinare iudicium eo q duos ex vobis habebat suspectos ↄcurator monasterij allegauit pti eiusdẽ nobilis cum esset vinculo excommunicationis astrict⁹ exceptionis huiusmodi beneficium interdictum: ᷓ infra. Inquisitioni vestre duximus respondendũ q predicto nobili legitima defensio[g] in iudicio reseruatur ᷓ maxime iudicis recusatio: cum periculosum sit corã suspecto[h] iudice litigare: ac suspectis iudicibus se ap. causam de certa conscientia[i] non committat. vnde in talibus non excõmunicati fauor attenditur: sed equitas iudicantis: cu3 non debeat claudicare[k] iudicium ac satis videatur absurdum si actore impugnante reo defensionis copia denegeᷓ: q3 sic cõdemnareᷓ multotiẽs absoluẽdus. Porro cum excõmunicato quando in causa absolutionis existit nõ sit iusta deneganda sententia: nec interdici debet eide3 ap.remediu3[l] si contra iusticiam cõdemnetur: q ratione in vno eodẽq3 negocio ipi alia legitima[m] subtrahãtur suffragia: non videmus. Ceterum non sic in reconuentione[n]: sentimus ne quod in defensionis remediũ sustinetur: ad impugnationis materiã extendatur[o].

I. Dem monachis farseñ.

Excipiens nõ videtur fateri ea que in exceptione includuntur. Et exceptio falsi potest etiam post sententiam opponi.

Cum venerabilis. F. noster. J. sabieñ.eps coram dilectis filijs nostris. R. tituli sancte Ana-

a Dilatorie.secus de peremptorijs:ᷓ de exceptione excõmunicationis que pñt proponi qñcũq3.de his dr.ĩ.e.exceptionem.

b Et tunc.i.post terminum statutum a iudice ᷓ finitum.

c Protestate.s.de testi.presentium.ᷓ intellige ↄtestate nominãdo expsse exceptiões q scribi deberẽt.s.de pba.qñ.vt si velit pponere exceptionẽ recusationis illã pmo d3 proponere ᷓ sup illa tñ pcedere.de alijs põt protestari sic saluis alijs dilatorijs q tales sũt ᷓ dñt nominari pbãdis suo loco ᷓ tpe postq cognitum fuerit de suspitione.de hoc dixi.s.de pba.qñ nec sufficit dicere in genere saluis alijs excepti.q3 per h nulla videretur ↄuisio huius decre.ĩ. de ↄfir.vti.vel inuti.bone.s.de do.ᷓ cõtu.ex lr̃is.

d Audiaᷓ.sic ẽt dic lex q si aliqs pposuit vnã exceptiõe3 ᷓ succubuit: si vult aliã postea pponere: h faciat.ĩ.terminũ ↄstitutũ isti.de excu.tu.§.q aũt ᷓ hoc vex ẽ q simul põt pponi cũ alicui ↄpetũt plures exceptiões q ñ sunt ↄrie: s3 ĩ ↄrijs sec⁹.vñ si pmo pposuit vnã ᷓ succubuit volẽs postea ire ad aliã hñ admittiᷓ.C.de inof.te.ↄ maiores.ᷓ.ĩ.ti.pxi.auditis.Et ita p3 q h pdiᷓ exceptio si nõ pponaᷓ ĩfra terminũ ↄstitutũ: s3 actio ñ pdiᷓ: sicẽ ĩ accusatore q3 si nõ ↄse quiᷓ accusationẽ suã ĩfra terminũ postea nõ audiᷓ.ĩ.ẽ ac.veniẽs.ᷓ.C.q accu.nõ pos.l.iij.ᷓ.iiij.q.v.qsqs.de h dcm̃ ẽ.s.de pba.l3.ĩmo puniᷓ in libra auri q exceptionẽ dilatoriã post litis igressu3 pponit.C.de excep.l. si qs aduocatus.

e De nouo.s.post terminũ statutũ idẽ eẽt si ẽt post litẽ ↄte.exorta sit.s.ẽ of.dele.ĩsinuãte:q3 q ẽ nouo emergũt auxilio ĩdigẽt.ff.ẽ iter.ac.ẽ etate.§.ex cã ᷓ noua res nouũ ↄsiliũ ᷓ remediũ exigit.ff.de vẽ.ĩspi.l.i.ĩ pñ.ᷓ si noua cã allegeᷓ puta q3 fideiussor mortu⁹ sit itex equũ erit pstare cautionẽ.ff.vt ĩ pos.leg.plane: ᷓ nouis morbis noua ↄuẽit antidota ppari.s.ẽ iur.ca.l.cetex.ᷓ.l.vi.vt ↄstitueret.

f Postmodũ.s.post terminũ ↄstitutũ ĩfra quẽ oẽs dilatorie pponanᷓ.sic.s.de testi.pñtiu3.ᷓ ita iuramẽtũ ẽ h ᷓ ibi legitĩa pbatio. S3 qd si post litẽ ↄte.vellet iurare q post ĩpa3 ↄtestationẽ ad noticiã ipsi⁹ puenit q tñ nõ ẽ exorta de nouo: s3 erat ab initio puta ↄsanguine⁹ erat iudex ĩpetrãtis vel ĩpetrãs vasallus iudicis vel aliq alia ↄsilia: s3 hoc re⁹ ignorabat: nũqd d3 audiri. Dicũt qdã q sic. Mihi vr q ampli⁹ nõ audiaᷓ: q3 ab initio d3 ĩqrere ẽ huiusmõi dilatorijs: q3 vigilantib⁹ ᷓ nõ negligẽtib⁹ iura subueniũt.ff.q.ex cau.ma.nõ.n.ff.de eden.veluti.ᷓ facilitati ᷓ negligẽtie sue ĩputet.neq3 enim oportet p singula momẽta onerari actorẽ.ff.vt ĩ pos.lega.si is a quo.§.vl.sic enĩ nõ esset litiũ finis ᷓ hoc qõ dicit h locũ h3 in exceptionib⁹ facti ᷓ non iuris q3 nemini l3 ius ignorare.ff.de iuris ᷓ fac.igno.l.regula.

Cum inter. Cõis diuisio.scõa ibi inqsitioni.Ab.si.

g Defensio.h manifeste p3 q excõmunicat⁹ põt excipe ᷓ defendere se ĩ iudicio: vt.ĩ.e.dilecti.ᷓ.c.dilecte significauerũt.ᷓ põt appellare ᷓ appellationẽ ↄsequi ĩ.e.c.vl.ᷓ eadem defensio cõpetit excõmunicato q cõpetit ñ excõicato. sicut eadem defensio cõpetit seruo q libero.ff. ẽ accu.fuos. ᷓ libert⁹ qui alias patronũ accusare nõ põt in ipsu3 patronũ retorquere potest accusationẽ si a patrono accuseᷓ.ff.de bo.liber.q cum maior.§.si libert⁹: quia ignoscẽdũ ẽ illi q ↄuocat⁹ voluit se vlcisci vt ibi ᷓ sic põt excipere de pacto de nõ petendo ᷓ exceptionẽ pbare nõ obstante q lex dicit q reus ĩ exceptione fiat actor.ff. de pba.in exceptionib⁹. q3 qcqd facit ad sui defensionẽ facit. Itẽ qliter pstabit sacramẽtũ calumnie cum sibi nõ liceat ingredi sacra.multomin⁹ ᷓ tãgere.v.di.ad ei⁹ do ᷓ.xliiij.di.nulli clerico. ᷓ quib⁹ cetera sacramẽta negaᷓ quõ vnũ genus sacramenti putaᷓ posse ↄcedi.xv.di.illud.ĩ illo casu ↄcessu3 est a iure in odium poti⁹ excõicati q oĩa possit facere q ad cã3 pertinent.ᷓ sic iurabit ᷓ oẽs pticipãtes sibi occasione litis nõ incidũt in canonẽ cu3 talis cõio sit poti⁹ ad dãnũ suũ q ad cõmodum. Sed quid si excõicatus cõueniᷓ sup eo pro quo fuit excõicatus iniuste nunqd poterit excipere q nõ tenetur respõdere: nisi restituatur ei cõmunio boium qua fuit iniuste priuatus.dicit Jo.q sic: nec teneᷓ antea respõdere dũmodo ostendat q iniuste fuit excõmunicat⁹.iij.q.ij.c.ij.ᷓ.ij.q.v.super causis in fi.q3 oĩa iura sunt restituẽda corporalia ᷓ incorporalia.ij.q.ij.nullus põt.ᷓ.iij.q.ii.c.si eps.ᷓ sic nota q q remotus ẽ a quolibet actu legitimo tamẽ excipere potest.

h Suspecto.vt.iij.q.v.q suspecti.C.de iudi.apertissimi.

i Conscĩẽtia.arg.q snĩa lata a iudice suspecto possit retractari si detecta fuit suspitio: q3 littere sic obtẽte nullã videtur ↄferre iurisditione3 de hoc dictũ est.s.de rescrip.ad audientiam.ij.ᷓ no.q omne rescriptũ habeᷓ suspectum quod de conscĩẽtia pape nõ emanauit.s.de rescrip. cũ dilecta.ᷓ.ĩ.de ↄfir.porrecta.

k Claudicare. Nota equalitatẽ seruari in iudicijs.ĩ.de iudi.nouit. ᷓ .iiij.q.iiij.c.ij.ᷓ.iij.q.ix.c.vlti.nec debet actori licere quod reo nõ l3.ff. de reg.iu.non d3.ij.

l Remedium.q3 sicut potest excipere vt dictum ẽ sic potest appellare: vt.viij.q.ix.reuera.ᷓ.ĩ.e.c.vlti.

m Legitima.ar.q q rõne vnũ alicui ↄcediᷓ ᷓ oĩa que sunt eiusdẽ censure sunt ↄcedẽda.ar.iiij.di.deniq3.in fi.ᷓ.v.di.ad eius vero.

n Recõuẽtione.sic ergo p3 q l3 põssit excipere ᷓ appellare non potest tamẽ recõuenire.ratio redditur in lr̃a sequẽti quãdoq3 tñ admittiᷓ recõuentio vbi nõ admittiᷓ cõuẽtio.iij.q.viij.cuius in agẽdo.ᷓ.ff. de iudi. .l.ij.§.sed si agant. Sed nunqd potest excõicatus cõpẽsare. Dico q nõ q3 qui cõpensat quodãmodo agit. s3 si ageret repelleretur p exceptionẽ ergo non põt cõpensare.ff.de cõpẽ.quecũq3.ĩmo ᷓ si vellet compensare ᷓ ab aduersario admitteretur iudex ex officio suo ipsu3 d3 repellere.ĩ.e. exceptionem in fi.q3 quod vna via probibetur alia consequereᷓ quod cẽ non d3.s.de peu.c.tue.b.

o Extẽdaᷓ.si.ĩ.de eccle.edifi.cũ dicat apostolus.in fi.l.rñ.

Cum venerabilis. Generalius summa sic.excipiẽs nõ videtur fateri ea que in exceptione includũtur ᷓ hoc primo. Exceptio falsi potest etiã post sententiã opponi hoc secundo. Diuiditur principaliter in duas ptes.in primo poniᷓ facti ᷓ processus narratio.in secunda diffi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ntio ibi intellerimus.ꝑma ſubdiuidit in tres. Nā ꝑma ponit petitionē actoris. Secūda ibi: Idem. reſponſionē exceptionis ⁊ probatiōis reoꝝ. Tertia ibi: Ad hec. replicationē ⁊ probationē actoris. Secūda pricipalis etiā ſubdiuidit in tres partes. prima ponit quoddā motuū diffinitionis ſoluens obſtaculuz. ſecūda diffinit cauſaz quo ad ſpiritualia ibi: qꝛ vo. tertia quo ad tpalia tibi verū. ab. ſi.

a Ex permutationis. Similem caſum habes .ℨ. de tranſactio. preterea.

b Reſponſionē. factā pꝓcuratorē monaſterij. ſ. vbi dixit ꝓpꝛopere ſic reſpondit. ſed in hoc non bene allegabat epꝰ pꝛo ſe qꝛ huiuſmodi repentina li. ꝯte. nō ꝑiudicabat monaſterio. ĩ autē. de erbi. re. §. illud. colla. v. ar. xxij. q. i. apud. ⁊. v. q. v. §. ſed aliud ibi: qui autez in conſiderate loquitur ſentiet mala. l. viſt. ponderet. ⁊ merito: qꝛ litis cōſtet. directe dꝫ fieri ꝑ interrogationē ⁊ rñſionē directā affirmādo vel negādo ſimpliciter. ſ̄. de lit. cōte. c. vno. ⁊. ſ̄. de elec. duduz. i. ſed b̄ pꝛocurator ſub forma exceptionis ſub cōditione rñdet vt patet ex ipſa reſponſione. ⁊ per id qō poſtea ſequitur in littera: vbi dicit vel ꝓcuratoꝛis rñſionem.

c Bōe fidei. Que ſint actiones bone fidei habetur inſtitu. de actio. §. actionū. ⁊ cōnumerātur ibi. xvij. ſ. actio ex vendito. empto locato ꝺducto negociorū geſtorum mandati depoſiti: ꝓ ſocio tutele cōmodati: pignoraticia famil. herciſ. cōi diuidundo. ꝑſcriptis verbis: ⁊ q̄ de eſtimato ꝓponit vt ſi rē meā donibi ⁊ eſtimo vt eā vendas. r. aut. r. reddas mihi aut rez. ff. de eſtima. ac. l. i. ⁊ permutatio ō q̄ fit b̄ mētio ⁊ hereditatis petitio. alie vo dicūtur actiones ſtricti iuris vt actio ex mutuo arbitriū ⁊ cōſimilia. Nec dicunt bone fidei: qꝛ in eis tm̄ fuari dēat bona fides: qꝛ in ℨctib⁹ ſtricti iuris fuari dz bōa fides ⁊ ĩ quo cū qz ℨctu bona fides ſteruenire dz. C. de ac. ⁊ obli. bonā fidē. ideo dicuntur stricti iuris: qꝛ nō venit ĩ eis niſi qō ſtricti exigit actiōis natura. vñ ſi veniūt vſure er mora ĩ ℨctib⁹ ſtricti iuris. niſi ſpāliter ſint ꝓmiſſe. ff. de neg. ge. qꝛ tantūdē. ⁊. C. de vſu. l. iij. ſz in ℨctib⁹ bone fidei veniūt vſure er tpe more. ff. ō ac. emp. ⁊ vē. iulianus. §. er vendito. ⁊. ff. de vſu. mora. §. in bone fidei. Itē in actionib⁹ ſtricti iuris nō venit itereſſe: ſi rē dari mihi eſt in obligatione. ſecus ſi rē tradi vel factū. ff. de ver. ob. vbi aūt. §. vlt. ⁊. l. ſi fundū. ⁊. ff. de re iudi. ſi qs ab alio. §. vlti. ſed iſta oīa acceſſoria veniūt in bone fidei iudiciis. ff. de ac. emp. ⁊ vēdi. l. i. in ꝓn. ſed nō veniūt in ℨctib⁹ ſtricti iuris. Itē in bonefidei actionib⁹ qñqz nō veniūt ea de qb⁹ nihil eſt cogitatū vt rupta ceſa ⁊ ſiſſa. ff. de ac. emp. ⁊ vē. l. fundi. §. ſi rupta. ⁊. ſ̄. de cau. poſ. cū eccleſia. ⁊ ibi: quedā de bis tāgunt. Jn actionib⁹ bone fidei multū eruberat officiū iudicis ⁊ pinguiꝰ q̄ ĩ actiōibus ſtricti iuris. ⁊ iſtis ratiōib⁹ dicunt bone fidei ⁊ alij dicūt ſtricti iuris

d Loco dñi. hoc ideo dicit: quia qui dat alienā rē nō ꝓtrahit ꝓmutationem. ff. de re. pmu. l. i. in fi.

e Cōfeſſus. hec regula ſumpta ē. ff. de excep. nō vtiqz: ſz nōne er eo q̄ ꝓfeſſus fuit ꝓmutationē factā. ꝑ conſequens eſt confeſſus q̄ ſit factuz de meo tuū: qꝛ illud dicitur permutatio. ff. de re. permu. l. i. in fi. ⁊ qui cōfitetur vnū per conſequēs cōfitet id qō ſequit ex illo. viij. diſt. quo iure. ⁊. ſ̄. de offi. dele. cum ſuper. ⁊. ſ̄. de vo. ⁊ ꝓtu. cū dilecti. Preterea tacita confeſſio habetur pro conteſtatione. ſ̄. de vo. ⁊ contu. prout. Item inter rogando fit confeſſio ſiue negatio. xxij. q. ij. qō ait. ⁊. xxxij. q. vij. quid eſt. xxxij. q. v. quid in omnibus. ⁊ infra de homi. cū iuramento. ff. de verbo. obliga. l. i. §. ſi quis ita. ad hoc dicas q̄ ercipiendo de permutatione nō ꝓfitetur de intentione aduerſarij: vt hic dicit: qꝛ poteſt eſſe q̄ de facto fuit permutatio ⁊ nō de iure. Similiter in exceptione pacti de non petendo debitū qa per hoc non confitetur debitū: quia poteſt eſſe quod non de iure debuit. Qui ercipit dz ita dicere. frater non confiteor hoc qō dicis ſed ſi feciſſem pactum factū eſt mihi de non petendo. Et ſic iſte etiam reſpondet dicendo. ⁊ ſi dudū fuerit ⁊c. qꝛ ſic nō aſſeruit ſimpliciter: ſed ſub conditiōe. ⁊ ideo nō ꝓiudicauit talis cōfeſſio ipſi monaſterio: qꝛ nō fuit cōfeſſio: ſz erceptio. vt ſi ꝓtinuit ad eccleſiā ſabiñ. permutatio iterceſſit. Item ſi quis dicat ſe preſcripſiſſe ⁊ aduerſarius dicat: ego iterrupi preſcriptionē tuam nomine ꝓ hanc exceptionez dicendo ego interrupi preſcriptionem tuā confitetur ō intētione aduerſarij: quare ergo poſtea audit probatio preſcriptiōis poſt talem erceptionem per quā confitetur de intentione aduerſarij: vt. ſ̄. ō teſti. ex tenore. ſ̄. ti. ꝓri. illud. Sed dicas q̄ nō fatetur de preſcriptiōe q̄ ercipit de iterruptione: nec cōfitetur de intētiōe aduerſarij. ⁊ ideo debet probare preſcriptionē q̄ eam opponit. ſ̄. de ꝓba. ex litteris. ⁊. ſ̄. ti. ꝓri. illud. Et ſic debet dicere: nō credo te preſcripſiſſe: ſed ſi ō verū eſſet: dico q̄ interrupi preſcriptionez tuam quā interruptionē probare debz vt dicit decre. illō. Idem eſt dicendū cuz aliquis petitur in virū dicat: non confiteor me eſſe virum tuū: ſed ſi eſſem cōſanguinitas eſt inter me ⁊ te: vt. ſ̄. ō teſti. ex tenore. nam ſic reſpondendo non confitetur de intentione aduerſarij nec onerat ſe aliqua probatione ſed aduerſarius. niſi tūc demum cum actor fundauerit intentionem ſuam: qꝛ tunc erceptio probāda eſt: vt no. ſ̄. e. erceptionem.

f Per vitium. hoc ipſo debuit ſuccūbere monaſterium .ſ̄. de reſcrip. olim.

g Licet autem. reſponſio quaſi tacite queſtiōis. Poſſet qs dicere ſi inſtrumentum falſauit. ergo hoc ipſo debuit ſuccumbere monaſteriū qō exhibet inſtrumentum falſum. Reſpōdet papa delictum ipſius qui ipſum falſauit non debet in dānū monaſterij redūdare. xvi. q. vi. ſi epiſcop⁹. Vel intellige potiꝰ q̄ allegabatur ꝓtra monaſterū er parte epiſcopi vt per hoc mitteret cauſam: vt. ſ̄. de reſcrip. olim. ꝓpter conſimilem falſitatē tulit Eugenius papa ſententiā contra eccleſiā Oſen. ſ̄. de in inte. reſti. tum ex lr̄is. Sed quare nō b̄ papa tulit ſententiā contra monaſteriū: qꝛ nō cōſtitit capitulū fuiſſe in culpa vt bene innuit littera iſta delictum perſone ⁊c.

h Ad. xx. annos. C. de fal. querelā. de hoc dictum eſt. ſ̄. de ꝓba. lz.

i Comperta. Sed vtruz talis ſentētia teneat ipſo iure dubitari ꝓſueuit. qō non videt: quia exceptio non datur ex ea. ff. de excepti. q agnitis. Sed ſi nulla eſt ipſo iure: qualiter incipit valere etiam poſt an. xx. quia qō ab initio non valet tractu tēporis non ꝓualeſcit. ff. de reg. iur. quod ab initio. ⁊. l. pe. xvi. q. iij. §. poteſt. v. q̄ ſi priuatꝰ. ⁊. ſ̄. de elec. auditis. Dicas q̄ talis ſentētia tenet ⁊ in ſuo robore durabit. ⁊ ſeruari dz quouſqz falſitas reuelata fuerit. ſ̄. de fide inſtru. accepimus. §. interim. quāuis articulus ille dubitabilis ē durabit ſententia reuelata vero veritate: tūc primo apparet q̄ nulla fuit: ⁊ ideo tūc pronunciabitur nulla. ſic. ſ̄. ō frigi. ⁊ maleſi. fraternitatis. ĩ fi. ⁊ quicqd occaſiōe talis ſententie preceptū vel obtentū ē nō caſſabitur ſicut per ſententiā ius nō cōſtituit. ſed qō erat declarat cū ſnīa ꝓferꝛ. ff. ſi ſerui. vēdi. ſicuti. §. ſed ſi q̄rit. ⁊ b̄ dic̄ lr̄a iſta valeat retractari vitate ꝓpta ſic̄ ē ĩ ſnīa lata ꝑ falſuz ꝓcuratorē qꝛ falſitate ꝓbata iudiciū nullū tūc ꝑmo appet. ſ̄. de ꝓcura. in n̄r̄a. ⁊. C. c. ti. lz.

k In dioce. xvi. q. vij. oēs. ⁊. xxviij. q. ij. monaſteria.

Olim ⁊ infra. Qui propter exceptionem nō admissam appellat coram iudice appellationis ꝓbare dz exceptionē esse verā. ita cōiter sūmaf. Sed fm hāc sūmationē hec decre. est de indubio per. c. iterposita de appellationibus: iō pōt sūmari aliter itelligēdo qꝫ ꝫ scribīt executorib⁹ illaꝝ snīaꝝ ⁊ sic exceptio iferēs nullitatē sentētie ēt corā executore audīt ad effectū vt si verā eē cognouerit supersedeat. Vel rertio sic itelligēdo qꝫ isti erāt iudices appella. vt in rubro ⁊ tā iste qꝫ precedens est no. intellectus. In ꝑma ponit appellantis querela. In secunda prouisio ibi. Discretioni. ⁊ vt pz ex ꝓdictis bz iste ter. duos itellec. fm primū ⁊ magis cōez ponesic casuz. Actus corā iudice delegato opposuit qꝫ trahebaf vltra duas dietas replicabatur vt in lr̄a: demū pp exceptionē nō admissaz fuit appellatū: delegatus appellatione nō obstāte excōicauit illū. v. ⁊ fuerunt īpetrate lr̄e ab aduersario sup executiōe ist⁹ snie ad ist⁹ de qb⁹i suprascriptione: corā qbus. v. ꝓposuit exceptionē suā: ⁊ qꝫ non audiebaf mādat eis papa vt i littera pz. Secūdum aliū itellectū pone casuz qꝫ. v. appellauit ⁊ īpetrauit litteras ad ist⁹ iudices in suprascriptione contētos qb⁹ papa mādauit vt patet in lr̄a ⁊ iste itellect⁹ est magis plan⁹ ⁊ lr̄e cōsentaneus. Ab. si.

a ¶ In tali loco statuerit. er eo qō dicīt patet qꝫ si aduersari⁹ me⁹ impetrauit litteras vltra duas dietas eꝝ diocesim meā ⁊ iudices volunt venire vsqz ad locū illuz q nō distat vltra duas dietas nō possum ꝓpter ea eoz iudiciū declinare quia nō trahūt me vltra qꝫ ꝓuisuz est p ꝛciliuz generale. ⁊ ita nō faciūt ꝛtra ꝛciliuz vt ꝫ littera ꝓbat. ⁊. ī. vbi dicit se in cām trahi vltra duas dietas. ⁊ hoc idē dicit cōstitutio illa. s. de reseri. nō nulli. Sed nūquid iste reus ꝓcurabit illos veniendo ad locū. nō credo. de ꝫ viri in cōstitutione illa nōnulli.

b ¶ Potuerit. Sic videf qꝫ ille qui appellat ante snīaz diffinituā a grauamine qꝫ ī cā appellationis necesse habeat ꝓbare corā iudice appellationis cāz sue appellatiōis verā fuisse. sic. s. ꝫ testi. ex pte. ade. Sz cōtra videf quod sufficit probare corā iudice appellatiōis qꝫ iudex inferior exceptionē admittere noluit. s. de offi. deleg. cū cām. ⁊. ī. de ap. debitus. ⁊ meli⁹. c. dilecto. Illud cōtrariū ex parte ade. soluif in illa decre. alia ꝛo cōtraria soluunf p decre. ī. ꝫ appel. iterposita. i. rñ. cū enim qs ꝓbabilem cām exponit: quā dicit se ꝓbaturū. si iudex ipsuz repellat: ⁊ ꝓpter hoc appellaf tūc in causa appellationis nō ē necesse ꝓbare causam verā esse: sed sufficit ꝓbare qꝫ nō fuit admissus. si ꝛo non obtulit se ꝓbaturū. sed illā tantū allegauit tunc in cā appellationis ꝓbabit causaz illā verā fuisse alias ad priorē iudicē remittef fm tenorē illi⁹ decre. ī. de appel. interposita. ⁊ fm illā hodie ꝓcedendū est: ⁊ ideo in hac decre. dz ꝓbare qꝫ trahebatur vltra duas dietas qꝛ cū proposuit suam exceptionē: nō obtulit se illā ꝓbaturum sed in decre. illa dilecto. ī. de appella. nō obtulit se ꝓbaturuz: ⁊ tamen sufficit probare qꝫ nō fuisset admissus: ibi iā constabat de exceptione per cōfessionem presbyteri factam coram auditore. Sed dubitabatur an propter illā vel alias legitimas fuerit appellatū. ⁊ ideo sufficit probare qꝫ proposuerat illas ⁊ qꝫ nō fuisset admissus. ⁊ eodez mō respōdeas ad illam. s. de offi. dele. cū cām. qꝛ iudices ibi certi erāt de exceptionib⁹. qꝛ bene sciebant vtrū habuissent subdelegationē iudicis vel excusationē ipsius. hodie enim seruandū est prout dicit illa decre. interposita appella.

c ¶ Supsedere curetis. supple abbatē sci Lau. ⁊ eius cōiudices ad quos Bu. litteras īpetrauerat ꝛtra ipsi⁹ aduersariuz sup ꝓsecutiōe appellatiōis sue ꝓcedere ꝓmittens iurta traditaz sibi formam. aliqn isti ꝓcedent iurta traditā sibi formā: nō obstantibus lr̄is impetratis ad abbatē sancti Laurentij ⁊ eius ꝛiudices. Si vero. Bu. nō probauerit se trahi vltra duas dietas extra diocesim. abbas iste sancti huberti ⁊ eius ꝛiudices ꝓcedere in negocio sibi cōmisso nō omittant ad petitionem aduersarij. ⁊ iurta mandatum ad ipsos directū nō obstantib⁹ lr̄is impetratis ad abbatē sancti Laurē tij ⁊ ei⁹ ꝛiudices sicut cōtinef in antiqua decre. alias esset manifeste cōtrarium. ſ. de appel. vt debitus cum si. Sed isti quibus scribitur nō erāt iudices appellationis ſz dati erant ad exequendum quasdam sententias suspensionis contra istum Bu. latas ab archiepiscopo treuereñ. ꝓ appellationem ab isto Bu. interpositam ⁊ cognoscere debēt de appellatione Bu. qa hoc eis mādaf p lr̄as istas. ⁊ si Bu. non probauerit exceptionem procedent postea ad exequēdas snīas suspensiōis latas ab archiepo predicto.

Decan filij.

¶ Per excōmunicationis ⁊ piurij exceptionez a sua vel ecclesie sue defensione quis repelli nō debet. vel sic vt ī rubro. ¶ Prima ponit petitionē appellantis. Secunda dat iudicem ibi. quocirca. Ab. si.

d ¶ A defensione. sic patet qꝫ qlibet admittitur ad defensionem ecclesie sue etiaz periurus: qꝛ ēt ad agendum siue ad accusandū admitteref prosequens suam vel suoꝝ iniuriam. iij. q. xi. negāda. ⁊. iiij. q. vlti. omnibus. ergo multo fortius ad defendendum: cū ad defendendum admittif qui alias ab agendo repellitur. s. e. cum inter. ⁊. ī. eo. c. dilecte.

e ¶ Defendendo: ⁊ ex ꝫ patet qꝫ excōmunicatus tam se quam ecclesiam suam defendere potest. agere vero nequaqꝫ vt ꝫ. ⁊. s. eo. cuz inter. ⁊. ī. .e. c. pri.

f ¶ Interlocuti fuerūt: ⁊ male qꝛ si hoc ēt ꝓbatum. nō repelleref quia excommunicato vel criminoso licitum est defendere tam se qꝫ ecclesiam suam. s. eo. cuz inter. Et est argu. qꝫ non debet quis admitti ad probandum quo ꝓbato non prodest. C. de proba. ad probationem. s. de offi. deleg. cū ꝛtingat. ad fi. vbi de hoc.

g ¶ Habet. hic habes qꝫ contra exceptionem dolī non datur replicatio de dolo. ff. de do. except. apud celsuz. §. marcellus. Sed contra habes. s. eo. cum ecclesiastice. ⁊. ī. de diuor. significasti. ⁊. ī. de adul. intellexim⁹. ⁊. c. sequenti. ⁊. xxxij. q. vi. nihil iniquius. ff. so. ma. viro. sed veritate inspecta non sunt contraria quo ad finem quia vnus est finis siue effect⁹ siue replicatio doli detur siue negetur. ſ. ne aliter de dolo suo cōmodum habeat in casu ꝓsenti nō dak replicatio. ad hoc alter. ſ. actor agere possit cum sit excōmunicatus. sed admitteretur hic replicatio si actor excōmunicatus admitteretur ad agendum quod esse non debet: ⁊ ita commune delictum noceret vni ⁊ alteri non. vnde non obesset ei excōmunicatio: ⁊ ita intelligif lex predicta apud celsuz. §. marcellus. Ideo ibi nō datur replicatio. ne scilicet cōmunis malicia alteri sit lucro alteri vero damno. verbi gratia. Dolo induxi te ad aliquid promittendū: demde induxisti me dolo ad remittēdum. ⁊ sic vterqꝫ est ī dolo quo casu si ago contra te ad id quod promisisti mihi per dolum meum mihi poteris opponere exceptionem: quā exceptionem non potero remouere per meaz replicationē si daretur replicatio repelleretur reus: ⁊ actor remaneret in lucro de dolo quod esse nō debet. ⁊ ideo in. l. illa non dak replicatio:

gitimam exceptionem: nec per replicationem excommunicationis vel periurij repelli potest.

Olecti filij. S. ⁊ P. ac. L. canonici ecclesie sancte Marie transmissa nobis petitione monstrarunt qꝫ cum. M. canonicꝰ eiusdem ecclesie ipsos coram delegatis a nobis traxisset in causam super eo qꝫ se opponunt electioni a quibusdam canonicis gradeñ. facte de ipso in priorem ecclesie supradicte: ijdem proposuerunt qꝫ dictus. M. non debeat audiri: eo qꝫ excommunicatus erat: ⁊ periurij crimine irretitus. Cūqz dictus M. prefatis. B. ⁊. M. periurium ⁊ excommunicationem in modum exceptionis ⁊ replicationis obijciens eorum exceptionem elidere niteretur: procurator eorum proposuit qꝫ eius super hoc probatio recipi non debebat: quia ⁊ si obiectū prefatis canonicis periurium probaretur non essent propter hoc a defensione⁹ sue ecclesie repellendi Adiecit etiaz qꝫ contra excommunicationem dicto. M. in modum exceptionis obiectam excommunicatio supradicti. S. replicari non poterat: quia exceptio ipsi. M. opposita ⁊ probata eundem repelleret ab agendo: replicatio vero sepedictum. S. nequaquam a defendendo⁶ repelleret si etiam probaretur ⁊ infra. Ipsi vero iudices interlocuti⁶ fuerunt qꝫ prius probationes reciperent super replicatione premissa: propter quod ad nostram audientiam fuit appellatuz.

f Quo circa mandamus: quatenus si res ita se habet⁸ reuocato in irritum ⁊c. g Rego. ix. J. ⁊ .M. canoñ. pragen.

trin cõtrarijs datur replicatio propter eadem causaz: vt patet in adulterio viri ꝛ vroris. verbi gratia. Mulier repetit virũ suũ ipse opponit ei adulterium excipiendo cõtra eã qꝫ ꝛ ipse similiter est adulteratus: hic admittitur replicatio mulieris ideo scilicet ne ille lucrũ habeat de suo adulterio: si replicatio mulieris non admittitur ꝛ sic remaneret marit⁹ in lucro de dolo suo vt vroꝛem repelleret: ita ꝛ vni noceret adulterium alteri vero nõ quod esse non debet. ꝛ sic intellige. ℟. eo. cum ecclesiastice. Et ita patet qꝫ idem est replicationem dare quod denegare: ꝛ sic eadem ratio est vtrobiqz. ꝛ hic est ratio alia q̃ redditur ī littera: ꝛ melius ℟. eo. cum inter.

¶ Si per exceptionem suspensionis cõtra quam replicatur de nullitate ordinatio ecclesie retardatur fit absolutio ad cautelam.

A Postolice se. ꝛ infra. Sane vobis apud se. apo. constitutis quedam suspensionis ꝛ amotionis a beneficijs sententie sunt in modũ exceptiõis obiecte. ℣ Quas licet proponeretis vos posse nullas esse per testes idoneos ꝛ instrumenta probaꝝ. ℣ Ne tamen ordinationem prageñ. ecclesie propter quam veneratis huiusmodi obiectionis obstaculo cõtingeret retardari[a]: ℣ Sententias ipsas relaxamus ad cautelam[b].

I Dem decano lincoñ.

¶ Excommunicationis exceptione non obstante valet rescriptum impetratũ in causa appellationis: licet de excõmunicatione lata post appellationem a grauamine non faciat mentionem.

D Ilecte in christo filie prioriſsa ꝛ conuẽtus de campessia nobis significare curarunt: qꝫ cum inter ipsas ex vna parte ꝛ priorem ꝛ conuentum de bucella ex altera super quibusdaz decimis ꝛ rebus alijs pro quibus conueniebantur ab illis coram abbate sancti Benedicti ꝛ eius collegis auctoritate apo. questio verteretur: ꝛ ipse ad nos ex sufficienti[c] grauamine appellassent ac nuncium suum ad ap. miserint prosequendam: prefati iudices postmodum tulerunt excommunicationis sententiam in easdem. Nostris ergo litteris super appel. prefata nõ facta mentione de excommunicatione per eundem nuncium ad priorem de angles. ꝛ suos coniudices impetratis: pars aduersa ex eo se appellasse proponens qꝫ ipsi iudices exceptionem excommunicationis predicte contra ipsas ab eadem parte propositam admittere denegarunt°: ad priorem de gernemoe ꝛ suos coniudices nostras super hoc litteras impetrauit: coraz quibus ex parte ipsarum fuit excipiendo propositum qꝫ cum post appellationem legitimam dicta sententia lata fuerit: ꝛ cuilibet excommunicato defensionis auxilium competere dignoscatur memorati iudices exceptionem partis contrarie sicut nec debebãt admittere noluerunt: sed cum dictus prior de gernemoe ꝛ coniudices sui talem exceptionem non reciperent[e] earundẽ: ipse nostram audientiam appellarunt. ℣ Quocirca mandamus: quatenus si est ita[f]: reuocato in statum debitum quicquid post huiusmodi ap. inueneritis attentatum: in eodem negocio: iurta prioris mandati nostri ad prefatum priorem[g] de gernemoe ꝛ cõiudices suos directi tenorem preuia ratione procedas.

I Dem abbati sãcti Saluatoris papiẽ. ꝛ vercell. prepoſi.

¶ Per exceptionem excommunicationis a prosecutione appellationis etiam originalis actor repelli nõ debet.

S Ignificauerunt nobis capitulum de conarc. qꝫ cuz. ℙ. in suum archipesbyterum elegissent: mediolañ. archiepiscopus presentatã sibi electionem renuens[h] confirmare. quẽdam zepum dericum in archipresbyterum instituit ecclesie supradicte: quare ipsis ad sedẽ ap. ãppellantibus proposito sancti Stephani causam ipam super his dicitur commisisse: qui electionem ipsorum confirmans ꝛ pronuncians ius eligendi ad ipsum capitulum pertinere: partem aduersam ab impetitione ipsorum absoluit[i]: a qua sententia partes ad sedem apostolicam appellantes sed hec summatio nõ cõtinet aliquã dubitationem per. c. cum inter supra eo. ꝛ infra eo. c. fi. ideo summo sic vt in rubro. ꝛ secunduz hoc est casus not. ꝛ forte sing. per quẽ posset colligi vna regula. etiam ab interlocutoria nõ est necesse in rescripto facere mẽtionẽ de quo infra dicã. Diuiditur hec decre. nã primo ponitur appellantis narratio, in secunda appellationis commissio ibi: Quocirca. Ab. si.

a ¶ Contingeret retardari: ex hoc videtur qꝫ suspensus ab officio et beneficio nõ posset agere tamquam excommunicatus esset maiori excommunicatione. arg. ℟. de consue. cum dilectus. ꝛ. ℟. de elecꝛ. cum inter. ℟. ibi suspensus non potest eligi. ꝛ sic electus non posset agere ꝑ sua electione. argu. contra. ſ. ó deri. excõ. mi. c. vlti. vbi habes qꝫ suspẽ si eligere possunt: ꝛ sic possunt agere pro sua electione. sic ꝛ exercere ea que sunt iurisditõnis ℟. de electio. illa. Sol. contraria ista loquũtur in diuerso casu. hic enim loquitur de suspensione iudicis. ꝛ in concordan. contraria loquuntur de suspensione canonis: ꝛ canon mitius agit quã minister iuris. ff. de arbi. celsus. ꝛ. l. precedenti. in fi. cum ergo isti suspensi dicantur per sententiã hominis ab officio ꝛ beneficio: iam non interest ipsorum agere pro ecclesia cum ab ipsius beneficio ꝑuati sint ꝛ precipue cum agunt pro re spirituali scilicet pro ordinatione ecclesie a qua priuati sunt per suspensionem vnde cuz nõ possent eligere vel eligi nõ possent ꝓsequi causam electionis qa nõ possunt agere pro eo quod possidere non possunt pro se vel pro alio. ar. ſ. de cleri. ex. mi. si celebrat. in alijs autez negocijs propijs vel ecclesie quilibet si mandato ecclesie agerẽt bene admitterentur: quia non sunt priuati comunione hominum. ℟. c. a nobis. sed quia priuati sunt communione sacramentorum ad sacramenta spiritualia non admittũtur: nisi prius fuerint restituti. ꝛ ideo fuerunt absoluti: ne contingeret ordinationem ecclesie impediri que in presentia domini pape fieri debebat per istos: ꝛ ideo ne ordinatio siue electio ecclesie impediret absoluit eos ad cautelam.

b ¶ Ad cautelam. sic. ℟. de testi. veniẽs in fi. ꝛ infra. de appe. ad presentiam. ꝛ. ſ. de sen. excõ. per tuas. ꝛ. xviij. q. iiij. audiuimus.

D Ilecte. ℙer excõmunicationis exceptionem a prosecutione appellationis quis repelli non debet. Sic communiter summatur. Hic est casus singularis quatenus dicit de actore. Diuidit in duas partes. In prima ponit querelam appellantis. In secunda instruit iudicem de quo mandamus. Ab. si.

b ¶ Renuens ꝯfirmare: quod facere potuit: si nõ erat idoneus: ꝛ illos potuit priuare iure eligendi vnde si hoc fuit verũ tenebat archiepiscopi ĩstitutio. ℟. de elec. nihil est. ꝛ. c. qa propter ad ipsum enĩ pertinet examinatio ꝛ ꝯfirmare victum electũ vel reprobare: vt ibi dicit. alias iusta fuit appellatio clericoꝝ quod patuit postea per sententiã. vel ideo hic eã noluit ꝯfirmare qꝫ dicebat archiepiscopus ad ipsum spectare ius eligẽdi archipresbyterꝫ in plebe ꝛ hoc apparet per sententiã iudicis delegati qui confirmauit electionẽ capituli ꝛ ꝑnũciauit ius eligendi ad ipsum capitulum pertinere.

i ¶ Absoluit. super quo fuit hec absolutio hic nõ dicit. potuit eẽ qꝫ capitulũ petebat a parte aduersa expensas. vel forte petebat fructꝰ preceptos ab illo ĩstituto qui periit poterant: vel quod vlterius non haberet vocẽ contradictionis in electione ꝛ super hoc appellauit capitulum quantum ad confirmationem

electionis quantum ad ius eligendi appellauit pars altera. ꝛ sic ab eadē sententia pōt vtraq; pars appellare: sicut. ſ. de testa. Rainuti⁹. ꝛ capi. Rainaldus. quia sunt in sententia plura capitula alias non b aberet locū duplex appellatio ab vtraq; parte.

a ¶ Erludi: vt. s. c. pri. ꝛ. c. cum inter. ꝛ. c. vlti.

b ¶ Defensio. Ex hac littera vī q̄ isti de capitulo erant rei er eo q̄ dicit legitima defensio. sed apparet ipō facto q̄ erant actores q̄ petebāt electionem suā confirmari: ꝛ ius eligendi ad se spectare dicebāt: in istis duabus obtinuerūt: in tertia petitione succubuerunt super qua appellauerūt: ꝛ ex eo etiā q̄ dicit partem aduersam nō esse cogendam ad respondendum illis de capitulo. ꝛ sic erāt actores: sed actor excōmunicatus non admittitur ad agendum infra. c. prorimo. Qualiter ergo isti admittūtur? ꝛ sic est argu. q̄ excommunicatus admittitur ad agendum. Dicas ergo q̄ in eo q̄ condēnati fuerūt quasi rei intelliguntur. ne ergo suus ius amittāt per iniquam sententiā admittunt ad defensionem iuris qō amiserant per sentētiam ꝛ sic quicquid faciunt totum est ad sui defensionem: ꝛ ideo admittuntur non obstante exceptione excommunicationis: quia pretextu excōmunicatiōis nō est aliquis condēnandus iniuste aut etiā absoluēdus. per talem enim sententiam iniquam amitterent isti ius suum si non admitterentur ꝓtra sententiā: ꝛ sic transiret in rem iudicatam: qa ex eadem ratione nō possent appellare: ſz quilibet condēnatus potest appellare: vt supra eo. cū inter. ꝛ prosequi appellationem suam infra eodē capi. vlti. secus videtur si esset lata pro eo sentētia: quia tunc non videtur valere sententia si est excōmunicatus actor sed causa propterea nō periret quia eo absoluto agere posset. sic ergo isti sunt audiēdi. Quid faciēt iudices? si inueniant sententiā iniquā: debent eam cassare. Sed nunquid condemnabunt alteram partem sibi excōmunicato? videtur q̄ sic: q; hoc ad officium eius qui cognoscit de appellatione pertinet. ꝛ sic fertur sententia pro actore excōmunicato ex certa scientia. Sed contra infra eodem capitulo prorimo in fi. Forte posset dici q̄ condēnatio differtur in tempus absolutionis: ex quo iam releuatum est grauamen in casu illius capituli. credo q̄ capitulum fuit excōmunicatū post appellationez pro alia causa ꝛ ab aliis iudicibus. ꝛ sic minus contineret dubitationis. Sed nō est verum q̄ ferat sententia pro excōmunicato: quia non constat illum excōmunicatum esse: immo repellitur excipiens nec auditur volens reprobare excommunicationem: ꝛ sic potest iudex ferre sententiam pro tali: sed si post sententiā latam vellet probare q̄ actor erat excōmunicatus: audiretur forte: q; exceptio excōmunicationis in qualibet parte litis admittitur: vt. ſ. capi. prorimo. ſz sentētia que precessit non minus robur obtinet firmitatis. ꝛ executio sola impeditur si post rem iudicatam excōmunicatio probetur: vt in decre. Inno. iij. que sic incipit: pia cōsideratione in fi. lib. vi.

c ¶ Procedatis. Hic remittitur causa ad eos a quib⁹ fuit appellatū: sed hoc voluit appellans. alias nō remitteretur. ſ. de appella. accepta. ꝛ capitulo iter posita. §. secundo.

Exceptionem. Diuiditur. Nam prima pars ponit dictū quod dicit speciale ꝛ exprimit causaz. Secūda ibi: Qui si. Tertia precipit sine ope exceptionis publicū excōmunicatū repelli. Ab. si.

d ¶ In dilatorijs. Ad intelligentiā huius nota q̄ exceptionū alia est dilatoria alia peremptoria. Itē dilatoriarū exceptionum alia est declinatoria iudicij. alia est dilatoria solutionis. declinatoria iudicij tripler est siue probat contra iudicem siue contra rescriptum siue contra impetrantem inter quas primo loco proponēda est recusatio iudicis. arg. s. ō probatio. quoniā cotra falsam. vbi de hoc. ꝛ qui illam omittit transeundo ad alias: ad illam postea non videtur posse reuerti quia litigando coram ipso super aliis personaz iudicis approbare videtur. Itē alie dilatorie ante ingressum litis debent proponi. ſ. de re iudi. inter monasteriū. ꝛ C. de excep. l. vlti. ꝛ C. de appel. cum causaz. ꝛ C. de procu. ita demum. ad hoc etiā facit. C. de iudi. sancimus in fi. vnde post litem contesta. aut etiam post terminum statutum ad dilatorias proponendas proponi non possunt. s. eodem pastoral. nisi de nouo orta fuerit vt ibi dicitur ꝛ. s. de offi. delega. insinuante. dilatoria solutionis ante lit. contesta. proponi debet. sed probanda est postquā actor fundauerit intentionez suam. C. de probatio. exceptionem. ꝛ. iij. q. vi. §. exceptionē. ꝛ quandoq; potest proponi etiam in causa appellationis. s. de fi. instru. cum Joan. C. de exceptio. siquidē. exceptio vero peremptoria proponi potest quandocunq; ante sententiā siue etiaz antequā sit in causa conclusum. ꝛ potest etiam protestari ante lit. contesta. vt hic. ꝛ. C. de exceptio. exceptionem. ꝛ. ſ. de prescrip. auditis. ꝛ. s. de testi. capitu. ō testibus. in fi. ꝛ post sentētiam in causa appellationis. C. sen. rescin. nō pos. l. ij. Et est alia dilatoria que partim accedit ad naturam vere dilatorie ꝛ partim ad naturā peremptorie. sicut ē exceptio excommunicationis: quia proponi potest quandocunq; ꝛ ante lit. contest. ꝛ etiam post sententiam ꝛ etiam si non appellaretur: quia quandoque facit retro iudicium nullum vt hic. ꝛ. ſ. de re iudi. ad probandum. ꝛ vere dilatoria est: quia ea probata iudicium siue processus est nullus: sed actio remanet salua vt in predicta decre. ad probandum. quandoq; tamen non facit iudicium nullum: vt in decre. pia vt dicitur in nota. etiaz si: ꝛ est speciale in hac exceptione propter periculum anime: vt hic dicit. Item quodammodo similis ē huic exceptio falsi procuratoris: quia ꝛ illa potest proponi q̄cūq; etiam post sententiaz. s. de procura. in nostra ꝛ. C. eo. ti. lz.

obijciens audiē: ꝛ si malitiose distulerit in expensis condemnatur: ꝛ dato q̄ non excipiat ipse iudex publice excommunicatum repellet.

Exceptionem excommunicationis in dilatorijs[b] proponē dam reus scienter omittēs in qualibet parte litis opponere minime prohibetur: quod est in hac exceptione specialiter obseruandum: ne quisquam in periculum anime sue excommunicato communicare cogatur. ¶ Qui si eam[c] ommiserit vt actor laboribus ꝛ sumptibus fatigetur: in expensis est legitimis condemnandus[f]. ¶ Excommunicatus autem publice[g] ꝛ si huiusmodi exceptio non opponitur nihilominus est officio[h] iudicis repellendus.

I Dem.

¶ Reus in qualibet parte litis excommunicationem contra actorē

I Dem.

e ¶ Qui si eam omiserit. No. quoddam speciale in hac exceptione: quod in alijs non seruat: quia si ex certa scientia illam omittat: nihilominus potest eam opponere quandocunq; postea sed in alijs non est ita. s. de offi. deleg. insinuante. ꝛ. ſ. ō re iudica. inter ꝛ. iij. q. v. q̄ suspecti. puniuntur tamen in expensis litis propter voluntatem suum. Et hic ar. manifeste q̄ nemo iuri publico potest derogare seu denunciare. s. de fo. compe. si diligenti vbi de hoc. ꝛ. s. de fer. c. vlti. ꝛ ar. ſ. de sen. ex. c. contingit.

f ¶ Condemnādus. etiam si excōmunicatio probata fuerit ꝛ processus habitus nō valebit. ꝛ hoc inuit littera ista vt actor laboribus ꝛ sumptibus fatigetur. alias quare puniret in expēsis reus si processus teneret. Sed per decre. nouā. ſ. eo. pia consideratione. si instantia iudicij durāte excōmunicationis exceptio proponatur: vt probetur processus habitus valebit: sed in sequētibus actor nō auditur donec fuerit absolutus. ꝛ per hoc obuiatur malicijs illorum qui scienter omittunt excōmunicationis exceptionem ab initio dolose: ꝛ sic bona fuit prouisio illi⁹ decre. Et idem intelligo etiam si per malitiam nō omittatur. secus credo de illa exceptione que proponitur contra iudicem publice excōmunicatum in quem nulla cadit iurisditio. vnde dum sic est excōmunicatus non tenet ꝓcessus illius. ſ. de re iudi. ad probādū. de hoc notaui i decre. pia. i glo. que incipit. sed mirum lib. vi. Ber.

g ¶ Publice. No. etiā istud: quia in hoc est arg. q̄ nulli licet ignorare quod publice factum est. xvj. distinc. q̄ dicitis. ꝛ. s. ō postul. pre. ad hec. Et ideo non ꝓdest alicui si dixerit se ignorasse: vt in prori. capitu. simile de iudice excōmunicato publice. ſ. de re iudica. ad probandum. vnde collige si occulte quis excōmunicetur q̄ postea non reuocaretur sententia siue processus. op. argu. de cleri. ex. mi. apostolice. vbi de hoc: quia ō occultis non cogit diuinare. ſ. vt ecclē. bene. vt nostrū. ꝛ. ff. ad. l. acq̄l. si putator. ꝛ. ff. mā. si fideiussor. §. si cum debitor. q; nec tenemur ad eius obseruationē nisi post publicationem. s. de consti. cognoscentes. vbi dicitur rem que culpa caret. ꝛ. lxxxij. di. proposuisti. ꝛ dico eā publice latā si iudex tulerit sententiā illam in loco vbi publice iudicare consueuit presentibus officialibus suis ꝛ partibus vel altera obsente per cōtumaciā. C. quomodo ꝛ quādo iudex. si vt proponis. ij. ꝛ. l. i. alias si occulte nō obesset quantum ad hoc multa argumenta possunt induci cōtra ea que occulte fiunt. xix. di. anastasius. ꝛ. s. de offi. dele. cōsuluit. ff. ō ritu nup. palam. ꝛ de offi. prefec. preto. barbarius.

h ¶ Officio iudicis. sic prelatus ex officio suo examinare debet electus sibi presentatū. s. de elec. nihil est. ꝛ. c. cū nobis olim. ꝛ. c. venerabilem. ꝛ pretor quos prohibet in totū prohibet etiam si pars nō opponat. ff. de postu. quos ꝓhibet. ꝛ. ff. de ꝓcu. filiusfamilias. §. veterani. sic etiam iudex admittit cōpensationē: ſz pars ō nō petat. ff. ō peti. here. l. vlt. ꝛ. ff. de iniur. apud labeonem. §. si quis. alias ius publicū offenderet qō esse non dz. s. de fo. cōpetē. si diligēti. C. de ꝓcura. militē. ꝛ. C. loca. milites. Iudex enim qui scit actorem excōmunicatum nō dz ei ꝓticipare: ꝛ sic tā pro se q̄ pro aliis illum repellat ex officio suo. sic ꝛ quedā possunt obijci post sniam. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. i. ꝛ. ff. ad mace. tamen.

a Aduersario. tpe mote litis. No. q ad hoc vt sequat ꝺdēnatio reus ꝺz possidere tpe litis cōte. ⁊ qꝺ possideat cū res iudicat. sed si tpe litis ꝓte. possideat cū res iudicat sine volo malo amisit possessiōem absoluit. ff. de rei ven. sin aūt. §. i. vel sufficit possidere cū res iudicat: vt ibi vicitur.

b Sine volo. Sed qs ꝓbabit qꝺ sine volo. Lex vicit q idem qui i desijt possidere. ff. de exce. rei iudi. si rem meā. l. si a te. i. rīsō. de qua lege sumpta est hec decreta. Sed ꝫ videtur q aduersarius: naz qui voluz allegat volum probare ꝺz. ff. de probati. quotiēs. §. q volo. Qualiter rīdemus legi predicte que vicit quod ipse debeat probare. Rīde q ꝫ ipso q cōtrariū nō ꝓbat. satis probat ipse q sine volo desijt possidere. C. q mi. non pos. sup seruis. ⁊ C. de testamen. oīno sic ꝓbatur benemeritus eoipso q non probat demeritus. ff. de le. ij. l. cum pf. §. rogo. iō vicit sine volo quīa si volo desijt possidere condemnabit tanquā possideret: qꝛ volosus ꝓ possessore hꝫ. ff. de regu. iur. q dolo. l. parē. ⁊. ff. ꝺ rei ven. q si volo. ⁊. l. sin autem. §. sed ⁊ is. ff. de peti. heredi. nec nulla. §. is quoqꝫ. ⁊. l. etiam. §. itez si qs. ⁊. l. sed ⁊ si lege. §. sin aūt. ⁊. §. perinde. vel dic q eoipso q tpe lit. ꝓte. possidebat: si postea dicit se nō possidere ad hoc vt absoluat ꝓsumit ꝫ ipsum q volo desijt possidere: ⁊ iō tenet probare q sine volo desijt possidere ad hoc vt absoluatur vt dicit. l. predicta: si rem meā: alꝫ condemnaret tanquā possideret. Itez si qs nō possideat ⁊ offerat se liti acto re ignorante condēnabit ac si possideret. ff. de rei vendi. sinautem in prīn. ⁊. l. is q se liti. sed si actor sciret illū nō possidere secꝰ erit: vt. l. is q se. Item si agat ad exhibendū si absoluat reus qꝛ nō possidebat ⁊ iteriz incipiat possidere: tñ obstat exceptio rei iudi. ff. de excep. rei iudi. si qs ad exhibendum ad hoc vt exceptio rei iudi. obstet. opꝫ ad minus q tria concurrāt. s. q idē sit corpus siue eadem q̄titas. idē ius siue cā petenti ⁊ eadem cōditio personarū. ff. de excep. rei iudi. cū querit. ⁊. l. se. ⁊. l. cū de boc. Itē q ille q absoluit possideat rē tpe suīe: vt hic dicit. ⁊. ff. de excep. rei iudi. si rem meā. ⁊. ff. de rei vendi. sinaūt. §. i. Ber.

Non ꝓpetit exceptio rei iudicate reo absoluto qꝛ non possidebat.

Aduersario tuo ꝓ iudicem absoluto quoniam tēpore motæ[a] litis rem petitā ab ipso sine dolo[b] ꝺ sideratꝫ possidere: si eā mō possideat tibi petenti denuo rei iudicate exceptio non obsistat. Idem.

Valet rescriptū ipetratuz ab excōicato sup. pſecutionē appellatōis ꝛ de excōicatione nō faciat mētiōez

Uenerabilē. F. N. archiepm narboneñ. qui a iudicibus ex sufficienti[c] grauamine ad ap. se. appellans ad uos sup appellatiōe sua nīas lras reportauit: ⁊ si ex causis alijs tēpore ipetrati rescripti[d] viculo fuerit excōicatiōis astrictus de q b[ꝰ] ibi mentio nō habeꝫ: ad ꝓsequendā ꝓ easdē lras appellatiōez ꝓdictā decernimus admittendū. Quia nihil excōicato appellare ꝓdesset si nō posset appellationē suaz ꝓsequi ⁊ super ea litteras impetrare.

Rica De prescriptionibus.

Ex scilio aphricano.

Episcopus cōtra episcopum locum per se quersum ad fidē prescribit triēnio. sed cū vacat ecclesia vel est in scismate non prescribitur contra ipsam.

Lacuit: vt si quisquā aliquē locum ad catholicā vnitatez querierit: si eū per trienniuz nemine repetente tenuerit vlterius ab eo non repetatur. Si tamen per ipsum triennium[e] fuerit episcopus qui posset repetere: ⁊ tacuit. Si autez nō fuerit[f] non ꝓiudicetur matrici ecclesie sed liceat cum locus acceperit episcopum ex ipso die trienniuz repetere. Item si fuerit episcopus ad catholicaz fidem ex donati parte conuersus: non ei ꝓiudicet prefinitum tempus: sed ex quo die conuersus est hēat per triēnium ptātez repetendi locum qui ad ipsaz cathedram pertinebat.

Ex registro greg. italie pficie.

Taciturnitas prelati non nocet ecclesie donec sit prescriptum. Secūdo sic. In rebus inuasis non currit prescriptio.

Dhil prodest ⁊ infra. Nihil cū scādalo[g] nihil cū forali strepitu vobicuz nos uelle de[h] causis paucorum diffinire vobis scripsisse memminimus. Sed illud scire vos credimus taciturnitatem atq patientiaz nostrā post me pontificibus i rebus pauperuz ꝓiudiciū nō facturā[i].

Gregorius.

Per quietam ⁊ sincerā possessionē. xxx. annorum prescribit ecclesia rem priuati.

Sanctorum patruz sanctiōes[k] statuentes confirmauerunt: ⁊ nos irrefragabiliter confirmamus vt oēs possessiones ad singulas ꝓuincias nostrorū fratrū pertinētes a qbus per. xxx. an. possesse sūt quiete[l] et sincere absque synodali[m] proclamatione: perpetuo teneantur.

Hic ꝓscriptionē triū annorū ⁊ ser mēsiū ꝓtra ecclesiā qꝺ ē ꝓtra illud. ⁊. ff. eo. de q̄rta. ⁊. xv. q. iiij. §. q̄s actōes. sed h̄ introductū fuit fauore fidei catholice.

f Si aūt nō fuerit. ⁊ ita vacāte ecclesia nō currit ei prescriptio. Itē si epūs fuerit hereticꝰ nō currit ecclesie ꝓscriptio vt ī. §. se. qꝛ tunc ecclesia q̄si vacare intelligit ꝫ vt q debeat currere qꝛ ecclesia vacāte ipsius economus pōt conuenire ⁊ reconueniri vt arg. xij. q. ij. vulterane. ⁊. c. nobis. ergo videtur q currit ꝓscriptio. Sed nō est verū q economus possit agere vel cōueniri vacante ecclesia qꝛ tūc caret legitio defensore. ff. ne se. va. p totū. ⁊ iō nō currit: imo uolnit interim ꝓscriptio.

Nihil prodest.

Hoc. c. legit variſs modis ī glo. ⁊ ex vt. ī. patebit ſm Jo. an. sūmaꝫ duobus modis ſm ꝓmas duas lect. q̄ eliciunt ex glo. fi. ⁊ ꝓmo sic vt in rubro. posset sūmari ⁊ alijs modis vt ī. patebit. sed iste due lec. sunt vere in se ⁊ procedunt sine scrupulo. de alijs vero posset dubitari vt dicā in sequētibus. Diuiditur. nā primo repetit q scripserat olim. secundo protestat ibi: sed illud. Ub. si.

g Nihil cum scandalo. ar. q ꝓpter scandalū desistendū est a iure suo. ff. de temp. oꝛ. ad aures vbi de boc. ⁊. c. q. iii. cauendum. ⁊. xj. qꝺ. iij. nolite. ⁊ sic dns cū sciret nō debere soluere tributū. tamen propter scandaluz soluit. apostolus ne aliquē scandalizaret ꝓprijs manibus victum sibi querebat. xxviij. q. i. iam nūc versus finem. ⁊ propter scandalum consuetudo loci seruanda est vt fecit mr Augustini. xij. distinctio. illa in fine. ar. ī. de re iudi. qui scandalizauerit.

b De causis pauperuz. ⁊ sic bona ecclesie pauperū sūt. xvj. q. i. qm̄ qꝺ. ⁊. xxiij. q. vij. q aūt. ⁊. q. viij. conuenior. circa prīnci. ⁊ ideo pauperum esse dicuntur quia tempore necessitatis omnia sunt communicanda. xlvij. di. sicut bi. ⁊. xij. q. i. c. ij. ⁊ victu ⁊ vestitu bis contenti sumus. ⁊. q. ij. eps. ⁊. xij. q. ij. aurum.

i Factura. ar. q negligēcia vel taciturnitas prelati nō ꝓiudicat successori qꝛ delictum persone ⁊. s. ti. pri. cum venerabilis. ⁊. xvj. q. vj. si episcopuz. sic ⁊ tempore prelati male alienantis nō currit prescriptio. xvj. q. iij. si sacerdotes ⁊ prelatus conditionē ecclesie deteriorem facere non potest. ī. de dona. fraternitatē. ar. contra. s. eo. c. ꝓpri. ⁊. ī. e. auditis. in fi. So. negligentia prelati siue taciturnitas bene ꝓiudicat ecclesie: quoniaz propter taciturnitatem currit prescriptio. vt. ī. quasi p totuz. ⁊. s. e. capitulo proximo. ⁊ ideo hoc intellige quantum ad centenariam prescriptionē que sola currit ecclesie romane. xvij. q. iiij. nemo. ⁊. ī. eodem cum nobis. quia non potest prescribere tempore suo per centum annos. ⁊ in auc. vt romana ecclesia gaudeat. ⁊. §. i. col. ij. Vel potest intelligi de re inuasa quā ista patricia inuaserat violenter in qua non currit prescriptio. xvj. q. iij. lz in regulis. ⁊. xciij. di. illud. ⁊ hec protestatio fuit q̄si quedam interruptio quam fecit princeps principi. Sed hoc nō facit illa quam habes. xvj. q. iij. §. potest. ver. bis autem. ⁊. C. de an. excep. vt ꝓfectiꝰ. s. ⁊ e. of. ordi. pastoralis. in fi.

Sanctorum. Hoc. c. habet principaliter duos intellectus. ꝓmus in prescriptione ecclesie actiue. secundus in passiue: ſm ꝓmū hoc intēdit vt ī rubro. scōm alium hoc dicit. ecclesia cōtra ecclesiā prescribit spacio. xxx. an. ⁊ bodie nō ꝓcedit p. c. ī. proximū. iō tene ꝓmum. Ub.

k Sanctiones. vt. xvj. q. iij. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. quicunqꝫ. ⁊. c. placuit.

l Quiete. i. sine interruptione aliqua ⁊ sine molestia de q̄ notaꝫ. ī. e. illud.

m Sincere. i. bona fide: quod ꝓsumit eoipso q non probatur contrariū. ar. C. qui mili. non pos. super seruis: ⁊ qui malam fidem allegat eam probare debet. ar. xvj. q. iiij. volumus. ff. de proba. quotiens. §. qui volo. ⁊ quod dicit de xxx. anno. prescriptione q̄ nō tenet bodie: verum est in rebus ecclesie: tñ ꝛ in priuatorum. ī. de quarta. ⁊. c. ad aures.

n Absq; synodali. per istā synodalē ꝓclamationē fit interruptio prescriptionis alꝫ nō posset litem contestari. C. de anna. excep. vt perfectius. alꝫ non videtur. C. de ꝓscrip. xxx. an. sicut in rem.

De quarta. Primo ponit victū. secundo casum ereptum ibi: nisi. Tertio ius antiquū reprobat ibi: nam romana. Ab. si.

a Quadragēnaria. Hodie vero iure cōmuni sola. xl. an. prescriptio currit cōtra ecclesiā nulla distinctione facta inter ecclesias et monasteria vt hic p̄z: ⁊ j. e. in pluribus. ⁊. xvj. q. iij. §. potest. v. quas actiones. put distinguit Gratianus ⁊ male in illo. §. pōt. xvj. q. iij. versus fi. per vnam collū. ver. in canonibus vero ⁊c.

b Se posse tueri. sed videtur q̄ non possit se tueri: q̄ illa q̄rta decimaruz de iure cōi videt ad episcopum pertinere. x. qō. iij. vnio. vnde si clericus iste cessauit in solutione illius q̄rte fuit malefidei possessor: ⁊ iō nō pscripsit. j. c. pri. ⁊. j. eo. q̄m. ⁊ c. vigilanti. ⁊. ca. si diligenti. Intellige q̄ ab isto clerico nō incepit prescriptio nisi hab uisset titulū talē q̄ dedisset ei causam prescribendi de quo dc. j. eo. si diligenti. sed ab aliquo p̄ decessoruz fuit incohata ⁊ ipse inuentēs ecclesiā in possessionē habuit bonam fidem: credens q̄ aliqua iusta causa possideret vnde compleuit prescriptionē quia qui in locum alterius succedit iustam habet ignorantie causam. ff. de re iudica. qui in alterius. vl potuit habere titulum: scilicet concessionē episcopi tantum vnde prescripsit occasione illius tituli tantum lz minus iustus esset: vt dicit. j. eo. si diligenti.

c Caruisset. quia ecclesia tūc caret legitimo defensore. j. ne se. va. c. i. ⁊ vlt. ⁊ hic: quare nō currit pscriptio: ⁊. ff. e. c. i. ⁊ sic istud tempus subducitur de pscriptionibus. j. e. auditis. ⁊. c. cum nobis.

Vigilanti. Primo ponit victū. scdo ibi: Ephesinus. rationē legis cōtrarie. tertio corrigit ibi: nobis. Ab. siculus.

d Possessores. sic. j. e. quoniam. ⁊. c. si diligenti. ⁊. c. veniens in fi. ⁊. xvj. q. iij. lz. ⁊ .xxx. iij. q. ij. si virgo. ⁊. xxxiij. q. v. q̄ deo. ⁊ hoc ideo etiam contingit quia sicut tempus non tollit obligationē sic nec īducit. ff. de ac. ⁊ obli. obligationum. §. placz. ⁊ hoc secūdum canones: secus fm leges. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. si quis emptionis. ⁊. xvj. q. iij. §. potest.

e Mouerit. quō est itelligendum si ante ipletam prescriptionē habuerit malam fidem: quo qui mala fide possidet non prescribit vt dictū est. Sed pone q̄ post completam prescriptionem īcipiat habere malam fidez nunquid tenetur ipsam rem restituere vero domino? videtur q̄ sic: q̄ iam scit q̄ res nō est sua ⁊ nō dimittit peccatum nisi ablatum restituatur. xxxiij. q. vj. si res. ⁊. j. de vsu. cum tu. Sed contra videtur q̄ completa prescriptione iam tutus est secundum vtrunqz ius. ff. c. pri. ⁊. j. e. ti. c. quoniam omne. ⁊ in pluribus aliis. ergo iure possidet: si iure ergo iuste ⁊ bene: vt. xxxiij. q. iiij. quid dicam. nec iā dc alienā: vt ibi. Preterea iura faciunt hoc meū illud tuū. viij. di. quo iure. Itē cōditor canonis vel legis potest mihi dare rem alienam ⁊ tutus ero. ff. de euic. lucius. ⁊. C. de quadriē. pscrip. bene a zenone ⁊ per totū. ⁊ sic multo fortius potuit inducere hanc pscriptionē in odium negligentiū. Quidam dicunt q̄ q̄ cunqz habet conscientiam rei aliene tenetur eam restituere alias peccat. Alij dicunt quod videtur verius quod non tenetur eam amplius reddere: quia iā non est aliena īmo sua ⁊ iuste eam possidet q̄ iure. xxxiij. qō. iiij. quid dicam. sicut qui actore pretore possidet iuste possidet. ff. de acqui. pos. iuste. Ala. dicit si ex causa lucratiua rem habuit semper eam reddere tenetur. arg. ff. de bis q̄ īfrau. cre. qui autez. §. qd cum pupillo. Si vero ex causa nō lucratiua: puta q̄ emit ab eo quē credebat dōm nō tenetur. ar. xxxiij. q. j. q̄ debitor.

f Ephesinus. Impator forsitan fuit vel iurisperit⁹ q̄ hanc legē pmus edidit.

g Segnitiem vitandam. scilicet ne rerum dominia eēnt icerta. ff. de vsuca. l. i. ⁊ insti. de vsuca. in pn.

h Cognitis. ipi dño q̄ ab alijs possideantur.

i Latentibus. q̄ verus dns rem illam nescit ad se pertinere.

k Placuit nō habere. In malefidei possessore qui prescribere non potest si

Alex. iij. salernitano archiepo.

Quarta decimarum ⁊ funeralium prescribitur ptra episcopum si quadraginta annoz spacio non soluatur ⁊ cathedralis ecclesia interim non vacauit.

De quarta decime ⁊ oblationis defunctoruz clericus ab impetitione episcopi quadragēnaria[a] prescriptione temporis se posse tueri[b] videtur nisi forte interim pastoralis sedes caruisset[c] pastore qui iura ecclesie sue exigere debuisset. Nā romana ecclesia tricennalez prescriptionem contra ecclesiam non admittit. Idem.

Possessor malefidei non prescribit.

Diligenti studio cauendū est ne malefidei possessores[e] simus in predijs alienis: quoniā nulla antiqua dierū possessio iuuat aliquē malefidei possessorem: nisi resipuerit postquā se aliena nouerit[e] possidere: cum bonefidei possessor dici non possit. Ephesinus[f] eniz legislator solum propter vitandaz miseroruz segnitiez[g] ⁊ lōgi tēporis errorem ⁊ cōfusionez primo tricēnali: vel quadragennali prescriptioni vigorem legis inposuit. Nobis aūt tā i reb⁹ cognitis[h] q̄z latentibus[i] placuit[k] non habere vigorem.

Idem mauritano episcopo.

Una ecclesia i parochia alteri⁹ .xl. annorum spacio decimas prescribit.

Ad aures nostras peruenit duas ecclesias litigasse super ōci

mis quas vna eaz in alterius parochiaz an. xl. possidet ⁊ infra. Tue fraternitati tenore presentium innotescat: q⁹ de iure melior est conditio possidentis: quia quadragennalis[m] prescriptio omnez prorsus actionem[n] excludit.

Idem parmensi episcopo.

Laici spiritualia possidere non possunt. ergo ⁊ per consequēs non prescribere.

Ausaz que inter regiū. archidi. ⁊ nobilem virum. B. sup decimis uertitur ⁊ infra. Ideoq̄z mandam⁹ quatenus cām ipsam debito fine decidas non obstante prescriptione tēporis vel cōcessione[o] ecclesiastice secularisue[p] psōe si idez. B. opponet eā voluerit: quia cum laici decimas detinere[q] non possint eas nulla valent prescribere rōne.

Idem.

Si contra prescriptionē .xl. annorum que sola currit cōtra ecclesiā oppōatur interruptio utercz, pbabit

Illud autem te scire volumus ⁊ tenere q⁹ aduersus ecclesias minoreż prescriptionē q̄z quadraginta[r] an. ro. ec. nō admittit: lz quidam canones[s] comprobant tricennalem. ⁊ ecclesia se potest aduersus[t] ecclesiā quadragennaria temporis prescriptione tueri de re illa quā in concussē[v]. xl. an. noscitur possedisse. Verū si de prescriptione: ⁊ interruptione iter partes fuerit mota q̄stio: ab vtraq̄z parte[x] testes recipi debent: ⁊ si, pbata fuerit iterruptio[y] pscriptio nō tenebit. Idem.

Ad aures. Cōmunis diuisio. secunda i bi: tue. Ab. si.

l De iure canonico ⁊ etiā ciuili. §. de proba. ex litteris. j. de iure patro. quod autem. xiiij. q. v. nō sane. ⁊. C. de rei ven. quotiēs. ff. de reg. iur. cum par. ff. de condi tio. ob tur. cām. si ob turpem.

m Quadragēnalis. sic patet q̄ vna ecclesia potest prescribere decimas i parochia alteri⁹: lz titulum non ostendat. ar. §. eo. titu. de quarta. j. e. veniens. arg. contra. j. de veci. dudum. vbi dicitur q̄ titulus est necessarius. de hoc dicitur. j. eod. si diligenti.

n Actionem. argu. q̄ actio fm canones sit proponenda: de hoc dicitur §. de iudic. dilecti. c. examinata. ⁊ q̄ dicit omnez actionem excludit: itelli ge q̄ talis sit actio que possit prescribi q̄z quedaz sunt que prescribi nō p̄nt j. eo. c. pro. ⁊. c. acceden tes. ⁊. c. cum non liceat. vbi notaki gb⁹ casib⁹ nō currit prescriptio. Ber.

Ausam que. Laicus decimas nō pscribit. Vel sic vt in rubro. ⁊ quotidie allegatur Cōis diuisio. scda ibi: iō qz. Ab. si.

o Concessione. supple facta post later. concil. in quo cauetur q̄ laici sine animarum periculo decimas detinere non possūt vt. j. de veci. prohibem⁹ ⁊ melius eo. tit. Quis sit graue. vñ hodie episcopi decimas laicis in feudū concedere non possunt: quia ius decimarum cuz sit spirituale non cadit in laicum. vt hic in fi. satis patet: de hoc dicetur in decre. j. de veci. quāuis. sit graue.

p Secularisue. j. de veci. tua nos. ⁊. c. dudum.

q Detinere. sic. xvj. q. vij. c. j. ⁊ dic detinere. s. ciuiliter. naturaliter aūt de facto possident laici ⁊ in periculum animarū: erigitur ergo ciuilis possessio ad pscriptionem i huiusmodi spūalibus. i. vt persona sit talis i quā possit cadere huiusmodi possessio de iure. In laicum. n. ius spirituale nō cadit. §. de elec. sacrosancta. ⁊. c. massana. ⁊. xcvi. distin. bene quidem. talis quidem possessio germinat prolem: vt ar. inslit. per quas perso. no. ac qui. §. sed bone fidei. ⁊ ideo quia non possident: non prescribūt: quia sine possessione prescriptio non procedit. ff. de vsucap. l. iij. ⁊ melius in. l. sine possessione ⁊ prescriptione obijcere non potest: nisi quis possideat. §. de p b a. ex litteris i fi. ergo laici non possunt nobis obijcere prescriptionem i hmōi spūalibus quia nō possident ciuiliter decimas subaudi: nisi allegēt alium titulum ⁊ concessionem factam.

Illud autez. Sunt duo dicta. secundum ibi. verum. Ab. si.

r Quadraginta. §. e. de quarta. ⁊. c. ad aures. ⁊. j. c. pri.

s Canones. xvj. q. iij. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. quicūqz. ⁊. c. placuit. que hodie nō tenent. §. eo. c. iij. Ber.

t Aduersus ecclesiam. Hoc ideo dicit q⁹ aduersus priuatum bene tuetur se ecclesia spacio .xxx. an. vt. §. eo. sanctorum. que i isto casu habet itelligi ne quod i eius fauorem noscitur īdultum ad eius lesionem retorqueri cōtingat. C. de lega. i. l. q̄ fauore.

u Inconcusse. i. quiete: ⁊ sine aliqua iterruptione. j. eo. auditis. ⁊. c. se. vel sine aliqua synodali proclamatione per quam interrumpitur prescriptio. §. eo. sanctorum.

x Parte. super prescriptōe ⁊ interruptione. j. eo. auditis.

y Interruptio. Nota q̄ iterruptio fit pluribus modis naturaliter ⁊ ciuiliter. Naturaliter duobus per inundationem maris vel fluminis: vt ff. de acqui. pos. qui vniuersas. §. item labeo. ⁊. l. possideri. §. labeo. item

per eiectionē t expulsionem.ff.de vsucap.naturaliter.§.i.Ciuiliter vo multis modis interrūpit̄ pscriptio.Et pro libellū pncipi oblatū i anna li actōe.C.qñ lib.pn.d.li.pte.facta.l.ij.Itē p lit.pte.qō habet locū in p petuis actionibus.xvj.q.iij.§.pōt.v.is.t.§.q si.ij.t coraz suo iudice.C. ne de st.defunct.l.penul.ñ non potest litem contestari. sufficit iudicem adire t libellum offerre contra absentem: vel cōtra eum qui cōueniri nō potest alit ua de causa et in querimoniam deducere ius suum vel coraz publicis psonis: vel ad domicilium rei cum inde haberi nō potest pponat t sic interrupta est pscriptio.C.de anna. excepti. vt perfectius: t predicto §.potest. ver. bis ät. Itez p sacrum oraculum oblatum principi t per executorez postea subsecuta fuit conuentio.C.de prescriptio.xxx.an.sicut in rem. in fi.item per solutionem vsurarum.C.de prescri. xxx.anno.si quis emptionis in fi.itē per synodalez pro lamationem.s.e.sanctorū.item per secundam cautionem a debitore factā.C.de pscrip.xxx.ann. cū notissimi.§.sed t sigs Item p denūciationē scāz a colono.s. vt lit. nō conte.qñ frequenter.§.q si sup.t.C.vbi in rē actio. l.ij.Ber.

QUia indicante. Primo ponit dictū Quod secundo exequendo committit ibi: hortamur. Tertio circa exceptionem instruit ibi: quadraginta tñ. Ab.si.

a Agrimessoris.q tenetur de modo finiū actiōe in factum si male renunciauerit: dummodo dolo se hoc faciat.de culpa enī vel negligentia non tenetur.ff.si mens.fal.modo dix.l.iij.§.i.

b Ad loca. vt loca diuidenda subijciat oculis. ff.fini.regun.si interruptione in fi.C.finiū regun.si qs. Et ex hoc potest sumi ar.q iudex pōt iudicare sm q nouit t nō sm allegata. Et no.q iudex qui contra conscientiam vel cōtra iusticiam in grauamen alterius aliqd fecerit per gratiam vel sordes per vnum annum nouerit se suspensum: t si durante suspensione ingesserit se diuinis irregularis efficit: cum quo solus papa dispensat t in veram litis estimationem condēnabit: vt in decre. Inno.quarti: cū eterni.de re iudi.li.vj.T.z.

c Quadraginta tantum annorū. sic ergo videtur q fines pscribi possunt: vt.xvj.q.iiij.volumus.t.q.iij.inter memoratos.t.s.e.ad aures.t s.de proba.et litteris. Sed cōtra videtur q fines pscribi non possunt: vt vj.q.iij.lz in regulis.t.j.de pro.super eo.xvj.q.iij.quicunqz.t.c.iter memoratos. Super hoc dicas vbi fines dioc. siue parochiaz constat distinctos fuisse: vel etiam potest probari p libros antiquos t testes t famam t alia adminicula: vt.s.de proba.cum causam. fines dioc. siue parochie: aut prouincie nō possūt pscribi.t sic loquūt.c.ista.xvj.q.iij.lz.t.c.quicūqz.t.j.de pro.super eo.t rō est.s.ne puinciarum termini confundantur. xvj.q.iij.quicūqz.t sic limes prescribi nō pōt: nec que limitib⁹ adherent. ff.de rei ven.que religiosis.t.ff.de ẓben.emp.in modicis. vbi vero non constat: nec pōt probari de diuisione: limes t ea que sibi adherent bñ pōt pscribi t sic distinguit illud.c.xvj.q.iij.iter memoratos. fines vero predio rum bene prescribuntur in quo casu loquit illud.c.ex litteris.s.de proba. in quo casu pōt intelligi illud.c.xvj.q.iij.volumus.t illud quod hic dicitur. Si vis itelligere ḃ de finibus parochiarū itellige ḃ q fines non erāt distincti. vnde habet locum prescriptio vt dicit.c. iter memoratos. Illud scias q licet limes prescribi nō possint tamen ea que sunt.j. limitē limiti nō adherentia pscribunt spūalia t temporalia: t sic loquuntur.s.eo. ad aures.t.j.e.auditis. vbi vna ecclesia prescribit decimas in parochia alterius: t tūc necessari⁹ est titulus ut in quadā decr. grego. eo.ti. venerabiliū.

QVt no.j.e.si diligenti.

ET transmissa. Pria ps pōit q̄relā.scōa dat iudices ibi. discretos. Ab.

d Ecclesia de canone .que parochialis erat ecclesia: t matrix pertinens ad monachos t alie erant sub illa: t ita iste ecclesie ptinebant ad monasteriū mediāte matrice ecclesia: t ita matior ecclesia pōt agere pro iure subditarum ecclesiaum: sic.j. eo.auditis.t.xvj.q.iij.iter memoratos.

e Minutatim.frustatim lupus comedit agnū.xiij.q.i.§. his ita. vltra vnā colū. t ē q̄si quedā species alluuionis q̄ prediox statum imutat alij auferendo paulatim. alij dādo latenter.C.de alluuio. l.i. t.sj.

f Funerādi. ius funerādi cōsistit in sepulturis mortuorū t exequijs t oblationibus ide p uenientibus istud ius nō subtraherāt matrici ecclesie. ō hoc iure habes.j.de sepul. p totuz

g Decimas. t sic patet q de iure cōi matrix eccl̄ia dz percipere decimas.j. Fines siue limitationis.t sic capelle nihil debent habere qō est vex nisi p spāles indulgentiam vel prescriptionem.j.de deci.cum contingat xvj.q.i.de decimis.

b Non currente. Tēpus hostilitatis nō currit. immo illud subducitur de prescriptione: sic t.xvj.q.iij.prima actiōe.ff.de ca. postli.reuer. postliminiuz t.C.e.ab hostib⁹. t in alijs casibus.s.e.c.i.

PRecedentes. Prima ps ponit querelam.scōa dat iudicē ibi: volentes. ab.

i Ab omnibus.componetur ar.qō omues tangit ab oib⁹ē approbandū.lx vj.dis.c.i.t.s. de tēpo.or.si archiepūs.t.s. de offi.ordi. ad hoc.ff.ō aqua pluar.in cōcedēdo. t. C. de auc.p̄ stan.l.vlti. item vbi onus ibi emolumentum.xij.q.ij. charitatē.t.c.ecclesiasticis.t isti. de leg.pa.suc.§.i.t.C.ō fur.manifestissimi.§.sinaūt.t melius C.de ca.tol.l.vna.§.p secūdo

k Cum in talibus. in procuratione que debet ratione visitationis nō currit pscriptio.j.e.cū ex officij.t hic pz.ꝛ i illa q̄ dat rōne institutionis bene currit: de qua logtur.c.xviij.q.iiij.eleutherius.itē in illa que dat rōne cōsuetudinis: vt.xviij.q.ij.seruitium.

QVm non liceat. Sunt due partes.pma p̄hebendit factū istoz quibus scribitur exprimendo cām. scōo illud corrigi precipit t exceptionem remouet ibi. ideoqz. Ab.si.

l Recedere. nisi vbi incidit in heresim.xxiij.q.ij.sane.iij. vel in scisma.s. de elec.q: diligētia.t in crīe notorio fornicatōis. t in simoniaco in ordine si possit p̄bari.xxxj.di.§.vez.t.i.q.i.si qs a simōiacis.in alijs aūt criminib⁹ēt si sint notoria expectāda est sn̄ia.xv.q.vl.scisciātib⁹. viij.q.iiij.nōne.t.s. vt lit.pē. laudabilē.t.c.a memoria.t.j. de diuor.porro.t est rō q̄ fornicarij notorij t simoniaci sunt suspensi ipso iure.i.q.j.reperiunt. Sed nōne p alijs criminibus p̄hibetur qs a p̄ceptione dominici corporis de conse.di.j.quotidie.t ab imo latione: vt.vj.di.testamentū. q̄re ergo potius circa ista crimina hic dicit. Socanon dicit q̄ istos simoniacos t fornicarios vitare possum iure meo: sed alios nō. nisi essent excōicati t suspensi: vel depositi. vin.

m Sue diocesis.eo.n.ipso debēt sibi subesse.xvj.q.vij.oēs basilice.t.xviij. q.ij.monasteria. nisi ostendant se exemptos.j. de ẓfir.cum dilecta. ad fi.t hoc ideo q: possessor nō cogit̄ p̄bare titulū sue possessionis.C. de rei ven.l.vl.C.de pe.here.cogi.t.ij.q.v.§.i.q: ius istud de cōi iure ptineat ad epm in oībus dicis sue diocesis. vt hic p atet.

n Obstante. Nota hic casus in q̄bus nō currit pscriptio. p̄mo in obedientia vt hic. Item in procuratione rōne visitationis debita.s.e.c.prori. Item in decimis a laicis possessis.s.eo.cām que. Item in matrimonio.j. de consangui. non debet.itē in tributis siue publicis functionibus.C.de pscripti.xxx. vel.xl. anno.l. competit. Et liber homo nō pscribit.xvj.q.iij.§.potest. ver.q̄ si primatus.t s e.§.item.tempore vacantis ecclesie non currit prescriptio: nec tempore

scismatis.ſ.c.prior.ꝛ.c.de quarta.ꝛ.ſ.e.cū nobis.itē tpe hostilitatis nō currit ſ.e.et trāſmiſſa.ꝛ.xvj.q.iij.prima.item nec ꝓtra neruū ecclesiastice discipline ſ.de ꝓſuc.cū iter vos.itē in re que de iure cōi possideri nō pōt.xciij.di.illud.ꝛ.c.dist.contra morem.item limes.xvj.q.iij.lz.ꝛ.ſ. de paro.ſup eo.item nec in re spūali iniusto titulo acquisita.ſ.de transac.ꝑterea.ij.itē nec via publica ff.ō vi pu.via.itē nec ꝑ ius publicū.C.ō op.pub.ꝓscriptō.itē res sacra ꝛ res fiscalis:instī.de vsuca.ſ.i.ꝛ.ſ. res fisci.itē res ꝑsidi data cōtra legē iul. repetūdarū.ff. ad.l. iul. repetū.qō ꝓtra legē.itē res pupillaris ff. de acq.re.do. bōe. itē fundus dotalis.ff.ō fundo do.si fund⁹ itē res peculiaris vt vī. C. ne de sta.defun.l. vlti.itē pupillo non currit prescriptio.C.in q. cau.i ite.rest.nō ē ne.l. vlt.itez vxori durāte mr̄imonio nō currit ꝓscriptio:nisi marit⁹ vgat ad inopiā:de iure do.in rebus ſ.oēs.itē in reb⁹ q̄ sub ꝯditione debēt nō currit ꝓscriptio:nisi a tpe ꝯditōis extātis.C.ō ꝓscrip. xxx.an.cū notissimi.ſ.illō aūt. itē tpe suspēsiōis plati ñ currit ꝓscriptio.ſ.de ꝓcess.ꝑben.q: diuersitatē.itē filiofa.nō currit ꝓscriptio dū ē in ptāte pr̄is.C.ō ānа.exce.l.i.ī fi.ſ. vlt. ꝛ.C. de bo.que lib.q̄cūq;.ad fi.ꝛ.C. de bo.ma.l.i.ī fi.ꝛ.ſ.de postu.p̄. la.bone me.ī fi. Itē qdā sūt q. ꝓscribere ñ pōst: vt ꝑcario tenētes.x.q.iij.q: cognouim⁹. itē colon⁹.xvj.q.i.clerici.ꝛ.c.seq. C.de prescrip.xxx. anno.male agit.Itē q nōe alieno possidet ſ.e.si diligēti.Itē vsufructuarius ist̄i.ꝑ quas pso. no. ac.ſ. fructuari⁹.nec creditor prescribit pignus.ff.ō vsuca. nō solū ſ.q pigno:i.ꝛ.C. de pig.actī. nec creditores:ꝛ hoc itellige ō lōga ꝓscriptōe ſm leges nō de longissima.ar.est q ꝓtra obediētiā ꝓscribit.ſ.de ꝓuile. cum olim. Sz ibi habuit ꝓuilegiuz rōne cuius ꝓscripsit:ꝛ preterea suberat ro.ec. q̄ ipam ī obediē tiā ꝓtra ep̄m poti⁹ ꝓscripsit.sic ſ.e.et officij.

AD audientiam apo.n.peruenit et infra. ℙroponebat ex parte tua Alexan.papaz pde.n. tibi in castro palatioli cōcessisse singulis annis.xl.sol.denariorum papien̄.quos ro.eccle.ibi consueuit recipere ānuatiz.isuper qōnes banna placita[a] forīs facta[b] ꝛ omnia iura q̄ ibi ap.ſe.habebat. Sed ea tibi ratione nulla deberi castellanus eiusdem castri constantissime asserebat Ad quod probandū inducebas predicti pape ꝓuilegium ꝛ librum ec.ro.cēsualem.hoc etiam niteb̄aris probare per testes:qui dicebant se vidisse prescriptum censum nunc ijs ro.pon.a.l.ānis.ꝛ ifra fuisse solutum. Sed inter alia fuit ex aduerso respōsum:q; nec ꝓuilegium nec liber sensualis tibi aliquid commodi afferebat:cuz ꝓuilegio vsus non fueris spacio annorum.xxx.et liber censualis suspectus existeret q̄re non fuerat in camera nostra receptus:ac scriniarius[c] alio modo scripsisset dicta testium quā dixissent.

Nos igitur magis[d] auctoritatez priuilegij q̄z depositiones testium attendentes. Considerantes etiam librum censualem[e] quez non suspectum habuimus:licet nō i nostra ſz in cardinalis.s.hadriāi camera sit inuentus: qui cum quado camera rius fuerat de camera beati petri suscepit:nec credentes ipsum scriniarium:cum iuratus[f] sit officium suū fideliter exequi:aliud scripsisse quā a testibus diceret. Respicientes isu per q; est longe validius ipsuz negocium tangere principaliter[g] ro. ec.contra quaz non nisi centenaria[h] prescriptio currit in solutione predicti census ꝛ aliorum petitoruz cō dēnauimus partem aduersam: iniugentes eidem: vt tibi non tāquā tibi:sed tanquam ec.ro.cuius auctoritate debes percipere: cuius etiaz propter ꝓdicta bñficia vassallus existis siñ difficultate ꝓsoluat.

Idem bel.ꝛ gu.abbatibus.

De centenaria prescriptiōe que solū currit contra romanaz ecclesiā tempora scismatum deducantur.

Cum nobis[k]: ꝛ infra. Licet vaz legali[i] q̄z canonica[m] sit diffinitione statutum: vt contra ro.ec. que gaudet priuilegio speciali non nisi centum annorum[n] prescriptio locum sibi valeat vendicare:tempore tamen intercidentium scismatū[o] que fm iuris ordinem cursum prescriptionis impediūt: nolumus ali quatenus computari:sed diligenti consideratione adhibita de ipsa cō putatione deduci[p].

Idem belicen̄.ꝛ rofen̄.epīs.

Prelat⁹ inferior potest prescribere in certis ecclesijs diocesis totius episcopale:subducitur tamen ō prescriptione tempus quo vacauit ecclesia cathedralis.

ADITIS ꝛ itellectis meritis cāe que vertitur inter vigorē.ep̄z ꝛ abbatē de beuescbaz sup̄ ecclesijs in valle de beuescbaz quas episcopus asserit ad se diocesana[q] lege spe

tij.ſ.potest.ꝛ.ſ.e.sanctorum.

b Centenaria.xvj.q.iij.nemo.ꝛ.ſ.c.pri.ꝛ.C.de sacrosan.ec.l.vl.ꝛ melius in auc̄.ibi signata quas actiones.in fi.

i Tāq̄.ar.q̄ aliqs fac̄ aliqd nō tāq̄ ipe:ſz tāq̄ alt⁹.ſ.ō elec.cū iter canonicos.ꝛ.ff.de adop.si pr̄.ſ.q duos.ff.de ioffi.testa.papinianus.ſ.sed nec impuberes.ff. quando ap.sit.l.i.ſ.solz.ꝛ.ſ.ō re.ec.non alie. si quis p̄. sbyteroꝝ.sic aliquis facit aliqd in eo q̄ bō: ꝛ aliud in eo q̄ rex.xxiij.q.iij.si ecclesia in fi.

Cum nobis. In prima ponitur cōsultatio. in scōa rūsio ibi:lz.Ab.si.

k Cuz nobis.casus bīsedeñ.eps mouebat questionē subiectionis cōtra monasteriū grāden. ꝛ ecclesiā romanā:dicens q̄ ꝓscripserat subiectionem ꝯ libertatē monasterij.cō misit papa q̄busdā abbatibus vt reciperent testes epī ad probandum prescriptionem contra libertatem mōasterij. Sz post q̄ incobata fuit ꝓscriptio contra monasteria sisura triū scismatū fuit ecclia rōana. Ob̄itez scribit papa eisdez iudicibus dicēs q̄ tā iure canonico q̄ ciuili romana ecclesia gaudet priuilegio spāli: vt non nisi ꝓscriptio cētuz annorꝝ currat contra romanā ecclesiā.tñ dic̄ papa q̄ nō vult computare tpa scismatum in prescriptione:sed in medio deduci. Ber.

l Legali.C. ō sacrosā. ec.vt inter diuinum.ꝛ in auc̄.vt ro.ec.c.an. gau. in.ſ.q̄ aūt.col.ij.

m Canonica. xvij.q̄. iij.nemo.ꝛ.ſ.c. pri.ꝛ.ſ. c.si diligenti.in fi.

n Centū annorꝝ. Nec ꝓscriptio obtinet in reb⁹ ꝛ possessionibus: sed in ꝓ uilegio ꝓlatōis quo sup̄ alijs ec clijs obtinet p̄cipatū nulla currit ei prescriptio.xciij.di.cathedrā.xxiij.q.i.q; ex sola.ꝛ.c.rogamus.ꝛ.c.scisma.q; hoc esset ꝓscribere obediētiā q̄ ē nō pōt.ſ.e.cū nō liceat.q: nemo dz eē sine capite.xciij.di.nulla.Glin. Sed vī certe impossibile,ꝓbari ꝓscriptionē centū annorꝝ:idē est ac si diceret papa:nolo q̄ currat ꝓscriptio ꝯ romanā eccl̄iam.si.ij.q.iiij.ꝓsul.Sz q̄liter ꝓbabit se possedisse spacio cētū annorꝝ p instr̄a nō posset hoc ꝓbari:q; p ist̄a nō ꝓbat possessio.ſ.de fi.istru.iter dilectos.ꝑ testes nō possent ꝓbare:nisi testes ad min⁹ bērent.cxxij. an. vñ vī q̄ sufficiat ꝓbare p tps cui⁹ nō extat memoria:q; tanto tpe res alie ꝓscribunt:q̄ alās nō ꝓscriberent.ff.de aqua quo.ꝛ esti.hoc iure.ſ.aqueductus.vel q̄ testes dicant se semp audiuisse a suis maioribus.ꝛ nemo scit q viderit vel audierit aliud.sic.n.ꝓbat de antiqtate.ff.de ꝓba.si arbiter. ff.de aqua plu.ar.in sūma.ſ.idem.Jo. sed nō recedenduz est a vbis istis ꝛ sic necesse est ꝓbare cētenariā ꝓbationē ꝛ sufficit q̄ ita placuit legislatori.ff.q ꝛ a qbus ꝓscribit.ꝛ.vij.q.iij.scriptū est in lege.

o Scismatū.quando currat ꝓscriptio:ꝛ quando non dicitur.ſ.eo.cum non liceat.

p Deduci.tps.n.scismatis deducit̄ de ꝓscriptiōe si p̄mū sit medium vel timūue.C.de ꝓscrip.lon.tēp.auc̄.qō si qbusdā.ꝛ.C.de resti.mi.q̄ tempore.ff.q.ex cau.maio.necnō.ſ.si qs sepius.

Aditis ꝛ intellectis. De ꝓscriptiōe subducit tps quo vacauit ecclesia ꝓtra quam prescribit.ita sūmat io.an. Sed hec summatio ō nihilo seruit cū hoc sit expressum in multis iuribus.ſ.e.de quarta.ꝛ.c.ſ. cū ſi.iō sūmo sic vt in rubro. Primo ponit processum ꝛ ꝓclusionem negocij. Secūdo idcirco narrat restitutionem ab vtraq; parte petitam ꝛ cō cessam. Tertio ꝓmittit ꝓbatōes recipiēdas sup̄ restitutione ꝛ causam diffiniendam. Tertia ibi:quo circa. Ab.si.

q Diocesana. Nec diocesana lex cōprehendit ꝛ legē iurisditiōis.de bis dicit.ſ.de offi.ordi.dilectus.ꝛ.c.cōquerēte.

a ¶ Abbas autem. Sic ergo cum agitur de subiectione aliquorum non illi: sed ille qui dicit illos sibi subiectos esse conueniri debet.xvj.q.iij.in ter memoratos.⁊.s.vt lit.non ɔtesta.quoniã.§.qđ si.⁊.ff. de libe.bo.ex biben.l.vt si.ff.de seruitu.l.vl.in fi.⁊.ff.si serui. vendi.is cuius familia. sic ⁊ pro illis agere potest.s.eo.ex transmissa. Et subditus etiam conue nitur.s.de electio.quere lam.sed ibi conuenit sub ditus suo nomine.⁊.xxij. qõne.ij.quicunq3 militu3 sed si petere vellent pro curationem vel censum a capellanis eos poterit conuenire.ar.ff.de vsu fruct.si pendẽtes.§.pen. ⁊.l.vsufructu relicto.⁊.l. vsufructu legato.§.hactenus.⁊.j.de censi.cum instantia.

b ¶ Exemptas. pmo pri uilegium romani ponti ficis.s.de in integ.restit. auditis. In illa lra vbi dicit cognouimus ⁊c. q̃ dicitur parco illius. secũ do per prescriptionem.ut sequitur in ver. verũ ⁊c. ⁊ hoc itelligitur sub hoc. j.vnde pre.decre.fuit de cisa ab isto loco: q: facie bat ad ti.de resti.in inte. ⁊ hec decre. continnatur in integra.

c ¶ Ius episcopale.hic er go manifeste patet q̃ iu ra episcopalia prescribun tur:⁊.j.eo.cum olim.de hoc dicitur.xvj.q.iij.quĩ q3.sed videtur q̃ abbas non potuerit prescribere huiusmodi exceptionem contra illud.s. eodem cũ non liceat.⁊.s.de consue tu.cum inter.sed bene po tuit prescribere illas eccle sias si legitimo tempore illas possederit. vt.s.eo. de quarta. ⁊ sic abbas il las habebat pleno iure: sed abbas suam propam libertatem prescribere non posset: sed alius cui⁹ nomine ipsam allegaret.j.eodem cum ex officij. Si super hoc habuit ta le quale priuilegium.ar.s.de consuetu.cum dilectus.⁊.j.de priuile.cu3 olim. Item patet q̃ omnia iura que abbas potest possidere potest prescri bere.j.eo.cum olim.sed non alia que enumerantur.lxviij.dist.q̃uis cor episcopi. vnde ea que ad vtrãq3 legẽ spectant potest prescribere vt hic pa tet: cognitio enim causarum matrimonialium tantum de iure commu ni spectat ad iurisditionem episcopi.j.de exces.prela.accedentibus.quam prescribit abbas: vt.j.sequitur.ius episcopale gen⁹ est: ⁊ habet multas species sub se que enumerentur.s.de offi.ordina.conquerente.⁊.c. dile ctus.in glo.⁊.j.quedam enumerantus: vt ibi dicit circa processione3 ⁊c. que sequuntur.

d ¶ Prescripsisse. sic ergo abbas iste tuebatur se duplici iure: scil3 emptio nis ⁊ iure prescriptionis: q̃ iura ɔtraria sunt.j.eo.veniens. quia si tutus erat iure priuilegij non potest prescribere: quia quod meum est ex vna cã ex alia meum fieri non potest.s.de fide instrumentorum inter dilectos. Sed dicas q̃ simul non proposuit ista duo: sed ex vna exceptione transi uit ad aliam quod fieri potest.arg.xxiiij.q.i.quisquis.ff.de exceptio. ne mo.C.de transac.interposita.s.de causa pos.⁊ proprie.pastoralis.⁊.s.de testi.significauerunt.⁊.ff.de acquirenda posses.naturaliter. §.nihil.⁊ ge neraliter licitum est de vna defensione transire ad aliam.ar.ho.s.de pro ba.licet.⁊.j.e.cum olim.nisi vbi ius contrarium prohibet.ff.de reg.iur. nemo ex his.vel sub disiunctione simul proposita fuerant vt si hoc vel il lud probauerit abbas obtineat; nisi forte per tantum temporis spacium ecclesia vacasset. Ber.

e ¶ Si per illa. Celestinus exemerat a iurisditione episcopali loca que isti reges donauerant libertati.cum autem per priuilegia celestini non con staret q̃ vallis de heuescam in qua episcopus petebat ius episcopale: eẽt de illis locis donatis libertati ab illis regibus: mandat papa inspici pri uilegia illorum regum:⁊ si per illa priuilegia constiterit q̃ vallis de he uescha sit de illis locis: apparet q̃ celestinus exemit locum: scilicet val lem de heueschã:⁊ sic abbas obtinebit: nec habet locum postea probatio vacantis ecclesie.⁊ sic prius cognosci debet de hoc articulo tanquam pre iudiciali.

ctare abbas[a] autem eas esse ab eius iurisditione prorsus exẽptas[b]: ⁊ in fra. Verũ tanto tẽpore probantur p testes ab abbatibus de heueschã ple no iure possesse vt videantur in eis episcopale ius[c] legitime prescripsis se[d] et infra. ¶ Quocirca mandam⁹ quatenus inspectis priuilegijs the. ⁊ os.regũ que abbas super premis sa libertate asserit se habere: si per il la[e] cõstiterit: q̃ vallis de heuescã sit ille locus quẽ.c.p.n. libertati dõauit absoluatis abbatẽ ab ipetitione epi super ecclesijs memoratis: ⁊ adiudi cantes illas abbati plẽo iure subie ctas episcopo super illis silentium i ponatis. Quod si abbas in hac pro batione defecerit: audiatis pbatio nes super tẽpore quo infra.xl.annos sedes episcopalis vacauit: ⁊ si per tantũ tẽporis vacasse constiterit: ut illo subducto[f] nõ sit quadragenaria completa prescriptio: vos in illis ecclesijs ius episcopale adiudicetis episcopo ⁊ super illo perpetuũ silen tiũ imponatis abbati. Si autem ex ceptionem huiusmodi eps nõ pba uerit: q: tamẽ iterruptionẽ[g] pbauit circa processionẽ penthecostalem i villa et ecclesia de mortona: ⁊ rece ptionem ac procurationem archid. necnõ solutionẽ denarioꝝ.s. petri[h] in valle de heuescã: circa cognitio nem quoq3 causarum matrimonia liu3 et capellani suspensione3 in pre dicta villa de mortona: ⁊ interdictũ capellarũ in prefata villa de heue sca3: vos super his ius episcopale adiudicetis eide3: si tamen circa sus pensionẽ: ⁊ interdictu3 huiusmodi ifra.xl.an.iterruptio facta fuit: in ce teris ei silentiu3 iponentes[i] q̃ abbas prescripsisse pbatur.

I Dez parisieñ.epo.

¶ Non põt subditus contra supe riorem visitationẽ aut procuratio ne3 ratione visitationis debitam in se ipso prescribere: quamuis alius in persona alterius prescribere pos set vtrãq3.

Cum ex officij sui debito seno. prouincia3 visitaret archiepi scopus senoñ.p parisien.dioc. tran situ faciens ad abbatis.s.maglorij p̃oris de castres et quorũdam alio rum ecclesias eiusdem dioc. necesse habuit declinare: a quibus cum pro curationẽ sibi debita3 postularet ipi eam inhumaniter negauerunt[k] ad sue negacionis defensionẽ hoc solũ allegantes: quod non meminerant se procurationem huiusmodi pre decessoribus eiusdem archiepisco pi exsoluisse: nec ab eis aliquando fuisse petitam[l]: ⁊ infra. ¶ Nos igi tur premissam allegationẽ[m] eorum nullam penitus[n] reputantes: cũ ɔtra procurationẽ[o] que ratione[p] visita

f ¶ Subducto.sic.s.e.c.i.⁊.c.de quarta.⁊.c.cum nobis. quia tũc defensore ca rebat: sic.C.quomodo ⁊ quando: si pses. sic ⁊ absenti adijciũtur tot anni quot fuit absens.C.de prescrip.lon.temp.auẽ.q̃ si.

g ¶ Interruptionem.sed contrarium videtur q̃ si interrũpit quo ad quedam ergo quo ad omnia ex iure episcopali ɔuenientia. Nam qui aurẽ hominis te tigit: totum homine3 tetigisse videt.de pe.dis.i.vlgaris.ar. C.de duo.re.l.vlt. hoc tamen vt sciẽs se habere ius episcopa le: vno tantu3 vtitur. ar.ff.de serui.rusti.pdio.vna via.⁊.ff. quẽadmo.fuit.amit.stillicidij §.vl.⁊.ff.de seruitu.vt pomũ. ad finem.sed non est ita: vt hic patet.⁊.j.de capel.mona. cu3 dilectus.l3 enim prescribatur i vno capitulo non prescribitur i alio. vl si fiat iterruptio i vno non prodest i alio.

h ¶ Sancti petri.forte percipie bantur nomine romane eccl'ie ar.j.e.si diligenti. sed abbas allegabat ad se ptinere miste rium perceptionis.s.e.ad au dientiam.

i ¶ Imponentes.sibi imputet episcopus qui tanto tẽpore ɔge sta taciturnitate firmauit.C.de his q a non domino manu.l. vlt.in fine. Et sic patet q̃ ne gligẽtia prelati nocet ecclesie. Argu.contra.quia taciturni tas nõ videtur nocere successo ri.s.eo.nihil.vbi de hoc.arg. ad hoc.ff.de petitiõe heredita tis.si quidem possessor.§.si qd autem. Sed nunqd ei q non potest agere currit prescriptio videtur q̃ sic: s3 restituitur.ff. de iti.actuq3 priua.l.i.§.si qs propter.⁊.ff.de seruit.rustico. predio.⁊ atrilicinus: sed con tra videtur argumen.j.de ap pella.ex ratione.⁊.C.de anna. excep.l.i.in fi. quia vbi nulla petitio nulla mora. ff. de ver borũ obligatione si pupillus. ⁊.ff.si cer.pe.lecta.dicas ergo q̃ prescriptio semper currit: sed si leditur qs restituitur ex iusta causa.ff.ex qui bus causis maio.l.j.i fine.⁊.l.ait pretor.§.i.⁊.ij.nisi lex impediat cursum pre scriptionis: vt in.l.i.C.de anna.excep.in fine.⁊ i casibus qui notantur.s.eo dem cum non liceat.⁊.ff.de iudi.l.ij.§.penulti.in casu tamẽ non fit restitutio quando currit prescriptio: cum potest habere recursum contra impedientem cui⁹ dolo res perijt.ff.de dolo arbitrio.§.dolo.⁊ hoc si soluẽdo ẽ ille dolosus: alias fit restitutio contra aduersariũ.ff.de dolo ⁊ eleganter §.si dolo. Illud ta men scias q̃ vbi qs leditur i prescriptione restitutionem petere debet infra q̃ driennium.C.de tempo.in integrum restitutiõis.l.vlt. vbi vero non currit semper seruatur illesus: nec est aliqua restitutio ibi facienda. Lauren.tamen super hoc dicit: vt notatur.s.de in integrum restitutione auditis.in nouula. ij.illa ecclesia ⁊c.

Cum ex offici. Procuratio que debetur ordinario visitanti pscribi nõ potest.h.d.sm Io.vel sũma sic pinguius vt in rubro. Prima pars nar rat factum ⁊ allegationes eorum. Scda ibi: Nos igit. allegationẽ reprobat ⁊ pcessum ɔ eos factũ seruari pcipit. Tertia ibi: si qd.reseruat allegatiões aliq̃s si quas habent legitimas. Ab.si.

k ¶ Negauerunt.q: tenebantur ad hospitalitatem.xlij.di.§.i.⁊.c.gescamus.

l ¶ Petitam.propter qđ archieps eos excõicauit.

m ¶ Allegationem.⁊ male quia tempus non est modus tollende obligatio nis.ff.de act.⁊ obliga.obligationum.§.placet.argu.contra.C.de agri.⁊ cen si.libus.libro.xj.

n ¶ Penitus.quidam notauerunt.in loco isto q̃ l3 procuratio nõ possit pre scribi: tamen si episcopus visitat: ⁊ nullã recipiat procurationem: tũc potest p scribi procuratio.ar.ad hoc.j.de cẽsi.sopite.cum enĩ procuratio talis possit cõ mutari.vt.x.q.iij.relatum.ergo ⁊ remitti: sed non est verum. q: expresse non potest episcopus procurationem illam remittere.j.de cẽsi. cum venerabilis. arg.contra.j.de dona.pastoralis. Item ratio legis obuiat eis.nam q̃diu qs habet iter ⁊ haustum debet habere.ff.de serui.rusti.predi.l.iij.§.vlt.⁊ l3 ager sit sterilis: ita q̃ nihil inde percipiat: tamen retineo vsufructum i eo.ff.de vsu fru.arboribus.§.vl.Io.

o ¶ Procurationem.ff.de offi.presi.plebiscito.⁊.ff.de offi.pconsul.solent.§. vlt.⁊.l.obseruare.

p ¶ Ratione visitationis.si.s.eo.accedẽtes.vbi de hoc.

a ¶ Visitationē. istud esset prescribere obediētiā: qḋ eē nō pōt. ã. e. cū ñ liceat. ⁊ ã. de ɔsue. cū iter. ⁊ sic pꝫ ꝙ idē iuris ē ī accessorio qḋ ī pncipali: vt ñ pncipale. s. visitatio ñ prescribit nec ꝑcuratio q̄ accedit visitationi: ñ. ã. de fo. cōpe. ñ diligenti. in fi. ⁊ ã. de offi. dele. prudentiā ad fi. ⁊ cōtra correctionē non licet suffragiū querere. j. de ap. reprebenbilis. ⁊ c. ad nr̄am.

Illud tñ scias ꝙ non obstat accipiēti mala fides tradentis. ff. de diuer. tempo. ꝑscrip. an vicium. ar. ɔ. C. de ꝑscrip. xxx. an. in auc. male fidei. sed illud intelligit de prescrip. x. vel. xx. ann. vbi bona fides ab vtraqꝫ parte exigitur: sed in. xxx. vel. xl. anno. prescriptio ſm leges non nocet. xvj. qḋ. iij. §. potest. ⁊ §. ꝙ ñ mala fide. C. de prescriptione. xxx. anno. ñ quis emptionis. ã. eo. vigilanti. Item dicitur bona fides licet qs erret in iure. ar. j. de iurepat. cura. sed illud intelligit aliter vt ibi dicitur. ⁊ ff. de petitione here. sed ⁊ ñ. §. scire. licet secus sit in vsucapione. ff. de vsucapi. nunquam. ij. itē ⁊ ñ habeat conscientiam dubiam bona fides dicit. ff. de vsur. qui scit. §. bone.

b ¶ Cōsuetudine. ꝑscripta. ix. q. iij. conquestus. imo de iure cōi. j. de cēsi. sopite. cū de iure cōi dꝫ visitari: cum eps est negligēs. ix. q. iiij. cū ſim⁹. ⁊ de iure cōi debet habere tūc ꝑcurationē: vt hic patet: qꝛ nemo suis stipendijs cogitur militare: vt hic dicit: ⁊. x. q. ij. precarie. ⁊. xiij. q. i. §. his ita. ⁊. xxvij. q. i. iam nunc. in fi. ⁊. j. de ñ mo. cum sit romana.

c ¶ Aliud. vt priuilegiū. ã. e. accedētes. vel ñ aliqñ absoluti fuissent. ar. j. de censi. sopite.

Si diligenti. Ita sūmat Jo. an. vt in rubro. ⁊ satis cōuenit littere quo ad corticē. Sed ad intellectū adde ñ presumptio ē ɔ eū hoc dico: quia titulus non reqrit ī ꝑscriptiōe quadragēnaria ɔ ecclīam nisi cum ius cōe vel ꝑsumptio ē ɔ prescribentem vt in. c. i. j. e. ti. li. vj. Diuidit. nā primo inducit vnā rōnem ɔ archiepm. ⁊ scḋo reprobat excusationem ɔ̄stus ꝑ locū a diuisione: secūda ibi: Nos igit. Ab. ñ.

d ¶ Si diligenti. casus. archieps pisan⁹ fecit sibi prestare iuramentū fidelitatis noīe suo: ⁊ ecclesie pisane a marchione masse iudice calaritano pro illo iudicatu cū tamē iudicatus ille pertineat ad romanā ecclesiā: papa h̄ itelligēs mādauit archiepo pisano vt eū absolueret ab illo iuramēto: vt illō postmodū exhiberet romane ecclesie eo non obstante: vñ archieps misit nuncios suos ad dñm papā vt ipsum super hoc excusarent. Respondit eidem ꝙ postq̄ ipe fuit assumptus ī archiepꝫ: iuramētū illō fidelitatis recepit ab illo iudice ꝑ ro. ec. ⁊ h̄ idē fecit añcessor su⁹: papa vō audita rñsione ⁊ alijs q̄ nūcij sui ꝑponere voluerūt ad ei⁹ excusationē rscribit eidē archiepo ꝑut pꝫ ī lr̄a. her.

tionis debetur prescribi nequiuerit: quemadmodum nec contra visitationem[a] ipsaꝫ potest aliquo modo ꝑscribi: ⁊ ñ alius contra eum prescribere posset vtranque: mandamus quatenus sententiam quam in huius modi cōtemptores de antiqua metropolis consuetudine[b] tulit archiepiscopus memoratus: vsque ad satisfactionem condignā facias obseruari: quia secundum apostolum: qui spiritualia seminat: non est magnum ñ metat carnalia cum nemo cogatur suis stipendijs militare. ⁊ Si quid eniꝫ aliud[c] q̄ꝫ superius dictuꝫ est fuerit allegatum quod cōtra intentionem archiepiscopi obijcere voluerint ⁊ probare: nos eis faciemus iusticiaꝫ exhiberi.

Idem pisano archiepō.

¶ Qui alieno nomine possidet nō prescribit: nec etiam is qui proprio nisi habeat bonam fidem ⁊ iustum titulum.

Si diligenti[d]: ⁊ infra. Cum iudicatus calaritanus ad ius ⁊ ꝓprietatem beati petri ꝑtineat: sicut tota[e] sardinia nullo pertinet mediāte: tibi nō licuit ꝑ te vel ecclesia tua a marchione masse iudice calaritano fidelitatis exigere iuramentuꝫ: ⁊ infra. ⁊ Nos igitur que nunci⁹ tu⁹ ꝓponere voluit: plenius circunspectis: nō itellexim⁹ te vel ecclesiā tuā sup hoc aliquo iure subnixā: cum aucto. se. apostolice. nō oñdas ꝑ quam a iudicibus calaritanis tu ⁊ antecessores tui fidelitatis exigeretis iuramēta: nec prescriptione aliqua muniaris: cum secundū confessionē[f] tuam non ecclesia pisana uel tu fueris in q̄si[g] possessione iuris exigendi huius modi iuramētuꝫ: qḋ pro se. apo. ab ipsis iudicibus receptum fuisse fateris: per quod constat ecclesiā romanam semper in quasi possessione fuisse: cū ꝑ ea ministerio tuo ⁊ antecessorū tuoꝝ exactū fuerit ⁊ prestitū iuramētuꝫ: ⁊ etiā possidere dicat cuius noīe[h] possidet. Si dicatur ꝙ nomine[i] tuo ⁊ antecessorum tuoruꝫ: et non noīe nostro ⁊ ecclesie romane fuerit iuramētū exactū: posset inferri: ꝙ iuramentuꝫ prestitum de conseruando iure ⁊ honore se. ap. fuerit violatum: unde licite retineri nō posset quod contra iuramentuꝫ huiusmodi fuerit scienter obtentū: qa etiā secundū hoc locum prescriptio habere nō posset cū in prescripiptione rerum ecclesiasticarum bona[k] fides ⁊ iustus[l] titulus exigantur. ⁊ ñ etiam locum potuisset habere prescriptio non credimus centenariaꝫ ꝑscriptioneꝫ q̄ sola currit aduersus ro. ecclesiam posse probari.

Idem episcopo lucano.

¶ Abbas in capellis prescribere pōt iura episcopalia: obtinet tamen in his solis que prescripsit.

l ¶ Iustus titulus. ex hoc videt ꝙ bona fides non sufficiat sine iusto titulo sic. j. de deci. dudum. qa ex solo cursu tēporis ius non cōstituitur. sicut nec tollitur. ff. de actio. ⁊ obligatio. obligationum. §. placet. sed cōtra videtur ꝙ bona fides tantum sufficiat ī huiusmodi prescriptione. j. e. quoniam omne. ⁊ ã. eo. vigilanti. ⁊ c. de quarta. ⁊. ã. de causa pos. cuꝫ ecclesia. in quib⁹ tātū sufficere videt bona fides cum de titu. ibi nulla fiat mentio: imo videt ꝙ ista ɔ̄ria sunt: ñ enim aliquis habꝫ iustū tituluꝫ puta priuilegiū siue concessionē iā securus est: vñ postea non est ei necessaria prescriptio. vel ñ iam prescripsit: non est necesse ipetrare priuilegiuꝫ. imo impetrando vnum: alij renūciare videt. j. eo. veniens. ⁊ qḋ semel meuꝫ ē ex alia cā meum fieri non pōt. ã. de ñ. istru. inter dilectos. ⁊ insti. de acti. §. sic itaqꝫ. ⁊ ff. de acqui. pos. possideri. §. ex plurib⁹ ad h̄ pōt dici ꝙ titulus ꝑ tāto ḋ iust⁹: qꝛ dat cām prescribēdi: lꝫ in veritate non sit iustus: qꝛ tūc nulla est prescriptio necessaria. ff. de vsur. l. sequitur. §. ñ lana. vnde minus iust⁹ titulus dat cām prescribendi: ñ adsit bona fides: vt ille credat talē titulū sufficere: ⁊ credat tradentem esse dñm ⁊ sic potest intelligi qḋ dicit. ã. eo. de q̄rta. ⁊ ã. de cōsue. cum dilectus. ⁊ j. de emp. ⁊ vendi. ꝑuenit. ff. ꝑ emp. ꝙ vulgo. ⁊ ff. ꝑ legato. l. iiij. ⁊ vlt. Sed cum in casu isto non ostenderet aliquem titulum ⁊ sciret rem ad alium pertinere: vt patet per confessionē illius nō poterit prescribere. iō dicit ꝙ bōa fides ⁊ iustus titulus requiruntur in prescriptione rei ecclīastice. Joan. dicit ꝙ circa incorporalia non est necesse allegare tituluꝫ vt notatur ſm eum. ã. de causa posses. cum ecclesia. Sed hoc exemplum ɔtradicit ei. Ut ergo scias quando sit necessarius iustus titulus ⁊ quādo sufficit bona fides inspiciendū est an illa super quibus allegatur prescriptio iure cōi valeat ab ipso possideri necne. Si enim iure cōi possint possideri: sufficit bona fides ad prescribendum. Et sic intelliguntur q̄si oīa iura istius tituli. ⁊ xvj. q. iij. ⁊ iiij. ꝑ totū. eo saluo quo dictū est de limite. ã. e. qꝛ. Si vō iur cōi possideri ñ pñt ab eo q obijcit ꝑscriptionē q̄tācūqꝫ hēat bonā fidē nō prescribit: qꝛ prescriptio ius creatū aduocat: nouū āt ius nō creat. vt. c. di. ɔ morē. xxij. d. illō. sic ius decimarū nō cadit in laicū. ⁊ iō nulla valet ibi prescriptio. xvj. q. i. c. vl. ⁊ q. iij. §. pōt. vō ꝙ ñ ꝓuat⁹. ⁊ q. vj. c. i. ⁊ ã. e. cām q̄. vbi nō ꝓdest titulus. ⁊ i. q. iij. q̄situ. sic ius eligendi nō cadit in laicū. ã. de elec. sacrosancta. ⁊ c. messana. ⁊ j. de iurepat. c. a nobis. ⁊ sic intellige. j. de deci. dudū. qꝛ ⁊ illi hospitalarij de iure cōi decimas possidere nō pñt vñ cōpellant titulū oñdere. ex quo habuissent cām prescribēdi: ⁊ sic in monasterio: ñ mōachi nollēt subesse epo qꝛ allegarēt ꝑscriptionē: cū de iure cōi subiectōeꝫ euitare nō possent: ⁊ gñalr obtinet h̄ in his ⁊ alijs oīb⁹ q iure cōi possideri nō pñt ab his q ea detinēt: ⁊ h̄ pꝫ ex eo ꝙ talia ipetrant ꝑ priuilegiū: ergo de iure cōi nō possident. c. d. cōtra morē. Sic eps in parochia alterius epi non pōt decimas ⁊ ecclesias possidere de iure cōi. vñ ñ allegaret ꝑscriptioneꝫ in decimis ⁊ ī ecclījs in dioce. alterius: allegare dꝫ titulū ⁊ hoc ꝓbare: ⁊ hoc ꝓbat ī quadā decre. noua Grego. q̄ incipit: venerabiliū. ⁊ cā de hoc fuit iter archiepiscopuꝫ

e ¶ Tota sardinia. ar. ꝙ eodē priuilegio cēsentur mēbra ⁊ caput. ã. eo. cū nō liceat. xij. di. de his. ⁊ c. nō lꝫ. ⁊ j. de cog. spi. sup eo.

f ¶ Confessionē. q̄ sibi preiudicauit in hoc. ã. de ɔfes. cū sup. ⁊ c. vl. vbi de hoc vñ prescribere nō poterat: cum sciret rem ad aliuꝫ ꝑtinere: vt. j. dicitur.

f ¶ Confessionē. de qua habuisti in parte decisa.

g ¶ In quasi. hoc iō dicit qꝛ incorporali ꝑ nō possident: sed q̄si possident. ã. de cā possessiōis cū ecclesia. ⁊ ff. de vsuca. sequit. §. ñ viā.

h ¶ Cuius noīe possidet. ⁊ ita ille possidere intelligit cui⁹ noīe ali⁹ possidet. ã. de resti. spo. cū venissent. ⁊ ff. de acq. pos. qḋ meo. ff. queādmodū serui. amit. l. ij. idest vsu retinetur.

i ¶ Noīe tuo. hoc nō pōt habere locū nisi qñ sciret vel crederet hoc iuramentū ꝑtinere ad romanā ecclīam: ⁊ hoc ipse archieps ɔfitebat ꝙ añcessores sui noīe romane ecclīe recepant hmōi iuramentū: vñ seqt ꝙ dicat ꝙ noīe suo recepit iuramentū. sic fecit ɔ fidelitatē vsurpādo ius romane ecclesie. Et iō dicit ꝙ ꝑscribere nō posset: cū nō oñdat titulū ⁊ hēat malā fidē. q. n. scit rē ad aliū ꝑtinere vel credit nō pōt ꝑscribere: nisi hēat titulū cui⁹ noīe prescribat: sed iste non oñdebat auctoritatē sedis apostolice: vñ nō poterat prescribere finē huius notule intellige ꝑut no. in glo. se. ex hoc.

k ¶ Bona fides. ⁊ illud generaliter verū est ꝙ ſm canones bona fides prescribētis necessaria ē siue de re spūali siue ciuili. j. e. qm̄. ⁊ ã. e. vigilāti. ⁊ xxxiij. qōne. ij. ñ virgo. ⁊ bona fides itelligit cū aliquis credit tradentē eē dñm vl habere ius distrahēdi: lꝫ erret in facto. ff. de vō. sig. bone fidei: ⁊ hec bōa fides semper presumit nisi probetur contrarium cum lex dicat presumi ignorantiam nisi ꝑ robetur scia. ff. de ꝓba. verius. q̄ñqꝫ tamen presumitur cōtrarium ꝓpter denunciationis vigorē. C. de rei vendi. ñ fundū. vel qꝛ mercat aliqd ɔtra leges. C. de agri. ⁊ cen. queādmodū. li. xj. vel ñ emit a ꝑcuratore meo ꝑ collusionē. vel qꝛ emit a ꝓdigo vel luxurioso cui bonis iterdictū ē: cū sciret ꝑtinus illū cōsumpturū pecuniā. ff. ꝑ empto. q fundū. §. q sciēs. ⁊ l. ñ qs. q̄ñqꝫ tñ qs habet conscientiā rei aliene: ⁊ tamē vsucapit: vt ñ decretum iudicis interuenit. ff. de nora. acti. ⁊ generaliter. ⁊ xvj. questiōe. iij. placuit vt quicūqꝫ. ⁊ ã. e. c. i.

rotbonñ. ⁊ epz eronič. ⁊ idē de alijs pochijs iferioꝛibꝰ: vt vna ecclia ł paro chia alteriꝰ nō pscribat sine ti. ⁊ sic intelligit. s. e. ad aures. misi illa eccle sia q pscribit bēat titulū: sz vī qꝫ oli sufficiebat bōa fides. s. e. ad aures. b.

Q Utp olim Sūmak vt ī rubꝛo quo ad titulū. Diuidit ī tres partes in pīna ponit petitionē actoꝛis: ⁊ ipius iura. Jn scōa pōit iura ipsi⁹ abbatis ibi: ad elidendā. in tertia diffinit ibi: Qꝛ predictus. Ab. si.

a Tua dioceſi. xvj. qō. vij. oēs basilice. ⁊. xviij. q. ij. monasteria. ⁊. s. eo. cum non licea.

b Arbitriū. ſ. ab vtra qz pte approbatū: vt. s. ō arbi. er parte.

c Prescriptōe. munitū ⁊ sic Abbas pōt pscribere iura ep̄alia ꝯ epm: vt s. eodem; auditis. vbi de boc.

d Tenoꝛez. ⁊ ita sñia p abbate in bis tñ in qbus pscripſit in alijs stak arbi trio ⁊ ferk sñia p epō: nec īmerito: qꝛ p arbitriū re ceſſiz fuit a pūlegio gre go. admtn⁹ in bis q̄ faci unt p abbate: sz libertati nō potuit abbas renūcia re p arbitrium ſine licen tia pape. s. ō arbi. cū tpe. alia vero nō valuerūt tā q̄ p mendaciū impetrata poſt arbitriū. ſ. de deci. er multiplici. T. ītelligit qꝫ arbitriuz nō tāgit capi tula illa ſup qb⁹ ferk sñia p abbate ⁊ ī qb⁹ prescrip ſit ꝯ epm: alꝰ nō potuiſſz pscribere pdicta: qꝛ pſu merek būiſſe malā fidē p pter arbitriuz qꝛ bñs ma lā fidē nō pscribit. ſ. e. c. vlt. ⁊ hoc pbak p litteraz ſequentem. vbi dicit: iu xta tenoꝛem arbitrij ⁊c. Ber.

Q Eniens Diuidi tur. primo ponit cō tentio abbatis. scōo recō uētio epi ibi: pfatus vero tertio diffinitio ibi: criſ ma. in quo duo ſoluit ob ſtacula. Primū ibi: nec obſtante. Ab. si

e Impediat: ītēdebat abbas vti poſſidetis. B.

f Regis Stephani. ar. qꝫ reges pñt dare priuile giū decimaruz ⁊ de reb⁹ ſpūalibus. xvj. di. conſtā tinus Jmpator. Sed con trariū verū ē. ſ. de deci. tua nos. ⁊. c. dudū.

g Postulauit. ſuper li bellis istis nō formatur sñia sz sup scōa pte libelli ipſius abbatis: ī q̄ petijt vt clerici eccliaruz mona ſterij libere poſſint recipe re ſacramenta que nume rant ī s. criſma. ⁊c. ⁊ ibi incipit formare sñiam ſu per alijs libellis. nihil dicit in hac decre. qꝛ nō ptinet ad hūc titulū. Ber.

b Spāli. sic argnmentak. c. di. ꝯ morē: sz b abbas oñdebat libe rtatis p uilegium.

i Criſma. hic incipit sñia.

k Paschalis. idē vī de iure cōi qꝫ ab alio poſſet petere ⁊ si illa clauſu la nō eēt apposita qꝛ pp malitiā ſiue deſidiā iudicis delegati denoſnitur ptās ad eū q in cā illa iuder nō eſt. s. de offi. ordi. ſignificauit. ⁊. s. de fo. compe. er tranſmiſſa. ⁊. c. er tenoꝛe. ⁊. lxv. diſtin. ſi forte.

l Clementis. dato sup predictis articulis vt illa ſacramenta reciperent a quo vellent quod non valuit.

m Nullā. sic pz erpſſe qꝫ scōm pūlegiū dz facere mētionē de pīno: ad hoc vt reuocet illud. de b dem ē plene. s. de reſcrip. c. i. Quidā tñ dicūt aliud eē in p uilegio qꝫ in reſcripto cū pūlegiū ſit lex pūata. iij. di. pūlegia. ⁊ vna lex ñ dz ō alia facere mētionē: sz illud obtinet ī legib⁹ cōib⁹ qs pnceps bz ī ſcrinio pecto ris ſui. C. ō teſta. oiuz. sec⁹ ī legib⁹ pūatis q̄rū bz memoriā. s. de offi. veleg. er pte. ſicut nec bz memoriam re ſcriptoꝛum.

n Opponebat. sup pmiſſis ſa cramētis fcipiēdis ab alio epo

o Renūciaſſe. no. qꝫ pūlegi uz ⁊ pscriptō ꝯria sūt erquo ſil bñ ñ pñt vt dui. s. e. ſi diligēti ⁊. c. auditis. qꝛ īgreſſus vni⁹ al teri⁹ opak egreſſū. ſil'e. xxij. q. i. cū renūciak. ⁊. c. di. ꝯ morē. ff. ō ſepa. l. i. §. illō ſciendū. ff. de mino. ī cāe. ij. ī pn. ⁊. ff. ad mū cip. l. i. ff. ō le. i. ſi qñ. C. de the ſau. l. vna. li. ⁊. ſicut ecōuerſo. vtēdo iure cōi renūciak pūile gio. s. de cōſtitu. cū acceſſiſſent ⁊. ſ. de pben. p illoꝝ. ⁊. ſ. ō pūt le. ſi de terra. ⁊. c. accedētibus ⁊. C. ō iure to. īpetrando. l. ij. ⁊. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falſus pro curato. Sz vī qꝫ iure cōi ⁊ pri uilegio poſſit qs ſimul vti. s. ō ꝑſue. cū dilect⁹. nec renūciat qs iuri militari. licz vtak iure cōi. ff. ō mili. teſt. l. iij. ⁊. xxij. d. q̄q̄. ī pn. ⁊. ff. ō pui. cre. l. añ pe. ſicut iure cōi ⁊ cōſuetudini aliqd īnitik. xcvj. di. oliz. ⁊. ſ. ō cēſi. ſopite. Pōt dici qꝫ b recel ſū fuit a iuk cōi. ſ. pscriptōe qꝛ ī petrauit abbas pūlegiū tōa tiōis: ⁊ ex diuerſis cāis nō pōt bre dūiuz. s. ō fi. iſtru. iter di lectos. ⁊. ff. ō acq. poſ. l. iij. §. ex pluribꝰ. sz si ipe īpetraſſet pūi legiū ꝯfirmatōis illō nō obſta ret: qꝛ cōfirmaret ius quo vte batur. ſ. prescriptione.

p Intētiōi. dicebat abbas qꝫ licebat ckicis eccliaz ſuaz reci pere ſacra ab epō quo vellēt iu re pscriptōis ⁊ pūlegio aleran dri qō dicebat qꝫ pīno a dioce ſano ſuo poſtulare tenebat: ⁊ ita pūlegiū istud q̄tū ad hūc articulū ꝯdic ⁊ ita īpetrādo ꝯri uz pūlegiū fnūciauit pscriptōi ⁊ ꝓcipue qꝛ vſus ē ī iudicio pūi legio aler. Et idē eēt si pūle gio ñ fuiſſz vſus: qꝛ eoipō qꝫ ī petrauit pūlegiū fnūciauit p ſcriptōi. ⁊ tra hābat malā fidez ⁊ iō nō poterat pscribē p⁹ ipe tratū pūlegiū si nōdū erat cō pleta pscriptio vt lra dicit. Sz si nullū pūlegiū allegaſſz sz ſo lā pscriotiōez: nunqd alter eps poſſet pscribē collationē iſtoꝝ ſacramētoꝝ er bac lra vī qꝫ sic Cōtra vī. s. e. si diligēti. qꝛ in talib⁹ q̄ sunt ꝯ ius cōe titul⁹ ne ceſſari⁹ vī vt ibi dī vt. ſ. de ve ci. dudum. ⁊. c. venerabilium.

q Cōtradicit: si. ſ. de cōceſ. p bē. er tenoꝛe. ⁊. s. de fi. iſtru. im putari.

Q Uoniam omne. Poſ ſeſſoꝛ malefidei nullo tpe pscribit ita cōiter sūmak: sz p hoc sūmariū nihil īduceret ō nouo iſte ter. cū eēt puiſū. s. e. vigilāti. iō pleni⁹ sūmo sic vt ī rubꝛo. dixidik ī q̄ttuoꝛ pres. i pria po nit ꝓſtitutōis cāz. in scōa ꝓſtōnez ibi. ſynodali. in tertia infert er cā ibi: cū gene raliter. ī q̄rta ꝓcludit ibi: Unde. Ab. si.

r Ex fide. i. er ꝓſcia. sic exponik ō pe. di. iij. ad fi. §. illud. q̄ſi ad me. ⁊. s. de reſti. ſpo. lras. xxviij. q. i. §. ex bis.

s Bona fide. argu. ꝯ. ſ. de iurepa. cura. Quando qs dicak habere bonā fi dē dictū eſt. s. e. ſi diligēti. ī notula illud generaliter. ⁊ glibet pſumik hēre bo nā fidē. Sz qd ſi aduerſari⁹ vellet pbare etiam ipm nullo titulo poſſediſſe: ſed poti⁹ p violētiā. Et ſi mala fide icepit poſſidē: vī qꝫ debeat audiri erquo vule

ꝓbare originē prescriptiōis vitiosaȝ.C.ð pig.ac.nec creditores.⁊.C.de prescri pti.lon.tēp.ī auc.malefidei.C.ð distrac.pig.⁊ q sub imagie.⁊.xvj.q.iij. ſi ſa cerdotes:⁊.c.ſeq.⁊.c.licȝ.⁊.c.i.ī ſi.⁊.xxiiij.di.illud.C.de pſcrip.xxx.anno. ſi qs emptiōis.§.ſed hec. Ar.cōtra.ſ.eo.ad aures.q: vt ibi dr q̄drigēnalis preſcri ptio oēm tollit actionē.⁊.C.de pſcrip.xxx.ann.l.pe.⁊ vlti. Ad hoc pōt dici ꝙ cū dȝ audiri qui vult probare malā fidē ab initio habuiſſe:q: postea pſcribere nō potuit.ſ.c. pri.in ſi.⁊.c.vigilāti.⁊.c.ſi di ligenti.⁊ hic. Sȝ nūquid tene tur hic docere de titulo:cū hic tantum dicaȝ de fide:de hoc di ctū ē.ſ.e.ſi diligēti.in notula ex hoc videtur.

a Quā ciuilis. Ex eo ꝙ dicit tā canonica q̄ ciuilis:vr ꝙ pa pa voluit preiudicare preſcri ptioni laicorū que preſcriptio locū habet vbi ēt hn̄t malā fidē in preſcriptione.xxx.vel.xl.an. ſ.e.vigilāti.⁊.xvi.q.iij.§.pōt ⁊.§.ꝙ ſi mala. Dicebat Jo.ꝙ rōne peccati ſtatuit hoc papa ð preſcriptionibus laicorū: quia oīs cā ratione peccati saltem ī directe ptinet ad eccliaȝ.ſ.ð iu di.nouit.⁊ ſcðm hoc oīa ciuilia iura que tractāt de pſcriptiōe xxx.vel.xl.an.in malefidei poſ ſeſſoribus nō tenēt hodie. Sed hoc nō credo ꝙ p iſtā cōſtitutio nē papa voluerit preiudicare legibus. Sed quo ad ius diui nū verȝ eſt illud qð ſine pecca to mortali laicus malefidei pre ſcribēs talē reȝ retinere nō pōt xiiij.q.vj.c.i. Et littera iſta ſic intelligiȝ tā canonica.i.tā de re ſpirituali q̄ ciuili. Et hoc vult dicere ille qui preſcribit bonā fidē habere dȝ ſiue res quā pſcribit ſpiritualis ſit vel ciuilis ſcðm iura canōica:⁊ ſic nihil ſta tuit cōtra leges.vel dicas ſcðȝ ꝙ dixit Jo.⁊ lex aliud ɔſiderauit q̄ canō. lex.n. cōſiderauit negligentiā nō petētis rē ſuā.ſ.e.vigilāti.ſed canon cōſiderauit peccatū preſcribētis mala fide.qð no excuſat negligentiā nō petētis rē ſuā ⁊ iō dicit hic ꝙ nulla valet pſcriptio ſiue canonica vel ciuilis q̄ ſine peccato morta li conſeruari nō pōt vnde potius ſtandū eſt canoni q̄ legi in hoc caſu:q: pre ſcribens nō excuſaȝ a peccato p rationē legis:⁊ iō canon voluit ꝓpter piculȝ animarum in hoc leges corrigere:lȝ nō ſeruetȝ in iudicio ſeculari:ſicut dicitȝ ð legibus pmittentibus vſuras q̄ hodie nō tenēt:vt no.ī.de vſur.q: in oībus ⁊ conſtitutio iſta tantum reſpicit futura:cū ð preteritis nihil dicat.ſ.de conſti. c.vltimo.vbi de hoc.

b Nulla tēporis.ſ.ipius pſcriptionis. Si.n.poſt cōpletā pſcriptionē ſciat rē alienaȝ:nō dicitur ideo mala fide poſſidere:de h dicitur.ſ.eo.vigilanti. Sed quid ſi tempore preſcriptionis habuerit conſcientiam leſaȝ:poſtea incipiat ha bere nō leſam:nunqd ꝓpter hoc eſt interrupta preſcriptio: videtȝ q: erronea fu it vn̄ eā deponere dȝ.ī.de ſimo.p tuas.⁊.xj.q.iij.cui eſt illata.itē quid ſi dubi tat an res ſit ſua ⁊ hȝ iuſtā cāȝ dubitationis:adhuc dicitȝ bone fidei poſſeſſor:⁊ vtitur fructibus.ff.de vſur.qui ſit.§.bonefidei.⁊ in hoc caſu preſcribit.licȝ ha beat conſcientiā dubiā nō tn̄ leſam:q: neſcit adhuc an res ſit aliena : debet in quirere ab alijs de re illa: vt ſic pueniat ad veritatē: ar.xxviij.di.§.vlt.xxiij. q.vl.occidit. Itē quid ſi prelatus habeat leſam conſcientiā alicuius rei quam poſſidet lȝ eccleſia habeat bonā fidem nunquid tenetur dimittere illā. Rn̄deo nō. Sed ſignificabit illi cuius eſt vt petat ⁊ ſic purgabit ɔſcientiā ſuaȝ:nec ī h videtȝ fraudē facere.ff.de neg.geſt.at q natura.§.cū me abſēte.⁊.ff.mā.qntus ſȝ ſi ille vēit ⁊ petat i iudicio ⁊ plat⁹ ɔfiteaȝ:nūqd piudicat ecclie q̄ hȝ bonā fidē Si.n.prelatus ɔſtitutus a collegio ad defendendū ɔfiteȝ tāq̄ ſindicus ī iudi cio hn̄ piudicabiȝ ecclie q: tūc ſuſtinet pſonā totius capituli alſ nō credo ꝙ cō feſſio plati piudicet eccle niſi forte ɔfiteretȝ de eo ꝙ ipemet feciſſet.ar.xxv.q.ij. poſtq̄.de hac materia dixi.ſ.de elec.dudum.ij.

Rica De ſententia ⁊ re iudicata. Hec Rica duob⁹modis ſm Joā.an.p⁹ gof. continuaȝ ad pcedētia. Primo ſic: viſo quō res acqruntur p pſcriptionē vidē dū ē qūo aliter acqrūȝ ciuiliter.ſ.p ſnīam iudicū. vl ſcðo ſic. expedito tractatu pceſſus iudicioꝝ:ad ſnīam q̄ finē īponit litibus veniamus. Quia vo ſm Jo. an.lata ſnīa ſi nō appellatur ab ipſa ſumit nomē rei iudicate iō ⁊ de re iudica ta ſummittit; dicit tamē ꝙ large poteſt dici res iudicata. Ab.

Sententia. Non valet ſnīa que contra ius eſt lata expreſſo errore ī ſnīa, ita ſummat Do.an.q: Jo.an.nō ſūmat pp breuitatē.h ſum mariū eſt in ſe verum ſed nō ɔgruit littere in qua nulla ſit mentio de expſſione erroris in ſnīa.iō ſūmo ſic vt in rubro. Ab.ſi.

c Sententia.decre.iſta loquiȝ de materia illa.xvj.q.i.frater noſter.⁊ ex il la lr̄a poteſt colligi caſus huius decre.

d Cōtra leges.q̄ dicūt ꝙ ſnīa a nō ſuo iudice lata nō tenet.C.ſi a nō cōpe. iu.l.i.⁊.ij.⁊ vl.⁊.ij.q.i.ī pmis.v.de perſona.xj.q.i.c.pe.⁊.ſ.de iudi.at ſi de rici:⁊.xvj.q.i.frater noſter.vt hic patet. Itē ſnīa lata contra leges.ſ.ius ɔſtitutiōis:ita ꝙ h ī ſnīa expmaȝ.nulla ē ipſo iure ⁊ citra appellationeȝ reſcindiȝ.vt hic pȝ:⁊.ī.e.cum inter vos.in ſi.⁊.ī.e.inter ceteras.⁊.ij.q. vj.§.diffinitiua.ver. Item ſi ſententia contra ius ſcriptū.⁊.ff.de appel. l.ſi expreſſum. Item ſi calculi error in ſnīa ſit expſſus:ſnīa nō tenet.ff.q̄ ſē.ſine ap.reſcin.l.i.§.i.⁊ ī.de ſen.excōmu.p tuas. nec efficitur aliqua p ap pellationē vt in.l.predi cta ſi expſſum.ar.contra ꝙ efficiatur aliqua p ap pellationē.ff.rē ra.ha.l. iij.§.falſus.⁊.ff.de iu.lȝ. Sed non ē ita.ibi.n.ſnīa lata eſt in pſona falſi pro curatoris:vn̄ ab initio te net ſnīa q̄diu conſtet de falſo ꝓcuratore:⁊ ſi dn̄s recurrat ad cōe auxiliȝ appellatiōis intelligiȝ ap probare factū falſi procu ratoris:⁊ iō p appellatio neȝ efficiȝ aliqua que per exceptionem poterat irri tari:ſec⁹ vbi ab initio nul la eſt: vbi eſt defectus in iuriſditiōe:ibi p appella tionem nō firmaȝ vt hic ⁊ in ɔcordan.ibi poſitis. Sed in.§.falſus.⁊.in.l. lȝ. veruȝ non fuit defect⁹ in iuriſditione.

e Urgantium.ſ.cele ri.ſi.ij.q.i.ſicut.⁊ C.de iudi.properanduȝ in pn̄.⁊.ſ.de dolo ⁊ con tu.finē.⁊.c.venerabilis. ar.cōtra.xj.q.iij.cū apō illud itelligiȝ qn̄ ſnīa lata eſt ad mortem.⁊ ibi differȝ executio ex cauſa: vt ibi dicitur:nec tamen cū nimia feſtinatione ferenda eſt ſnīa anteq̄ iudex poſſit eſſe inſtructus.ſ.de in iteg.reſt.tum ex litteris.q: ipm oȝ cuncta ri mari.xxx.q.vl.c.vl.aliter enim ad veritatem peruenire non poſſet.xxi iij.q.vl.occidit.ſed moratoria cunctatione cauſam examinabit.ff.de ad mi.tu.tuto: qui.§.i.

f Non pōt.ſacerdotum.i.epoꝝ triū ī cā diacōi ī cā pſbyteri.vj.ad mi nus.xv.q.vij.ſi aūt.⁊.c.felix. Sed nūqd debēt oēs concordare ad hoc vt teneat ſnīa: videtȝ ꝙ ſic ex eo ꝙ dicit concors.ſ.de trāſla.iter corporalia: ſed ſufficit ꝙ maior pars concordet in vnā ſnīam ⁊ ſatis dicetur tūc con cors:q: ꝙ facit maior ps vȝ.ff.ad municipa.qð maior.lxv.di.c.i.ij.⁊.iij. ſed in cauſa epiſcopi nō tenet ſnīa:niſi oēs cōcordauerint iudices quibus cauſa per papam committiȝ.vj.q.iiij.ſi quis epiſcopus crimialiter.⁊.c. i.⁊ eſt ſpeciale in cā epiſcopi.aliud ſpeciale vbi non tenet ſententia pluriū no.ſ.de reſcrip.paſtoralis.in prin.

g Ea que. Fuit forſan vt dicit Jo.an.exordiū alicuius papalis con firmationis q: nō eſt diſſimile ꝙ fuit ſpālis diſpoſitio in his ðbis dn̄ tarat concepta cū non imponit neceſſitatē ſed potius innuit cuiqȝ eſſe hoc petendi facultatē conceſſam.in hoc tn̄ nō eſt vis. Ab.ſi.

g Morem.i.ſm canones.

h Roboreȝ. Si poſtulatū fuit ea roborari: vt.xxv.q.ix.oīmodis.⁊.ij. q.i.ſicut.⁊.ſ.ð pac.quotiēs.ſ.de trāſac.c.i.⁊ h gdē ſi ɔfirmatio fcā fuerit ex certa ſnīa ⁊ cū cāe cogniōe:nō poterit poſtea iferior iudex de illa iudi care.ī.de ɔfirma.vti.vel inuiti.c.i.⁊.ij.vbi de hoc.

De cetero. Merus executor ſnīe contra quem excipitur de fraude: nō cognoſcit ſed remittit.ita communiter ſummant doc.ſed iudicio meo minus bene:q: iſte text.non loquiȝ de mero executore.quia nullus merus executor exceptionem ⁊ executionem impedientem admittit: vt in l.ſi vt proponis. ⁊ in lege executoreȝ.C.de execu.rei iudica. Sed tex.iſte admittit vt his cui executio committitur admittat exceptionem ad effectū vt remittat negocium ad ſuperiorem non vt ſuper principali pronunci et vt latius dicam.ideo ego ſummo ſic vt in rubro.hoc dicit nota. ⁊ non diuiditur. Ab.ſi.

i Fraus.ſ.circa negociū principale:q: obtinet ſententiam per fraudeȝ puta per falſos teſtes vel falſa inſtrumēta:ſi hec obijciantur coram exe cutore vt executio differatur nō ei eſt facultas de hoc cognoſcendi vt hic dicit:q: ſic aſſumeret partes iudicis qð eſſe non debet.C.de execu.rei iu di.ſi vt pponis.nec ſnīam debet mandare executioni:ſed hec referre de bet ſuperiori vt hic dicitur.⁊.ī.de fal.ſuper eo.argu.contra hoc habes ꝙ iſte executor poſſȝ ð huiuſmodi cognoſcere.xxv.q.ij.⁊ ſi non cognito. Sol.hoc.c.de mero executore intelligiȝ qui nullam habet cognitionem annexam:niſi ſolam executionem:ſic intelligitur.ī.de fal.ſup eo. Lex p dicta intelligitur de illo executore qui habet cognitionem. De hac ma teria plene tractatur.ſ.de offi.dele.paſtoralis.§.quia vero.

---

tā canonica q̄ ciuilis[a]. Cum gn̄a liter ſit oī cōſtitutioni atq̄ conſuetu dini derogandum: que abſq̄ morta li peccato nō pōt obſeruari. Unde opȝ ut q pſcribit in nulla[b] tpis pte rei habeat conſcientiam aliene.

Rica De ſententia ⁊ re iudicata.

Gregorius.

Sententia lata contra leges vel canones non tenet nec ab ea opus ē appellare.

Sententia[c] contra leges[d] canoneſue ꝓlata licet nō ſit appellatione ſuſpēſa: nō poteſt ipſo iure tamē ſubſiſtere. Idem.

Lites debent celeriter termiari.

Urgātiū controuerſias celeri[e] ſententia terminare ⁊ equitati conuenit ⁊ rigori. Idem.

Sacerdos ſine iuſta cauſa non eſt deponendus.

Non poteſt qnēquam a ſacer dotali gradu: niſi iuſtis ex cau ſis: concors ſacerdotū[f] ſentētia ſub mouere. Leo papa.

Juſte qs petit ſnīam cōfirmari ſi iuſte ⁊ rationabiliter fuit lata.

Ea q̄ iuxta eccleſiaſticuȝ morē[g] iuſte ⁊ ratiōabiliter fuerint dif finita: noſtra quoq̄ ſnīa roborēt[h]. Alex.iij.eborac.archiepō.

Judex deputatus ſup executio ne ſententie admittit exceptionem fraudis ſeu nullitatis ſententie non ad effectum vt ſuper ea pronunciet ſed vt negocium ad ſuperioreȝ qui iudicauit tranſmittat ſi illam proba bilem repererit.

De cetero noueris: q ſi ſenten tiā a nobis latā pcipimus p aliquē executioni mandari ⁊ fraus[i] interuenerit nō ē facultas executori de toto negocio cognoſcendi: ſȝ de ferri queſtiones que iciderint ad ſe. apo.oportebit.

Idem.norwicēſi.epō.

Non ſufficit reo damnato ad traditionem ipſius tradere pignus pro ipſa poſſeſſione.

QUam aliquibus. Hoc.c.pōt itelligi duob⁹ modis ꝓmo q̄ loq̄t in pignore ꝓtorio puta q̄ ꝓtor vel iudex pp cōtumaciā rei ponit ꝟbo actorē i possessionē rei petite i actiōe reali vel alioꝝ bonoꝝ ipsi⁹ rei i actiōe ꝑsonali. Et itentus lr̄e ē q̄ ad causandū pign⁹ ꝓtoriuꝫ ad hoc vt missus possideat ñ sufficit iussus iudicis sed regrē vt actualiter mittat i possessionē. Et ꝓm hūc itellect. h. d. in summa. Nō sufficit ad ꝓtorium pignus vt ꝟ baliter detur nisi actualr fiat missio. Secundo pōt intelligi cuꝝ possessio aliq̄ vel proprietas alicui⁹ rei seu res aliqua adiudicat actori iure dñij: ⁊ reus p̄ execūtiōe vult dare aliqō pign⁹ ⁊ nō ipsaꝫ rē saltem i p̄ñti hoc casu nō sufficit ⁊ ꝑ hunc itellectuꝫ. h. ītē dit. nō ipediet reus sn̄iaꝫ adiudicatiōis possessiōis si sit paratꝰ dare pignora. vel sic vt in rubro. ⁊ ñ diuiditur. Ab. si.

s ¶ Pignora sic. ff. ō cōsti. pecu. promissor. §. constituto. ⁊. ff. de pigno. actio. nō ē. vbi vſ. pignus nō alr ꝓstituit: nisi ventū fuerit in possessionē. si. ff. ō acq. pos. possideri. i ꝓn. ⁊ hoc ideo. ne lites ex litibus oriant. ff. de re iu. l. iiij. in. §. ait ꝓtor.

LAtor Diuidit ur q̄ ſ p̄ia pōitur facti narratio: i ꝑa iudicis datio ibi: volētes igit. Ab.

b ¶ Iusinuatiōe. mō colligere ex hoc loco: q̄ i casu ſ ex qb⁹ vtiq̄ periculū aīe potest ꝙs venire ꝑ fern̄ sniaꝫ vt reuocet sn̄ia quā ferri procurauit. ⁊ si cōstiterit ecclīaꝫ fuisse ōceptā: reuocabitur sn̄ia. ſ. e. cōsanguinei. ⁊. §. ō test. sicut. ⁊. xxxv. q. ir. §. bis ita in fi. alias turpitudinē suaꝫ allegās nō audiet. ſ. ō dona. inter dilectos. ⁊. ſ. de concess. ꝓben. cum sup.

c ¶ Renitētez. ꝟ violētia trāsiuit postmodū i ꝙsensuꝫ p carnalē copulā subsecutā. ſ. de spō. ad id.

d ¶ Etatis. ⁊ hoc ꝙdicit ei qō p̄misit de carnali copula: ⁊ sic fuit allegatio ⁊ er alia cā fuit mr̄imonium separatum.

e ¶ Permanere. nō obstāte sn̄ia ꝓius lata quia ꝓ mr̄imoniū nō currit p̄scriptio. xxxiij. q. v. q̄ deo. ēt si ab illa sn̄ia nō fuit appellatū. qr sn̄ia lata ꝓ mr̄imoniū nō trāsit in rē iudicatā qn reuocet sn̄ia q̄cūq̄ error sn̄ie detect⁹ fuerit vt hic ꝑ. ⁊. ſ. de frigi. ⁊ male. ffinitatis. ⁊. xxxv. q. ir. graue. ⁊. §. bis ita. Sic nullo tractu tp̄is mr̄imoniū cōfirmat i gradu ꝓhibito ꝓtra cr̄ū. ſ. de cōsanguini. nō dz: ⁊ q̄ dici consuevit sn̄ia contra mr̄imoniū non trāsit in rem iudicatā: verū ē vbi bene cōiuncti indebite separant. Quia quos deus cōiunxit: homo separare nō pōt: ⁊ iō quādocūq̄ contrarium legitime constiterit: sn̄ia retractabitur. idem est cum in gradu prohibito aliqui sunt cōiuncti: vel aliquo alio perpetuo impedimēto: qr nullum ē ibi mr̄imoniū. vñ nullus consensus pōt matrimoniū inducere inter eos. Sed vbi sententia fertur pro matrimonio vbi nullū subest impedimētuꝫ si ab ea nō fuerit appellatum: trāsit in rem iudicatam. qr iudicatis acquiesse vſ. ī. e. quod ad cōsultationem vñ postea nō audiet: imo compellerēt alter alteri adherere.

QUam causa. ¶ Prima ps pōit facti: scōa diffinit ibi. Nos aūt. Ab. si.

f ¶ Arripueras. Ex quo aliquis non prosequitur appellationem. ſ. terminum sibi prefixum ex tunc iudex procedere potest tanq̄ citatus peremptorie non venisset. ſ. de appella. sepe contingit. quia perinde est ac si non appellasset. ſ. de appel. cum: sit romana: vnde in hoc nō peccauit iudex. B.

QUam aliquibus est adiudicata possessio nō sufficit eis dari pignora⁹ nisi corporali possessione letentur.

I Dē eidē. ⁊. A. archidia.

¶ Sententia contra matrimoniuꝫ nunquaꝫ transit in rem iudicatam. vnde quandocunq̄ reuocatur quū constat de errore.

LAtor presentiū sua nobis insinuatione⁵ monstrauit q̄ cum quandam mulierez legitie despōsasset: ⁊ carnalis cēt copula subsecuta inter eos scādalū est subortū cui⁹ occasione debitum ei subtraxerit: consanguinei vero mulieris hoc molestū habentes: questionē mouerūt, ponentes q̄ mulierē inuitā ⁊ renitētē nec etatis⁶ apte matrimonio existentez durisset vxorez: ⁊ quoniam idem vitā cupiebat agere dissolutā demū utriusque studio interuenēte fuerunt minus rationabiliter separati. ꝟ Nolentes igitur matrimōia canonice contracta leuitate quadaꝫ dissolui mandam⁹ q̄tenus si vobis ꝓstiterit eos p̄ iudiciū ecclesie ñ fuisse legitie separatos: ecclīamq̄ ōceptā ipsos faciatis sicut virū ⁊ vxorē in simul permanere⁶.

I Dez. t. dericis sancte anastasie veroñ.

¶ Retractaī sētētia ꝓtextu inique cōsuetudinis lata ꝓtra ecclesiaz.

QUaz cā q̄ vertitur īter vos ⁊. g. ⁊. a. laicos sup̄ domo q̄daz eis ab archipb̄ytero vestro vēdita ad eramē. i. apo. sc. legati delata fuisset p⁹ ap. ad nos interpositā ⁊ ꝛceptas iduciaſ q̄ñ infra terminū tibi fili. t. ad eā. pseq̄ndā p̄fixū iter nō arripueras⁶ contra te sententiam proferens: memoratis. g. ⁊. a. pretaratā domum secunduꝫ veroñ. ciuitatis consuetudinē adiudicare curauit. deinde cuꝝ causa fuisset ad nos per ap. delata

brixien. episcopus dēlegat⁹ a nobis sententiā ꝓtra vos spreta forma canonū secundū eandē cōsuetudinem sicut prefatus legatus fecerat promulgaut⁸. ¶ Nos aūt considerantes q̄ licet vsus vel ꝙsuetudinis⁵ ñ minima sit auctoritas: nūquā tamē veritati aut legi p̄iudicat⁴: ꝑscriptaz sententiā reuocauimus: ⁊ vos ab ī petitiōe absoluētes illorum: vobis ⁊ ecclesie vestre domuz adiudicauimus supradictā.

I Dē eboracen̄. archiepo.

¶ Sentētia iniqua retractaī per superiorem licet cā fuerit appellatiōe remota cōmissa. Si aūt ꝙtinet manifestā iniquitatē est nulla.

INter ceteras: et infra. Item cum aliqua causa ap. re. committitur: ⁊ sentētia fertur iniqua: eā euacuari⁸ oportet. nec ei debet stari si iniquitatez cōtineat mānifestam⁴.

QClemens tertius.

¶ Snīa lata ꝓtra absentē nō ꝓtīa cē in cā matrimoniali nō valet.

TEnor litterarū tuarū ostendit q̄ cū inter. r. ⁊. m. mulierem quedlio matrimōij verteretur ⁊ theatino epō cōmissa fuisset: idem eundē. r. muliere absente ab impetitione ipsius absoluit. Ceterum eadē mulier a nobis ad te litteras ipetrauit vt de causa cognosceres: ⁊ eaz fine debito terminares: ⁊ infra. Dictus vero. r. a te vocatus ad causaz ifirmitate⁸ pretenta nō affuit: sed quia nocte sequente aliā sibi copulare p̄sumpsit: in euꝝ excommunicationis sententiaz promulgasti⁸: a qua postmodum absolutus ad te veniēs oñ dit litteras episcopi memorati: quibus euꝝ ab inquietatione ipsius absolutum fuisse patebat. Quia igitur mulier suos testes offert ad ꝓbandum: q̄ idem. r. eaz desponsationis ānulo pu. subarrasset⁰ ⁊ tu qd super

gs emit a prelato ecclesie solotenet venditio: licz non probet precium in vtilitatem ecclesie versum esse: contra illud. r. q. ij. hoc ius porrectum. xij. q. ij. sine exceptione.

b ¶ Consuetudinis. sic. xj. di. ꝙsuetudinis. ⁊. §. ō ꝙsuet. c. vl. vbi ponit hec auctoritas.

i ¶ Preiudicat. verū ē q̄ consuetudo nō preiudicat legi nisi sit rationabilis ⁊ legitime sit ꝑscripta: nā tūc bene preiudicat legi. §. de cōsue. c. vlt. vbi plene de hac materia dicitur ⁊ hic cōsuetudo nō fuit ratiōabilis nec prescripta.

ITer ceteras. ¶ Pōt intelligi vario modo: ⁊ p ꝙsequens vario modo sūmari. d. an. sūmat sic. Snīa ꝓtinēs in se manifestā iniquitatez retractatur nō obstāte q̄ cā fuerit ap. re. cōmissa. hec sūmatio ē vera in se ꝓm vnū modū itelligēdi: ꝙ ꝓm vnū alius itellec. notabilio: ē summo sic. Nulla ē snīa cōtinēs manifestam iniquitatem. vel aliter Itelligēdo q̄ ponat duos casus vt in rubro. ab. si.

k ¶ Euacuari. cū snīa tenuerit ⁊ appellatum fuerit ab ea vel euacuet de facto: cū ē nulla. si. ſ. de re. eccl. non ali. siquis p̄ sbyterorum.

l ¶ Manifestaz. puta quia lata ē contra ius scriptum. ſ. contra leges vl canones. §. e. c. i. ita q̄ in ipsa sententia continebatur error. ij. q. vj. §. diffinitiua. versi. ita si sententia contra ius scriptum. ⁊. ſ. de ꝓbr. eramiata. ⁊. ſ. de sen. excō. ſ. ertuas. ⁊ hic in fi. ⁊ ita ipso iure nulla ē talis sentētia. vt. §. e. c. i. vbi de hoc. Aliud est cum lata est contra ius litigatoris: qr tunc transit in rez iudicatā: nisi fuerit appellatū. ſ. e. cum inter vos. Et si per iniuriā iudicis dānat⁹ fuit: poterit agere cōtra iudicem qui fecit litez suā ad interesse. ff. ō iudi. filiusfamilias. ⁊. ff. de euic. si p iprudentiam. ⁊. ſ. de emp. ⁊ vēdi. c. vl. ⁊ ifamis efficitur. C. ō pe. iudi. g ma. iudi. l. ij. Bernardus.

Enor. Istud. c. potest intelligi duobus modis. ¶ Primo q̄ snīa hic lata cōtra mulierē tenuit: qr cōtumaciter affuit: ⁊ tūc idez in effectu dicit q̄. c. lator §. e. ideo summa vt ibi, scōo pōt intelligi q̄ hec mulier nō fuit cōtumax ⁊ tunc cōiter sic sūmat vt i rubro: cōis diuisio. secūda ibi: ideoq̄z. ab. si.

m ¶ Infirmitate. qō si verū fuisset: iusta erat excusatio. §. de procu. querelā. ⁊ v. q. iij. si egrotans: imo nec tunc res iudicata censet. ff. de re iudi. quesitum. i. ⁊. ij. Rñ. nec mādāda est snīa executiōi ifirmitate pretēta. ff. de iudi. si ꝓtor. i fi. ꝙz hoc falso allegabat: vt bñ declarant sequētia.

n ¶ Promulgasti. merito tāq̄ cōtra contumacem cū ex facto sequenti appeat q̄ malicioſe ꝓtendebat infirmitatē: ⁊ ita sequens ꝓsumptio elidit ꝓmā: sic. ff. ō in integrum restitutione. diuus.

o ¶ Subarrasset. i. fidem cōsensus de presenti dedisset: alꝝ si loquerēt de consensu de futuro non mādaret papa virum separari ab illa: cū qua postea contrarit per ꝟba de presenti: qr sic soluta erant priora sponsalia. ſ. de sponsa. ca. penul. ⁊ vlt. ⁊. ſ. de ma. §. cōtra interdi. ec. c. j. ⁊. ij. ⁊ est vulgare loci illi⁹ sic. xxvij. q. ij. siquis vxorem. Vel pōt dici q̄ subarratio fit per imissionem annuli interuenēte consensu tacite vel expresse vt hic dicit. Et dic tacite vt in muto: expresse vt in loquente: ⁊ stabitur huic subarrationi quāuis nihil dicat: q̄diu

contrarią non probabitur: quia presumitur pro matrimonio. arg. xxvij. di. q iterrogasti. xxx. q. v. nostrates. ⁊ c. femine: nihil enim interest an facto vl verbo quis declaret voluntatem suam. xliiij. di. c. i. ⁊ xli. di. c. j. ⁊ de pe. di. j. i actione. ⁊ j. de peni. ⁊ remiss. omnis utriusq. §. vlti. ⁊ ff. de legi. quibus: nisi probet se animo nō contrahendi id fecisse. Arg. xxij. q. ij. quod ait. ⁊ ff. de ac. ⁊ obliga. obligationum.

a Absolutione. facta contra mulierem absentem: vt superius p3 ⁊ ita sententia lata contra absentem non contumacē nulla est in quocūq3 negocio: quia non obstante citra aliquam appellationem cognoscitur de causa: ⁊ hoc probat. iij. qō. ix. caueāt omnia absente: re uera absens: ⁊ si citatus esset aliquis ad sententiā: ⁊ iusta de causa impeditus venire nō posset: reuocatur sententia. j. e. cū bertoldus: als si fuisset cōtumax nō reuocatur. xxiiij. q. iij. de illicita. iii. q. ix. §. nisi: ⁊ in auc. vt oēs obe. iudi. §. si vō neq3. coll. v.

b Accedat. Sz qualiter mulier illa secunda priuatur iure suo ante finem cause contra illud. s. vt lit. pen. laudabilē: ⁊ vlij. q. iij. nonne. Sol. cuz aliquis cum aliqua contrarit i facie ecclesie approbāte ecclesia: si postea matrimoniuz accusetur: locuz habet illa decre. laudabilez: ⁊ similia alia iura: sz cum aliquis cōtrahit lite pendente cum aliqua vl cōtra prohibitionē ecclesie tunc locū habet quod hic dicit. ⁊ j. de ma. cōtra. contra inter. ec. cap. i. ⁊ vlti. quia cum res facta est litigiosa: non debet in aliam trāsferri personam. xj. q. j. qui res C. de litigi. l. vlt.

Quia sanguinei. Idē dicit q3 decre. lator. s. e. ti. Sed ego vt aliqd ō nouo afferam summo sic vt l rubro. cōis diuisio. Scōa ibi. fraternitati. Ab. si.

c Legitime quo ad ordinem iuris nō quo ad veritatē.

d Ratiōabiliter. ⁊ illud refer as quo ad ordinē trm.

e Probaretur. per legitimos ⁊ idoneos testes: ⁊ non p illos qui primū falsum tulerunt testimonium: cuz priuri sint. ff. ō testi. sicut. sic. s. e. lator. vbi ō hac materia: ad confessionem mulieris ⁊ etiam viri nō reuocatur sententia per ecclesiā lata secūdum ius sicut nec ad eorum cōfessionē matrimonium separat. j. de eo q cog. cōsanguīo. suo. Ber.

Quia olim. Prima ps narrat factū. secūda diffinit ibi: nos igitur. Ab. si.

f Duplici voce. Forte hoc dicebat se habere de consuetudine ratione dignitatis vnam rationem prepositure ⁊ aliam ratione canonie: sed nō videt qō ppter pluralitatem stipendiorum plures habeat voces cum vor vniꝰ potior est q3 alterius ratione dignitatis sicut in testibus. s. de testi. in presentia: vel aliquis forte cōmiserat eis vices suas. qō licet hodie fm tenorem illius constitutionis. s. de ele. q2 propter.

g Ad diacōatuꝰ. hec allegatio nō valebat si erat archidiaconuꝰ. s. ō eta. ⁊ q. c. preterea. ⁊ c. a multis. sz assumit illā nō cām vt cām. j. de elec. cām que.

b Circūuentus. No. q3 presumit circunuentus qui mutat interlocutoriā suam: quam tm cum in preiudicium alterius partis inique interloquitur: mutare debet. j. de ap. cuz cessante vbi de hoc. Item videtur q3 si aliquis impetrat occulte litteras: cum aduersarius est presens q3 non valeāt tanq3 tacita veritate ipetrate. s. de rescrip. ceterum. ar. cōtra: q2 licituz est cuilibet vigilare pro cōmodo suo: licet in hoc alteri p̄iudicet. ff. de bis que i frau. cre. publice. ⁊ C. depos. l. vlti. Sed quare tenebat querere aduersarium: cum eius factū cassatū fuerit Jo. dixit q3 forte iō q3 erat cōstitutus procurator ad reuocādum cassationē hec nō est ratio: sed hec potuit esse quia cuz papa pnūciasset: q3 scriberet aliquibus q3 monerēt epm ⁊ capitulū eligerent: iam interierat epi ⁊ canonicoruz ne alique littere in contrariuz impetrarentur ⁊ ideo uidebatur q3 procurator illorum debuit requiri. vel illa fuit potior causa quia ille i impetratione litteraruz tacuit ō pronunciatione domini pape quam si dixisset: nō habuisset litteras quin fecissent mentionem de illa pronunciatione: ⁊ sic circunuenit papam. Sz quod aliquis teneatur requirere aduersarium suum non est veruz: immo sibi imputet q3 non contradixit in audientia in qua debuit esse quando littere trāsierunt.

i Donatiōis. Nec forte potuit esse: quia fecit sibi concedi ipe. g. archidiaconatum ab episcopo post cessionem sibi factaz a papa: vt sic obtineret archidiaconatum potius p episcopum quam per papam: ⁊ ideo vicit in elusionem domini pape. t.

k Absenti. sic supra de electione. dudum. l. argumentum contra supra vt lite non contesta. capitulo primo. vbi lite non contesta. non proceditur contra absentem. Solu. potest dici q3 hic fuit lis contestata vt dicunt quidaz: sed ex littera non colligitur. vel b fuit citatus vel expectatus. Vincentii. argumentum ad hoc supra de do. ⁊ contu. cum olim ⁊ si fuit citatuꝰ ⁊ noluit venire recte potuit procedi contra eum lite contestata. quia de electione prelati agebatur supra vt lite non contestata quoniā §. porro: vl quia pape cōstitit de surreptiōe: ergo ei absenti licet non citato imponit silentium propter fraudem suam: quia decipit papam.

l Surreptione: quia p surreptionem fuerunt impetrate valere non debent supra de electio. cuz dilecti. ⁊ xxv. q. ix. sententiam.

m Presentes. immo ⁊ absentes vocandi sunt si comm̄ode vocari possunt supra de electione quod sicut: ⁊ capitulo. quia propter: nisi consuetudo esset in contrariumequod absentes non vocarētur. Ideo forte dicit qui presentes fuerunt: ⁊ q3 dicit omnium vestrum vl maioris partis supple: q2 q3 maior pars ⁊ sanior facit valet ⁊ canonicuz reputatur supra de electione: quia propter. j. de bis que fi. a maio. parte ca. c. primo.

Quam inter uos. Aliter sic etiam summat. Per sententiā a qua non fuit appellatum potest ecclesia subiici prelato inferiori episcopo seu ad aliam ecclesiam pertinere. Prima pars narrat processum ⁊ iura vnius partis: secunda diffinit diffinitionis causam premittens ibi: quā uis. Ab. si.

n Pleno iure: in spiritualibus ⁊ temporalibus. xvj. q. ij. visis. ⁊ j. de pui. qm̄ p cōfessionem.

o Similibus: ⁊ ita abbas hmōi iura epalia possidere i ecclesijs pōt ⁊ p scribere. s. ti. proxi. auditis. ⁊ c. cum olim.

his agere debeas: postulas edoceri. Idcoq3 inquisitioni tue taliter respondemus q3 non obstante illicita absolutione[a] quam episcopus fecit in causa pcedas: eidem. r. sub pena excōicationis artius interdicēs: ne ad eam quā[i] supinduxit accedat[b] pusq3 fuerit causa decisa.

Idem.

Sententia diuortij in cā matrimoniali rite lata: ad solam cōiugis confessionē asserētis contrarium nō reuocat sz interim ei statur donec legitime de contrario doceatur.

Quonsanguinei. e. latricis p̄sentium: sicut tuis litteris intimasti compaternitatem inter ipsam: ⁊ virum suum legitime[c] pbauerunt: ita q3 inter eos sententiam diuortij protulisti. predicta vero. e. cum sit tibi postmodum confessa: quod eiꝰ commater in veritate ante sententiam non fuisset: sed post sepationē compaternitatem cum eo contrarit ⁊ tandem ad secundas nuptias conuolauit: ⁊ infa. Fraternitati tue respondemus: q3 propter solam confessionē mulieris non est recedēdū a sententia p iudicium ecclesie rō nabiliter[o] pmulgata: nisi legitime i contrarium pbaretur[e].

Innocē. tertius archidia. ⁊ sacriste magaloñ.

Si papa cōtra pnūciationē suā cōfert beneficium hoc tacito surreptitia dicitur collatio ⁊ non tenet.

Quam olim magaloneñ. eps. p. de castro nouo ad vacantem archidiaconatum eiusdem ecclesie nominasset. J. preposito vt nullus ibi nisi prius duplici[f] sibi voce concessa institueretur per appella. interpositam inhibente: epūs dictum. p. de archidia. per suum anulum iuestiuit. Prepositus vero alium ad eundem archidiaconatum noiare presumpsit. Tandem. c. predecessor noster: quod factum fuerat ab vtraq3 parte cassauit: pronunciās q3 aliquiꝰ scriberet: vt tā episcopū quā personas ad ordinandum concorditer archidiaconatū monerent ⁊ eoruz forte monitis non admissis hoc ipsi exequi non differrent. post hec vero dictus predecessor noster. g. qui nondū ad diaconatus[g] erat promotus officiū propter conscientiā procuratoris episcopi apud sedez apostolicam tunc morantis ipsum archidiaconatum contra pronunciationem suam contulit: sicut credimus circunuentus[b]. Nos igitur inherētes vestigijs prede. P. dicentium sententiam ro. se. cum aliquid fuerit surreptum posse in melius cōmutari: quod de predicto. g. factuz est non obstante donatione quaz ab eodez episcopo in elusionē donationis[i] apostolice nup dicitur recepisse: irritum reuocamus: ⁊ ei licet absenti[k] cum de surreptione[l] liquido constet sup dicto archidiaconatu ppetuum silentium imponētes p̄cipiendo mādamus: quatenꝰ sepe dictum archidiaconatuz plena omnium vestruz qui p̄sentes[m] fuerint in ecclesia interueniente concordia ordinare curetis.

Idem abbati ⁊ conuentui sancti zenonis veron̄.

Valet snia contra ius litigatoris lata si ab ea infra. x. dies non fuerit appellatum.

Quam inter vos p ecclesia vestra ⁊ archipresbyterum ⁊ clericos sancti proculi super subiectione eiusdem ecclesie questio verteretur: et parte vestra fuit proposituz quod dicta ecclesia monasterio vero pleno[n] iure debet esse subiecta videlicet in institutione destitutione iuestitura archipbyteri: ⁊ eiusdem fidelitate ipsius: ⁊ fratrum obedientia correctione representatione ad ordines consecratione susceptione crismatis letanijs ⁊ alijs similibus[o] per que plena subiectio declaratur. ad quod probandum instrumentum publicum concessionis. B. quondam veronensis episco-

p Similibus. ⁊ ita abbas hmōi iura epalia possidere i ecclesijs pōt ⁊ p scribere. s. ti. proxi. auditis. ⁊ c. cum olim.

a ¶ Testimonio. als nō valeret: quia patriarcha vel archiepūs in diocesi suffraganei sui nihil disponere pōt nisi quantū canones illis cōcedūt. ī. de eccl. pla. sicut vnire: ⁊. s. ó offi. ordi. pasto: alis vbi ó hoc: ⁊. c. roma na: ⁊. ir. q. iiij. conquestus.

b ¶ Sua vice. pōt enī qs subscribere p se vel p aliū. arg. ff. de admi. tuto. ita tñ. ℌ. gessisse. ar. C. de testa. hac ꝓsultissima: in pn. sed illud ē cū ipsi scīt scribere sic ēt cum alieno annulo pōt signare testa mētū. C. e. si vnus.

c ¶ Cardinalem. qui de legatis fuit ad cām illam sed forte fuit appellatum ab ipso.

d ¶ Donatiōis. qz donatio nō valebat: qz nō fuit cā fz formā iuris. xxij. q. ij. sine exceptiōe. ī. de dona. pastoralis: ⁊ iō confirmatiōes vel pūilegia q̄ illā donationem cōfirmabāt nō valebāt qz si p̄ncipale nō tz nec accessoriuz s̄. de fi. istr. iter dilectos. ⁊. C. de legi. nō dubium.

e ¶ Ad litigantes. secus quo ad alios. C. de erce. ꝓportione. ⁊. ī. e. cuz sup ⁊. s̄. e. de testi. veniēs. ij. ⁊. ī. e. c. pe. nisi in casibus in cā filiatiōis. ff. de lib. ag. l. i. ℌ. vlt. ⁊ duab⁹. ll. se. Item in cā testāria. ff. de inofficio. testa. q repudiantes. ⁊. l. posthumus. ℌ. i. ī cā liberali. ff. de statu homi. ingenuū.

f ¶ Judicatā. hoc est post x. dies. ī. e. qō ad consultationem. ⁊. s̄. e. cum dilecti in fi. ij. q. vj. s̄. diffinitiua. ff. de condi. inde. eleganter. ℌ. i. vñ postea retractari p appellatiōez vel supplicationem non pōt. laurē.

g ¶ Cōtra ius constitutō nis. illa. n. nec transit ī rē iudicatā: nec ē necesse appellare ab ea. ij. q. vi. ℌ. diffinitiua: ⁊ sic intellige qñ in sñia errat exprimit: vt. ī. de sen. ex. p tuas. ⁊. ff. de appel. si expssum. ⁊ s̄. e. iter ceteras: vbi ó h. ⁊. c. i. ⁊. i. ℌ. diffinitiua.

b ¶ Sermonibus. Forte ió dicit: qz res aliter fuit rata q̄ gesta: sic. ff. de re iudi. actoꝝ. ⁊ veritas rerū errore gestoꝝ nō vitiatur. ff. de offi. pñi. illicita s ℌ. i. hoc vult dicere fm io. qz v̄ba siue sermo donatiōis nō concordabant sñie. Sensus huiꝰ littere talis ē: sñia hic appellat veritas gestoꝝ: qz res iudicata pro v̄itate accipit. ff. de sta. bo. igeuuū: sermōes h appellat alia q̄ allegabant. s. donationes pūilegia ⁊ cōfirmationē sup donatione q̄ nil valebāt: ⁊ ita veritas gestoꝝ. i. sñia que lata fuit auctoritate gestoꝝ q̄ in pma cā ꝓbata fuerūt: q̄ p̄sumunt legitime acta p̄ualēt fmōiꝰ predictis donatiōibus ⁊ cōfirmatiōiꝰ nihil valentiꝰ: ⁊ ita papa sñiat fm ꝓmam sñiam tñ in duobꝰ articulis q cōtinebant ī sñia: ⁊ būc intellectū ꝓbat lex ꝓdicta. ff. de offi. pñi. illicitas. ℌ. i. Ber.

Q Uisam que. Cōiter sūmat vt in rubro: sed hec summatio iudicio meo nō euacuat totā sñiam lr̄e: nec continet seu decidit aliqō factuz dubitabile iō aliter sūmo sic. Sñia cōtra actorē lata nihil iniqui cōtinēs venit in cā ap. cōfirmanda: lz per attestatiōes videat pro actore fuisse p batum dūmōꝺ sñia cōcurrāt p̄sumptiones de qꝰ h ī lr̄a. ⁊ fm būc intellec. est hic casus sing. valde. diuidit: qz ī ꝑma pte ponit delegatoꝝ ꝓcessū sñiam ⁊ appellationē. ī secūda ibi lz. pōit allegationē appellātis motiuū suā ⁊ cōfirmationē sñie. ab. si.

i ¶ Mādati. si hoc ꝓbatū fuisset sñia nō valeret. s̄. de rescri. cū dilecta. ⁊ s̄. de offi. dele. venerabili. ⁊. ī. de confir. vti. ca. examinata. aliud esset si p̄ter formam. s̄. de offi. dele. ex pte. s̄. de elec. ī cāis. ⁊. ff. iudi. sol. l. iaz tñ. ℌ. pe. ⁊. ff. mā. l. vl. ⁊. ff. de ꝓcu. ad rē. ⁊. l ad legatuz. ⁊ iudex cui cōmissa est īquisitio. p̄mo debet ingrere de fama. lz b nō dicat in lr̄is. ī. de accusa. cū oporteat.

k ¶ Litebat. ⁊ ita q̄ appellat ꝓbare dz ó inīgtate sententie. ī. de ap. cū ī eccl̄ijs ⁊. C. ó ap. q ad cumlia. Sz contra vī dicere auc. de bis qui ingre. ad app. ꝯ. illud. colla. v. dic vt dictuz ē s̄. de renū. in p̄sentia.

l ¶ Specie. sic. s̄. de renū. ī p̄sentia. s̄. de testi. in nr̄a. ⁊. iiij. q. iij. versi. si testes. ⁊ melio. v. ttē sepe. ⁊. ff. ó testi. ob carm̄. ℌ. vl. Et no. q̄ plura hic vident facere ꝓ ipsa sñia. s. q̄ nihil cōtinebat iniquum: qz ó cōi consensu partiuz fuit cā cōmissa: ⁊ q̄ requisitus fuit ille iudex ab vtraq; pte vt sñiaz ferret: quoꝝ cū q̄dā nihil operāt ad hoc vt teneat sententia vel nō teneat siue de cōmuni cōsensu cā fuerit commissa siue nō. hoc nihil facit vt sententia magis valeat vel nō. nec etiam q̄ fuerit iudex requisitus: nisi cum causa esset cōmissa. ī. certū tps ⁊ progata iurisditiōe infra tps ⁊ ꝑ tempus requisitus cōsensit vt ferret sñiam: tūc. u. videt prorogare iurisditionez. s̄. de offi. dele. ó causis. qz istis nō obstātibus posset appellare si alias sñia esset iniqua. primum ergo facit ꝓ confirmatione sentētie. s. q̄ nō cōtinebat iniquū: ⁊ qz ille. a. sñiam illaz nō potuit impugnare q̄ ēt lata cōtra formam statuti: vel mandati: vt allegabat vnde merito debuit cōfirmari: qz semper statur sñie q̄diu contrarium nō ostēdat: vt in decre. predicta. s. ī p̄ntia. Ber.

Q Uod ad consultatio. Communiter summatur vt in rubro que sūmatio iudicio meo nil noui ōcidit: ⁊ ideo vt ter. iste aliquid noui afferat euacuādo medullā. c. sūmo sic Si sñia p̄cipit aliquid fieri ad certum terminum tempus decendij ad appellandum currit a tempore sententie nō autē a die finiti termini. hoc p̄mo. Quadrimestre tēpus quod a legato datur condēnatis ī personali potest a iudice ex cā artari: ⁊ sponte terminuz artatum recipiens: non potest post decē dium appellare: licet non ꝓstet iudicē ex causa terminū abbreuiasse. hoc secundo. Ab executione sententie non appellatur nisi in executione modus excedatur. hoc tertio. diuiditur p̄ncipaliter in duas ptes. secūda ibi taliter. Et scias q̄ casus literalis ponitur multis modis: quia littera nimis succincte factum narrat. ab. si.

m ¶ Quod ad consultationez. casus. Indicta fuit cuidā purgatio vsqz ad. xx. dies: ⁊ ab ipso recepta aduenīte. xx. die appellauit nulla causa adiecta: dicit q̄ eius appellatio nō est admittenda: cū ifra. x. dies nō appellauerit: quia per hoc acquieuit sententie iuris interpretatione. Item cōdemnatus fuit in cā pecuniaria: ⁊ q̄ ad eundem terminū solueret: ipse nolebat soluere nisi post tēp⁹ quadrimestre quod datur rei iudicate: dicitur q̄ propter hoc nō ē differenda executio sentētie. ⁊ si ꝓpter hoc appellauerit: non auditur appellās: qz illud tēpus potest artari ⁊ elongari iusta de cā: talē terminum sponte suscipiēdo quadrimestri tempore renunciasse videtur: tamen si modum iudex excessisset ī exequēdo poterit appellare. Ulin.

n ¶ Non exprimens. cum appellatur a grauamine ante sñia in causa grauaminis propter quam appellatur semper est exprimenda. ī. de ap. vt debitus ⁊. c. dilectus. ⁊. c. cōstitutus. Sed cū quis appellat a diffinitiua: tūc sufficit dicere: appello ab iniqua sñia. ff. de mi. prefec. ⁊. ij. q. vi. ℌ. forma. ⁊. c. anteriox. sed in casu p̄senti nō valebit appellatio: siue expressisset causam siue non: cū erminus appel. esset elapsus.

a ¶ Locus.hoc ideo dicit:qz petendo inducias vł approbasse sufficiat.s. de of. dele.gratū.ꝛ.s.de testi.cū veniſſet.C.de re iudi.ad solutionē.ff.de pac. tale. §.i.C.de iure do.impe.l.ij.arg.ij.q.vj.§.biduum.in fi.ꝛ hic expſſe dicit contra.iij.q.iij.offeratur.

b ¶ Snſe.non ipſius de qua mētio facta est.l.de purgatiōe prestāda ſz alteri⁹ late in pecuniaria causa ꝓz qp dicitur in casu.

c ¶ Artari.sic.ff.de re iu.l.ij. ſi.ſ.de ap.oblate.Cōtra.ff. ō re iudi.l.iiij.§. sigs ꝓdēnatus Sol.qō dicit hic.ꝛ.c.oblate.ꝛ ff.e.l.ij.Itelligitur qñ er iusta causa prorogatur vel etiaz artatur tps quadrimestre:ler cō traria quādo iudex nulla causa assignata artat tempus qō facere non debet vnde tunc tē pus ſuppletur a lege.

d ¶ Excedak.sic.ij.q.vj.§.sunt quorū.ꝛ.§.ab executore.ꝛ.C. quoꝝ appellatio ñ re.l.ab executione.ꝛ.s.de offi.ōle.super questionū.§.nos ēt.ſz qualr excedit modū:qz aut facit qō mādak ꝛ tūc nō excedit aut fak aliud ꝛ tūc nulla ē ſuia ſua vñ nō ē necesse appellare.s.e.c.i. qz nō ſuat formā mādati.s.ō rescrip.cū dilecta.ꝛ.ſ.de confir. vti.vel inuti.examīata. Sol. ſuder pōt excedere mādatū faciēdo qō mādak ꝛ plus aggrauādo illū cōtra quē fit executō ꝛ tūc tenet ſnīa: vñ necessaria ē appellatio. Jtē in alio casu ſi vēdicauerit ptes iudicis.C.de execu.rei iudi.ſi vt ꝓponis:ꝛ tūc ſnīa nulla ē vt ibi. Jtem ſi obijcik excōicatio.xj.q.iij.cū excōicato.s.de excep.cū iter.ꝛ i dcre. Jnn.iiij.pia ꝓsideratiōe li.vj. Jtē ſi inouatio fcā eēt pr rē iudicatā tūc mutak ordo executiōis.ff.de re iudi.l.iiij.§. ſi er cōuēcōe. Jtē ſi velit pueniri tps q̄drimestre.ff.e.l.iiij.§. ſi qs ꝓdēnat⁹. Jte ſi male interpretaret ſnīaz.ff.de ap.ab executore.itez ſi obijciak qō falsi. s.de elec.decetero.C.ſi er fal. ſtru.iudicati.ꝛ.ſ.de falsa.sup eo.itē ſi fiat exceptiō p quā retro nullū fiat iudiciū.s.ō pcu. Inſa.Ar.ꝓtra.ff.mā.diligenter.i pn.vbi dr q excessit mādatū:aliud qdē facere vł.

Sicut nobis. Sententia ſine expreſſione cause lata tenet.ita cōmuniter ſummak. ego plenius ſummo sic vt i rubro. Cōis diuisio.secunda ibi cum aūt.Ab.ſi.

e ¶ Absolutus.exceptio de re iudi.impedit lit.cōte.s.vt lit. nō cōteſ.c.vlt.vnde non tenebatur litem cōtestari pſbyter iſte:ſi hoc opposuisset:vt dicē ō cre.predicta que incipit exceptiōis. Ber.

f ¶ De causis.videl qp testis debeat assignare cām ſui testimōij.vt.s.de testi. cū cāz:vbi de causis madak inquirī.iiij.q.iij.§.itē solaz. aliter.n.nō ꝓuenitur ad veritatē.xxiij.q.vl.occidit.nec ſufficit testi dicere ſe scire.niſi assignet cām ſciētie ſue:cū multa ſint genera sciēdi.xxij.q.v.hoc videtur qō verꝝ ē: ſi testis interrogatus fuerit:ſi vō interrogatus nō fuerit:bene valet dictum eius licet fuerit nude platū:vt hic ar.ff.de no.ope.nun.de pupillo.§.qs.opus.

g ¶ Exprimātur.sed nunqid iuder tenek assignare causam que ipſum mouet i ſnīa proferenda.ar.qp sic.xxj.di.in tantum.ff.de bis qui no.infa.ait prētor. §.ignominie.C.de iudi.properandū.§.illo.circa fi.ff.de cura.fur.ſi furioſo.§ .i.quia oportet vt sciatur qp mouerit iudicē ad sententiam proferendaz ad hoc vt emptor possit agere de euictione.ff.de euic.boc iure.ꝛ.l.ſe.ad hoc pōt dici qp iuder potest apponere causam que ipſum mouet:ſi tamen nō apponit bene tenet ſententia.ſ.eo.cum bertoldus.in fi.ꝛ hic vbi non fuit apposita.in causa vero appellationis bene debz apponi causa quare reuocatur prior sententia: vt p hoc ꝓbib⁹ iudicib⁹ no imputek.sic.s.de fi.instru.cū io.in fi.ꝛ.ſ.de ꝓuile.cum olim.ij.ꝛ sufficit rē fuisse redhibitā:siue fuerit in cā redhibitionis siue non.ff.de edil.edic.quod ſi nolit.§.in factum:ꝛ ita statur sententie iudicis:siue causa fuerit apposita siue non:similiter in instrumentis aliorum presumuntur omnia esse solenniter acta: vt insti.de fideiuſſ.§. vlti.ꝛ insti.de inuti.ſtipu.§.ſi scriptum.ꝛ.§.preterea.ꝛ.ff. de verborum obli.sciendum:sed i hoc ē differentia qp ſi in instrumentis tabellionum nō exprimitur causa non ꝓsumitur pro ipso instrumēto.s.de fi. instrumen. ſi cautio.ꝛ.ff.de proba.cuz de indebito.§. sinautem alias autem qui allegat solēnitatez siue circa sententiā siue circa instrz ipſam probet. xxj.q.ij. lotharius in ꝓn.ff.de pub. quecunqz in fi. vnde licet per verba instrumentorum nō appareant īstrumenta ſoleniter acta posſunt probari ꝙ testes.C. de vſu.l.i.ꝛ.s.de testi. ſignificauit:ꝛ.c. albericus ꝛ sic in maleficijs presumitur potius iniuste factum qp iuste.s. de presump.c.i.ꝛ.C.de iniur.ſi non conuicij. Sed nunqid contra talem ꝓſumptionem admittitur probatō:dico qp sic.ff. ō pac. iuris gentium.§.qp fere. ꝛ.ff. de probationi. cum de indebito.§. vltimo.ꝛ s.de fide instru.ſi cautio Joan.

b ¶ Debet.sic.s.e. inter ꝛ.s.de elec.bone.i.ꝛ.s.ō renun.in presentia. arg. contra.s.de proba.quoniam:vbi de boc dicitur ad finem.

Cum super. Confirmatur sententia quo ad reum appellantem ſi voceatur cōtra eam differtur tū executio ſi tertius de suo interesse voceat. vel sūma sic vt in rubro. Diuidit in tres partes. in prima decise narrat factum.i secunda quo ad reum principalem confirmat ſnīam ibi cum ex parte.in tertia quo ad tertium appellantem comittit causam executionis fiende vel non. Et bec decre.semper videbatur mihi difficilis: tum propter ipſius difficilem materiam:tū pp intricatū moduz tradendi ipſam p cōmentatores nostros marime Jnno. Ego deo largitore dicam clariſſime.ab.ſi.

i ¶ Monasterium.ꝛ ita tenet ſnīa quo ad vnā pſonā ꝛ nō quo ad aliaz: sic ꝛ vltima voluntas defuncti destituta ſolēnitate iuris tenet quo ad filios ꝛ non quo ad extreū.C.fami.hercis.l. vlt.ꝛ.C.de testa.hac consultiſsima.§.ex imperfecto.ar.ō.ſ.de dona.inter dilectos.ꝛ.ſ.de capel.mōa. dilectus.ſ.e.ſuborta.ꝛ.s.de arbi.cū tpe.ꝛ.xlix.di.c.vlt.

k ¶ Interpositā.ſz quare iste cōpellit ꝓbare se iuste appellasse cū nō magis oneraretur ſi contra eum esset lata sentētia:sed ſi hoc ꝓbabit nunqd cassabit sentētia:Dicas qp nō cogitur plene probare cām appellādi sed ſufficit probare qp aliquo mō ſua interſit.s.de testi.c. veniens.ij.nec cassabitur ſtatim ſnīa ſz differtur executio sententie ſi probabit qp iuste appellauerit:ꝛ postea admittitur tam ſuper principali qp ſuper sententia: sic. s.de testi.veniens.ij.qz per ſnīam non fit adhuc magnū ꝓiudiciū ſz per executionez sic.s.de offi.dele.ſup eo.ꝛ ita ſnīa iter alios lata non obstat:

sententiaz proferendaz nihil viderit quid tenendum sit:sedem duriſtis apo.consulendum. ¶ Cum autem in pleriſque locis in quibus copia prudentum habetur id moris exiſtat:quod omnia que iudicem mouent non exprimantur[g] in sententijs proferendis: vobis taliter reſpondemus:quod cuz ex depositionibus testiuz predictorum constiterit sententiaz a iudice suo prolatam propter auctoritatem iudiciariā:presumi debet[b] omnia legitime processisse.

I Dez astoricen.episcopo ꝛ abbati.s.isidori legion.

¶ Ab eadem sententia potest appellare nedum reus victus sed etiam tertius cuius interest: ꝛ poterit sententia quo ad reuz nil de suo iure docentez confirmari:respectu vero tertij rationabiliter appellantis infirmari.

QUaz super controuersia que inter aurien.episcopuz et monasterium celle noue super statu ipſius vertebatur : pro episcopo diuerse sententie late fuissent : nuncius one ten.episcopi per eas one ten.eccleſiaz leſaz grauiter querebatur : ad quaz proponebat monasteriuz pertinere : et infra. ¶ Luz ex parte monasterij nihil rationabile fuerit propositum et ostensum quare sententia pro episcopo promulgata debuerat irritari : eam quantum ad monasterium duximus confirmandaz et infra. Mandam⁹ quatenus ſi cō ſtiterit ap.pro eccleſia one ten. ratione nabiliter interpositā[k]:ꝛ ad eā prosequendā nunciuz eius infra tēpus legitimū destinatū fuisse:executio sententie differatur:ne circa poſſeſſionez one ten.eccleſia detrimētū incurrat alioquin ſicut ius postulat executioni abſqz one ten.eccleſie preiudicio demandet : cui que ꝓmiſſa sunt non ꝓiudicant quominus ſuam valeat conſequi rationem : cum res in

alij.tñ tale ēſle ꝓiudiciū fit alij: vt h ꝓz ar.C.de libe.cā iubemus. Sz non videt ꝙ a sñia lata inter alios possz appellari.ff.ō appel.a sen.i ꝑn.imo pōt vt hic ꝓz vt per appellationē executio differatur. Sz pone ꝙ sñia mā det executiōi ꝑ epō: nūqd eps ꝑstabit cautionē ecclesie de cella ꝙ ipsaz ō fendat ꝓ onereſ. vt ꝙ sic: qz si duo petāt rē ab vno victo: prestabit cautionem ꝙ defendat victuz ꝓ aliū.ff.de rei vendica. ts a quo.ff.de peti. here. l.penul.sed h nō ē ita qa hic agit modo tñ eccl'a oneteſ. Jo.

a ¶ Noceat.lr'a ista contradicit superiori: vbi dicit: nec circa possessionez ⁊c.ꝙ dicit hic: nō noceat verū ēquātū ad ꝓprietatē: sz ibi logtur ō ꝓeiudicio quo ad possessionem ⁊ ita nō cōtradicit .si.C. de libe.cā iubem⁹.

b ¶ Canonicas.ē.de fi.l'stru.inter dilectos.j. eo. ca.pe.⁊.j.de dona.inter dilectos.

c ¶ Ciuiles.C. res inter alios acta per totum.⁊. ff. de re iudi.sepe.

Quz bertoldus.

¶ Probata iusta cā absētie reuocatur sententia lata contra absētē maxime vbi appet iudicē circunuentuz. vel alr ⁊ sic.ꝯ sñiam audiť is q fuit absens docto de impedimēto ēt minus sufficienter si opponit de iniqtate quaz er tenore sñie ⁊ ex actis cō stare dť. quo docto obtinebit. Vel clari⁹ ⁊ notabilius sic vt in rubro. ⁊ ē iudicio meo ver⁹ ⁊ notabilis ītellect⁹ huj⁹.c. quē doc. nr'i non dare diluci darāt. Diuidit ꝑncipaliter ī duas ptes. in ꝑma ponit ꝓcessus narratio: in scā ibi: licz. ptis reſnō auditoris datio ipsius relatio pape diffinitio suuz motiuuz continens. ꝑma ps pōt subdiuidi sed non expedit: qz satis patēt partes in l'a. ab. si.

d ¶ Cū vniuersitate. j. ō iurepto. ex litteris. ff. de contraben. emp. si aqueductus. ⁊. l. dolia.

e ¶ Episcopi. aliter non possz. ē. de offi. archidia. cū satis: nisi haberet hoc de prescripta consuetudie ē. de offi. archid. c. vlti. ⁊ j. de excess. pla. ad h.

f ¶ Aduersus. Sed qualiter potuit iste. t. agere cū ex sola presentatiōe nihil habeat iuris. ĩmo videt ꝙ cōtra eꝝ deberet agere ad ītereſſe. j. de iurepa. pastoralis. rñdeo bene acquirit ius ꝑsentato a vero patrono: lz eps eum nō admittat dum modo suā volūtatē patron⁹ nō mutet: ⁊ sic pōt agere vt sua ꝑsentatio cōfirmet vt hic patet sicuti electus potest agere vt sua electio ꝓfirmet. ē. ō electi. postq̄. ⁊. c. publicato.

g ¶ Remisissent. assignādo terminū pemptoriū ad sñiam audiēdā: vt ꝓz in antiq̄ als nō tenuisset sñia lata ꝯ absentē. ff. que sen. sine ap. rescin. l. i. §. ex eo edicto: ⁊ ea que aduersus absentes nō p cōtumaciaz statuuntur nō tenēt. C. qūo ⁊ qñ inder. ea q. sz h tenuit sñia vt ꝓz p sequētia: ⁊ pp terminū pemptoriū ad sñiam: sed qz pbauit iustam causam absentie reuocatur sñia. vt. iij. q. ir. caueant. ber.

h ¶ Breue. ⁊ ita videt ꝙ mora possit purgari ī iudicijs. ff. siqs cautionibus si post tres. qō locū habet ante lit. cōte. ⁊ vbi ius actoris nō ē factum deterius: vt dicit illa ler. sed hic non fuit sententia retractata propter breue tempus sed qz pbauit iustam causam absentie fuit auditus.

i ¶ Cām. alioquin non fuisset auditus. ar. ē. de in inte. resti. ex lr'is: sz illō fuit in fauorē mr'imonij: ⁊ qz nō poterat habere recursum ꝯ dolosuz cū ī eo casu fuerit nō soluēdo. ē. de pcu. querelā ⁊. v. q. iij. si egrotās ⁊ ita reuocať sententia: si iuste ipeditus venire nō potuit. ff. de dā. ifec. l. si finita. §. si forte. nec dť iudicatū vbi iusta de cā detentus ꝑsens eē nō potuit. ff. de re iudi. quesituz nec mādari dz talis sñia executiōi: vt. ff. de iudi. si ꝓtor. in fi. ⁊ ē notabile istud ꝙ reuocať sñia: cū ītereſſe nō potuit: ⁊ sic ē ar. ꝙ iudex ñ dz nimiū festinare ad sñiaz: vt dicit ler ꝑdcā si finita. §. si forte.

Sententia ⁊ re iudicata.

litteris in mandatis: vt si iustaz absentie causam illi ostenderet coram eis predictam sententiam nullius decernerent[k] esse valoris: ⁊ causaz fine debito terminarent: alioquin facerent sententiam obseruari. Verum dicto electo ⁊ prefatis abbatibus committentibus[l] alijs vices suas: ipsi subdelegati testes super predicto articulo receperunt: a quibus dict⁹ dric⁹ vocē ad nos ap. emisit: ⁊ infra. ¶ Licet autez iustam causaz absentie minus sufficienter[m] presbyter probauisset: ne tamē preiudicaret opinio ueritati. r. diac. card. eis concessimus auditorez: qui cum nobis omnia fideliter retulisset: ex tenore sententie archiepiscopum inueniens circunuentum: tum quia continebatur in illa quod per attestationes ipsius dericī fuerat sufficienter probatum quod prefatus .a. in possessione iuris patronatus extiterat quū eundem ad predictaz ecclesiam presentauit: cum tamen per attestationes illas nihil ostensū aliud fuerit nisi quod pro quodam iure[n] quod de illa ecclesia consueuit exhiberi patronis predicti. p. ⁊. a. annuatiz. x. sol. acceperūt. tum quia in eadem sententia dicitur qō dictus .t. in probationem defecit: cum per attestatiōes suas appareat ipsū suā intentionem[o] sufficienter probasse: tum etiam quia causaz non recepit sufficienter instructaz: cuz vnius tantum partis attestationes recepe rit qui parum faciebant ad causam. Unde sententiam ipsam duximus irritandaz memorato. t. adiudicantes ecclesiam supradictam: cuz per attestationes nobis constiterit euidenter ipsum a vero patrono[p] fuisse ad sepedictam ecclesiaz presentatum.

I Dem.

¶ Papa ī sententijs quas ꝓfert ordinez iuris seruat.

k ¶ Decernerēt. sz qualr potuit iste legat⁹ retractare sñiam suā cū null⁹ iudex possit h facē dūmō nō sit lata ꝯ ius constitutōis. C. sen. resci. nō pos. l. i. ¶ Rñdeo ñ pōt retractari nisi p ī inte. restōnez. ff. de mino. in cāe. ij. §. vl. ⁊. l. se. prefecti etiā ꝓtorio vel nisi ipso iure sit nulla. C. ō accu. l. iiij. vñ h fuit retractata p ī inte. restōnē: ⁊ ī ꝓprie ponit h nulli⁹ momenti: qr talis sñia bene tz quousqz fuerit reuocata. Jo.

l ¶ Cōmittētib⁹. sz qualr delegatus ab alio ꝙ a ꝑncipe committit alij vices suas ꝯ illō. ē. de offi. dele. sup qōnū. §. si vo ⁊. C. ō iudi. a iudice. qdā dicūt ꝙ h erat lis ꝓtestata coram delegatis vñ cū videant fci ꝙs domini litis: pōt alij cōmittes vices suas: ad similitudinē ꝓcuratoris. ar. C. ō ꝓcura. l. nulla: ⁊ l. neqz tutores: vel dic ꝙ h nō fuit oppositū: ⁊ iō talr de fcō ꝓcessuz fuit ⁊ hodie stari dz ꝑdictis iurib⁹. C. de iudi. a iudice. ⁊. ē. eo. sup qōnū. ⁊ ē expsse ī. j. de ap. cū cām. vñ non valet hodie qō hic dicit.

m ¶ Sufficiēter. ⁊ tñ admissus fuit p talē ꝓbationē: ne veritati opinio ꝓualeret vt segť. Et sic ar. colligit h: ꝙ min⁹ sufficiēs ꝓbatio admittit. Et pluri b⁹ alijs causis fuit iste andit⁹ qz circūuent⁹ fuit iste legat⁹ ex plurib⁹ cāis q̄ ī sñia ꝓtinēť. ꝑmo dť ꝙ ille erat ī possessione iurispatronat⁹: ⁊ h falsum fuit. ītē dicebať ī sñia. ꝙ. t. ōfecerat ī ꝓbatiōe ⁊ hoc fuit falsū. vt. j. dť. Jtē qz cā ñ fuit sufficiēter ī structa ad legatū ī missa: qz attestatiōes illi⁹. t. nō fuerūt remisse ad legatū, put ipse māda uerat: vñ manifeste apparet legatū circūuētū fuisse. v.

n ¶ Jure. sz dť ꝙ ꝓp hoc ꝙ fuit in possessiōe ꝓtis: ꝙ ēt fuit in possessiōe toti⁹. ff. de ꝓui. rusti. ꝑdi. vna ē via. ⁊ q minimā ꝑtē fūdi possidet totū possidere dť ff. de acq. pos. possideri. sz non ē ita sup: a ō ꝑscri. auditis. vbi de hoc. ⁊. j. de capel. mona. dilectus: qz pceptio pensionis nec possessionē probat nec dominiū. ē. de fi. istru. inter dilectos in fi. ⁊. ff. de acqui. pos. q̄uis. §. i. qz alia ē pceptio pensiōis ⁊ alia possessio pñtationis: ⁊ iō errauit legat⁹ ī sñia credēs hoc sufficere: ⁊ hic pēsio siue census pōt cōstitui a pprio in fundatione ecclesie ō auctoritate epi'scopi. r. viij. q. ij. eleutherius. ⁊. j. ō iure patro. ꝓtera ij. ⁊ hoc ante consecratiōnē ecclesie: post cōsecratiōnē nō pōt ei alqō onus ꝑponi qz rei cōsecrate nō imponit seruitus. vt. ff. de seruitu. seruitutes. §. vlt. ⁊ qō humani iuris esse desinit: seruitutē nō recipit. ff. cōia ꝑdi. caueri. Jo. ⁊. per talē pceptionē nō fuit in possessione iurispatronatus cū hoc nō fuerit de fructib⁹ iurispatronatus sed ꝑter iuspatronat⁹ pōt talis cēsus cōstitui a patrono ī ipa fundatiōe. vt in. c. pre. electuarius. ⁊. c. ꝓtera. Quid intelligať nōe iurispro na. colligitur. j. de iurepa. nobis fuit. Ber.

o ¶ Intētionē. f. ꝙ fuerat pñtatus a vero pprio vt dicit ī fi.

p ¶ Patrono. p hoc pz ꝙ pprius de obligatiōe quā fecit excipit iuspatronat⁹ aliqn trāsisset cū vniuersitate. j. de iurepatro. ex lr'is. ar. ff. de ꝯbē. emp. ī modicis. sic in fundo vendito accedū t seruitutes ⁊ alia iura. ff. de ꝯben. emptio. si aqueductus. ⁊. l. sequē. ⁊. l. dolia. ⁊ sic fundus dotalis trāsit cū vniuersitate

ff. de fun. vo. l. j. Sz illa rō c̄ ī ēptore vel feudatario qui directū ⁊ vtile dn̄ium bn̄t in re ⁊ aliud ī creditore: q; si ius pn̄tādi cōsistit ī fructu: eo ipso q; creditor vtit tali fructu: eronerari dz q̄titas debiti. C. de pig. ac. l. j. ⁊. ij. ⁊. j. de vsu. c. j. ⁊. ij. Sz talis fructus extimari nō pōt: ⁊ iō nō diminuit q̄titatē ōbiti. Itē nec alijs iurib⁹ vtit creditor: nisi h̄ ꝓuenerit. ff. ō pig. ac. ß an vic. ite q; soluto pig̃

re oia iura tollūt. ff. g. mo. pi. vbypo. sol. l. i. ⁊. C. si pig. pignor. datū fuerit. l. j. ⁊. ij. ⁊ sic pn̄tat⁹ soluto ōbito cēt ō eccl̄ia remouēdus: qō ē ꝑ illō. ⁊ vj. q. vij. inuētū. ⁊. lvj. di. puersum ⁊. j. ō excel. pla. c. vl. itē q; creditor pecca: vtēdo pignore. ff. ō fur. creditor: als incipit si pignos. lz. n. creditor rē sibi obligatā possit locar. vt. ff. ō pig. ac. creditor: tñ fruct⁹ ꝓputabit sibi i sortē. j. ō pig. cuz ꝑ. licet n. ī vēdititiōe oia iura trāseāt ar. ff. ō offi. pfe. vr. l. i. in v. cū vrbem nostrā. §. iij. nō tñ i obligatiōe generali veniūt q̄ specialiter ñ obligarent. ff. ō pig. ob. l. j. ⁊. l. se. ff. ō pec. qui pecuniam. ⁊. C. q̄ res pig. obli. pos. l. i. ar. ꝑ ista. s. q; fruct⁹ non diminuat sortē: q; seruit⁹ q̄ñaz in utilis est. ff. de fuitu. l. ei q; fūdum. §z ius pfonat⁹ bn̄ trāsit cum vniuersitate: nisi spāliter excipiat. j. de iurepa. cū secundū. ⁊. c. ex lr̄is.

¶ In causis Sūmat alr q̄ ī rubro sic. Inferiores tenent iudicare ꝯz q; papa iter certas psonas iudicauit si rite ⁊ recte sniam tulit. ¶ Dño pōt dicū. Scō nō. tertio exceptio. scōa ibi cū ī silibus. tertia ibi, nisi. Ub. si.

a ¶ In silib⁹. ⁊ sic ꝑz q; diffinitiua sn̄ia pncipis trahēda ē ad ꝓsequētiā ex quo alij silr iudicare vōit. §z iterlocutoria nō. C. de legi. l. iij. circa finē. ⁊. l. si ipiali. ar. ꝑ. q; iterlocutoria viz legis bz. ff. qō me. cā. metū. §. §z qō pto: ait: qō vex ñ ē nisi iterlocutoria ī corpe iuris claudat. ⁊ sile est huic. xvj. q. iuj. lz. Ber.

¶ Inter monasterium. Tenet secūda sn̄ia diffinitiua lata ꝑ pmam: si de pma nō fuit exceptū neq; appellatū a secūda. b. d. fm vnū itellec. vl'summa sic fm itellectum quē teneo vt ī rubro. Diuidit ī q̄tuor ptes. ī pma ponit thema decisum. ī scōa diffinitōis cām. ī tertia soluit quoddā obstaculū. in q̄rta diffinit. Scōa ibi. cū ꝓsiterit. tertia ibi: nō obstāte. q̄rta ibi: factū. ab. si.

b ¶ Inter monasteriū. Casus. vacāte monasterio sancti leufredi monachi elegerūt quēdā de gremio sui monasterij ī abbatē: ⁊ dū peterēt ꝯfirmatōem sue electōis mōachi scī antonij se opposuerūt dicētes illā electionē eē cassandaz ex eo q; de monasterio scī antonij fieri debuisset: q̄re dioc. eps illaz distulit ꝯfirmare. tādē sup hoc cā fuit cōmissa qbusdā iudicib⁹ ad petitōem monasterij scī leufredi: coā qb⁹ iudicib⁹ ptes litē ꝓtestate fuerūt ⁊ ꝓcessuz fuit ī cā ⁊ testes recepti fuerūt. demū monachi scī antonij ad alios iudices l'as ipetrauerūt: ꝓi nētes q; pmi iudices erāt eis certa rōne suspecti: vñ ꝓposuerūt q̄sdā exceptōes friuolas ꝑ illos q̄s cū iudices admittere nollēt ipsi appellauerūt. iudices videntes q; pme l'e nō reuocabāt p scōas: ꝓcesserūt ī cā nō obstāte appellatōe eoz ⁊ ꝯfirmauerūt electionē fcām p mōachos scī leufredi: vñ occasiōe appellatōis pdicte ōlata ē cā ad dn̄um papā coram quo obijciebat ꝑ sn̄iam: q; lata erat a suspectis iudicib⁹: ⁊ q; cā fuerat alijs iudicib⁹ ōlegata: ⁊ post appellatōez allegabāt ēt sn̄iaz: q̄ pus lata fuerat p eis sup qōne ipsa. dñs papa auditis bīcinde p positis: q; ꝓstitit ei: q; scōe l'e nō reuocabāt pmas tū q; cause suspitiōis friuole fuerūt q̄ debuerūt ꝓponi añ litis ingressū: ⁊ iō renūciasse videt eidē. Et q; nec de ꝓcessu nec ō pulegio se. ap. fecerāt mētionē. q̄ si fuissent exp̄ssa: l'as nullatenus habuissent: ꝯfirmauit sn̄iaz a pmis iudicib⁹ latā nō obstāte sn̄ia q; allegabat: q; nec fuit ostēsa dño pape nec pmis iudicibus: q̄ ēt si fuisset illis ostensa: nihilomin⁹ ꝑiū statuisset: ea postposita q; ñ valebat. si aūt valebat ⁊ ñ oppo suerūt eā eis imputet cū lites ptertu nouoꝝ istrumētoꝝ nō debeāt instaurari: ⁊ electo saluo iure diocesani mun⁹ benedictōis exhibuit.

c ¶ Litis. ꝑ. de excep. pastoralis. tij. q. vj. §. exceptio. ⁊. C. ō iudi. aptissimi. ⁊. l. cum specialis. Ber.

d ¶ Subeūdo. iudiciū. Quicūq; bz plures exceptōes dilatorias dz pmo opponere illā de iudice suspecto. illa. n. ꝓcedit naturalr. vt ꝑz. ꝑ. ō pba. q̄ñ ex ordine verboꝝ: vt ibi dcm̄ ē. si. n. pmo opponeret exceptionē ꝑ psonā aduersarij: puta q; ipe sit excōicat⁹ post l'as ipetratas: q; mō nō ē admittēdus ⁊ sn̄ia pro ipso ferat. sic approbat psonā iudicis. vñ ipm postea reprobare nō p̄sit. iiij. q. iij. §. itē sigs testib⁹. ⁊. iij. q. viij. cuius ī agēdo. q. n. alijs defensionib⁹ vsus ē nō pōt redire ad istā. vt. ff. de iudi. sed ⁊ si susceperit: ⁊ ꝑterea spāliter cauet de hac exceptione: q; vsq; ad. xx. dies proponatur. iij. q. iij. §. offerat: ⁊ si iudex absens sit quez volo recusare illud debeo ꝓtestari. C. de iudi. cū spālis: §z contra videtur p hoc q; nō cōsenserit ī iudicē lz. n. quis dederit fideiussorem stādi iuri adhuc pōt iudicē recusare. vt. iij. q. iij. §. offeratur. preterea videt q; excōicatio nis exceptio vel de falsitate rescripti naturaliter p̄cedat. q; nisi rescriptū teneat: nō pōt iudex aliqua iurisditiōe vti. ꝑ. de iudi. c. j. Itē si aduersarius eēt excōicatus nō pōt eligere arbitros p iudicis recusatiōe vt ēt alios iudices eligere. vñ vt q; ꝑmo īquiratur de rescripto sine de excōicatione aduersarij: añq; ad alia ꝓcedat. Sup hoc vidē q̄daz sicut. T. q; si omissa exceptione de iudice suspecto ꝓposuit alias sine succumbat sine obtineat non pōt postea redire ad eaz de suspecto iudice: q; p hoc vt tacite approbare p̄sonam iudicis et quo cōsentit litigare sub ipso Ar. contra. ꝑ. de offi. deleg. sinuāte marie in illa ꝓtestatione p̄missa: q; ꝓpterea non renūciat exceptioni de suspecto iudice. Jo. innuebat: sed ñ p̄cise distinguēdo si succubuit in aliq̄ exceptione ad huc pōt redire ad illaz de suspecto q; ad hoc intendit vt ō. linet iudiciū: vñ nō plene ꝓsentit in iudicē. arg. C. de inoffi. testa. cōtra maiores. secus cēt si obtineret in aliq̄ exceptione quia tunc approbauit sn̄iam iudicis. vñ illum postea reprobare nō poterit vt vt ff in prin. notule. ⁊ hoc satis equum vt tñ credo stādum opinan. q; litigādo sub ipso approbat p̄sonaz iudicis semel enim consentit ⁊.

e ¶ Renūciasse. arg. q; tacite siue ipso facto renūciat q; suo. sic. ꝑ. de offi. delega. gratū. ⁊. c. i sinuāte: ⁊. j. de bis q̄ fi. a ma. p. c. ex ore. vbi ar. plura inuenies ō hoc. Ber. f ¶ De pulegijs. per q̄ ius eligēdi de suo monasterio se bñe vicebāt. ꝑ. de cōsue. cū dilect⁹. qō nō debuit taceri. vt. ꝑ. de rescrip. cū ordinem. g ¶ Et ꝓcessu. nā de ꝓcessu negocij: ⁊ de exceptiōe si que ponitur mētio fieri debet. ꝑ. de ꝓcu. in nostra. b ¶ Non obstante sn̄ia q̄ nō tenebat forte lata a iudice nō suo vel nō seruato ordine iudiciario: vñ sequit: que si fuisset oīsa ꝯtrariū statuissent. B. i ¶ Post habita. exponit b l'a p tā. ea habita. i. ea visa. post. i. postea ꝑiū statuissent q̄ statuerūt: q̄si diceret si iudices sll̄ā vidissent: statuissent ꝑiū ei⁹ quod fecerūt. q; nō cōfirmassent electionē: ⁊ iō dicit aliogn. i. si ñ fuissent illis ostēsa imputent sibi q debuerūt ostēdere. Sed hec exp̄sitio ꝑdicit notule lau., prīe posite: vñ fm notulā Lau. sic exponе: postbabita. i. postpositis C. ō spō. l. i. vt sint vna dictio: sic exponit. xxxij. q. iiij. dixit sarra. ibi conīugalē postbabuit thorū. i. postposuit cōiugalē thoꝝ ⁊ accessit ad ancillā sic. C. de erac. mili. annone. l. ij. in fi. li. xij. quasi diceret si sn̄ia fuisset iudicibus ostēsa illam postposuissent siue spreuissent ⁊ statuissent cōtra ipaz sicut statuerunt: q; nō tenebat.

k ¶ Aliogn. i. si tenuissent ⁊ nō eā opposuerūt ꝑputet eis. vel aliogn. i. si nō fuisset postposita siue spreta q; sn̄ia tenebat imputet eis. q; ammō pretertu nouoꝝ istrumētoꝝ. i. reptoꝝ de nouo sn̄ia nō retractabit: ⁊ iste ē verior itellectus: ⁊ hec exp̄sitio ꝓbat. ī. c. primo. v. nimirū. ⁊. ff. de ne. gest. si sūt. §. i. ⁊. ff. de cōpen. qō in viem. §. j.

l ¶ Nouoꝝ. i. de nouo reptoꝝ. ī. c. pri.

m ¶ Cōfirmātes. ⁊ ita tenet hic sn̄ia ꝑ res p̄ius iudicatas: q; ꝫ monachi eā omiserunt post sn̄iaz ea vti nō p̄nt: q; ptertu nouoꝝ istꝝ non retractatur sn̄ia. ff. de re iudi. iperatores. ⁊. C. de transac. sub ptertu. nec exceptō pemptoria locū bz post sn̄iam nisi appellatū sit. C. sen. rescin. nō pos. l. ij. ⁊. ꝑ. de fi. istru. cū ioānes. itē iure minoris subuenit ecclesie ī hac exceptione. ꝑ. de ī teg. resti. c. j. ⁊. c. auditis. sed hoc nō fuit petitū. itē nō pōt opponi sn̄ia si fuit ostēsa iudicibus. ⁊ ipsi eam reprobauerūt: veluti nullam ī. c. p; or. ff. de cōpen. qō in vic. §. i. itē ēt ī alio casu tenet sn̄ia cōtra res p̄ius iudicatas. si qō sit an sit iudicatū vel nō: ⁊ si iudex pronunciat iudicatum non esse rescinditur p̄ma sn̄ia. ff. que sen. sine ap. rescin. l. j. in p̄n. itē in alio casu tenet sententia contra res prius iudicatas: vt in negocio publico. ff. de re iudi. imperatores: ⁊ in casu. ff. de iureiurā. admonēdi. Itez vbi vertitur periculū anime tenet sententia cōtra primā ēt si nō ostendat sententia ī iudicio. ꝑ. e. c. lator. ⁊. c. cōsanguinei. Clin. Sed videtur q; iniuria facta fuit istis monachis qui obijciebant sn̄iam: q; nō fuerunt admissi isti monachi appellauerūt a iudicibus qui tulerunt sn̄iam. Sz ī cā appellationis vt dcm̄ est: pōt opponi exceptio pemptoria omissa ī pma cā ergo isti debebant audiri ī sua exceptiōe. Jo. dixit q; hec decre. loquitur ī eo casu: cum scit aliquis se bñe exceptionē rei iudicate: ⁊ in fraude ⁊ dolo eā omittit volēs fatigare aduersariū suū. als si ignorabat hāc excepti-

onē sibi cōpetere: bñ pōt eā tūc opponere qñcūqz q⁊ tūc non retractat secūda sñia. imo nulla pnūciat. ¶Hoc q⁊ dicit Jo. non colligit aliquo modo ex ista lra vel in decisa nec pdest. Unde dicas: q⁊ nō audiunt monachi: vt obijciant sñam si vera fuerit: q⁊ monachi appellauerūt a iudicibus añ sñam occasione lrax: que nō valebāt auctoritate quox valebāt post litē cōte. iudices recusare ꝑm qō satis pz p hanc decre. in pn. ⁊ ī pte decisa colligitur: vbi hoc expresse dicitur q⁊ monachi isti appellauerūt: q⁊ iudices nō admittebāt recusationes: ⁊ q⁊ dicebāt scōas lras valere: ⁊ ita recesserūt cōtumaciter nō expectata sententia: ⁊ satis appellatio nulla fuit. sed a sñia diffinitiua non fuit appellatū: nec etiā poterāt: q⁊ cōtumax nō audit appellās ij. q. vj. §. sunt quorum. ⁊ hec est cā q̄re nō admittunt: ⁊ iputēt sibi q non opposuerit ꝯ sñiaz coram iudicib⁹ si valebat: ⁊ q⁊ bñficiuz restōis nō petierūt q⁊ admissi fuissent: vt dictum ē. §. ⁊ q⁊ dicit sñia ꝯ res ꝑ⁹ iudicatas nō tenet: locū hz qñ in iudicio allegat ⁊ ostēditur sña: tunc si iudices nolunt admittere sñiam huz tamē teneat sña: ⁊ iudicant cōtra ꝑmā sñiam: nulla est ipso iure: nec ē appellare necesse: ⁊ sic loqt. j. q. vj. §. diffinitiua. v. itē si sententia fuerit rē. C. qñ pro uo. nō ē nece. l. i. ⁊ ibi io. itelligit alr hāc decr. ⁊ illā legē vt. §. diri. Sz tu itelige hāc decr. ⁊ illā legē vt dixim⁹: ⁊ ita plana littera erit: ⁊ ita ītelligit Uincē. vt in pn. isti⁹ notule. Et ita siue sciēter siue ignorāter eā omiserint ñ pōt postea opponi ex quo nō ē appellatū: ⁊ tūc pretextu nouox instrumentox nō instaurant lites finite. ꝑterea ꝺ nō fuit ostēsa sñia dño pape. sed allegata fuit tm̄: nec etiā fuit ostēsa ꝑmis iudicib⁹.

¶ Tenet sñia contra priuilegium ostensum uel nō ostensuz si ab ea nō fuerit appellatum vel supplicatuz.

Saborta inter melnen'. epm ⁊ monasteriuz attrabatense super ipsius monasterij subiectione materia questionis: ⁊ procuratoribus partiū litigantibus coram nobis quia per confessionē[a] partis aduerse constitit eundem episcopuz quasi possessionē[b] obedientie in eodē monasterio habuisse: ipsuz restituendū decernimus ad eandem. ☞ Ueruz quia ꝑuil. Inno. pape pre. no. libertatem monasterij plenariam exprimebat: decano suessionū. ⁊ suis coniudicibus dedimus in mandatis: ut epō in quasi possessionem obedientie restituto[c]: nisi contra priuilegiū rationabile aliquid obijceret ⁊ probaret: super subiectione monasterij sibi scilentium iponere procurarent ⁊ infra. ☞ Judicibus autem causaz instructā remittentibus quia cognouimus efficatiores episcopi rationes: subiectionē eidez adiudicauimus memorati monasterij: vt ibidem habeat tanquā dio. episcopus potestatem: ita tamen vt nullum p hoc ap. sedi preiudiciuz generetur quominus si voluerit suā iusticiam prosequatur[d]. Nimirum[e] si prefati inno. priuilegiū alexādro[f] fuit in iudicio presentatuz: ⁊ ipse tulit sñiam contra illud intelligitur ꝓbasse[g] Si vero non fuit coraz eo exhibitū ꝑtextu ꝑuilegij de nouo reperti predicta nō debet sñia retractari[h].

¶ Dem. s. marie in cagiuallis secrete abbatibus.

¶ Sententia a qua fuit appellatū retractatur si cōstat testes ad quox dicta tantum lata fuit cōspiratores fuisse ⁊ contradicente pte receptos.

Quam. i. ⁊. a. canonici sācti diosi. remē. ex parte quorundam canonicorum eiusdem ecclesie nostro apostolatui reserarint: q⁊ abbas eorū super dilapidatione periurio simonia ⁊ qbusda alijs erat multipliciter infamatus: nos catalañ. episcopo ⁊ eius collegis dedimus in mandatis: vt ad ecclesiaz personaliter[i] accedentes tam in capite quā in mēbris corrigerent corrigenda ⁊ statuerent que statuenda viderēt: ⁊ infra. Judices autem abbatis ⁊ canonicorum iuramenta recipientes[k] abbatē ab administratione ipsius ecclesie per sententiam remouerunt: correctione membroruz dilata[l] quaz tunc non poterant expedire. A qua sentētia cuz procurator predictus ad nostram audientiaz appellauerit: proposuit dictam sententiā reprobandā tuz quia iudices lite[m] non contestata in ipso negocio processerunt: tuz quia iuramenta cōspiratoruz[n] cōtra ipsum recipientes depositionib⁹ coram partibus minie publicatis nec ostensis[o] eisdē ad sententiā procedere presumpserunt: ⁊ infra. ☞ Quia vero de conspirationis articulo nobis non potuit fieri plena fides: mādamus quatenus si vobis constiterit: q⁊ illi conspiratores[p] fuerit quoruz constat a iudicibus iuramenta[q] recepta quod abbas ꝓbare voluit coram eis: ⁊ eorum dicta iudices secuti[r] tantūmodo: cū per alios ea probata nō cēnt: sñiaz protulerūt: vos irritantes ꝓcessum eorū in negocio

f ¶ Alexandro. qui sup eadē qōne sententiauit p epō vt hꝫ in pte decisa quaz sñiam epus coram iudicibus exhibuit ⁊ coram papa de qua hic fit mētio. Ber.

g ¶ Reprobasse. no. q⁊ instrm̄ dr reprobatū: eo ipso q⁊ cū iudici ostēdit: ꝯrium dicat. sic testis reprobat eoipso q⁊ iudex ꝯ eū iudicat. ar. §. de or. cog. cū dilectus. in fi. ⁊. ff. de his q no. infa. luci⁹: sic ex quo qstio falsi mouet: ⁊ iudex ꝯriū iudicat: eū itelligit reprobasse C. si ex fal. instru. l. i. sec⁹ est in ꝓpōsatiōe q⁊ vbi iudex nō admittit ꝓpōsationē p⁹ sñiaz potest oppōi: ꝙ si expresse eā reprobat postea opponi nō pōt. ff. ō ꝓpē. q⁊ dic. §. i. ⁊. ff. de ne. ge. l. sin aūt. §. si quocūqz mō: ita ꝺ q⁊ alex. reprobauit ꝑuilegiū inno. si fuit ostēsū in iudicio. sic §. c. pri. Itē hic ē ar. q⁊ ipso facto ⁊ sine verbo pdit priuilegium. §. de offi. delega. gratum. ⁊. ī. de his que fi. a mapar. ca. ex ore.

h ¶ Retractari. §. c. pri. ff. de re iudi. impatores. C. ō trāsa. sub ꝑtextu in fi. nisi ī casu: vt ī l. pdcā ipatores. ff. de iureiu. admonēdi. ⁊ sic tollit ꝑuilegium p sñiaz sicut p quēstionē. ī. de decl. ex multiplici ⁊ per arbitriū. §. ti. pri. cū olim. ij.

Quam. i. ⁊. a. Diuiditur principaliter ī duas partes: in prima ponit ferri coram papa narratū appel. remedio in scōa dat iudices appel. qb⁹ diffinitionē cause sub certa forma cōmittit. secūda ibi: q⁊ ēo. Et qlibet ps pōt subdiuidi vt pz in ter. Sz predcā diuisio sufficit ad itellectū. Ab.

i ¶ Personaliter. ī ꝺ casu nō possent isti ꝓmittere vices suas vt. §. ō offi. dele. qñ aplica. §. is aūt cui: ⁊ ī casib⁹ alijs q ibi ponūtur: ⁊ ī loco ipso dz fieri ī qsitio: vbi morant illi de quorū vita qrit. xl viij. di. ō petro. ⁊. ij. q. j. deus oipotēs. xxiij. q. i. pudēda. ⁊. xxij. di. illō. ⁊. §. de elec. postq̄.

k ¶ Recipiētes. fz formā quaz hēs. ī. de accu. qlr ⁊ qñ. §. formam. ⁊. c. cū dilectus.

l ¶ Dilecta. p hoc pz q⁊ iz īquisitor de quibusdā tulerit sñiaz de qbusdam nō: non ideo expirat officiū eius qn de alijs possit cognoscere ⁊ ꝓnunciare: ⁊ idem est in ordinario. ff. de dolo excep. apud. §. item queritur. ⁊. ff. de neg. ge. sin aūt. §. pe. als incipit. l. nam ⁊ si seruus: in arbitrio idem est nisi dictū sit vt de oībus simul ꝓnunciet: ⁊ si tunc de quibusdā ꝓnuciauit: nihil egit ⁊ de nouo pōt ꝓnūciare. ff. de arbi. q⁊ tñ.

m ¶ Lite nō ꝓtestata. ¶Hec exceptio efficax nō ē: q⁊ ī īquisitiōe pōt ꝓcedi lite nō ꝓte. vt. §. vt lit. nō ꝓte. qñ frequenter. §. sunt ⁊ alij. si cōtumaciter se absentet tm̄ citari dz ⁊ eponēda sūt sibi oīa que cōtra ipsum obijciunt. ī. de accu. qualiter ⁊ qñ. §. debet. ⁊ hoc intelligitur cū aliquis prosequitur inquisitionē sed cuz ex officio tm̄ ingrit ibi ꝓprie cōtestari nō pōt. Ber.

n ¶ Cōspiratox. g nullo mō recipiēdi sūt. ī. de simo. per tuas.

o ¶ Nec ostēsis. ⁊ illud ei nō debuit denegari: imo oīa que sibi obijciunt: ⁊ dicta testiū sūt dāda eidē. ī. de accusa. qualr ⁊ qñ. ij. §. dz. ⁊. c. olim. §. si vo: ⁊ ita tam ex hac cā q̄ ex ꝓcedēti tenuit appellatio: papa tm̄ rettulit se ad illuz articulum de cōspiratores: q⁊ de alijs ei ꝓstitit.

p ¶ Cōspiratores g. n. malo zelo mouēt ad testioniū admitti nō dēt. ī. ō accu. cū oporteat. ⁊. ī. ō simo. p tuas. i. ⁊. xj. q. j. ꝓspirationū. ⁊. c. cōiurationū ⁊ ō.

q ¶ Juramēta. fz nō vr q⁊ sufficiat hoc nisi hoc fuisset obiectū coram iudicib⁹: ⁊ q⁊ ab. ꝓbare voluerit vt dic lra ista. Itē nec sufficit q⁊ fuerit obiectū: ⁊ q⁊ obtulit se probaturū: nisi ⁊ mō probent ꝓspiratores: ⁊ ita nō cassat sñia: nisi ꝓbet q⁊ causa exposita fuit ꝺa: sic. §. de testi. ex pte ade. vbi de hoc. Sed cōtra. ī. ti. ꝓti. interposita. Sed illud soluit i. c. ex parte. Et est ꝺ ar. q⁊ exceptio que ꝓponit ꝯ p sonā testis: obijcienda ē: ⁊ ꝓbanda ante sñiaz nisi p iudicē steterit vt hic satis innuit sic. §. de excep. deniqz vbi de hoc.

r ¶ Secuti. sic pz: q⁊ sufficit ꝓbare cōiurationē vel cōspirationē vel falsitatem testis vel instrumēti: nisi probetur iudicem secutum fuisse dicta falsoruū seu cōspiratorū testium seu instrumētorū. C. si ex fal. instru. falsaz. ar. §. ō testi. sicut

a ¶ Constaret.ex hoc pz: q appellatioe nō reuocant: nisi ea q min⁹ legitie sca sūt. vt.s̄.de re.spo.audita .z est mirabile: q snia tz lata p⁹ appellationē legitie iterpositā: z nisi cā legitia z pbabilis opposita fuit q ē ꝯ illud.s̄.ō offi.deleg. sup qōnū: i fi.sz appellatio ista lz fuisset legitia pma facie: q: cā sufficiēs erat: tñ nō pbauit: q: debuit pbare oēs testes q ꝯ eū deposuerūt cōspiratores fuisse vt hic pz: z sic mō appet q appellatio non fuit legitima: vñ nō reuocat snia sz ꝯfirmat. vt.s̄. de testi.ex parte ade.

b ¶ Potuerūt.h vr q minus idonei testes admittant i cā i quisitiōis: sicut i cā cōpurgatiōis.s̄.ō psump.lras.z.j. de pur.ca.cōstitut⁹: sz hoc iō ē q: ō scō suo agit q: z fui rñso crediī.cū de scō suo interrogatur iiij.q.i.§.itē fui rñsio.sed non ne alij de eccl'ia q forte sūt idonei: pñt illos rpellere cū sint criminosi nec debeāt conuinci p criosos pōt dici q sic. z q hic dr q tales admitti pñt itelligo ñ q̄tū ad plenā fidē faciendaz: sz ad psumptionē: z q: si dcā ipsorū debilitent i aliquo: nō tñ euacuāt i toto: z sic cū alijs adminiculis pbauit.j.ō simo. p tuas i fi.vel pōt dici q piudicat alijs q hucusqz tolerauerūt eos.nec aliqd crimē obiecerūt eis.j.de accusa.nulli.h tñ verū ē.q ꝯ exneū non possent induci testes ō ecclesia: nisi eēnt idonei.xiij.q.ij.sup prudētiaz. z.ij.q.i.deus oipotens.Jo. p terea eo tpe quo recepti fuerūt nō cōstabat eos conspiratores fuisse.vt hic i fi.dicit.

Cum te. Cōiter summatur vt i rubro z pcedit h sūmatio fm vnū itellectū quē gl.nō sequit. Sz fz qd glo.itelligit sūme sic. Dānato p nulla vel modica iniuria ifamis nō efficit.q āt istax lec.sit dior j.subijciā cū glo.ij. Diuidit i duas ptes i pma ponit petitio i scda ipsi⁹ examinatio vel rñsio ibi.nos. Ab.si.

c ¶ Jfamia.actio.n.iniuriax ifamat siue ciuiliter siue criminaliter agatur.ff.ō his q no.ifa.athletas.§.vlt. Sigs cōueniat te actiōe famosa si vis vitare ifamiam: nō cōstitue pcuratorē.ff.de his q no.ifa.l.furti.§.siqs alieno.

iuxta predictaz formā cōprehensaz i prioribus litteris procedatis. Si vero eos cōspiratores fuisse nequiuerit cōprobare. vel licet de hoc cōstaret[a]: appareat tñ illos nihil super his deposuisse pro quibus idez abbas fuit amotus: vel etiaz si aliqua super his deposuerint ea tñ per aliorum dicta fuerant sufficienter ostensa processuz ipsorū iudicum confirmetis. quia licet aduersus abbatez nō debuerint cōspiratores admitti iuramenta tamen ipsorū de veritate dicenda super statu ipsius dom⁹ recipi potuerūt[b]: vt per ipsoruz dcā super alijs fides possit haberi que abbatez minime cōtingebāt: preser tim cuz tunc probatuz non esset eos conspiratores fuisse.

Jnn.h.de castro guarti.

¶ Dānatus pro nulla vel pro modica iniuria infamis non efficitur.

Cum te ab.e.iniuriarū actionū ꝯuēto: eo q dicceres equū tuum non esse minoris precij q̄z capillos ipsius: iudices qui super hoc cognoscebāt: te in.x.sol.condēnassent tu timens ne ipsorum snia te notaret infamia[c]: beneficiū rstitutiōis ad famam a se.apostolica implorasti. Nos aūt considerantes quia nulla fuerit vel minima[d] facta iniuria: volumus[e] te per prédictam sententiam infamia nō notari. Jdem.

¶ Reuocata sentētia propter defectum iurisditionis vt quia vn⁹ ex iudicibus publice excōicatus erat:

d ¶ Minima.q: nō oīa talia vba sūt p iniuria habēda vt si ex repētino aīo h dixit.ij.q.iij.sigs iratus de.pe.di.j.§.diuortium: qm̄ nec lubricū lingue ad penā facile trahēdū ē.ff.ad.l.iul.ma.famosi.§.nec lubricū.z iconsult⁹calor calūnie vitio caret.ij.q.iij.§.notādū. Jtē illud requirit: q sit ꝯ bonos mores.ff.de iniurijs.itē apud.§.j.z.§.adijcit: z ita hēs ar.hic q p modico non datur actō iniuriax sicut nec actio ō dolo datur p modico.ff.de dolo si oleum in fi.z.l.se. z restitutio p modico nō datur.ff.ō i iteg.resti.scio illud.sz actio furti p modico datur.xiiij.q.j.c.vl.z isti.ō rex diui.§.gallinax.

e ¶ Volumus.si isti erāt clerici: planū ē: sz ex lra nō vr.hñ potuit papa talē ifamiā si qua fuit remouere.ij.q.iij.§.notādū i fi. Sz si erāt laici nō vr q papa potuerit ifamiā p ciuilē iudicē irrogatā remouere: q: q̄q̄ aīas z̄c.ifamiam tñ abolere nō possumus.ij.q.iij.§.hic colligitur.Sed dic q subsunt quo ad temporalē iurisditionē dño pape: z sic planū est.

Ad probandum. Sūmat vt i rubro. z de eodē scō loqtur.c.cū dilecta de rescriptis. Et pone sic casuz lralē q̄tū ptinet ad itellectū.c. Uacāte quodaz monasterio monialiū due fuerūt electe i discordia i abbatissam eiusdē mōasterij. Custos.s.eiusdē ecclesie z q̄dā alia monialis: vtraqz pte asserēte suā electionē pualere: papa cōmisit cām iudicib⁹ delegatis qb⁹ mandauit vt examīatis vtrisqz electiōib⁹ ꝯfirmarēt illā q ō iure pualeret.cognito ō cā iudices ꝯfirmarūt electionē factā ō custode p sniaz diffinitiuā a q snia fuit ab altera pte appellatū vl'p viā nullitatis cāz itroduxerūt ad ro.sedē.allegātes q vn⁹ ex iudicibus q cōfirmatōis sniaz tulerūt erat tpe snie publice excōmunicat⁹.itē q non suauerūt i pcedēdo iudiciariū ordinē. Papa ad istātiā hui⁹ ptis cōmisit cām alijs iudicib⁹ sub forma ō q i lra ꝯtinet z psequere vt i tex. Ab.si.

f ¶ Jnnodat⁹.sic.s̄.de excep.exceptionē ad fi.vbi ō hoc: aliud si occulte: q: tūc nec ipse nec alij ipm tenebant vitare: q: diuinare nō poterant.j.vt ec.bñfi.vt nostx.vñ cū cōi opinione liber z absolutus hēatur z credat qcqd iterūz facit: vt iij.q.vij.§.iij.ō.verū si fu⁹.z.ff.de offi.ptor.barbari⁹.C.de testa.l.i.z.j de iurepa.cōsultatiōib⁹.z.j.de cle.ex.cele.apostolice. Ber.

g ¶ Per lras metropolitani.a quo dr excōicatus: z ita ē ar.q lris episcopi credit.s̄.de pba.post cessionem.vbi de hoc. 5

h ¶ Ex alia iusta cā.puta q: ipsa electa sitr eēt excōicata: vl si p simonia electa fuiss: aut q: inuti z isufficiēs eēt.j.de ap.cōstitutis.s̄.de elec.p inqsitiōez.z.j.q.i.§.ecce cum honoris.z.s̄.de eta.z q̄.c.vl.z.s̄.de offi.custo.c.i.vel q: non fuit seruata forma.s̄.de ele.q: ppter.z.c.cū post petitā.vl q: ñ fuisset suat⁹ ordo iuris: q: nō fuisset lis ꝯte.s̄.vt li.nō ꝯte.c.ij. qd melius vr vt p hoc non piudicet pncipali negocio: sed tñ pcessus cassetur.s̄.ō ele.dudum.ij.

vel propter iuris ordinez nō seruatū iterum de principali queritur.

Ad probanduz q procuratore domine: z infra. Uos aūt interim agnoscatis de confirmationis sententia que lata est a iudicibus delegatis de electione custodis vt eaz sicut de iure fuerit faciendūz confirmare vel infirmare curetis: ita ut si p eo q vnus ex delegatis iudicib⁹ qui eandem sententiaz protulerunt excōmunicatiōis vinculo esset publice innodatus[f] quando snia lata fuit: sicut p metropolitani litteras[g] phibetur: aut ex alia iusta[h] cā eādez sententiaz constiterit infirmandaz: ipsa cassata[i] ō ipsius electione custodis iterum cognoscatis[k].

Gregorius nonus.

¶ Res inter alios iudicata alijs non nocet. fallit in eo qui passus est illum litigar cui secundo loco competebat actio vel ōfensio uel a quo cām in iure iudicato habuit.

Quāuis regulariter alijs non noceat res inter alios iudicata. Ei tamen qui cum sibi primū de ea re actio vel defensio cōpetebat: sustinuit sequentez agere: Ac illi etiaz qui passus est euz a quo causam habuit experiri: est preiudiciū generatum. Jdem.

¶ Si duo ordinarij pronunciant contraria tenet sententia pro reo. fallit in quattuor casibus hic cōtentis z similibus. Si vero dlegati discordant delegans est adeūdus. Si arbitri: neutra tenet.

i ¶ Cassata.i.cassa.z irrita nunciata: z sic patet q retractet snia si detegat ipedimentum post sniam ar.viij.di.ditate: xix.q.ij.siquis ingenuus. z eb ꝯ illa iura.iij.qd. viij.§.tria.ō.vex cū alijs ꝯcor.suis ibi positis.s̄.in pma notula.z.i.q.i.sigs a simoniacis. Sz aliud incōueniēs vr q retractatur snia quo ad alios iudices q legitimam psonam habebāt: sic.s̄.de offi. dele.cū sup. Jō retractat sententia q: ipedimētū erat notoriū p sniam publice latā: vñ nulla i cū potuit cadere iurisditio z ita cuz sibi z alijs cōiter causa cōmissa fuisset duo sñ ipso iurisditionē ñ poterāt exercere: vñ pp ꝯnexitatem reuocatio fit quo ad oēs q: non potuit tenere snia quo ad quosdā z nō quo ad aliū: cū illi p se ñ hñissent iurisditionē: si.ff.de ar.pedius i fi. ar.ꝯ.ff.q cū falso tu.l.j.§.i.z.s̄.de elec.cū vitoñ. item ar.h q vtile p iutile viciat.s̄.ō of.del.cū sup.z.c.sr qōnū.§.si do.vbi de hoc.

k ¶ Jtex cognoscatis.z sic pz q lz snia siue pcessus casset actio tñ salua remanet: vñ itex cognoscet ex itegro ō cā: q: p non iudicato hr.si.C.quō z qñ iudex: si vt pponis. Hec exceptio excōicatōis i q̄libet pte litis pōt opponi: etiā si fuerit omissa sciēter.s̄.ō excep.exceptionē. Ber.

Quamuis. Ponit regulā z duos casus exceptos pmus ibi.ei tñ.secūdus ibi.ac illi: z pōt sic sūmari vt i rubro.z h dcre.ō se hz subtilē z lōgā materiā. l ¶ Res iter alios.h regla res iter alios acta: alijs ñ nocet: hr.C.res iter alios acta.l.i.z i ipa Rica.s̄.ō fi.istr.iter dilectos.z.s̄.eo.cū sup.z.C.q.res iudi.nō no.l.j.z.ij.h regula fallit i multis casib⁹.s.cū cause sūt ꝯnexe.lxxxj.di.tantis daniel z.iij.q.vj.hoc qppe.z.j.ō accu.ad petitionē.j.ō pur.ca.c.pe.i his.n.res inter alios acta alijs nocet. item i cā libtatis.ff.de sta.ho.ingenuū.itē i cā filiationis.ff.ō.liber.agnos.l.j.i fi.z.l.ij.z.iii.in pn.itē res iter alios acta alijs pdest: vt i querela inofficiosi testi.ff.de ioffi.tes.papinianus.§.meminisse: h res iter alios acta pdest fisco.itē i re indiuisibili.ff.si ser.ven.loci.§.fundus. Jtem in re cōi cum pupillo.ff.queadmo.seru.amit.cōem.z.ij.q.vj.§.diffinitiua.ver.quandoqz plures: z.j.de ap.c.pe.z in his tribus ꝯcordātijs res acta inter alios pdest alij. Et vbi res cōis ē cū fisco.C.de cōmu.re.alie.l.ij.itez fallit i casib⁹ h cōtētis vbi piudicat alij p scm̄ alteri⁹: puta si actio vel defensio pmo loco ptineat ad aliquē z ipse sciēter patiat sequētē expiri de illa re itelligit iuri suo renūciasse: vbi gra si creditor passus est debitorē experiri de pprietate pignoris z succubuit debitori obstabit res iudicata si postea agere velit vel econuerso: si creditor passus sit debitorē: vel si maritus patiatur experiri socerum vel vxorē de pprietate rei i dotē accepte vel si emptor patiatur venditorē experiri de pprietate rei vendite a quo cām hz: vel emphiteota pprietariū: z hec pbant.ff.de re iudi.l.sepe. vñ sumpta ē h dcre.z i eadē.l.vbi dic si creditor dz eē debitor fm lram pisanā ponit hoc exēplū de debitore z creditore: z fm hoc non ꝯdicunt.l. ille.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ff. de pig. si supat⁹. ⁊. C. eo. ti. pses. illi legi sepe ſm aliã lram signanť pro ẓrio: sed leges intelligunť qñ debitor supatus est ignorante creditore. sic ergo ista regula ē intelligēda res iter alios acta nō nocet aliis. erēplū habes qñ nō nocet in ꝓnci. illi⁹. l. sepe. qñ nocet aliis bēs in ea. l. vt hic. qñ-qz etiã pdest vt pz. ff. sed vbū istō experiri quo ad exēpla de vxore ⁊ socero ⁊ vēditore ponit ipropᵉ. ſ. ꝓ defendere: sic ponit. ff. de iudi. c. i. q: illis nō datur rei vēdi. C. de rei vē. voce ancillam. ℔ ſm eos q dicūt q vxor constante mťimonio non ē vña rei votalis. vñ nec ꝓpetit ei rei vēdicatio vt ī. l. pdcã voce. q expiri ponatur ꝓ defendere pōt colligi p legem pdictam sepe. ver. cui autez ⁊c. sic ergo econuerso defendere ponit ꝓ egere. C. de testi. l. i. ⁊. ff. de alie. mu. iudi. cãfcã. l. pe. vel pōt poni propᵉ: qz ⁊ si agere non poterāt tñ pūdicat mibi sniã lata ꝑ eos: qz potui prohibere quominus agant: ⁊ qz ex voluntate mea iudicatuz videtur de iure quod habui ex ꝑsona agentis sed in ꝑsona debitoris ⁊ creditoris verbum experiri ponit ꝓprie ⁊ impropᵉ: cũ vni rei vendicatio ⁊ alteri hypotbecaria competat. argu. q res iudicata aliis non noceat. habes ff. de testi. veniens. ij.

Duobus iudi. Tria sunt dicta q̃ ꝑ se patent: Ab. si.

a ¶ Proferētib⁹. hoc intellige cũ oēs sunt pñtes. alias vno absente ali⁹ sententiam ferre nō posset. Imo nulla ē si ferat. ff. de offi. delega. cãm mťimonij. ⁊. ij. qō. vj. §. diffinitiua. v. Item si plures. distinctio illa q̃ habet in. §. diffinitiua. sup v. Item si ples. ⁊ in decr. pdicta cãz matrimonij ponit tota in ōcreta. pñti. si ergo plures sūt iudices siue sint ordinarij siue delegati siue arbitri: ⁊ oēs pñtes sūt tz sniã maioris ptis. lex. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. ⁊. ff. ō arbi. si ī tres. ⁊. l. se. ⁊. l. dē. §. si ples. fallit ī casu vbi nō vz sniã maioris ptis. ff. de rescri. pastoralis. i. rñ. Item fallit in cā criminali epi ſm quosdã qz nō vz ibi sniã nisi eos ꝓcordāt. vj. q. iiij. c. i. ⁊ si qs epūs criminaliter. Cuz vo iudices eq̃li nūero discordāt in sniã: puta vn⁹ ex vna pte. ⁊ ali⁹ ex alia: vel duo ex vna ⁊ duo ex alia locū hz decre. pñs. si ergo sint ordinarij ⁊ pdicto mō discordāt tenz sniã p reo: vt hic dicit: qz pmptiora sunt iura ad absoluendū q̃ ad condēnandū. ff. de pba. ex lris. ⁊. ff. de fi. instru. iter dilectos. ī fi. ⁊. ff. ō ac. ⁊ ob. arrianus. nisi in q̃tuor casib⁹ hic ꝓtētis. ¶ Primo fauore mťimonij. vt. xxiij. q. i. si qs accepit. ⁊. ī. de despō. ipube. cōtinebat. de libertate aūt habes in pdicta decre. ex lris. circa fi. ⁊. ff. de re iud. iter ptes. de testō bēs. ff. de knossi. testa. si ps iudicantiū. Alius casus de dote inducitur fauore dotis vt ff dicit. qz mulierib⁹ multū fauoris debet in dotib⁹ suis. ī. de do. p⁹ diuoz. resti. nuper. ī. de pigno. ex lris. ⁊ sic isti quatuor casus propter fauorem excipiuntur.

b ¶ Ex delegata. in delegata iurisditione secus q̃ in ordinaria: qz vtraq; pēdet a superiore. vt. ff. de re iudi. duo iudices. in cōpromisso vo neutra vz. vt. ff. ō arbi. dic. §. si ples. ⁊ q̃ ē rō diuersitatis q̃re sniã ordinariorū teneat ⁊ nō delegatoꝝ: hz pendet a supiore ⁊ sniã arbitroꝝ nulla. Dicas q̃ in ordinaria iurisditiõe nō est supior ad quē recurrat nisi lex mortua: ⁊ ff ler voluit sine alio remedio q̃ talis sniã teneret ꝓ reo in fauorē ipius. In delegatis pōt haberi recursus ad delegantē vt ipe approbet quaz vi derit cōprobandã: ⁊ ff remanet in pendenti. in sniã arbitroꝝ nō est quis superior nec habet iurisditionē a lege ⁊ ideo nulla est.

Rici De appellationib⁹ Quia si a sniã nō appellat irāsit in rē iudicatã ⁊ de hoc vidim⁹. ff. ti. pri. appellatio ãt ipedit effectū rei iudicate ff de illa videndū ē. Vel cōtinua vt clari⁹. ff. visū ē de sniã ⁊ ei⁹ effectu. Sed qz appellatio est remediū ꝑ sniaz merito subijcit h rubrica. Et qz ſm Joã. an. appellatio recusatio ⁊ relatio eq̃ cōueniūt in iurisditiõe iudicis suspēdēda

se pertinet ordinare: in irritum revocetis easdem.

¶ Item archiepiscopo remeñ.

¶ Appellatio generalis respectu cause non valet.

Inter cetera: ⁊ infra. Super eo q̃ abbas sancti apollinaris in claustro a te appellationem[k] interposuit generalem super omni causa que aduersus eum aliquo tempore posset moueri: ipsum exide redarguimus: nec huiusmodi appellationem duximus admittē dam.

¶ Item abbati sancti petri.

¶ A correctione legitima nō appellatur nisi modus excedat.

A nostraz: ⁊ infra. Quia uero remedium ap. non ideo ē inuentum vt alicui religionis. ⁊ ordinis obseruantia exorbitanti debeat in sua nequitia[l] patrocinium exhibere: mandamus quatenus si quando quilibet subditoruz tuorum ad remedium appellationis conuolauerit: non ideo minus[m] eũ iurta tenorem mandati quod in p̃dicta regula continetur ⁊ institutionem ordinis corrigas ⁊ castiges.

¶ Item noruicen. episcopo.

¶ Si appellans infra terminum a iudice a quo appellauit vel a seipso statutum appellationem non prosequitur: sententie vel iudicio illius stare compellitur.

Ilecti filij prior ⁊ clerici de giseberg-gen. graue[c] q̃rimoniaz trãsmiserūt q̃ eboracen. archiepiscop⁹ apostolice sedis legat⁹ eũ dē priorē post appellationem⁹ suspendit: suas ecclesias interdixit: ⁊ canonicos si[c] eidem tanquam priori obedirent excommunicatos denũciauit: ⁊ infra. Super quibus si veritate per idoneas[f] ꝑsonas ⁊ famam[s] loci sollicite inquisita inueneritis ecclesiarum concessiões factas[h]: nisi prior et canonici malicioſe distulerint[i] eas quantum ad

ne actor hēret materiã multiplicãdi lites ānectit oīa ista tria simul. Ab. si.

Ilecti. Oīter summat vt in rubro. hz vt. ī. dicã h sūmatio ē nimis
d generalis: iō ſm q̃ intelligo sūmo sic. Collatio bñficij fcã post appellationē exhibili ⁊ vīsimili cã interposita ē ipo iure nulla. Diuiditur nã ꝓmo ponit querelam appellantiū. Scōo dat iudices ibi: sup quibus Et p

positione casus lis aduerte Nã iste por ⁊ clerici de qbus in ꝓn. lre cōquerebant de quattuor grauaminib⁹ eis illatis p istū archiepm post appellatiõez ad papã interpositã quorū tria exhibuit ille. q̃rtū erat antiq̃ ⁊ fuit cã breuitatis h decisuz. ſ. q̃ tulerat ecclias spectātes ad collationē poris ⁊ solū huic ōci scribitur. Ad alia vo ille ex pte sua ñ rñdet h ⁊ iō vidē Jo. an. q̃ fuit h ōcre. male decisa. silis decisio hť in. c. veniēs. de prescriptiõib⁹. hz vic excusando q̃ tū fieri pōt ꝓlatorē q̃ ad alia bic expressa nō fuit h specifice inhťa rñsio qz satis qd iuris erat: hť in suis titulis puta in ti. de sniã ex. c. p tuas. ō of. dele. c. cū ꝓtigat. cū si. voluit ãt decidere ista grauamia vt ꝓbēderemus totū ferñ sic accidit. noluit aūt breuitatis cã decidere q̃r tū grauamē qz satis pōt ex rñsione ꝓbendi. nã ex rñsione satis ꝓbēdit interrogatio vt in. c. iter dilectos. §. ceterum. de fide instru. Abb. si.

c ¶ Grauē. ꝓpter quã deberet deponi archiēps q nō detulit appellatõi. ij. q. vj. decreto.

d ¶ Post appellationē. q̃ si legitima fuit sniã suspēsionis vel interdicti postea lata nō tenuit j. de sen. ex. per tuas.

e ¶ Si eidem. i. si canonici appellāt asi cōditionē exantem suspensa erit excōicatio. j. e. c. preterea. ij.

f ¶ Per idoneas. h soluz sufficeret sine fama loci p duos vel per tres testes. ff. de testi. licet.

g ¶ Famã. fama p se ñ sufficit iiij. q. iij. §. itē sepe fit. sed cum aliis adminiculis puta cũ teste vno aut aliis legitimis. ar. ff. de pba. cũ cãm. ⁊. ff. de ꝓsump. illud. ⁊. c. iij. ⁊. ff de testi. ꝓterea. b ¶ Factas. post appellationem premissam a pore.

i ¶ Distulerint. vltra ser mēses. si eis elapsis cōcessiões facte fuissent valerent qz ptās ad archiepz est trãslata. j. de ꝓcess. pbē. ⁊ ec. nō va. nulla. ⁊ ita p negligentiã pdit qs ius suū sic. j. de iurepa. qñ. ⁊. c. cū pp discordias. ⁊ pp culpam ff. de elec. cū in cūctis. ⁊. c. cū vinton en. q. c. q; pter.

Inter cetera. Tria facit: refert appellationē. appellantem redarguit: ⁊ appellationem repellit. Ab. si.

k Appellationem. Generalis appellatio nō valet: vt h pz nec ēt spālis: nisi cã ꝓbabilis sit exposita: q̃ nō admissa hz appellatio. j. e. vt debit⁹. ar. ff. j. e. cō suluit. ij. vbi appellatio generalis valz. so. ibi. Et ē ar. qō nō valz ī genere valet in spē. ff. de pac. si vn⁹. §. pacta. ⁊. §. illud. ⁊ ē ar. qō nō licet in genere licet in spē. ff. cōia pdio. l. in tradendis. ff. si qs cau. hz ⁊ si qs. §. q̃stū. ar. ff. ff. de of. ordi. si sacerdos. ⁊. j. ō pbē. relatū. itē a futuro grauamine nō est appellanduz vt hic pz: nisi a grauamine cōminato vel illato. j. eo. c. cū cessante. nisi apparuerint alia indicia: vt. j. eo. consuluit.

A nostram A correctione non appellatur. vel sūma sic: inspecta mente vt in rubro. ¶ Primo ꝓmittit causam mandati. Secundo mandatum ibi: mandamus. Abbas si.

l ¶ In sua nequitia. appellatio enī nō ē inuēta vt sit iniqtatis vinculū hz oppressorū leuamē. j. e. cū spāli. §. porro. ⁊. ff. de offi. ꝓfecti ꝓtonio. ⁊ sic iuramentū nō est iniqtatis vinculū. ff. de iureiur. q̃to. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera. Item no. q̃ vtendum est aliquo ad eū vsum ad quē istud fuit institutū. xxij. q. ij. is aūt. ix. v. di. lx. ij. ⁊. ff. de trãsla. inter corporalia. ⁊. j. e. suggestū. in fi.

m ¶ Minus. a correctione. n. nō appellat. j. e. reꝑhensibilis. ⁊. c. cum spāli. in fi. ⁊. ff. de offi. ordi. lx. nisi excedat modū in corrigēdo. j. e. de pore. ff. de offi. delega. sup qōnum. §. nos aūt. sicut appellat ab executore: cum moduz excedit. ff. de re iudi. q̃ ad ꝓsultationem in fi. a quo alias appellari nō potest. j. eo. notuit. ⁊. ij. q. vj. §. sunt quoruz. ver. ab executore. ⁊ ideo non admittit appellatio a correctione. qz fit ad penitentiam ⁊ extra formam iudicij. ar. xxvij. q. i. si hō. ix. v. distin. cum beatus. nec admittit recusatio. j. eo. cum speciali. in fi. ⁊ hic lo-

Personas ecclesiarū ⁊ infra. Si qs ad nostrā audientiaȝ appellauerit ⁊ appellationi sue ꝓlixum terminium ṗfixerit[a]: tu ei diē[b] infra quē ap. se. cōuenienter possit adire: assignes: ad quam si venire cōtēpserit: tu illum extunc[c] iudicio tuo sup his q̄ in questione vertūf: sine ꝯtradictiōe aliqua stare cōpellas. Si aūt quisquā ap. sue ṗfigat terminuȝ congruenteȝ: nec tamen causam ad dieȝ ap. fuerit ꝓsecutus ipsuȝ nihilominus extunc sententie tue sicut de alio diximus ap. re. parere cōstringas.

I. Deȝ remeñ. archiepō.

¶ Appellās ad prosequendū habet annum ⁊ ex causa bienniuȝ nisi iudex a quo moderetur. Et si infra id tps non ꝓsequif rata manet snia vel redit ad primum si ante sententiā appellauit. hoc pmo. Et qui de crimine impetitur: appellaf potest nisi sit notorium. hoc scdo.

Cum sit romana: ⁊ infra. §. tue diximus respondenduȝ q̄ si ante sniaȝ vel postea fuerit appellatuȝ: huiusmodi appellantib[9] ann[9] indulgef[d]: aut ex necessaria ⁊ euidenti causa bienniuȝ: nisi forte iudex a quo appellatum fuerit secūdū locoꝝ distātiā[e] ⁊ psonaꝝ ⁊ negocij qualitatē recisius[f] tempus fuerit moderat[9]. Infra qō si is qui appellauerit: cām ap. nō fuerit ꝓsecutus: tenebit snia: si post sententiaȝ appellauerit: ⁊ a causa sua cecidisse videtur: nec amplius sup eodeȝ negocio audief appellans. Si vero[g] a grauamine ⁊ ante litis[h] ingressuȝ fuerit appellatum: huiusmodi audietur appellans: qm̄ sacri canones etiā extra iudiciuȝ passiȝ[i] appellare nec permittunt: nec solent[k] huiusmodi dici appellationes sed ꝓuocationes ad cām. Si autem añ sentētiaȝ[l] qs appellauerit: cogif[m] illius stare iudicio ad queȝ noscitur appellasse. ¶ Preterea si raptor sit vel violentus detētor aliene rei q̄ appellat: hmōi appellatio facta i iudicio apud ecclesiasticas personas solet audiri[n]: nisi forte manifestus[o] raptor vel fornicator existat. Sicut ille quē absentē ⁊ irreqsitū[p] apostolus excōmunicauit.

I. Dem eideȝ.

¶ Si corā iudice a quo appellaui in vna causa possum in alia conueniri nisi euȝ recusem vt suspectum

Ad hec: si in vna cā qs appellauerit: ⁊ pēdēte appel. aliqō crimē cōmittat: vel ṗus commisisse dicatur: vel modo etiā accusef aut cōueniatur ō alia re super qua non sit appellatū: ⁊ illaȝ ꝓferri cōtingat ad audientiā iudicis a quo in alio negocio appellauit: eum potest si voluerit tanquaȝ suspectuȝ[q] vitare: alioquin dēbit eius stare iudicio: maxime si suus ordinari[9] iudex existat.

I. Dem.

¶ Si a iudice inferiori vnus appellat ad papam alius ad inferiorē tenetur appellans ad papam comparere ad citationem iudicis inferioris saltem allegaturus appellationem suam: alias valebit processus a miori nisi sciuerit appellationeȝ interiectaȝ ad papam.

---

cum habēt in oibus regularibus vt in constitu. cū spāli. in fi.

Personas. Summa ar. ⁊ sic. Pōt appellās sue appellatōi terminum breuiorem termio iuris statuere. eo āt nimis pluū statuēte vl nullū pōt iudex statuere cōpetentem infra quem si non satisfacit termino deserta ē appellatio. h. d. cū prin. c. sequentis. Diuiditur in duas partes prout duo sunt dcā scda ibi: si autem. Ab. si.

a ¶ Prefixerit. ⁊ sic appellans pt sibi statuere terminū ad appellationē ꝓsequendā iudex eo dē mō. ſ. e. oblate. ⁊ ſ. c. pri. ⁊ c. ad hoc. ⁊ c. puenit. i.

b ¶ Tu ei diē. hic statuif dies ad p̄sentandū se iudici. ſ. c. seq. qn̄qȝ statuif ad iter arripiendū ſ. c. peruenit. ij. ⁊ S. c. prori. cū cā. qn̄qȝ statuif terminus a lege annus vel ex iusta cā biennium. ſ. c. prori. Terminū vo statutū a pte vl a iudice neutra ps pōt puenire. ſ. eo. sepe. ⁊ c. oblate. terminuȝ a lege potest vtraqȝ ps puenire: dum tñ appellatus dolose nō pueniat appellantē: vt. ſ. e. oblate. ⁊ ō termino dato a lege pt itelligi. ſ. e. ex insinuatiōe: vt dixit Joā. qō nō est veruȝ: vt ibi dicitur.

c ¶ Extūc. i. post terminuȝ elapsum: ⁊ pcedere pōt ac si perēptorie vocat[9] nō venisset. ſ. eo. sepe. ⁊ ſ. e. ꝯsuluit nos in fi. h.

Cum sit romana. Diuiditur in tres ptes. In pma ponit terminū appellatiōis ꝓsequende. In scda penā nō ꝓsequentis ibi: infra qō. In tertia ꝓsequif an de crimie delat[9] appellet ibi: Preterea Abbas siculus.

d ¶ Indulgef. ij. q. vj. ei q appellat. ⁊ C. de tēp. auc. ei q appellat. ⁊ si iusta cā interuenerit biēniū indulgef vt ibi dr. als nō daref. ſ. e. ꝯstitutus. imo ⁊ triēniū daf. ſ. e. ex ratione.

e ¶ Distantiā. oia ista sūt cōsiderāda ad moderādū tps. s. locoꝝ distātia. lxiij. di. cū lōge. ⁊ xxiij. q. ij. vbicunqȝ ⁊ qualitas psonaꝝ ⁊ negocij. ff. de dam. i fec. q bono. §. vl. ⁊ l. se. ⁊ l. si finita. §. iij. ⁊ ff. de iudi. l. nōnūquā. ⁊ ff. de re iudi. l. ij.

f ¶ Recisi[9] tps. ar. q̄ iudex potest abbreuiare iducias datas a. l. sic. ff. de re iudi. l. ij. ⁊ ſ. e. oblate. ⁊ S. e. ti. pri. q̄ ad cōsultationē. ar. cōtra q̄ nō possit. xxiij. di. de his. ⁊ ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs ꝯdēnatus. ⁊ iij. q. iij. de iudicijs. imo arbitrio iudicis ista videnf cōmitti. ar. v. q. iij. si egrotās. iij. q. ij. si eps. ff. ō iudi. nōnūq̄. sol. īducie q̄ danf a lege vel candē suade sūt nisi iusta cā īteruenerit q̄re sint abbreuiāde: tūc cōmittitur arbitrio iudicis: vt h: ⁊ ff. de ver. ob. ꝯtinu[9]. §. ij. ⁊ magis hoc pōt officio iudicis discerni q̄ aliq̄ locutione exprimi. ff. de solu. ratuȝ. ⁊ ff. rē ra. ha. quo. n. §. iulianus. ⁊ ſ. de dona. apostolice. ⁊ ita ex cā hoc faciendū est. S. ti. pri. qō ad ꝯsultationē. ⁊ ff. de re iudi. l. ij. ⁊ S. de dila. c. i. q̄dā tñ inducie sunt statute in iure que diminui siue mutari nō pñt nec augeri: vt est tps decē dierū datū ad appellandū. Item etiam tps. ſ. qō peti dȝ in integruȝ restitutio ⁊ etiā terminari. s. quattuor annorū: vt ij. q. vij. anteriorū. ⁊ C. de tēpo. in integ. resti. l. vl. de hac materia dictum est S. de dila. ṗterea. sed nūqd est illud ita intelligendū simpliciter vt iudex possit diminuere de anno appellatōis: vt appellās teneaf cām appellatōis finire infra minus tps anno vel biēnio? Quidā dicūt q̄ bene pōt iudex īponere hāc necessitatē appellāti: vt ipe debeat finire cām appellatiōs q̄tum est in se. sed si remaneret p iudicē vel aliā iustā cām nō est ei īputandū. ſ. e. ex insinuatiōe. ⁊ ij. q. vj. anteriorū. §. ad hoc. ⁊ sic intelligūt qō dicit nisi iudex forte recisi[9] tps fuerit moderatus īfra qō finiat cām suam. Verius dicas q̄ iudex nō potest istud tps abbreuiare q̄tum ad hoc vt appellans teneatur cām finire īfra tps statutū a iudice. īmo ānū ītegrū hēbit vel biēniū ex iusta cā ad finiēdū cāȝ: quo elapso rata manebit snia: vt hic dicit: ⁊ C. de tēp. ap. l. vl. §. p tāto dicif iudex posse recisius tps moderari: q: iudex posset cōpellere appellātem siue terminū statuere illi vt se repsentet in termīo illo corā supiore ad quē appellauit. vel iter arripiat ad ꝓsequēdā appellationē corā illo ad quē appellauit: qō si nō fecerit si lata ē snia pōt illā mandare executioni: q: statim tenet ac si appellatum nō fuisset. sed si appellauerit ante sniam postea tūc pcedat in cā: q: termin[9] talis tunc obtinet vicē peremptorij. ſ. eo. sepe. ⁊ S. ti. primo. cum causa: ⁊ quātum ad hoc solū pōt iudex recisius tps moderari. si vo nullū terminū statuit appellanti. tunc hȝ annū a lege: ⁊ iudex tunc p totū annum non potest procedere ad exequendam sniam: vel super principali anno elapso potest: sm qō potest cum terminus statuitur: ⁊ hoc satis colligitur. ſ. eo. reprehensibilis. §. i. ⁊ c. consuluit. i. i fi. ⁊ hoc statuit ꝓpter maliciam appellātium qui maliciose appellant cā impediendi executionem vel processum iudicis. ⁊ per hoc ei consulitur contra quem appellatur.

g ¶ Si vo a grauamie. causa grauaminis probabilis allegata: que si ꝓbata esset reputaretur legitima: als non audif. ſ. eo. vt debitus.

h ¶ Ante litis. h potest itelligi cum appellatur sia per aliqua exceptione dilatoria coraȝ iudice. ſ. e. ex parte. ⁊ etiam post infra. e. super eo. ⁊ ij. q. vj. non ita. secus sm leges: vt ibi.

i ¶ Passim. idest qn̄cunqȝ etiam grauamine nō expresso: ⁊ sunt illi canones. ij. q. vj. ad romanaȝ ⁊ c. sequenti. si quis placuit. ⁊ supra vt lite non conte. accedens pmo. hodie necesse ē allegare causam probabilem: que si esset ⁊c. quecunque sit causā infra eodem vt debitus. ⁊ ca. cum speciali. §. porro.

k ¶ Nec solent. proprie sūpto vocabulo: quia appellatio non fit nisi a iudice. supra de offici. delega. super questionum. §. nos autem. vel prout dicitur appellatio continet querelam inique sententie. ff. de minori. l. prefec. pretorio. loquitur ergo de appellationibus quas aliqui quandoqȝ faciunt cū dicūt: ego appello te ad curiam: vel venias ad iudicem vt faciat mihi iusticiam: sed ille nō tenetur ire: vt sicut denūciatio facta ipsi domino in foro nō tenet. sed in re ipa debet fieri. ff. de no. oper. nuncia. l. de pupillo. §. si quis forte. vel dicas q̄ loqtur de appellationib[9] que fiunt extra iudicium aduersario. nec faciat aliquid in preiudiciuȝ appellantis super eo pro quo appellat: ⁊ tales appellationes quasi procurationes sunt ad cām ⁊ talibus appellationibus est deferendum. ſ. eo. bone ⁊ tales appellationes faciunt clerici frequēter inter se in electionibus ⁊ p alijs negocijs ecclesie. S. de elec. consideramus ⁊ c. bone. ⁊ c. auditis. ⁊ ſ. de his que fi. a maio. pa. ca. c. i.

l ¶ Ante sniam. post litis ingressum: vt differat a precedenti ver.

m ¶ Cogif: sed nō vr q̄ sit cōpellēdus. C. de appel. eos in fi. vbi dr q̄ nemo cōpellif ꝓsequi appellationē. imo pōt penitere. ij. q. vj. Si quis libellos. sed debet cōpelli alternatiue. ſ. eo. ꝯsuluit. i. ⁊ c. sepe.

n ¶ Audiri. ſ. e. peruenit.

o ¶ Manifestus. i. notorius. ſ. e. puenit ad nos. in notorijs enim nō admittif appellatio: vt ibi.

p ¶ Irrequisitū. ar. q̄ in notorijs nō est aliqs vocādus in ius. ar. ij. q. i. de manifesta. xj. q. i. statuim[9]. ar. cōtra. xij. q. ij. indigne. ⁊ nemo est excōicandus: nisi legitima admonitione pmissa. ſ. de sen. exc. sacro. dic q̄ non fuit requisitus per edictū peremptoriuȝ ad iudiciuȝ: admonuit tñ eum ad penitentiaȝ: ⁊ q: crimen notorium erat non vocauit eum: q: nec expediebat ex quo volebat se corrigere. vel irrequisitum illa vice. vel requisiuit eum per appollinem discipulum suum.

q Ad hec. suspectum. ſ. e. proposuit. sed vr q̄ non possit eum vitare tanq̄ suspectum. q: non pōt hoc ptendere q̄si habeat euȝ offensuȝ ff. apud eū a quo appel. l. vna. sm leges non recusantur iudices ita distincte. tamē si aliqō crimen enorme interim ⁊ manifeste committat: non po

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

erit ipm vlcare. ſ.e. ppoſuit. ꝛ.c. preterea. i. cum ſit eius o:dinarius. ſed quid fiet tunc de cauſis illis ſup gb⁹ conuenit pendẽte appellatione. eps cũ delegabit cãm alijs ſicut fit cũ alias tanꝯ ſuſpectus accuſatur. ſꝫ. q. i. puenit. ꝛ. ſ.e. cũ ſpãli. ꝛ. ſ. de foro cõpe. ſi qs ꝓtra clericũ. Ber.

Super duobus. Superior ad quem tuus aduerſarius appellat ſi ignorat ſe ſup eadem cã ad ſedem apoſtolicaz appellaſſe te nolente comparere ercõmunicare poterit. hoc primo. Et ciuili iudice qui non eſt de iuriſdictione eccleſie non appellatur ad papaz. hoc ſcõ vſqz ad fi. Vel ſumma pncipaliter ꝛ clari⁹: vt in rubro. Duo ſunt dicta. ſecũdum ibi: veniqz. Abb. ſi.

a Ad noſtram. qõ fieri põt omiſſo quolibet medio. ij. q. vij. metropolitanũ. ar. ſec⁹ ꝑm leges. ff. õ ap. impatores.

b Ad ſui iudicis. ℔ poteſt itelligi dupl⁹: vt litigarẽt coꝝ archidiacono ꝛ alter ad ſuum iudicẽ. ſ. epm appellauit alter ad papã. vel coraz epiſcopo ꝛ alter appellauerit ad archiepm qui ſuus iudex eſt per appellationem ꝛ alter ad papã qui omniũ eſt iudex ordinarius. ſ. õ ſnia ex. p tuas. ꝛ. ſ. õ offi. veleg. c. i.

c Tenebit. ſꝫ videtur q̃ non teneat: quia lata eſt poſt appellationez vnde non tenetur. ſ. õ ſen. exc. p tuas. ꝛ iam nõ erat ſuus iudex. vnde nõ poteſt illuz excommunicare. ir. q. ij. c. i. Item q: vocabatur ad maius tribunal. ff. de re iudi. contra pupillum. §. i. Solu. hic tenet ſententia propter ꝙtumacia vt hic dicit quia debuit ire ꝛ allegare priuilegium ſuum. ſ. eodẽ. cum parati. ꝛ. ff. de re iudic. ſi quis ex aliena. ex quacunq; enim cauſa quis vocetur: ire debet ad pretorẽ. ff. ſi quis in ius voca. nõ ie. l. ij.

d Niſi cognouerit. ergo ſi notũ illi erat q̃ nõ eſſet de ſua iuriſditione nõ tenet ſententia: ꝛ ille non tenebatur venire ex quo ſciebat iudicem hoc ſcire. arg. ff. ſi quis in ius voca. l. ij. quia qui ſcit certiorari non debuit. ff. de ac. emp. ꝛ vendi. l. i. in fi. ꝛ. ſ. de elec. cum inter vniuerſas.

e Noſtre temporali. vt. ſ. de iureiuran. venientes. ꝛ. ſ. de fi. inſtru. cuz Joannes.

f Credimus. ꝛ ita patet q̃ iuriſditio temporalis non pertinet ad eccleſiam: nec de ea debet ſe intromittere in preiudicium iudicis ſecularis. ſ. de iudi. nouit in pn. ꝛ. ſ. qui fi. ſint legi. lator. ꝛ de puble. c. ij. niſi cum vacat imperium. ſ. de foro cõpe. licet idem. tunc enim ꝓpter defectum iudicis ſecularis bene appellabitur ad papam. ar. xxij. q. v. adminiſtratores. ꝛ. ſ. de fo. compe. ex tenore. Ber.

Ex ratione. Etiam poſt biennium auditur appellans qui prius appellationem proſequi non potuit. h. d. Vel ſumma melius ſm vberiorem intellectum: vt in rubro. ℙonit primo dictum cuius rationem interſerit. Ab. ſi.

g Impotentiã. ℍec impotẽtia pluribus modis põt intelligi: vt per ꝓpriam impotentiã. q: fuerunt impediti iuſta de cauſa: vel per iudicem ſtetit: vñ nõ imputatur. ij. q. vij. anterioꝛ. §. ad hoc. ꝛ. §. biduũ. ꝛ. §. ſi forte. ꝛ. ſ. e. ex inſinuatione. idẽ eẽt etiam ſi medio tpe arbitros elegerunt partes. C. de temp. ap. auc. ſi tñ. ꝛ in his caſibus ſuaꝫ appellans illeſus ipſo iure nec currit tps nec indiget reſtitutione. ſi vo dolo alicuius ꝓuati circũuent⁹ appellat ꝛ appellationẽ nõ fuit ꝓſecutus: tunc currũt tpa appellationis. ſed bz recurſum ꝛ doloſuz ad intereſſe. ff. de dolo. arbitrio. §. dolo

Si duobus coraz ſuo iudice litigãtibus alter ad noſtraz[a] alter ad ſui iudicis[b] audientiam ſup eodẽ negocio appellauerit: ꝛ ille q ad ſuũ iudicẽ appellauerit: ad diẽ ap. veniens ſe ad eũ appellaſſe ꝓponit: eo q̃ aduerſarius eius ad audiẽtiã ro. põ. appellarat: ꝛ legitime citatus nec venit nec reſponſalem miſit: aut etiam alias parere contẽnit: tenebit[c] excõmunicationis ſententia in eũ pro cõtumacia ꝓmulgata: niſi iudex cognouerit[e] euz ad audientiã ro. põ. appellaſſe. ℣ Dicit quod queris: ſi a ciuili iudice ante iudicium: vel poſt ad noſtrã audientiam fuit appellatuz: an buiuſmodi appellatio teneat: tenet quidem in his q ſũt noſtre temporali[e] iuriſditioni ſubiecti: in alijs vero ꝛ ſi de conſuetudine eccleſie teneat ſecundum iuris rigorem credum⁹[f] non tenere.

Item plebãno ꝛ clericis. s. nazarij de albia.

¶ Lapſus biẽnij non preiudicat appellanti quominus ex cauſa legitima audiatur ſaltem per beneficium reſtitutionis in integrum.

Ex ratione: ꝛ infra. Verum ſi appellationem biẽnio elapſo interpoſitam a ſnia contra vos ꝓlata proſecuti non eſtis: dũmodo proſecutionem ipſius per impotẽtiam[g] vos cõſtiterit omiſiſſe: nolumus q̃ iuſticie veſtre debeat ꝓiudiciũ generare.

Item vigoricñ. epo.

¶ Si reus poſt citationẽ vel noticiam literaruz iuit ad curiam delegatus in cauſa procedet alias non. h. d. cum. c. Suggeſtum infra eo.

Meminimus: ꝛ infra. Ceterũ cuz aliquã cauſã contingit tibi ap. re. cõmitti: ꝛ aduerſa pars poſt citationẽ[b] iter arripuerit ad ſedem ap. veniendi: nõ min⁹ poteris i negocio ſecundũ iuris formã ꝓcedere: q̃ ſi ante citationez[i] iter arripuerit: non eſt aliquatenus ꝓcedendũ. Item dem.

¶ Non obſtante appellatione ex falſa cauſa iterpoſita põt iudex ad ulteriora ꝓcedere.

Super eo q̃ ſollicitudo tua q̃ſiuit prudentie tue duximus reſpondẽdũ: q̃ ſi de aliq̃ exceptione q̃ſtio oriaꝫ: ꝛ exinde appellationẽ[k] fieri cõtingat: eidẽ exceptiõi erit merito ſuperſedendũ: ꝛ ſi pncipalis cauſa[l] ſine illa[m] termiari[n] non poterit: ei nihilominus ſupſedeaꝫ. ℣ Si autez aduerſa pars de falſi ſuggeſtione[o] in ap. ꝓpuit: non eſt ſnia ſup hoc differẽda. Item dez.

¶ Etiam ꝓ minoribus ſeu leuioribus cauſis appellari poteſt.

De appellationibus ꝓ cauſis minimis[p] iterpoſitis volum⁹ te tenere: quod eis pro quacunq; leui cauſa fiant: non minus eſt q̃ſ ſi pro maioribus fierent deferendũ. Item dem.

¶ Secundũ canones appellatur etiã ante ſniaz: ſecũdũ leges non: niſi in q̃buſdã caſibus. hoc primo. Et appellatio ꝛ recuſatio equiparantur in hoc: q: ſicut in appellatione ꝙquiritur cauſa rationabilis ita ꝛ in recuſatione. hoc ſecũdo. Et tẽpus aſſignatũ iudici ad cauſã deciendã incipit currere a tẽpore ꝓſentationis reſcripti. hoc tertio ſm verũ intellectuz.

cuius. q̃ ſi ſoluẽdo nõ fuit: reſtituit appellãs ad ꝓſecutionẽ ſue appellatõis. ff. de eo p quẽ fac. erit. l. ex hoc edicto. ff. de do. ꝛ elegãter. §. ſi dolo. Dicũt tũ qui dã: q̃ iſti adiuti fuerũt bñficio ſtatutiõis: q: iſtõ biẽnũ cuilibz currit ẽt ipedito agere: ſi nõ poterit hẽ copiã iudicis: vel q: noluit ꝓcedere: vel q: potuit facere q̃ cõpelleret iudex. C. de tẽp. ap. l. vl. §. vl. ſed hoc ex iſa nõ colligit vt hic. ꝛ b nõ ſtetit p negligentiã iudicis: ſꝫ ex ꝓpria ipotẽtia. vñ nõ bz b locũ lex illa. C. de tẽp. ap. l. vl. ꝛ ita no. b illud generale q̃ſi p me nõ ſtat mihi ñ ꝓputatur. ꝛ iſto iure iſti fuerũt illeſi.

b Meminim⁹. p⁹ citationẽ vel ẽt poſt ſciam añ citationẽ. ſ.e. ſuggeſtũ.

i Ante citationẽ. vl añ ſciam lr̃as ipetratarũ ꝺ eũ. ſ. e. ſuggeſtum. ꝛ. c. ad b. ſed hodie iſta ñ hñt locũ: q: ñ pdeſt allegare q̃ miſit nunciũ añ: ẽt ſi direxit ſe ſup hoc lr̃as hẽ q̃ nõ ſint iudici pñtate. ſ.e. vt debit⁹. ꝛ. ij. q. vj. §. eius q. ſꝫ qd ſi nõ miſit nũciũ: ſed in ꝓpria ꝑſona iuit: nũqd ꝓcedet ꝺ eũ ſi ꝓueniaꝫ coram ordinario vel delegato ſup eo ꝓ quo iuit. credo q̃ ſi nõ ſit q defendat eum cum debuerit dimiſiſſe ꝓcuratorẽ: ꝓcedet ꝺ eum nõ obſtante q̃ iuerit pp b q: ꝛ ſi iam cũ lr̃is reuerſus eẽt nõ pdeſſet tãꝯ ab aduerſario iam ꝓuent⁹. ſ.e. cum debit⁹. ꝛ ſ. de fo. cõpe. c. pe. ar. ꝺ. ſ.e. dilecti. i. ꝛ. c. vt nr̃m. q: plus cẽ facto appellare q̃ ẏbo. vt ibi. ſꝫ ibi añ iter arreptũ litigabant. vnde iter ibi habeẽ q̃ſi ꝓ appellatiõe. ſed b ivit ad curiã nulla cã mota vel comminata ꝓ litteris ipetrãdis: vñ ſi aduerſarius euz ꝓuenerit ſibi iputer: qa debuit eẽ diligẽs ꝛ ipm ꝓuiſſe. T. dixit q̃ nõ dz procedi cõtra ipm: niſi fuerit fraude vel dolo: tunc. n. ꝓpter dolũ ſuum nõ exꝑectabitur.

Super eo. Supſedetur pp articuluz in quo appellatũ ẽ ẽt ſup ꝑncipali cã ſi ſine illo articulo exꝑediri ñ ꝓt. h. d. inberẽdo lr̃e ſꝫ infra multũ reſtringeẽ. Duo ſũt dicã. ſm ibi: ſi aũt. ꝓma ꝑs cõiter nõ ſũma tur pp varietatẽ lec. ſꝫ ſm vioꝛẽ intellec. poſſumus ſic ſummare: vt in rubro. Ab. ſi.

k Appellationẽ fieri. hoc poteſt bẽ locũ tã añ lit. ꝓte. q̃ poſtea vt ſi añ lit. cõte. obiiciaꝫ aliq̃ exceptõ rõnabilis q̃ ſi eſſet ꝓbata õberet legitia reputari ꝛc. ꝛ iudex eã admittere nolit ſi pp hoc appellẽ: iudex vel nõ dz ꝓcedere vel remouere grauamẽ. ſ.e. vt debitus. ꝛ. c. cũ ceſſante. alꝫ reuocabit totũ qõ fecerit. de hoc habes multa exẽpla. ſ. eo. ex parte. ſignificauit. ſignificantibus: infinita exempla inuenies ſup hoc poſt lit. cõte. ꝛ codez modo pone exemplũ. ſ. de ordi. cogni. c. i.

l Et ꝑncipalis cã. ꝛ ita nõ ꝓcedit ſup ꝑncipali: ꝛ in ꝓiudicialibus exceptionibus hoc habet locũ: plura exempla ponunt. iij. q. rj. §. aliquando.

m Sine illa. puta de nõ petẽdo preſcriptio. ꝛ ſimiles.

n Terminari. ergo videt q̃ ſi principalis cã poſſit expediri ſine illa q̃ nõ obſtante illa appellatiõe ꝓcedere poſſit in ꝑncipali: ꝛ ita vr̃ q̃ teneor litigare ſub illo qui etiã me grauauit a quo appellauit iuſta de cauſa contra illud. ſ.e. ad hoc. ꝛ. ſ. propoſuit. ſatis crederem q̃ vacat hic arg. a contrario ſenſu: quia cuz iam certa ratione me grauauit: quomodo poterit procedere poſtea me invito non videtur. iij. q. v. q̃ ſuſpecti.

o De falſi ſuggeſtione. hoc intelligunt quidã: cum ꝓbare nolebat: ſed allegabat tm̃. ꝛ iõ nõ valet appellatio. Vel dicas q̃ hec exceptio de falſi ẽt ſuggeſtione non eſt admittenda poſt lit. conteſt. cum ſit dilatoria. ꝛ ſic erat lis ꝓte ſtata: q: ſola ſnia erat ferẽda. vñ nõ dz differri ſnia ꝓpter talem appellationem interpoſitam occaſione exceptionis que ab initio fuerat ꝓponenda. ſ. de re iudi. inter monaſterium. ſi. C. de fai. l. ij. ꝛ. C. de le. ſi in fraudem. vbi non differt executio ꝓpter ſuggeſtionem falſi. Ber.

p De appellationib⁹. minimis: minima cã põt vici v uoꝛ aureoꝛ: q: ꝓ ea nõ dat actio de dolo: vt. ff. de dolo ſi oleũ. in fi. ꝛ. l. ſe. vel ẽt. x. aureoꝝ

ff. si cui plusq̃ p legẽ kalcidiã. l. iij. §. q̃uis. vel. l. solidorũ. C. de dcken. ciui. l. i. vel illa dr minima q̃ ad sũpt⁹ iudiciales nõ sufficit. ij. q. vj. anteriorũ. §. illõ ẽt ita p q̃libet cã appellãt: qr ita põt qs grauari in paruo sicut ī magno: q̃tinus cãe nõ facit q̃re ītroducta sit appellatio: sz iniquũ grauamẽ. s. e. ad nfraz. r. j. e. cũ spãli. §. porro. sic ẽt ī minima re furtũ ꝓmittit. xxij. q. vl. c. vl. qr nõ furtũ sz furantis effectus cõsideratur.

vt ibi dicitur.

SUper eo. Summat p alia vba qr ꝓpter breuita tẽ alios nõ solet sũmari r sic ut in rubro, r tria sũt vcã q̃ patẽt per. §. Abb. ſi.

a Litis ꝓtestationẽ. ꝛ appellatiõe q̃ fit añ sniam intellige sz illã decre. j. eo. vt debit⁹. post sniam vo indifferẽter appellãt nulla cã exꝑssa sed sufficit dicere ab iniqua sntia appello. ij. q. vj. §. forma. ij.

b Jn casib⁹. vt. ij. q. vj. §. añ sniam.

c Sicut appellatiõi. sicut appellatio cã ꝓbabili nõ exꝑssa ñ admittit. j. e. vt debit⁹. sic nec recusatio admittit cã recusationis ꝓbabili nõ exꝑssa. j. e. cum spãli. r melius. j. e. nouit.

d Recepisse. Die receptiõis nõ nũerata. ff. si qs cautõibus l. i. ff. ꝛ regr. re. l. ann⁹. r. iiij. q. v. qsqs. sic dies ī quo exꝯicatõis exceptio proponit. que. j. octo dies ꝓbari debet nõ cõputatur ī illis octo diebus. s. ꝛ excep. pia ꝓsideratione. que est Jnno. iiij. r. c. frequẽs. ar. contra. ff. de ver. obli. continuus act⁹. r. l. i. §. qui presens.

PErcunit. Cõis diuisio. sed a ibi: fraterni.

e Cõpellas alternatiue. s. vt vel ꝓsequat appellationẽ ī termino ꝓstituto a iudice vt eo elapso eorã eo rãdeat. sic. j. c. pri. r. j. e. ad hec. ij. r sic intellige. s. e. cũ sit romana. vñ si vo ante alias nemo põt ꝓpelli ꝓsequi appellationẽ. vt. C. e. n. eos in fi.

f Notoria. s. e. cũ sit romana r. j. c. pri. r hẽs ex hac decr. ar. q̃ exꝯicat⁹ appellare pt. iij. q. ir. renera. r. s. de excep. cũ lter

g Donec pa. i hoc casu cũ iniuria ẽ manifesta. ꝓmo dz satisfacere q̃ absoluat. j. de ẽ. sig. ex pte. i. r. c. cum olim. ſi. j. de sen. ex. parochianos.

QUonsuluit. Cõis diuisio. sed a ibi: cõsultationi Abb. ſi.

b Nõ ẽ adhuc tenus. sic. s. e. c. pri. r. c. cũ sit romana in fi.

i Notoria. notoriũ dr tribus modis. j. de coha. cle. r mulie. c. vl. vbi de hoc.

k Coge. subalternatiue: vt vel ꝓsequat appellationẽ ī termino statuto vel eo elapso respondeat corã eo: vt. s. c. pri. r. c. cũ sit romana. r. j. eo. sepe. r. c. ad hoc. ij.

SUggestum. Cõis diuisio. sed a ibi: tue. Abb. ſi.

l Jn vocẽ appellatiõis. ar. q̃ aligs possit appellare ī absentia iudicis. ar. s. ꝛ alii. mu. iudi. cã. c. i. qr ergo qs scit appellãdũ ẽ. ij. q. vj. biduũ. r. C. qũo r qñ iu. ab eo. r ff. qñ ap. sit. l. i. §. ſi aduersus. vñ dr q̃ si eps me⁹ vellet me exꝯicare: r abñs appellẽ: si ferat sniaz nõ tz. cñ in ꝛ cãu tz: qr ignorabat me appellasse: r iõ ñ punit ꝑ capitula. ij. q. vi. decreto. r. xxiiij. q. iij. de illicita. lau. ab ẽ ar. q̃ talis appellatio vz dũmõ ſi fiat malicíose: sz hodie nõ vz appellatio talis. j. e. vt debit⁹. r c. cũ spãli.

m Si qs deprehensus. sz qs ꝓbabit usũ malicíose appellasse: ad

SUper eo: r infra. Sacri canones ante r post litis ꝓtestationez: r ī latione sentẽtie r post singulis facultatẽ tribuunt appellãdi. leges autẽ seculares ap. nisi in casibus[b] ante sentẽtiã non admittunt.

VJn causis quoque ecclesiasticis vbi ap. remediũ tollitur: sicut apc. ita recusationi nõ est aliquatenꝰ deferendũ. VSi aũt infra certũ tẽp⁹ lis decidẽda cõmittit: ex tũc termin⁹ incipit currere quũ iudices cõtigerit lras recepisse[d]. IDẽ.

TCõuentus sup iniuria clerici vt sup adulterio appellare potest nisi fit notorius. b. d. cũ. c. sequẽti.

PErcunit ad nos: q̃ cũ clerici conquerantur ab aliquib⁹ se vulneratos vel alias esse lesos qui impetuntur ap. se. appellãt r infra.

VJ. t. mandam⁹ q̃tenꝰ si eor excessus publicus nõ sit r notorius eos ecclesia. cen. compellas[e] vt infra cõueniẽs tps ap. interpositã ꝓsequãtur. Si vero public⁹ est r notori[f]: ap. obtentu nõ permittas: qn eos exꝯmunicatos denũcies: ipsosq̃ facias sicut exꝯicatos cautius euitari donec[g] passis iniuriam satisfaciant: r cũ litteris tuis ap. se. cõspectui se representent.

IDem archiepo tol.

TSummatum. ſ. s. c. proximo.

QUonsuluit nos. J. T. r infra.

VCõ. t. durius rãdẽdũ: q̃ si aliqui quos manifestuz sit r notorũ vxorẽ alterius detinere aut iniecisse manus violẽtas in clericuz appellauerint: eor appellatiõi nõ est aliquatenus[h] deferendũ. Sz cũ multa dicantur notoria[i] que nõ sũt prouidere debes ne qõ dubiũ est, p Enotorio videaris hẽre. Illos aũt Equi appellãt a presentia tua cogẽ[k] infra tẽpus cõueniens ap. interpositã prosequi: aut iudicio tuo ap. reparere. IDem.

THoc. c. sũmatũ ẽ. s. eo. c. memi nimus.

SUggestũ est auribus nris q̃ cũ oppressi ad p̃sidiũ apo. se. currũt r appellatione facta iter arripiunt: aduersarij eorũ ap. interpositã cognoscẽtes: nec ad presentiã nostraz accedunt: nec respõsalẽ transmittũt: cum aũt senserint illos nras lras reportasse: in vocez ap[l]. prũpũt r iter ad nos arripiunt venientes: vt sic eorũ sollicitudinez a quibus ipetuntur eludant. VTue consul. t. r. vt si quis deprehensus[m] fuerit hoc ex fraude vel malicia facere: ap. eius nõ deferas: neq̃ ob id cãm tibi cõmissam terminare ponas: qr decretale ep̃laz[n] q̃ tales muniri videtur nõ ad deprimẽdã cuiusq̃ iusticiã sz ad remouẽdum[o] grauamẽ nos fecisse cognoscas.

IDem eboracẽ. archiepo.

TExcõicat⁹ pẽdẽte cognitiõe appellatiõis absolui põt ad cautelã r si appet cũ legitie appellasse: nõ punit, p eo q̃ iterũ celebrauit diuina.

APud p̃sentiã nostrã. R. p̃sbyterο veniente ep̃o tusculano: r. p. sancte susãne card. tuaz r ipsius cãm cõmisim⁹ audiendã. VQui ad obiectionẽ tuã licet. r. p̃sbyter ñ eẽt exꝯicat⁹ de iure: de fcõ tamẽ fecerũt eũ absolui[p]. VJdeoq̃ mãda m⁹ q̃tenus dictũ p̃sbyterũ, p eo q̃ post exꝯicatiõez ꝓtra[q] ap. factã diuina cantauit: nullatenus iquietes sed ad eũ statũ reducas oia in quo erant tẽpore appel. emisse.

IDem cantuarien. archiepo.

TSi appellãs turbat ī possessione sup qua fuit appellatum iudex a quo põt illã possessionẽ sibi reformare appella. i suo statu pmanẽte.

QUam teneamur: r infra. Quoniã nos cõsulere voluisti vtr si eor possessio q ad audientiã. N. appellãt turbata fuerit: tibi cã sibi liceat reformare[r] eo de quo appellatio est interposita pretermisso[t].

VPru. t. rñ. q̃ si ex ide ad te q̃rela puenerit: id ordine iudicario tibi licebit experiri.

IDem epo r archi. de bonoñ.

TGeneralis r vaga appellatio respectu cuiuslibet grauaminis nõ valet sed restricta ad certã cãm sic.

QUonsuluit: r infra Cõsul. v. t. r. q̃ si generaliter ap. qs iter põeret ab oi grauamie qõ si posset ꝓtingere: bmõi ap. tenet nõ debet.

VSi vero ab aliquo iudice sup oi grauamine qõ ī vna cã sibi possit ī ferri: quãquã generalis[s] appellatio sit interposita: appellationi tamen eius est ab eodez iudice deferẽduz

IDem zamorien. epo.

TAppellatio firiuola nõ excusat inferiorẽ quomin⁹ teneat obedire superiori r vt de contẽpto puniat.

uersari⁹ q̃ hoc obiecit. ff. de ꝓba. ab eo. r. l. ī exceptiõib⁹. qr q̃ fraudem allegat: cã ꝓbet. ff. de ꝓba. quonẽs. §. q̃ dolo. ipo fcõ vt q̃ sit ꝓbata malitia.

n Epistolã. s. e. meminimus. r. j. e. ad hec sicut asseris.

o Remouendũ. s. e. ad nfam. r. j. e. cũ spãli. §. porro. Qõ enĩ puisũ est ad ꝓcordiã: nõ dz vgere ad nocã. xl v. di. lz. ij. r iuris occasio ad iniquũ dispendiũ trahi nõ dz. C. s vsuca. p emptore euz q. r j. de priui. q̃ nõnullis. in fi. de rescrip. nõnulli.

ADꝑsentiam. Aliter põt sũmari r sic. Si post appellationem exꝯicatus celebrat diuina non incurrit aliq̃ irregularitatez nec ex eo venit puniendus si constat appellationem fuisse legitimam. Et primo ponit dationem auditoruz. scõo actũ ipsorũ ibi: q. tertio ꝓncipalẽ diffinitionez ibi: ideoq̃. Ab. ſi.

p Absolui. ad cautelã. sic r. s. de testi. veniens. in fi. r istud sepe fit: licz exꝯicatio de iure non tenear. j. de sen. exꝯi. per tuas r. c. venerabili. r. c. solet a nonnullis. r. s. de offi. delega. cum contingat. xxiiij. q. i. audiuimus. ſi. ff. de remis. l. vna. C. de ingenuis. l. ij. r in quadã decre. Jnnocẽ. iiij. solet a nõnullis. li. vj.

q Contra appellationẽ s. legitimã: vñ non tenuit exꝯicatio: qõ ex eo ꝓz. q̃ de fcõ fuit absolutus: vñ cessare a diuinis non debuit. j. de sen. exꝯi. per tuas. r. c. solet a nonnullis. lib. vj.

r Euz statum. sic. j. e. bone. r. s. de off. dele. super qõnum. r. ij. q. vj. appellatione interposita. r ff. nihil inno. appel. pen. l. vna. r. s. de iureiur. venientes. r. s. de elec. cum inter canonicos.

QUam teneamur. Sũmat vt in rubro ꝑm cõez intellectũ. Cõis diuisio. sed a ibi: prudentie. Ab. ſit.

s Reformare. p suum etiã turbata possessio potest recuperari absente domino. C. si p vim vel alio modo. l. i.

t Pretermisso. r sic vt q̃ in eo tm̃ articulo super quo appellat exemptus est a iurisditione iudicis sui ordinarij. j. eo. ꝓpositum. r. s. e. ad hoc. r ꝑ hoc ex illis decre. colligitur. r ad hoc est ar. ff. apud eũ a quo ap. l. vna. vñ põt possessionez illã reformare: nec p hoc intelligit renũciare appellatiõi. vt h ꝓz. Jn delegato secus: qr ex quo appellat ab ipso ex legitima cã nulla remanet ei iurisditio. j. e. vt debit⁹. vñ si rediret ad delegatũ: renũciare itelligit appellatiõi. s. de offi. dele. gratũ. s. de testi. cũ venissent.

QUonsuluit. Generalis appellatio si fiat in oibus cãis nõ vz. si fiat in vna tm̃ hñ vz. h. d. Vel sũma sic: vt ī rubro. Faps ibi: si vo. Ab. ſi.

u Generalis. Hic admittit generalis appellatio. ꝑ. s. e. c. ij. vbi nõ admittit. ꝑm q̃ tic hñ vna cã soluit. ꝑ ibi logit de generali appellatiõe q̃ fit

in qualibet causa. sed nec istud tenet: qz causa pbabilis semper est exponēda: alter nō admittit appellatio siue generalis sit: siue specialis. ſ. eo. vt debitus. ꝛ. c. cum speciali. §. porro.

Q Amparati. Prętextu appellatiōis nō vult subditus ꝓtĕnere ordinariū. ita cōiter sūmat: ſz certe ꝺ sūmatio est nimis generalis ꝛ de nihilo seruit p. c. vt debit⁹. ſ. eo. sūma ergo sic vt in rubro. ꝛ est casus valde no. i eo quod viri istū puniendū. diuiditur. nā primo ponit qō opponebat cardīalis ꝺ epz. scō ercusationē epi ibi: cunqz. tertio responsionem ad illā ibi: Cardinalis econtra. Quarto citationē epi ibi nos vo. Ab. si.

a ¶ Promulgauit. pp cōtumaciā: vt. xj. qō. iij. certū. ꝛ. ꝺ. eo. si vuobu⁹.

b ¶ Reges. ar. qꝺ ercusaret eum auctoritas regis si in legatōe regis inuentus fuisset. ar. xix. ostin. si epūs. lxiij. di. salonitane. ꝛ in auc. quō opor. episco. §. illud. colla. i. xxiij. q. vl. si autem vobis. arg. ꝺ qꝺ non ercusat. xxiij. q. vlti. quo ausu. ꝛ. c. reprehensibile. xxv. q. i. oĕ. ꝛ. xij. qōe ij. quicunqz militū. sol. si mādatū regis preueniat mandatū cuiuslibet prelati post vīm papam: tunc regi obtemperandū ē: si ab ipo teneat regalia. xxiij. q. vl. §. ecce. Mō si papa vocat eum postea exemplo petri relictis oībus regalib⁹ sequat papam: vñ iste ēt si ibi fuisset debuit venire ad cardinales erē plo petri qui vicem pape gerebat. xxij. disti. c. vl. xxiij. di. c. i.

c ¶ Suus nūcius. arg. qꝺ simplici nuncio credendū est ēt ī alteri⁹ piudicio. ff. de re. eo. g sub tuto. vel cur. l. magis. §. illud. ar. ꝓtra. s̄. de off. leg. prudētiam. qꝺ vꝺ ibi: ꝓ certum nuncium litteratorie destinatū: ꝛ vni testi in alterius piudiciū credi nō ꝺz. s̄. de testi. veniēs. i. ꝛ. c. lz. nuncio tñ publico iurato fideliter exeq officium suū bñ credit circa citatiōes. aliter nō credere tur. ar. s̄. de psump. illud. s̄. de prescri. ad audientiā. ꝛ ar. pdicte. l.

d ¶ Obtentu. appellatiōis. ꝛ sic duplici defensione defendebat iste: auctoritate regis ꝛ p appellationē qz nemo ꝓbibet plurib⁹ defensionib⁹ vti. ff. de exce. nemo. ꝛ. s̄. de pscri. auditis. Preterea si appellatio tenuit ꝛ cardinalis scuit illū appellasse: sūa cardinalis nō tenuit. s̄. e. si duob⁹. quare ergo papa nō admittit talē appellationē: qz nō ꝓstabat qꝺ appellasset. vel qz iusta fuisset appellatio lz all: garet ꝛ potu⁹ debuit credi cardinali ꝛ nuncio ꝙ illi q hoc tñ allegabat: ꝛ ꝓterea debuit ire ꝛ allegare ꝓuilegiū suū. ff. de iudi. si qs ex aliena. ꝛ. s̄. e. si duob⁹. marie si in vna legatione inueniebat. ff. de iurisꝺ. om. iudi. l. vl. ar. a cōtrario sensu.

e ¶ Ostensurus. sz ąre papa mādat qꝺ veniat ad curiā cū cardinalis excipiat ꝺ eū: vt vꝺ p id qō dicit in pn. qꝺ paratus erat petitiones illi⁹ admittere sz p exceptionē repelli tñ debuit nō puniri. s̄. de ordi. cog. c. ij. Cardinalis nō excipiebat ēt simpliciter. imo denūciabat dño pape ꝓtumaciā suā ꝛ excōicationē suā vt inde puniret ꝛ repelleret a petitionibus suis tanꝙ excōicatus: quare papa ipm nō audiuit ꝓpter excōicationē ꝛ ꝓpter cōtumaciā ꝛ contemptuz sedis apostolice vocat ipm ad apostolicam sedem ſ. de accu. veniens. in fi.

A Dhec. Qui iurauit stare mādato eccle nō audit appellans ꝺ iuramento. m: si tñ de facto grauat appellare poterit. b. ꝺ. cū seq. vel sūma cōpendiosi⁹ sic vt in rubro. scōa ꝙs ibi: id tua. Ab. si.

f ¶ Et postea appellat. sed ąre non cōpellunt pcise ēt stare iudicio eccle ꝙ iurauerunt. ſ. nō cōpellunt: qz grauabant. alr nō admittit bodie appellatio. ſ. e. vt debit⁹. ꝛ ideo nō vꝺ deserere iuramētum: cū ex iusta cā dimittat. ar. illud. ff. qui satisda. cog. l. vlt.

g ¶ Infra. xl. nō artat ad hoc nisi ſz qꝺ visū fuerit iudici: vt. s̄. e. cū sit romana

b ¶ Iter arripere. Nic pfigit termin⁹ ad iter arripiēdū. si. s̄. e. personas.

i ¶ Prosequendā. Contra. ſ. e. c. pri. sed soluit ibi.

Q Uestioni. Cōis diuisio. secunda pars ibi: questioni. Ab. si.

k ¶ Deferendū. s̄. e. pri. ꝺ ibi iusta ꝺ cā appellauit: ꝺ cā subterfugij. vt lra dic ꝛ lra soluit ꝺ. vꝺ sic itelligę diuersitatē ista⁹ decre. ibi iurauit stare iudicio ecclie: qa pp ꝓtumaciā fuerat ercōicat⁹ ꝛ lz appeller ex cā pbabili: iudicio stare itelligit: qz fac qō ius sibi pmittit. ſ. eo. vt debit⁹. ar. ff. iudi. sol. cui apud. ꝛ. ff. rē ra. ba. l. iij. §. falsus. hic erat ercōicat⁹ p aliquo delicto ī quo iacebat qz fonte idē detiebat vroꝛē alteri⁹: ꝛ sup hoc iurauit stare mādatis ecclie: ſz statī añ mandatū vel mādato fcō: qꝺ illā vxori⁹ dimitteret incontinēti appellauit. tali appellatiōi ñ ē alī ątenus ꝺferēdū qz pīudicat iuramēto suo: ꝛ hoc satis pōt colligi ex ipa lra vbi dicit appellationi q̄ iuramēto ei⁹ ꝺbeat ꝺrogat: qz siñ iuramēto tali appellatiōi ñ ē ꝺferēdū: p quā in sua nigtate remāeat. ſ. c. pri. ꝛ. s̄. e. ꝓsuluit. ꝛ. c. cū sit rōana. ī fi.

l ¶ Reducēd⁹. sic. ſ. ꝺ sen. exc. sacro. vsus fi. s̄. de of. or. ad repmendā ī fi. sz nūqd item recipi et iuramētuz ab eo stādi māda to ecclie. cū iā semel deierauit. Lau. dixit qꝺ sic. ꝛ ē ar. optimū. s̄. de maio. ꝛ obe. cū in ecclīs. ar. ꝺ. xxij. q. v. puuli. ꝛ. vj. q. i. gcūqz. ꝛ. s̄. de psump. lras. sed ibi nō admittit ad iuramentū vt possit testificari p aliquo in opprobriū ipsoꝝ q piuri sunt. sic. s̄. de test. testimoniū. Item ar. ꝺ. ij. q. vij. nō pūt. sz illō intelligit a ñ q̄ peniteat. T. dicebat qꝺ altā cautionē debeat ab isto recipe ꝓter iuramētū. ſ. fide iussoriā cautōez vl pignoratitiaz. ff. mā. l. si mandato. §. vl. ꝛ ff. ꝺ fideicō. li. l. iij. §. adijci. ar. illi⁹ decre. lras. sz illō loqt cum suspect⁹ ē de hꝛsi: vñ eccla recipit fideiussoriā cautionez ad dānū illius: ꝛ ala. hoc idez sentiebat. ar. s̄. de pcura. c. i. ꝛ. s̄. de psump. scribā. Dico cum lau. qꝺ item isti iurabūt ī ꝓfessionē ipoꝝ: ꝛ qꝺ forma ē talis: qꝺ cū iuramēto absoluatur. ſ. de sen. ex. ex tenore. ꝛ. c. cū desideres. in fi. ꝛ. c. super eo.

m ¶ Quod ꝓ posse. ars nō cōpellit. xiiij. q. vj. si res. ꝛ. xxiij. q. viij. pessimam. ſ. de vsu. cū tu. qz impossibile preceptū non obligat. ff. que sen. sine ap. rescin. paulus. si. s̄. de pac. c. vl. Ber.

P Reterea. Sūmatur vt in rubro. sed supple ad ter. idē ē de antea commissis si nūc de illis accusat: vt in. c. ad hec. el. i. s̄. e. ꝛ. c. proposuit. ſ. eo. Due sunt partes. Secunda ibi: diximus. Ab. si.

n ¶ Grauia. maxime qñ si sup articulo aliquo appellatio facta est ad ea q̄ postea emergūt non ertēditur: qz in alijs remanet sub iurisditione iudicis sui. ſ. e. ꝓposuit. ꝛ. s̄. eo. cū teneamur. ergo multo fortius appellatio ullos nō defendit in enormibus. vt. ſ. e. ꝓposuit.

o ¶ Inigtate. sic. s̄. e. ad nr̄am. ꝛ cū sit. in fin. ꝛ. c. puenit. ꝛ. c. consuluit.

Q Onstitutus. Prima pars decise narrat factū. Scōa dat iudices ibi: ideoqz. Premitte qꝺ vacāte ista ecclesia cathedrali ꝓuenientib⁹ oībus ad quos spectabat electio archidiacon⁹ noīauerit quēdā ꝓsociū eligendū in epz fuit obuiatū ꝛ ꝺdictū a reliqs ne eligeret cū eēt excōicat⁹ ac fuit īterposita appellatio si sec⁹ fieret. Sz hac appellatiōe nō obstāte archidiacon⁹ cū quibusdam paucis de capitulo pcessit ad electionē isti⁹ epi ꝛ appellationē īterposuit ne in piudiciū isti⁹ electiōis attētaret aliqd: hac scōa appellatione nō obstāte relīq facientes maiorē ptem pcesserūt ad electionē ꝛ quendā alium elegerūt: vtraqz electio deuoluta fuit ad sedē ap. ꝛ papa mādat vt in littera continet. Ab. sic.

p ¶ Excōicationis. tdē ēt si suspensus ēt nā suspēsi ꝛ excōicati nec eligere nec eligi pūt. s̄. de ꝓsue. cū dilectus. ꝛ. s̄. de ele. cū inter. r. ꝛ. ix. q. i. nos in hominē ar. contra. ſ. de cle. excō. mi. si celebrat. sed ibi soluit.

q ¶ Nominationem. si fuit simplex nominatio nullus ius fuit acquisitū nominato. s̄. de elec. qꝺ sicut. ꝛ. ij. q. vj. nominationes. vnde nullum potuit impedi

mentum prestare sequenti electioni.

a ¶ Maiores. ℨ. de elec. q; ppter. ꝛ. c. ecclesia vestra. vbi de hoc.

b ¶ Non obstante. appellatiõe q; frustra iplorat legis auxiliũ q ꝓmittit l legẽ. j. e. an sit. j. ó vsur. q; frustra. ff. ó mio. auxiliũ. i fi. ℨ. ó ele. bõe. j. ó imu. eccle. c. vl. ꝛ. C. ó re, cre. generalr. §. i. ar. cõtra. ℨ. de elec. ꝓsiderauim⁹. ꝛ. c. auditis.

Dicas q; ꝟ prior notatio siue fuerit electio siue notatio: nulla fuit tribus de cãis: q; p⁹ appellationẽ interpositã ꝛ post denunciationẽ excõicatiõis. cũ excõicati electio ipso iure nulla sit ꝛ a lõge mĩori pte: alia ꝟo q̃si a tota ecclia. vñ merito pualuit ꝛ appellationez obijcere ille nõ poterat cuz ipe appellatiõi nõ detuler it. vt. ℨ. de elec. bone. ꝛ. j. e. an sit,

¶ Proposuit. Scõm intellectũ ĩtrisecũ sũmak vt l rubro. Et ꝑmo põit ꝓsultatio scõo rñsio. Scõa ibi: sup quo.

c ¶ In alijs. Et ita ꝓz q; appellatio ñ erimit appellãtẽ a iurisditõe iudicis nisi in eo tñ sup quo appellak. ℨ. e. cum teneamur. ꝛ. c. ad hoc. ꝛ. j. e. pastoralis. §. verum.

d ¶ Nõ dz. hoc ꝟbũ dz necessitatẽ ĩportat. si. rj. q. iij. debẽt. vñ si appellãs vult eũ recusare pt q; suspect⁹ ẽ: vt ꝟ dic. ꝛ. ℨ. e. ad hec. aliogn si nollet eũ recusare tenek cozã illo rñdere. q; iuder ẽ. sz qd si appellauit delegato: ꝛ pẽdẽte appellatõe iterũ dak iudex ꝓ me ĩ alia cã. nũ qd potero ipz recusare pp ipaz appellationẽ dicas q; sic. ar. istius. c. dicas q; hec recusatio pendẽte pote appellatõe ẽ in pendẽti. nam si pnũcietur appellatio nõ tenuisse: appet q; eũ grauauit: vñ remittit ad ipz iudicẽ. j. e. c. cũ i ecclia. ꝛ. c. vt debit⁹. ꝛ sic nõ poterit eũ recusare in alia cã.

e ¶ Manifesto. hẽs ꝟ q; in notorijs nõ ẽ loc⁹ recusatiõi sicut nec appellatõi. ℨ. e. cũ sit. ꝛ. c. pueniat. ꝛ. c. ꝓsuluit. ar. ℨ. iij. q. v. q; suspecti. sed illõ de manifestis nõ notorijs. hic ꝟo ó manifesto qõ est notorium.

Qua fronte. Summak vt in rubro ꝑm vnũ intellectũ quẽ tñ opz limitare qñ excõicatio nõ fuit lata p; mãifesta ꝓtumacia: q; tũc nõ dz absolut nisi satisfactiõe ꝓcedẽte vt in. e. ex parte. el. i. j. de ꝟ. si. ꝑm aliũ intellectũ põt sic sũmari. Appellãs ab excõicatiõe põt petere absolutionẽ ab excõicatore a quo appellauit si obstãte appellatõe sua vel appellatiõe iterposita p; aduersariũ ne absoluak nõ tñ iste ter. itellect⁹ multũ ꝓgruit lre. Diuidit. ꝑma ps repbendit q̃rẽtẽ. ℨa ibi: sane ipius duplici qõni rñder. Ab. si.

f ¶ Peruertere. nã iure posset ei dici peccasti qesce. ar. iij. q. vij. §. tria. ꝛ. §. sũt aũt. ꝟ. idem testatur.

g ¶ Canonicũ. q; huiusmodi spiritualia ĩ ecclia: siue capitulis ad hoc deputatis fieri debent. xxiij. d. in noĩe. ꝛ. ij. q. vij. ꝓceptũ. ꝛ. xxij. q. vl. cõuenior. ꝛ. ℨ. ó elec. cũ terra. ꝛ. c. qõ sicut. ꝛ. j. de imu. ec. c. i. ꝛ. c. cũ ecclesia. ar. contra.

h ¶ Debitũ iuris. ꝓfirmatio. n. cãe cognitionẽ desiderat. vt. xxiij. d. illõ. xl vij. di. de petro. ꝛ. iõ de plano expediri nõ pt. iij. q. iij. §. spaciũ. ꝛ. §. a iudice. ꝛ. ij. q. iij. § notãdũ. ꝟ. itẽ p; tribunali. ꝛ nõ de plano. ꝛ. ff. de of. pcõsul. nec qcq̃. C. ó sen. ꝛ interlo. om. iudi. cũ sniaz. ff. de reg. iur. ola quecũq;. ꝛ talia fieri nõ debẽt ,, nisi ꝑmissa diligenti eraminatiõe taz psone q̃ de modo electiõis. ℨ. ó elec. nihil est. ꝛ fieri n ó debẽt sine consilio capituli sui. vel maioris partis. j. de bis q̃ fi. a prela. sine consensu ca, nouit. ꝛ. c. quanto.

i ¶ Qualibet. nõ manifesta. q; si aliqs est excõicat⁹ p; manifesta offensa nõ absolnitur ante satisfactionẽ. j. de ver. si. ex parte.

k ¶ Decedat. q; pp peccatũ bõ citi⁹ ẽt mori ꝑsumit. xj. q. iij. epi si sacerdotali in fi. ꝛ ar. xij. q. i. c. ij. tollit de⁹ malos de medio: ne peccatũ eoꝝ augeak. xxiij. q. iiij. ea vindicta. ꝟ. magni stri viri. sic tollit bonos ne malicia mutet ĩtellectũ eoꝝ. ó pe. di. iiij. si ex bono. ꝛ iõ pp; piculũ mortis nõ admittit ꝟ appellatio: nec ĩ bis q̃ dilatõez ñ capiũt: vt. ff. ó ap. reci. vl ñ. l. vl. ꝛ. ij. q. vij. §. diffuitiua. ꝛ. §. sunt quoꝝ. ꝟ. si. si qs ausus. C. de sepult. viola. l. vlti. ꝛ. ff. de se. l. i. §. ij. ꝛ. l. solet. ¶ Preterea nihil ó perit aduersario si absoluak ꝛ ei, pdest: quo casu ñ est eius malicie indulgẽdũ. ff. de rei ven. i fũdo. ꝛ ff. de aq̃ plu. ar. i summa §. itẽ varij: sic pp periculũm mortis citius absoluitur. j. de sen. ex. sacro. ꝛ. c. nuper.

l ¶ Cautiõe. ergo nõ iuratoria q; noie cautionis simpler, pmissio ĩtelligit. C. de verbo. sig. sancim⁹ imo iuratoria cautio prestatur in absolutione. cũ illa sit forma ecclie gñaliter statuta. j. de sen. exc. ex tenore: ꝛ. c. cum deside res. ꝛ. c. sup eo. immo in casu isto cũ excõicatur q; q; nõ paret iuri: nõ dz absolui: nisi ꝑstita cautione sufficienti: q; iuri parebit sic̃ cũ restituitur possessio ℨ. de sequestra. c. i. in fi. sz in alijs excõicationib⁹ sufficit iuratoria als videret fieri iniurla aduersario.

m ¶ Conquerunt. cozaz supiore excõicatoris q; per simplicem q̃relã de excõicatõe cognoscere põt. ℨ. ó of. oz. ad repmendã. ꝛ. j. de sen. ex. sacro.

n ¶ Illud idẽ. q; absoluatur. s. nõ obstante appellatione illi⁹ q; ipsum excõicauit. ar. contra. j. e. sollicitudinem. so. ibi.

Reprehensibilis. Quinq; sunt dicta ter. secunduz ibi: nec subtecti. tertium ibi: si vero. quartum ibi: si aũt. quintuz ibi: ꝑcipue ꝟo. ab. sic.

o ¶ Cõmonitione. terna s. illa enim dr canonica. xxv. qõ. vij. oẽs decime. ꝛ xxij. q. iiij. de ꝑbꝫterorũ de canonica admonitione habes. ℨ. de iudi. nouit. ꝛ. ij. q. i. si peccauerit ꝛ si quis ea omissa aliquẽ excõmunicauerit p; vnuz mensez ĩgressuz ecclie sibi nouerit interdictuz. j. de sen. ex. sacro. ꝛ in odiuz ꝑlatorũ q; excõdicabãt nõ ꝑmissa admonitiõe ꝓ istud ꝓcil. emanauit illa ꝓsti. sacro. ꝛ. c. cũ medicinal. q̃. ipõit ipo iure penã illã ꝑlatis.

p ¶ Prosequãtur: tz tñ lz ꝓ ꝟ faciãt. xj. q. iij. sniã pastoris nisi in duob⁹ cab⁹. j. de sen. ex. p; tuas. vbi hẽs duos casus. tertiũ hẽs in. c. statuim⁹. ꝛ q̃ruz hẽs. xxiij. q. i. audiuim⁹. ꝛ sic sũt q̃ ttuor casus in gb⁹ nõ tz sniã pastoris.

q ¶ Ipo suo genek. i. ipo facto. ℨ. e. ꝓposuit. ĩ fi. ꝛ. xxij. q. iiij. si qs suadẽte. lxxxj. di. si qs sacerdotũ. ꝛ. c. si qs amõ. i. q. i. repiunk. ꝛ. j. de sen. ex. si ꝓcubine. c. nup. tũc. n. ꝑñt sine admonitiõe ꝛ sine pẽa illi⁹ ꝓstõis sacro puniri

r ¶ Nec subiecti. q; subiecti ꝓstõez illã nõ fuabãt imo ĩdifferẽter appellabãt nõ expectata aliq̃ admonitiõe ꝛ nulla cã ꝑmissa. alia ẽt ꝓstõ edita ẽ ꝓ ipos q̃ illis ꝑponit silẽtiũ. j. e. cũ spãli. ꝛ sic ꝑz q; subditi ꝓ ecclasticaz disciplinã nõ appellãt nisi grauarẽt iniuste ꝛ tenorẽ illi⁹ ꝓstõis cũ speciali.

s ¶ Cõpetẽt. ꝛ tenorẽ illi⁹ ꝺcr. ℨ. e. cũ sit. si exposuit cãz, pbabilẽ sue appellatõis añ sniaz. j. e. vt debit⁹. p⁹ sniaz ñ ẽ necesse allegare aliquã cãm.

t ¶ Tũc eps. q; pinde ẽ ac si nõ appellauit. ℨ. e. cũ sit. ꝛ. j. e. sepe.

v ¶ Propriũ. punik appellãs q; nõ ꝓsequit ap. in expẽsis alteri, pti ex eo qõ ipm ad iudiciũ ꝓsecut⁹ nõ venit: ꝛ si, puocat⁹ fuisset p; procuratorẽ ñ ad tractãdã litẽ: sz ad ĩpetrãdas lras: aduersario legitie, ꝓsequẽte ad totã cãm si

militer ꝺdēnaꝝ: qꝛ nō venit sufficienter. ſ. e. nicolao. sed si nō hēat ꝓpriū alꝫ puniet ſm arbitriū iudicis. xxiij. q. vj. si res. ꝛ. s. de do. ꝛ ꝙtu. finem. in fi. ff. de iu. eum quē temere. s. de rescrip. ceterum. ꝛ. c. vl.

a ℂ Regularem. sic. s. eo. ad nostram. vbi de hoc.

Abbec. Duo sunt dicta ſm ibi: aut si. Abb. si.

b ℂ Cōpellere. sub alternatione vt dcm̃ é. s. e. cō suluit. ꝛ. c. puēit. sic alternatiue cōpellit qs ad continentiam: vt. xxvij. q. ij. multorum.

c ℂ Suspectū. ꝛ ita ordīarius pōt recusari ó hic suspitōe. tene qō dr. ſ. e. cū spāli. ꝛ. s. de fo. compe. si quis. Ber.

Peruenit. Jn ꝓma ponitur decisa consultatio. in scōa rēſio ibi: cū autē. q̄ tria facit. q̄ per docto. patent. Ab. si.

d ℂ Residentiā. quā glibet clericus de iure cōi facere dz. ij. q. i. si qs ī clero ꝛ. xcj. di. eleutherius. ſ. ó de. nō resi. ex tue. qꝛ non nulli. nisi iusta cā excusātur: puta infirmitate vel si abest de licentia plati sui ſ. de cle. non resi. relatū.

e ℂ Frustratorie. Et ita admittitur ꝫ frustratorie appellatio ꝫ hodie nō recipiť: nisi cā probabilis exponať in appellatōe. ſ. e. vt debitus. ꝛ. c. cum spāli ꝛ. c. interposita.

f ℂ Arripiat. Terminus iſte dať ad iter arripiendū nō pñtandū se iudici. de ꝫ dcm̃ é. s. e. psonas. ad hoc tñ pēiſe nō pōt cōpelli. C. de app. eos in fi. sed sub alternatiōe vt sepius dcm̃ est.

g ℂ Assignes. sed ergo appellatio eius admittiť: ḡre dicit papa q̄ bñficia illius alij iterī assignenť cū appellatiōe interposita q̄ recipiť nihil inouari oz. ij. q. vj. §. appellatione. hoc ió fit qꝛ eccleſia interim nō dz carere suffragio clerici: ꝛ ideo ne ſuitiū ecclie ꝓp appellationez illius diminuať: subtrahiť illi bñficiū ꝛ assignať alij qui interim officiet ecclesiam vice ſua: qꝛ frustratoria videbatur appellatio.

b ℂ Priues. ex hoc patet q̄ q̄ ī eccleſia ſua nō vult facere residētiā pōt a plato ſuo ea ꝓuari: nisi iusta cā fuerit ipeditus. quare residere nō posſet. ſ. ó cleri. nō resi. inter q̄ttuor. ꝛ c. vlti. de hac materia dictū est. s. vt lit. nō ꝙtesta. quoniam frequenter.

Onsuluit. Cōis diuisio. Secunda ibi: nō ꝙuenit. Et intellige hāc lr̄am duob⁹ modis. Primo q̄ cum eps cōpelleret iudeos: vt dimitterēt mācipia christiana in ſua libertate cū nō ſit licitū eis ſm iuris dispositionē bre ſuos ꝛpianos appellabať ab eo p regē frācoꝝ q̄ interponebat appellationē in fauorē iudeoꝝ a q̄b⁹ forte multa cōmoda percipiebat. Scōo mō pōt itelligi q̄ nō appellabat ꝫ rex. ſ̄ appellabať ab eo q̄ tā rē⁹ plati ſui ꝛ capli disciplinā appellare ꝓsumāt ſ̄ humiliter ac deuote ſuscipiāt qō ꝓ salute ſua fuerit eiſdē iniunctū. Idem:

℣ Juder a quo nō obstāte appellatione cognoscit de causa si appellās nō ꝓsequitur. hoc ꝓmo. Et iudex vt ſuspectus recusatꝰ potest alteri cām cōmittere. hoc scō.

Abbec: ꝛ infra. Cum a te super aliq̄ causa fuerit appellatum: fas tibi ſit appellantes ap. re. cōpellere[b]: vt vel appellatiōez interposit taz ꝓsequātur: vel coram te iuris pareāt equitati. ℣ Aut si alterutra partiū te ſuspectū[c] habuerit: te insistente iudicem eligant qui proposita inter eos valeat dirimere questionem.

Idem ſalesberien. epo.

℣ Si canonicus ad residentiā monitus appellat: statuitur ſibi terminus ad appellationē ꝓsequendā: ꝛ interim deseruitur beneficio per vicarium de fructibus beneficij ſustentandū: ꝛ si appellationē non ꝓsequitur vel residētiam nō facit ꝓuatur ꝓbenda.

Peruenit ad nos: q̄ cuꝫ. v. ecclesie tue canonicuꝫ: vt in ea residentiam[d] faceret monuiſſes: in appellationez prorupit: ꝛ infra. ℣ Cum autem frustratorie[e] dilationis causa videatur dictus canonicus appellaſſe: mandamus quatenus eum ſtudiose moneas vt in eadem eccleſia residentiaz faciat: vel infra terminū eam ꝓſecuturus iter ad nos arripiat[f] veniendi. interim vero alicui honeste persone vices eius in eccleſia pretaxata cōmittas ꝛ ei ó beneficijs illius assignes[g] vnde possit congrue ſustentari. q̄ si p̄libatus. v. alterū istoꝝ adimplere neglexerit: tu de ꝓbenda ſua priues[h] eūdē: ꝛ eā alij idonee persone concedas. Idez.

℣ A iudice iuris dispositione exequente nō appellatur.

Onsuluit nos. r. f. vtrū ſit appellationibus deferēdū a ꝝge francoruꝫ ꝓ⁹ iudeis interpositis vt mācipia detineant christiana: ꝛ infra. ℣ Non cōuenit vt ꝓ⁹ huiusmodi appellationib⁹[i] ab obseruatiōe decreti debeas abstinere.

Idem genuensi archiepo.

℣ Qui ante citationem vel notitiam litterarū miſit nunciū ad papaz appellaꝝ potest ne ōlegatus ꝓcedat. secus si post.

Abbec ſicut asseris: et infra. Rñ. q̄ iudex si ei ꝓstiterit appellantē anteq̄ partes essent citate vel delegatio[k] cauſe pueniſſet ad ipſum qui apo. interponit obstaculū nunciū ad se. apo[l]. destinaſſe: facte debet appella. deferre: ſed si post citationem fuerit destinatus ſatis potest exequi quod mandatur.

Idem.

℣ Qui non detulit appellationi interpoſite ad papaz mittiť cū lr̄is ordinarij ad curiā puniēdus.

Oe ꝓriore: ꝛ infra. Ceteruz si prefatus canonicus priorem propter ſuas enormitates manifeſtas que ipſum notabilem reddūt ad se. ap. appellauit: ꝛ ipſe tali apꝓ deferre cōtempſit[m]: eū cuꝫ litteris tuis veritatez cōtinentibus de tanto excesſu[n] ſatisfacturuz ad se. apo. venire cōpellas. Idem.

℣ Contra ꝓtones regulares appellatio religioſum non defendit.

Quia nos[o]: ꝛ infra. Ut abbates: qui de aliqua publica infamia[p] publice reſperſi ſunt aut cōuicti[q]: deinde in cōmuni capitulo[r] cōmoniti prelationi cedere noluerunt: appellandi non habeant facultatez. Idem.

℣ Juder a q̄ potest pñgeř terminuz appellanti ad prosequendam appellationem: quo lapſo' reaſſumit iudex iuriſditionē.

Abaures nostras: ꝛ infra. Appellanti ad prosecutionē ap. terminus[s] congruus prefigatur: infra quez si appel. nō fuerit proſecutus: ex tunc compellatur ſtare iudicio delegati.

Idem abulen. epo.

℣ Si precedēte grauamine quis ſummiſerit ſe protectioni ſuperioris habetur pro appellāte dummodo seruauerit ea que in appellatione ſunt neceſſaria. ita limita.

Abaudientiā nostrā noueris peruenisse: q̄ cum zamoren. epiſcopus. g. preſbyterum eccleſie[t] ſancti iacobi zamoren. multipliciter molestaret: tandem idez ꝓ⁹ presbyter se ꝛ eccleſiaz nostre protectioni ſubiecit: ꝛ infra. Licet autez predictus ꝑſbyter ex ſimplicitate[u] forte verbuz apo. nō exꝓſſit: quia tñ postquaz se ꝛ ſua nr̄e protectioni[x] ḡ miſter eccleſie cōpelleba: iudeos vt dimitterēt ſuos ꝛpianos: ꝛ vtraq̄z lect. pōt adaptari lr̄e: nec mutať iuris dispositio. nā vtroq̄z caſu appellatio erat ꝫ dispositionē iuris merito nō erat admittenda. Ab. si.

i ℂ Pro hmōi appellatiōib⁹. Hmōi appellatiōib⁹ nō é deferēdū ꝫ canōicas ſanctiones. liij. di. mācipia. de quo decreto fit ḃ mētio. ꝛ. ſ. ó iude. mlioꝝ. ꝛ. c. iudei. ij. ꝛ ca. cū ſit nimis. ꝛ sic ꝓz q̄ appellatio q̄ ſit ꝫ leges vl canōes nō é aliq̄ten⁹ admitten da. ſ. de de. nō resi. c. latū. b.

Abbec. Idem dicit qō c. meminim⁹. ꝛ. c. Suggestū. s. e. vl ſpāli⁹ vt in rubꝛo ſed vtrū hodie missio nū. ij ali qd opeť vicā plene in. c. vt debitus. ſ. e. Abb. si.

k ℂ Delegatio. i. cognitio delegatiōis facte.

l ℂ Ad se. ap. destinaſſe hodie nō admittiť taľ appellatio. qa si hēret lr̄as sup eodē negocio si ꝓdeſſet: si nōdū eēnt iudici ꝓsentate. ſ. e. vt debitus. si. hēs s. e. meminimus. vbi de hoc.

m ℂ Et priore. ꝓttēpſit er ḃ q̄ si plat⁹ modum exceſſit ī correctiōe q̄ hñ admittiť appellatio a tali correctōe. s. ó offi. or. ꝛz a correctōe ñ appelleť s. e. ad nr̄am. ꝛ. c. reprēſibilis vl. tñ. ꝛ. ſ. e. cū spāli. in fi.

n ℂ Excesſu. ꝛ sic ꝓz q̄ q̄ nō deferť legitime appellatōi: dz puniri: vt si clericꝰ fuit deponi dz ij. qō. vt decreto. si laicus. xxx. pondo auri multeť. C. de ap. quoniā iudices.

o ℂ Quia nos. sup. statuim⁹

p ℂ Jnfamia. ó q̄ purgare se nequeūt. ij. q. v. preſbyter si. ſ. de simo. de hoc.

q ℂ Conuicti. ó plano ẽt ordīe iudiciario p oīa nō ſuato. ſ. ó accu. oli: qꝛ regulares hmōi ó facili pōt a ſuis admiſtratōib⁹ amoueri: ꝛ ex lenib⁹ cāis. s. de accu. q̄liter ꝛ q̄ñ in fi. ꝛ. ſ. de simo. p tuas. in fi.

r ℂ In cōi caplo. qō facere dēt abbates ꝛ ꝓres ó triēnio ī triēniū. ſ. de ſtatu re. ī ſingl̄is. ꝛ si spōte cedere noluerint: tūc ꝑſidētes capitulo denuncient epo diocesano q̄ ipſum remoueant ſ. de ſtatu reg. in ſingl̄is. ꝛ. c. se. §. i. ꝛ in tali caſu nō ḃz locuz ḃ appellatio ꝫ hmōi correctōez maxime cū publice ſint infamati: vt ꝓ talē appellationē remaneat infamia. ſi. s. eo. ꝙſuluit. sic ꝛ a pena legis appellari nō pōt. ff. de v. ſi. l. antepeñ.

Abaures. Aduerte qꝛ iſtud. c. nō é ex toto ſuperfluū. nā logť ī delegato ó quo nō hēmus ter. ita aptū. Abb.

s ℂ Terminus. ḃ iā sepiꝰ dcm̃ é. s. e. psonas. ꝛ. c. se. ꝛ. ſ. e. sepe. ꝛ. c. oblate. qꝛ pide é ac si nō esset appellatum.

Audientiam. Qui se ꝛ ſua ꝓtectiōi pape ſubmittit: ꝛz vbū appello nō exꝓimat itelligiť appellaſſe. ḃ. d. vl ſūma melꝰ sic vt ī rubꝛo. Primo narrat fcm̃. Jn scō dat iudicē ibi: ꝛz aūt. Ab. si.

t ℂ Eccleſie. que est ꝓpria cōpoſtellane eccleſie.

u ℂ Er simplicitate. vñ ei pcēdū fuit. lxxxvj. di. tāta. ꝛ. ff. ó iurisd. om. iu. si qs id §. voli. ꝛ. ff. si qs ī ius vo. ñ ie. l. ij. §. i. C. ó testa. l. vl. ꝛ. s. de ꝓscrip. super lr̄is.

x ℂ Nr̄e ꝓtectōi. ar. ꝫ. ſ. de ꝓuil. ex pte. vbi ñ erimiť: ꝛz aliqs hēat lr̄as ꝓtectōis vñi pape a iuriſditiōe ſui iudicis. ſol. ibi logť de generali ꝓtectione. ḃ spāl⁹

ptectio fuit que obtinuit vicē appellatiōis.ꝛ ꝑterea ibi ꝓstat illos subesse suis
platis b sacerdos iste nō erat de iurisditiōe zamoren. epi:imo vicebat subesse
se ecclesie sancti iacobi cōpostell.ꝛ erat in possessōe libertatis ꝛ allegabat sup
hoc ꝓuilegiū ꝓpostellane ecclie:ḡre snīa zamoren.nō tenuit. vñ sine cause co-
gnitione ius sibi dicere nō debuit in ꝑiudicium illū.ipso.n.facto appellauit
ar.j.e.dilecti.ꝛ.c. vt nostrum.

a ¶ Cognitione.delegata a pa
pa:qꝛ ipe nō posset cognoscere
de hoc an iusta cā fuisset hmōi
ptectio vel nō:ꝛ bēret iurisditi
onē in ipm:qꝛ nemo ius sibi di
cere pōt,C.ne quis in sua cau
sa.l. vna.Ber.

b ¶ Tenere.ꝛ sic nulla fuit sen
tentia tāq̄ a nō suo iudice lata
pro hmōi,ptectione: ac si ꝟbuz
appellatōis exꝑssisset.sic.j. de
sen.ex.per tuas.

¶ Excepta. Diuiditur in
duas ptes.Scōa ibi:nō
debet.Ab.si.

c ¶ Ad eos.vt.ij.q.vi.§.vlt.ꝛ
c.si eps accusatus.ꝛ.C.de ap.
eos g.ꝛ.j.de sen.excō.p tuas.
Cōtra.s.de excep.cū olim.i fi.

d ¶ Partes,i.pars appellās
nō obstāte ꝺictiōe alteri⁹ par
tis pōt appellans redire ad po
rē iudicē.j.eo.interposita.§.ij.
tñ ꝺēn abiē appellās aduersa
rio in exꝑsis alteri pti:si ꝺicē
te aduersario reuertiē ad eū iu
dicē:vt ibi dicitur.

e ¶ Postremo.cōsanguine⁹
sꝫ vsqz ad quē gradū in
telligim⁹ istā ꝓsanguinitatē.vꝭ
q̄ vsqz ad septimuz: qꝛ vsqz ad
illū graduz succederet illi alijs
deficiētib⁹.xxxv.q.v. ad sedē.i
ꝑma col.vñ cū remaneat affe-
ctio pōt recusari vsqz ad illum
gradum tin quo posset ei succe
dere.ar.ꝺ.qꝛ hodie ꝓsanguini-
tas vltra q̄rtū gradū ñ extēdit
j.ō ꝓsan.ꝛ af.ñ oz.ar.illi⁹ ꝓstō
nis ñ oꝫ.possꝫ dici q̄ vltra q̄rtū
gradum nō posset recusari:ut
suspect⁹:sꝫ certe honesti⁹ repu-
to:qꝛ in superiorib⁹ adhuc repel-
lat:qꝛ sp affectio ꝛ dilectio pri-
ma remanet ꝛ succederet ei:ut
tenī ē.modica.n.cā repellit iu
dicē puta familiaritas.s.ō off.
ōle.insinuāte.ꝛ piculosum ē sub
iudice litigare suspecto.iiij.q.
v.q̄ suspecti.ꝛ.C.de iudi.aper
tissimi.Quid si iuder eq̄str esset
ꝓsanguineus viriusqz:tūc par
affectionis cā suspitionē remo
uet.ff.de ritu nup.nō solū.§.de vno.Itē remouerē iuder si eēt vñs ipetrātis
s.de offi.dele.cām q̄.vbi plures casus notant.Itē de b plures casus inuenies
s.vt lit.non ꝓte.accedens.Idem si ab ipso appellat in alia cā.s.e.ad boc.ꝛ.c.
ꝓposuit.de eo qō hic dicit:ꝛ.s.de of.deleg.cām q̄.ꝛ in decret.ꝑdicta accedēs.
plene inuenies de hoc.

f ¶ Aduocati.qui.n.fuit aduocat⁹ in cā postea in ea iuder eē non oꝫ:aut assel-
sor siue aduocationis memor incorrupti iudicis nō possit nomē ꝑferre.C.de off.
assel.nemo.in fi.

¶ Hec. Ldis diuisio.Scōa ibi:noueris.Ab.si.

g ¶ Interdictū.No.q̄ excōicatio ꝛ interdictū egparāt i b vt sic excōica
tio p⁹ appellationē nō tz.j.de sen.ex.p tuas.ita ꝛ iterdcm̄ emissuz p appellatio
nē subsequētē ñ suspēdit: vt b pz.ꝛ ecōuerso.j.e.pastoralis, nisi sub ꝓditiōe po
nat interdcm̄:siue snīa ferat medio tpe ꝑt appellari.j.e.ꝑterea.ꝛ.j.e.dilect⁹.§.
qꝛ.sꝫ qd si aliq̄ eccliа interdcā ē ꝛ eps suspēdat ad tps interdcm̄: vt i ea celebret si
gs tūc appellat nūqd oꝫ appellatio? vꝭ q̄ ñ lz flaret interdcm̄ ad tps vt i ea cele
bret interdcm̄ tñ ē:ꝛ i interdcā eccliа bñ celebrat.j.ō pui. cū ꝛ plātare.§.q̄ si.ꝛ.c.
vt pui.s.ō of.oꝛ.irrefragabili.ꝛ excōicatus ēt ꝑt ꝑdicari.j.ō sen.ex.i.rīso.ꝛ.c.
cū volūtate.i.rñ.ñ.n.ē nouū interdcm̄ :lz ei⁹ executio suspēdat.ar.ff.ō ꝑca.sꝫ si
manēte.ff.ō poen.peculiū.§.si ere.ꝛ ita appellatio ñ suspēdit interdcm̄ : sic eps
ꝑt suspēdere suū interdcm̄.neq; ꝑt appellat medio tpe.ꝛ b dicūt lau.vin.ꝛ.t. ꝺicē
j.eo.dilect⁹.§.qꝛ.Et alij dixerūt sicut gul.naso.q̄ eps nunq̄ pōt suspendere
suū interdcm̄ qn tollat illud ex toto:vñ si tūc appellet:ꝛ iusta sit appellatio:de
fendet p appellationē:ꝛ illud qō inducunt predicti doctores ad boc pbandum
subiecerat ñ ōbuit sine cause cogni
tione[a] aliqua snīa ꝓdēnari: manda
mus quatenus si ita tibi constiterit
snīam quā prefatus eps in eundez
ꝑsbyterū tulit denuncies nō tenet[b]

¶ Idem archi.terraconē.

¶ Causa nō est ad iudicē a quo re
mittenda appellatiōe adhuc nō iu
stificata nisi de partium consensu.

Excepta conquestione canoni
corū papilloñ.ꝛ infra. ¶ Nō
debet ad eos[c] cā remitti: nisi ptes[d]
ꝓsenserint:a qb⁹ noscit appellatū.

¶ Lucius.iij.gualtiro lico.epō.

¶ Delegatus ēt datus cuz clausu
la appellatiōe remota recusari pōt
si est ꝓsanguine⁹ ipetrātis vel si fu
it aduocatus eius in illa causa.

Postremo.f.t.lr̄is p̄sentib⁹ in
timamus:q̄ si cā alicui fuerit
delegata: qui ꝓsanguineus[e] sit illi⁹
q lr̄as ipetrauit: aut in eodē nego-
cio aduocati[f] officio funct⁹ : vel ex
alia iusta cā suspect⁹ : huiusmodi ō
legatus nō imerito poterit recusari
quāuis ap.re.fuerit ei negociuz de
legatū. ¶ Dez notuicē epō.

¶ Sententia interdicti nō suspēdi-
tur per appellationez sequētez.

Ad hec quoniā sub interdicto
aliqui cōstituti appellāt:ꝛ de
ide illud seruare cōtēnūt: qd i hoc
casu seruandū sit consulere uoluisti

¶ Noueris igit: q̄ sicut post ap-
pella.excōicari nō pōt: sic interdictū[g]
nequeunt cui ante appel.eos cōstat
suppositos declinare[h].

¶ Lemens,iij.

¶ Iuder appellatiōis remittit ap
pellantē ꝛ causā ad ꝑorē iudicē ni-
si sibi constiterit a grauamine vel i
iusta snīa fuisse appellatū.

Cum in ecclesia:ꝛ infra. Acce
pim⁹ q̄ quidā clerici de gua.

nō ꝓbat hec decre.cū ꝛ plātare:qꝛ illud fit auctoritate spāli vñi pape. vñ
alij ad ꝓsequēdaz trahere nō pōt: vt possint facere q̄ celebret in eccliа in-
terdicta.de facto tñ seruat opinio ꝓdictoꝝ doctoꝝ.ꝛ q̄ hoc possit fieri pro
batur.j.e.dilectis.§.qꝛ.vbi de boc.de appellatione facta dū suspendit in
terdictum;dic vt no.in ꝑdicto.§.qꝛ. Dixit tan.q̄ si ecclesia interdicatur:
tale interdictum pōt su-
spendi:sed si hō interdicat
tale interdictū non pōt su-
spendi:q̄n tollat in totuz
qꝛ non potest esse in eccle
sia ꝛ extra eodem tēpore.
sed nō credo q̄ eps posset
dare alicui ꝓuilegiū ce-
lebrandi in ecclesia inter
dicta:qꝛ illud pertinet ad
papam.

occasione iudicij tui qō velle obser
uare[i] se iactant linconien.epi iudi-
cis ordinarij sine cā rationabili co
gnitiōez euitāt. ¶ Undemādam[j]
quatenus si quando contigerit ali-
quē de clericis a ꝑfato epo ad tuaz
audientiā appellare: ñ añ appella
tionē admittas:q̄z tibi ꝓstiterit eaz
vel a grauamie[k] vl iniusta[l] ꝓdēna-
tiōe porrectā:alioq̄n[m] ipz ad ꝑdci
epi audientiā remittas ap.re.eius
iudicio[n] parituꝝ. ¶ Idem.

¶ Si appellans q̄ nō prosequitur
redit ad iudicē a quo:ꝛ itez grana
tur non obstante prima desertione
potest iterū appellare.

Precte nobis tue lr̄e demon
strarūt q̄ cū i tua p̄sentia cā cu
iusdā mīmōij tractaret in q̄ ps vi
ri cōsanguinitatis vinculū oppōe
bat:ꝛ ps mulieris ad se.apo.appel
lassz nec appellationē suā ꝑsiro ter
mio fuerit,ꝓsecuta:postmōz ea re
nūciāte[o] ap.quā fecerat:tu in cāe co
gnitione,ꝑcedens ō parētela testio
nia recepisti: vez q̄ mulier ps iterū
appellauit postlas vtrū ad calculū
senentie ꝑcedere valeas edoceri.

¶ Rndem⁹ igit q̄ lz iuxta decretū
late. ꝓci.⁹ postq̄ i termino ꝓsequē
de ap.statuto appellās suā ap.non
fuerit ꝓsecut⁹ auctoritate tua libe-
re possis vti:tñ q̄ iterū appellauit
cū sz iura ea licuit i eadē cā bis ap-
pellare[p] se a iurisditione tua feē exē
ptā :ꝑserti cū ad sepationē mīmo
nij: qō est res fauorabilis[r] : itentio
viri ꝑcedat. Celestinus.iij.

¶ Snīa excōicatōis suspēsiōis vl
iterdci lata sub ꝓditiōe suspēdit si
añ ꝓditiōis euētū fuerit appellatū.

Preterea req̄siti fuim⁹ si quis
iuder ita ꝓtulerit snīam nisi
sepronio infra.xx.dies. satisfeceris[r]

¶ Idem in ecclesia. Primo narrat fa-
ctum. Scōo ꝓuidet ibi:
vnde.Ab.si.

i ¶ Obseruare. qō de iu
re facere nō pōt nisi p ap
pellationē:ꝛ in alijs cer-
tis casibus q̄ notant.ē.ō
of.ordi.pastoralis.loquit
papa Archiepo cantuarien.

k ¶ A grauamine.exꝑsso in appellatiōe:i quo ca
su tñ tz appellato añ sen
tentiā.j.e.vt debit⁹.ꝛ.c.
cū cām.i fi.ꝛ.c.dilecto.

l ¶ Iniusta ꝓdēnatiōe.in
casu isto cum appellat a
diffinitiua snīa nō est ne
cesse cām exꝑmere nisi q̄
dicat appello ab iniusta
snīa:ꝛ tūc oꝫ superior co-
gnoscere:vel alij ꝓmitte
re fm arbitriū suū.

m ¶ Alioquin.i.si appel
latio nō sit legitima. re-
mittit ad illum a quo ap
pellauit:vt ꝑcedat in cā
cū appellauit a grauami
ne vel qō erēq̄tur snīam
quādo ipse supior ꝓfirma
uit:ꝛ sicē ō opt.arg.q̄ iu
der appel.qui confirmat
snīam quaz alius tulit:ñ
debeat ipsam mandare
executioni:sed primus de
hac materia tractatur.s.
de offi.dele.pastoralis.
§.preterea.

n ¶ Remittas. alias cā
ad eū a quo appellatū est
fmitti nō oꝫ:nisi de ꝓsensu appellātis.s.e.accepta.ꝛ.j.e.iterposita.§.ij.

o ¶ Eius iudicio.ita q̄ omne ius saluū sit ei contra quē fuit appellatuz.
vt si tunc fuit minor:nunc aūt factus maior: iure minoris vtetur.ff.de
mino.l.inter vtile.i.rñ.

Precte Summat vt in rubro ꝛ est casus no.Communis diuisio.
Scōa ibi respondemus.Ab.si.

p ¶ Renūciante.s.de offi.dele.gratum.ipso.n.facto renūciauit appel
lationi testes,ꝑducēdo.sic.j.de bis q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.s.de ꝓuil.si
de terra.ꝛ.c.accedēnbus.

q ¶ Latera.concilij.s.e.reprehēsiblis.ꝛ.j.e.sepe.sic.C.de temp.ap.l.vl.
§.vltu.Ber.

r ¶ Appellare.fo sic.ij.q.vj.si qs in q̄cunqz.ꝛ.C.ne li.in vna eadēqz.l.
vna.ꝛ qō dicit appellare fo itellige a diffinitiua snīa:a quo scōo appella
re ꝓmissū est ꝛ nō vltra.j.e.sua.ꝛ vt dicūt tura ꝑdicta.ꝛ hoc idē locum
oꝫ añ snīam si grauaret qs pluries sup vno articulo.scōo posset appella-
re ēt sup illo:imo ante snīam si grauaret qs posset appellare pluries q̄
scōo vel tertio vel q̄rto:quotiēs super diuersis articulis grauaret.qꝛ sup
vno quoqz articulo licitum est appellare si grauet.

s ¶ Res,fauorabilis.j.q ma.accu.pos.videt.Ber.

Preterea Subtilis decisio ꝛ multū allegabilis ꝛ sūmat vt in ru-
bro inherēdo ꝟbis lr̄e vt sic satisfaciat cuilibet lec. ¶ Dalo ponit ꝓsul
tatio.scōo rñsio ibi:vꝭ aūt.Ab.si. t ¶ Satisfeceris.qē sit satisface-
re.bēs.ff.q satisda.cogā.l.i.ff.de pig.ac.si rem alienam.§.omnis.Lau.

a ¶ Impedire.ꝛ ita ſuſpēdit ſnīa q̄ nōdū tz.nō.n.tenebit niſi extāte ꝺditione.ſ.de ſen.ex.a nobis.i.ex quo aūt teneret nō ſuſpēderet eiꝰ effectꝰ p appellationē.ſ.e.paſtoralis.in fi.ar.ꝫ.qꝛ vbicūqz ꝺditio extiterit perinde habet:ac ſi ab initio pure ꝫbak.ff.q po.in pig.ba.l.potior.ꝛ ita ſnīa excōicatiōis ſub conditione pōt ferri:ꝛ ſtatim currunt tpa vñ ſtatim appellādum ē añ vlē ꝺditionis vt ḃ pz:ſic ꝛ alie ſnīe ſub ꝺditione pñt ferri.ſed ibi.ſ.r.dies ē appellāduz poſt.r. dies non auditur appellās:lz adhuc nō ertet ꝺditio.ij.q.vj.biduuz ꝛ illud no.qꝺ ſi pendente ꝺditione efficiaꝫ ꝺ alieno foꝛo is in quez lata eſt huiſmodi ſentētia puta qꝛ trāſtulit domicilium alio loco nihilominus legatꝰ erit exigente ꝺditiōe:niſi ante conditionem appellauerit.arg.C. de teſta: māumiſ.ſtatuliberis.ar. ep.ad hoc.ſ.de fo. compe.c.pe.lau.

Secundo Diuidit principaliter ī vnaꝫ ptes ſicut duo ſñt ocā ſm ibi:Tertio.ab.

b ¶Intentioni.xxij.q.v. humane .ꝛ.ſ.ꝺ vb.ſig.ī telligētia.

c ¶In olbus.ſ.e.inquiſtioni ꝫ.Solue hoc cōtra qꝺ dicit ḃ locū hz cum eſt vnū negociū p̄ncipale:lz plures articulos ꝓtiet pēdentes er negocio p̄ncipali.exemplum pone.ſ. de reſcrip.cum dilecta.ꝛ ſ.de of.deleg. venerabilis. Illud aūt qꝺ dicitur ſ.e.in decre.gre. inquiſtioni loquitur cum plura ſunt negocia oīno diuerſa ī vna cōmiſſiōe ꝓtēta. Erēplū pone ꝺ boc.ij.q.i.in primis tunc licz ſit p bībita in vno nō tñ ē pro bibita in alio:niſi hoc dicaꝫ in decre.gre.arg. ad hoc.ff.de mino.etiā.§.i. C.de repu.l.vna. ſed hodie ipo iure remota ē appellatio.ſ.e. vt debitus.

te excōicatū vel ſuſpēſum aut interdictū eſſe cognoſcas :ille in quē fertur ſnīa medio tpe appellās ad diem ſtatutū minie ſatiſfecerit: vtrū ille ſnīa tali ligeꝫ:aut interpoſitiōe app.tutus exiſtat. ¶ Videꝫ aūt nobis qꝺ hmōi ſnīam ap. obſtaculum debeat ipedire[a]. ¶ Dem.

¶ Si p reſcriptū ꝓmittant plures articuli cōneri ꝛ in vno remoueaꝫ appellatio ītelligiꝫ ſmota ēt ī alijs. hoc prīo. Et cā ſuſpicionis ꝓponē da ē coram iudice q recuſaꝫ ꝛ ꝓbā da coram arbitris.hoc ſecūdo.

Secundo requiris cuz pluribus articulis in vna cōmiſſione poſitis in vno tm̄ ꝓtingit apellationē expreſſe uetari: vtrū appellatio teneat ſi ſup alijs fuerit appellatū:in quo.t.r.qꝺ cū ſecūdū beatuz gre.verba intētiōi[b] ꝺſeruiāt: ꝛ hec ſit noſtra intentio vt de oibꝰ articulis qui in cōmiſſione ponūtur iuſticia ſuū ꝓſequaꝫ effectū:ī oībus [c]ap. intelligiꝫ iterdicta. Nihil.n.interest: vtꝝ ibibeaꝫ p̄mo an ſcōo:medio an ī fine:cū ſicut vtriuſqz[b] iuris argumenta nos docent ea q̄ in p̄ncipio ad mediū ꝛ ad finē:illa vero q̄ in medio ad finē atqz p̄ncipiū ſepe referri ꝓtingat. ¶ Tertio poſtulas edoceri:ꝛ ifra.Cō.t.t.rñ.qꝺ cuz aliqs iudicē ꝓpōit ſe hīe ſuſpectū ſuſpitiōis cām coꝝ eodē allegare[c] teneꝫ:ſed ptes ut in aliquos[f] nō ual de remotos conueniāt p eundē iudicez debēt[g] cogi:coram qbus ſi cā ſuſpicionis ifra terminū[h] cōpetētē ꝓbata nō fuerit:tūc demū auctoritate ſua iuder vteꝫ. Quod ſi coꝝ ipſis cā ſuſpitiōis ꝓbata fuerit cāe cognitiōi ſupſedere[i] tenebitur ſcuſatꝰ:ipſa nāqz rō dictat. ſuſpecti[k] ꝛ inimici iudices ēe ñ debēt. ¶ Dē.

¶ Nō tenet iudex vel aduerſarij deferre ap. cui nō detulit appellās.

An ſit deferendū ap. illiꝰ quez aduerſarius de expoliatione poſt ap.legitime interpoſitā ſibi factā paratus eſt incōtinenti[l] cōuincere:nos duriſti p tuos nuncios cōſulendos. ¶ Rñdemus qꝺ cuz in eo puniendus ſit in quo deliquit: qui ap.deferre neglexerit ſe beneficio reddit ap.īdignū[m]. ¶ Mno.iij. illuſtri regi francoꝝ.

¶ Merus executoꝛ non recuſaꝫ nec ab eo appellatur: niſi modum excedat: maxime ſi eſt datus cum clauſula appellatiōe remota.b.d.

Nouit ille qui nihil ignorat: ꝛ infra. Preterea interdicti ſnīam cardi.non edidit[n]: ſz potius publicauit[o]: nec fuit dictator ipſiꝰ ſed merus executor. Uñ cū ſcōmp ius ab executoribus[q] appellari non poſſit niſi forſan modū[r] excederēt in exequēdo: nos etiaz ī lītis ſuper hoc directis ad ipſum ap. curauimus obſtaculū ibibere:appellatio ni ab eo iterpoſite nō fuerat ꝺferēdū. ¶ De ſuſpitiōis aūt obiectu lz cum merito tibi ſuſpectū nō fuiſſe credamus:nō tñ ꝛ ſi fuiſſet:,ppter appellationē interpoſitaz ab eo deſiſtere debuiſſet[s]:ad quod non pro p̄to motu ſed noſtro potius precepto proceſſit. ¶ Dem.

k ¶Suſpecti.ꝛ inimici.ſic.iij. .q.v.qꝰ ſuſpecti.ꝛ.C.de iudi. aptiſſimi.Ber.

An ſit. Habet duos intellec.ſz p̄mū pōt ſūmari duplr̄ p̄mo ſic.Appellationi ſue renunciat qui poſt eam aliqd ī ipſius p̄iudiciū īnouauit.vel ſic vt ī rubro ſm aliū intellectū.nō ē deferēdū appellationi illiꝰ qui appellationi aduerſarij nō detulit. Scōa ps ibi:rñdemus.ab.ſi.

l ¶Incōtinēti.ſz q̄liter intelligis illud incōtinenti: an vſqz ad triduū. C.de erro. aduo.l. vl.an ſine iteruallo.ſ.de teſtibꝰ cog.p̄terea.ꝛ.ſ.ꝺ elec.qꝛ p̄ter.ꝛ.ſ.de reſti.ſpo. litteras ſ.de teſti. veniēs.ij.an q̄cito pōt.ff.de ſta.libe.ſi peculium §.vlt.ꝛ.ff.ad tertu.l.ij.§.confeſtim.ſo.boc pōt cōmitti arbitrio iudicis:vt dixit alanꝰ. ego dico qꝺ hic ſupplēdū ē maxime qꝛ idē eſſet ſi ꝓgruo tpe hoc ꝓbaret:q: fruſtra auriliū legis iploꝛat qui cōmittit in legem. ſ.e.p̄ſtitutis.ꝛ.ſ.de elec. bone.ꝛ.ff. de minoꝛ. aurilum. in fi.ꝛ hic erp̄reſſe dicitur niſi ipe ſe ſponte obligaret vt hoc ꝓbaret īcontinenti:qꝛ poſſet renūciare iuri ſuo.ſimile.ſ.ꝺ reſtitu.ſpo.c.i.

m ¶Indignū.nunquid ille q̄ non detulit appellatiōi ī vna cauſa repelli debet in alia a beneficio appellationis.ar.qꝺ ſic ſ.de excep.cum eccleſiaſtice:ꝛ ſ.de electio.bone.in fi.ꝛ.ſ.de vſu.q: fruſtra.ff.qꝺ quiſqz iuris.l.iij.§.hec pena. Rñ.non debet in alia cauſa ab illo vel ab alio repelli.ꝛ ſuffiꝫ qꝺ ſemel punitus eſt.ar.ſ.de elec.cum in cunctis.§.clerici.ꝛ ca. cum vinto. Et hic habes qꝺ gs puniiur in eo in quo deliquit.ſic ſ.de iurepa.paſtoralis.ꝛ.ſ.de temp.oꝛ.litteras.

Sed ille. Habet duos intellectus ſm p̄mū hoc intēdit vt in rubro ſm aliuz intellectū hoc dicit. A iudice ſuſpecto nō receditur per appellationem niſi modū excedat. Secunda pars ibi:de ſuſpitionis. Pro intellectu premitte qꝺ propter diſcordiam olim vertentem inter regem francie ꝛ regem anglie papa mandauit cuidā legato qui erat in partibus francie: vt totā terram regis ſupponeret interdicto:contra interdictum poſtea promulgatuz rex francie allegabat tria. Primo qꝺ ille legatus tempore publicationis erat extra legationē ſuam.ad hoc reſpondeꝫ in.c.nouit.de officio deleg. Secundo opponebat qꝛ is ab ipſo legato appellauerat.Tertio qꝺ ipſum habebat ſuſpectū.ad iſta duo reſpondeꝫ hic.Alb.ſi.

n ¶Non edidit:ſz dñs papa tulit ſnīam illam.

o ¶Publicauit.ſic ꝛ abbatius non fuit dictaꝛ noui erroꝛis:ſed veteris imitatoꝛ.xxiij.q.i.abbatius .ꝛ.xij.diſt.preceptis.ꝛ.ſ.de feu.c.ij.ſi.ſ.ꝺ puile. qꝛ intentionis.q.n.rē perducit in lucem potiꝰ rem declarat:qꝺ aliquid noui faciat ff.de acqui.re.do.adeo quidem.§.ſiqs in fi.ff.de teſta.heredes.§.i.ff.ſi ſerui. ven.ſicuti.§.diſcant.alꝰ ſed queriꝫ.

p ¶Scōm ius.tā canonicum qꝺ ciuile.ſ.de re iudi.qꝺ ad conſultationez.ꝛ.ij. q.vj.§.ſunt quoꝝ.v.ab executoꝛe.ꝛ.C.quoꝝ ap.nō reci.l.ab executoꝛe.

q ¶Ab executoꝛibꝰ. Hoc itelligendū eſt de mero executoꝛe:qui nullam hz cognitionē:ſed tantuz executionem.ſ.de of.dele.paſtoꝛ.alīs.§.qꝛ vō vbi de boc ꝛ.ſ.ti.pri.decetero talis fuit iſte.

r ¶Modum excederent.ſi.ſ.ti.pri.qꝺ ad cōſultationē.vbi de boc.

s ¶Debuiſſet.er ḃ vī qꝺ ſicut nō poſſet appellari a mero executoꝛe ita nō pōt recuſari.ſ.eo.ſup eo.ꝛ.c.ij.§.iij.ſz ſi nō eēt merus executoꝛ: bñ poſſet appellari ab ipſo ꝛ recuſari. Jo.ſed vī potiꝰ dicere līa iſta:qꝺ ſiqs appellat a ſuſpecto qꝺ ꝓpterea nō hz dimittere qn̄ ꝓcedat.qꝛ p̄mo recuſatio ē ꝓponēda: ꝛ ſi iuder illā ñ admittat ſi ſit iuſta:tūc ē appellādū:qꝛ tē ipz grauat.ſuſpitio.n. ꝓponē

d ¶Utriuſqz iuris.canonici ꝛ ciuilis.xxij.q.vij.apoſtolus.ff.de pac.Itē qꝛ.§.vlt.ꝛ.ff.de vb.ob.ticia.§.i.C.famil.hercīſ.quotiens.C.de pac.peteꝫ.ff.ſi cer.pe.lecta ē.ff.de le.i.ſi ſeruus pluriuz.in fi.

e ¶Eodē allegare. Nō.qꝺ hec decre.logī de iudice delegato.ſz ſ.e. cum ſpāli.loquitur in ordinario: vñ no.qꝺ q iudicē recuſare intēdit:cām iuſte recuſatiōis dz allegare coꝝ ipſo vt hic dicit ralē videlz:q̄ ſi eēt ꝓbata ꝺbet legitīa reputari.ſ.e.cū ſpāli.ſicut ī appellatiōe.ſ.e.vt ꝺbit[p].ꝛ recuſatio dāda ē ī ſcriptis.ſ.ꝺ pba.qm̄.ꝛ añ li.ꝓte.dz ꝓponi cū ſit dilatoria.iij. q.iij.offeraꝫ.ꝛ.ſ.de re iu.inter monaſteriū.ꝛ.C.de iudi.aptiſſimi.vl̄ ſaltez.ſ.terminū ſtatutū a iudice ad dilatorias ꝓponēdas.ſ.ꝺ excep.paſtoralis.niſi ex noua cā ſupueniēte poſt lit.ꝓte.ꝓponi nō pōt.ſ.ꝺ of.ꝺle.in ſinuāte.ſm leges pōt ꝓponi vſqz ad.xx.dies.vt ī p̄dicta auc.offeratur.ꝛ C.de ſen.ꝛ interlo.om.iud.auc.ꝛ ꝓiter.cā ꝺ ſuſpitionis coraz arbitris a ptib[q] electis ē ꝓbāda.ī.de offi.dele.ſuſpitiōis.ꝛ.ſ.e.cū ſpāli.ꝛ.ſ.ꝺ ſo. cōpe.lz.i.Cā ꝺ recuſatiōis nō ꝓbata delegatꝰ ī cā p̄cedat ea ꝺ ꝓbata ſupſedere dz iuder:ne amplioꝰ ſe intromittat:cū appet ipm̄ nō bīe iuriſditionē poſt ꝓnūciationē arbitroꝝ.ī ordinario ſecꝰ ē qꝛ pōt cōmittere cāz illam pſone nō ſuſpecte vt illā cām remitteret ad ſuptoꝛē.ſ.e.cū ſpāli.ꝛ ibi boc ēt iuitis ptib[q]:qꝺ nō pōt delegatus.vt ibi notaꝫ.

f ¶In aliquos.i.arbitrū vel arbitros:an tales veri arbitri dicantur dictum ē.ſ.de offi.dele.ſuſpitionis.

g ¶Debēt cogi.ar.ꝫ.de iudi.ſiqs ex aliena.ſed ibi dubitaꝫ an iuder ſit ḃ aūt nō.cū ꝓſtat de iuriſditiōe:ſz ptendiꝫ recuſatio.lau.

h ¶Terminū cōpetentē.terminū iſtū nō iuder:ſz arbitri ſtatuere dñt.ſ. de offi.dele.ſuſpitionis. Hodie ꝺ vō dz iuder aſſignare terminū: vt ī decre.inno.iiij.in hoc.e.ti.c.legitima.li.vj.T.

i ¶Supſedere.Ꝺicit.l.qꝛ lz iuder delegatꝰ recuſetur:poteſt cām alij delegare.C.de iudi.cū ſpāli.ubi nō probaꝫ cā ſuſpitionis.ſed allegata ſuſpi

da ē fm formā illi⁹ decre.s.e.ti.scdo regris.z.j.cū spāli.Ber.
SEpe Diuidit. Primo ponit ɔstōnis cām. Scdo statuitur ibi: Quia tn̄ In q̄ ser facit. Primo statuit vt appellatiōe recepta termin⁹ hēbat vicez pemptorij. Scdo ibi: qd si forsitā. Quid si iterposita puocatio nō fuerit recepta. Tertio ibi: saluis. Saluat qdes disponētes sup dsertōe appellatōis. Quarto ibi: qcqd. dclarat pmū dcm̄ hui⁹ ɔstōnis. Quinto ibi. Si qs. punit pueniētē terminū hominis. Sexto ibi: hoc aūt. ɔstō nē determinat. Ab. si.

a Alterius.s.appellātis.
b Rn̄salis. sic vr̄ q negligētia siue dolus pcuratoris noceat dn̄o. de hoc dcm̄ est.s. vt li. nō cōte.c.i.
c Nō. De h potes hr̄e plura exēpla.s. vtr̄ laic⁹ vl' aligs i mīorib⁹ ordib⁹ ɔstitut⁹ eligi possit ad dignitatē vl' mior. xx. v. an. vl' aliq̄s possit hr̄e plura bn̄ficia d iure cōi. d hoc nulla pbatio apd papā ē necessaria cū ipe hēat ius i scrinio pectoris sui. C. de testa.l.oīum.
d Facti qd. Nō facti qn̄qz p̄sentib⁹ ptib⁹ d leui posset pbari: puta p ɔfessionē ptiū vl' p i. strā q̄ hn̄t: vl' p testes p̄ntes
e In lateran̄.s.e. fphēsibil.
f Appellauerit. Istō not. q q appellat si appellatio sua recipiat a iudice vl' ab aduersario approbet: tenet illā psequi sufficiēter q̄tū ad totū negocium al's si nūciū mittat ad ipetrādū tm̄ vel nullū mittat pte altera psēqnte ɔdēnabit i expēsis alteri pti. j.e. nicolao. z.c. iterposita. §.i. al's si n̄ approbet a pplo a iudice aut ab aduersario suffic mittet pcuratorē ad ipetrādū: lz alia ps sit p̄ns. vt i der. iterposita. §.i. sec⁹ ē d appellato: q: ei n̄ ipōit psequēdi necitas: nisi venire velit vl' solus vl' cū aduersario. vt. ij.q. vj. appellator. z pōt negliget cāz si vult. cū sine ipo possit cā tractari si ɔtumax fuerit. C. d tēp. ap.l. vl. §. illud. eo p̄us citato. j.e. p tuas. z no. q q appellat a grauamie: cām i scriptis assignat tenet. z petat apostolos i qb⁹ iudex cām expmat appellationis. z cur appellatō nō sit admissa. vel si forsitā appellatiōi sit delatū: postea statuat terminū appellāti: z si appellat⁹ voluerit: ptes debēt p se vel pcuratores istructos ad cāz ɔtrādā accedere: q si appellās nō fecerit reputabit nō appellās: z ad p̄mū iudicē remittet: z i expēsis parti alteri ɔdēnabit. z si appellās h cōtēpserit: ipe in expēsis ɔdēnabit. vt. j.e. ti. in decre. Inno. iiij. cordi nobis ē. j.e. ti.l. vj.
g Obtineat. ipsa appellatio siue termin⁹ statut⁹ a iudice ad ipam psequēdā erit loco pēptorij. vt eo elapso pcedat iudex i cā: si n̄ fuerit appellationē psecut⁹
h Absentē. hoc pōt itelligi de appellāte z appellato.
i Ac si pemptorie. vt si lis nō ē ɔt. excōicet reus absens q appellauit vl' mittat actor i possessionē cā rei fuādē: si lis ē ɔte. pōt fieri diffinitiua sn̄ia si liqat d cā vl' si n̄ liqat ɔstituat verus possessor.s. d do. z ɔtu. put.s. vt lit. nō ɔte. qm̄ §.i aliis. si actor ē abn̄s q appellauit: pcedat ɔ ipm ad testiū receptionem. z ad diffinitiuā sn̄iaz. vt.s. de dolo.l. cāz q̄. put no. i decre. put. Itē i alio hz appellatio silitudinē cū citatiōe pēptoria: vt sicut pēptorie citat⁹ qn̄ venit nō audit appellās. xxiiij.q. iij. de illicita. sil'r nec appellās q nō psegt appellationē.s.e. psonas. z.c. cū sit romana. In hoc tn̄ differūt: q: pēptorie citato iudex pt facer grāz.s. d of. dele. ɔsuluit. sz si qs nō psegt appellationē: stati tz sn̄ia: vt.s.e.c. cū sit. nec āpli⁹ audit appellās. vt ibi dr̄. z h v̄. saluis zc. z hoc itellige cū notū ē hoc iudici: q appellās nō ē psecut⁹ appellationē i termino cōstituto z ipse nō cōparet i p̄sentia iudicis i ipso termino: al's nō pōt pcedere ɔ absentē.
k Saluis ɔstōnib⁹. h respicit id qd dic.s. v̄. ex tūc i absentē pcedat zc. sz hoc p⁹ sn̄iaz stati rata manet sn̄ia: z pcedit iudex ad executionē tm̄. sz tūc an̄ sn̄iam ali⁹ ē modus pcedēdi: vt dcm̄ ē i notula illa: vt si lis nō ē ɔtestata zc.
l Sn̄ia. sic.s.e. cū sit romana. z. ij.q. vj. appellatore. Qui. n. n̄ psegt appellationē: fingit n̄ appellasse. C. de tēp. ap.l. vl. §. vl. vn̄ ēt retro notat ifamis. ff. de his q no. ifa. furti. sz nūgd ē idē i sn̄ia excōicatiōis: vt si aliquis fuerit excōicatus post appellationē z eā nō psegt: an tūc rata maneat sn̄ia excōicationis. vt fingat nō appellasse. vr̄ q sic: q: retro notat ifamia q ɔdēnat de furto nec psegt appellationē. vt in.l. p̄dicta furti. sz hoc nō ē ver i sn̄ia excōicatiōis. q: aut appellatio tenuit: aut nō. si tenuit excōicatio lata postea ipo iure nulla fuit. j. de sen. ex. p tuas. z ita siue psegt appellationē siue nō: nō efficit postea aliq̄. ff. de regu. iu. qd ab initio. z. xvj.q. iij. §. pōt vltra vnam colū. si appellatio non tenuit ergo excōicatio postea facta statim tenuit. z aliud ē in sn̄ia excōicationis q̄ in aliis: qa effect⁹ aliar sn̄iar suspēdit si appellet. ff. ad tur.l.i. in fi. sed effectus excōicatiōis nō suspēdit p appellationem. j.e. pastoralis. Et hoc sequeretur absurditas si aliquis retro eēt excōicat⁹: sequeretur .n. q aligs canonice elect⁹ esset z tn̄ cassanda eēt electio eius facta medio tpe. Jo. sed pone aliquez epm depositum stati post sn̄iam appellat: appellatiōe pendēte excōicat sub ditus suū: nūgd talis excōicatio tz. Vin. dixit q si epus nō appellauit: vl' si appellauit z non fuit appellationē psecut⁹: excōicatio nō tenuit. ar.l. p̄di. ff. de his not. infa. furti. q: fingitur nō appellasse C. de tēp. ap.l. vlt. §. vlt. si fuerit psecutus: siue cōfirmetur sn̄ia siue nō: tenuit excōicatio. T. dixit z melius: q ex quo appellauit remāsit in officio suo q: q appellat non dr̄ condēnatus. ff. de pe.l. ij. §. vlt. z iteger ē status ei⁹: vt interi fungat honoribus. ff. de ap. interposita z. ff. nihil ino.l. vna. §. integer. z id siue prosequat siue non psequat appellationē excōicatio tenuit z hoc fm p̄dictam rōnem quam Joā. assignauit. si vō nō appellauit: acquieuit sn̄ie: z sic per sn̄iam amisit oēm iurisditionē. vnde si tulit postea sn̄iaz nulla fuit.

Si appellatio recipitur a iudice vel approbat a parte terminus ad eam psequendaz prefixus obtinet vicem peremptorij ut in absentez pcedatur ac si peremptorie fuisset citatus: nec talis termin⁹ preueniri poterit ab aliqua partiū.

SEpe ɔtingit: q cū ad nostrā audientiā appellat: pter defectū partis alteri⁹[a] necz p se necz p responsalem idoneum app. interpositam prosequentis: vel forsitan ex malicia subsequētis responsalis[b] mandatuz pcuratorium occultantis: lites que de facili poterant terminari: remaneant indecise: cū frequēter iuris questio[c] moueatur cuius apud nos probationes necessarie in contrario nō existūt: z interdum etiaz facti[d] questio de leui posset partibus presentibus cōprobari. Unde licet in lateran̄[e]. concil. fuerit constitutum: vt si in quocunqz negocio aliquis appellauerit[f]: z eo qui appellatus fuerat veniente: q appellauit venire neglexerit: competentē illi recompensationem faciat expensarū: vt hoc saltez timore deterrit⁹ in grauamen alterius non facile qs appellet. Quia tamen propter hoc questiones prorogantur: presenti decreto statuimus: vt si huiusmodi appellatio vel a iudice recepta vel a parte fuerit approbata: post terminum appellāti prefixum edicti peremptorij vires obtineat[g] ita videlicet: vt ex tunc in absentez[h] perinde procedatur: ac si peremptorie[i] vocatus ad iudiciuz extitisset. Quod si forsitā iterposita puocatio malitiose recepta vel approbata non fuerit: cū constiterit legitime puocatum nihilominus eam vigorem volumus obtinere: Saluis[k] cōstitutionibus de puocantib⁹ post sn̄iaz pmulgatis quib⁹ appel. suas prosequi nō curantib⁹ post terminum appel. prosequende prefixuz rata maneat sententia[l] q̄ fuerat app. suspensa. Quicquid aut contra citationem peremptoriaz posset ab absente[m] proponi: aduersus appel. huiusmodi valeat allegari. Si quis aūt terminū app. preueniēs[n] tacita veritate[o] litteras impetrauit: z careat[p] ipetratis: z penā ɔtumacie[q] n̄ euadat. Hoc aūt in litib⁹ siue iudiciis exercendis volum⁹ obseruari. Idem lemoniacen̄. z cantuari. episcopis.

Appellatione deserta p negligētiā appellantis potest iudex ex officio procedere in casibus in quib⁹ eius officiū exuberat: z ē casus valde notabilis.

COnstitutus[r] in presentia nr̄a archi. claren. nobis exposuit: q claren. decanatu vacante quidā canonici vota sua in epz transtulerunt[s]: z eps cum quibusdam aliis expresse consentiētibus in eundem archi. ei contulit decanatum. xj. canonicis prius appellantibus ne qs assumeretur p̄ter assensuz oīum[t] in decanū: cū electioni eius. xxv. tum per se tum epo medio ɔsentirent. Cunqz sancti marcelli p̄sbyter cardinalis tunc ap. se. le. p partes illas trāsitū faceret: nō vt appellationi

m Abn̄te ppōi. Hoc vult dicere lr̄a ista: sicut abn̄s pemptorie vocat⁹ qui nō potuit venire iusta de cā detent⁹ audit allegās impedimentum suū: ita q reuocat qd ɔ eū factū est.s. ti. pri. cū bertoldus. z de iudi. si p̄tor. z. iiij.q. v. q̄sqs. sic appellās si nō potuit appellationē suā prosegi ifra terminū cōstitutū audit volēs pbare impedimētū.s.e. cum sit romana z.c. cū ex rōne. z. C. de tēm. ap.l. vl. §. illud.
n Preueniēs. hoc intelligit de termino statuto a iudice vel ab appellante: secus est in termino statuto a lege quē pōt quis preuenire. ij.q. vj. appellatore. dū tn̄ appellatus nimium nō pcuret: vt appellātē in cōmissione ipetrāda supplantet. j.e. oblate.
o Ueritate. q: tacuit ipetrādo q termin⁹ statut⁹ fuisset vel a seipso.
p Careat ipetratis. Iste cui p̄figit tps ab hoīe: nō pōt an̄ terminū illū ipetrare. nūgd illud tps currit i anno appellatiōis: nō vr̄. q: tunc nō est in mora: q: si vellet pcedere: nō pōt vt hic dicit z ei qui agere nō pōt nō currit tps. vt dicit.l. C. de anna. excep.l.i. §. vlt.
q Cōtumacie. q: punit in expēsis.s.e. rephensibilis. z iudex cui fit commissio illū cōdēnabit ad expensas. j.e. co. vt debitus.

COnstitutus. Si appellans in causa electionis ifra tps legitimuz nō psegt non p hoc piudicatur cognitioni faciēde officio iudicis super impedimētis electi. h. dicit vel sūma generalius z notabili⁹ sic vt in rubro. Diuidit. Primo ponit partis narratio. Scdo ibi intellecto: pape motiuum z iudicum datio. ab. si.
r Constitut⁹. hec decre. logt de materia illi⁹.s. de tes. veniēs. ij.
s Trāstulerūt. z gdā aliij retinuerūt penes se ptātem eligēdi: h acto in ipsa trāslatiōe: q eps sine aliis ad electionē nō pcederet: vt. j. dr̄.
t Oīum. i. pter assensuz oīum regsitū: q: oēs sunt vocādi.s. de elec. q sicut. z.c. q: pp. z.c. bone. ij. si velles intelligere preter assensum oīum. s.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

habitum in electione: nō valuisset appellatio: q; nō ē necesse q; oēs ꝓsentiant in electione: q; sufficit consensus maioris ptis: ⁊ sanioris capituli ī electiōibus: er quo vocati sūt omēs: vt dicit illa constitutio: q; propter. ⁊ multa alia iura eiusdem tituli. ⁊. J. de bis q̄ fiunt a ma. parte. c. i. seruata forma illius. c. q; propter.

a Derogaret. qa nec posset si vellet: er quo appellatū ē ad supiorē vl de legatū. s. de of. le. lz. ⁊. s. de postu. bone.

b Delegauit. sz āliter potuit iste legatus delegare cām alij: cū iam eēt delata ad papā p appellationez cōtra id. s. ō of. lega. studuisti. ⁊. c. lz. Jo. dixit q; spāle est in cā vbi appellaī ab electione: q; alter cognoscere possit. Tā. dixit ⁊ melius q; hoc facere nō pōt: nisi de consensu partiū quem credebat ꝫ interuenisse ad hoc vt cām magis instructā frmiteēt ad papā p iura predicta. C. de rela. l. i. ⁊. ij. J. e. intimasti.

c Jndulgēdū. q; indulgeri si dz: nisi er iusta cā. s. e. cū sit. ⁊. c. er rōne.

d Potuissent. sic. s. de elec. bone. ⁊ de do. ⁊ contu. cum dilecti.

e Exceptiōes. duas videlz q̄s statī subiūgit q̄s iudex ex officio suo decurso tpe appellationis admittit: ⁊ de eis mādat inquiri: ne per surreptiōem ꝓmoueaī. ar. s. de elec. cum dilecti. sic. C. de tempo. ap. l. ij. in fi. Jn huiusmodi electionibus precipue valeat officium iudicis. s. de elec. cum nobis olim. ⁊. c. nihil ē.

f Renunciasse. q̄ō ei licuit. vij. q. i. q̄ periculosuz ⁊. C. de pac. figs ī cōscribendo: vnde amplius nō ē audiēdus. ar. J. de insti. cum venissent.

g Processisse. excedendo fines compromissi: ⁊ ita nihil egit. s. de elect. cum dilecti. ⁊. J. de cōfir. examinata: ⁊. ff. de arbi. pedius.

h Pretermissis. predictis. rj. canonicis ⁊ sine q̄ b⁹ ꝓcedere nō ōbeāt ꝓut exꝓssuz fuit ī trāslatione volūtatū: vt dicit ꝫ lfa.

i Factā. de alio ab illis. rj. pēdēte electiōe decani: de qua ⁊ si dubitaretur an teneret: nō ē alia faciēda. ar. C. qui da. tuto. vel cura. po. l. j. sec⁹ si notoriū eēt. s. e. cōstitutus. ⁊. J. de iurepa. c. illud. vin.

Constitutis. Appellatio frustratoria possessionē ꝓfirmari non impedit ita cōiter sūmaī. sz frm hāc sūmationē ꝫ decre. eēt ī dubio iō sūmo sic vt in rubro ⁊ frm ꝫ ē casus no. Diuidit. Primo. narrat factum. Scō diffinit ibi: nos ergo. Tertio ptestaī ibi: siqd. ab. si.

k Meteñ. er vna pte.

l Adiurauit. talis adiuratio in locum iuramenti bī. ij. q. v. sigs pbyter. J. de purga. cano. c. j.

m Magis vtilē. ad hoc qdē de iure tenenī. ille. n. q; ē doctior ⁊ sāctior ē eligēdus. iij. q. i. lz. ergo cui⁹ cōpatiōe ceteri grecant. xxv. di. §. nūc aūt. ⁊. j. q. j. vilissim⁹. ⁊. lxj. di. in sacertotib⁹ lz talis sit eligendus sufficit si ē idone⁹: q; cōueniēs scīa tolerat in plato. ō elec. cū nobis olī: ⁊ sufficit q; nō sit malus. xvj. q. vij. monasteriū. s. ō ꝑsum. dudū.

n Cantor. sancti saluatoris.

o Maiori. ⁊ saniori: quasi a duab⁹ partib⁹ electus. vnde merito debuit prevalere: quod semper obtinet in electionibus. contra de electi. quia propter. ⁊ in alijs etiaz negocijs ecclesie nisi a pauciorib⁹ aliquid rationabile ostendatur. J. de bis que fi. a ma. parte ca. c. i.

p Jmpotētiā. ipotētia pueniēs er nimia senectute vl corporis ōbilitate bene nos repellit a ꝓmotiōe. lxxv. di. archidia. sz hāc obijciebaī talis ipotētia vt pz er lfa. sz nūqd ē hāda rō potētie ī electiōib⁹ siue diuitiaz siue nobilitatis sicut hī rō dignitatis. ar. q; sic. iiij. q. iij. ī testib⁹. xxx. di. hoc scripsim⁹. xcvij. di. nobilissim⁹. xli. di. nō cogant. xx iiij. q. j. q; J pacē. in auē. de de fen. ci. §. j. col. iij. ⁊. J. ō pbē. ō multa. ff. de custo. ⁊ exbi. re. l. i. ⁊. ff. fa. ber. si q̄ sunt. ⁊. ff. de fi. īstru. l. vl. ⁊. C. q bo. ce. pos. l. vl. sz J vī. vt pauptas ꝓfera. xij. q. ij. gloria epi. ⁊. c. socrates. xv. q. j. illa ī fi. ff. ō va. ⁊ exor. cog. l. i. §. ē cēdā res sanctissima. so. si oēs alie circūstātie pares eēnt bincide: satis pt recurri ad diuitias seu potētiā vt p eas subleueī ecclesia p iura pdicta. Jtē pz b; q; nō recurrit ad dignitatē. cum numer⁹ est longe maior ab alia parte s. de elec. dudum. i.

q Rōnabilē non. Et ꝫ pz q; eps si teneba; deferre appellationi pdicte: q; lz alius sit potētior nō fuit iusta cā appellandi dū tū alter sit idone⁹: ⁊ sic potētia hmōi vl nobilitas si ꝓfertur: sz iō detulit: q; dicebat se velle aliā ꝓponere cora papa.

r Qō aliā vellet. Ex hac lfa satis colligit: q; aliā exceptōez siue aliā cāz possū ꝓpōere cora iudice appellatōis q; exꝓsseriz cora illo a quo appellaui. ar. ff. ō ap. scio q̄stum. ⁊ noua instrā ⁊ allegatiōes possum īducere ī cā appellatiōis. C. de tē. ap. p hāc. sz J. eo. dileto. ⁊. c. vt ōbit⁹: q; si admittit appel. nisi sit rōnabilis cā exꝓssa vt ibi dī. ergo si illā nō exꝓssit postea nō pōt aliā exꝓmere pp q; nō appellauit. Jn casu pfati dico: q; cora iudice appellatiōis possuz opponī q̄cūq; cāz rōabilē volo: siue illā exꝓsseriz ī appellatōe siue nō. vt. s. vt li. nō ꝓte. accedēs. vt. s. de fi. instru. cū Joānes. ⁊ de hoc. s. de excep. denigz. ⁊ multo fortiꝰ si ꝑtestat⁹ sum me velle tūc aliā ꝓponī vt hic: ⁊ si decan⁹ aliā ꝓposuisset hī fuisset audit⁹: sz nullā ꝓposuit: q; nō hēbat qd obijceret: vel mutauit ꝓpositū suū ⁊ supior tenet illā admittere: q; si nihil oppōeret: ipe er officio suo tenet īgrere de ipa electione ⁊ meritis electi. s. ō elec. cū nobis olim. ⁊. c. nihil ē: ⁊. c. venerabilē: imo si aduersarius negligēs eēt: supior dz īgrere de exceptiōib⁹ pemptorijs. s. e. c. pri. ne p surreptionē aliqs adipiscaī honores. s. de elec. cū dilecti. ⁊ in. c. cū nobis olim. qd iuris sit ī alijs casib⁹ ab isto dicet. s. e. dilecto. Jn hac sñia q̄tum ad casum pñtem erat. t. alij vt. Jo. da. colligebant ex hac lfa q; in casu isto nō pt opponi alia exceptio q̄ fuisset exꝓssa: cum succubuit in vna: nec lz variare ne ecclesia diu vacet: vel hic nō fuit admissus: q; cū succubuit in vna presumit calūniose aliā ꝓponere. iij. q. v. placuit. q̄ō prius viri teneas. Ber.

s Jn modū exceptiōis. si. J. ō cōcess. pben. post electionē. in fi. sed cum isti dicactio ad ipugnādā electionē multo fortiꝰ exceptio dz vari ad ipediēdū. s. ō iureiu. quēadmodū: q; turpi⁹ ejicit nē. vt ibi. ⁊ cui dam⁹ actionē: multo fortiꝰ ⁊ exceptionē. ff. de supfi. l. j. §. is aūt. ⁊. ff. de re iu. iuitus. §. cui dam⁹. Preterea q̄liter pōt iste electus pēdente lite recipe dignitatē. ꝓtra id. lxxj. di. tātis. J. de accu. deus oīpotēs. ⁊. s. de test. c. vlt. ⁊. ff. de re mili. q status. Jo. dixit: q; ꝫ id statuit: q; ꝓsumit q; calūniose ⁊ differēdi cā obijciat. ar. s. de elec. cū dilecti. ⁊. s. de resti. spol. lfas. imo vl q; cum ī modū exceptiōis obijcit crimē electo: nisi electꝰ publice fit īfamat⁹ de illo crimine q; differēda sit exceptio. J. de ac. accedens. ar. C. de edic. diui. adria. tol. l. ij. ⁊. C. de fal. l. ij. ⁊ sic vl q; iste sub cōditione recipiat dignitatē si innocēs reptꝰ fuerit. ff. de tu. ⁊ cu. da. ei q. Jtē pz ꝫ: q; lz aliqs sit exclusus a iure excipiēdi: nō tñ a iure denūciādi vel accusandi: sic

ī.ō in reiu. quēadmodum. in fi. sic. ī.ō cōcel. pbē. post electionē. in fi. sed quare iste etiā post cōfirmationē nō pōt obijcere crimē in modū exceptiōis. vt. ī.ō accu. sup his. rū. rōne ꝓsumptionis oneratur vnriori modo agendi: qz de facili repellitur quis a denūciando: ut si fuerit inimicus vel criminosus q ꝺnuncia re nō pōt: cū se nō correxit: vl si nō ꝓmonuit. sīr est vrū agere criminaliter ꝓ pter penā talionis: ſz excipere pōt qlibz criminosus ꝛ excōica tus. ī. de excep. dilecti. in fine. Jo. Alia rō verior est: qz vbi ri⁹ nō posset obijceere crimē in modū exceptiōis ꝙ ꝓfirmatio nē quā iste habuit ꝛ possessiōez corporalē quā mādat papa ꝺa ri huic ꝓsequtur iste plenū ius a quo repelli ñ pōt: nisi ꝙ denū ciationē vl accusationē: vnde exceptio locū ñ hz qz ꝙ exceptio ... repellitur qs ab obtinēdo. vt dicit illa decre. sup his. ꝛ lz ibi sit ꝓfirmat⁹ ꝛ hēat possessi onem: nōduz tñ plenū ius hz. vnde adhuc hz ibi locū exceptō sed ꝺ nō est ita. Jn decre. acce dens. erat ille iam institutus ꝙ papā: ꝛ nō erat sibi nisi sola executio quā papa mādat fieri nisi publice infamatus eēt qa executio ōferri nō ꝺz ptextu ex ceptionis oppositē: nisi exponeret ō falso. ī. ti. pr. ōcetero. ꝛ. ī. ōkal. super eo.

Ex parte. Diuidit. qz ꝙ mo ponit ōcisa consulta tio. Scōo rñsio ibi: ꝓsenti. ab.

a ¶ Periculosuz est ire. no. qꝺ ibi iuder diē pfigeꝝ ꝺz: vbi par tes sine piculo possint accedeꝝ ꝛ oēs sui siue testes siue aduo cati. xxiij. q. ij. siue ō cōiugij. iij. q. ir. hortamur. ij. qō. ij. c. vl. ꝛ. ff. ō iudi. si loc⁹: īmo nec altera ps q ñ pōt venire bone ste tenet ire ad locū ihonestuz ff. ō arbi. si cū dies. §. si arbit. Jtē ñ solū ꝺf loc⁹ incōmod⁹ ꝓ pter inimicitias: ſz etiaz si exce dat duas dietas. vt. ī. ō f̄scri. nōnulli. Jtē nec eꝝ ꝓuinciarū termini os ē facienda citatio. iij. q. vj. neminē. nisi ex spāli iussi one principis. C. ō epi. ꝛ cleri. auē. ſz hodie. C. de ap. cū post. in auē. vt o ēs obedi. iudi. §. ij. col. v. ꝛ vbi citaꝝ qs ad locū pi culosū: ñ sufficit ꝓstare vocatū vt. ī. vt li. ſi ꝓt. accedens. Jo.

b ¶ Nisi iudices. no. ar. iudicē posse reuocaꝝ grauamē vt ap pellās cogaꝝ recedeꝝ ab appel latiōe legitia. ī. e. cū cessante.

Significauit. Summa tur vt i rubro quo ad titu lū. Prima ps ponit q̄relā ap pellātis. Scōa ꝺat iudices ibi quo circa. ab. si.

c ¶ Ad citatōes. facienꝺas. l. qñ capl̄m citabat aliquē: si gilla bat ſras illo sigillo ſz p illud si gillū ñ ōbebāt ꝓstitueꝝ actorē ad cāz. imo cum sigillo noto ꝛ autētico: vel ēt cum citabātur mittebāt nunciū cū sigillo illo nec tñ sufficiebat sigillū ad litē totā. Ber.

d ¶ Constituebat actorē. Adhuc poterat obijci huic actori qꝺ nō erat ꝓstitut⁹ ō auctoritate archipi eborace. qz si capitulū ꝓcūciat aliquē vl ꝓueniaꝝ: aucto ritas ꝓlati ꝺz ītervenire. ꝛ si ꝓlat⁹ similiter agat vl ꝓueniaꝝ: ꝺz hꝫ consensū capituli. ī. ō iudi. cām. ꝛ. ī. ō ꝓcura. c. i. vbi ō hoc. sed si capitulum agat cōtra ꝓlatum suū vl ꝓueniaꝝ ab ipso: tūc habiꝫ capitulo actor ad litē auctoritate iudi cis ad instar minoris: q si vult litigare ꝺ curatorē suū: ꝺabit iuder mīori acto rē vt ist. ō anc. tu. §. vlti. ꝛ ist. ō cura. §. vlt. cum enim ecclesia equiparaꝝ mi nori ꝛ capitulū vicaꝝ ecclesia. ī. ō testa. requisisti. ergo ꝛ capitulū eqꝓaraꝝ mi nori. sed agebat capitulum ꝺ archiepm ꝛ ꝺ rectorē hospitalis q ꝙ archiepz fue rat institutus q dicebat ordinationē hospitalis ad se spectare. capitulū vero ꝺ rium dicebat. vñ in casu isto archiepiscopus non ꝓstaret auctoritatez ca pitulo contra se: ꝛ sic iudicis auctoritate pōt constitui ꝙ capitulum iste ac tor siue ꝓcurator vt dictum ē.

e ¶ Prius conuētus. Nec allegatio ē efficax. ī. de rescri. ex tenore. ꝛ. ī. ō fo. cōpe. c. pē. ꝛ. ī. e. vt ōbitus.

Appellari potest si locus nō tu tus partib⁹ assignatur etiā si fit scri ptum appellatione remota.

Ex parte tua: ꝛ infra. Presenti pagina respondemus ꝙ cū excusetur honeste qui ad presentiā delegatorū iudicum non potest se cure venire citatus: tu vel tui quo tiens ad illos iudices vos euocari contigerit ad quorū presentiaz vo bis piculosuz est ire: libere poteris appellare: etiam si in litteris cōmis sionis ap. fuerit ītmediū itercluſuz: nisi iudices⁽ᵇ⁾ vobis assignent locuz idoneum ꝛ securum.

Dez episcopo decano ꝛ precen tori berfordeñ.

Licite appellat reus si non au ditur excipiens procuratorem ac toris non habere sufficiens man datum vel se prius cōuentum per alias litteras de quibus non fit mē tio in secundis.

Significauit nobis magister hospitalis eboracen. ꝛ infra. Preterea capitulum eboracen. au ctoritate quarūdā litterarū in qua rum sigillo continebatur sigillum capituli ad citationes⁽ᶜ⁾ tantum: cuz aliud sigillum capitulum illud no scatur habeꝫ: quendā constituebat actorē⁽ᵈ⁾: sed licet idez magister alle gauerit ꝙ occasione litterarū illaz actor nō deberet admitti: ꝛ insup adiunxisset ꝙ auctoritate litterarū quarundaz a nobis ad alios iudi ces obtentarū ꝓpus⁽ᵉ⁾ conuentus non debuit ꝙ litteras posteriores in qui bus nulla fuerat mentio de priori bus cōueniri: iudices tñ exceptio nes huiusmodi admittere nolue rūt: ꝓpter quod vocez ad nos ap. emi fit. Quocirca mandamus ꝙtenus si vobis ꝓstiterit ob dictas causas vel earū aliquaz⁽ᶠ⁾ ad nostrā fuisse audentiā appellatū: reuoca to in irritum quicquid post appel lationem huiusmodi nouceritis cē factum: partes ꝛc⁽ᵍ⁾.

Dez magistro. G. archidiacono. ꝛ. v. normāno canonicis suessionen.

Licite appellat reus si non au ditur petens declarari rez petitam in libello.

Significantibus⁽ᵏ⁾. t. ꝛ. r. fratri bus nostro fuit apostolatui ō daratuz: ꝙ cuz inter ipsos ex vna parte. ꝛ. v. ex altera super quadam terra corā iudicibus delegatis que stio verteretur: ipsi cuz plures ter ras haberent: vt terra illa sup qua questio vertebatur ostenderet⁽ʰ⁾ cis dē a iudicibus postularunt. quod cū ipsi facere denegarēt⁽ⁱ⁾ ad nostrā audientiā prouocauerūt. Quo circa mandamus quatenꝰ si est ita reuocato in statum debituz qō post ap. nouerit⁹ attentatum ꝛc.

Dem eboracen. epō. ꝛ de luc. ꝛ de monte molli abbatibus.

Iuder a quo nō potest statuere terminum ad finiēdam appellatio nem: qō si fecerit intelligitur statuis se ad se presentandum.

Ex insinuatiōe prioris ꝛ cano nicoruz sancte barbare nobis innotuit: ꝙ cum inter ipsos ex una parte ꝛ. v. camerarium de tangar. ex altera super quodam manerio coraz iudice ordinario questio ver teretur: ꝛ idem camerarius ad no stram audientiam appellauerit: appellationi terminum non pref igens dictus iuder qui causam illi⁹ videbatur fouere ꝓ eo ꝙ quidam clericus commensalis suus dicti ca merarij in eadē causa fuerat aduo catus⁽ᵏ⁾: hunc terminum ap. pr efi xit: vt ad festū purificationis vtra que pars esset ab ap. prosecutione reuersa⁽ˡ⁾: licet non potuit⁽ᵐ⁾ nobis legem imponere vt eaz teneamur infra dictum terminum expedire: cuz ꝛ secūdum legitimas sanctio nes lis que in consistorio principis speratur inferri: absqꝫ dāno mor intacta pmancat: donec ipsaz faciat introduci ꝛ a ꝓceribus dirimi iuxta morez. interim autez nuncius ca merarij preueni ens nuncium eo rundē: nec ipso vsqꝫ ad terminuz legitimū expectato⁽ⁿ⁾ impetrauit lit teras ꝛ recessit. Quia vero fra us ꝛ dolus alicui patrocinari non debet: mādam⁹ quatenus si est ita

f ¶ Aliquaz. argu. ꝙ qui plura narrat i libello suo quorum vnum per se suf ficeret sufficit vnum ꝓ o bare. ī. de ꝓben. cuz iam dudum. ꝛ. ī. de accu. ac cedens. ꝛ. ī. de rescrip. in ter. ff. de condi. ꝛ demon. falsa. §. i. ꝛ. ī. de priuil. vt priuilegia. argumē. ꝙtra ī. de rescrip. ex parte. vbi de hoc. ff. de excus. tu. qui testō. ꝛ. ī. de rescrip. olim ꝛ. ī. de proba. licet. ſz ibi se obligauit ad ꝓbandū vtrūqz: vt ibi dictū est: ꝛ sic vtraqz istaꝝ exceptio num legitima fuit ad ap pellandū.

g ¶ Et cetera. i. ad nostrā presentiaz cōuocetis ꝛ in cā ꝓcedatis. Jo.

Significantibus. Diuiditur in duas ptes. Secūda ibi: quo circa. Ab. si.

b ¶ Significātibus. hec decreta. ponit. ī. de libe. obla. ꝛ ibi exponitur sed ad alium effectum: ergo non obstat argu. de supfluitate.

i ¶ Denegarēt. ꝛ ita pro nūciandum est super in cidēti siue emergēti. hec questio non erat icidēs: sed potius emergens. de hoc plene dicitur. ī. de ordi. cog. c. j.

Ex insinuatione. Summaꝝ vt in ru bro sm intellectuz glo. q cōiter tenet. Vel summa sic. Si iuder a quo prefi gīt terminuz ad ꝓsequen daz appellationē ꝛ ad re deundum a ꝓsecutiōe nō valet terminus respectu redeundi sed bene valet respectu prosecutiōis ad eo ꝙ neutra partiū ꝓueniri pōt. ponit querelam appellātis. Scōo ꝺat iu dicem ibi: quia vero. ab bas si.

k ¶ Aduocatus. Ex hoc sumebant quidā arg. ꝙ iuder possit recusari: si ad uocatus alterius partis est commensalis ipsius: sed non est sufficiēs causa recusandi. ī. ō of. iudi. c. i. sed si altera ps eēt com mensalis siue familiaris iudicis: tūc pōt recusari. ī. de offi. dele. īsinuāte.

l ¶ Reuersa. hoc facere nō potuit: qz sic eēt imponere legē dño pape vt ꝺ dicit. ꝛ. ij. q. vj. anteriorum. §. ad hoc.

m ¶ Potuit. si. rrj. di. inferior. ꝛ. ī. ō elec. īnotuit. ff. ō mino. minor. ff. ad treb. ille a quo. §. tempestiuū. ꝛ. ī. ō maio. ꝛ obe. cū inferior.

n ¶ Expectato. de termino constituēdo dictū ē. ī. e. personas: qz tripler ē terminus: vt ibi dicit. sed de quo termino intelligitur: quod hic dicit. ō anno appellationis non pōt itelligi: qz terminus ille bene pōt ꝓueniri. dūmodo nimium aduersarius nō precurrat. ī. e. oblate. Jo. itelligit ter minū istum de termino legali. sed de illo non pōt intelligi: qz si non pro sequitur aliquis appellationē vsqz ad annū: postea nō pōt prosequi: qz ra ta manet sīa: vl iuder proceder in principali. ī. e. cum sit romana. ꝛ sic

necesse est vt intelligatur ō termino statuto a iudice: vt intelligamus q̄ vsq; ad festum purificationis altera pars expectare ōbeat: nec antea debeat litteras impetrare: qō cū non fecerit non valēt littere ante terminū illum impetrare: vt hic dicit. ꝛ. s̄. e. sepe. ꝛ sic terminus iste statutus fuit ad p̄sentandum se iudici: licet alia fuisset intentio statuētis terminus ip̄s ꝛ sic quia nō poterat statuere illū terminum valeat qō statuere potuit: q; si nō valet vt ago: valeat vt valere pōt. C. pl̄ valere quod agi. l. j. per totum: ꝛ qō de tali termino intelligatur: patet ex littera vbi dicit. interim aūt ꝛc. quasi ante terminū statutū ab ipso iudice vñ nō valēt l̄fe.

a Audiatis cām. vt si de his constiterit: littere camerarij non valebunt vt. s̄. c. sepe. ꝛ iste procedet in causa ſm iuris ordinem: alioquin remitterentur ptes ad iudices camerarios ꝛ punirentur in expēsis. s̄. de rescrip. cetex. ꝛ. s̄. de do. ꝛ contu. ex litteris. Ber.

Bone. Potest intelligi pluribus modis. vt. j. patebit sed ibi rendo verbis l̄fe vt mos geratur cuiq; lec. sūmatur generalius sic vt in rubro. Prima pars ponit allegationes appellātis. Secunda appellati. in tertia pnunciat ibi p̄missis. Ab. si.

b Ingressus. videtur q̄ male. j. ō pūile. pastoralis. quod verus est nisi spāliter hoc esset ei cōcessum. vt in decre. pastoralis: vel nisi clericus premortuus eox noīe posse dīsset. s̄. ō resti. spol. cum venissent. vin.

c De iure cōi. hoc enim videt spectare ad ipsum de iure. lxiij. dist. si in plebibus. j. de instī. cum venissent. imo potiꝰ ad archiepm vt ibi dicit. quia archidiaconus hoc habebat ex donatiōe archiepiscopi.

d Noīe archidiaconi. ꝛ ita archidiaconus intelligebat possidere p aliuz: q; q p aliū possidet: possidere intelligit. instī. ō interdi. §. possidere. ꝛ. s̄. ō p̄scrip. si diligēti. ꝛ. s̄. ō resti. spo. cum venissent.

e Una pro curationē. h ratio non fuit sufficiēs: q; solutio pēsionis nec dominiuz nec possessionem probat. nec priuat alium sua possessione. s̄. ō fide instru. inter dilectos. ad fi. ꝛ. s̄. ti. p̄ri. cum bertoldus. ff. ō acquiren. pos. q̄uis. §. i. Jo.

f In eum statum. ſz cū abbas ꝛ monachi spoliati fuissent p laicos illos ꝛ non p archidiaconū: quomodo cōpetit eis interdictum vñ vi ꝯ archidiaconum: nec ēt videtur fecisse cōtra appellationē monachorum: ꝛ sic ē cōtra. s̄. ō resti. spol. cum ad sedē. in fi. potest dici q̄ restituuntur hic non ex vi interdicti: sed iudicis officio. ar. ij. q. i. i primis. vbi remouetur tertius q̄ succederat iam defuncto: ꝛ forsitan cōstitit pape q̄ abbas possidebat: cū appellatio fuit ab ipso interposita: vl̄ forte hec facta fuerāt p laicos mādāte archidiacono. vl̄ ratū hītē. vñ tenetur vnde vi. vt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. deiecisse. ꝛ. §. sed ꝛ si quis. ꝛ. s̄. de resti. spol. cum ad sedem. lau. vl̄ q; scienter archidiaconus recepit rem qua monachi fuerunt spoliati: ꝛ ita succedit in vitium. s̄. de resti. spol. sepe. ꝛ. s̄. de iudi. q. u. ꝛ hoc verius puto vnde tenetur ad ipam rē restituēdam cum fructibus medio tpe perceptis. vt hic dicit: ꝛ non solum perceptis: ſz qui p̄cipi potuerūt. s̄. ō resti. spo. gratuis. ꝛ q; post appellationē rē recepit ab illis laicis. vnde oīa restituūtur in pristinum statum tpe appellatiōis facte.

g Ex verisimilibus. sufficit ergo. q̄ sit probabilis cā appellationis ſz nō sit vera vl̄ necessaria talis videlz ds ēt: q̄ si ēt probata legitima ēt tunc valet appellatio. j. eo. vt debitus.

Dilecti filii. Si contra superiorē suum quis itinerat ad papam habet p̄ appellāte ita q̄ excōicatio postea in eum lata non tenet: vl̄ al̄r. ꝛ sic vt in rubro ſm vnum intrinsecum intellectum. Prima pars ponit q̄relam. Scōa dat iudicium ibi: cum aūt. Ab. si.

b Facto p̄uocare. q̄ plus ē factis demonstrare q̄ verbis dicere. ff. de edil. edic. si tñ. §. ei qui. ꝛ. ff. ō legi. ō gb⁹. in fi. s̄. eo. ad audiēdā. ꝛ. j. e. vt nostr̄. sic facto renūciat qs iuri suo. j. de his q̄ fi. ama. par. ca. ex ore. ꝛ. s̄. de offi. deleg. gratū. ꝛ etiā factis mētimur. xxij. q. v. cauete. ꝛ factis p̄sentit quis. j. de p̄di. ap. per tuas. ꝛ ipo facto p̄sentit q̄ malis. xliij. d. si rector. v. q̄d aliō est q̄ tacendo terga prebuisse ꝛc. ꝛ factis qs pbat ic̄ōtinens xxviij. di. p̄scr̄. ꝛ. xlj. q. ij. q̄tuor. factis etiā ratuz habem⁹ ff. rē ra. ba. l. iij. §. falsus. ꝛ factis negamus deum. xij. q. iij. exīmāt. Et ita sicut nō tenet excōicatio post appellationē. j. de sen. ex. p tuas. sic non tz excōmunicatio post iter arreptū ad papam. Sz nō est ita in archiepiscopo. q; papa vocat⁹ ē i plenitudinē pātis: alij i partē sollicitudinis. ij. q. vj. q se scit. ꝛ. s̄. de vsupal. ad bonorē. Jo. dixit aliā rōnez scilicet q; non itur ad archiepz per querimoniam. sed hoc ē falsum. j. e. solicitudinē. ꝛ. s̄. de offi. ordi. ad reprimendā. Sed videt q̄ iter arreptum non sufficiat p̄ appellatiōe i iudicio nisi iusta cā allegatur talis: que si esset probata ꝛc. ꝛ. j. e. vt ōbit⁹. cū aliter nō valet appellatio. sz post sniaz diffinitiuā nō sufficit iter arreptum nisi viua voce appellaret: q; ibi ē op⁹ facto. ar. j. de sen. excō. a nobis. vbi nō prodest iter arreptum in parte decisa. ꝛ i scriptis etiaz appellandum ē. ij. q. vj. forma: ꝛ. j. e. cordi. li. vj. ꝛ. ff. de ap. a sentētia. §. vlt. alias iter arreptū nihil operat: nisi incontinenti qs appellet viua voce. ꝛ aliō añ sniam q̄ post: q; excōicatur post iter arreptuz vt b. ꝛ ita p̄ide habet ac si excōicaret post ap. vt hic. ꝛ preterea archiepūs non poterat esse iudex i causa ppria. cum inter ipsum ꝛ capitulum ebore. ēt cōtroversia sup capella ista. j. ō no. ope. nunci. c. ij. p qua cōtroversia monachi isti ibant ad curiā. vñ excōicatio nō tenuit post iter arreptum: ꝛ sic non obstat q̄ dicitur iter arreptū non sufficit p̄ appellatiōe in iudicio: q; hic non erat iudex archiepūs: vt viri. ꝛ credo idē ēe si capitulum hēat causam cum epo: vt si capl̄m mittat ad archiepm pro cā illa. ꝛ epūs excōicat nuncium post iter arreptū: q̄ sniam non tenet cū archiepūs in hoc casu sit iudex epi. vl̄ dic q̄ sec⁹ ē in archiepo: vt dictū ē. Ber.

Pastoralis. In isto pncipio. Primo ponitur consultatio. Scōo rñsio: ibi respondemus. Ab. si.

i Expresse. ar. q̄ oīa intelligunt p̄hibita q̄ non inueniuntur in iure concessa. s̄. ō transla. inter corporalia. vbi ō hoc expresse indulgetur appellatio si ēt remota sit appellatio in rescripto si iudex ōnegaret restitutionē spoliato. s̄. ō resti. spo. ex cōquestiōe. Itē si nō vult admittere recusationē consanguinitatis. s̄. e. postremo. Itē si non facit exp̄mi res petitas in libello. s̄. e. significantib⁹. Itez si citat partes ad locum non tutum. s̄. e. ex parte. si cogit partes litigare coram subdelegato suspecto. s̄. ō offi. ōle. sup q̄stionum. in fi. Multa exempla posses assignare i q̄bus recipit appellatio. licz sit remota i rescripto. vbicūq; p̄mittit ius appellare ſm antiqua iura bene admittebat appellatio licz causa in iure non exp̄meretur vūmodo non esset manifeste frustratoria ō qua intellige q̄ dicit v. nos igitur attēdētes. vbi p appellationem frustratoriam ēt si non ēt manifeste. ꝛc. i. mānifeste frustratoria alias si hēat qualēcūq; excusationē p̄ terat appellare vūmodo non constaret ipam frustratoriaz. ij. q. vj. ad romanā ꝛ plurib⁹ aliis ibidē. ꝛ. s̄. e. psonas. ꝛ. c. puenit. ꝛ. c. cum sit romana. hodie vo siue sit remota appellatio siue nō i rescripto nō pōt appellari nisi p̄babilis cā fuerat allegata talis: que si forte ꝛc. Itē siue sit expressa in iure siue non causa

ppter quã appellatur vũmodo sit ꝓbabilis bene tenet appellatio. ℸ. e. vt vbi tus. ⁊ ita cõstitutio ista addit huic decre. hoc. s. q; si cã ꝓbabilis pp quã appellatur nõ sit erpssa valet appellatio. ſm hãc decre. non valebat: gd opetur remotio appellatiõis hodie: dicẽt. ℸ. e. vt debitus.

a ¶ Emẽdari. nõ. n. debuit appellanti obesse q; nõ fuit sue appellationi delatũ cũ appellatio eius iusta fuerit. ij. q. vj. appellatoꝝ. ⁊. s̃. e. sepe: hodie vero ñ stam⁹ huic ſz ei qõ dr. ℸ. e. vt obit⁹. vt videlz appellatõ teneat siue gratiamẽ i iure sit erpssus siue nõ dũ tñ sit ꝓbabile.

¶ Uerũ Licz excõicat⁹ ab excõicatiõe appellet nihilominus ónũciari pt ac bñficij reditib⁹ spoliari. ꝓmo ꝙsultatio. scõo rñdio ibi: nos itaq; ab. si.

b ¶ Ad tps. q enim appellat a iudice ordiario sup aliq̃ cã ad tps tñ erẽpt⁹ ẽ ab ipo quãtuz ad illã articulũ: sed in alijs remanet iudex: ⁊ tñ pendẽte illa cã pt illũ si voluerit in alia cã tãq̃ suspectũ recusare. s̃. e. ad hoc si i vna. ⁊. c. ꝓposuit. ⁊. c. cũ teneamur. ⁊. ℸ. e. romana. ℸ. cũ vo. li. vj. i õlegatis sec⁹.

c ¶ Casu. hoc dicit pp cria notoria l gb⁹ nõ admittit appellatio. s̃. eo. cum sit romana. ⁊ c. consuluit.

d ¶ Dormitasse. s. ne vlterius sit ꝓcedẽdũ: q; appellatõe iterposita extinguit ꝓnũciatum: vt. ff. ad turpil. l. i. ſi.

e ¶ Executionẽ. h rõ nõ ẽ sufficiẽs. q; ñ appellat a snĩa excõicatiõis. nã cũ qs absoluit ab ẽ petitiõe alicuius hmõi snĩa secũ trahit executiõez ⁊ tñ ab ea appellat. s̃. de excep. significauerũt. ab executore appellat si mõuz excedat. ij. q. vj. ℸ. ab executore. ⁊. s̃. c. pr. qõ ad ꝙsultationẽ. Itẽ snĩa furti trahit secũ suã infamiã. ff. de fer. nõ põt. ⁊. ff. de bis q noinfa. furti. Que ẽ ergo cã. ℸ De. q dixit q; deus ligat nõ bõ. rj. q. iij. nemo. vbi de hoc ⁊ a ꝑncipe nõ appellat. Illa vr̃ vtor rõ vt bõ crescat p merituz parẽdo ẽt iniq̃ snĩe. ar. viij. q. j. sciẽdũ. ⁊. rj. q. iij. qd ergo. ⁊ vt magis timeat disciplia ecclesiastica lau. Jo. dixit q; ꝙstõ ecclesie hoc facit vt magis timeat. sic. n. ꝙstõ bonum facit q; snĩa que cito ligat quo ad eius effectũ tardi⁹ liget. ij. q. vj. anteriox. ⁊. rj. q. iij. cũ apud. Jo. ſz vr̃ q; nõ sit dr̃ia inter snĩam excõicatiõis ⁊ alias snĩas imo idẽ. vbi gr̃a: cũ dico excõico te statim es excõicat⁹. ita q; nihil aliud est necesse. Idẽ ẽ cuz dico ꝙdẽno te vt solvas illi. r. q; statim es ꝙdẽnat⁹: ⁊ si appellet ab ista snĩa ꝙdẽnatio nõ remouet ꝑ appellationẽ imo remanes ꝙdẽnatus quãtucũq; appelles: sicut ille remãet excõicatus q; post excõicationẽ appellat: qõ ꝑz ꝑ snĩam appellationis in qua dicit: cõfirmo vel casso ꝑmam sententiã: ⁊ sic snĩa semp durat vtroq; casu. in alijs sentẽtijs appellatio retardat id qõ nõdum erat. s. solutionẽ vel rei de qua ꝙdẽnatio facta est traditionẽ: q; vez ẽ istũ cõdẽnatũ ſz nõ est vez istũ adhuc soluisse. ⁊ si statim ꝙdẽnat⁹ solueret ⁊ postea appellaret nihil releuat talis appellatio nisi in euẽtu cause appellationis. ff. de ap. cum ex causa. In excõmunicatione nihil ẽ qõ possit appellatio retardare. verus effectus snĩe ẽ vt cõdẽnatus soluat q; ad hoc agit: ⁊ finis excõicatiõis ẽ vt sit excõmunicatus. ⁊ in ipa ꝓlatione snĩe statim pueniat ad istuz finẽ. sed in alijs sentẽtijs ꝙdẽnationis non statim ꝑ sententiã consequitur finẽ i. iudicatum. ⁊ appellatio impedit solam executionẽ q; ad hoc est opus facto lz condẽnatio sit facta. sed in sentẽtia excõmunicatiõis nõ est ita opus facto quo ad suum effectum nisi vt publicetur.

f ¶ Secũ trahat. ex quo ꝑz q; snĩa excõmunicationis: vel statim ligat: vel statim nulla est. ſz qd si aliqs excõmunicatur post appellationẽ ꝓbabilẽ: aut iste ẽ excõmunicatus aut nõ: ꝓbo q; nõ ẽ excõmunicatus q; excõmunicatus est post appellationẽ ꝓbabilẽ que legitima ẽ. ergo nõ est excõmunicatus. ℸ. ó sen. ex. ꝓtuas. ⁊. ℸ. e. dilect⁹. ſz ꝫ videt sic q; iudex appellatiõis ꝓnũciat appellationẽ nõ tenere ergo ꝑ ꝫs ꝓnunciat excõicationẽ tenuisse. Rñdeo qs dubitat an talis excõicatio teneat vel nõ. ex futuro pẽdet an teneat. sicut ex futuro euẽtu pẽdet an teneat matrimoniũ vel nõ. ℸ. de frigi. ⁊ maleñ. fr̃nitatis. i fi. vñ h argumẽtatio nõ valz: iste ẽ excõicat⁹ post appellationẽ ꝓbabilẽ q; si ꝓbata eẽt ⁊c. ergo excõicatio nulla ẽ: imo ẽ inferẽdũ ergo ꝑ excõicato nõ ẽ babẽdus: ⁊ tñ reuera excõicatus ẽ q; statim ligat snĩa excõicationis vel statim nulla est. tñ si talis medio tpe adeptus esset ecclesiam non videt q; eẽt ea ꝓuãdus q; ipsum ꝓbabilis error excusat. ℸ. de seu. ex. sacro. cum interim licite cõmunicetur ei i oĩb⁹ sacramentis. ℸ. e. dilectis. ⁊ qcqd tũc facit valet. iij. q. vij. ℸ. tua. v̊. verũ. ⁊. C. ó test. l. i. Item q; medio tpore status eius integer ẽ. ff. nihil ĩno. ap. pen. l. vna. ℸ. integer. nec dãnatus dr̃ qui appellauit. ff. de pe. l. ij. ℸ. ij.

g ¶ Subtrahunt. qui. n. extra ecclesiã est nihil noie ecclesie põt possidere. viij. di. quo iure. ⁊. xxiij. qõ. vij. c. ij. ⁊. iij. ⁊. xxxj. di. eos. ⁊. c. ꝑter hoc. si tñ non hz aliud vnde viuat: dico ei interim ꝓuidendum de bonis ecclesie: ⁊ q; deposito ꝓuidet. l. distinc. studeat. habẽda est enim rõ ne egeat ff. de re iudica. inter cos. in fine. ne cogatur i cleri obꝓbriũ mendicare. xcij. dis. diaconi. lz videat q; male meriti publica egestate debeant laborare. ff. depos. bonafides. Item illud põt intelligi i eo casu qñ in snĩa hoc exprimitur q; bona ecclesie subtrahant ei. cum enim excõicatũ cõpem⁹ relegato. ⁊ relegato ad tps nõ subtrahantur bona nisi hoc in snĩa exprimat. C. de pe. l. deportatorum. sic ⁊ in excõicato idez vr̃. nam q̃diu quis alijs rõnibus põt cõstringi nõ sũt ei subtrahenda stipẽdia. C. de execu. rei iudi. stipendia. xvj. q. vj. illud. qui autez excõicat⁹ est in vna ecclesia excõicat⁹ est q̃tuz ad alias. xj. qõ. iij. c. ij. ⁊. iij. ⁊. iiij. q. v. quisquis. s̃. de offi. ordi. ad reprimẽdam sed nunquid est idẽ in suspenso: vt si suspensus est ab vno epo q; suspensus habeat q̃tum ad alios. sic si est suspensus ab officio q; snĩa facit ius q̃tuz ad oẽs. xix. q. ij. due sunt ⁊. vij. q. i. si qs ꝓsbyter. ff. de interdi. ⁊ rele. l. relegatorum. ℸ. interdicere. ⁊ ℸ. sequẽ. ℸ Posset forte vidistingui. vtruz suspensus esset ꝓ crimine quod irrogat infamiam vt tũc vbiq; suspensus sit: si non irrogat infamiam tunc non vbiq; est habendus pro suspenso: arg. ff. de postul. ex ea. sed prius dictum ꝓualet quia suspensus ab officio nihil debet de officio ecclesiastico attractare. alꝫ est deponendus. ⁊ in hoc egparatur excõmunicato. ℸ. de cle. ex. vel suspen. mi. ca. ij. ⁊. iij. ſz si suspensus est a beneficio in vno loco: tunc dico q; in alio loco potest habere beneficium. vt. xxj. distinctione placuit. lviij. distinctione. c. ij. Sed nunquid absolutus potest recipere vel petere fructus medij tẽporis sibi sublatos? distingue vtruz iuste an iniuste sit excommunicatus. si iniuste potest. ij. questione. v. super causis. ⁊. ff. de re mili. l. pe. ⁊. ℸ. de concess. ꝑben. quia diuersitatem. si fuit iuste excõmunicatus non potest. C. de re milit. cum allegatio. libro. iij. ad hanc distinctionez facit op. ℸ. de sen. excõmu. sacro alioquin spe restitutionis facilius delinqueretur. l. di. c. i. q; facilitas venie incentiuum tribuit delinquendi. xxiij. questiõe. iiij. ẽ iniusta. pene. n. non solent repeti. ff. de condi. inde. pene. ff. de procu. qui proprio. ℸ. vt in ceteris Jo. Ego credo quicquid dixit Jo. licz deposito prouideatur ne i cleri obprobrium mendicare cogatur q; excommunicato in nullo sit prouidendum qui contemnit claues ecclesie cui participandum non est nisi forte fame periret tunc õbet ei subueniri: quia poterit adhuc ad ecclesiã redire. Ber.

appellationi: tanquã cõtraria allegans nõ est audiẽdus nisi notoriũ sit accũ illuz esse iniustũ super cuius emẽdatione adiuit inferiorẽ.

Sollicitudinem pastoralis: ⁊ infra. Sane cum sicut recepimus duobus coraz episcopo litigantibus alter eorũ ad sedem ap. appellasset episcopus appellantẽ reputans contumacem: ipsum excõmunicationis vinculo innodauit: qui coram metropolitano de episcopo sibi petijt iusticiam exhiberi: asserens quod post appel. legitime ad nos interpositaz ipsum excõmunicauerat: ⁊ petens se ad euz statuz in quo fuerat appella. tẽpore a metropol. reduci: denunciari videlicet absolutũ: adijciens etiam quod ap. non renunciabat obiecte: sed prosequi volebat eandẽ: ⁊ infra. ¶ Nos igitur inqui. t. t. rñdem⁹ q; sicut metropolitan⁹ de appel. ad nos interposita cognoscer̃ omnino ñ valet: sic nec de bis⁸ que post appellationẽ fuerãt innouata dũmodo ó alijs cognosci nõ possit nisi de appel. pariter cognoscatur: vel de bis que appellationis causam contingere dignoscuntur.

Dem episcopo parificũ.

¶ Si appellans ad superiorez. cõparet coram iudice inferiori super concernentibus ipsam appellationem: ipsi appellationi renunciare videtur. Si autem protestet q; ꝓpter hoc non intendit renunciare

Sollicitudinem. Si excõicat⁹ ab epo postq̃ appellauit ad papaz hãc cãm defert simpliciter ad metropolitanũ appellationi renunciat ⁊ archieps nõ cognoscet. qõ si fecerit põt eps appellare nisi notorium sit excõicationẽ non tenere. vl summa sic vt in rubro ⁊ est bonus casus. cõis diuisio. Secũda ibi: nos igitur. ab. si.

b ¶ Taliter rñdemus. Respõsio ꝑme qõnis: que fuit vtz metropolitanus de hmõi qõne valeat cognoscere.

i ¶ Cognoscere. dubitationis cã fuit hec. q; fuit h noua iniuria. vñ opus erat noua querela. ff. de excep. rei iudi. si mater. ℸ. eãdez. sed secꝫ ẽ: q; ⁊ si sit noua iniuria tñ pẽdet ex ꝓcedenti fcõ nec posset ó illa cognosci nisi cognoscerẽt de appellatiõe. si. s̃. e. cũ teneamur. ⁊ sic ꝑz q; si suspendit iurisditio alicuius in ꝑncipali ⁊ in accessorio. ℸ. c. pri. ℸ. ꝓterea. sicut delegato ꝑncipali delegat accessorium. s̃. de offi. deleg. ꝓterea. ⁊. c. prudentiaz. ℸ. serta. Jo. ar. ℸ. s̃. c. pri. ℸ. i.

h ¶ De bis que. sicut nec de priuilegijs tñ pape. s̃. de iudi. cũ venissent nec de causa ad papam delata. s̃. de offi. dele. licet. nec de causa specialiter alij commissa. s̃. de offi. dele. studuisti. ⁊. ff. de iudi. iudicium. Tũn. ⁊ est arg. q; idem iuris est in accessorio qõ in ꝑncipali. simile. ℸ. eo. c. priori.

a ℂ Jin quo. hic innuit solutionem certe questionis que fuit vtrū si epūs appellauerit ab archiepō an teneat appellatio.

b ℂ Epūs posset. sed q̄re posset epūs appellare cum ipe dicat appellationez illius nullā t ercōicauerit post illā appellationē? so. ideo appellat q: si appellatio est aliq̄ p supiorē ad quē est appellatum dz cognosci t corrigi q̄ postea minus legitime factum est: t quia si metropolitanus procederet t īueniret epm in culpa puniret illuz t ideo auditur appellans tāquā cuius īteresset. vinc. sed ꝑ. s. eo. q̄ fronte. §. de bis. vbi non audiē epūs appellans ne absoluatur ercōicat⁹ ab ipso. illud intelligiē ō eo qui petebat ab archiepō absolutionem offerendo cautionē: t ideo nō tenet ibi appellatio epi propter piculū ne vecederet in ercōicatione: t q: eius non interest ne absoluatur. ℔ vero appellat ne cognoscat vtrū sit iuste ercōicatus vel iniuste t eius īteresse archiepūs: dz si vel let recedere ab appellatiōne bñ pōt archiepūs interponere partes suas t cognoscere de illa ercōicatione t illuz absoluet. ℣. Sz q̄re iudex non pōt cognoscere ō appellatione ab ipso facta sicut cognoscit an sua sit iurisdictiō. ff. de iudi. si quis ex aliena. ff. si quis in ius voc. non ierit. l. ij. t. s. eo. cum parati. t ideo non potest cognoscere de appellatiōe quia cum probabilis causa exposita est in appellatione iam exemptus est a iurisditione illius: t est illi suspectus. vt. s. eod. ad hoc si. t. c. proposuit. t p̄sumptio ē pro ipso q̄ semper vellet iudicare ꝑ sua iurisditione. t eadem est causa q̄re arbitri cognoscant de suspitione t non ipse iudex. sed cum dubitatur de iurisditione sec⁹ est q: de hoc ipso an sit iudex agitur q: semp presumitur ꝑ iurisditione quādiu in contrariū non ostendatur et quo apparet delegatio vel ordinaria iurisditio. vt. s. ō rescrip. sup lris in fine.

In quo[a] casu si metropolit. ad cognoscēdū partes suas interponeē forte presumeret: epūs posset[b] ad ap. beneficiū cōuolare. nā ad officium eius qui de ap. cognituras ē pertinet prudenter corrigere q̄ contra ipsaz inuenerit attēptata. Si vō notoziū[c] eristeret quod mandatum episcopi indiscretuz fuerat vel iniustuz cui non tenebatur subdit⁹ obedire: ac per cōsequentiaz ei liq̄at euidenter subditum legitime prouocasse potest archiepiscopus auctoritate metropol. ōclaraē[d] subdituz irrationabiliter extitisse anathematis mucrone ꝑcussum. Cuz autez[e] excōmunicatus qui appellauerat iurta prescriptaz formam coraz archiepiscopo deponit contra episcopū questionē[g]: metropol. ad recognoscendū de causa potest interponeē partes suas: cū ille appellationis ꝓsecutioni renunciasse tacite[h] videatur: sed si verbo vel facto ap. se velle prosequi protesteē: non est tanquaz[i] aduersa petēs t si bi contrarius audiendus.

I Dem epō t cantori trecen̄.

℣ Per appellationē legitime interpositaz principale cū accessorijs ad iudicez ap. defertur: t snie excōmunicationis t interdicti post appellationez late non tenent

Dilectis filijs decano altisiodoren̄. ac magistro. r. altisiodoren̄. episcopi procuratore in nostra presentia constitutis: idem magister proposuit: q⁹ cum dictus episcopus presbyterum domus dei in qua dispensationem plenariaz obtinere dignoscitur detineri faceret[k] vinculis mancipatum pro eo quod bona quedam eiusdem domus que furtiue subtraxerat restituere detractabat: propter quod etiaz ab eodem episcopo fuerat excōmunicationis vinculo innodatus t supradictus decanus episcopum monuisset vt ei restitueret uel saltē redderet presbyterum memoratum quem ad iurisdictionem suā spectare firmiter asserebat: episcopus metuens ne decanus aliquid in suuz preiudiciuz attentaret: se ac suuz statuz ecclesie ac ciuitatis protectioni metropol. supponens ad eius audientiaz appellauit. verum decanus post modicuz tempus interdictū[l] huiusmodi promulgauit vt episcopo in ciuitate presente a diuinis in altisiodor. ecclesia cessaret. Postmodum vero cum die appella. prefixo cōprauissent partes coraz officiali curie senonen̄. decanus allegans quod ap. ab episcopo interposite ideo non duxerat ō ferendum quoniā presbyter supradictus adhuc in vinculis tenebatur[m] ad nos vocem ap. emisit: officialis autē iudicauit irrituz[n] interdictum a decāo post ap. episcopi promulgatū: t infra. Quia vero idem episcopus diuersos[o] modos expressit secūdū quos decano paratus fuerat super captiōe presbyteri iusticiā exhibere ad metropol. sedē appellans: decanus nō potuit post hoc ferre sententiaz interdicti: t iō sententiam ipsam ab eo post appellationem legitime[p] promulgataz irritam decernimus et inanem: non obstante quod decanus ad excusationez suam quasi variando[q] proposuit q⁹ priusquā episcopus appellasset snīaz tulerat cuius effectū ad tp̄s durerat suspendenduz[r] t. iiij. q. ij. q̄ pposterū. t. s. ō p̄sūp. lr̄as. lxxxvij. di. gesta. C. ō mu. pfimo. profes. li. r. ar. ꝑ. j. de regula. sicut. ff. de inof. tes. papinian⁹. §. sz nec īpuberis. s. de p̄scrip. auditis. t ē h ar. q̄ si aliqs ꝓtestat licē lz dicat illa v̄ba. salua li. conte. nihilominus facta ē li. ꝓte. ar. s. de ꝓsti. cum. m. fer. ar. ꝑ. ix. q. iij. saluo. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. si in vēdi. ff. ad silla. beres. ff. ō acq. he. pro herede. vij. q. i. pōtifices. s. de elec. cumana. vbi de protestatiōe tractatur.

Dilectus ¶ Primo ponit partis narratio. Scō diffinitio ibi: q: v̄o. ab. si.

k ℂ Faceret. in hoc enī nō icidit in canonē late snie. j. de vepo. grauis. j. de sen. ex. vt fame. sed nūqd lz laico taliter ō tinere clericū habēte administrationē ipsi⁹? ar. q̄ sic. j. ne deri. vel mo. c. ij. sed nō credo. t exp̄e ibi, ōpehēdant ī fraudē v̄bo. s. reddēdo rōnē administrationis. ecclesia tñ illis q taliter deprehēdunt ī fraudē ñ subuenit q: post ꝓhibitionē ecclesie hoc fecerūt vt ibi dicit sicut volebāt iudei capere iesum ī verbo. ō pe. di. vij. c. i. v̄. bi enim adeo t̄c. si. ff. de pig. ac. l. vlti.

l ℂ Interdictū hmōi. hoc facer⁹ poterit decan⁹ ex spāli ꝓsuetudine vt ciuitatē vl ecclesiā maiorē suppōeret interdicto. nā de iure cōi secus est. j. de his que fiunt a ma. pa. ca. ꝯsuit.

m ℂ Tenebat. q: dū quis manet in crimine sup quo appellat nō ē audiendus. s. eo. ꝓsuluit. t. c. cū sit romana. in fi.

n ℂ Irritū. qō facere nō ōbuit pp appellationē decani. vt. j. segtur. Et tñ interdictū nō tenebat pp appellationez epi: q: q facit qō ad ipsum non pertinet etiam si bonum sit improbat rcvj. di. bene quidem. tan.

o ℂ Diuersos modos qui fuerunt illi nō dicit ℔. forsitan dixit epūs q⁹ parat⁹ erat dimittere sacerdotē prestita cautiōe ō restituendis rebus ecclesie vel ō ꝓseruādo ecclesiā idēnez. vl si decanus ostenderet ecclīam illā t sacerdotem ad se pertinere: t ita fuit appellatio iusta. vnde ꝑm hos vel consiles modos volebat ei facere iustitiaz t ideo non tenuit interdictum q: non erat notoriū captiōez presbyteri iniuriosam cē vnde non obstat. s. eo. ꝓsuluit.

p ℂ Legitime. no. q⁹ vocat appellationē legitimā pp ꝓbabiles causas q̄s exp̄ſ sit appellās. qō semp facere dz q appellat. j. eo. vt debit⁹. t. c. cū spāli. §. i. t. s. eo. bone. t. j. e. cordi. li. vj.

q ℂ Mariādo. vnde non debuit audiri. c. pri. in fi. iiij. q. iij. §. Item in crimīali. ō. qui falso. lxxiij. di. gesta. xxiij. q. vij. quod autem. j. de pe. sup his. t. j. vt eccle. benefi. vt nostrum.

r ℂ Suspendendum. sed nō videt q⁹ snīa interdicti possit suspēdi. cū enim interdictū t excōmunicatio pari passu ambulent. s. e. ad hec. quoniā t excōmunicatio non possit suspendi. s. e. pasto: alis. ergo nec interdictum. snīa enim statiz consequitur suum effectum. nam facti quidem questio in arbitrio t̄c. ij. q. iij. §. notandum. nec iudex potest efficere quin dānatuz de furto sequatur īfamia t. ff. ō fur. non pōt. Ad hoc dicas q⁹ snīa interdicti quā tulit decanus fuit sub cōditiōe vel in viē plata: q: suspendit ecclesiā quādocūqz eps eēt ꝓsens. si. ff. ō here. instī. quotiēs. §. siquis ita. t talis snīa bene pōt suspendi p appellationē. s. eo. ꝓterea. ij. t ideo cum appellatio interposita fuerit ante diē ꝯditiōis: īmo cuz appellatio p̄cessit snīam non debuit postea nec potuit ferre nec ereq snīam interdicti. ¶ Pōt tñ dici q⁹ q̄tūcūqz purū sit interdictū pōt suspēdi: t ī hoc differt ab ercōicatiōe sicut effectus originalis peccati suspēdit lz ipm originale māeat de cōse. di. iiij. c. ij. sicut executio dignitatis alicui⁹ suspēdit. xv. q. viij. sigs p̄sbyter. sicut effectus acceptilatiōis suspēdit lz nō ipsa acceptilatio. vt. ff. de do. inter vi. t vro. cū h status. §. sīnaūt. vnde si relaratū ē interdictum ad tempus ipsum tñ manet. ff. de p̄ca. sed si manēte. nec ē opus vt iterū renouet. xxvj. qō. vj. qui recedūt. t. C. de cura. furio. cum alijs. t in casu isto si appellet nō suspē

i ℂ Tiquā aduersa. no. q⁹ nō audit ꝓponēs aduersa. xxiij. q. vij. qō aūt.

ditur interdictum vt dcm̃ est.ℨ.e.ad hec qm̃.sz lra sequẽs:cũ iterũ ꝛc.Jdicit expsse.vñ si tpe suspẽsionis appellet nõ oz postea ereq interdcm̃: vt hic dicit dum modo appellatio sit legitia. Cõtrariũ tñ viderũt Lau. Alin.ꝛ Tã. vt dcm̃ c.ℨ.e.ad hec qm̃.sz ista lra obstat eis.sz qõ b dicit itelligit qñ interdcm̃ positũ fuit l vtẽ vl sub ꝯditiõe.effectꝰ vo excõicationis suspẽdi nõ põt q: q̃cito qs ẽ excõicatus:est membrũ diaboli.ꝛ est pũatus sacris ꝛ cõione fideliũ vñ ad hoc vt efficiat membrũ dei necessaria est absolutio.xj.q.iij.excellẽtissimꝰ.papa tamẽ posset eius effectũ suspẽdere.J.de sen.ex.si vo.q: ꝺ nulla snia facit aliquã.iij.q.vj.hoc qppe maius enz est de nihilo aligd facere q̃ de aliquo aliud vl̃ nihil.de ꝛse.di.ij.reuera. ⁊.fi.I ⁊.fmo igit rpi.q p otuit facel ex nihilo qõ nõ erat ꝛc.Jo.

a ¶ Sequẽdaz.qz appellatiõe interposita nihil est innouandũ.ij.q.vj.appellatio.ff.nihil inno.l.vna. Ex hoc pz quod iuder post appellationẽ diffinitiuam snĩam nõ oz executioni mandare aliqn restituat possessio appellanti anteq̃ de appellatiõe cognoscatur.ℨ.ꝺ iureiu.veniẽtes.ꝛ idẽ dicit hic I ferꝰ:q̃ appellatione interposita nihil oz inouari.

b ¶ Perturbare.qui pturbat diuinũ officiũ sine pena excõicationis põt eijci ꝺ ecclesia.J.de sen.ex.veniẽs.ꝛ.c. cum voluntate.§.sigs ⁊o.

c ¶ Deferẽdũ.pmo nõ ꝺtulit sz denũciauit iterdcm̃ nulluz: vt.ℨ.dt.postea ꝺtulit quo ad pcessuz pncipalis causẽ ꝛ apostolos pcessit vt hic dicit.Tã.

d ¶ Principale.captio pbyteri fuit negociũ pncipale: accessoria fuerũt iterdcm̃ ꝛ eius obseruatio.ꝛ sic pz q idẽ iuris oz eẽ in accessorio qõ in pncipali. ℨ.de offi.dele.pterea.ꝛ.c.prudẽtiã.ad fi.ꝛ.ff.de iurisdom.iudi.l.ij.ff.de reg.iu.cũ pncipalis.ꝛ.ℨ.c.pri.⁊.nos igit.

e ¶ Post appellationẽ.bmõi appellationem dicit legitimã ꝛ tñ factum decani fuit minus legitimum.si.J.de cõcess.preben.ꝯstitutus.q̃tũ ad ptẽ decisam:ꝛ sic vt q̃ appellatio minus legitima ipedit effectũ excõicatiõis.hoc satis potuit eẽ vt factũ decani fuisset minꝰ legitimuz:ꝛ tñ decanꝰ ex alia cã postea potuit legitiẽ appellare

f ¶ Quã denũciatiõi.hic vt q dubio magis stet appellatõi q̃ denũciatiõi excõicatõis ꝛ q̃ ipsi snie cũ tñ potiꝰ psumẽduz sit p snĩa q̃ pro appellatione: qz appellãs tenet pbare snĩaz iniustã.vt.ℨ.e.cuz ecclesia.ꝛ ẽ si.ff.ꝺ mino.minor.xxv.ann. in fi.Joã.Credo q̃ cũ dubitatur an teneat appellatio potius videndus est q̃ in dubio ei cõicandum:.argu.J.de cle.exmi.illud.Ber.

I Dez mediolañ.archiepo.

¶ Postquaz papa aliquã causaz ad se reuocat non valet processus postea p minorem iudicem factus sicut non valet si fuisset ab eo legitime appellatum.

O T nostrũˢ prodeat de vultu dei iudiciuz:et infra.Judicibus dedimꝰ in mãdatis: vt si post scõm mandatũ per quod totius cognitionẽ negocij ad nostrum iudicium reuocauimusᵇ: traditionem sigilli dicto.ℳ.a te cognoscerẽt eẽ factaz: eam decernerent irritam ꝛ inanẽ inhibentes illi ne quomodo libet eo vti pſumeret. ⁊ Cuz plus sit romanũ pon.ad se aliquod reuocaꝛ negociũ quaz quẽquaz ad eũ super aliquo negocio ꝓuocare.

I Dem abbati sancti felicis.ꝛ.g. canoñ.bonoñ.

¶ Si terminum ap.ꝓsequende statutũ ab homine altera pars prevenit hoc tacito litteras impetrando littere nõ valent:sed terminuz iuris etiaz appellatꝰ ꝓuenir potest dũmodo nimiuz non precurrat.ꝛ vbi ex dilatione imminet periculuz etiaz neutra parte ꝓsequente põt iuder ad quez supplere partes cõpellendo ad prosecutionem.

O Blate nobis vre littere cõtinebãt:qꝺ cum qdaz iudices: qbus causa que iter sambꝛ.ꝛ rino coꝛ.plebes vertebaꝛ:fuerat ab ap. sede cõmissa:pro plebe sambriensi snĩam ꝓtulissent:ac procuratores plebis de rinocore.ad nos fuerit sine termino appellatuz:nec delatũ appellationi fuisset:nec ad ꝓsecutionez ipsius terminus a iudicibus partibus assignatus: plebanꝰ de sambro.sup obseruatione predicte snie sicut rationabiliter lata erat nostras ad vos litteras :ꝛ alia ps alias commissionis litteras a nobis super infirmanda eadem post modum ad alios iudices impetrauit nulla in posterioribus litteris ꝺ prioribus habita mentione. vnde in dubitatione vocato: an posteriores iudices vel vos ꝺ illa ꝺbeatis cognoscere nos super hoc consulere voluistis.et infra. ⁊ Licet igitur appellanti legitime a sentẽtia i dulgeaꝛ annus a lege : aut ex iusta causa bienniuzʰ ad appel. interposi. prosequendam:quia tamen huius modi terminus potest restringi nõ solum a prouocante veruz etiaz a iudice a cuiꝰ snĩa ꝓuocaꝛ: cuz ideo fit cõstituti nõ vt terminus ipe preueniri non possit:sed ne valeat ꝓrogariᵐ:credimꝰ distinguendũ in quo casu littere impetrãtur: ꝛ qdẽ quãdo certus terminus ab appellante vel a iudice ap. perfigiꝛ ꝓsequẽde si eo tacito appellatus ⁿ litteras impetrauerit:hmõi littere tanquam tacita veritate surrepte obtinere non debent aliquam firmitatez. Si vero non sit aliquis terminꝰ a iudice vel ab appellãte pfixus psº appellata infra terminũ ꝯstitutũ a lege: dũmodo nimiuz non pcurratᵖ vt appellãtẽ in cõmissione impetrãda supplantet: ꝯmissiõis lras poterit ipetrare:quaꝝ auctoritate i ap.cã legitime procedatur: ita q̃ si appellans voluerit in causa appella.procedere:oportebit eũ agere sub iudice sic obtento : nisi possit eum legitime recusare.q̃ si agere noluerit apellatus potest nihil ominus prosequiᵍ causam ipsam: maxime si sentiat sibi ex dilatione imminere grauamẽ. ⁊ Superior quoq̃ iuder si viderit ex dilatione periculumʳ imminere: potest ꝛ oz

stea facta non valuit tanq̃ a non suo iudice.ſt.ℨ.vt lit.pen.ecclesia sancte marie.ℨ.de offi dele.lz.ꝛ.ℨ.de postul.bone.

i ¶ Cũ plus.sic ipso facto negat aligs clericatũ.J.ꝺ sen.ex.ꝛigit.ꝛ.J.de vi.ꝛ ho.cle.c.vl.ꝛ plus ẽ reuocare negociũ ad se q̃ sit appellare.sed post appellationem nihil ẽ inouãdum. vt.ℨ.c.pri.ꝛ.c.bone.ꝺ multo fortꝰ postquam superior ad se negocium reuocat inferi or nihil facere potest.ij. questione.i. nomen.ꝛ si iuder dicat se velle referre negociuz superiori statim tenetur partibus tradere acta.J. eodem intimasti. si partes hoc approbauerint.C.de relat. .l.ij.simile supra eodem dilecti.vbi de hoc.Bernardus.

O Blate.Communis diuisio.secunda pars ibi.lz igitur. que distinguit ꝛ scõm membrũ distinctiõis psequit ibi:si vo.in tertia istruit iudicẽ ibi:superior. In quarta ibi:ex his concludit ad secundum ꝓpositu. ab.si.

k ¶ Bienniuz.ℨ. eodem cum sit romana.ꝛ.c. constitutus.

l ¶ A procurante.nisi p sonas.

m ¶ Prorogari.nisi ex iusta causa supra eodem ex ratione.ꝛ.c.cum sit romana.ꝛ hic.

n ¶ Appellatus. idem ẽ de appellãte supra eodez ex insinuatione.ꝛ supra eo.sepe.

o ¶ Pars appellata.ps appellata non potest preuenire terminum legalẽ nisi secunduz quod hic dicitur.ij.questione.vj. appellatore.terminum vero statutum ab hoie neutra pars potest preuenire.J.eodez sepe.pars appellans infra terminum legalez quãdocũq̃ põt:ꝛ si vult potest litteras impetrare cuz in eius fauorem annus cõcedatur eidem.J. de confir.bone. Item ꝛ illud scias quod infra terminum legalem debet causa appellatiõis esse terminata:nec potest vltra protẽdi.ij. qõ. vij. ci q appellat.ꝛ.C.de tempo.appel.l.vlti.§. vlti.ꝛ l.nemo.nisi ex iusta causa prorogetur supra eodem cum sit.ꝛ.c. constitutus.ꝛ hic.

p ¶ Precurrat. Et sic nemo debet preuenire diligentiam alterius captiose.si.xvj.qõ.iij.placuit.ꝛ ff.ad tertul.l.ij.§. si mater.ij.

q ¶ Prosequi.etiam altera parte absente ea tñ pus citata vt hic patet.ꝛ ij.q. vj.appellatore.ꝛ.ℨ. de sen.ꝛ re iudi. cum bertoldus.ꝛ.C.de temp.ap.

l.vlt.§.illud etiam.ꝛ est expressum.J.e.c.pri.

r ¶ Periculũ. Ne ecclesia in spiritualiꝰ vel temporaliꝰ ex mora detrimentum incurrat in quo casu posset etiam li.non contesta.procedi.ℨ.vt li.non cõtest.qm̃.§.i.ar.ℨ.e.cõstitutus.

s ¶ Ut nostrum.hec decre.est pars illius quaz habes.J.vt ecclie.benefi.vt nostrum.ꝛ per illam intellige istam.

b ¶ Reuocamus.ꝛ ita qcqd postea factũ fuit nõ tenuit:ꝛ ita traditio sigilli po

a ¶ Priorib⁹. hoc intellige vñ tamē priores lre de alterius ptis appellatione fecerint mentionē: alʒ nō valerēt veritate tacita ipetrate. j. de confir. bone. t. s. de rescrip. ex parte.

b Per tuas ¶ Lōis diuisio. Secunda pars ibi: nos igit. Ab. si.

¶ Liquebit. no. q⁹ si iudici nō liquet de cā tūc debet ꝓstituere presentem possessorez: nec audiretur aduersarius nisi de proprietate: vt. C. quō t quando iu. cōsentaneū vel si liquet procedat ad diffinitiuam sniam t hoc intellige i cāu altero istʒ decre. cū fuit appellatum testib⁹ publicatis añ sententiā: vt. s. de do. t ꝓtu. prout. vbi ō hac materia plene dicit. Item si possessor ē pñs t actor absens tunc siue lis sit ꝓtestata siue non potest dari diffinitiua snia si constet de meritis cause: t sic intelligit s. de do. t cōtu. causaz. t sic pōt ēt itelligi. s. de restitu. spolia. audita. t. C. quō t qñ iu. autē. qui semel. sed si nō liquet ei de cā absoluet reū ab obseruatione iudicij t in expensis ꝓdēnabit sibi actorem C. de iudi. properanduz. §. si quidez. nec obstat qō dicit actore non probante reus t si nihil ꝓstiterit obtinebit. vj. q. vlti. actor. t j. vt ecclc. be. vt nostrum t. s. de cā poss. t proprie. cum ecclesia: illa regula locum bz cum ambo sunt ꝑsentes. sz i alio casu istius decre. cū appellatur a snia bz illā ꝓfirmare vel infirmare. ij. q. vj. i fi. Sz pone q⁹ indices pores q tulerūt sniam ꝓdēnationis crediderūt actorē bene ꝓbasse intentionē suā cū in veritate nō probasset: in causa appellatiōis altera pars q̄ appellauit ē absens p ꝓtumaciā vt ibi dicit: t ille ꝑ quo lata est snia ē pñs. iudicib⁹ cōstat q⁹ pñs nō ꝓbauit vnde sniam cōfirmare non possunt. credo q⁹ cassanda sit snia: t qz ille reus est ꝓtumax adiudicabunt pñti possessionē reseruata questione proprietatis absenti sicut facerent añ sniam. vel dic q⁹ sufficit tantū infirmare sententiā ꝓdēnando absentem in expensis. ij. q. vj. in. §. appellatore. Ber.

c Debitus. Notabile t famosum ca. bñs multa noua dicta vtrū qz ius limitātia. t. b. d. in sūma vt in rubro simpliciter inherendo v̄bis lre. nā hec v̄ba vario modo intelliguntʒ vt infra dicet: diuidit principaliter i tres ptes. In pma ponit duplex ꝓstitutionis cā. In scōa. cōstitutio ibi: statuimus. In tertia q̄dā ptestatio ibi: Saluis. Ab. si.

c Deferat. si. C. qñ ꝓuo. nō est necess. oēm bonorē. t sic est ar. q⁹ iudices honorādi sunt ꝑpter suā dignitatem.

d Corā idoneo. hoc ō dicit qz si cōueniat corā nō suo iudice nō obstet ei qz debet allegare ꝓuilegiū fori nec ꝓiudicat ei qō facit corā eo. s. ō iudi. at si clerici. t. s. de fo. cōpe. si diligēti. t. c. significasti. t ē ar. ad qōnem vtrū interruptio fcā sit p lit. ꝓtest. corā nō suo iudice: q⁹ non sit iterruptio fcā pz. C. ne de sta. defun. si pater.

e Ante sententiā. no. q⁹ dicit āte sententiā. ergo de appellatōe post sniam nihil statuit: qz qō de vno dicit de alio negat. xxv. di. q̄lis. t. s. de ꝓsump. nōne. qō verū credo: t idē dꝯ i decre. noua. e. tit. cordi nobis. lib. vj. Et ita pz q⁹ hodie idē iuris ē i oīb⁹ iudicib⁹ delegatis t subdelegatis t ordinarijs a qb⁹ nō pōt appellari nisi cā rōnabili allegata scripta vel nō scripta: qz dicit corā idoneo iudice: t sic nō bz locū hodie decre. illa sup questionū §. si vero duo. vbi dicit q⁹ si delegatus alij ꝓmittat vices suas ab illo poterit appellari lz cā sit appellatione remota ꝓmissa: sz q̄tuz ab alia bñ lz Cum ergo remota sit appellatio ante sniam ipo iure vt hic ꝓbatur: quid opat remotio appellationis cū papa scribat appellatiōe remota. Joan. dicit q⁹ remotio appellationis hoc hodie opat vt post sniaz appellari nō possit quin iudex possit mandare sniam executioni non obstante appellatione nisi hēat cām ꝓbabilē appellādi: sz si nō ē remota appellatio tūc pōt appellari post sniam fm q⁹ appellabat añ ꝓstitutionē istā. s. de of. dele. super eo. sz hoc nō est verū: qz ō appellatōe p⁹ sniam nihil statuit p istā ꝓstō nē vt dicit. t Jo. ēt nō ꝓsistit i hoc: imo dicit q⁹ si remota ē appellatio ñ potest appellari nisi in casib⁹ expssis a iure. s. e. pastoralis. t si ñ ē remota tūc appellat quotiēs bz ꝓbabilem cām appellādi talem: que si esset ꝓbata t. c. vnde potest dici q⁹ illud idē opat hodie remotio appellandis cū apponit in lris qō olim opabat qz potest appellare in cāis tm̄ expssis a iure lz sit remota appellatio: in nō expssis nō poterit appellari: vt. s. e. pastoralis. vbi non tamē qdā de illis casib⁹ t ita p remotionē appellatiōis nō posset hodie appellari in casib⁹ nō expssis: sed in alijs posset. Et vi hui⁹ ꝓstōnis pōt appellari vbicūqz qs grauat lz grauamē nō sit expssū i iure: t qz iniquū erat q⁹ aliqs euidēter grauat⁹ nō posset appellare q habebat ꝓbabilē cām appellādi cuz casus ille nō essz expssus in iure: emanauit ista cōstitutio qua cauet q⁹ qcūqz bz probabilē cām appellādi talē: que si esset ꝓbata t. licet illud grauamen nō sit expressum in iure possit appellat t ita hec cōstitutio ad alia extēdit q̄ illa decre. pastoralis quotiens enim noua lex constituit ad eas spēs ptinere nō videt q⁹ bus spāliter ipa lege pena addita ē. ff. de pe. sanctio legu. t ita ꝓstitutio ista ꝓmittit appellare vbi remotio appel. prohibebat. ergo siue sit remota appellatio i lris siue non idem iuris est. Si enim nō ē remota ap. pōt appellare vbicūqz ꝓmittit appellatio ꝑ iura spālia. vt. s. eo. postremo. t. c. ex parte. t. c. significantib⁹. t nō in oīb⁹ consimilib⁹ vbi exprimit in decre. q⁹ possit ap. t beneficio istius ꝓstō nis pōt ap. in oīb⁹ alijs casibus nō expressis vbi exprimit talis cā: que si foret probata legitima eēt: lz illa nō sit scripta in iur: t ita pz q⁹ remotio ap. quo ad veritatē nihil opatur: lz ꝑ otius apponit ad cautelam quia plus timeri solet qō specialiter prohibet q̄ qō generaliter impat. xxiij. di. q̄. q̄. t consuetudo est ecclesie: t tā in ꝓncipalibus questionib⁹ q̄ in incidentib⁹ re

f Si dicat. t si ꝑ terea appellauerit eius appellatio nō est admittēda. ij. q. vj. eius qui. ff. de ap. reci. eius g. t sic correcta sunt iura illa. s. e. meminimus t. c. ad hoc. sicut. t. s. de offi. dele. cū cā. q: non prodest nunciuz ꝓmisisse ad superiorē nec prodest etiam bēre lras qō plus est que nondum sunt iudici presentate: vt hic dicit. Ratio huius ꝓstitutionis fuit ne quis sine cā declinet examē ordinarij iudicis vt ꝓprius honor debitus iudicib⁹ deferat. C. qñ ꝓuo. non est ne. oēm honorem. vnde sicut nō pōt declinari iudiciū eius ꝑ appellationē frustratoriā sic nec ꝑ missionē nūcij: qz ꝑ missionē nūcij nō intelligit prouocasse facto vel verbo cū cā nondum esset mota nec cōminata nec ad iudicē aliquo mō insinuata. Unde licitum est aduersario ad iudicium ꝓuocare t ius suū ꝓsequi coram ordinario: t ita preuenire aduersarium nec prodest illi lras allegare si nondum sint iudici ꝑsentate: t ita quasi preuentus oportet eum coram ordinario respondere quia iudices illius non prius dicuntur iurisditionem recepisse cū effectu nisi cum eis lre ꝓsentent. s. e. sup eo. ij. in fi. sic cum quis citat si postea pendente citatione mutauerit domiciliū quasi ꝓuentus oportebit eū rñdere. s. de fo. compe. c. pe. sic t iste qui iam habebat lras i arcba sua ꝓuētus ē ¶ Preterea p scōm rescriptū non tollatur iurisditio delegata nisi de ea fiat mētio: multo ꝯtius videt q⁹ nō tollat ordinaria nisi de ipsa fiat mentio. facilius enī tollit extraordinaria q̄ ordinaria. iij. q. iij. §. ei autē. Sup hoc dicas q⁹ si iurisditio ordinaria iam cepta est per solā citationē ammodo nō pōt tolli quantuz ad cām illam per litteras pape nisi de hoc fiat mentio in rescripto sicut t in delegata. Sz si ordinaria iurisditio nō est cepta p citationē ꝓuenit bñ p rescriptū ꝓut quotidie fit: nec est necesse fieri mētionē in rescripto de ordinaria. t hoc ō vt dixit Jo. qz ordinaria iurisditio generalis est. vñ tollit ꝑ specialem quātum ad illaz spēm que delegatur. s. de rescri. pastoralis. ar. j. e. ti. c. i. t coīpo q⁹ papa scienter cōmittit cām eā transfert a ptāte ordinarij. s. de offi. dele. pastoralis. §. ꝓterea. Et tu dicas aliā rōnem meliorem: cū enim dñs papa sit iudex ordinarius omniū hominū: vt. ix. q. iij. cūcta. potest quilibet ipm audire ꝑ simplicem querelam re integra. ēt ipe pōt cognoscere vel delegare: nec est necesse q⁹ faci at mētionē de iurisditiōe minoris: t ꝑ ap. itur ad ipm sicut i legato ꝓtingit de quo minus videt. s. de offi. leg. c. i. Itē t h corrigit istō. s. de rescriptis plerūqz. vt statī qs possit aliū preuenire habentē potes lras que non sunt iudici ꝑsentate: de hoc tamē dicit. s. de rescri. c. i. t ita pz q⁹ ille q primo suas lras exhibet iudici siue ꝓuenit alium in citatione facienda per ordinariū vel p delegatū ille obtinebit. ad hoc facit. s. de rescrip. capitulum sancte crucis. t ita r ō refert que sint prime vel secūde re integra existēte. t sic intelligit ꝓstitutio ista re nō integra existēte locū habēt alia iura: in qb⁹ cauetur q⁹ nō valet scōm re scriptum nisi faciat mentionē de primo. b.

v

a ¶ D elegato fuerit. ꝛ ita videt̃ ꝙ si p̃me lr̃e delegato sint assignate ñ potest pueniri ab ordinario vel delegato p sc̃das nisi fiat mētio de p̃mis. Sed quid si nõ ꝓcedãt p̃mi iudices nunq̃d valebũt secũde vel q̃diu debēt expectare secũdi si nõ possunt p̃mi ꝓcedere ip̃editi iusta de cã :põt dici ꝙ in h casu locũ habeat dec̃ e. illa plerũq3. s. de rescri. vt si nõ ꝓcedãt p̃mi iusta cã cessante valeant secũde. S3 si nõ curãt ꝓcedere tũc moneantur p ordinariũ vl p secundã delegatũ vt ꝓcedãt infra terminũ ꝯpetentē q: vn⁹ iudex ꝓpter negligentiã amittit iurisditionē: ꝛ alter postea ꝓcedit in cã. s. de offi. ordi. significauit. ꝛ. s. de offi. deleg. prudētiã in fi. ꝛ. s. de foro cõpe. l3. ꝛ. c. ex tenore. ne ꝺ dolo ꝛ malicia ꝑ altera cõmodũ ꝯsequat̃ q: dignũ ē vt ꝑꝑ negligentiã siue dolum ꝑdant iurisditionē Ista notula intelligit̃ cũ p̃me lr̃e sunt iudici p̃sentate nulla citatione facta p eas: sed non est curandum de his q̃ in illa dicũtur q: lr̃am istam pũsq̃ ꝛc̃. d3 itelligi ꝑut df̃ i sequẽti notula que incipit, s3 nunq̃d: ꝛ in. l. fi. illi⁹ notule ꝛ si ꝓpterea q: si df̃ pueta iurisditio p solã p̃ntatio nẽ; l3 lr̃a ista hoc innuat.

b ¶ Assignate. sed nunquid sola p̃ntatio lr̃ax̃ siue assignatio sufficit vt nõ possit pueniri ab ordinario siue alio ꝺlegato: ex hac lr̃a videt̃ ꝙ sic. S3 ꝯ poti⁹ vr̃ ꝙ sola p̃ntatio siue assignatio nõ sufficiat: q̃m video ꝙ si duo sint ordinarij possum aduersariũ meũ puenire corã altero quem voluero eligere nõ obstãte si aduersarius dicat ꝙ volebat ꝛ deliberauerat me cõuenire corã alio cũ quo tractauerat nisi ipsi⁹ citatio puenisset: ꝛ idē credo in legatis siue delegatis siue i delegato ꝛ ordīario re itegra. Rē itelligo itegra3 añ citationē p quã iurisditio ꝑpetuata ē ꝛ nõ p p̃ntationē. s. de offi. dele. gratũ vñ q̃ꝺ dicit pri⁹ ꝛc̃. supplendũ ē maxime q: idē post p̃ntatione3 ꝛ añ citationem nisi aliud viderē. ꝛ hoc dicit̃ in fi. illi⁹ no. ꝛ si ꝓpterea p sola3 presentationē vel aditionem ordinarij nulla ēt facta citatione non est preuentus aduersari⁹: s3 p citationē puentus est. s. de fo. cõpe. c. vl. ꝛ p solã citationē iurisditio ꝑpetuat̃ ꝛ non p solã p̃ntationem. Si alibi inueneris vbi dicat̃ ꝙ sola p̃ntatio sufficiat reducas illa ad id quod hic dicit̃. Ber.

c ¶ Ex rationabili cã. colligit̃ euidēter ex hac lr̃a ꝙ semp sit cã appellatõis talis: q̃ si eēt ꝓbata legitima eēt: ꝓponēda ē cora3 iudice a quo appellat̃ ꝛ. j. cu3 cãm. in fi. vbi df̃ de hoc. Sed põt q̃ri q̃ cã dicat̃ ꝓbabilis: vtru3 illa que videt̃ iudici vel alijs: videt̃ ꝙ hoc nõ sit referendu3 ad opinionem iudicis. j. de sen. excõ. sacro. sicut nec ad opinionē iudicis refert̃ q̃d dicat̃ manifestũ: sed ad ipsa3 rei veritatē. j. de v̾b. si. cum olim. ad id facit. iij. q. vj. iudicet. Sn̄abit. n. iudex in h s3 ꝙ sibi vr̃: habita tñ collatiõe sapientũ si nõ ē est cert⁹. ar. ff. de arbi. qual̃ē. ꝛ iudex estimabit ex opinione animi sui ea q̃ ꝓponuntur. ar. iiij. q. iij. §. item sepe fit. Si v̾o iudex dubius remanet q: iudex nõ põt certificari an sit ꝓbabilis vel nõ in tali dubio deferat appellationi. j. de sen. excõ. sacro. ad fi. q cũq3. n. appellat a grauamīe siue in iudicio siue extra cãm rõnabilē d3 allegare in scriptis ẽm tenorē cõstõnis Inno. iiij. j. eo. cordi. li. vj. al̾s reputabit̃ non appellans: vt ibi dicit̃. Ber.

d ¶ Rationabiliter. q: cãm quam ꝓposuit in appellãdo nõ fuit ꝓbabilis: vt ex euentu cause appet. Quid aũt debeat ꝓbare appellans in cã appellatõis: df̃. j. eo. iterposita. vbi de hoc. Sed qualiter remittit̃ ad illũ a quo appellauit cũ hēat eũ suspectũ. s. e. ad hec. sed nõ p̃t dicere illũ suspectũ cũ ex ꝓpria culpa ꝓcesserit illa suspitio: sicut ille q nõ ꝓseq̇t̃ appel. s. eo. ꝑsonas. ꝛ. c. cũ sit romana

e ¶ In expēsis. hoc generaliter obtinet ꝙ qui deficit in appellatõe punit̃ in expensis. s. de testi. significauerunt, de expēsis istis plene df̃. s. de do. ꝛ contu. finem. ꝛ. s. de rescrip. c. vl.

f ¶ Aliogn. hic p3 ꝙ si iudex appellationis ꝓnũciat appellationem tenere ꝙ ꝑ hoc non expirat eius officium: sed incipiet postea cognoscere de causa principali. C. de re. credi. generaliter. §. fin aũt. ꝛ in auc. de san. epis. §. si q̃s ꝯtra aliquem in prima colũ. col. ix. Dicas ꝙ hoc locũ habet quando appellatur a grauamine ante sententiam: q: tunc iudex datur quasi sub cõditione quo ad p̃ncipalem causam. vnde primo cognoscit de grauamine ꝛ si inuenia3 legitimã appellationem tunc pronunciat legitime appellatum fuisse ꝛ postea ꝓcedit super principali: si male appellauerit ꝓnunciabit male appellatũ ꝛ remittit partes ad priores iudices in expensis appellantē ꝯdēnãdo: vt hic dicit̃: ꝛ sub hac forma semper rescribit̃ quando appellatur a grauamine. Si vero appellatur a sentētia diffinitiua tũc iudex d3 cognoscere ꝺ meritis cause ꝛ videre an bene vel male sit iudicatũ. ꝛ si bene sit iudicatu3 ꝯfirmabit sn̄iam vel cassabit si male iudicatũ fuit: vt. ij. q. vj. in fi. ꝛ. C. de ap. eos. in q̃b⁹ df̃ ꝙ iudex tantũ ꝓnunciare d3 sn̄iam iustam vel iniustã. Si vero plura capitula sint in sn̄ia siue plures articuli iudex pro parte põt cõfirmare ꝛ pro parte cassare ꝛ reformare sn̄iam ẽm ꝙ iustum fuerit. j. de testa. c. raynutius. ꝛ. c. Raynaldus.

g ¶ Causis. ille enĩ semp sunt referende ad se. apo. j. de baptis. maiores. Que dicant̃ maiores cãe no. s. de offi. dele. ꝙ trãslationem.

impetrauerit ab eodem priusquam delegato[a] fuerint assignate[b]. Cum autē ex rationabili[c] causa putauerit appellandũ coram eode3 iudice cã probabili appellationis exposita: tali videlicet que si foret probata ꝺberet legitima reputari: superior ꝺ appellatiõe cognoscat. Et si minus rationabiliter[d] eum appellasse constiterit: illum ad inferiorem remittat ꝛ i expēsis[e] alteri parti ꝯdemnet Aliogn[f] ipse ꝓcedes. ¶ Saluis cõstitutionibus de maioribus causis[g] ad se. apostolicam referendis.

Idem in eodem.

¶ Si iudex a quo est appellatum a grauamine illud reuocat p̃t in p̃ricipali causa procedere.

Cum cessante causa cesset effectus: statuimus vt siue iudex ordinarius siue delegatus aliquid comminando[h] vel interloquendo protulerit quo executioni mandato alter litigantium grauaretur: et sano vsus consilio ab huiusmodi interlocutionis vel comminatiõis effectu destiterit: libere in cause cognitione procedat: non obstante si a tali comminatione vel interlocutione fuerit appellatum: dũmodo nõ sit ex alia cã legitia suspectus: ne ꝓcessus negocij friuolis occasionibus retardet̃.

Idem in eode3.

¶ Volens iudice3 recusare debet coram eodem suspitionis cãm probabilem proponere. ꝛ eam coram arbitris cõiter eligendis probare: qua nõ probata sua iurisditione iudex vtitur in principali: ea vero ꝓbata remittit negociũ ad superiore3 vel cãm ꝯmittit ꝺ rcusatoris ꝯsēsu.

Cum speciali sit prohibitione[i] prouisum: ne quis in aliquem excommunicationis sententiam nisi competenti[k] cõmonitione premissa ꝓmulgare presumat: volentes ēt prouideri ne forte ꝯmonit⁹ frustratorie recusationis vel appellatiõis obtentu monentis possit declinare examē. ¶ Statuim⁹ vt si allegauerit se iudicem hēre suspectu3: cora3 eode3[l] cãm iuste suspitionis[m] assignet: ꝛ ip̃e cũ aduersario: vel si forte aduersariu3 nõ hēat cum iudice[n]

h ¶ Comminando. videt̃ ergo ꝙ si iudex cõminatoria verba proferat parti: ꝙ ex hoc possit appellari nisi de hoc satisfaciat iudex: q̃ꝺ tñ non est verum q: ex officio suo comminari deb3. ff. de iudi. in pem ptorio. ꝛ. s. de resti. in integrum tum ex litteris. in fi. nec etiam debet statim quis moueri propter asperitatem verborũ. s. de rescrip. si quando. S3 qualiter iudex põt mutare consilium suum in alterius iniuriam cõtra regulam istam. ff. de regu. iur. nemo. sed certe eode3 modo quo appellãs põt mutare consilium. vt. ij. q̃ꝺ. vj. si quis libellos. sic ꝛ iudex. ꝛ intellige si appellãs adhuc non fecit sumptus ad prosequenda3 appellationem. ff. de condi. ob cau. da. si pecuniam in p̃n. sed si sumptus vellet reficere potest adhuc reuocare grauamen: q: iam nõ interest illius j. eo. interposita. §. ij. Sed nunquid iudex post decem dies potest mutare suã interlocutoriam: videtur ꝙ non: q: postea transit in rem iudicatã sicut etiam in diffinitiua. s. de elec. cum dilecti. ꝛ. s. de testi. significauerũt ad fi. ar. ꝯtra. ff. de re iudi. q̃ꝺ iussit. põt dici q̃ꝺ l3 trãseat in rem iudicatã quo ad hoc ꝙ post decem dies non possit appellari: non tñ quo ad iudicē quin possit reuocare suam interlocutoriã: q: ꝛ appellãs post decem dies possit renunciare appellationi q: ꝛ ipso facto renunciat quis eo ꝙ non ꝓsequitur ip̃am. s. eo. ꝑsonas. Aduertat tamen qualiter corrigat suã sententiã siue errorem q: si ita dicat. Ego reuoco sentētiã meã siue corrigo errorem meum: sic fatetur se errasse. ꝛ sic ille habuit probabilem cãm appellãdi: ꝛ sic videtur ꝙ iurisditio ab illo trãslata sit ꝛ sic canon non posset reddere sibi iurisditionem cum fateatur cãm a se trãslatã. curiali⁹ ergo dicat nõ credo te grauasse: sed si grauaui te in aliquo illud reuoco. arg. colligit̃ ex hac decre. ꝙ interlocutoria non trãseat in rem iudicatã. Sed verum est ꝙ non trãsit vt dictum est quin iudex bene possit illã reuocare re integra. Sed quantum ad illum ꝯ quem lata est sn̄ia si non appellet infra. x. dies bene trãsit ꝛ sibi imputetur ꝙ non appellauit: q: sn̄ie acquieuisse videtur. arg. s. titu. pri. ꝙ ad cõsultationem. Jo. Item hic est arg. ꝙ actio semel extincta reuiuiscit. arg. ff. de bo. pos. ẽm tabulas. l. pen. §. q testamento. ꝛ est contra illud de conse. di. iiij. si queris. ꝛ. ff. de solu. q res §. areã. sed hoc est beneficio huius constitutionis. ꝛ quia iudicis est corrigere quod minus legitime fecerit. j. de accu. qualiter ꝛ quando. alia iura plura hoc dicunt.

¶ Cum spãli. Prouidet ꝯciliũ ꝯ frustatorias appell. ꝛ recusationes in vtrisq3 tradens formã q̃liter iuste fiant ꝛ quõ in eis ꝓcedendm sit. Et est. c. multũ allegabile ꝛ quotidianum. Et põt specialius hoc prin. sic summari vt in rubro. p̃mo recitat antiquã ꝯstõnem. sc̃do ꝓmulgat nouã ibi: statuimus. p̃mo ponitur vna cõstitutio. secundo alia ibi: Porro. tertio ꝓtestatur ibi: ceterum. Ab. si.

i ¶ Prohibitione. quã hēs. j. de sen. excõ. sacro.

k ¶ Competenti. trina. s. vt. xvj. q. vij. oēs decime. xxij. q. iiij. de p̃sbyterorum. ꝛ. xxiiij. q. iij. de illicita.

l ¶ Coram eodem. s. e. secundo.

m ¶ Iuste suspitionis. Quid si dubitetur an sit iusta quia non est in iure expssa ꝛ al̾s dubitaretur: respondeo arbitri electi de hoc cognoscant. primo an sit iusta: q: oĩa que ad hunc articulũ ꝑtinent ad arbitros ꝑtinent. s. de offi. deleg. c. suspitionis.

n ¶ Cum iudice. hoc intellige quando iudex ordinarius ꝓcedit ex officio

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

suo ꝫ aliquē ad famā vt clamo: ē. ſ. ō accu. ſliter ꝛ quādo. ꝛ ſic loquit iſta ꝓſtitutio in ordinario vt bene declarāt ſequētia: aliter intelligi non pōt ꝛ ita tam in ordinario iudicio ꝙ extraordinario. ſ. ingrēdo pt iudex recuſari.

a ¶ Tertiū. ſub hac forma nō poſſet cōpromitti i duos. vt ſi diſſentiūt vt tertius eligāt. ō. de arbi. inſtitut. ꝛ. ff. de arbi. itē ſi vnus. §. ſi in duos. ſed ſi in duos ſimpliciter cōpromittat ſi diſſentiūt p̄ tot: eos cogere dz vt concordēt vel tertiū aſſumāt ff. de arbi. itē ſi vnus. §. p̄cipaliter. ꝛ. ō. de offic. deleg. ſuſpitiōis. §. i. item arg. ꝙ arbiter quantum ad hūc caſum poſſet egredi fines inuōctos: qō verū eſt auctoritate duōs conſtitutionis. alſ nō poteſt. ō. de arbi. cum dilectus. ff. de arbi. non diſtinguemus. §. vlti. Ber.

b ¶ Diſtricto p̄cepto. ꝛ ſic videtur ꝙ idem faciat p̄ceptus canonis qō facit p̄ceptum iudicis: vt beneficio huiꝰ canonis teneantur ꝓcordare vl aliū eligere ſz q: canō iſte penā iſtā nō ponit iudex recuſatus ꝓpellat illos ꝛ penā eis ꝓponat ſi non concordant ō. de offi. dele. ſuſpitionis in fi. q̄ ſit poteſtas iſtorū arbitrorū dī. ō. de offi. ō le. c. ſuſpitionis. in fi.

c ¶ Terminus. ab ipſo iudice p̄figendū infra quez arbitri ſuſpitionis negociū terminare ꝓcurēt. ſ. eo. tit. legitima. in concil. lugd. que corrigit illā ſuſpitionis in hoc trſi. ꝛ merito iudex recuſatus arbitris iterū terminū p̄figēt debet infra quē cām ſuſpitionis determinent ſicut iudex a quo appellat poteſt ꝛ debet prefigere terminum appellanti infra quem cām appellationis proſequatur alioquin in cā procedet. vt in. §. ſeq. ꝛ ō. eo. ſepe. ꝛ eadem ratio eſt in vtroq; caſu. ſ. nec pretertu friuole appellatiōis vel recuſationis negociū prorogetur: ideo decret. illa ſuſpitionis corrigit quantum ad hunc articulum. b.

d ¶ De recuſatoris. not. ergo ꝙ hec conſtitutio loquitur in ordinario qō ex eo p̄batur: ꝙ iudex recuſatus cōmittit alij negociū illō qō nō poteſt facere delegatus inuito recuſatore. ō. eo. ſecundo. immo ſtatim ſuſpenſa eſt poteſtas ipſius: vt ibi dictum eſt: que loquitur in delegato trī. ſic. ō. de ſo. ꝓpe. ſi qs ō clericuz. ꝛ. xj. q. i. puenit. ꝛ. ō. ē. ad hec. ꝛ. ſ. vbi ordinarius recuſatus cōmittit alij cām probata primo ſuſpitione ſm tenorē huius conſtitutionis. Sed ō. ō. de ſo. cōpe. lz. vbi ordinarius recuſatus non committit negociū: immo ibi recurritur ad alium iudicem: ſed illa loquitur ſm cōſuetudinē loci cum vacat imperiū nec ꝓrinet ius cōmune: ꝛ ſic pz er hac conſtitutione ꝙ ordinarius pōt recuſari: ꝛ cā ſuſpitionis probanda ē coram arbitris. ꝛ ſm determinationē ipſius intellige iura p̄dicta que loquunt de recuſatione ordinarij. Nota ꝙ hec clauſula de recuſatoris aſſenſu ſm Jo. ſi determinet totalē diſiunctā cōmittat negociū vel ad ſuperiorem remittat: in optione recuſatoris eſt an velit negocium cōmitti an ad ſupiorem referri. Et dicit Jo. ꝙ intellectus iſte p̄babilis ē ſi determinat p̄maz partem trī tunc littera vult ꝙ ſm voluntatem recuſatoris eligenda ſit ꝓſona cui committat negocium dum tamen non ſit ſuſpecta. intellectꝰ iſte non videtur p̄babilis: immo ꝛprobabilis. iniquū enim eēt ꝙ actor ad voluntatem ipſius rei ipm conueniat. nam pro modica cā quandoq; trahere eū ad papā: vt illū fatigaret laboribus ꝛ erp̄ēſis. ꝛ ſic poſſet ſepe ꝓtingre qō potiꝰ renūciaret liti ꝙ vellet taliter laborare. vl poſſz eligere talem: licz illū recuſare nō poſſit qui cām ſuam male tractaret vnde dicas de recuſatoris aſſenſu ꝛ ēt de aſſenſu actoris: vt de vtriuſq; ptis aſſenſu ꝓmittat negociū recuſatus: qō probat. ō. de ſo. cōpe. ſi quis contra. ꝛ. ō. e. ad hec. ꝛ. ſ. vbi dicitur: te inſiſtente iudicē eligāt ipe partes. partes enī cōmuni conſenſu iudices eligere debēt cum ordinarius recuſatur. xj. q. i. puenit. ſi partes nō cōcordauerint tūc iudex ꝓmittat alicui pſone neutri pti ſuſpecte. ꝛ q̄ dicit ō recuſatoris aſſenſu p̄cipue itellige q̄ regrend⁹ ē aſſenſus recuſatoris ne iterū recuſet illū exquo cōſentit in illū ō. de offi. dele. inſinuante. ꝛ. c. ſup quēdam. §. nos. ꝛ. §. verū ꝛ. iij. qō. iij. offeratur. ꝛ ſimiliter conſenſus actoris requirendus eſt ne ipſum poſtea recuſet quia lz ſit actor: poſſet eum recuſare: vt. ō. de ſo. cōpe. ſi quis contra. nunq̄ fuit intentio domini pape q̄ poteſtas cōmittēdi reſideret penes recuſatorem ꝛ in p̄dicte iudicis eſt remittere negociū ad ſuperiorē: vel committere de aſſenſu recuſatoris ꝛ ēt actoris ſicut dictū eſt. ꝛ hec determinatio de aſſenſu recuſatoris determinat trī hoc verbū committat.

¶ Porro. Summa vt in p̄n. vel ſic. In notoriis non admittit appellatio. in dubijs cā ꝓbabilis coram iudice eſt erp̄mēda que debeat legitīa reputari: quā ſi nō proſequitur iudex a quo in cā ꝓcedat. Itē ſi proſequit ꝛ nō probat. hec autem conſtitutio non extēditur ad regulares. primo dicit qd in notoriis. ſecūdo quid in dubijs ibi: exceſſu quoq;. tertio proteſtat in fi. ibi: ceterum. Ab. ſi.

e ¶ Confeſſione. Ita pz ꝙ non admittit appellatio ꝓ confeſſionem: vel ſi exceſſus ſit manifeſtus euidentia rei vel alio legitimo mō: puta p̄ ſniam. Iſtis tribus modis factū dicit notoriū. ſ. de coba. cle. ꝛ mu. c. vlt. Confeſſus non audit appellās ij. q. vj. quicūq;. ꝓfuerit tamē dici ꝙ ſola ꝓfeſſio non impedit in criminali qn poſſit appellari. ij. q. vj. §. ſunt quoꝝ. in ciuili trī ſi vellet p̄bare errorem auditur. ff. de ꝓfeſſis. cum fideicō miſſum. ō. de cōfeſ. c. vl. ſed hic nō admittitur: qr a correctiōe non appellatur: ꝛ extra ordinē agitur hic.

f ¶ Infra terminum. no. ꝙ triplex eſt terminus: vt no. ō. eo. perſonas: ꝛ ibi illud videas.

g ¶ Procedat. ad petitionē aduerſarij. vt differat a ſequenti qñ iudex ex officio ſuo p̄cedit.

b ¶ Coram ſupiore. Sed q̄l iter p̄cedet ſupior qñ eps p̄cedit ex offō: nūqd vocabit eps. credo ꝙ ſit vocādus: vt defendat p̄ceſſum ſuū ſi voluerit ſicut vocare tur aduerſarius in alio caſu cū eſt ibi actor ꝛ reus: nec tunc neceſſe eſt iudicē ēt p̄ſtem q tulit ſnīam: qr ius eius nō ledit. ar. ij. q. vj. hoc etiam.

i ¶ Defecerit. ꝛ ſic vl ꝙ appellās tenet ꝓbare ſe iuſte appellaſſe. qō eſt verū ſi appellatio recipit. alſ nō. ſ. e. interpoſita. ꝛ ſic p̄ſumit p ſnīa iudicis. ō. de renū. in p̄ncia. arg. ꝓ. ō. de pba. qm̄ ꝓ. ſed dic qō p̄ſumit p ſnīa iudicis erquo apparet de actis. ſed p ꝓceſſa nō p̄ſumit ſi dubitaret de ipſa niſi quatenus conſtiterit: vt in ꝓſtōne illa qñ contra.

k ¶ Vas ꝓſtōnes. ſ. p̄ſentem: ꝛ illā. ſ. de ſen. er. c. ſacro.

l ¶ Regulares. ō. e. repbenſibilis. ꝛ. ō. e. c. ij.

A ¶ Am cauſam. In p̄ma ponit narratio appellātis. In ſcōa iudicij ratio ibi: mandamus. Ab. ſi.

m ¶ Proponendū. qō iudex ex officio ſuo ēt facere dz. ō. ti. p̄. inter monaſterium. ꝛ. ō. de excep. paſtoralis.

n ¶ Litis ꝓteſt. qō vex eſt: vt. iij. q. vj. §. exceptio. ꝛ. ō. ti. p̄. inter monaſt. riā ꝛ. C. de excep. ſi qs aduocatus.

o ¶ Judices. delegati.

p ¶ Teſtiū. qb⁹ receptis iudices delegati examinationē q̄ orūdā teſtiū ꝓ m[illegible]

ptant quibusdã qui vices suas alijs cõmiserãt ꝛ illi quosdã testes receperunt p̃ mi iudices delegati appꝛobauerũt receptionẽ illorũ testiũ cum de iure talis re ceptio nõ valeret ꝓpter q̃ grauamina ertiterit appellatũ.

a ¶ Eadem die aduocati. Sed nũquid est istõ necessariũ: vt eadẽ die debea t reuocari: vel q̃cũq; añ sniam? vꝭ q̃ q̃cũq; ante sniaz: vt. ℟. de ꝓbatis. c. vlt. q. C. de iur. ꝛ facti ignoꝛ. erroꝛ ſſi. ꝛ. ſ. ō cẽſi. olim. vbi de hoc vel saltẽ vsq; ad triduũ. C. ō erꝛo. aduo. l. iij. Jn casu isto vi-deꝭ q̃ eadẽ die debeat ꝛuocari vel saltẽ anteq̃ fiat aliqd in cã p quod videat approbare hu-iusmodi cõfessionẽ: puta si pduc erent testes vel si aliqd aliõ fi at qõ tñ post lit. ꝓtest. fieri dz.

b ¶ Lis ꝓte. nõ fuit. ergo vꝭ q̃ si nõ pbauit q̃ ꝓfessio eadẽ die fuerit ꝛuocata p̃ ꝑs lis fuit cõ testata. ꝛ sic p ldirectã cõfessio nẽ aduocati ẽt fit litis ꝓte. ſi. ℟. de vo. ꝛ cõtu. put. arg. ℟. de elec. vnũ. ij. ꝛ. ℟. de li. ꝓte. ca. vno. vbi dꝭ q̃ p narrationez ꝛ ꝛesponsionẽ fit litis conte.

c ¶ Delegat⁹. a p̃cipe. C. de iudi. a iudice. ꝛ. ℟. de offi. dele. sup q̃nuz. ¶. si vo. p hoc pz q̃ reprobata est opi. illoꝝ q̃ dicũt q̃ subdelegatus post lit. ꝓtest. põt alij vices suas subdelegaꝭ ad istar pcuratoꝛis q̃ post li. cõ test. factꝰ ẽ dñs litis. vnde põt postea dare aliũ pcuratorẽ. C. de pcu. nulla. ꝛ. L. neq;. ꝛ sic vo lunt intelligere illam decre. ℟. ti. pri. cũ bertoldus. q̃ expresse ꝺicit huic: sed illa nõ cõtinet ius quãtũ ad hoc nec fuit obiectum: ꝛ ita p patientiã toleraꝭ ſ. de prebẽ. cũ iã dudũ. in fi. q̃ ius nõ ꝓtineat: pz p hoc q̃ ꝺicit q̃ nõ nisi delegat⁹ a p̃cipe cãm põt alij delegare nõ distin guẽdo ante lit. ꝓtest. vel post. ꝛ ita ibi nõ potuit de iuꝭ delega ri. Est ergo tenendũ q̃ subde-legatus alij subdelegare non põt: qꝛ sic ꝛ illi possent iterum subdelegare qõ ẽt nõ dz. ꝛ ẽ si mile in ercõicatiõe q̃ nõ transit in tertiã psonã. ꝛ q̃ dꝭ delegat⁹ ab alio q̃ a p̃cipe nõ põt alij cãm delegare: itellige ō eo q̃ ẽ delegat⁹ ab alio ad vnaz cãm tñ. nã si ẽt ei delegata vniuer sitas causarũ bñ posset vnã cãm alij subdelegare. ff. ō iudi. cũ ꝑtoꝛ. ¶. i. alꝭ nõ põt. ff. de offi. pcon. ꝛ leg. legatus. q: q̃si ordinarius vꝭ.

d ¶ Dũmodo hec. Sed nũqd possit in cã appellatõis ꝓponere aliã cãm q̃ ex-pſſit in appellãdo? vꝭ q̃ sic. ℟. e. ꝓstitut⁹. Jtẽ ꝛ noua cã põt opponi in cã appel latõis ꝛ noua instrumẽta ꝛ allegatiões. ℟. de fi. ĩstru. cũ ioã. ff. de ap. scio. ℟. ō testi. fraternitatis. ꝛ. C. de tẽ. ap. p hãc. ꝛ. ℟. vt li. nõ ꝓte. accedẽs. ſz ꝯ vꝭ expſſũ ℟. e. vt debitus. vbi dꝭ q̃ appellat cãm appellatõis ꝓpter quã appellat dz alle gare coꝝ iudice: ꝛ hoc expſſe idẽ dicit lꝭa ista dũmodo hec in appellationis cã expressa fuerint. ꝛ. ſ. c. pri. Sup hoc ꝓ ita distingue: aut appellaꝭ a grauamine ante sniam diffinitiuam: aut a snia diffinitiua. si a grauamine ante sniaz tũc necesse est allegare coꝝ iudice appellatiõis causaz sui grauaminis talem q̃ si esset pbata esset legitima: vel q̃ esset expressa in iure: ꝛ tũc in cã appellatiõis nõ põt aliã allegare: vt hic dicit: ꝛ. ℟. e. vt debitus. ꝛ est rõ qꝛ non appellaꝭ nisi a grauamine. Sed ꝓpter hanc causam quam de nouo vult ꝓponere coꝝ iudi ce ap. nõ grauabatur: nec ꝓpter hoc appellauit: ꝛ iuder appellatõis cognosce re dz tñ sup eo pro quo appellauit: ꝛ papa semp ita reserrbit in appellatiõibꝰ ante sniam si est ita. Si vero aliqs appellat a diffinitiua tunc nõ est necesse ali quam cãm allegare cũ appellat: sed sufficit dicere appello ab iniqua snia: ꝛ tũc in cã appellatiõis põt opponere nouaz cãm: ꝛ noua instꝛa: ꝛ sic loquitur. ℟. ō ſi. instru. cũ Jo. ꝛ. l. scio. ꝛ p hãc decre. illa. ℟. e. cõstitutus. spãlier intelligiꝭ in causa electionis: vt ibi dicaꝭ. ꝛ decre. illaz accedẽs intellige vt ibi dꝭ. itẽ in alijs appellationibꝰ extra iudiciũ faciendis expmenda est cã ꝓpter quam appellaꝭ. ſ. de bis q̃ fiũt a maio. par. ca. c. i. ꝛ. ℟. e. bone. ꝛ. ℟. de electi. cum nobis. ꝛ. ℟. eo. dilectis. ꝛ in scriptis ꝓponẽda est alꝭ reputabiꝭ nõ appellãs in decre. Jnnocẽ. iiij. coꝛdi nobis est. e. ti. lib. vj. Ber.

¶ Jlecto. Sũmaꝭ vt in rubro ꝛ ẽ casus no. ꝛ quotidianus. p̃ma ps ponit ſtñ coꝝ auditoꝛe narratũ. ſcõo ꝓmittit cãz ꝛ p̃mittit q̃re ibi: qñ. Ab. ſi. ab eisdẽ: qꝛ tamen nõ constitit q̃ pro pter exceptionẽ huiusmodi non ad missaz aliamue legitimam fuerit ap pellatum: mandamus quatenus si vobis constiterit prefatã exceptio-nez huiusmodi de certo canonicorũ numero iuramento firmato: vel ali as legitimas exceptiones fuisse ꝓ positas[c] coram ipsis executoribus nec admissas: acidco partem capi-tuli appellasse: ipsorum executoꝝ processum denuncietis irritum ꝛ in anem.

¶ Dem. s. andree archidi. ꝛ magi stro. J. canonico de melteñ.

¶ Appellans qui terminũ ap. prefi git si mittit procuratoꝛez ad ipetran dũ ꝛ cõtradicendũ tantũ ꝛ appellatio fuit ꝛcepta a iudice vel approba ta a pte aduersario legitime prose-quenti ꝺẽnatur in expensis.

¶ Jcolao militi ac fratri. E. mo nacho mõasterij sãcte marie sancti adriani diaco. cardi. concessi-mus auditoꝛem: in cuius pꝛesentia cum dictus monachus non nisi ad impetrandum: ꝛ contradicendum pꝛocuratoꝛ fuerit institutus: suppli cauit humiliter idẽ miles vt ꝯ ipos tanquam contumaces procedere ꝺberemus: ꝛ infra. ¶ Mandam⁹ quatenus si vobis cconstiterit dic-tos abbatem et conuentum ap-pellationẽ[f] sue terminum prefixiſ se: cum ad prosequendam can-dem sufficientem procuratoꝛez nõ miserint: memorato milite ipsam personaliter ꝓsequente ipsos ad restituendas expensas a tempore[g] ap. factas eidem militi condẽnetis

e ¶ Proposita. sic pz q̃ cã pp quã appellaꝭ ꝓponenda est coꝝ iudice a quo appellaꝭ: ꝛ sic fuit cã ista legitima: qꝛ non est ꝛisimile q̃ papa ex certa scia mãdasset illũ recipi ꝯ iuramenta canonicoꝝ. imo vꝭ papa circũuẽtus ℟. de rescrip. ¶stitutus. in pte decisa. Jdem esset ẽt si statutũ canonicoꝝ ¶firmatũ fuisset solũmodo p̃ sedẽ apostolicã ꝛ sine iuramẽto. ℟. de consti. cuz accessissent. ꝛ argu. ſ. de priuile. ex parte. ꝛ. ℟. ō rescrip. cuz oꝛdinem. Jtez pz hic q̃ lz exceptio etiam legitima ꝓposita non ad mittaꝭ si non sit appella tũ pp ipsam: lz appellatũ sit non debet retractari p̃ tertu illius exceptionis: qõ fcñ est: qꝛ snia ꝯ ius li tigatoꝛis benelz a q̃ non est appellatũ. lz nõ teneat ꝯ ius constitutionis lata ℟. ti. pri. cũ iter vos. ꝛ. ij. q. vj. ¶. diffinitiua. versi. item si snia. C. quando p uoca. non est necess. l. ij. ꝛ ff. que sen. sine appel. re-scin. l. i. ¶. i. Jtẽ ex hoc pa tet q̃ si quis appellat a grauamine non tamẽ ex-primit causam illaz in ap pellatione ꝓpter quaz ap pellauit: sed aliam pro-sequi non potest: quia ꝓ pter illam non appella-uit. de hoc dictum est su-pra capitulo proꝛi. Jtem videtur q̃ in causa appel lationis sufficiat probare causam probabilem fuis-se propositam coꝝ iudi ce a quo appellauit: ꝛ nõ admissam. sed hoc intelli gendum est secundum quod dicitur infra eodez interposita.

¶ Jcolao militi. Summatur vt in rubro ꝑm communem in tellectum: licet glo. aliud senserit. Diuiditur pri-mo ponit datationem audi toris ꝛ petitionem appel lantis. secundo dat iudi ces ibi: Mandamus. ab bas si.

f ¶ Appellationi. potest enim quis appellatiõi sue statuere terminum ad ip sam ꝓsequendam. ℟. eo. ꝓsonas. ꝛ. c. oblate. ꝛ si talis appellatio a iudice vel ab aduersario fuerit probata: tunc appellans tenetur ꝓsequi cau sam per sufficientem pꝛocuratoꝛem ad causam parte altera eaz ꝓsequẽ te: alias in expensis appellatoꝛ condemnabitur: vt hic dicit. ꝛ idem intel lige in diffinitiua: vt cum appellans statuit terminum ad ꝓsequendaz appellationem suam: tenetur appellatus mittere sufficienter ad causam suam defendendam: alias procedetur ad confirmandam: vel infirman dam sententiam etiam altera parte non ꝓsequente: vt. ℟. de renuncia. veniens. Si vero appellans non prefixit terminum appellationi sue pro sequẽde: nec a iudice nec ab aduersario appellatio fuit approbata: tunc sufficit appellanti mittere pꝛocuratorem ad impetrandum ꝛ contradicen dum altera parte etiam ꝓsequente. infra eodem titulo. interposita. ¶. primo. ad hoc facit infra eodem titulo cordi. lib. ſerto. vbi dicit si appella tus voluerit: quia approbat appellationem: ꝛ sic ideo vterq; tenek mitte re sufficientem. vt ibi dicit. Sed si appellatus noluerit ꝓsequi appella tionem. quia eam non approbat: tunc sufficit appellanti mittere simpli cem nuncium ad impetrandum ꝛ contradicendum a contrario sensu bo rum verboꝝ: si appellatus voluerit: ꝛ ita hec decreta. ꝛ illa interposi ta. ¶. primo. loquũtur in diuerso casu ꝛ non contrario. Et nota hic q̃ ter minus statutus ad prosequendam appellationem a iudice: vel ab aduer sario vicem obtinet peremptorij. ℟. eodem sepe. De hac materia plene nota. supra de renunciatione. c. veniens. in glo. que incipit: sed non vide tur. Ber.

g ¶ A tempore appellationis factas. quia extunc fuit contumax: erquo non misit sufficientem procuratorem: quia extunc videtur citatus ad cau sam. simile supra de dolo ꝛ contu. cum dilecti. supra eodem. repꝛehensi bilis. ꝛ capi. sepe.

Ua nobis. Diuiditur. primo ponit querelam appellati. secundo sñiam auditoris ibi: cuiqz. tertio inhibitionez factā iudicibus appellationis ibi: Nos. Ab. si.

a Iterum. hec vox iterū duas res significat. ⁊ exponitur iterum. i. quotiens opus erit. ff. de eden. veluti.

b Tertio appellare. bñ iterlocutus fuit: vt. ij. q. vj. si quis in quacunqz. ⁊ C. ne li. in vna eadēqz cāter. appel. l. vna. Et b ⁊ in predictis iuribus patet q̄ non lz tertio appellare Sz3 videt. ij. q. vj. quotiens. vbi vr quotiēs putauerint se grauari: ad romanā sedem appellēt: vt iij. q. vj. pulsatus. sed vic quotiens. i. secundo. ⁊ nō vltra in diffinitiua sñia siue super eodem capitulo sic. S. eo. directe. vbi ō hoc ⁊ sic illud quotiēs restringitur: verbum enim generale sepe restringit. xviij. dist. placuit. lxxvij. vi. q̄ dic. in fi. ⁊. xij. q. ij. sine exceptione. in principio. ⁊. S. de rescrip. sedes. Item argumen. 3. xxj. q. ij. lotharius. vbi dr q̄ teberga ter appellauit: sed exponi consueuit: ter appellauit. i. ter. vocē appellationis emisit: dicendo appello ter. s. appello. appello. appello.

Olecti filii. De subdito vel delegato epi ad archiepm appellare non licet. h. v. Vel generalius sic ut in rubrio 9m communem intellectum. Primo ponit q̄relam appellātis. Secūdo vat iudicem ibi: Quo circa. Ab. si.

c Mōstrauerūt. ex vna pte ⁊ quēdā militez clare monteñ. diocesis ex altera sup quodā nemore.

d Post huiusmodi appellationē er b pz q̄ gradatiz est appellandū: ar. ij. q. vij. metropolitanū. ⁊ qōne. vj. anteriorum. ℈. illo videlicet. ⁊. S. de offi. delega. super qōnū. ℈. porro. ⁊. ff. de appella. imperatores. C. de appel. p̄cipim⁹. ff. quis ⁊ a quo ap. l. i. i. rñ. Sed ⁊tra. j. de p̄ben. referēte. ibi appellatū fuit ad archiepm omisso epo. ⁊. ff. quis ⁊ a quo appel. l. i. ℈. i. ⁊. j. de no. ope. nūci. significantibus. vbi ommittitur medius ⁊ medi⁹. dicas q̄ gradatiz ē appellandū de iure ſm canones tñ si ommittat medius: ⁊ non opponat exceptio cōtra isto superiore: bene vz qō p̄pm fit: sic intelligunt p̄dicte decre. referēte. ⁊ significātib⁹. vel forte illō obtinet de ꝓsuetudine p̄scripta vt ad illos archiepos appellet omissis medijs. Si vō opponat exceptio nō vz q̄ postea fit si pp hoc appellet si cōsuetudo nō obstat: ⁊ ita intellige qō b dr. 3z. l. ista. ff. quis ⁊ a quo. l. i. ℈. i. multū ꝺicit: q: dr q̄ generaliter vz appellari ad p̄mū delegātē ⁊ nō ad illū q̄ delegauit. 3z intelligē legē illā in subdelegatis vt si appellat ab aliquo subdelegato cui ꝓmissa fuit tota cā a delegato ad vniuersitatē cārum appellari vz ad p̄mū delegātē: ⁊ sic intellige legē illā 3z illā decre. sup qōnum. ℈. porro. Sz si appellet a delegato tñ siue sit delegat⁹ ad vniuersitatē cārū siue sit delegat⁹ ad vnā cām tñ: semp de iure appellādū ē ad suū delegātē: ⁊ sic intelligē qō dicit b: ⁊ i. l. p̄dicta. ff. quis ⁊ a quo ap. l. i. alie vō leges loquūt in ordinarijs. ⁊. c. metropolitanū. illō gñale ē q̄ ad papā pt appellari omisso medio pp plenitudinē ptātis. ij. q. vj. quotiēs ad romanā ⁊ in pluribus alijs. c. ibidē. q: p simplicē querelā pōt adiri cū ipse sit iudex ordinarius singulorum. ix. q. iij. cuncta. ⁊. c. p principalem. nisi in casu illi⁹ decreta. sup qōnum. ℈. porro. Et sic oīa plana sunt de appellationibus interponendis ab officialibus episcoporum vel archidiaconox vel alioꝝ inferioū. Dicas q̄ cū idē sit auditoriū siue curia eporum ⁊ eorum officialiū si appelletur ab officialibus epox: appellandū est ad archiepiscopū vel iudicem nostrum audientiā appellauerūt: ⁊ i frā. Quo circa mandam⁹ q̄ten⁹ sñias post huiusmodi⁰ apel. latas in eos denuncietis penitus non tenere

G Rego. ix. magistro scholarum. M. ⁊. B. de rupe canonicis sācti anꝺoniani morieñ. dioce.

C Si is qui desiit esse tutor nomine pupilli conuenitur ⁊ inuitus poterit appellare.

Expte. M. domine de collub. nobis fuit oblata querela: qō cum nobilis mulier domina de bellebrō. super quibusdā terris ipsam nomine filiorū suorū coraz iudicib⁹ auctoritate nostra traxissz in causaz: eadem in iudicum ipsorum excipi fecit presentia: quod cum res de quibus in iudicio agebatur ⁊ predicti filij eius sub potestate ᶜ ⁊ tutela ipsius minime permanerent: cum iā ad secūda vota transisset: sup bis ei non tenebatur ipsoruz nomine quorum tutrix esse desierat respondere. sed quia dicti iudices hac exceptiōe neglecta nihilominus ad hoc compellebant eandem: ipsa sentiens se grauari: nostram ad audientiaz appellauit ꝛ Ideoqz mādamus quatenus si est ita reuocato in irritum qc quid post appella. inueneritis attentatum. audiatis hinc inde propositā ⁊ cetera.

I Dem magistro ⁊ fratribus domus morieñ.

C Si iudex de iure dubitans vult cōsulere superiorez vz cōsultationis copiā partib⁹ edere: alias eius verbis ꝓsultatiōis fides nō adhibetur.

Tenimasti: ⁊ infra. Preterea hospitalarijs ignorantibus ⁊ nō facta eis copia de inquisitionis ꝛ

re nō ad epm. ⁊ si appellet ab archidiacono vel eius officiali appellandum est ad epm ⁊ nō ad archiepm: tñ si est consuetudo q̄ appellet ab archidiacono vel eius officiali ad archiepm omisso epo vz appellatio: ⁊ hoc totū habes in ꝺaz decre. Inno. iiij. eo. ti. que incipit: romana: ⁊ idē credo q̄ si ꝓsuetudo sit q̄ appellet ab officiali epi ad epz q̄ teneat appellatio: nō obstāte qō vr i illa ōcr. romana. ne a seipis ad eosdez videat appellatū. xvij. di. multis vbi appellat ab aliquo ad seipsum cū alijs. i. ab archiepo ad synodum: vbi ipe est tanq̄ caput: ⁊ est simile. ff. qñ appel. sit l. i. ℈. solēt. vbi appellat ab ordine ⁊ p̄side ad ipm p̄sidem. ⁊ de cre. predic. referente. ⁊ significātibus. loquūtur de consuetudine cū illa decre. romana. q̄ ibi admittitur appellatio ab archidiacono ad archiepm omisso epo. ⁊ b non tenet. Sed hec decre. videt ꝓtraria predictis tribus decre. vbi tenet appellatio omisso epo: ⁊ b nō tenet: sz tu dicas q̄ ōbuit b appellari ad epm ⁊ nō ad archiepz: q: b nō fuit appellatum ab officiali epi: sed a quodā magistro. R. canōico clare mōtis cui epus spāliter cām cōmiserat q̄ nō erat ō curia diocesani epi: ⁊ iō ad epz qui cōmisit cām gradatim fuerat appellandū ⁊ hec habent i antiqua decre. in pte decisa.

Ex parte. Diuiditur q̄ in prima parte ponitur appellantis querela. in secūda vat iudices ibi: ideoqz mandamus: Ab. si.

C Sub ptāte ⁊ tutela. filij nō dr q̄ eē in ptāte mris: sz pris quā tū ad ius patrie ptātis. isti. de pa. po. ℈. ius aūt. q: filius familiam pris sequit ⁊ nō mris. insti. de leg. ag. tutc. ℈. i. ⁊. j. ō cōuer. in fi. c. vl. sed p offiñ tutele bene recidit filius in ptāte mris: illud tñ regulariter ē verum q̄ femina tutrix eē nō pōt q: viri le offiñ est. C. qñ mu. tu. ok. fiū. po. l. iij. ⁊. ff. de reg. iur. l. i. ⁊. S. de arbi. electi. nisi a principe tutelaz ꝑpetrauit: vt. ff. ō tute. l. vl. tamen si mater maior est nullus tutor legitim⁹ sit vt datus nō sit ipuberi in testō. vl si sit excusatus pōt repetere tutelā filij ⁊ ipa iurabit q̄ ipa non trāsibit ad scōas nuptias ⁊ renūciet velleiano sub hypothe-

cha rex suax. C. qñ mu. tut. offi. fun. pōt. l. iij. ⁊. iij. olī sic obseruabat: b. die tñ p auc. p̄ferk mr oibus tutoribus legitimis ⁊ datiuis. sed nō testamētarijs renunciando simplici vbo pis nuptijs ⁊ nō p iuramentū ⁊ velleiano ⁊ omni alij auxilio: vt si obligauerit se p pupillo non iuuet. C. qñ mu. tutel. offi. fun. po. auc. mri ⁊ auie. ⁊ in auc. de here. abintesta. veni. ℈. ex bis. colla. ix. ⁊ in auc. vt matres sine p̄bi. tute. gerant. ℈. q: vō. col. vij. ⁊. C. qñ mu. tute. offi. auc. sacz. ⁊ q̄ cito ad ꝑm mrimoniū cōualuerit soluta ē tutela q̄si mortua eēt. vt. d. ℈. q: vō. ⁊ ita pz q̄ mulier ista bñ excipiebat q: tutrix eē desierat trāseundo ad scōas nuptias. Item si trāseat ad scōas nuptias ñ reddita rōne tutele oīa bona sua ⁊ marin scōi tacite sūt filijs obligata. C. in q. cau. taci. pi. cōtra. l. si mr. ⁊ in auc. de nup. col. iiij. ℈. si añ tutelā. Item i p̄ncipio vz facere inuētariū ⁊ satisdare rem pupilli saluā fore: vt in auc. vt ma. fine p̄bi. ℈. vl. Ber.

Primasti. Exemplū relationis vz partib⁹ edi anteq̄ fiat relatio. vel sūma clarius sic vt in rubro. ⁊ facit hoc. c. ad scā̄m piē rubrice. ⁊ p intellectu p̄mitte q̄ licz ex multis causis papa ipugnaret relationez fcām p iudices inter alias adiecit istā cām de qua in ter. ꝓterea. Ab. si.

C De inquisitionis. h. pcessum fuit sup excessib⁹ isto x platorū puniēdis i modū ingsitōis. ⁊ iō siue cā sit criminalis siue ciuilis pōt iudex referre cām supiori. Si iudex dubitat q̄liter i cā debeat iudicare talis relatio approbat. Si vō vult euitare on⁹ iudicandi tūc nō vz admitti relatio. I auc. ō iudi. ℈. vl. col. vj. ff. de iudi. eū quē temere. ℈. i. de iur q̄ri vz ⁊ nō de facto. vt ibi dicit q: nō crimina: sed victa potius ad nos debuit puenire. C. de offi. p̄fec. or. l. iij. in fi. et xxvij. q. i. si custos. ⁊. c. si homo. Si vō iudex dubitat ō iure ⁊ vult sferre negociū supiori exēplū ꝓsultatōis illico tenet edere ptib⁹ vt si forte min⁹ plene sferat

vel contrarium quã debeat vel i ꝓiudiciũ alteriꝰ ꝓtis: ptes ꝫdicere possũt ⁊ appellare. C. de rela. l. i. ⁊. ij. ⁊ hic. Si aũt tũc nõ appellauerit postea cũ ꝓnceps rescripserit nõ poterit appellare. ij. q. vj. §. biduũ. i fi. q: approbasse vꝫ appellationẽ: vt hic. ⁊. ff. qñ appel. sit. l. i. i. rñ. ⁊ q: hospitalariis ignorãtibꝰ relatio fcã fuit nõ tenuit relatio q: exemplũ relationis ostendi ꝺz litigatoribꝰ dicũt leges ꝓdicte, de qbus hic fit mentio.

SIgnificante. ℙDño ponitur appellantis narratio. in secũda cause commissio ibi. Ideoqz. Ab. si.

g ¶ ℙPost citationez: certe nec ante citationez nec post debuit eps molestari sup possessõe carnificij lite pendente si ipe possidebat cũ capitulũ sup hꝰ cõueniret epm. vñ pz qꝺ erat in possessiõe de q̃ nõ debuit eiici lite pẽdẽte. §. vt lit. pẽ. c. i. ⁊. ij. xvj. q. iij. volumus, vnde male petebat capitulũ vꝫ si capitulũ possideat agẽs ꝫ epm ne ingetare tur adhuc nõ poterat iplorare offm̃ iudicis lite nõ ꝓte. vt. ℑ. se quiꝫ, qõ magis vꝫ.

b ¶ ℙPresertim. i. maxime: qa nec post litẽ ꝓtest. debuit ei auferri possessio si ipe possidebat sed verius vꝫ qꝺ capitulum possidebat vt diri.

c ¶ ℙPreuenire, qõ facere non poterat: q: pendente dilatione iudicis offm̃ ꝙquiescit nisi ptes ꝙsentiant. C. de dila. fiue ps. er cã tñ mutaꝫ dilatio quando qz. ff. de arbi. diẽ aũt. in fi. ⁊ argu. ff. ꝺ re iudi. qꝺ iussit. ⁊. §. e. cũ cessante. ar. ⁊ est notabile qꝺ iudex data donatione nihil facere posset ante terminum altera parte inuita.

d ¶ Super hiſ. no. ſ. qꝺ iudices lite non ꝓtes. reducere volebãt capitulũ in ꝓstinũ statũ: vt carnifices nõ venderẽt carnes alibi q̃ in stallis capituli qõ facere nõ debeant cum adhuc possent recusari lite non ꝓte. iij. q. iij. offeraꝫ. ⁊ ita ante lit cõtest. iudex delegatus circa ꝓncipale negocium nihil facere ꝓt. arg. §. de rescript. sup lꝭs. ⁊ sup eo qꝺ pendente dilatione ꝓcedere volebãt qꝺ facere non poterãt vñ valuit appellatio. ar. ℑ. §. de offi. iudi. c. ij. in fi. ꝓt dici qꝺ illa logꝭ i ordinario cuiꝰ iurisditio fundata ẽ cuiꝰ ẽt offm̃ añ lit. ꝓte. ⁊ post implorari ꝓt tempore cõpetenti sed nõ dilatiõe pendẽte aduersario ꝓtradicẽte vt hic dicit. ⁊. C. de dilati. sine ℏ loquiꝫ de delegato cuius iurisditio nõ ẽ firma ante lit. conte. quare eiꝰ offm̃ iplorare nõ põt ante lit. cõte. ⁊ maxime dila. pẽdente: vt hic patet vel veriꝰ dicas qꝺ ibi logꝭ de alio officio iudicis qõ petiꝫ incidẽter fauore minoris vel alterius qui vtiꝫ iure minoris: hic de alio qõ q̃si respicit ꝓncipale factũ qõ immutatũ ẽ ab aduersario ⁊ qõ ẽt cõpeteret maiori post lit. cõte. coꝝ delegato: ſ nõ añ pẽdente dilatione: vt dictum est.

e ¶ De ihibitione. ⁊ siꝯ pz qꝺ pcurator nõ põt excedere fines mãdati aꝫs nõ nocet domino. C. de pcu. si pcurator. ⁊. §. de offi. dele. cum olim. Si vo simpliciter cõstitutus fuisset nulla forma data sibi de iudicibꝰ ipetrãdis nõ posset eos recusare quos ꝓcurator ipetrasset. §. de cã posſ. cũ olim. ⁊ hic a cõtrario sensu: vñ ℏ. ſ vꝫ qꝺ nõ sit ãplius audiẽdus post ãnũ ⁊ sibi iputet qꝺ tali cõmisit negocia sua, ff. de mino. cũ mãdato. in fi. agat ergo epꝰ ꝫ ꝓcuratorẽ vel contra eũ q circũuenit, ꝓcuratorẽ ipm. ff. de do. ⁊ elegãter. §. q volo. hic, ꝓcurator circũuẽtor: forte nõ erat solubẽdo: ⁊ ita restituit ꝓra aduersarium. ff. ꝺd eo ꝓ quem fcm̃ erit. l. vl. i. rñ. vel auditꝰ fuerit epꝰ ex generali clau. si q̃ iusta cã mihi videbitur in integꝝ restituã. ff. ex q. cau. ma. l. i. in fi. ar. ℑ. ꝺ i inte. restit. ex lꝭs. ar. ℑ. de pig. significãt. quãtum enim ꝝ in ipo fuit bñ ꝓsecutus fuit appellationem: ⁊ ita audiꝫ epꝰ triplici rõne. Nõ audiꝫ post ãnum hoc fuit ꝓp fcm̃, ꝓcuratoris qꝺ fuit iusta cã q̃re indulgeꝫ biẽniũ: vt. §. e. cũ sit romana. Et aliis duabꝰ cãis ꝓmissis tenuit appellatio: aut ex altera earũ. Et est ar. qꝺ quãdo plura mãdãtur ꝓiuncte ꝝ quoꝝ altex ꝓ se sufficit: altex sufficit probare. de hoc dictũ fuit. §.

ꝺe rescrip. ex parte. Ber.

INterposita. Capitulum famosum: ⁊ multum allegabile. ⁊. b. ꝺ. principium vsqz ad. §. idem. Ab. si.

f ¶ ℙProbabili. tali que si foret probata reputaretur legitima. §. eo. vt debitus. ⁊. c. cum speciali. §. i.

g ¶ Esse ueram. si. §. eo. de testi. ex parte ade. ⁊. §. eo. tit. ꝓori. cũ. i. ⁊. a. ar. ꝓtra. §. de offi. dele. cum causa. ⁊. §. eo. vt debitus ⁊. c. dilecto.

b ¶ Nisi hoc se offerens. huic vbo signaꝫ. ℑ. §. de testi. ex parte ade. qa ille adã obtulitꝫ se probaturũ nec fuit admissus ⁊ ante sniam ⁊ tñ in cã appella. ꝺz probare cãm appellationis verã fuisse. Solue hoc fm quod ibi diri. Ex ℏ enim apparet apertuz grauamẽ qꝺ oppono cãm ꝓbabilem ⁊ eã offero me ꝓbaturũ si nõ admittor: ⁊ iõ sufficit hoc ꝓbare in cã appellationis: qz hoc ꝓbato satis probatur grauamen qz pinde habetur ac si cã allegata quaz volo ꝓbare eẽt vera ⁊ me repelleret: secꝰ est cũ simpliciter cãm allegat qz tũc vꝫ id q̃si maliciose fecisse. vnde illam cãm teneaꝫ ꝓbare veraz fuisse. ar. §. eo. sup eo. §. si autem aduersa. De hac materia plene dictũ ẽ i ꝺecre. ex ꝓte ade. ⁊. §. de excep. oliz.

¶ Eidem quoque. Si appellatio nõ fuit recepta a iudice vel approbata a parte sufficit appellanti mittere procuratorẽ ad ipetrandũ ⁊ ꝫdicẽ ꝺuz lz pars appellata sit parata in curia prosequi ℏ. ꝺ. vsqz ad. §. ille veniqz. Ab. si.

i ¶ Eidem. ſ. appellanti.

k ¶ Recipe iudicium sit parata. sibi iputet qꝺ nõ approbauit appellationẽ erquo eam apud sedẽ apostolicam prosequi voluit: ⁊ si appellationẽ approbasset ipse vel iudex tunc enim tenetur sufficienter ꝓsequi aꝫs punit in expensis. §. eo. nicolao. Sit ergo cautus qui appellat circa duo. ℙPrimo qꝺ cum appellat ex cã probabili qꝺ offerat eaz se probaturũ. qz in appellatione releuabiꝫ: qz nõ oportebit eũ ꝓbare cãz esse verã. itẽ in alio: qꝺ cũ recipiꝫ appellario a iudice vel ab aduersario suo, ꝓsequarur cãm suã p sufficientem ꝓcuratorez ad totã cãm: ne condemnetur alteri pti eam ꝓsequenti in expensis.

¶ Ille denigz. Ante incohatam ꝓsecutionem appel. appellans potest si vult inuito appellato petere vt remittatur ad iudicem a quo. sed cõdẽnabitur in expensis factis p partem aduersam in illa appellatione. ℏ. ꝺ. vsqz ad. §. Sane. Ab. si.

l ¶ Ad petitionem eiusdem. sic. §. eo. accepta. aꝫs enim non debet causa remitti ad eum a quo est appellatum. C. de appel. eos. ⁊. iij. q. vj. §. ab eo ⁊. ℑ. de sen. ex. c. p tuas.

m ¶ Contradictione ꝓtis alterius. ꝓs appellata cõtradicere nõ põt: quia non hz iudicem suspectuz q, p ea tulit sniaz: cum ipm p hoc approbauerit vñ ipm reprobare non põt. iij. q. iij. §. si quis testibus. ⁊ in fauorem tãtũ appellãtis statutũ fuit qꝺ ad eum non remittatur a quo appellauit. huic fauori q, p eo introducꝫ põt renũciare: cũ hoc licitũ sit cuicũqz. C. de pac. si quis in cõscribẽdo. ℑ. de regula. ad apostolicã. condẽnatur tamen alteri parti in expensis tanꝯ contumar: qz malicioſe ipsum traxit in appellãdo ipm ad papam: qz pinde est: ac si ipe non fuisset, ꝓsecutus alero ꝓsequẽte. §. eo. c. reꝓhensibilis.

¶ Sane. Articulus appellationis interposite a grauamine discutit p iudicem ad quem pte absente p contumaciã ẽt lit. nõ conte. in appel. vel pncipali. h. d. Ab. si.

a ¶ Lite non conte. ℞ habes nouũ casum in quo pt pcedi lite non conte. aliũ hẽs. ℟. de offi. iudi. c. ij. alij notant. ℟. vt lit. non cõte. qñ frequenter. rõ redditur ILfa: qr agit de iniquitate iudicis nõ de negocio pncipali vel defacto aduersarij. vnde equum fuit vt de hoc cognoscat non obstante absentia aduersarij: ⁊ ita colligitur ex hac lfa a contrario sensu si esset psens qd sup exceptione deberet lis contestari qõ verũ credo vt no. ℟. de offi. deleg. prudentiam. §. sexta.

te põt super hoc lite non ꝓtest[a]. pcedi: lz nondũ litis cõtestatio facta fuerit in ipso appella. articulo uel negocio principali: qr cum in hoc casu iniquitas principaliter prioris iudicis arguitur non est rigor[b] iuris: ex quo sequi posset cause perplexitas requirendus. ℣ Dem.

¶ Clausula appellatione remota in medio lfarũ posita respicit premissa quibus annectitur nõ sequẽtia nisi repetatur in fine litterarũ

INquisitioni. T. T. respondemus: q̃ quotiens clausula per quaz tollitur appellationis ꝛmediũ in medio litterarum ponitur: si sũt plura negocia se minime contingentia: tantum premissa[c] complectetur: nisi forte in fine litterarum predicta clausula iteretur. ℣ Dem.

¶ Appellatio vnius pdest alteri si cõi iure inuentur ⁊ idẽ sit negociũ ⁊ eadem defensionis cã ⁊ sint eadem sententia condemnati. alias secus.

VNa snia[d] pluribus condemnatis si vnus solus ad appella. beneficium cõuolauerit: illius victoria iure cõmuni ceteris suffragatur. si cõmuni iure inuentur: idẽq; negocium: ⁊ eadem[e] causa defensionis existat. ℣ Dem.

¶ Justus metus excusat adeo qõ nõ appellans habetur pro appellante si fuerit protestatus et appellationis causas duxerit exprimendas.

SI justus metus quominus appellaueris te excusat[f]: ad appella. ꝛputaris beneficiũ conuolasse dũmodo infra tẽpus quo licite pro

uocatur: coraz[g] iudice a quo appellasse volueras: vel si hꝛe ipsius copiam nequiuisti in presentia bonorum viroꝝ ꝓtestatione super hoc proposita: causas appella. duxeris exprimendas[h].

Rica. De clericis peregrinãtibus.

CElestin⁹. iij. abiẽn. epõ.

¶ Cõtra pegrinãtẽ seu proficiscentem ad sedem apostolicam non est aliquid innouandum.

ONquerente. J. pẽsbytero intellerim⁹. ⁊ infra ℣ Licet pẽsbyter idẽ res suas et ecclesie sue in ꝓtectione nostra nõ posuerit' quando ad nos accessit: tamen cum hi qui accedũt ad[k] pre. n. cum rebus eorum debeant cẽ sub apostolica protectione securi: mãdamus quatenus quicquid eidẽ pẽsbytero post iter arreptuz ad nos veniendi subtractum est vel ablatum sibi restitui faciatis[l].

Rica. De confirmatione vtili vel inutili.

AAcr. iij. croti. episcopo.

¶ De re scienter ꝛfirmata per papã iferior iudex cognoscere non potest nisi confirmatio non tenuerit vt quia surrepticia vel de re litigiosa.

JQuis rei litigiose[m] confirmationem[n] impetrauit ab apostolica se. non minus potest iudex de causa cognoscere: ⁊ eam fine debito terminare. ℣ Sed si rem tunc pacifice possidebat: cum inde confirmationem obtinuerit: non est licitum iudici de questione

rubrica de clericis pegrinãtibus. Ab. sic.

¶ Premissa. ar. ℟. e. secũdo requiris. i. nñ. vbi dꝛ q̃ nõ refert an ponat in medio principio vel fine remotio appellationis qr ad omnia refertur. So. est ibi: qr hic sunt diuersa negocia non se tãgentia ibi vnum negocium. lz b habeat plures articulos. Item est argu. q̃ determinationes recipiunt tñ pcedentia ⁊ non sequẽtia. ar. ℟. ff. de leg. i. l. si fuus plurium. §. vl. ⁊ xxij. q. vij. apostolus. Ber.

VNa sententia. Breue est. sed p alia verba sũmatur sicut in rubꝛo Abbas si culus.

d ¶ Una snia. huiꝰ decre. hẽs. ij. q. vj. §. sunt quoꝝ. ⁊. §. qñqz. ⁊. C. si vnꝰ er pluribꝰ ap. l. i. ⁊. ij. Unde vt itelligas qõ hic dꝛ no. q̃ si res cõis sit pluribꝰ ⁊ corporalis: nec diuersitas fci sepationẽ recipit vt in duobus correis debendi si oẽs ꝓdẽnati sint: ⁊ vnus appellauit: victoria vnius oĩbus prodest: vt hic dicit. ⁊. ij. q. vj. §. qñqz. ⁊. C. si vnus er pluribꝰ app. l. ij. ⁊ sint tales qui non iuuentur beneficio restõnis. Si vero vnus fauore minoris etatis impetraret cõtra snĩam bñficium restõnis: hoc nõ pdest alijs: vt l. pdicta. C. si vnus ex pluribus. l. ij. ⁊. ij. q. vj. §. qõ ⁊ si cratis. ⁊ iõ dicit b si iure cõi iuuentur. Si vero res sit incorporalis ⁊ cõis ⁊ indiuidua: tũc victoria minoris pdest maiori. ff. quẽ admodũ ser. amittitur. si cõem. i. respõso. vt seruitus indiuidua sit: tñ vsufructus lz seruitus sit diuidi põt. ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufructus.

e ¶ Eadẽ cã. ℣ Pone erẽplũ: tres erãt tutores habentes administrationẽ indiuisam gerẽtes ꝓdẽnati sunt: vnus appellauit ⁊ obtinuit ceteris pdest

f ¶ Excusat. ar. q̃ ea q̃ p metũ fiũt nõ obligãt: õ hoc viri. ℟. q̃ metus cã. Abbas. Et ita p appellãte habetur: sed illõ nõ sufficit nisi ⁊ illõ ꝓtestet. C. õ bis q̃ p me. iudi. si ap. l. ij. ff. õ ap. cũ quidã. de qbꝰ legibꝰ sũpta ẽ b decre. ⁊ ita currit tps ei qui agere nõ põt nisi istõ ꝓtestetur si. ℟. de offi. ordi. pastoralis. in fi. ⁊. xvj. q. ij. §. pe. vsi. is aũt. ⁊ ℟. de elec. c. vl. si. C. õ an. exce. vt pfectius. ⁊. C. de epis. audi. l. vlt. ⁊ ita interrũpit pscriptio per ꝓtestationem.

g ¶ Corã iudice a quo. No. q̃ si põt hẽre copiã iudicis a quo dꝛ puocare nõ dꝛ corã alio ꝓtestari: sed tũc demũ si iudicẽ illũ hẽre nõ põt vt b dicit. ⁊ sic ex ordine ẽboꝝ argumentandũ est ar. xliiij. di. sit rector. in fi.

h ¶ Exprimẽdas. sed q̃re ꝓpellit exprimere cãs appel. cũ sufficiat dicere appello. ij. q. vj. §. forma. hoc intelligo q̃ appellat añ snĩam ab aliquo grauamine qr tunc cã appellationis dꝛ exprimi. ℟. c. vt debitus. ⁊. c. cũ cãm. vbi dꝛ q̃ si sit exprimenda cã appellationis ⁊ q̃ñ non. vel dic q̃ idẽ ẽ l diffinitiua. C. de his q̃ p me. iudi. nõ appel. l. ij. ⁊ supple marie. qr nõ ẽ necesse cãs appellatibis exprimere nisi velit. ff. de ap. scio q̃situm vel qõ dicit cãs: itellige l gene re: sic hoc mõ inĩq; snĩa lata ẽ ℣ me: nec audeo appellare: ⁊ hoc ꝓtestor corã vobis. B.

Rica. De clericis peregrinãtibus. Supra visũ ẽ de appellatõibꝰ sed quia peregrinantes in multis gaudent priuilegio appellantium merito subijcitur hec

i ¶ Nõ posuerit. exprĩsa voce lz exprĩsit ipo facto qõ plus est. ℟. ti. pr. dilecti. ⁊. c. vt nostrum. ⁊. c. ad audientiã. ij.

k ¶ Ad psentiã nr̃am. cã pegrinationis. supple vt faciat ad hũc titulũ q̃ iterũ sub apostolica ꝓtectiõe cõsistũt. xciiij. q. iij. si qs romipetas pr̃nax. illi cantes q̃ ad hũc titulũ ptinẽt. C. si p vim vꝰ alio mõ abñtis possel. turbata ẽ. l. i. ⁊. C. de emãci. liber. l. iubemus. ff. de tuto. ⁊ cura. va. ab his. l. vlti.

l ¶ Faciatis. ĩ hoc casu q̃ñ possessio abñtis taliter turbat suus amicꝰ primus colonꝰ petere pũt vt possessio restituat vt in. l. pdicta. C. si p viz vꝰ alio mõ. l. i.

Rica. De ꝛfirmatione vtili vel inutili. Supra visuz ẽ de suspẽsione snĩe seu iurisditiõe iudicis q̃ fit remedio appel. seu pegrinatõis. Sz q: snĩa seu processus iudicialis q̃q; cõfirmat p supiorẽ ⁊ posset dubitari de validitate vel invaliditate ꝛfirmatõis merito subijcit hec Rubrica de ꝛfirmatione vtili. Ab. si.

JQuis Summat hoc. c. cũ sequenti vt in rubꝛo. secunda pars ibi: sed si. Ab. si.

m ¶ Litigiose. res litigiosa ẽ de cuiꝰ dñio cã mouet inter petitorem ⁊ possessorẽ iudiciaria ql̃tiõe: vt tradit. C. de litig. auc. litigiosa res. ⁊ sic ꝓtroversia sup possessiõe orta nõ facit rẽ litigiosaz: qõ vex ẽ. ⁊ sup res litigiosas nouũ priuilegiũ ipetrari nõ põt. ℟. õ testi. cãm q̃. ⁊. ℟. vt li. pẽ. c. i. ⁊ vlt. ⁊ j. e. bone. nec ad aliã põt trãsferri psonã. rj. q. i. qr res. ⁊. ℟. vt li. pẽ. eccla sancte. ⁊ in auc. in medio lit. sacras iussio. nõ fieri. §. si vo. oĩendum. colla. viij. ⁊ nõ obstante priuilegio tali siue indulgentia iudex pcedere dꝛ.

n ¶ Confirmationẽ. no. q̃ ꝛfirmatio ipetrata sub forma cõi siue ẽt innouatio

nihil noui iuris tribuit: sed solūmodo vet⁹ ꝓseruat. xlij. d. ꝓceptis. ar. xxx. q. iij. c. vl. ꝛ. j. e. cū dilecta. ꝛ. c. sequētib⁹. ꝛ. j. de ꝓuil. qꝫ itēctionis. vñ p talēcōfirmationē vel innouationē nō īpedit petitio alteri⁹ vel iudicis cognitio. j. de ꝓcess. pbē. qꝫ diuersitatē. j. e. bone. ar. ir. q. iij. ꝙquestus. nūc vo: ꝛ. s. de offi. ordi. lꝫ. ꝛ. ff. ne qd in lo. pu. l. ij. §. si qs a ꝓncipe. qꝫ hoc facit papa sine preiudicio alicuius vt patz per iura predicta.

Quid ergo valent huiusmodi confirmationes: parū valent nisi qꝫ solet plus timeri qō spāliter ꝛc. xxiij. di. quāquam.

a Exorta. qꝫ dicit hoc nō esse licitū iudici cognoscere ō qōne exorta sine mādato pape. Dic vīn. qꝫ si post ꝯfirmationē moueat ei qō: an licite obtineat bñficiū an nō: nō ē licitū iudici de hoc cognoscer sine mādato pape. sed si ei obijcit crimē nō impedit pp cōfirmationē iudicis cognitio. Sz certe nō ē verū si ꝯfirmatio sit scā in forma cōi sine cāe cognitiōe. si aūt cū cāe cognitione ꝯfirmatio sit scā tūc vez ē qō dicit vīn. ꝛ idē dic qō tā. ꝛ lau. dicit qꝫ si moueat qō an talis cōfirmatio valeat vel non: de hoc nō pōt cognoscere iudex inferior: qō verum est. T. distinxit ꝛ melius aut enī cōfirmatio scā fuit sine cāe cognitione in forma cōi ꝛ tūc nō īpedit petitio alicui⁹ vel cognitio īquo casu loquūtur iura supius assignata. si vo ꝯfirmatio fiat de bñficio alicui⁹ vel de aliqua sñia cū cāe cognitiōe ꝛ hoc cognito papa ex certa scīa confirmat tibi bñficiū tuū vel sñiam latā de qōne illa si postmodum qō suborit nullus poterit iudicare sine spāli mādato pape: ꝛ hoc itelligit ex ipā ꝯfirmatione qꝫ tūc simplr ꝯfirmat nulla conditione apposita. De tali ꝯfirmatione hēs. s. de of. dele. quoniam abbas. ꝛ. s. de trāsa. c. i. ꝛ. s. de pac. quotiēs. ꝛ. s. de testi. veniens. ꝛ. s. de of. dele. cotā in fi. ꝛ. j. ō testa. raynuti⁹ ꝛ. c. raynaldus. ꝛ. j. de instit. ex frequētib⁹. ꝛ. j. e. c. pe. ꝛ in alijs confirmatiōib⁹ cū dr: ꝯfirmamus sicut iuste possides. sic exponit. i. st. j. de ꝓcess. pbē. qꝫ diuersitatē. ꝛ istas duas decre. Intelligebat tan. de ꝯfirmatōe q̄ fit in cāe cognitiōe ex certa scīa pape: tamen si certuz eēt qꝫ per falsi suggestionē ꝯfirmatio sit obtenta non valebit huiusmōi ꝯfirmatio. j. e. pri. ꝛ sic possunt intelligi iste due decre.

B One memorie.

Potest legi ꝛ aliis modis q̄ in rubro vt pz ex īfra dicēdis: sed nō insisto qꝫ nō continet vtilitatez magnam. ꝛ primo ponit cōsultatio. Scōo responsio bimembris ibi: Respondem⁹ scōm membrum ibi: verum. Ab. si.

b Dādarūt. qō facere non debuerūt: qꝫ appellatiōe interposita nihil ē innouādū. ij. q. vj. appellatiōe. ꝛ. ff. nihil īno. appel. pē. l. vna. īmo fuocari dz ex eius actio añ q̄ de appellatōe cognoscat. s. de iureiur. veniēs. ꝛ. s. de app. dilecti.

c Caute ꝓueniēs. qō facere ꝑmature nō dz vt appellantē in cōmissione īpetrata supplantēt. s. de appel. oblate. sec⁹ si nō ꝓueniat diligentiā appellationis. j. e. c. §. verum. qꝫ nunc valent ꝑme vt ibi.

d Mentio hēbat. ꝛ iō nō valuerūt. s. de rescrip. ex pte. qꝫ tacita veritate. si. s. de appel. sepe in fi. Et ita pz q̄ si qs nō facit mentionē de appellatiōe aduerse partis nō valent lre qō est notabile. si. s. de rescrip. ex pte. vbi de hoc.

e Generare. in hoc. s. q̄ nō obstātib⁹ ꝑmissis lris cōfirmatōis iudices dati ad appellationē nō cognoscēt de ea. s. eo. c. i. ar. ꝛ. j. eo. c. pri. ad fi. ar. si. s. de testi. ex parte ade. ꝛ. c. ad cām q̄. ꝛ. j. de ꝓuile. dudum. Ber.

f Si dicat. i secūdis lris īpetratis ab appellāte: ꝛ qō dic si dicat supplemarie

g Illis lris. p hāc gñalitatē nihil reuocat. s. de do. ꝛ ꝓtu. ex lris. ꝛ. ff. ad. l. cor. de fal. diuus. nec valet legatū vel stipulatio fundi in genere scā nullo fundo demōstrato. ff. de iure do. cū post diuortiū. §. gener a socero. ꝛ. ff. de iure fis. ita fidei. exp̄ssam enim debent facere mentionē de ꝓmissis: ad hoc vt ꝑme reuocentur. s. de offi. dele. ex lris.

b Tādiu. ista lra multū videt ꝺicere ꝓpri q̄ dicit qꝫ posteriores debent preiudicare prioribus. ꝛ b innuit qꝫ valent fle cōfirmationis ꝑme: ergo nō est opus vt in ꝓrib⁹ fiat mentio de appellatione: ꝛ ita non refert vtruz in secundis fiat mentio ō ꝓmissis vel nō. vñ dz intelligi. §. iste in eo casu cum ꝑme valēt cū appellatus non preuenit diligentiaz appellantis: sed expectauit legitio tpe ꝛ sunt lre fine aliquo vicio: ꝛ sic ꝓcedent ꝓmi iudices ad cōfirmādā vel infirmandā sñiam: vt. s. de appella. oblate. ad fi. qꝫ p talez generalitatez nō reuocant ꝑme legitime impetrate vt dr in prima notula. In primo casu nō valent ꝑme qꝫ appellatus ꝓuenit diligentiā appellātis nec fecit mentionē de appellatione vt pz ex ipa litera. vl dic qꝫ iudices dati sup appellatiōe debent cognoscere de iniquitate sñie ꝛ lre ꝯfirmatōis tandiu valebūt quousqz constet de iniq̄ sñia. ꝛ si sñia ꝯfirmet remanebit confirmatio in statu suo. Si vo cassetur cōfirmatio non valebit. arg. s. de fide instru. accepimus. §. interea ꝛ in. c. ꝓpri. in fi. arg. ad hūc sensum lra ista cōpetenti⁹ adaptat ꝛ ista fuit simplex confirmatio sñie quā fecit papa in forma cōi cōmissa īpetranti: alias q̄re fuisset posita hec decret. in titulo isto. potius debuisset poni in titulo ō appella. si deberet intelligi fm illam decre. oblate: ꝛ ex lra vtriusqz decre. pz intellect⁹ iste. in illa oblate dr qꝫ plebanus de sambro sup obseruatione sñie lras ad iudices impetrauit cōmissiōis sicut rōnabilr lata erat. ꝛ hic dicit qꝫ rescriptū cōfirmatōis fuerat assecutus qꝫ papa eā ꝯfirmauit i forma cōi ꝛ sic nō intelligit ista fm illā: ꝛ lre ꝯfirmatōis nō mittunt b iudicib⁹ sz illis q̄ ꝯfirmationē īpetrāt. b.

postea exorta decernere aut eā diffinire absq̄ se. ap. mandato.

Idem vigorien. episcopo.

Idem dicat.

Omnationibus autem romani ponti. volumus tenere quod contra illas nisi nouuz apo. se. procedat mandatum: aut certuz sit quod sint per falsi suggestionem illicite: non est aliquatenus iudicandū

Celestinus. iij.

Littere confirmationis sup sñia a qua erat appellatuz non valent si appellatus malicioſe ꝓuenit appellantem alias pendent donec de appellatione cognoscatur.

Bone me. A. canonicus vester proposuit sententiaz a delegatis iudicibus plataz fuisse: ifra. x. dies ille contra quē sententiatū fuerat ab illa sentētia appellauit: iudices tamen nibilominus sñiam executioni mandarunt b. Leteruz appellans itinere statim ad apo. se. arrepto litteras de retractando sententiā impetrauit: aduersarius autez ipm cautе preueniens c confirmationis ꝓmulgate sñie rescriptuz fuerat assecutus in quo nulla de facta appellatione mentio habebatur d. Idcoq̄ requisiti: que quibus litteris ꝓiudiciuz faciant. Respondemus igitur qꝫ posteriores debent prioribus preiudicium generare e. Verū si dicatur f in illis litteris s ueritati ꝛ iusticie ꝓiudicantibus vel sub alia forma verborum dūmodo nil diceretur de lris confirmationis exp̄sse: dicim⁹ qꝫ prime tādiu b suum debent habere vigorem: donec de iniqua sentētia cognitio plenior habeatur.

Ino. iij. decano padebureñ.

Innouatio ꝓuilegij nouum ius non tribuit nec antiquuz confirmat sed si quod competebat conseruat

Cum dilecta in christo filia abbatissa et sorores ecclesie de gardeneñ. sua cuperent priuilegia innouari: propter viarum discrimina quatuor episcopis ꝛ abbatibus totidem: vt ea inspicerent diligenter ꝛ tenorem ipsoruz fideliter transcribentes sub sigillis suis nobis remitterent duximus iniungendū: ꝛ infra. Nos autem tam legato qui sub sigillo proprio ea nostro fecit conspectui presentari: quam inquisitoribus ipsis fidem debitam adhibentes: licet non viderem⁹ quare non deberent eadem priuilegia innouari: quia tamē capitulo maioris eccl̄esie: ꝛ infra. Sancte crucis canonici proposuerūt bildesemeñ. ecclesiam in possessione subiectiōis ipsius monasterij per centuz annos ꝛ amplius extitisse: priuilegia ipsa tunc nō duximus innouāda. Unde iudicibus dedimus in mandatis vt ad locum idoneum accedentes citatis qui fuerint uocandi: inquirerent super his diligentius veritatem: a quibus pars bildesemeñ. ecclesie ad apostolicam sedem appellauit. Unde nuper autem iterato predicta⁹ petijt abbatissa: quatenus deberemus priuilegia sue ecclesie renouare. Ex aduerso uero fuit postulatum: vt cām ipsam discretis viris committere dignaremur: qui testes reciperent quos contra priuilegia monasterij et ad probanduz prescriptionem legitimam inducer proponebant. Nos igitur attendentes quod iure sit ciuili h statutū vt quando periculum testiuz formidatur: ne veritas occultetur: ꝛ probandi copia fortuitis casibus subtrahatur: etiā lite non contestata testes ualitudinarij ꝛ alij de quibus ex aliqua ratiōabili causa timetur ad testimonium admittantur: eiusdem equitatis similitudine prouocati i predicta priuilegia quasi iam nimia vetustate consumpta: cuz fuerint non

Cum dilecta Breuius sic pōt sūmari. Innouatio ꝓuilegij non inducit ꝯfirmationē iuris in eo cōtenti. Diuidit in septem ptes. Prio ponit soroz petitio ꝛ pape cōmissio. In secūda ibi: Nos aūt. ingsito relatio ꝛ canonicoruz obiectio. In tertia ibi: vñ. iudicuz datio ꝛ ab ipsis appellatio. In q̄rta ibi: vñ nup. sororū iterata petitio ꝛ eoz ꝺictio. In qnta ibi: Nos igit. pape interlocutio ꝛ ꝓuilegij innouatio. In sexta ibi: ga vo. papa abbatissam cōstituit ꝓcuratricem. In septima ibi: Nolentes cōmittit principale diffiniendū. Abb. si.

i Non viderem⁹. nec poterat videri qō nō erat: vt. xxv. q. v. ad sedē. vltra vnā colūnā. v. b ergo euigilēt ꝛc. ꝛ hoc iō non poterāt videre qꝫ īnouatio nihil noui iuris tribuit. j. de ꝓuil. ex pte. ꝛ. c. qꝫ intēctionis. ꝛ si originalis cassatur sliter ꝛ innouatio siue cōfirmatio: vt. s. de fi. instru. inter dilectos. ꝛ. s. de re iudi. cū inter vos.

k Jure ciuili. in auc. de testi. §. qm̄ multe. ꝛ. §. hec vo. colla. vij. ff. ad. l. aql. in. l. aquilia. ff. de testi. in inte. diuus. ꝛ. C. de vsur. pupillari. l. vlti. ꝛ iure canonico. s. vt lit. non conte. qm̄. i. respon. ꝛ. s. de testi. significauit ꝛ capi. cum olim.

l Similitudine prouocati. similis. n. equitatis rō similia iura suadere

v.def.arg.s. de cõsti. nam concupiscentiã. r. C. ad.l.fal.l. vlt.ff. ad.l.ac quil.illud. r.s. de trãsla. inter corporalia. r. C. de consti. pecu.l. vlt. item ar. eãdem esse rationem in testibus r instrumentis. C. de fi.instru.l exercendis. r.s. de testi. cogen. c. puenit.

a Durimus innouãda. ne si vetustate cõsumãtur nulla fides eis adhibeat. ar.s. de fi. instru. inter dilectos. ar. ꝯ qꝫ istrumẽtis vetustate cõsũptis vel muribꝰ rosis fit adhibenda fides. ff. de bono. pos. fm tabu. l.i.§. si rose r.s. de fi. instr. c. vlt.

b Jus nouum. simile. xij. di. c. preceptis.

c Procuratricem. sic § femina põt eẽ procuratrix sic r arbiter. s. ó arbi. dilecti: sic r iuder. xij. q. ij. cum deuotissimam. nam monachus de mandato abbatis põt esse procurator. xvj. q. i. monachi vel dic qꝫ rõne administratõnis põt eẽ procuratrix sicut r abbas. s. de transac. cõtingit. r. ꝯ. de censi. sopite. vel iõ potuit esse ꝓcuratrix ecclesie siue sic̃ miles in eã cõnumeri sui. ff. de procu. filiuska. §. veterani. vel dic qõ veriꝰ est qꝫ papa et certa scia cõsti tuit eã ꝓcuratricem. vñ de hoc nõ est disputandũ xvj. q. iij. §. q aũt. r. C. ó cri. sacri. l. ij. ff. ó re iudi. quidam consulebãt. r. s. de offi. dele. cũ vicesimũ als femina non põt esse procuratrix. iij. qõ. vj. §. tria. r. C. de procu. alienã. ff. de reg. iur. l. ij. Sz si papa i sua pson̄a vellet agere coram qno agere debet? sup hoc arbitros eligeret vel õlegaret causam alij. ar. ff. de iurisdi. om. iudi. ptor. vel posset eẽ iuder i cã ecclie sue. de hoc dcñ est. s. de iudi. cũ venissent.

d Ad interruptionez. sic. s. de rescrip. illud. r. c. auditis vbi de hoc.

e Legitimaz. s. centum annoꝝ q̃ sola currit contra romanã ecclesiam. s. de prescrip. cũ nobis.

f Dioces. vt. xvj. q. vij oẽs basilice. r. xviij. q. ij. monasterijs. r. ꝯ. de reli. domi. constitutus.

Audientiã. Cõis diuisio. Secunda pars ibi. Cum igitur. ab. si.

f Personaliter. s. tacita vitate qꝫ sit regularis r si exprimerek sunt falsę ſe: qꝫ i talibus personis admiſtratio nõ cõfirmak ꝯ. c. pri. secus eẽt si realr aliq̃ ꝓcedank seu ꝓfirmẽk quia tunc valent. fauore enim religionis multa eis ꝓcedunk. ꝯ. de puil. ex pte. r. c. pastoralis. r. c. dudũ r summa ẽ rõ q̃ ꝓ religione facit. ff. de reli. r sump. fu. l. sunt persone.

POrrecta nobis. Communis diuisio. Scõa ps ibi: cuz igit. ab.

g Impetrasse. tacita veritate qꝫ tales priorat̃ nõ confirmãtur. s. c. prorimo.

b Non credamus. qꝫ o ium bñe memoriã r i nullo peccare potꝰ ẽ diuinitatis. qꝫ bũanitatis. C. de vete. iu. enu. l. ij. §. si quid autem.

in pergamẽo sz in papyro ꝓscripta: duximus innouãda[a]: nolentes q̃ ex inouatione huiusmodi nouuz[b] ius monasterio acgrat̃: sed antiquuz si qõ habet per inouationez priuilegij ꝓseruetur. Quia vero prefatum monasterium ad ius r proprietatẽ ap. se. per priuile. pre. n. ptinere mõstratur: in ius ecclesie romane remaneat indefensũ: eãdẽ abbatissaz procuratricẽ[c] ipsius duximus statuendaz: vt cuz aduersus roma. ecclesiã possessiones r iura non nisi centenaria currat prescriptio: ipsa super hoc r alijs vice nostra procuret que coraz te in iudicio fuerint ꝓcurãda. Nolẽtes igit̃ q̃ de statu eiusdez monasterij diutius dubitetur: mandamus quatenus locũ tutũ r cõmodũ eligẽs recipias testes quos ad p̃ scriptõez probandam bildesemeñ. ecclesia vel ad interruptionez[d] ostẽdendaz cenobium duxerit producẽdos: r si legitimam[e] prescriptionez probauerit vt intendit: nisi probata fuerit interruptio ex aduerso: subiectionem ipsius monasterij adiudices epõ memorato: cum constet ipsum in sua dioces̃i[f] cõstitutuz: ꝓuilegiũ qõ monasterio inouari fecimꝰ corrũpẽdo. alioquĩ eidẽ sup hoc perpetuũ imponens silẽtiũ monasteriũ pronuncies ꝑpetua libertate gaudere nostro sibi priuilegio resignato Idem epõ et preposito vticeñ.

Non valet cõfirmatio quã religiosus ipetrauit a papa super tpali admiſtratione seu ꝓratu si tacuit se regularẽ. si vero expresſit rescriptũ ꝓsumitur falsuz quia papa nõ ꝓsuetuit ꝓcedere. b. d. cum sequenti.

A Nostraz audientiã ꝓposito remaneñ. ecclesie significante p̃uenit: quod quidã canonici remañ. ecclesie a nobis litteras cõfirmationis sup̃ admiſtrationibus suis obtinere laborant religionis sue conditione supress̃a. Cum igitur regularibus p̃sonis non ꝓsueuerit ap. se. aliqua personaliter[f] cõfirmare: mandam⁹ q̃tenus cõfirmationes quas ab ipis canonicis cũ regulares exiſtant noueritis taliter ipetratas denũcietis irritas r ianes. Idez.

Idez dicit qõ supra capit. prio.

P Orrecta nobis ex pte tua petitio cõtinebat: qꝫ plures ex religiosis q̃ prioratibus r alijs admiſtrationibus p̃sunt: a nobis super ipsis quoad vixerint possidendis confirmatiõis lras se asserũt ipetrasse[g]: r infra. Cum igit ur a cãcellaria nr̃a buiusmodi lras emanasse fi credamus: [h]mandam⁹ quatenus illos qui tales lras exhibuerit in quib⁹ ꝓratus vel admiſtratiões tanquã religiosis ꝓfirmãtur[i]: eosdem puni as tãquã falsitatis[k] actores. Si vero in eis non fit mentio religiõis ipsoꝝ illas tãquã tacita veritate surreptas denũcies non valere. Idẽ nobili viro matthęo de riuaria.

Snia seu laudum ꝓtra formam iuris vel cõpromiſſi latum per arbitros licet per papam in forma communi fuit confirmatum nõ tenet.

E Xaminata cã que uertitur iter te r milites campãicos super ecclesia sancti ãgeli perpẽdimus arbitrium: qõ vicedominus sabinen. dicebatur sup eodem negocio promulgasse: cõtra formã iuris compromiſsi[l] fuisse dicratũ. Unde cũ nõ obstante ꝓfirmatione[m]. C. pape pre. n. q cõfirmauerat illõ sicut ꝓidem[n] latũ fuerat: r ab vtraq̃ parte receptuz: decernimꝰ ipsum irritũ r ianc. Honorius. iij. illustri regi baronibus r militibus r alijs hominibus cipri.

In confirmatione ex certa scia dictio sicut ponitur causatiue. nec nocet si verbum confirmationis precedit tenoꝛẽ cõfirmati.

V Enerabilis frater. M. archiepiscopus nichosieñ. et suffraganei eius transmiſsa nobis petitione mõstrarũt: quod iter episcopos r vos super quibusdam decimis mediante albaneñ. epiſcopo tũc ap. se. legato amicabilis compoſitio[o] interuenit expresse adiecto quod quanto citius eam auctoritate apo sto. confirmari contingeret statim deberet executioni mandari: verũ licet sit per nos cõfirmata et ad maioreꝝ rei cuidentiã litteris confirmationis tenor compoſitionis inſertus[p]: ipsam tamen renuiſtis obſeruare: occasionem friuolam pretendentes: tũ ex eo quod in litteris verbum confirmationis iurta stillum ecclesie romãe precedat: tum quia clausula consueta scilicet: sicut sine

i Cõfirmãtur. lz enĩ prioratus aliqñ ꝑpetui sint. ꝯ. de statu regu. mõachi nec pñt remoueri sine ordie iuris: vt ibi: nõ tñ ꝓfirmank: vt r. s. c. pr. sik nec epatus ꝓfirmari ꝓsueuerũt lz sint ꝑpetui. Est. n. rõ q̃re nõ ꝓfirmank qz regulariter vex̃ ẽ qꝫ nõ sũt ꝑpetui. ꝯ. de statu regu. cũ ad monasteriũ. §. tales: vñ remouenk ꝓ volũtate abbatis: vt ibi dr̃: r qz de facili bmõi regulares ẽr si sint ꝑpetui remouẽk. ꝯ. ó simo. p tuas i fi. sz si administratio ex certa scientia r cũ cause cognitõe esset alicui ꝓfirmata nõ possz ide remoueri sine mũdato pape. vz s. e. c. i r. ij. r vj. q. i. puẽit. Sz si ꝓfirmẽk r i lris fiat mẽtio de ipis ꝓratib⁹ ñ valẽt lre. imo sũt falsę: vt ꝟ dic̃ r sũt puniendi tanq̃ falsarij nisi euidẽter appeat qꝫ ex certa scia vñ papę ꝟ ꝓcesserit. si ꝟo nõ fiat mẽtio ꝟ ꝓratib⁹ tacita vitate sũt ipetrate r ita vtroq̃ casu non prosunt: vt hic pz.

k Falsitatis. qualiter falsarij puniẽdi sũt bẽbis. ꝯ. de falsa. ad falsariox̃.

Examinata. Prio põit causam decreti secũdo decernit ibi: vnde. ab. si.

l Cõpromiſsi. duplici q̃ rõne nõ valuit arbitriũ ꝑmo qz cõtra ius fuit latũ arbitriũ: forte p sordes vl̃ p gr̃am. r iõ nullũ C. de arbi. l. iij. sic ẽt obtinet i alijs iudicib⁹ si ferant iniam ꝯ ius scriptũ ñ tz. ij. q. vj. §. diffinitiua. v. itẽ si ꝯ ius: sz ꝯ ius litigatoris lata bñ tz sniam a q̃ nõ ẽ appellatũ: vt ibidẽ dr̃. r. s. ó re iudi. cũ iter vos. in fi. r idez ſtellige i arbitrio qz ꝯ formã cõpromiſsi nihil põt facere arbiter. s. ó arbi. cũ dilect⁹. ff. ó arbi. l. pedi⁹ in fi. r. l. non distinguem⁹. §. de officio.

m Cõfirmatõe. r ita pz qꝫ cõfirmatio nihil vel modicũ operatur qz si aliqd iuenit ꝓfirmat illud als nihil opak. ꝯ. ó ꝓcess. ꝑben. qz diuersitatem. r sic pz qꝫ ꝓfirmatio sub forma cõi nõ impedit petitionẽ alterius nec cognitionẽ iudicis. ó h dcñ est. s. e. c. i. ar. qꝫ si pncipale cassak r accessoriũ. s. ó fi. istr. inter. r. s. de re iudi. cum inter vos.

n Sicut ꝓuide. bec. n. ẽba sicut ꝓuide in ꝓfirmatiõib⁹ posita ꝓditiõalr intelligũtur: vt h pz. r. ꝯ. de ꝓcess. pbẽ. qz diuersitatẽ. ar. ꝯ. ꝯ. c. pri. sec⁹ si ponunk i ꝓuilegio qz cũ ꝓuilegiũ sit ler ꝓuata certũ ꝟz ibi põi vt aliqd ꝓcedat ꝓuilegium. ꝯ. de ꝟb. sig. abbate. als eẽt inutile ꝯ. ó ꝓui. i bis. ar. s. de offi. de. qñ abbas. r. s. de statu re. cũ ad monasteriũ. Jo.

Uenerabilis Cõmunis diuisio. Secũda ibi: mãdamus. ab. si.

o Amicabilis cõpositio bene dicit aicabilis cõpositio: qz trãsactio sup̃ decimis vt aliqd ꝑpale dek ꝓ decimis ñ valet. ꝯ. ó re. pmu. c. vlt. nec super alio spũali. s. ó trãsa. ꝓstitut⁹. sz cõpositio bñ interuenit i decimis r alijs spũalib⁹. s. de trãsa. statuim⁹. r. c. ꝟecetero. r. ꝯ. ó ꝟeci. ex multiplici.

p Insert⁹. vt ꝓ hoc appeat qꝫ ꝓpositio legitia fuerit r ñ possit de ea dubitari. arg. s. e. c. i. r. ij. vñ posset ali⁹ iuder vlteri⁹ de qõne suborta cognoscere vt ibi dr̃. qz papa ex certa scia cũ eã viderit ꝓfirmauit. imo si cõpositio als ñ valeret ex quo papa eã ex certa scia ꝓfirmat: vz. s. ó trãsac. c. i. r. c. veniẽs. Si ꝟo tenor cõpositiõis nõ eẽt ibi insert⁹ nec ipe vidisset ꝓpositionẽ r eã ꝓfirmasset sic ꝑuiõ fcã ẽ nihil operaret: vt. s. c. pr. r vt dcñ ẽ. s. e. c. i. Sz nũqd necessariũ erit

vecetero oñdere inſtm cõpoſitiõis poſtꝯ oſtẽdit cõfirma tio pape in q̃ ꝓtinet tenor cõpoſitiõis. ar. q̃ ſic. s. de fi. inſtru. c. i. C. de edẽ. auẽ. ſiqs i aliquo: ſz nõ credo q̃ vecetero erpectat oſtẽdere inſtm cõpoſitiõis de neceſſitate cũ auctoritate pape trãſcriptũ ſit ⁊ redactũ i publicã cõfirmationẽ. C. õ teſta. publi. ⁊. j. õ ꝓuil. cũ oli eſſem⁹. arg. ⁊. s. de fi. inſtru. c. vlt. de boc no. j. de v. ſi. abbate.

a ¶ Sicut ſine prauitate. p iſta verba q̃ i ꝓfirmatiõib⁹ ꝓditionaliter intelliguñt: vt verſi ẽ. s. c. ꝓ. dubitabat an teneret ꝓpoſitio q̃ nõ videbat eã ꝓfirmaſſe ſimpliciter. vñ eã ſuaſ tenebãt: ſz errabãt: q̃ illõ intelligit cũ papa ꝓfirmat ea q̃ ñ videt. ⁊ tõ dic in ꝓfirmatiõibz ſic ſiñ prauitate. ſz qñ cognoſcit õ cõpoſitõe ⁊ videt ea q̃ ꝓfirmat tẽ ſz illa verba ponañt i ꝓfirmatõe ſi intelligũt ꝓditõaliter ſz cãtiue ⁊ ſic intelligũt ſic ſiñ prauitate fcã fuit ꝓpoſitio. i. q̃ ſiñ prauitate

b ¶ Si pmiſſis vitas. i. ꝓpoſitio talis fuit fcã ⁊ cõfirmata tenore ꝓpoſitõis inſerto: q̃ p hoc appet q̃ ipa ꝛ approbauit: vñ mandat eam ſeruari.

Qua nobis. Lõis diuiſio. Secunda pars ibi: cũ igitur. ab.

c ¶ Lõfirmatiões. in forma cõmuni: q̃ nõ ꝛ inde procedere iniuriar⁹ occaſio vñ iura naſcunt. C. vñ vi. meminerit. j. de accu. q̃ſi ⁊ q̃ſi. ⁊ q̃ ſi ſua iura vnicuiq; epo ſi ſuant quid aliud eſt q̃ vt ordo eccleſiaſticus ꝓfundat. vt. pj. q. i. puenit nec fuit intẽtio vñi pape p cõfirmationez huiuſmodi aliqd ſubtrahere epo dioce. nec ẽ p collationẽ cardinalis. imo remãet ius ſaluũ diocesano epo j. õ ſli. do. c. ij. ⁊ dic papa. nec bonorẽ meuz õputo i quo ffes meos honorẽ ſuuz pdere cogſco. vt. xcir. di. ecce. Et ſic pz q̃ p ꝓfirmationẽ bmõi ius alteri⁹ ñ tollit ſic ẽt ſz papa ſcipiat aliquẽ ſub ſua ꝓtectõe: nõ propterea erimit a iuriſditiõe ſui epi. j. de ꝓui. ex pte. ſic ſz aliq aſſumañt i ffinitate hoſpitalariox ſiue tẽplariox ſi erimũtur a iuriſditiõe ſuox epox. j. õ ꝓuil. cuz ⁊ plãtare. ℌ. pe. ⁊. c. ex tuax. ⁊. c. pe. Ber.

Rica De vita ⁊ honeſtate clericorum Quia. s. viſuz ẽ de iudicijs ⁊ iudices marie clerici ñ debẽt eſſe in peccato mortali cum iudicãt. iij. q. vij. iudicet. ideo poſt tractatũ iudiciox ſubijcit qualiter debeant ſe bẽe in vita ⁊ honeſtate vt ſic vitent oẽm maculam peccati. Itẽ põt cõtinuari. vt. s. in premio continuatur.

T laici. Laici prope altare vel in choro dũ officia celebrantur ſtare nõ debẽt. ſz cã orãdi ire vel accedere põt. h. d. vel ſic vt i rubro. Tria ſunt dicta ſcõm ibi: ſz ps. tertiũ ibi ad orãdũ. ab. ſi.

d ¶ Vt laici. ſupple ſtatuimus.

e ¶ Secus altare. Laici. n. ibi ſtare nõ debẽt. ſz tñ clerici vt liberi⁹ intẽdãt diuinis officijs: vt õ cõ. di. ij. ſacerdotũ. ℌſecrare. in. mulieres icẽſuz circa altar portare ñ vñt. xciij. di. ſacratas. ⁊ i. c. nõ liceat. ⁊ õ cõ. di. i. i ſcã. ⁊. j. ti. pr. c. i. i fi.

f ¶ Sz ps illa. i. chorus i quo morañt clerici ad cãtandũ q̃ diuidit ab altari p cãcellos vt pz p exẽplũ in eccleſia bonoñ. ⁊ locus intra cãcellos appellat ſacrarium. vñ inſacrati boies ibi ſacrata vaſa cõtingere nõ debẽt. de cõ. di. i. i ſcã ⁊ appellat ſacrariũ diaconion: eo q̃ diaconus miniſtrat ibi altari. xxiij. di. nõ oportet. vbi ẽt ꝓſbyteriũ de cõſe. di. ij. ſacerdotũ.

g ¶ Sicut mos ẽ. ⁊ ita ẽ h ar. p cõſuetudine. alꝫ ponit ſcã. i. maior pars eccle ſiue corꝑ. h ¶ Sancta ſanctox. in qua ſũmus ſacerdos intrabat: ſed bodie laici ⁊ femine ad orãdum ⁊ cõicandum tñ põt intrare.

Clerici. ℌoc ſummario nota q̃ armorũ delatio clericis eſt inhibita in tantum q̃ ffacientes grauiter peccãt: hoc colligitur ex eo q̃ tale delictũ eſt excõicatiõe dignũ vt hic: ſz excõicatio non inferẽ n. ſi p graui crimie vt i. c. nullus. ⁊ i. c. nemo. xj. q. iij. ab. ſi.

i ¶ Clerici arma. clerici arma portare nõ debẽt. xxiij. q. vlt. clerici. ⁊. c. quinq; ſine iuſta cã. Juſtã cãm intellige ſi p loca pericloſa tranſitum faciant tunc poſſunt portare arma ad terrorem latronum ſz percutere non debeant. ar. xxiij. q. iij. maximianus. aliter portare non debent. ⁊ ſi tertio admoniti nõ deſtiterint pdunt priuilegium illius canonis. xvij. qõ. iiij. ſiquis uadente. ⁊. j. de ſen. ex. in audientiã. ⁊. c. contingit. ij.

k ¶ Vſurarij. hoc intelligẽ de laicis q̃ ſũt excõicãdi niſi reſtituant vſuras j. de vſu. ℙterea. ⁊ clerici ab offõ ⁊ bñficio ſuſpendẽdi vt ibi dicit ⁊ repellendi ſunt etiam a dignitatibus. j. de exceſ. pla. iter dilectos. ⁊ ẽt deponi vñt ſi de boc cõuincañt. xlvi di. qñ multi. ⁊ nibilominus excõicandi ſũt ſi eas non reſtituant.

l ¶ Quiſq; . plebẽ. i. populum quecũq; ſit eccleſia ſiue plebs ſiue capella. vt. s. de fi. ꝓbr. propoſuit.

m ¶ Clericũ bẽat. arg. q̃ eccſia õdicari non ꝛ niſi dos p vuob⁹ ad minus ſufficiat clericis. i. qõ. ij. placuit. ⁊ õ cõſ. di. i. nẽo.

n ¶ Epiſtolam. ſic acolitus ꝛ legere epiſtolã. j. xxiiij. di. ſi ſubdiaconus hoc intellige in neceſſitate i eccleſijs illis: vbi non ſũt ſubdiaconi. alꝫ intelligẽ ſm illud. lxix. diſt. qñ videmus. nec diacon⁹ ẽt epiſtolã legere ꝛ q̃ videretur ab ordine ſuo recedere. lxxiij. di. ſi qui clerici. ar. de cõ. di. i. c. i. ⁊. ij. i fi. ⁊. xcij. di. in ſcã. ſed pone q̃ ibi non ſit ſubdiaconus: ſz ꝓſbyter diaconus ⁊ acolit⁹ qs dicet epiam acolitus: ⁊ diacon⁹ dicat euãgeliũ qõ ẽ ei⁹ offm: ſz ſi acolit⁹ dixit ꝓphetiam diacon⁹ dicat epiaz. vin.

o ¶ Scholas docẽdo pueros ꝓſalteriũ ⁊ cãtare.

p ¶ Ad fidẽ. i. ſymbolum i. credo i deũ pfem qõ antiquitus añ baptiſmum didicerant baptizandi de con. di. iiij. ante viginti ⁊ r. q. i. placuit.

q Si quis er clericis. Jſtud. c. bẽ. s. xxiij. di. ſiqs er clericis.

r ¶ Relaxauerit. habitũ ſemel ſuſceptũ nõ ꝛ dimittere. xx. q. iij. pclinis niſi ex iuſta cã. j. e. clerici. vñ cũ gdã reprehenderet a papa: reſpõdit. veruſus. Cuti⁹ vt peterẽ laici ſub imagine romã. Eas fuit vt finerẽ luxuriare coram. Ber. s ¶ Anathema ſit. i. fiat. nõ. n. eſt excõmunicatus. ipſo iure. xxx. di. quaſi per totum.

t Clericus. nutriat. niſi ex iuſta cã. vt dcm ẽ i pri. c. ⁊. j. e. clerici. imo detõſo capite ⁊ patẽrib⁹ aurib⁹ icedere ꝛ. xxiij. di. nõ liceat.

Clericus. Legitur duob⁹ modis. primo q̃ pncipium ⁊ finis ponãt vnũ caſuz: mediũ vo ponat aliũ: ⁊ ſm hũc intellectũ. h. d. Si clericꝰ nõ i ſacris ꝓbat mrimoniũ vroꝛẽ nõ dimittit ⁊ ſi pfeſſus ꝓbat ſeparabit ab vroꝛe ⁊ iterũ tondebit. ⁊ legit ſcõo mõ vt vnũ caſum ponat ⁊ iſte modus ẽ magis littere ꝓſentaneus ⁊. h. d. i ſũma vt in rubro. ab. ſi.

u ¶ Sine gradu ſacro. ſi. xxxij. di. ſigs eorum.

x ¶ Traditus. ſi enĩ tradit⁹ fuiſſet ita q̃ monachus eẽt nõ poſſet bre vroꝛem quã poſtmodũ accepiſſet alꝫ nõ ꝓbibet redire ad ſeculum. j. de regula. ⁊ trãſeũtib⁹ ad reli. cũ ſimus. ⁊. xx. q. j. quam progenitores. ⁊. xxxij. di. placuit ſeriatim. ſiquis vo.

y ¶ Tondeat. ar. ẽ h q̃ clericꝰ ꝓiugat⁹ ꝛ portare coronã. ar. ad boc. xx. q. iij. eos q. ⁊. c. pcliuis. ſz ar. j. de cle. ꝓiug. Jo. vbi de boc.

z Clericis. capitulũ iſtud ponit. xxiij. di. clerici. ⁊ ẽ ps illius. j. ne clerici. vl'mo. c. clericꝰ. ⁊ ¶ Jnuiti. ar. q̃ aliqs cogendus eſt ad bonum ⁊ ad id precipue quod iam ſuſcepit. xlv. di. de iudeis. in fi. ⁊. j. de bap. ⁊ eiꝰ effec. maiores vſus finẽ. alꝫ nẽo ꝛ ꝓpelli ad bonum: vt